

Àmbit Administració de justícia

CENTRE D'ESTUDIS JURÍDICS
I FORMACIÓ ESPECIALITZADA

Ausiàs March, 40
08010 Barcelona
TEL. 93 207 31 14
FAX: 93 207 67 47

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Beques a la investigació 2014

Anàlisi de les imminents reformes processals i la seva aplicació a Catalunya. Problemàtica pròpia i riscos detectats. Propostes de millora. Cap a una nova era a la Justícia

Autor

Marta Pesqueira Caro

José Alberto Magariños Yáñez

Any 2014

El Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada ha editat aquesta recerca respectant el text original dels autors, que en són responsables de la correcció lingüística.

Les idees i opinions expressades en la recerca són de responsabilitat exclusiva dels autors, i no s'identifiquen necessàriament amb les del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada.

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 No adaptada de Creative Commons](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca) el text complet de la qual es troba disponible a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.ca>

Així doncs, es permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (Departament de Justícia) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obra derivada.

ÍNDIX

ABREVIATURES	Pàgina 4.
RESUMEN, PARAULES CLAU	Pàgina 5.
1. INTRODUCCIÓN	Pàgina 8.
2. LA JUSTÍCIA I LES SEVES DEFINICIONS. LA JUSTÍCIA COM PODER DE L'ESTAT I COM A SERVEI PÚBLIC. ENQUADRAMENT CONSTITUCIONAL I LEGISLATIU.	
2.1. Qüestions prèvies.....	Pàgina 11.
2.2. Aspectes bàsics de la configuració del Poder Judicial.....	Pàgina 14.
2.3. Organització Judicial.....	Pàgina 18.
2.4. Influència de l'organització territorial en el Poder Judicial.....	Pàgina 21.
2.5. Competències autonòmiques al voltant de la funció de la justícia.....	Pàgina 22.
3. LA REFORMA DE LA LLEI ORGÀNICA DEL PODER JUDICIAL Y LA LEY DE DEMARCACIÓN Y PLANTA JUDICIAL	Pàgina 27.
4. CODI PROCESSAL PENAL.	
4.1. Antecedents.....	Pàgina 33.
4.2. Intents de canvi. Avantprojecte de Llei d'Enjudiciament Criminal de 2011.....	Pàgina 36.
4.3. Esborrany de Código Procesal Penal.....	Pàgina 41.
4.4. Valoració crítica.....	Pàgina 46.
5. REGISTRE CIVIL	Pàgina 48.
6. LA MODIFICACIÓ DEL SISTEMA DE SUBSTITUCIONS EN LES CARRERES JUDICIAL I FISCAL.	
6.1. Qüestions prèvies.....	Pàgina 51.
6.2. Règim normatiu actual.....	Pàgina 54.
6.3. Règim general de les substitucions en la carrera fiscal.....	Pàgina 56.
6.4. Règim de substitucions en la carrera fiscal.....	Pàgina 58.
6.5. Plantilla Orgànica de la carrera fiscal a Catalunya.....	Pàgina 63.
6.6. Anàlisi de la situació actual.....	Pàgina 66.
7. CONCLUSIONES	Pàgina 68.
8. RESUM DE PROPOSTES	Pàgina 76.
9. BIBLIOGRAFÍA	Pàgina 79.
10. ADDENDA I. AVANTPROJECTE DE LLEI D'ENJUICIAMIENTO CRIMINAL DE 2011	Pàgina 83.
11. ADDENDA II. ESBORRANY DEL CODI PROCESSAL PENAL 2013	Pàgina 348.

ABREVIATURES

CGPJ	Consejo General del Poder Judicial
PGE	Pressupostos Generals de l'Estat
LOPJ	Llei Orgànica del Poder Judicial
CCAA	Comunitats Autònomes
TC	Tribunal Constitucional
STS	Sentència del Tribunal Constitucional
EEAA	Estatuts d'Autonomia
SSTC	Sentències del Tribunal Constitucional
LDPJ	Llei de Demarcació i Planta Judicial
TSJ	Tribunal Superior de Justícia
CE	Constitució Espanyola
TS	Tribunal Suprem
LO	Llei Orgànica
BOE	Butlletí Oficial de l'Estat
Art	Article
Pag	Pàgina
FJ	Fonament Jurídic
Lecr	Llei d'Enjudiciament Criminal
ALC	Avantprojecte de Llei d'Enjudiciament Criminal de 2011
CPP	Esborrany de Codi Processal Penal de 2013
LRC	Llei de Registre Civil

RESUMEN (CATALÀ)

Per diferents motius, l'acció de la justícia es troba permanentment d'actualitat. Una de les causes és la contínua novetat que prové de les propostes de modernització en els diversos àmbits, que tracten de pal·liar els dèficits amb els quals s'enfronta cada dia l'acció judicial. El debat és ja antic i permanent, sent que, simultàniament un ventall de projectes ha aparegut amb la intenció de dur a terme un canvi profund i determinant en la visió de l'estructura del Poder Judicial i dels serveis associats. En particular, la proposta de reforma de Llei Orgànica del Poder Judicial i de Demarcació i Planta, suposa la concentració de tots els jutjats a les capitals de província, amb el risc d'allunyament enfront dels ciutadans i problemes associats. L'esborrany de Codi Processal Penal aposta per un nou sistema de recerca a càrrec del Ministeri Fiscal, amb curts terminis taxats per a la finalització del procediment, promoció de la mediació i augment de les possibilitats de no continuació de la causa, a més una concentració i simplificació de totes les fases del procediment penal. D'altra banda, el Registre Civil ha estat retirat dels jutjats però, malgrat el transcurs del temps, no s'és capaç d'identificar a quin col·lectiu li correspondrà aquesta funció, amb la consegüent generació d'una important inquietud social. Aquestes i altres novetats seran analitzades en profunditat, amb especial perspectiva des de l'àmbit de Catalunya, tractant d'aportar solucions i propostes de millora.

RESUMEN (CASTELLANO)

Por diferentes motivos, la acción de la justicia se encuentra permanentemente de actualidad. Una de las causas es la continua novedad que proviene de las propuestas de modernización en los diversos ámbitos, que tratan de paliar los déficits con los que se enfrenta cada día la acción judicial. El debate es ya antiguo y permanente, siendo que, simultáneamente un abanico de proyectos ha aparecido con la intención de llevar a cabo un cambio profundo y determinante en la visión de la estructura del Poder Judicial y de los servicios asociados. En particular, la propuesta de reforma de Ley Orgánica del Poder Judicial y de Demarcación y Planta, supone la concentración de todos los juzgados en las capitales de provincia, con el riesgo de alejamiento frente a

los ciudadanos y problemas asociados. El borrador de Código Procesal Penal apuesta por un nuevo sistema de investigación a cargo del Ministerio Fiscal, con cortos plazos tasados para la finalización del procedimiento, promoción de la mediación y aumento de las posibilidades de no continuación de la causa, además una concentración y simplificación de todas las fases del procedimiento penal. Por otro lado, el Registro Civil ha sido retirado de los juzgados pero, a pesar del transcurso del tiempo, no se es capaz de identificar a qué colectivo le corresponderá esa función, con la consecuente generación de una importante inquietud social. Éstas y otras novedades serán analizadas en profundidad, con especial perspectiva desde el ámbito de Cataluña, tratando de aportar soluciones y propuestas de mejora.

ABSTRACT (ENGLISH)

For various reasons, the judicial action is permanently relevant. One reason is the ongoing innovation that comes from modernization proposals in various areas, aiming to address the deficits facing prosecution every day. The debate is as old and permanent, being that simultaneously a range of projects has appeared with the intention of conducting a thorough and decisive change in the view of the structure of the judiciary and the associated services. In particular, the proposed reform of the Organic Law of Judicial Power and Ground Demarcation, is the concentration of all the courts in the provincial capitals, with the risk away to citizens and associated problems. The draft Criminal Procedure Code advocates a new system of investigation by the Public Prosecutor assessed with short deadlines for the completion of the process, promotion of mediation and increase the chances of not then cause further concentration and simplification all stages of criminal proceedings. Furthermore, the Registry has been removed from the courts but, despite the passage of time, is not able to identify which group will be up this role, with the consequent generation of significant social unrest. These and other developments will be analyzed in depth, with particular perspective within Catalonia, trying to provide solutions and suggestions for improvement.

PARAULES CLAU

Justícia a Catalunya - Reforma de la Justícia - Modernització de la justícia -
Jutge - Ministeri Fiscal - Codi Processal Penal –

PALABRAS CLAVE

Justicia en Cataluña - Reforma de la Justicia- Modernización de la Justicia -
Juez - Ministerio Fiscal – Código Procesal Penal –

KEY WORDS

Justice in Catalonia - Justice Reform - Modernization of Justice - Judge -
Prosecutor - Criminal Procedure Code -

1. Introducció.

És l'àmbit del dret una realitat essencialment canviable, i es troba sotmesa, de manera especialment marcada, pels avatars propis de la pressió social i comportaments dels agents polítics, en resposta de l'oportunitat i el càlcul conjunt de demandes populars, mitjans dels quals es disposa, preferències pressupostàries i impacte ciutadà.

En aquest context, la recerca en dret, suposa de per si mateixa assumir els riscos de l'anàlisi d'una activitat convencional i canviant, la qual cosa provoca, en ocasions, una certa fugacitat d'actualitats i interessos, que, a diferència del que a ciències exactes es refereix, dóna lloc al fet que canvis sobrevinguts puguin provocar visions i percepcions radicalment diferents entre el començament i finalitat d'una recerca. No obstant això, no hi ha dubte, que la transcendental importància de les normes per les quals regim la nostra convivència a tots els nivells, requereixi, de manera ineludible, d'un estudi crític, reflexiu i profund, sobre els seus caràcters, fallades i possibles millores, per a l'adequada evolució cap a nivells de benestar superiors.

Dit això, cal començar afirmant que els canvis de prioritats i iniciatives del legislador, estimem no resten interès ni importància a la present recerca. Comencem la proposta de recerca, premeditadament, amb l'assumpció com a temes del desenvolupament de determinats textos legislatius de gran efecte sobre l'organització judicial al nostre país, respecte dels quals existia una llarguíssima demanda de reforma, i que es trobaven en vies d'aprovació. Algunes d'aquestes normes (unes altres no), estan sent objecte d'un debat perllongat, atès que les dificultats parlamentàries per aconseguir suports entorn d'elles i l'establiment d'altres preferències electorals, han relegat algun d'aquests projectes, temporalment, a un segon pla. Com diem, aquests canvis no suposen la innecessarietat d'anàlisi d'aquestes propostes en la mesura en què, irremeiablement, totes elles seran replantejades a curt termini, doncs resulten urgents i inajornables, i convé tenir una percepció clara del seu contingut i els riscos implícits d'algun dels seus canvis, per poder realitzar les modificacions que es requereixen al moment oportú.

Probablement, tot començament d'anàlisi sobre la reforma d'aspectes organitzatius amb incidència en l'administració de justícia comporta com a corol·lari l'assumpció també del pressupost de la popular afirmació que s'ha de donar resposta a la *crisi de la justícia*. Precisament, l'assumpció generalitzada de la justícia com a servei en precari es tradueix en la manifestació reiterada que els terminis de resolució de procediments són excessius, així com en la injuriada valoració popular de varis dels servidors públics encarregats d'administrar-la¹. Sobre aquest tema, és innegable que ens trobem davant un servei públic col·lapsat, els professionals del qual, amb bastant freqüència, es troben absolutament desbordats davant l'afluència incessant de casos, desmesurada assignació de causes, i absència de mitjans. Els temps de resposta, a més de innats en la pròpia idea de justícia, doncs una satisfacció extemporània pogués no ser-ho tal, constitueixen un dels paràmetres de mesurament de l'eficàcia de la justícia².

Com a explicació primària de la lentitud de la justícia, no cap sinó recordar que la ràtio de jutges per cada 100.000 habitants³ a Espanya és la més baixa d'Europa, amb una mitjana d'11,1 enfront del 21,3 de la resta europea, i es manté la mateixa proporció per a la resta del personal al servei de l'administració de justícia. Si a això afegim el caràcter turístic del nostre país, que suposa l'existència d'una important borsa de població flotant, no censada, però que malgrat això genera càrrega d'activitat per al sistema en les seves diverses modalitats, no és difícil d'entendre que el sistema pateix una estructura totalment inadequada al que la demanda requereix. La dinàmica es comprova si s'atén al fet que Espanya ingressa anualment uns 10 milions de causes als jutjats, amb una població d'uns 50 milions d'habitants, mentre un país com França, amb 65 milions d'habitants ve a assumir uns 6 milions de causes. Aquestes dades encara s'aguditzen més en el cas de Catalunya. Amb un total

¹ Valgui com a exemple, la consideració de la tasca de jutge com la menys valorada d'una llarga llista de professions, en enquesta sobre valoració professional del Centre de Recerques Sociològiques (CIS) de 2013.

² Aquest és un dels dos paràmetres que mesura la Comissió Europea d'eficàcia de la justícia (CEPEJ), creada per Resolució de 18 de Setembre de 2002 pel Comitè de Ministres del Consell d'Europa. L'altre paràmetre es refereix a l'evolució dels sistemes judicials europeus

³ Segons es desprèn de l'estadística judicial confeccionada pel Consell General del Poder Judicial l'any 2014, en el document "la Justicia dato a dato 2013". Les memòries anuals del TSJ de Catalunya de 2011-2013 parlen de 765 jutges integrants de la plantilla.

de 767 jutges, té una ràtio de 10,1 per cada 100.000 habitants, i sobra dir que la pressió de la població turístiques és de les més importants del territori espanyol (si no la més).

No tractem, no obstant això, de dirigir-nos cap a simplificacions que restringeixin l'àmbit de les ineficiències única i exclusivament a les conseqüències de les pobres partides pressupostàries. Sens dubte, existeixen també àmplies possibilitats de millora, racionalitzant els mitjans, perfeccionant els procediments, millorant la comunicació i recolzant-se permanentment en l'ús de les noves tecnologies. En aquest moviment, generen especial incidència les normes processals, tot i que els canvis a analitzar en el present treball no aporten consens algun quant a la seva utilitat ni oportunitat. Així, en l'heterogeni elenc, moltes d'elles posseeixen una immemorial reivindicació de canvi (vegeu la Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882); unes altres han sorgit amb aparició doblement sorprenent quant a l'inesperat de la seva projecció i a la generalitzada negativa a les seves propostes (reforma de la LOPJ i Llei de Demarcació i Planta); les hi ha amb un contingut indeterminat i que no s'aconsegueix determinar, tot i que ja han estat aprovades (nova Llei de Registre Civil, en la mesura que té com un dels seus objectius la desaparició de la seva adreça per part dels òrgans judicials); finalment, també existeixen modificacions organitzatives que contribueixen amb un fi oposat al que exposen perseguir (desaparició de les figures de jutges i fiscals substituïts, que provoca major lentitud i col·lapse, en lloc de reduir-los).

Hem entès que tots aquests punts han de posar-se en contacte, en la mesura del possible, amb la situació a Catalunya, motiu principal que justifica aquest treball de recerca, però sempre des d'una actitud constructiva, en el qual a la crítica succeeix la proposta, finalitzant amb un elenc d'elles, després de les conclusions que finalitzen la recerca. S'afegeixen, igualment com addendes, dos dels projectes més importants que són objecte d'estudi: l'Avantprojecte de Llei de d'Enjudiciament Criminal de 2011 i l'esborrany de Codi Processal Penal de 2013.

2. La justícia i les seves definicions. La justícia com poder de l'estat i com a servei públic. Enquadrament constitucional i legislatiu.

2.1. Qüestions prèvies.

Són nombrosos els enteniments i accepcions que se li han donat a l'expressió "justícia". Podem començar afirmant que és una expressió que va lligada a l'experiència, que és sempre interpretada, reflexionada i expressada amb ajuda de les paraules, les creences i les estructures mentals que posseeix cada grup cultural, i dins de cada grup, cada persona disposa de majors o menors recursos culturals per interpretar la seva situació (i l'aliena) segons sigui la seva edat, grau d'intel·ligència, nivell de coneixements, posició social i manera de reflexionar. Els usos més habituals del terme justícia podem reduir-los a tres. *En sentit ètic*, es relaciona amb les creences morals que es manifesten en una qualitat moral que pot ser referida a diferents subjectes (exigències i intercanvis, comportaments, lleis, institucions, guerres, persones justes, etc.); en una capacitat humana per jutjar a cada moment el que és just i el que no (sentit de justícia, intel·lecte pràctic-moral, raó pràctica...), o bé en alguna teoria ètic-política de justícia liberal, justícia llibertària, etc. *En sentit jurídic*, es tracta d'una concordança de la llei o d'un acte concret amb el sistema legal al que pertany. Finalment, *en sentit institucional* es refereix al poder judicial, la institució o conjunt d'institucions encarregades expressament d'administrar justícia conforme a dret. A aquestes tres bàsiques concepcions podem afegir la moderna percepció de la justícia com a servei públic, en la mesura en què es demanda com a activitat prestacional per part de l'estat, en condicions de qualitat i servei similars a la de les activitats tradicionals de cobertura pública.

En una anàlisi del concepte de justícia en la nostra carta magna, trobem nombroses referències a ella. La Constitució dedica el seu Títol VI al Poder Judicial (arts. 117 a 127). La Justícia, un concepte constitucional ampli, apareix també com a valor superior (art. 1.1), com a dret fonamental (art. 24, tutela judicial efectiva), com poder de l'Estat (art. 117), com a organització (art. 122), i com a servei públic sotmès a un específic ordre competencial que distribueix

potestats i atribucions entre l'Estat i les Comunitats Autònomes (art. 149.1.5). Podem observar, per tant, la visió del nostre text suprem del terme justícia des de tots els prismes i concepcions inicialment apuntats.

La Constitució, a més d'incloure la regulació esmentada en els anteriors articles es remeten a una llei específica, la LOPJ⁴ (6/1985, d'1 de Juliol, reformada nombroses ocasions⁵), per al seu desenvolupament. A ella

⁴ Sense perjudici que la STC 108/1986, de 29 de juliol, va permetre l'existència de reglaments relatius a regulacions de caràcter secundari i auxiliar que no incideixin en el conjunt de drets i deures que determinen l'estatut judicial.

⁵ Llei Orgànica 4/1987, de 15 de juliol, de la Competència i Organització de la Jurisdicció Militar; Llei Orgànica 7/1988, de 28 de desembre, dels Jutjats penals; Llei Orgànica 4/1992, de 5 de juny, sobre reforma de la Llei Reguladora de la Competència i el Procediment dels Jutjats de Menors; Llei Orgànica 7/1992, de 20 de novembre, per la qual es fixa l'edat de jubilació dels Jutges i Magistrats i s'integra divers personal mèdic en el Cos de Mèdics Forenses; Llei Orgànica 16/1994, de 8 de novembre; Llei Orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurado; Llei Orgànica 5/1997, de 4 de desembre; Llei Orgànica 6/1998, de 13 de Juliol; Llei Orgànica 11/1999, de 30 d'abril, de modificació del Títol VIII del Llibre II del Codi Penal, aprovat per la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre; Llei Orgànica 13/1999, de 14 de maig, de modificació dels articles 19 i 240 de la Llei Orgànica del Poder Judicial; Llei Orgànica 7/2000, de 22 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de desembre, del Codi Penal i de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la Responsabilitat Penal dels Menors, en relació amb els delictes de terrorisme; Llei Orgànica 9/2000, de 22 de desembre, sobre mesures urgents per a l'agilitació de l'Administració de Justícia; Llei Orgànica 2/2001, de 28 de juny, sobre composició del Consell General del Poder Judicial per la qual es modifica la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial; Llei Orgànica 2/2002, de 6 de maig, reguladora del control judicial previ del Centre Nacional d'Intel·ligència; Llei Orgànica 6/2002, de 27 de juny, de Partits Polítics; Llei Orgànica 8/2002, de 24 d'octubre, complementària de la Llei de reforma parcial de la Llei d'Enjudiciament Criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i mancades i de modernització del procediment abreujat; Llei Orgànica 9/2002, de 10 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal i del Codi Civil, sobre substracció de menors; Llei Orgànica 2/2003, de 14 de març, complementària de la Llei sobre l'ordre europea de detenció i lliurament; Llei Orgànica 4/2003, de 21 de maig, complementària de la Llei de prevenció i bloqueig del finançament del terrorisme, per la qual es modifiquen la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, i la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la Jurisdicció Contenciós-Administrativa; Llei Orgànica 5/2003, de 27 de maig; la Llei Orgànica 1/1979, de 26 de setembre, General Penitenciària, i la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i Planta Judicial; Llei Orgànica 7/2003, de 30 de juny, de mesures de reforma per al compliment íntegre i efectiu de les penes; Llei Orgànica 8/2003, de 9 de juliol, per a la Reforma Concursal; Llei Orgànica 13/2003, de 24 d'octubre, de reforma de la Llei d'Enjudiciament Civil en matèria de presó provisional; Llei Orgànica 19/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial; Llei Orgànica 20/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica del Poder Judicial i del Codi Penal; Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere; Llei Orgànica 2/2004, de 28 de desembre; Llei Orgànica 3/2005, de 8 de juliol, de modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, per perseguir extraterritorialment la pràctica de la mutilació genital femenina; Llei Orgànica 5/2006, de 5 de juny, complementària de la Llei per a l'eficàcia en la Unió Europea de les resolucions d'embarcament i d'assegurament de proves en procediments penals; Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes; Llei Orgànica 6/2007, de 24 de maig, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/1979, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional; Llei Orgànica 13/2007, de 19 de novembre, para la persecució extraterritorial del tràfic il·legal o la immigració clandestina de persones; Llei Orgànica 2/2008, de 4 de desembre, de modificació

encomana, entre uns altres la regulació d'aspectes com les regles de jurisdicció i competència de Jutjats i Tribunals, de l'estatut de jutges i magistrats, de l'administració de Justícia i de la funció de govern intern de la carrera fiscal.

de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, complementària de la Llei per a l'execució en la Unió Europea de resolucions que imposin sancions pecuniàries; Llei Orgànica 1/2009, de 3 de novembre, complementària de la Llei de reforma de la legislació processal per a la implantació de la nova Oficina Judicial; Llei Orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social; Llei Orgànica 1/2010, de 19 de febrer, de modificació de les lleis orgàniques del Tribunal Constitucional i del Poder Judicial; Llei Orgànica 3/2010, de 10 de març, de modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, i complementària a la Llei per a l'execució en la Unió Europea de Resolucions judicials de decomís per la Comissió d'infraccions penals; Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal; Llei Orgànica 6/2010, de 27 de juliol, complementària de la Llei 31/2010, de 27 de juliol, sobre simplificació de l'intercanvi d'informació i intel·ligència entre els serveis de seguretat dels Estats membres de la Unió Europea; Llei Orgànica 4/2011, d'11 de març, complementària de la Llei d'Economia Sostenible; Llei Orgànica 5/2011, de 20 de maig, complementària a la Llei 11/2011, de 20 de maig, de reforma de la Llei 60/2003, de 23 de desembre, d'Arbitratge i de regulació de l'arbitratge institucional en l'Administració General de l'Estat; Llei Orgànica 8/2011, de 21 de juliol, complementària de la Llei del Registre Civil; Llei Orgànica 12/2011, de 22 de setembre; Llei Orgànica 8/2012, de 27 de desembre, de mesures d'eficiència pressupostària en l'Administració de Justícia; Llei Orgànica 4/2013, de 28 de juny, de reforma del Consell General del Poder Judicial; Llei Orgànica 4/2014, d'11 de juliol, complementària de la Llei de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa; Llei Orgànica 1/2014, de 13 de març, relativa a la justícia universal; Llei Orgànica 4/2014, d'11 de juliol, complementària de la Llei de racionalització del sector públic i altres mesures de reforma administrativa; Llei Orgànica 6/2014, de 29 d'octubre, complementària de la Llei de reconeixement mutu de resolucions penals en la Unió Europea.

2.2. Aspectes bàsics de la configuració del Poder Judicial.

Hem de recórrer a la Constitució per conèixer quins són les característiques bàsiques del Poder Judicial. Així disposa, en el seu article 117 apartat primer que “serà exercit per jutges i magistrats independents, inamovibles, responsables i sotmesos exclusivament a l'imperi de la llei”.

Els principis fonamentals implícits en la funció jurisdiccional han estat detalladament estudiats per la doctrina, i vénen a concretar-se en els de unitat, totalitat, independència, responsabilitat i subjecció a l'imperi de la llei.

El principi d'unitat tracta d'explicar-nos que un poder desconcentrat, que es predica respecte de tots i cadascun dels jutges i magistrats que exerceixen jurisdicció al capdavant dels diferents òrgans jurisdiccionals (5211 jutges⁶, distribuïts en més de mil jutjats i tribunals⁷), es configura com a sistema de l'ordenament jurídic en conjunt, excloent “jurisdiccions especials” o “excepcionals” en el sentit de prohibir tota jurisdicció aleatòria per consagrar el principi de jutge ordinari predeterminat per la llei. Això no obsta gens ni mica a l'especialització de jutges i òrgans, per raó de la matèria, sent el fonamental que la competència d'aquest òrgan especialista sigui prèviament identificable d'acord amb normes objectives. Segons l'art. 117.5 CE “El principi d'unitat jurisdiccional és la base de l'organització i funcionament dels Tribunals. La Llei regularà l'exercici de la jurisdicció militar en l'àmbit estrictament castrense i en els supòsits d'estat de lloc, d'acord amb els principis de la Constitució. 6. Es prohibeixen els Tribunals d'excepció”. Considera una part de la doctrina que aquest principi no és de caràcter absolut, existint com a modalitats de jurisdiccions especials la supranacional (art. 93), exponent de la qual és el Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees; la militar (art. 117.5), que ve a culminar a la Sala Cinquena del TS; els Tribunals consuetudinaris i tradicionals (art. 125 CE); la comptable del Tribunal de Comptes (art. 136); la constitucional, davant el TC (Títol IX CE); i la jurisdicció eclesiàstica (art. VI.2 Acord amb la Santa Seu de 3 de gener de 1979). Serà transcendent, a aquest últim respecte, no tant l'existència d'un òrgan diferent, sinó que aquesta atribució de

⁶ Novament seguint l'estadística publicada pel CGPJ l'any 2014 “justicia dato a dato 2013”.

⁷ En el cas de Catalunya estaríem davant 767 jutges, al llarg de 49 partits judicials, seguint la mateixa font.

competència sigui prèvia, així com derivada d'una motivació objectiva per raó de la matèria a enjudiciar.

En íntima vinculació amb el principi d'unitat està el de **totalitat**, el qual suposa l'extensió, de la jurisdicció a “totes les persones, totes les matèries i tot el territori nacional”, segons assenyala l'article 4 de la LOPJ. Hem de destacar que manca d'esment exprés en el text constitucional, i que la pròpia LOPJ es remeti al que puguin disposar la Constitució i les Lleis per determinar el seu contingut. La primera clara delimitació és la inviolabilitat i absència de responsabilitat del Cap de l'Estat, com es deriva de l'article 56.3 CE, a la qual s'unirien les inviolabilitats parlamentàries, del Defensor del Poble i Magistrats del TC⁸, referits a l'exercici de la seva funció, així com les immunitats de dret públic internacional⁹. La segona, la contextualització política i legislativa, i variabilitat de l'abast del precepte, com a resulta de la restricció del denominat principi d'universalitat amb la reforma de l'article 23 de la LOPJ per la L'1/2014 de reforma de la justícia universal.

En tercer lloc, **el principi d'independència** podem entendre'l des d'una doble vessant. La primera, com a manifestació de la separació de poders i, per tant, de la divisió i diferenciació respecte dels àmbits legislatiu i de govern. El segon tracta de garantir la influència de maliciosos efectes externs en la recta funció d'administrar justícia. En paraules de Loewenstein, "la independència dels jutges en l'exercici de les funcions que li hagin estat assignades i la seva llibertat enfront de tot tipus de poder, constitueix la pedra final a l'edifici d'Estat democràtic constitucional de dret"¹⁰. Són garants d'aquesta independència, a més de l'estatut dels jutges i magistrats, el reconeixement de la inamovibilitat, doncs com esmenta l'art. 117.2 CE “Els Jutges i Magistrats no podran ser

⁸ Articles 71.1 CE, respecte dels parlamentaris; 6.1. de la LO 3/81 de 6 d'Abril del Defensor del Poble respecte d'aquest; i 22 de la LO 2/1979, de 3 d'Octubre del Tribunal Constitucional, respecte dels seus magistrats.

⁹ Referits a immunitat de caps d'Estat estranger segons les Convencions de Viena sobre Relacions Diplomàtiques de 1961 i de Relacions Consulars de 1963; dels representants de l'Assemblea Consultiva del Consell Europa, segons l'acord General sobre privilegis i immunitats del Consell d'Europa, fet a París el 2 de Setembre de 1949; els membres del Parlament Europeu, segons l'article 9 del Protocol sobre privilegis i immunitats de les Comunitats Europees de 8 d'Abril de 1965; els membres del Comitè europeu per a la prevenció de la tortura i de les penes o tractes inhumans o degradants, creat pel Conveni Europeu de 1987 i les forces armades d'Estats Units destacades a Espanya, en el que sigui aplicable el Tractat de 1953.

¹⁰ Loewenstein, Karl. Teoria de la constitución. Editorial Ariel. 1986.

separats, suspesos, traslladats ni jubilats sinó per alguna de les causes i amb les garanties previstes en la llei”, matèria desenvolupada per la LOPJ, en els arts. 378 a 388, sota la rúbrica “De la inamovilitat dels Jutges i Magistrats”. Seguint la mateixa línia, l'art. 14 del mateix text, esmenta que “1.Els Jutges i Magistrats que es considerin inquietats o pertorbats en la seva independència ho posaran en coneixement del Consell General del Poder Judicial, adonant dels fets al Jutge o Tribunal competent per seguir el procediment adequat, sense perjudici de practicar per si mateixos les diligències estrictament indispensables per assegurar l'acció de la justícia i restaurar l'ordre jurídic. 2. El Ministeri Fiscal, per si o a petició d'aquells, promourà les accions pertinents en defensa de la independència judicial”. Aquesta independència es proclama, no només enfront d'òrgans externs, sinó també enfront d'òrgans superiors, als quals se'ls restringeix, al marge de l'estricta resolució de recursos, l'emetre suggeriment, indicació o retret algun a la resta d'òrgans judicials respecte de les qüestions que afectin a la jurisdicció. S'expressa així, que el poder judicial té un caràcter jeràrquic¹¹ en el funcional, si bé la seva organització s'estructura piramidalment per qüestions pràctiques.

El principi de responsabilitat té un esment específic en l'art. 117.1 CE, quant al Poder Judicial. La LOPJ ha consagrat la responsabilitat de jutges i magistrats en tres àmbits: civil¹² (genèrica de l'art. 1902 del Codi Civil, unit al 121 CE, seria per l'obligació de reparar per part del jutge els danys ocasionats en cas de culpa o negligència en l'exercici de funcions judicials), penal¹³ (per la comissió de delictes o faltes en l'activitat judicial, tals com la prevaricació o el suborn, portant el Títol XX del Codi Penal per rúbrica “delictes contra l'Administració de Justícia”), i disciplinària (derivat d'infraccions de menor entitat

¹¹ ASECIO MELLADO, José María. Introducción al derecho procesal. Editorial Tirant lo Blanch, 2ª edició. 2002. Pàg. 96.

¹² Com a única singularitat, l'article 266.1. de la LEC es refereix a la necessitat que a la demanda s'acompanyin les certificacions o testimoniatges que acreditin haver acabat el procés i haver-se en ell reclamat o recorregut, amb la conseqüència que la no presentació d'aquests documents suposa la no admissió a tràmit de la demanda, segons disposa l'apartat segon del mateix article.

¹³ La legitimació per instar aquesta responsabilitat admet l'exercici de l'acció popular i encara que existeix aforament davant la Sala civil i Penal dels Tribunals Superiors de Justícia o davant la Sala penal del Tribunal Suprem, el procés no té especialitat alguna en la seva tramitació, després de la derogació, en la LO 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurat, els arts. 757 a 778 de la LECRIM i l'art. 410 de la LOPJ. Amb això que ha desaparegut l'avantjudici previst com a tràmit especial, a pesar que havia estat declarat constitucional per la STC 61/1982, de 13 d'octubre.

que les penals, però en tot cas atemptatòries contra la diligència bàsica en l'actuació professional). Les responsabilitats civils i penals s'exigeixen en procediments seguits en els ordres que els corresponen; la disciplinària, per la seva banda, està atribuïda al Consell General del Poder Judicial. Sobre aquest tema, la LOPJ contempla la comissió de faltes disciplinàries graduades en greus, menys greus i lleus, i aparella a cada tipus sancions que poden anar des de la suspensió, la separació definitiva de la carrera i la pèrdua de l'ocupació per a infraccions greus fins a la mera prevenció o sancions pecuniàries en el cas d'infraccions lleus.

Finalment, el principi de **subjecció a l'imperi de la llei** a més d'una plasmació concreta del principi de legalitat és una font de legitimitat indirecta del poder judicial. D'aquesta manera, es parla que els poders legislatiu i executiu tenen una legitimitat democràtica de nomenament (el primer per via d'eleccions generals, el segon, de segon grau, per elecció dels triats). No obstant això, els membres dels jutjats i tribunals no són sotmesos a aprovació popular, obtenint una legitimitat d'exercici en la mesura en què es limiten, única i exclusivament, a interpretar i aplicar el sentit estricte de la llei. La referència a llei, ha d'entendre's en aquest principi en sentit ampli, no només a la llei formal emanada dels parlaments, sinó al conjunt de l'ordenament jurídic.

2.3. Organització judicial.

És tradicionalment representada l'estructura del poder judicial recurrent a la figura geomètrica d'una piràmide, en la cúspide de la qual se situa al Tribunal Suprem com a “òrgan superior en tots els ordres”, seguint l'article 123 CE. Els criteris seguits per atribuir a algun dels diferents òrgans la competència per resoldre una determinada qüestió es dilucida mitjançant la combinació de tres paràmetres: objectiu (que atén a la matèria), funcional (que atén al moment processal i característiques del tràmit, dins del conjunt del procediment) i territorial (que suposa l'existència d'òrgans equivalents, dispersos pel territori nacional). Finalment, aquest elenc cal completar-ho amb les normes de repartiment de competències aprovades per les diferents instàncies de govern (TSJ, Junes de Juges, etc.). Com ja hem expressat, tots aquests criteris estan exempts d'arbitrarietat i són sempre determinats prèviament a la pendència de la causa en els tribunals.

Partint de l'àmbit objectiu, el Poder Judicial ha estat històricament configurat a partir de quatre ordres de la jurisdicció especialitzats: civil, penal, contenciós-administratiu i social (o laboral), als quals s'ha incorporat un ordre militar exclusiu a ells. En tots ells es reproduïx l'esquema piramidal i se succeeixen òrgans unipersonals i col·legiats, competents per entendre i resoldre dels assumptes propis. En **l'ordre civil**, ens trobem amb: 1) els TSJ (àmbit autonòmic, Sales civils i Penal); 2) les Audiències Provincials (Seccions Civil i Penal); i 3) els Jutjats de Primera Instància i Instrucció (demarcació de partit judicial), o bé Jutjats civil (jurisdicció en l'àmbit del partit judicial o bé en àmbit provincial, que poden estar especialitzats en Jutjats de Família o del Mercantil). En **l'ordre penal** podem distingir entre: 1) els Tribunals Superiors de Justícia de les Comunitats Autònomes (amb demarcació corresponent a la de cada Comunitat Autònoma, amb les seves Sales civils i Penal); 2) les Audiències Provincials (dividides en Seccions Civil i Penal); 3) els Jutjats Penitenciaris (àmbit provincial); 4) els Jutjats penals (amb demarcació de partit judicial o d'àmbit provincial); 5) els Jutjats de Primera Instància i Instrucció (amb jurisdicció en els respectius partits judicials, que poden ser municipals o d'àmbit major) o simplement els Jutjats d'Instrucció, sent que els dos esmentats poden estar especialitzats com a “Jutjats de Violència de Gènere”. En **l'ordre**

contenciós administratiu hem d'esmentar: 1) els TSJ (àmbit autonòmic, Sales del Contenciós); 2) els Jutjats del Contenciós (àmbit provincial). Respecte de **l'ordre social** són propis: 1) els TSJ (àmbit autonòmic, Sales socials); i 2) els Jutjats laborals o socials (àmbit provincial).

En el cas de Catalunya¹⁴, podem distingir la distribució dels jutjats anteriorment exposats. En **l'àmbit civil** es compta amb 115 Jutjats de Primera Instància, 170 mixts de Primera Instància i Instrucció, 13 del Mercantil i 16 de Família, a més de 16 seccions civils d'Audiència Provincial i la Sala Civil i Penal del TSJ. En **l'ordre penal**, es compta amb els jutjats mixts ja nomenats, 79 Jutjats d'Instrucció, 19 Jutjats exclusius de Violència sobre la Dona, 68 Jutjats dels Penal, 6 Jutjats de Vigilància Penitenciària, Jutjats de Menors, 16 seccions penals de l'Audiència Provincial i la mateixa Sala ja nomenada en el TSJ. Respecte de **l'àmbit contenciós-administratiu**, podem enumerar 23 Jutjats Contenciós-Administratiu i la Sala del TSJ corresponent; paral·lelament per a **assumptes laborals** hi ha 55 Jutjats socials i 1 Sala competent d'aquests assumptes en el TSJ.

Com a òrgan amb jurisdicció nacional en tot el territori, l'organització judicial espanyola integra també **l'Audiència Nacional**¹⁵. Caracteritzat per la “especialització” per raó de la matèria en els assumptes que coneix, l'Audiència Nacional desplega les seves competències en els ordres contenciós-administratiu (Sala del Contenciós, que entén de determinats recursos contra actes dictats per òrgans de l'Administració de l'Estat), en el social (Sala social, que resol els conflictes col·lectius i laborals d'abast supraautonòmic) i en el penal (Jutjats Centrals d'Instrucció, Jutjat central penal, Jutjat Central de Menors, Jutjat Central de Vigilància Penitenciària, Sala d'Apel·lacions i Sala

¹⁴ Seguim les dades de la Memòria anual del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya de 2013.

¹⁵ Encara que la seva creació es va produir per Reial decret-Llei 1/1977, el Tribunal Constitucional va sostenir en STC 56/1999, de 29 de Març, la seva constitucionalitat per un doble motiu: a) que el dret a a el jutge legal no exclou la possibilitat de regles especials de competència entre la distribució d'assumptes entre els diferents òrgans jurisdiccionals; i b) la AN no s'oposa a l'article 152.1. CE, doncs l'exigència que les successives instàncies processals s'esgotin davant els Tribunals de Justícia de cada Comunitat Autònoma només resulta d'aplicació a aquells casos en què l'òrgan que va conèixer en primera instància radica en la pròpia Comunitat Autònoma, la qual cosa no succeeix amb les matèries competència de l'Audiència nacional.

penal, competents en matèria de crim organitzat, delictes econòmics i monetaris, terrorisme i crims contra la humanitat).

Finalment trobem el **Tribunal Suprem**, el qual apareix dividit en 5 sales: Sala I (Civil), II (Penal), III (Del Contenciós), IV (Social) i V (Del Militar). Aquestes Sales van a conèixer, a més de determinades causes en funció del seu autor i de qüestions de competència enfront d'inferiors, de les principals i importants funcions de resoldre els recursos de cassació i revisió en tots els ordres. El motiu de cassació serà admissible pels motius que hagin pogut determinar les lleis processals d'enjudiciament (infracció de llei o de doctrina legal, infracció processal i trencament de forma), la qual cosa suposa una remissió a la Llei d'Enjudiciament Civil de 7 de Gener de 2000, Llei d'Enjudiciament Criminal de 17 de Setembre de 1882, Llei de la Jurisdicció Contenciós-Administrativa de 13 de Juliol de 1998, i Llei del Procediment Laboral, text refós de 7 d'Abril de 1995. Respecte del denominat recurs de revisió, tindrà aplicació davant la inesperada aparició de noves fonts de prova o descobriments, que no haguessin pogut tenir-se en compte al moment de dictar sentència, de manera que la fallada es visualitzés manifestament injust, sent irrecurrible.

Esment mereix també el **Tribunal Constitucional**, en el seu paper de màxim garant de la Constitució. El Tribunal Constitucional es configura com el "suprem intèrpret de la Constitució", al que la Constitució contempla en un Títol específic diferent del Títol VI, el Títol X CE (arts. 159 a 165). El Tribunal Constitucional es configura així com un òrgan jurisdiccional separat i diferenciat dels òrgans que integren el Poder Judicial, no integrat, doncs, dins d'aquest, i regulat per la seva pròpia Llei Orgànica, LO 2/79 de 3 d'Octubre. S'acull, per tant, el model continental de justícia constitucional concentrada, tot i que l'elenc de causes que coneix és més ampli del que la mera decisió sobre l'acomodament de la Llei a la Constitució, sent ampliat, entre uns altres, al recurs d'empara, conflictes de competències d'atribucions i garantia de l'autonomia local.

2.4. Influència de l'organització territorial en el Poder Judicial.

Com ja hem esmentat, el Poder Judicial a Espanya respon al principi d'unitat. Aquesta visió orgànica de cos unívoc, malgrat la seva dispersió territorial i personal, transcendeix també al funcional, sense que per això perdi l'essència que impedeix el desmembrament pel fet autonòmic. Ve a suposar, aquesta concepció, una clara diferència enfront dels sistemes federalistes, en els quals el poder judicial participa de la doble manifestació de poder, federal i federat, amb un repartiment de competències similar a l'àmbit legislatiu i executiu.

A Espanya, l'afirmació de la unitat va donar lloc, inicialment, a la idea que el Poder Judicial es trobava completament impermeable a qualsevol reflex provinent de l'estructura administrativa. No obstant això, per una qüestió de racionalitat, així com de lògica pràctica, la demarcació i planta judicial ve a coincidir en termes genèrics amb les diferents instàncies de descentralització a nivell governatiu.

És per això que parlem de Municipis, Partits Judicials, Províncies, Comunitats Autònomes i el conjunt de la nació, com a termes d'implantació dels òrgans exposats a l'apartat anterior, tal com ve a exposar, de manera directa, l'article 30 LOPJ. No obstant això, la realitat dels elements d'influència en la dinàmica de l'organització judicial és moltíssim més àmplia que aquesta simplificació, i com veurem al proper apartats, les diferents Comunitats Autònomes han anat dictant infinitat de normes que afecten de manera més o menys directa, a l'activitat jurisdiccional, sent avui pacífica la idea (àdhuc discutida en la seva extensió) que les diferents Comunitats Autònomes poden assumir i desenvolupar competències en matèries annexes a la central de jutjar i fer executar el jutjat.

2.5. Competències autonòmiques entorn de la funció de la justícia.

En l'actualitat, tots els EEAA¹⁶ contenen disposicions sobre organització judicial, disposicions relatives a la provisió autonòmica de mitjans personals (funcionaris no judicials ni fiscals, reservats aquests a la llei estatal), mitjans materials, tecnològics i financers. La qual cosa és origen freqüent de conflicte en la determinació de la línia del que és o pot ser competència Estatal o de les Comunitats Autònomes. La disputa està originada per l'extrema indeterminació del sistema, sense que la LOPJ i la LDPJ hagin resolt definitivament els debats sobre la distribució possible d'allò que no és estricta funció jurisdiccional.

Aquesta llacuna ha intentat omplir-la el TC, en un primer moment, mitjançant una tasca d'interpretació de la Constitució per via de jurisprudència. Així, les SSTC 56/1990 i 62/1990 van venir a separar la "administració de Justícia" estrictament entesa (art. 149.1.5 CE), la qual és competència de l'Estat (amb els aspectes, entre uns altres, que l'article 122 CE reserva a la LOPJ, això és constitució, funcionament i govern dels tribunals, estatut dels seus membres, etc.), i el que ha vingut a cridar-se la "administració de l'administració de Justícia" (referida a la funció auxiliar), la qual pot ser assumida, per les CCAA d'acord amb el que estableixin els seus respectius EEAA.

Distingeix LOPEZ AGUILAR¹⁷ tres plànols on les competències autonòmiques en justícia s'han manifestat de manera especialment clara. Primer, *l'organitzatiu*, la qual cosa ha anat generant un desenvolupament del Dret substantiu de les CCAA mitjançant la conformació d'una modalitat de subordenament autonòmic, amb les seves pròpies fonts, i integrat en el conjunt

¹⁶ Fet especialment manifest en els Estatuts d'Autonomia que van ser sotmesos a reforma en el període 2006-2011. Així, l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat per Llei Orgànica 2/2006, de 19 de Juliol, va incloure una important regulació sobre el Poder Judicial en els articles 95 a 109 (alguns dels articles del qual es van veure limitats per la STC 31/2010, de 28 de Juny). També es refereixen al Poder Judicial la LO 1/2007, de 28 de Febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears; la LO 2/2007, de 19 de Març, de reforma de l'Estatut d'Autonomia d'Andalusia; la LO 5/2007, de 20 d'Abril, de reforma de l'Estatut d'Autonomia d'Aragó; i la LO 1/2011, de 28 de Gener, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Extremadura.

¹⁷ LÓPEZ AGUILAR, Juan Fernando. Justicia y Poder Judicial: radiografía de una crisis cronificada. Nuevas Políticas Públicas. Anuario multidisciplinar para la modernización de las Administraciones Públicas. Nº 5. 2009. Pàgina 22.

de l'ordenament estatal. Això ha implicat que els TSJ hagin vist reconeguda, en successives reformes organitzatives i processals, la seva competència per entendre de recursos de "cassació autonòmica" en els ordres civil i contenciós-administratiu¹⁸.

Segon, *el lingüístic*. És manifest que els idiomes autonòmics, cooficials als seus respectius territoris, són de lliure utilització també davant jutjats i tribunals, i poden ser determinants a l'efecte de selecció de professionals, en la mesura en què constitueixen un mèrit puntuable¹⁹.

Tercer, la distribució de competències per a l'aprovisionament dels *mitjans personals* (exclosos els cossos de jutges, fiscals i secretaris), així com dels *mitjans materials* (infraestructures), *tecnològics* (logístics) i *l'organització del servei d'assistència lletrada gratuïta i d'ofici*. La conjuntura no està exempta de conflictes i disputes entorn de cadascun dels termes.

Començat el nou mil·lenni, també s'han dictat noves resolucions que tractaven d'aclarir el repartiment de competències. La STC 105/2000, de 13 d'abril, que resolva un recurs contra la LO 16/1994, confirmava, mitjançant diversos pronunciaments interpretatius, que les comunitats autònomes podran assumir competències en matèria de personal, sempre que ho permetin la LOPJ, la clàusula subrogatòria (limitada per l'opció dels cossos nacionals) o qualsevol altre títol (FJ 5), i, amb el mateix condicionant, poden dictar reglaments de desenvolupament de la LOPJ, tal com estableix la seva disposició addicional primera, apartat 2, introduïda per la LO 16/1994 (FJ 10). Aquest segon pronunciament evidencia que la clàusula subrogatòria es distingeix nítidament de les competències executives, les quals, segons la jurisprudència del TC, no inclouen la potestat de dictar reglaments, excepte els referents a l'organització dels serveis. Finalment, la STC 31/2010, va censurar

¹⁸ Al que caldria afegir la participació en l'organització de la demarcació judicial remetent al Govern una proposta de fixació de partits judicials i la capitalitat d'aquests partits ex articles 35 apartats 2 i 6 de la LOPJ. A aquest tema ens referirem amb major profunditat en els propers epígrafs.

¹⁹ No solament rep la cobertura de l'article 2 de la Constitució, sinó que la LOPJ, en el seu article 231, apartats 1, 2 i 3, reconeix el dret a les parts, els seus representants i els qui els dirigeixin, així com els testimonis i perits, a utilitzar la llengua que també sigui oficial en la Comunitat Autònoma en el territori de la qual tinguin lloc les actuacions judicials, tant en manifestacions orals com a escrites.

la possibilitat d'existència d'un Consell de Justícia, com a òrgan de poder judicial autonòmic.

En un altre ordre de coses, mentre el desenvolupament del **dret civil foral** és objecte de competència de la Comunitats Autònomes, segons l'article 149.1. apartat 5²⁰ CE, l'apartat 6 CE continua dient que l'Estat té competència exclusiva en “Legislació mercantil, penal i penitenciària; legislació processal, sense perjudici de les necessàries especialitats que en aquest ordre es derivin de les particularitats del dret substantiu de les Comunitats Autònomes”. Semblava així restringir-se les possibilitats d'incidència dels ens autonòmics en tots aquests àmbits.

En l'**àmbit penal**, la jurisprudència del Tribunal Constitucional²¹ ha afirmat que l'obligació d'uniformitat de drets impedeix una regulació asimètrica de l'àmbit de repressió penal, podent aconseguir la capacitat de comunitats autònomes en l'adrogueria d'elements de les denominades lleis penals en blanc només a aspectes absolutament secundaris i incidentals respecte de la fonamentació del tipus penal i els seus elements concurrents.

Pel que fa a l'administració penitenciària, la visió de competències i serveis de gestió és valorat de manera més flexible. Així, la Comunitat Autònoma de Catalunya, va assumir per mitjà de Reials decrets 3482/1983, de 28 de desembre, i 131/1986, de 10 de gener, el traspàs dels serveis de l'Estat en aquest àmbit i, especialment, els establiments penitenciaris Lleida I, Lleida II, Barcelona (Model), La Trinitat, Girona, Figueras i Tarragona. En aquest segon cas, el TC²² ha reconegut la perfecta inserció en el sistema de competències constitucional d'aquest repartiment. En l'actual Estatut d'autonomia, es refereix l'article 168²³ al sistema penitenciari, que afirma el següent: “1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:

²⁰ Sense que sigui aquí el lloc per esclairar-nos sobre el profús debat sobre el terme “desenvolupar”.

²¹ Així es deriva, entre unes altres, de la SSTC 142/1988, de 12 de juliol; 162/1996, de 17 d'octubre; 120/1998, de 15 de juny; i 243/2004, de 16 de desembre.

²² En STC 104/1988, de 8 de juny va parlar que un sistema únic no impedeix la gestió d'establiments per les comunitats autònomes.

²³ El qual no ha estat afectat per la STC 31/2010, de 28 de juny.

a) La capacitat per dictar disposicions que adaptin la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment l'adreça, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i gestió patrimonial dels immobles i equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i organització del treball remunerat de la població reclusa, així com l'execució de les mesures alternatives a la presó i les activitats de reinserció.

2. La Generalitat podrà emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.”

Finalment, pel que fa al **dret processal**, ve a regular-se per l'Estatut d'Autonomia de Catalunya en l'Article 130, que es refereix al fet que “Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya²⁴”. Aquest article ve just a continuació de la previsió de l'esment a la competència en matèria civil de l'autonomia, motiu pel qual hem d'entendre propi d'aquestes particularitats i freturosa de manifestacions pròpies en l'àmbit penal que, com hem aclarit, en

²⁴ Similar a la qual es conté en l'article 49 apartat 3 d'Estatut de València; en l'article 27 apartat 5 de l'Estatut de Galícia; en el 71 apartat 3 de l'Estatut d'Aragó; en l'article 9 apartat 5 de l'Estatut d'Autonomia d'Extremadura; en l'article 31 apartat 2 de l'Estatut d'Illles Balears i en l'article 10 apartat 6 del País Basc.

essència són inexistents. També es conté un altre esment en l'article 168.3.b) que es refereix al fet que “La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incideixi en les competències de menors²⁵”

Fora d'aquest àmbit estricte d'activitat judicial, les comunitats autònomes tenen un ampli marge de possibilitats per a la intervenció en **la mediació**²⁶, com a modalitat alternativa de resolució de conflictes. En l'estatut català preveu aquesta competència en els articles 106.2. (genèric), 123.c) (consum), 124.2.h) (cooperatives), 134.1.b) (esport), 169.1.i) (transports) i 170.1.k) (laboral).

Hem d'afegir algunes precisions sobre l'abast del marc competencial. Evidentment, l'existència d'un repartiment de competències Estat-Comunitat Autònoma suposa una delimitació d'activitat, sobirania i responsabilitat. No obstant això, en res obsta que qualsevol dels ens insti a la contrapart entorn de decisions en els quals als seus ciutadans els és d'interès. Aquesta activitat és encara més clara i necessària en aquells aspectes, com el poder judicial en el qual existeixen punts de competència compartida i, sens dubte, afectin de manera transcendental a la immensa majoria de la població. Per tant, les Comunitats Autònomes tenen un paper d'instància, opinió, censura o aprovació especialment rellevant en tots els aspectes relacionats amb la justícia, tot i que no siguin identificats amb matèries en les quals tinguin competència directa. Això justifica, entre molts altres motius, les anàlisis que practicarem en els següents epígrafs.

²⁵ Idèntica a la referència de l'article 61.3. apartat b) de l'Estatut d'Autonomia d'Andalusia.

²⁶ Que a Catalunya s'ha plasmat en l'aprovació del Decret 98/2014, de 8 de juliol, sobre el procediment de mediació en les relacions de consum; Decret 135/2012, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 15/2009, de 22 de juliol, de mediació en l'àmbit del dret privat; Decret 139/2002, de 14 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 1/2001, de 15 de març, de Mediació Familiar de Catalunya.

3. La reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial i la Llei de Demarcació i Planta Judicial.

Després de l'elaboració, a petició del Consell de Ministres, d'una proposta de reforma elaborada per una comissió de juristes, el 2 de Març de 2012, i la submissió d'una pluralitat de versions d'esborrany a l'examen d'entitats públiques i privades, el 4 d'Abril de 2014 el Consell de Ministres aprovava l'Avantprojecte de reforma de la LOPJ, amb la inclusió d'una important bateria de canvis respecte de la situació actual, que passarem a analitzar de manera separada. Són novetats en l'Avantprojecte:

a) Se suprimeixen les categories judicials. Si fins ara regia l'article 299 LOPJ que distingia entre jutges, magistrats i magistrats del TS, la nova norma unificaria a tots en l'única categoria de jutges. La denominació "magistrat" podria mantenir-se a efectes merament honorífics.

b) S'inclou una nova regulació d'aforaments, amb permanència en la competència de l'òrgan especial tot i que l'aforat perdés el càrrec que li donava tal condició.

c) Nova denominació dels Secretaris judicials, que passarien a ser Lletrats de l'Administració de Justícia.

d) S'incorpora el mes d'Agost com a mes hàbil per a les actuacions judicials.

i) Es modifica la consideració de la jurisprudència per convertir-la en font vinculant del dret, amb publicacions cada 3 mesos en el BOE.

f) Es crea la qüestió prejudicial prèvia davant el TS amb paralització del procediment.

g) Es produeix una reorganització profunda de l'organització judicial:

-Desapareix la figura del Jutge de Pau (encara que preveu la possibilitat que els jutjats de pau donin suport a l'efecte de Registre Civil).

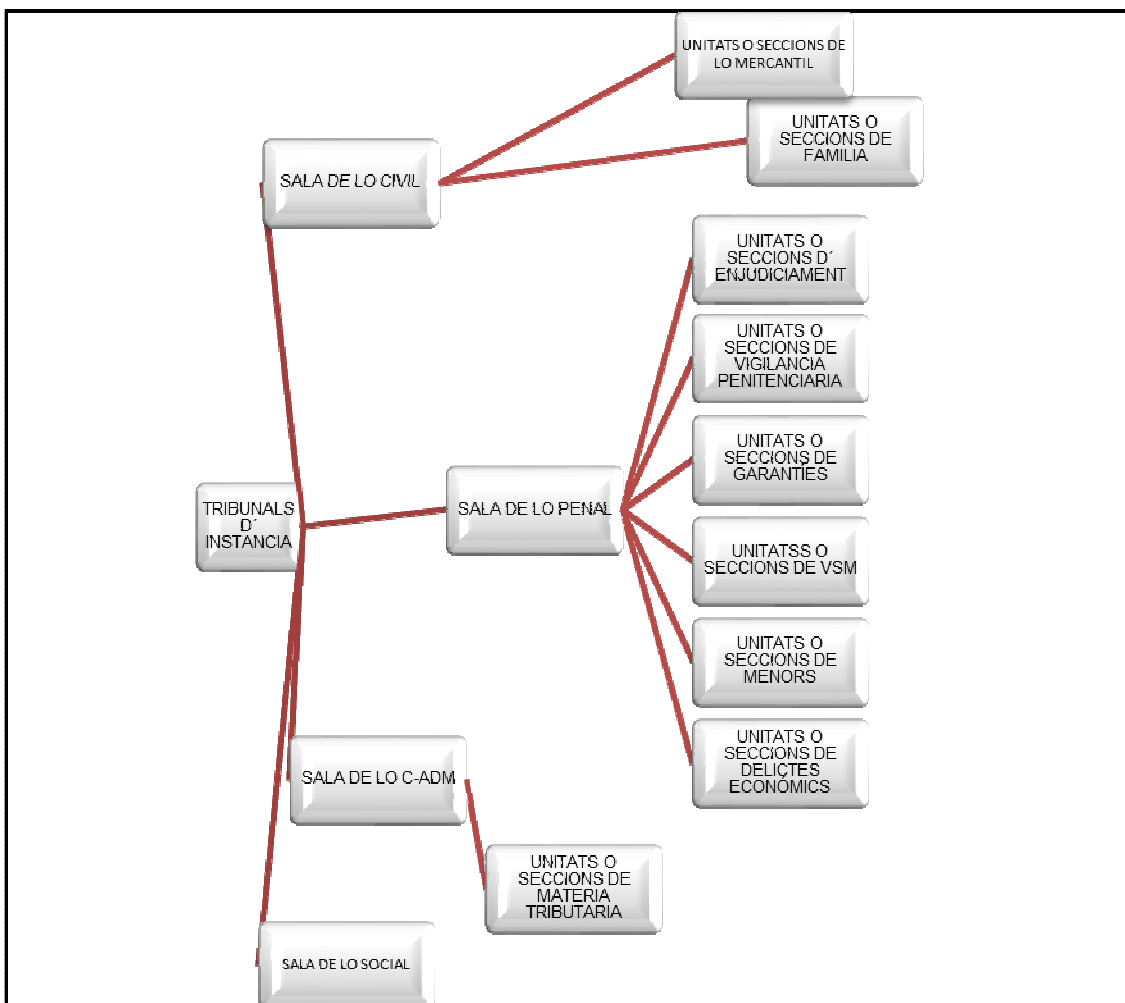
-Els partits judicials se substitueixen per partit únic a nivell provincial. Desapareixen els jutjats de tot ordre i les Audiències Provincials, i es creen els

Tribunals Provincials d'Instància amb competència en tota la província. El Tribunal Provincial d'Instància tindrà 4 Sales: Civil (que al seu torn tindrà seccions especialitzades en família i mercantil); Penal (amb seccions de garantia, enjudiciament, execució, violència sobre la dona, menors i delictes econòmics); Contenciós-administratiu (amb secció especial en matèria tributària) i Social.

-Es mantenen les competències dels TSJ que a més assumeixen les de les antigues Audiència Provincials.

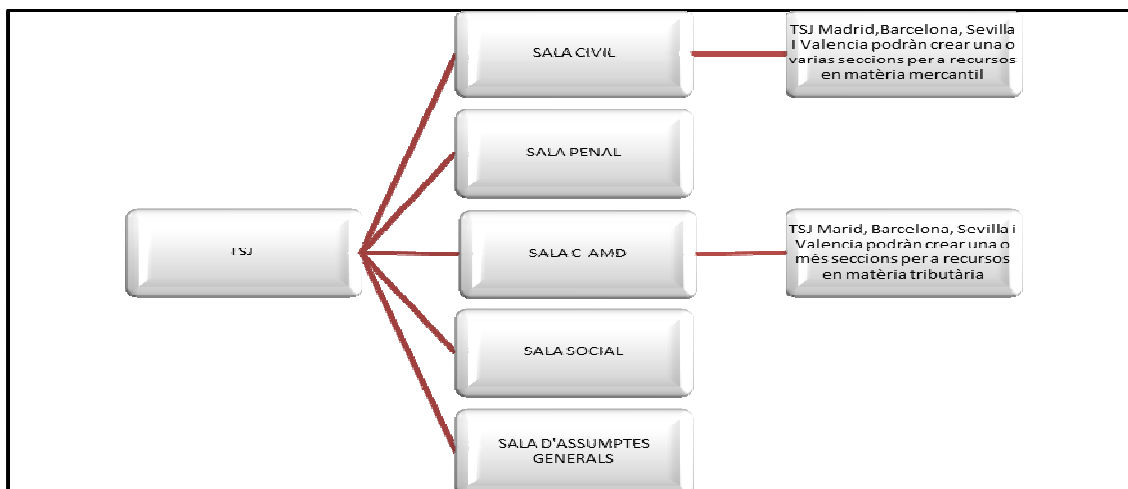
Aquesta complexa nova organització podem comprendre-la, de manera més senzilla, mitjançant els següents quadres:

Quadre 1: Tribunals d'Instància de la nova LOPJ.

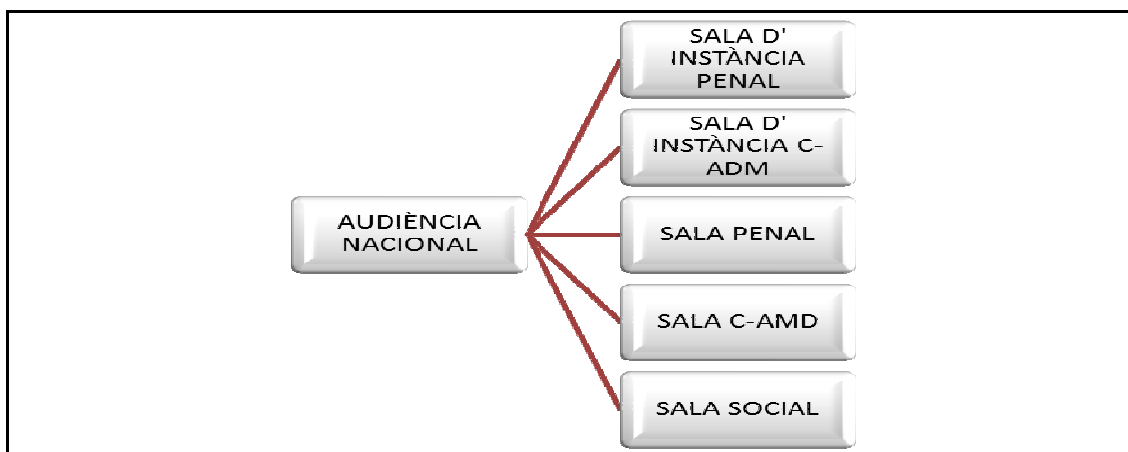
Font: Elaboració pròpia.

Quadre 2: Tribunals Superiors de Justícia en la LOPJ.

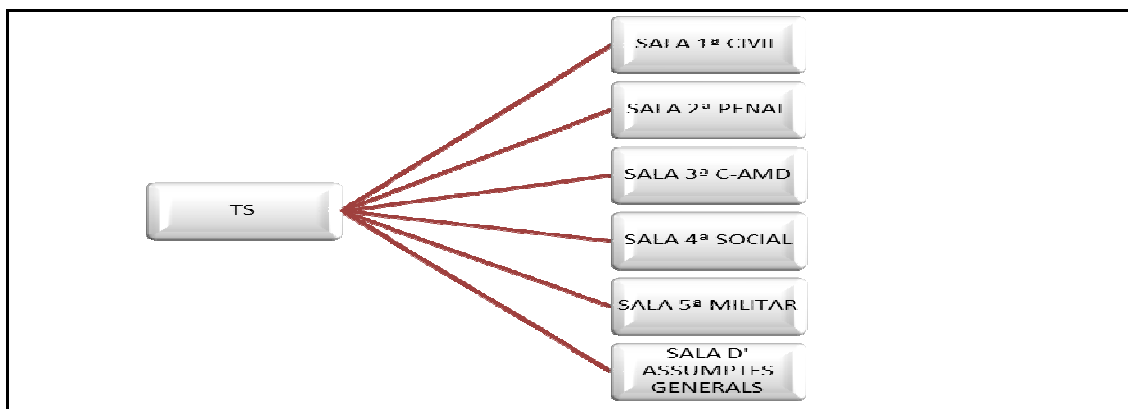
Font: Elaboració pròpia.

Quadre 3: Organització de l'Audiència Nacional en la nova LOPJ.

Font: Elaboració pròpia.

Quadre 4: Sala del Tribunal Suprem segons la nova LOPJ.

Font: Elaboració pròpia.

Realitzant un primer apropament, les valoracions de la norma salden un resultat negatiu. Ha rebut crítiques de tots els col·lectius públics i privats, inclosos col·legis d'advocats, CGPJ, Consell Fiscal, Associacions de Jutges, Fiscals i sindicats de Secretaris Judicials. En un ràpid anàlisi, podem exposar les reticències manifestades seguint l'enumeració anteriorment expressada.

Potser la menor problemàtica per al ciutadà, en la mesura en què es tracta d'una mera reivindicació corporativa, és la que presenta la supressió de categories judicials. Sens dubte, els drets adquirits a nivell retributiu i laboral hauran de respectar-se amb la nova regulació, sent la resta de reserves de caràcter merament secundari.

Pel que fa als aforaments, de gran actualitat i tramitació paral·lela en altres normes, ha de realitzar-se algunes valoracions. En primer lloc, cap país del nostre entorn conté un nombre de persones amb garantia d'enjudiciament per un òrgan especial per raó del seu càrrec tan alt com Espanya (s'ha arribat a calcular una xifra propera a la 10.000 persones aforades, que contrasta amb la inexistència de la figura a Alemanya i Regne unit, i la limitació al Cap de la República a Portugal i Itàlia, i la dels membres del Govern a França). En segon lloc, si l'aforament és una garantia de l'exercici del propi càrrec, és més que discutible que hagi d'estendre's respecte d'actes que gens tenen a veure amb aquestes funcions (podríem pensar, per exemple, en delictes contra la seguretat vial).

La denominació de Lletrats de l'Administració de Justícia no sembla molt concorde a la funció dels Secretaris Judicials i genera, a més, confusió entre els particulars.

El reconeixement del mes d'Agost com a hàbil sembla una novetat decidida sense massa previsió de la infinitat de problemes pràctics que planteja. Al contrari de la panacea que potser sembla en la seva concepció, les dificultats de l'activitat en el mes indicat es troba que no es trobin disponibles professionals de l'àmbit públic ni privat (la llista és interminable: policies, mèdics forenses, testimonis...) sent que la successió d'impossibilitats d'acudir a la seu judicials donaria lloc a suspensions permanents de judicis i actuacions, amb la

consegüent frustració de qualsevol intervinent que comprovés que el seu esforç en l'activitat judicial anés completament inútil.

La regulació entorn de la jurisprudència altera el concepte tradicional de font del dret, per incloure al Tribunal Suprem més a prop que mai d'un paper de legislador que genera dubtes des del punt de vista constitucional. D'altra banda, la paralització de qualsevol procediment com a conseqüència d'una qüestió prèvia davant el Tribunal Suprem, i que trigaria anys a resoldre's, es perfila com una mesura absolutament ineficient.

En qualsevol cas, la més important i controvertida novetat que presenta l'Avantprojecte és la reestructuració total del Poder Judicial tant des de l'àmbit competencial com des de la seva pròpia implantació territorial. Hem de fer algunes consideracions sobre aquest tema.

L'actual estructura judicial té el seu origen, amb lleugers canvis, en la Llei Orgànica del Poder Judicial de 15 de Setembre 1870. En ella s'acollia un sistema de dispersió de seus en atenció a les realitats de l'època, en el qual les dificultats de desplaçament anaven parelles a l'estat de desenvolupament de la tècnica. Que 144 anys després, l'estructura dels actuals 430 partits judicials sigui bàsicament la mateixa és, sens dubte una qüestió que té poca explicació. S'exposa un criteri d'eficiència per generar el traspàs de totes les seus dels jutjats, distribuïts per tot el territori de manera similar a la distribució de seus administratives. S'afirma, igualment que les noves tecnologies suposaran que el canvi de sistema no generi amb prou feines sacrifici per als ciutadans i que l'activitat jurisdiccional és utilitzada per la majoria dels ciutadans de manera absolutament puntual, per la qual cosa només en aquesta o aquestes ocasions notarien algun canvi. Entenem que la majoria dels arguments esgrimits manquen de pes suficient per a un canvi dràstic enfront de les rèpliques. I és que l'estructura territorial del poder judicial té significat no només des del punt de vista de l'eficiència, sinó també com prestacional d'un servei públic que, sens dubte, va a ser enormement devaluat si passa a prestar-se a molts quilòmetres de distància. L'ús de noves tecnologies, gairebé inexistent en la raquítica provisió de mitjans en la majoria de jutjats, sens dubte ajudaria, però caldria començar amb la implantació en els òrgans actuals, ja que aquesta

millora no provindria del nou sistema, sinó de nous mitjans incorporats. És falsament simplificador igualment l'argument que els ciutadans solament usen de l'administració de justícia en moments aïllats i puntals de la seva vida, ja que és també molt llarg el llistat de professionals que són assidus d'ells pel seu treball (advocats, procuradors, però també vigilants de seguretat, mèdics forenses, policies locals, encarregats d'establiments on els furts són freqüents...) i a tots ells el trànsit cap a les capitals de província per a qualsevol procediment els pot suposar greus perjudicis. Per si no fos poc, aquesta important novetat manca de sintonia amb la resta de reformes en marxa pel propi promotor governatiu. Així, per exemple, parla dels Jutges de Pau com a encarregats de Registre Civil, que ha estat expulsat dels Tribunals per Llei 20/2011 (en *vacatio legis* sobre aquest tema); tracta de Jutges d'Instància Instructors, sent que el Codi Processal Penal confia la Instrucció al cos de fiscals, etc.

No podem negar les necessitats de racionalització de despesa per al bon funcionament de qualsevol servei públic, i que la centralització genera economies d'escala i facilita l'especialització. El problema es troba en perdre la perspectiva de servei públic, per acceptar sense reservar un principi d'organització estructural propi del sistema empresarial, que busca l'eficiència rebaixant costos, però sense que la comoditat de les persones, més enllà dels beneficis econòmics, tingui importància. El benefici en la justícia no pot ser exclusivament més sentències, en menys temps i més barates, sinó que ha de prevaler la satisfacció social, i el menor esforç i sacrifici dels ciutadans. Malgrat això, entenem que en alguns supòsits sí que és possible sotmetre a revisió algunes demarcacions, unint partits judicials limítrofs que manquen de raó de ser en el seu aïllament i que permetrien donar un millor servei sense grans sacrificis als ciutadans. En qualsevol cas, aquests canvis han d'analitzar-se suposat per descomptat, sense que ens sembli encertada la concentració sistèmica a nivell provincial.

4. La reforma del procés penal.

4.1. Antecedents.

Sol parlar-se de la baixa Edat Mitjana i de la influència de l'Església amb referència al començament del procés penal modern, institucionalitzat, i en la modalitat inquisitorial com a primera manifestació de la persecució pública dels delictes. En aquest inicial sistema, el poder governatiu gaudia de tot tipus de privilegis enfront a l'investigat, en un sistema que venia inspirat pels principis de secret, falta de contradicció, il·limitats poders de l'investigador i presumpció de culpabilitat. D'acord amb aquesta primera modalitat de procés, les actuacions començaven d'ofici, per uns òrgans permanents i als quals els corresponia concentradament investigar, acusar i dictar sentència. Les actuacions eren primordialment escrites i la valoració de la prova, taxada. Tot aquest conjunt convertia la posició del sotmès a un procés en absolutament desigual enfront de l'acusació, donant lloc al fet que el rol de l'acusat anés al d'objecte del procés, en lloc del de part.

Podem diferenciar una molt diferent evolució d'aquesta inicial concepció del procés penal als països del common law respecte del dret continental. Així, en els primers, els moviments liberals de garantia de drets del ciutadà enfront del poder de l'Estat van ser parells des del començament, als dels drets del ciutadà enfront de la recerca penal.

En els segons, no obstant això, el sistema inquisitiu es va mantenir fins al segle XIX, la qual cosa venia a suposar, en ocasions, l'existència d'un conflicte entre l'abstracte reconeixement de drets, i la translació d'ells a una de les potencials facetes del ciutadà: la d'investigat en un procediment penal.

En el que a Espanya es refereix, no va ser fins a l'aprovació de la Llei d'Enjudiciament Criminal de 14 de Setembre de 1882, quan va poder superar-se el sistema inquisitorial donant pas al denominat *acusatori formal*, en el qual s'atribueix a un tercer imparcial la facultat de decidir sobre l'acusació formulada per la part, pública o privada, encarregada de sostenir l'acusació, amb igualtat

d'armes enfront de l'investigat i sempre inspirat en els principis de publicitat i de presumpció d'innocència.

No obstant això, les crítiques a aquesta primera concepció del sistema acusatori formal es van mantenir a tota Europa, donant lloc a una nova evolució després de la Segona Guerra Mundial de l'esquema de dret continental, en el que al procediment criminal es refereix. Es va tractar així, finalment, de sacrificar el poder concentrat estatal enfront del ciutadà investigat, que d'acord amb la primera concepció del procediment, es canalitzava en dues parts, investigadora i d'enjudiciament, encomanada a dues persones diferents, jutge d'instrucció i jutge enjuiciador, que en la seva versió investigadora incorporava poders quasi-omnímodes i difícils de compatibilitzar, quan es conjuminava en la mateixa persona l'obligació d'investigar delictes i descobrir al responsable, però també la de garantir els drets de la víctima i dels investigats, no obstant la qual cosa podia acordar les intromissions més greus en la seva esfera de drets (sempre en honor de la recerca, és clar, i acompanyada de motivació), tals com acordar la seva presó preventiva, intervenció de comunicacions, entrada en domicili i embargament de béns. És aquesta convicció de la incompatibilitat de la missió investigadora amb la de garantia la que ha portat a la gairebé totalitat de països del nostre entorn a prescindir de la figura del jutge instructor²⁷, entenent consegüentment que el tradicional concepte d'instrucció omnímoda havia de desaparèixer també, per a, d'acord amb diferents modalitats, atribuir la funció pura d'investigar al Ministeri Fiscal, entrant qualsevol mesura que comprometés drets i llibertats fonamentals a la decisió d'un òrgan judicial diferent del que ha d'enjudiciar, així com determinats conflictes sobre situacions processals de transcendència. Es tracta, en definitiva, d'una qüestió de garantia sistèmica entorn de la imparcialitat objectiva del jutge, extremadament compromesa amb el sistema acusatori originari europeu. Aquest risc s'incrementa, si cap, si pensem en l'activitat d'acumulació de proves d'impossible reproducció en el judici oral, en la mesura en què tota aquesta

²⁷ Especialment cridaner és el cas portuguès. La Constitució portuguesa de 2 d'Abril 1976 preveu expressament, en el seu article 32 apartat quatre que "Tota instrucció és competència d'un jutge", malgrat la qual cosa no s'ha dubtat a atribuir la recerca al Ministeri Fiscal, buscant com a solució a la contradicció amb la seva carta magna en la creació d'una fase postinvestigadora anomenada "instrucció", en la qual el jutge d'instructor es limita a comprovar la inexistència de cap irregularitat substantiva en l'investigat.

activitat de preconstitució de prova ve igualment a acumular-se davant el mateix investigador, decisor, encarcelador i continuador del procediment.

Aquest nou esquema està ja absolutament integrat en la mentalitat del nostre entorn. Així, a Alemanya s'atribueix al Ministeri Fiscal el paper investigador en les causes penals, apareixent la intervenció del Jutge en l'adopció de decisions restrictives de drets fonamentals²⁸, cosa similar ocorre a Itàlia²⁹ i Portugal³⁰. L'excepció més important i clara la tenim a França on el jutge d'instrucció *té facultat per esbrinar si els fets constitueixen una infracció penal, determinar qui poden ser els seus autors, i reunir tots els elements de càrrec i de descàrrec, però també en segon lloc la funció de decidir l'apropiat per conservar les proves, garantir l'ordre públic, prevenir la reparació de la infracció, fer eficaç l'enjudiciament de l'inculpat, assegurar la protecció de les persones que intervinguin en la causa i garantir la indemnització de les víctimes*³¹.

La situació a Espanya difereix de la resta d'Europa. Aïllat el nostre país pel règim franquista de qualsevol influència de l'exterior entorn de la garantia de drets, quan, com diem, els moviments en la segona meitat del segle XX proclamaven les necessitats de canvi, després de l'arribada de la democràcia tampoc s'ha generat un consens en quant als pressupostos bàsics d'un nou procés penal. Es replica enfront de les argumentacions en favor de prescindir del jutge d'instrucció i la creació d'un fiscal investigador amb postures alarmistes, que refereixen la falta de credibilitat del segon òrgan, així com el risc de politització de la justícia, i de manipulació dels processos penals d'acord amb els interessos del Govern. En ocasions, es procedeix a visions simplificadores per part d'alguns crítics, prenent resumir el sistema en la substitució del jutge pel fiscal, comportant la lògica reprovació popular davant l'erràtica visió.

²⁸ Així es deriva dels articles 160 i següents de la StPO (Codi Processal Penal), de 7 d'Abril de 1987.

²⁹ Seguint els articles 327 i 358 del Codice de Procedura Penale de 1988, de 22 de Setembre de 1988.

³⁰ Clarament exposat en l'article 53.2 b) del Codi de Processo Penal, de 26 de Setembre de 1986.

³¹ Tal com refereixen els articles 81 i següents del Code de Procédure Penals de 1958.

4.2. Intents de canvi. Avantprojecte de Llei d'Enjudiciament Criminal de 2011.

Les demandes de canvi de la vuitcentista Llei d'Enjudiciament Criminal s'han succeït al nostre país de manera permanent. No obstant això, les reivindicacions socials enfront de procediments més ràpids, àgils i garantistes han vingut sempre parelles a les resistències respecte a l'acceptació del sistema imperant en la resta del món desenvolupat. L'absència de nova Llei ha produït que les modificacions a la Llei inicial arribin a fer-la gairebé irrecognoscible, faltant, arran de la innumerable continuïtat de pegats, una certa unitat argumental i d'estil en el conjunt resultant³².

³²És suficient un anàlisi a la diferent essència i justificació de les reformes aprovades. Així, han estat: Llei de 20 d'abril de 1888, per la qual es modifiquen els articles 145 i 153 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 7 d'agost de 1899, per la qual es modifica l'article 954 número 3º de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Reial decret-Llei de 14 de desembre de 1925 pel qual es modifiquen els articles 225, 228, 230, 232, 384 i 622 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Reial decret-Llei de 8 de setembre de 1928, pel qual es modifiquen els articles 741, 849, 912 i 973 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 24 de juny de 1932, per la qual es modifiquen els articles 627, 632 i 633 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 24 de juny de 1933, per la qual es dona nova redacció als articles 954, 958 i 960 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 28 de juny de 1933 per la qual es modifiquen diversos articles de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 6 de febrer de 1935, per la qual s'afegeix un paràgraf a l'article 304 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 17 de juliol de 1948 relativa a conflictes jurisdiccionals; Llei de 16 de juliol de 1949, sobre modificació de determinats articles de la Llei d'Enjudiciament Criminal relatius al recurs de cassació; Llei de 14 d'abril de 1955 per la qual es modifica la base econòmica de determinats articles de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Decreto-Llei de 22 de març de 1957 pel qual s'afegeix un nou paràgraf a l'article 503 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Decreto-Llei de 25 de novembre de 1957, pel qual s'afegeix un nou paràgraf a l'article 503 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei de 24 d'abril de 1958, per la qual s'agrega un article a la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 3/1967, de 8 d'abril, sobre modificació de determinats articles del Codi Penal i de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 28/1974, de 24 de juliol, sobre actualització de la base econòmica de determinats articles de les Lleis d'Enjudiciament Civil i Criminal; Decreto-Llei 8/1974, de 21 de desembre, pel qual es modifica l'article 14, apartat tercer, de la Llei d'Enjudiciament Criminal, per posar-li en relació amb l'elevació de multes efectuada en el Codi Penal per la Llei 39/1974, de 28 de novembre; Llei 10/1978, de 20 de febrer, derogació de la circumstància quarta de l'article 503 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 20/1978 de 8 de maig, sobre modificació de determinats articles del Codi Penal i de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 28/1978, de 26 de maig, sobre modificació dels articles 746 i 850 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 33/1978, de 17 de juliol, per la qual es dona nova redacció als articles 273 de la Llei d'enjudiciament civil i 166 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 53/1978, de 4 de desembre, per la qual es modifiquen els articles 23, 37, 53, 118, 302, 311, 333, 520 i 522 de la Llei d'Enjudiciament Criminal i es deroga l'article 316 de la mateixa; Llei 16/1980, de 22 d'abril, sobre modificació dels articles 503, 504 i 505 de la Llei d'Enjudiciament Criminal en matèria de Presó Provisional; Llei Orgànica 7/1983, de 23 d'abril, de reforma dels articles 503 i 504 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 8/1983, de 25 de juny, de reforma urgent i parcial del Codi Penal; Llei Orgànica 14/1983, de 12 de desembre, per la qual es desenvolupa l'article 17.3 de la Constitució en matèria d'Assistència Lletzada al Detingut i al Pres i modificació dels articles 520 i 527 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 4/1984, de 9 de març, per la qual es modifica l'article 338 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 6/1984, de 31 de març, de modificació de determinats articles dels Codis Civil i de Comerç i de les lleis hipotecàries, d'Enjudiciament Criminal i de Règim Jurídic de les Societats Anònimes, sobre

Interdicció; Llei Orgànica 10/1984, de 26 de desembre, per la qual es modifiquen els articles 503, 504 i primer paràgraf del 529 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 6/1985, de 27 de març, sobre Modificació de l'article 849, 2, de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 2/1987, de 18 de maig, de Conflictes Jurisdiccionals; Llei Orgànica 4/1988, de 25 de maig, de Reforma de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 21/1988, de 19 de juliol, de reforma dels articles 855, 876, 882 bis, 884, 885, 893 bis, a), i 898 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 7/1988, de 28 de desembre, dels Jutjats penals i per la qual es modifiquen diversos preceptes de les Lleis Orgànica del Poder Judicial i d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 12/1991, de 10 de juliol, sobre modificació dels articles 411, 412, 413, 414, 415, 702 i 703 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 10/1992, de 30 d'abril, de Mesures Urgents de Reforma Processal; Llei Orgànica 8/1992, de 23 de desembre, de modificació del Codi Penal i de la Llei d'Enjudiciament Criminal en matèria de Tràfic de Drogues; Sentència 71/1994, de 3 de març, del Ple del Tribunal Constitucional en el recurs d'inconstitucionalitat 1492/1988, promogut pel Parlament Basc contra la Llei Orgànica 4/1988, o, en defecte d'això, contra els nous arts. 384 bis i 504 bis que introdueix en la Llei d'Enjudiciament Criminal l'art. 1 de la Llei Orgànica impugnada; Llei 21/1994, de 6 de juliol, per la qual es modifica l'article 338 de la Llei d'Enjudiciament Criminal, sobre la destrucció de la droga decomissada; Llei Orgànica 16/1994, de 8 de novembre, per la qual es reforma la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial; Llei Orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurado; Llei 22/1995, de 17 de juliol, mitjançant la qual es Garanteix la Presència Judicial en els Registres Domiciliaris; Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta; Llei Orgànica 2/1998, de 15 de juny, per la qual es modifiquen el Codi Penal i la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 36/1998, de 10 de novembre, de modificació de l'article 14, apartats primer i tercer, de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 5/1999, de 13 de gener, de modificació de la Llei d'Enjudiciament Criminal en matèria de perfeccionament de l'acció investigadora relacionada amb el tràfic il·legal de drogues i altres activitats il·lícites greus; Llei Orgànica 14/1999, de 9 de juny, de modificació del Codi Penal de 1995, en matèria de protecció a les víctimes de maltractaments i de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei 1/2000, de 7 de gener, Llei d'Enjudiciament Civil; Sentència 10/2002, de 17 de gener de 2002, Qüestió d'inconstitucionalitat 2829/94. Plantejada per la Secció Quarta de l'Audiència Provincial de Sevilla respecte de l'art. 557 de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 7/2002, de 5 de juliol, de reforma parcial de la Llei d'Enjudiciament Criminal; Llei Orgànica 8/2002, de 24 d'octubre, complementària de la Llei de reforma parcial de la Llei d'Enjudiciament Criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i mancades, i de modificació del procediment abreujat; Llei 38/2002, de 24 d'octubre, de reforma parcial de la Llei d'Enjudiciament Criminal, sobre procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i mancades, i de modificació del procediment abreujat; Llei Orgànica 9/2002, de 10 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, i del Codi Civil, sobre substracció de menors; Llei Orgànica 1/2003, de 10 de març, per a la garantia de la democràcia als Ajuntaments i la seguretat dels Regidors; Llei Orgànica 5/2003, de 27 de maig, per la qual es modifica la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, la Llei Orgànica 1/1979, de 26 de setembre, General Penitenciària, i la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Demarcació i de Planta Judicial; Llei Orgànica 7/2003, de 30 de juny, de mesures de reforma per al compliment íntegre i efectiu de les penes; Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'Ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica; Llei Orgànica 13/2003, de 24 d'octubre, de reforma de la Llei d'Enjudiciament Criminal en matèria de presó provisional; Llei Orgànica 15/2003, de 25 de novembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal; Llei Orgànica 19/2003, de 23 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial; Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere; Llei 18/2006, de 5 de juny, per a l'eficàcia en la Unió Europea de les resolucions d'embargament i d'assegurament de proves en procediments penals; Llei Orgànica 8/2006, de 4 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors; Llei 13/2009, de 3 de novembre, de reforma de la legislació processal per a la implantació de la nova Oficina judicial; Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal; Llei 37/2011, de 10 d'octubre, de mesures d'agilitació processal; Reial decret-Llei 3/2013, de 22 de febrer, pel qual es modifica el règim de les taxes en l'àmbit de l'Administració de Justícia i el sistema d'assistència jurídica gratuïta.

Després de diversos intents infructuosos, el Consell de Ministres aprovava, el 27 de Julio de 2011, l'Avantprojecte de Llei d'Enjudiciament Criminal de 2011 (d'ara endavant ALC), que tractava d'acompassar l'estructura procedimental penal espanyola a la de la resta d'Europa. Constava la norma amb 9 llibres i 789 articles i, com a principals característiques identificatives, podem esmentar la d'incloure una fase de recerca dirigida pel Ministeri Fiscal, amb intervenció d'un Jutge de Garanties com a decisor d'aquelles mesures restrictives de drets fonamentals, l'existència d'una fase intermèdia amb l'esment d'un Jutge d'Audiència Preliminar, així com una fase de Judici Oral encomanada a les Seccions d'Enjudiciament dels Tribunals d'Instància. Va suposar aquesta norma, un intent seriós i altament rigorós de posar al dia els instruments contra el delicte, amb introducció del patrimoni més nou i garantista respecte del delinqüent, però també respecte de la víctima, amb referències per primera vegada de manera detallada a l'estatut jurídic que li és propi. Distingirem per apartats les que considerem són les aportacions més importants:

a) S'atribueix el paper director de la recerca al Ministeri Fiscal, de qui, al seu torn, depèn la policia judicial, deixant per tant al marge la figura del jutge i, superant, la figura de l'instructor, en l'enteniment que el concepte d'imparcialitat judicial és incompatible amb la visió de part derivada del rol investigador (no obstant la qual cosa, al Ministeri Fiscal se li segueix exigint, com no podia ser d'una altra manera, imparcialitat en la seva actuació, ex article 59 ALC). La recerca comença per Decret del Fiscal, que serà comunicat a les parts (excepte acord previ de secret) i s'estableix el termini genèric de 12 mesos de recerca, prorrogable pel Jutge de Garanties. El mateix jutge haurà de decidir sobre aquelles mesures que afectin a drets fonamentals. Finalitzada la recerca, si el fiscal considera que existeixen motius per acusar, se sotmet l'acusació davant un nou jutge, el Jutge de l'Audiència Preliminar, que serà l'encarregat de decidir si el material probatori acumulat és suficient o no per celebrar judici oral, però aquest jutge no serà part de l'òrgan enjuiciador. Es crea "el fiscal responsable de la recerca", com a professional perfectament identificable, superant aparentment la fungibilitat que tradicionalment s'atribuïa la seva funció, així com

la possibilitat que aquest fiscal dirigeixi a un grup, en els procediments més complexos.

b) Es reconeix un estatut jurídic de la víctima³³, en els articles 65 a 76 ALC, amb un elenc de drets amb esment exprés, com són el dret a rebre informació, a ser sentit, a aportar elements rellevants per a la recerca al Fiscal, a la protecció (a si mateixa o fins i tot a persones vinculades), a personar-se com a acusació particular i a obtenir una reparació.

c) Es garanteixen les possibilitats de defensa de l'investigat, en la mesura en què s'ha de fer comunicació immediata a aquest dels càrrecs per part del Fiscal, tan aviat com existeixin elements objectius suficients per atribuir-li algun fet punible. Es té dret a la consulta de l'expedient complet, a utilitzar els mitjans de prova que puguin servir en el seu benefici, proposant aquests mitjans al Fiscal, així com a assegurar la prova, en cas de necessitat. Es garanteix l'assistència lletrada en tota la seva extensió, en la pràctica de tota prova i, en particular en les d'extracció d'ADN (art. 263 ALC), en l'obertura i registre de correspondència (art. 297 ALC), en l'entrada i registre domiciliari (art. 334 ALC), inspecció ocular (art. 355 ALC), autòpsia (art. 371 ALC), reconstrucció de fets (art. 375 ALC), examen pericial (art. 393 ALC), lliuraments vigilats (art. 405 ALC), etc.

Destaquen d'entre les causes de sobreseïment de l'article 539 ALC “quan s'hagi causat un perjudici irreparable per a la defensa per haver-se retardat indegudament la celebració de la primera compareixença.[...] En els delictes que protegeixen exclusivament béns jurídics individuals, quan ni el Ministeri Fiscal ni la víctima exercitin l'acció penal, el Jutge de l'Audiència Preliminar disposarà el sobreseïment de les actuacions encara que existeixin acusacions populars personades que hagin interessat l'obertura del judici oral”. Semblava així ampliar-se tímidament el marge de discrecionalitat de l'acció penal, amb introducció del principi d'oportunitat.

³³ Amb trasposició del contingut de la Decisió Marc del Consell 2001/220/JAI, de 15 de març, de l'estatut jurídic de la víctima.

No obstant l'immens valor de l'Avantprojecte com a base per a la modificació del sistema de recerca i càstig dels delinqüents, la dissolució anticipada de les Corts, amb convocatòria d'eleccions, va fer impossible el seu debat i aprovació.

4.3. Esborrany del Codi Processal Penal.

El 25 de Febrer de l'any 2013, veia la llum l'esborrany de Codi Processal Penal (d'ara endavant CCP), elaborat per una comissió d'experts a petició del Govern. Al llarg dels seus 707 articles dividits en un títol preliminar i 10 llibres, seguia en el bàsic les línies mestres de l'Avantprojecte de 2011, proposava la unificació de les actuals Llei d'Enjudiciament Criminal, la Llei del Jurat i la del hábeas corpus, i venia a suposar un nou intent, seriós i decidit, de modificació del sistema processal penal.

Participa, com hem dit, de l'essència de l'anterior Avantprojecte bona part del contingut en aquest nou text. Així, la mesura estavella de recerca a càrrec del fiscal es manté, així com l'existència d'un Jutge de Garanties i Jutge (o Tribunal) d'enjudiciament.

Com a principals canvis respecte al contingut en la norma anterior esmentada, podem nomenar³⁴ la desaparició de la referència a la designació d'un Fiscal concret de responsable de la recerca; la policia judicial queda integrada orgànicament en el Ministeri Fiscal (no només depèn d'ell); s'augmenta l'elenc de causes d'arxiu, estenent, per tant, l'eficàcia del principi d'oportunitat; es redueix el termini ordinari de finalització de la recerca a 6 mesos; s'amplien les facultats del jutge de garanties fins al punt de poder ordenar al fiscal la pràctica de diligències³⁵.

Començant pel final, el paper triat per a aquest nou jutge de garanties emmalalteix de la problemàtica pròpia del nostre actual jutge d'instrucció respecte de la imparcialitat, en la mesura en què no solament valora la situació que es planteja, sinó que pren part, segons l'article 128, ordenant directament

³⁴ Seguim en això les explicacions donades per ANDRADE ORTIZ, Abel Carmelo en ocasió de la ponència impartida en el marc del curs El projecte de Codi Processal Penal al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada de Catalunya el dia 6 d'Octubre de 2014.

³⁵ Es tracta, aquest punt, del principal objecte de controvèrsia i protesta per part dels sectors proclius a la reforma, quan s'argumenta manté els problemes originaris de falta d'imparcialitat de la figura del jutge d'instrucció. Així ho exposen LÓPEZ ORTEGA, Juan José; RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ, Ignacio en El proceso penal como sistema de garantías (I): la imparcialidad del juez en el Anteproyecto de Ley de Enjuiciamiento Criminal y en la propuesta de Código Procesal Penal. Diario La Ley nº 8077. Editorial La Ley. 2013.

al fiscal, durant la recerca, l'adopció de diligències que estimi necessàries, a instància de les parts. Es configura així un rol del fiscal que representa la desconfiança del sistema cap a la seva funció, que fins i tot acaba convertint-se en l'executor del dictat del nou jutge de garanties, anul·lant la seva iniciativa i capacitat de decisió. Hem de replicar que el control de l'activitat del fiscal en la seva recerca pot fer-se una vegada finalitzada aquesta, vista en el seu conjunt i, per descomptat manca de sentit aquesta intermediació, doncs la dissonància hauria de resoldre's amb la pràctica directa per part del Jutge de Garanties de les diligències acceptades. No hi ha dubte que l'estructura del Ministeri Fiscal haurà d'adaptar-se per a la garantia d'una major imparcialitat, tal com diu García-Panasco³⁶, mancant de sentit que es mantingui la impossibilitat de recusar al fiscal.

Res expressa el CPP sobre si les recerques realitzades pel Ministeri Fiscal poden arribar a tenir algun valor probatori al moment del judici oral, la qual cosa és una qüestió transcendent i que mereix esment exprés.

Entorn dels terminis, a ningú se li escapa la impossibilitat si més no remota de compliment dels períodes preclusius establerts amb els mitjans actuals, la qual cosa generaria una important problemàtica. No arriba a aclarir-se en quina situació quedaria la causa si, després de prorrogada pel Jutge de Garanties, a instàncies del Fiscal, tampoc en aquest termini prorrogat fos possible la seva finalització.

L'article 91.1 CPP, sota la rúbrica "motius de sobreseïment per raons d'oportunitat", enumera unes possibilitats molt superiors a la del anterior ALC: "1. Quan el delicte sigui d'escassa gravetat i no existeixi un interès públic rellevant en la persecució, ateses totes les circumstàncies. Si el delicte s'imputés a una persona jurídica, quan aquesta manqui de tota activitat i patrimoni i estigui culpable en causa legal de dissolució, encara que no s'hagi dissolt formalment.

³⁶ GARCÍA-PANASCO MORALES, Guillermo. Nuevos instrumentos para los nuevos desafíos del Ministerio Fiscal. Diario La Ley, Nº 8071, Sección Tribuna. Editorial La Ley. 2013.

2. Quan la causa hagués estat suspesa, conforme a l'article següent, per un termini atorgat a l'encausat per a la satisfacció de condicions acceptades pel mateix i aquestes condicions haguessin estat complertes satisfactòriament.

3. Quan la sanció que pogués arribar a imposar-se a l'encausat pel fet sigui irrellevant a la vista de la condemna que li hagi estat imposada en un altre procés o que li pugui arribar a ser imposada en el mateix procés.

4. Quan l'autor o participi en el fet punible pertanyi a una organització o grup criminal i sigui el primer dels responsables a confessar el delicte, si ha prestat plena col·laboració amb l'Administració de Justícia i la mateixa ha estat de suficient rellevància a criteri del Fiscal General de l'Estat.

5. Quan l'autor o participi en un delicte lleu o menys greu denunciï un delicte d'extorsió o amenaces condicionals relatives al mateix i el sobreseïment faciliti la persecució de l'extorsió o les amenaces.

6. Quan un particular denunciï un delicte de suborn o tràfic d'influències del que sigui autor o participi i el sobreseïment del delicte comès pel particular faciliti la persecució del delicte comès per un funcionari públic.

2.- El sobreseïment per motiu d'oportunitat serà acordat pel Tribunal de Garanties a instàncies del Ministeri Fiscal. El sobreseïment només podrà ser denegat pel Tribunal de Garanties si existeix part acusadora personada en la causa que manifesti la seva voluntat de sostenir l'acció penal i ofereix motiu fundat per efectuar l'enjudiciament del fet en interès de la justícia." S'acull, per tant, a més de l'absència d'antijuricitat concreta de la conducta, una modalitat de remissió de la pena (apartat 2), d'absorció (apartat 3), dret premial (apartat 4 i 6), i de prioritat punitiva (apartat 5). Els esments 2, 5 i 6 tenen ja un esment en el nostre actual Codi Penal.

També ha d'estimar-se lloable la reducció de l'àmbit d'aplicació del Tribunal de Jurat, una institució que s'ha demostrat absolutament inoperant, despilfarradora quant a mitjans, i freturós de resultats mínimament admissibles

des del punt de vista tècnic. Patia l'original Llei Orgànica del Tribunal del Jurat LO 5/1995, de 22 de Maig) de la ingenuïtat i falta de previsió de no valorar l'acumulació de processos existent en els jutjats espanyols, la fàcil sugestió dels no professionals en dret, així com, principalment la inidoneïtat per a l'enjudiciament per llecs en dret de tipus delictius altament complexos des del punt de vista formal (vegeu malversació de fons públics, infidelitat en la custòdia de documents, etc.). És per això, que la nova limitació als delictes d'homicidi i assassinat (ex article 32 CCP) de l'àmbit del jurat, que en general seran formalment senzills, es considera un encert del legislador.

Sobre l'absència d'identificació del fiscal encarregat de la recerca, que sí feia el ALC, si bé no afecta al dret constitucional de predeterminació legal, sí que pot generar suspicàcies respecte a la imparcialitat de l'actuació del fiscal, en la mesura en què els superiors jeràrquics puguin atribuir-se procediments amb transcendència política, econòmica, etc., i seleccionar a fiscals més tendents a una o una altra resolució del cas. També es troben a faltar mecanismes que garanteixin la independència dels fiscals investigadors enfront del poder executiu, encara que molt possiblement sigui l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal el lloc adequat per arribar a cap aquestes previsions.

Especialment positiva i estable és la profusa regulació de l'execució penal (arts. 634-707 CPP) en la qual ha de destacar-se la simplificació i concentració d'activitats. Començada una execució enfront d'una persona respecte de la qual existeixi ja executòria oberta, el mateix jutge inicial passarà a conèixer de la nova. D'aquesta manera, vénen a estalviar-se tràmits de comprovació de la situació personal i patrimonial, a més d'incrementar la coherència en el tracte i la resposta a rebre. Per garantir l'efectivitat d'aquesta mesura, es preveu la creació del Registre Nacional d'Execucions Penals. S'unifiquen, a tractar en una sola vista, totes les possibles al·legacions enfront de l'execució de la pena (tals com la suspensió o substitució de l'execució de la pena privativa de llibertat, o l'ajornament i fraccionament de la pena de multa). Ve a incorporar-se la rebaixa d'un terç en la pena de multa en cas de pagament immediat (art. 692 CPP), incloent en l'execució una previsió que ha donat excel·lents resultats en l'adquisició de conformitats en els actuals judicis ràpids.

Apareix com a novetat el recurs de cassació en execució per infracció de llei. Finalment, es considera també molt positiva la deriva als serveis de l'Agència Tributària de l'execució de la pena de multa.

4.4. Valoració crítica.

No podem sinó dissentir de la crítica simplificadora que s'oposa sistemàticament a la modificació del repartiment de rols en el procediment penal espanyol. Les deficiències del procés tenen una base estructural que ha de ser objecte de sanejament. Dificilment poden compatibilitzar-se sense problemes les obligacions del jutge instructor espanyol de garantir els drets de víctima i imputat, investigar amb tota intensitat els delictes, amb la facultat d'adoptar poderoses i reveladores decisions sobre aquest tema, però fer-ho amb l'exquisita garantia que l'afectació dels drets fonamentals mereix. Sens dubte, obliga al manteniment d'una posició esquizofrènica, que no pot mantenir-se en equilibri durant massa temps. La garantia de drets requereix d'una visió clara i no contaminada respecte de l'interès lògic de l'investigador en l'èxit de la recerca i, per tant, no pot atribuir-se a la mateixa persona.

Un valor no menyspreable en el repartiment de les funcions en el procés és l'impacte de la càrrega de la responsabilitat enfront del propi desencert. Els actuals jutges d'instrucció no acudeixen als judicis que instrueixen i, amb freqüència, ni tan sols coneixen el resultat d'ells, sent que les seves fallades en la recerca es tornen crònics malgrat la successió de sentències absolutòries per defectes d'estratègia o errors tècnics. La cara oposada de la moneda la representa el Ministeri Fiscal, que no instrueix, però que acudeix a sostenir l'acusació en el judici oral, havent de bregar, en ocasions, amb instruccions en les quals no ha intervingut i presenten profunds errors, algun dels quals poden ser invalidants del procés. En la configuració actual, la frustració d'expectatives la sofrirà sempre el Ministeri Fiscal, no responsable de la fallada, mentre que l'instructor, una vegada finalitzada aquesta i remesa a l'òrgan d'enjudiciament, es desvincula total i absolutament de la causa. Sembla lògic que sigui el que hagi d'utilitzar les proves en el judici i sostenir l'acusació el mateix que s'encarregui de l'apilament d'elles, sofrint també el retret que suposa l'arxiu o desestimació de pretensions com a conseqüència de les seves malapteses.

Si això succeeix en el plànol estricte de la visió garantista de drets, en el plànol de l'eficiència en la gestió pública del servei de la justícia, els arguments

entorn dels beneficis de la instrucció del Fiscal s'incrementen exponencialment. I és que l'estructura no aïllada sinó corporativa de la Fiscalia permet una gestió infinitament més eficient dels recursos públics, atès que la flexibilitat i fungibilitat dels seus membres permeten una millor especialització i repartiment de serveis, evitarien disfuncionalitats i unificarien fàcilment criteris d'actuació. La recerca del fiscal permetria descolapsar als jutjats de la ingent quantitat de paper absolutament inútil, mitjançant el filtre de procediments en els quals s'hagi identificat a algun presumpte autor i existeixi el mínim indicatiu necessari per realitzar alguna actuació en contra seva. S'evitarien les interminables lluites processals respecte a l'òrgan competent per instruir, per estar unificada la fiscalia com a òrgan i tractar-se d'una assignació (ja no inclosa en l'axioma del jutge ordinari predeterminat per la llei) no subjecta, en principi, a recurs algun.

No hi ha dubte que, en la situació actual, els terminis atribuïts a les recerques del Ministeri Fiscal en els dos textos que hem analitzat, serien absolutament impossibles de complir. És per això, que la modificació ha d'anar acompanyada d'un increment de la plantilla de fiscals, així com dels mitjans al seu servei per al compliment de les noves funcions. En l'àmbit de Catalunya, les peculiaritats haurien fet molt lloable algun esment exprés. Així l'existència de policia autonòmica pròpia, idioma propi i un ampli elenc de mitjans tals com a laboratoris toxicològics, perits especialitzats i ens descentralitzats, podia haver-se introduït en el text com a garantia a l'especificitat, però també d'eficàcia en la posada en pràctica de recerques i enjudiciaments

5. Registre Civil.

L'origen recent dels registres civils el trobem en l'activitat de l'Església Catòlica, que a partir de l'Edat Mitjana va començar a portar un control de batejos i matrimonis celebrats, arribant a atribuir-se als seus llibres un cert valor oficial. Caldrà esperar a la Llei de Matrimoni Civil i Registre Civil de 17 de juny de 1870 i el seu Reglament de 13 de Desembre de 1870 (dictats com a conseqüència de la llibertat de cultes proclamada en la Constitució de 1869) per a la implantació per vegada primera en l'Estat de tal registre, ja amb les seves actuals característiques generals. Posteriorment va ser aprovada la Llei de Registre Civil de 8 de Juny de 1957 i el seu Reglament de 14 de Novembre de 1958.

Sense demanda social alguna sobre aquest tema, va ser aprovada la Llei de Registre Civil 20/2011, de 21 de Juliol (d'ara endavant LRC), a la qual es va atribuir inicialment una *vacatio legis* de 3 anys (amb entrada inicial en vigor prevista per al 22 de Juliol de 2014), sent posteriorment postergada novament aquesta entrada en vigor fins al 15 de Juliol de 2015³⁷.

D'entre els principals canvis que aporta la reforma, destaca el de la desjudicialització de la gestió del registre. Si fins ara la gestió s'encomanava als jutges del registre civil, que venia a ser exercida d'ordinari per un dels jutjats de primera instància dels partits judicials (amb petits auxiliis de jutges de pau i supervisió ordinària de president del Tribunal Superior de Justícia), s'excusa en la modernització del sistema l'expulsió d'aquesta seu de la competència sobre aquest tema. No obstant això, la LRC no aclareix on anirà a parar el nou òrgan, la qual cosa ha provocat que, durant els tres anys de *vacatio legis* s'hagin propagat tot tipus de rumors sobre aquest tema, s'hagin fet manifestacions contradictòries des del Govern de la Nació, i s'hagin succeït les disputes i retrets dels diferents òrgans entorn del rebuig de l'assumpció de competència. Aquesta dinàmica es prorroga ara un any més sense que es tingui molt clar

³⁷ En virtut de la disposició addicional 19 del Reial decret-Llei 8/2014, de 4 de juliol, i la disposició addicional 20 de la Llei 18/2014, de 15 de octubre.

(entenem que tampoc pels encarregats de decidir-ho) quin òrgan serà el nou encarregat del servei ni de quina manera.

Si bé l'alliberament als òrgans judicials de tota activitat que no sigui estrictament jurisdiccional ens pot semblar, en abstracte, encertat, l'existència de drets bàsics dels ciutadans en joc ha de portar a la màxima cautela. La falta de previsió sobre aquest tema és absolutament reprotxable.

Són principis bàsics informadors del fins ara registre civil els de legalitat, oficialitat, legitimació, publicitat, tutela d'interès de particulars, respecte d'intimitat personal i gratuïtat. Tots ells (amb alguns afegits que ja s'entenien inclosos en els anteriors) s'esmenten en el nou elenc dels articles 13 a 19 LRC, a excepció del principi de gratuïtat, que manca d'esment alguna en el nou text.

Enfront d'aquest últim dret, contrasta el reconeixement exprés que feia l'article 98 de la Llei de 1957, amb l'omissió de referències actuals. Per si no fos poc, cap dels cossos proposats com a alternativa als actuals registres civils judicials estan disposats a assumir l'increment titànic en les seves càrregues de treball sense rebre una prestació econòmica proporcional a ella, i no existeix en l'actualitat partida pressupostària per compensar aquesta demanda. Si això es posa en connexió amb l'aprovació de la llei de taxes judicials, els dubtes respecte del seu manteniment apareixen més que fundades.

Com a novetat en la LRC, s'esmenta el caràcter del registre com a electrònic. En aquest sentit, l'article 7 de la LRC disposa: "1.-Els Encarregats de les Oficines del RC disposaran de signatura electrònica reconeguda. Mitjançant aquesta signatura seran practicats els seients del RC i les certificacions que s'expedeixin del seu contingut. 2.- Els ciutadans podran accedir als serveis del Registre Civil mitjançant signatura electrònica, d'acord amb el que es disposa en la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als Serveis Públics". Continuant l'article 8: "1. Les Oficines del Registre Civil es comunicaran entre si a través de mitjans electrònics. 2. Totes les Administracions i funcionaris públics, en l'exercici de les seves competències i sota la seva responsabilitat, tindran accés a les dades que consten en el RC únic, amb les excepcions relatives a les dades especialment protegides

previstes en aquesta Llei [...]”. Aquest intent de modernització és potser l'única aportació positiva que pot extreure's de la modificació realitzada.

Per descomptat, els esmentats principis estaven perfectament garantits amb un jutge, acostumat pel seu rol a ser exponent de la justícia, però, amb l'organització adequada, poden ser-ho també per autoritats diferents, tals com a notaris o registradors públics. En la nova legislació, les referències es fan “als encarregats del registre civil”, però no deixa de ser sorprenent que no s'aclareixi els qui constitueixen aquest cos ni, transcorreguts més de tres anys des de la seva aprovació, no es pugui àdhuc esbrinar qui exercirà aquesta funció, que, ja va ser desjudicialitzada. Així es va aprovar, tot i que està en suspens, igual que la LRC, per Llei Orgànica 8/2011, de 21 de juliol, complementària de la Llei del Registre Civil, per la qual cosa es modifica la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial. Aquesta mateixa llei, esmentava expressament la possibilitat que anessin els secretaris judicials els que exercissin aquesta tasca (article 4), la qual cosa suposa un increment del desconcert. La decisió que acabi amb aquesta situació ha de ser immediata, per qüestions de seguretat jurídica, acabant així amb la problemàtica de la indefinida indeterminació.

6. La modificació del sistema de substitucions en les carreres judicial i fiscal.

6.1. Qüestions prèvies.

La situació de que el titular d'un òrgan judicial o de la carrera fiscal hagués d'absentar-se, ja fora per motius previsibles o imprevisibles, venia a resoldre's a Espanya, tradicionalment, mitjançant la figura dels denominats magistrats suplents, jutges i fiscals substituïts. Aquest mètode ordinari i quotidià ha sofert un profund canvi, sent que, com a conseqüència de la crisi econòmica segons molts, ha estat eliminat gairebé per complet, reservant-ho com a última via, per a casos en què no es pugui cobrir de cap altra manera el servei, i sempre, sota el condicionant de que existeixi disponibilitat pressupostària.

Fins a les últimes reformes practicades, la regulació de la matèria la trobàvem, en el plànol econòmic, en el Reial decret 431/2004, de 12 de març, que regulava les retribucions previstes en la disposició transitòria tercera de la Llei 15/2003, de 26 de maig. Aquesta llei establí, en el seu article primer, el seu objecte, explicant que era regular el referit règim retributiu. L'article segon del citat Reial decret fixava un dret a retribució específic en cas de substitució d'algun company, ja fora amb pròrroga de jurisdicció o sense ella. S'establí que no reportarien dret de retribució les substitucions per un termini inferior a 10 dies, i les derivades del dret de vacances anuals retribuïdes, per la qual cosa les substitucions durant aquests períodes es deurien realitzar amb caràcter obligatori i gratuït.

Convé fer algunes valoracions entorn de qui podia ser nomenat jutge o fiscal substituït. A aquest efecte, el Consell General del Poder Judicial va establir uns barems a tenir en compte en les propostes anuals de nomenaments de magistrats suplents i jutges substituïts, a l'empara de la competència atribuïda en l'article 4.i) del Reglament 1/2000, de 26 de juliol, dels Òrgans de Govern dels Tribunals, en concordança amb l'art. 93 del Reglament 2/2011, de 28 d'abril, de la Carrera fiscal. S'estableixen com a mèrits a valorar, haver exercit funcions judicials, de Secretaris judicials o de substitució en la Carrera fiscal, amb aptitud demostrada, o que hagin exercit

professions jurídiques o docents. Es valorarà així mateix l'acompliment d'altres professions jurídiques, que haurà d'acreditar-se, així com la realització d'activitats docents, entre altres mèrits.

Per a la selecció, es constitueix a cada Sala de Govern una Comissió d'Avaluació que entrevistarà als candidats per a una millor valoració de la seva idoneïtat. La Comissió d'Avaluació valorarà la idoneïtat dels candidats i, si escau, proposarà la correcció de la puntuació inicial que la Sala de Govern hagués atribuït als candidats entrevistats, procedint en la seva tasca conforme disposa l'art. 95.c) del Reglament de la Carrera fiscal. Quan es descarti la idoneïtat d'un candidat, o es proposi l'alteració de la puntuació prèviament atorgada, la Comissió d'Avaluació motivarà i justificarà de manera precisa, en la proposta que elevi a la Sala, les raons de la inidoneïtat o de la modificació de la puntuació.

Així mateix, va ser dictada la Instrucció 1/2003, de 15 de gener, pel Consell General del Poder Judicial, sobre règim de substitucions, magistrats suplents i jutges substituïts a fi de reglar aquesta matèria, amb independència de la regulació legalment vigent, doncs malgrat ser coincident en el temps, s'establí l'excepcionalitat i subsidiarietat de la figura del magistrat suplent i del jutge substituït (article 200.1 de la Llei Orgànica del Poder Judicial en relació amb el seu article 212.2 i article 143.1 del Reglament 1/1995, de la Carrera fiscal). En aquesta instrucció es nomenaven quines devien ser les formes de substitució, diferenciant-se les substitucions de curta i llarga durada. Les primeres haurien de, en primer lloc, cobrir-se pels jutges titulars de la resta d'òrgans si hi hagués més d'un òrgan judicial, però, si el partit judicial estigués compost per solament un jutjat, necessàriament hauria d'acudir-se a la via del jutge substituït, de conformitat amb el que es disposa en l'article 212.2 de la Llei Orgànica del Poder Judicial. En els tribunals que estiguessin formats per més de tres magistrats, no caldria la crida d'un altre titular o de magistrat suplent sempre que pogués formar-se sala amb tres magistrats. No obstant això, en casos de substitucions de llarga durada (vacants generades per creació de la plaça, canvi de situació administrativa i cessament de titular per trasllat o ascens; passada a situació administrativa de suspens, bé sigui per suspensió definitiva o cautelar de més d'un mes; permisos de vacances anuals d'un mes

fora del mes d'agost, etc.) s'atorgaria preferència en primer lloc als jutges en expectativa de destinació d'acord amb l'establert en l'article 308 de la LOPJ, en segon lloc s'oferirien a titulars d'òrgans jurisdiccions en comissió de serveis sense rellevament de funcions, si ho permetés el temps previsible en què la plaça estaria sense titular i la càrrega de treball afegida que s'assumiria. I finalment, en últim lloc, s'acudiria als jutges substituïts o magistrats suplents quan cap de les altres dues vies hagués estat possible.

6.2. Règim normatiu actual.

A data d'avui, la regulació la trobem en el Reial Decret 700/2013, de 20 de setembre, pel qual es modifica el Reial Decret 431/2004, de 12 de març, invariable fins a aquest moment.

Aquesta reforma, com més endavant explicarem, ha introduït un sistema de gestió diferenciat per a les carreres judicial i fiscal, segons les particularitats pròpies que les substitucions professionals tenen per als seus integrants. Així, pel que fa al Ministeri Fiscal, es reforça el principi d'autonomia en reconèixer expressament competències organitzatives al Fiscal General de l'Estat mitjançant el dictat de les Instruccions necessàries a aquest efecte, respectant en tot cas, i òbviament, les disponibilitats pressupostàries; no obstant això, la quantia d'aquestes retribucions especials per substitució no podrà ser superior al 80% del complement de destinació, determinació definitiva que haurà de fer-se conforme al volum de treball que assumeixi la persona o persones que substitueixin, segons es reparteixi -en aquest segon suposat- la càrrega de treball del substituït. També, es mantenen i actualitzen les quanties per l'assumpció temporal de determinats càrrecs que s'enumeren.

Segons expressa l'Exposició de Motius, s'aconsegueix així disminuir la despesa pública i al propi temps que la pràctica totalitat de les resolucions judicials que es dictin, ho siguin "per jutges i magistrats professionals, que formen la Carrera fiscal" en els termes que refereix l'article 298.1 de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, garantint d'aquesta manera als justiciables que rebin la corresponent resposta per aquells membres d'aquesta carrera, únics que hauran acreditat la superació d'un dur i exigent procés de selecció i sotmesos a un procés de formació contínua, aconseguint la professionalització de la justícia.

No qualsevol supòsit d'absència del titular d'un òrgan jurisdiccional, sigui jutge o fiscal, té cabuda dins del que en aquesta llei es refereix a substitucions, doncs se segueixen mantenint excepcions, tals com les relatives al gaudi del període vacacional anual, o altres noves fruit de reformes recents –article 373.8

de la Llei Orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, tals com el període d'entre tres i nou dies per a l'estudi de causes complexes, o els dies de permís d'assumptes propis. Dins d'aquests períodes, no és que l'òrgan jurisdiccional es quedi sense titular i quedin sense resoldre totes les qüestions que es puguin plantejar, sinó que és substituït pels companys segons el règim de substitució ordinari, del que té constància fefaent el Tribunal Superior de Justícia, òrgan a qui se sol·liciten els permisos i llicències, però no reporten dret a indemnització algun. Formalment serà qui s'hagi compromès a substituir al jutge absent a qui se li podran exigir responsabilitats pel seu quefer durant aquest període. En idèntic sentit respecte dels fiscals, ja que per a la concessió de qualsevol període vacacional o de permisos del tipus que siguin, un altre fiscal deu comprometre's, enfront del Fiscal Superior, al fet que durant la seva absència li substituirà en totes aquelles causes o serveis que poguessin sorgir. Com a novetats més importants, trobem retribució a situacions tradicionalment excloses, com són les substitucions inferiors a deu dies, sempre que es duguin a terme un mínim d'activitat jurisdiccional o s'originin per absència del titular malalt. En qualsevol cas, es preveu una clàusula de garantia que, encara en els casos exclosos, càpiga retribució sempre que, per circumstàncies excepcionals i previ informe favorable del Consell General del Poder Judicial, la substitució hagin implicat una singular càrrega de treball per al substitut.

Al mateix temps, la present novetat legislativa afecta al règim retributiu del Ministeri Fiscal, integrat amb autonomia funcional en el Poder Judicial. Es busca la màxima equiparació entre membres de la carrera fiscal i fiscal, puix que l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, consagra el mandat d'equiparació en retribucions entre tots dos cossos. La reforma pretén establir criteris retributius que s'adaptin a les especificitats organitzatives, funcionals i estructurals pròpies de cada carrera, motiu pel qual, es proposa una regulació en diferent articulat, sotmès a paràmetres diferents. Es preveu que el Ministeri de Justícia i la Fiscalia General de l'Estat subscriuguin un protocol de col·tascaació que faciliti l'organització del sistema de substitucions, així com el procediment per a l'abonament de les retribucions que es reconeixin de conformitat amb el previst en aquest reial decret.

6.3. Règim general de les substitucions en la carrera fiscal.

Pel que fa al sistema de substitucions entre membres de la Carrera fiscal, el Reial decret 700/2013, en el seu article 2.bis no realitza previsió alguna, remetent la seva regulació a les Instruccions que el Fiscal General de l'Estat pugui dictar sobre la matèria sense limitació, és a dir, als supòsits concrets que enumera l'article 2 del Reial decret. Per tot això, hem de tenir en compte la Instrucció 3/2013 de la FGE, sobre règim de substitucions en la Carrera fiscal.

El sistema que s'articula té caràcter provincial i està basat en la capacitat d'autoorganització de les Fiscalies. Les substitucions seran en principi de caràcter voluntari, devent elaborar-se llistes de candidats i recorrent-se exclusivament a la substitució forçosa en supòsits excepcionals i quan l'adequada prestació del servei així ho exigeixi. La crida a Advocats Fiscals substituïts externs tindrà caràcter excepcional, limitant-se en aquells casos en què no sigui possible d'una altra manera garantir l'adequada prestació del servei.

Els membres de la carrera fiscal se substituiran entre si. Quan no pugui acudir-se al sistema de substitucions ordinàries, podran ser nomenats substituïts en els casos de vacants, llicències per paternitat o maternitat, serveis especials o altres causes que ho justifiquin, devent-se recórrer en principi a membres integrants de la carrera fiscal i només excepcionalment en els casos en què no sigui possible d'una altra manera garantir l'adequada prestació del servei podrà recórrer-se a la crida d'Advocats Fiscals substituïts externs. Qualsevol substitució que es realitzi deurà permetre a l'Advocat Fiscal o al Fiscal que sigui anomenat a cobrir aquesta substitució continuar exercint adequadament tots els serveis que tingui atribuïts.

Donat el caràcter provincial, no és possible, per exemple, que un fiscal que està adscrit a la Fiscalia Provincial de Barcelona sigui anomenat per cobrir una baixa per maternitat en la Fiscalia de Sevilla, de manera que l'àmbit territorial es troba perfectament determinat. No obstant això, atenent a la

distància existent entre les diferents Fiscalies o Seccions Territorials podrà rebasar-se en la substitució l'àmbit provincial. Així mateix, excepcionalment i quan les necessitats del servei així ho exigeixin, es podrà recórrer a la substitució forçosa. Si la substitució ha d'efectuar-se en destinació diferent al del seleccionat serà necessari el consentiment de l'interessat abans de procedir a la seva crida.

Quan no existeixin candidats voluntaris, i sigui imprescindible per raons del servei, es procedirà a la crida forçosa de qualsevol dels Fiscals de la plantilla de la Fiscalia o Secció Territorial on hagi d'efectuar-se la substitució. Com a norma de caràcter imperatiu, no podrà efectuar-se amb caràcter forçós la crida de cap fiscal per realitzar cap substitució fora de la seva destinació més enllà de deu dies consecutius.

A fi que aquests plans de substitució es coordinin amb les agendes judicials, s'hauràn de remetre als plans anuals de substitució abans de la seva aprovació provisional, de conformitat amb el que es disposa en l'art. 210.3 LOPJ.

6.4. Règim de substitucions en la carrera fiscal.

Ho trobem desenvolupat en l'article 210.1 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, que estableix que el sistema per cobrir les vacants serà el següent, i per aquest ordre:

- a) El pla de substitucions.
- b) El torn de substitucions ordinari dins de mateix ordre jurisdiccional.
- c) Els jutges d'adscripció territorial, els jutges en expectativa de destinació disponibles, i els jutges en pràctiques.
- d) Els jutges del mateix partit però de diferent ordre
- e) La pròrroga de jurisdicció.
- f) Els jutges substituïts.

El pla de substitucions està previst que es realitzi de manera voluntària, devent examinar-se si qui s'ofereixi a realitzar aquesta substitució es troba en condicions de fer-ho, però la pendència de la seva tasca en l'òrgan jurisdiccional en el qual es trobi adscrit, i per raó de l'agenda d'assenyalaments (210.1 i 2 de la LOPJ), no sent compatibles l'exercir funcions jurisdiccionals, per exemple, en dos jutjats mixts, amb guàrdies setmanals, entre els quals intervingui una distància d'aproximadament 60 quilòmetres, com podria ser els que tinguessin seu a Badalona i a Martorell, tots dos província de Barcelona.

Requereix un especial esment que amb prou feines amb un any que porta de vigència aquesta exigència de substitucions, no hi ha hagut voluntaris havent-se hagut d'aplicar el règim de crida amb caràcter forçós. I no hi ha hagut voluntaris perquè assumir una sobrecàrrega de treball d'un òrgan judicial per complet, a part del propi, suposa una complicada tasca, en primer lloc per la qualitat de treball que s'espera es deu prestar, en segon lloc, pels temps d'espera, en tercer lloc, per la compatibilització de les agendes d'assenyalaments, i en quart lloc, i no menys important, a fi i efecte de poder

compatibilitzar la conciliació de la vida laboral amb la vida personal i familiar de qualsevol titular d'un òrgan jurisdiccional. Ha de pensar-se que si bé l'horari d'atenció al públic d'un jutjat és de matins, a la tarda continua per a un jutge, magistrat, o membre de la carrera fiscal la jornada al seu domicili particular mitjançant l'estudi de les causes, el dictat de sentències, actuacions, etc., sacrificant o compatibilitzant així la seva vida personal i familiar, de manera que si s'hagués d'assumir no un jutjat, sinó dos, el temps de dedicació a l'òrgan judicial es duplicaria, de manera que ja no quedaria temps algun per dedicar a la família, principi fonamental no només per a qualsevol ciutadà espanyol, sinó també per als integrants de les carreres judicial i fiscal. Sent aquest el motiu per el com no s'hagi presentat cap candidat voluntari a data d'avui.

El règim de crides ordinari serà el que exposarem a continuació. En cada partit judicial se celebraran Juntes de jutges en les quals es fixarà un règim de substitucions, que haurà de ser inexorablement aprovat per la Sala de Govern respectiva. Aquest règim de substitucions, que en partits judicials mixts, en els quals es presta servei de guàrdia, serà de dilluns a diumenge, serà el següent:

1. De primer grau i de segon grau, per al cas que el que estigués anomenat en primer cas no pogués assumir la substitució. En el primer cas ha de garantir-se la possibilitat efectiva d'aquesta substitució compatibilitzant, com a regla general, els assenyalaments.
2. Els jutges d'adscripció, en expectativa de destinació o en pràctiques.
3. En el cas que no sigui possible proveir la substitució de les formes anteriors:
 - Jutges d'adscripció territorial.
 - Jutges en expectativa de destinació.
 - Jutges en pràctiques.
4. La substitució per jutges del mateix partit i diferent ordre.

Es preveu el mecanisme de la pròrroga de jurisdicció, que serà el relatiu al fet que el jutge d'un partit es desplaci fins al partit judicial veí per cobrir els serveis que siguin necessaris, per impossibilitat del jutge titular, amb caràcter excepcional, sempre que la càrrega de treball del jutge prorrogat així ho

aconselli, i sempre, que tots dos òrgans judicials siguin del mateix grau i ordre jurisdiccional. De fet, en la pràctica ja s'ha fet, en partits judicials propers tals com Puigcerdà o Vielha, i fora de Catalunya, en partits judicials de Castella la Manxa on la distància és d'uns 50 quilòmetres.

Quan s'acudirà als jutges substituïts o magistrats suplents? De forma també excepcional, atès que el Reial decret estableix mecanismes de substitució amb caràcter intern, de manera que caldrà recórrer a ells mancants tots els anteriorment anomenats.

Es denomina substituït de primer grau a aquell anomenat en primer lloc segons el calendari de substitucions de caràcter anual que s'estableixen en cada partit judicial, que s'estructurarà segons un torn rotatori i que entrarà a cobrir les baixes imprevisibles.

És substituït de segon grau aquell anomenat a falta de l'anterior, segons el calendari abans referit, per cobrir les baixes denominades previsibles, és a dir, aquelles que comporten absentar-se de la seu del tribunal com els permisos per assumptes propis o els permisos per a l'assistència a cursos programats.

En el cas que el motiu de substitució obeeixi a una baixa imprevisible, el mecanisme de substitució operarà després de comunicar la baixa al jutge degà, aquest procedirà a efectuar la crida al substituït de primer grau, o al de segon grau. Si aquest últim no pogués atendre la substitució per tenir assenyalaments incompatibles, haurà d'acreditar-ho amb un certificat del Secretari Judicial del seu Jutjat en el qual es detallin els assenyalaments que té, així com per un certificat del Secretari del Jutjat al que hauria de substituir en el qual constin els assenyalaments per a aquest dia. En aquest cas, el Jutge Degà haurà de comunicar-ho al President de l'Audiència Provincial de la CCAA corresponent, que podrà resoldre que no escau cridar al jutge substituït, o que procedeix a la seva crida. En cas, que comuniqui que no escau la crida externa, i per part del Jutge Degà no hi hagi temps per efectuar noves crides, haurà de comunicar-ho immediatament al jutge de segon grau, perquè aquest valori com fer i compatibilitzar els assenyalaments, no podent acordar automàticament la suspensió dels assenyalaments. En el cas que hi hagués temps de realitzar

noves crides, es procedirà de conformitat amb els acords adoptats a cada Sala de Govern. I qualsevol que sigui anomenat per realitzar una substitució, cas de no poder atendre'ls, haurà d'aportar el corresponent certificat per justificar els assenyalaments incompatibles.

De conformitat amb el previngut en la Disposició addicional segona de la Llei: "Tot crida que es faci de jutge substitut, magistrat suplent o fiscal substitut sense disponibilitat pressupostària no podrà produir efectes econòmics". Això suposa que perquè es pot procedir al nomenament d'un magistrat suplent o un jutge substitut es requereix prèviament que existeixi disponibilitat pressupostària, i que la seva crida sigui realitzada així pel President de l'Audiència Provincial respectiva, previ examen que existeix disponibilitat pressupostària pel President del Tribunal Superior de Justícia corresponent, ja que podria donar-se el cas que s'hagués fet la crida d'alguna persona per cobrir alguna vacant o cas de baixa d'algun titular però que no hi hagués disponibilitat pressupostària el que portaria a la circumstància que la persona hauria prestat els seus serveis però no podria cobrar de forma immediata, encara que si que tindria, òbviament, el seu dret de crèdit reconegut.

Hem fet referència dins de l'ordre de crides en cas de substitució als Jutges d'Adscripció Territorial, així que anem a fer un breu esment a ells. Els trobem regulats en els articles 110 i següents del Reglament 2/2011, de conformitat amb l'article 347 bis de la Llei Orgànica del Poder Judicial. En cada Tribunal Superior de Justícia i per a l'àmbit territorial de la província, existiran les places de Jutges d'Adscripció Territorial que determini la Llei de Demarcació i Planta Judicial per a l'exercici de funcions jurisdiccionals. El Tribunal Superior de Justícia en l'àmbit territorial de la qual sigui creada la plaça de jutge d'adscripció territorial serà considerat, amb caràcter general, com a òrgan de destinació.

Disposa l'article 115 del referit Reglament que "per designació del President del Tribunal Superior de Justícia, a proposta de la Sala de Govern, els Jutges d'Adscripció Territorial exerciran les seves funcions jurisdiccionals a les places que es trobin vacants, com a reforç d'òrgans judicials, o en aquelles places que el seu titular es prevegi que estarà absent per més de tres mesos o,

excepcionalment, per temps superior a un mes. Per a la cobertura d'aquestes places, la crida dels Judges d'Adscripció Territorial serà preferent al dels magistrats suplents, dels jutges substituïts i dels jutges en pràctiques. Amb anterioritat a la formulació de la proposta de la Sala de Govern, els Judges d'Adscripció Territorial que no es trobessin exercint funcions jurisdiccionals en un jutjat o tribunal o que previsiblement hauran cessat en les mateixes a la data de la crida manifestaran les seves preferències respecte de les places al fet que es refereix l'apartat primer d'aquest article. Tret que les necessitats del servei requereixin el contrari, es respectaran les preferències dels interessats, segons la seva ordre en l'escalafó". És aquesta nova figura a la qual abans al·ludíem quan indicàvem l'ordre de prelación en les crides realitzades pel jutge degà en cas de substitució, la que va a entrar en col·lisió amb el jutge substituït per decidir quan una plaça és coberta per un o per un altre.

El text de la llei sembla clar i no planteja dubtes, doncs indica que els denominats Judges d'Adscripció territorial o Jats cobriran places que estiguin vacants, és a dir, que no tinguin titular, com a reforços d'òrgans jurisdiccionals, aquelles places que el seu titular es prevegi que va a absentar-se per un període superior a tres mesos o excepcionalment per un període superior a un mes, però la veritat és que van a generar certa inestabilitat de plantilles quan el període que cobreixin deixi de ser susceptible de ser coberta per ells per exemple una baixa per maternitat que passi a ser d'excedència, ha de ser coberta per un jutge substituït, no per un Judge d'adscripció territorial, la qual cosa comportarà incessants canvis de titular de l'òrgan judicial mentre no s'incorpori el titular del mateix.

Tampoc sembla lògic, al nostre judici, que si el motiu de l'actual regulació és abaratir costos per part de l'administració de justícia, al propi temps que es professionalitza l'administració de justícia, no sigui possible que tots aquells supòsits en què es produeix una baixa d'un titular d'un òrgan judicial siguin substituïts per altres membres de la carrera a través dels Judges d'Adscripció Territorial, els qui han superat les proves selectives per a l'accés a la funció professional, i per contra siguin preferits personal extern, que no ha superat aquesta oposició, prescindint així de la desitjable professionalització de la justícia.

6.5. Plantilla orgànica de la carrera fiscal a Catalunya.

A l'efecte de determinar les incidències a les quals abans al·ludíem en els nomenaments de jutges substituïts i magistrats suplents en el temps farem una comparativa dels últims tres anys, a fi que es pugui apreciar com d'una situació inicial en la qual s'acudia a aquesta figura amb certa regularitat, hem passat a una altra completament diferent, en la qual, com indicàvem, les substitucions les assumeixen membres de la pròpia carrera.

Així doncs, a data 31 de desembre de 2011³⁸, la plantilla orgànica de Jutges i Magistrats per a l'any 2011 a Catalunya estava formada de 765 places, de les quals 195 eren jutges substituïts i 41 magistrats suplents, del que resulta, a aquesta data, un percentatge d'un 67% de titulars enfront d'un 31% d'interinitat.

A data 31 de desembre de 2012³⁹, veiem com la interinitat es va reduint, ja que estant la plantilla composta per a Catalunya pel mateix nombre i trobem 102 jutges substituïts i magistrats suplents, per la qual cosa el percentatge de titulars és del 79% mentre que el de jutges substituïts i magistrats suplents és del 21%.

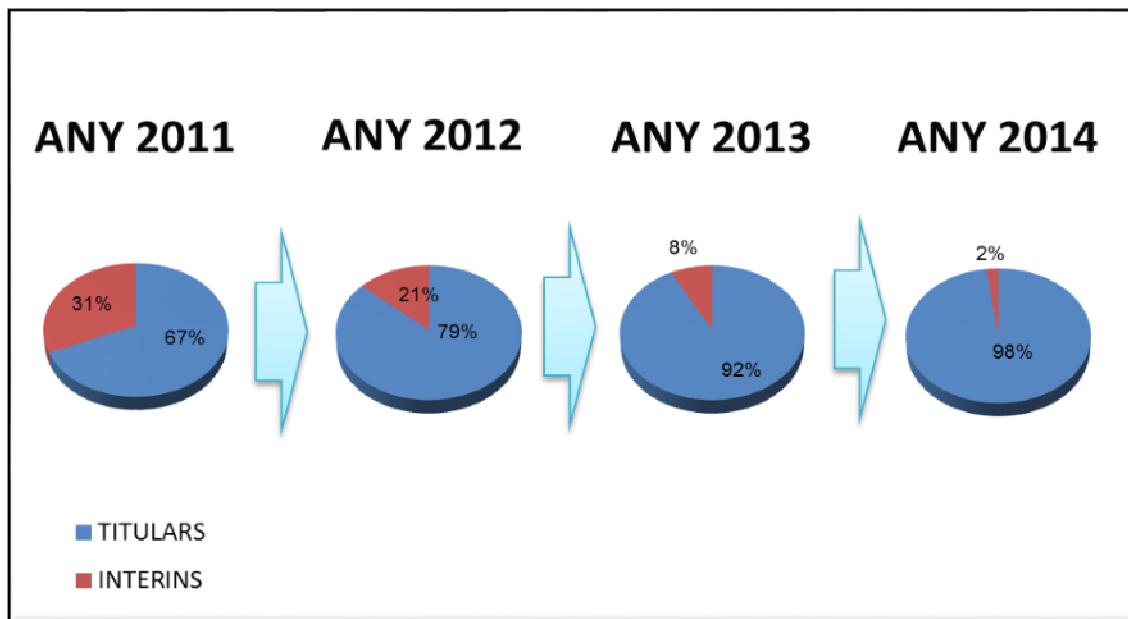
Si prenem en compte el 31 de desembre de 2013⁴⁰, aquesta interinitat es redueix a límits mai vistos, ja que trobem tan sols 59 jutges substituïts i magistrats suplents, de manera que el percentatge de titulars és del 92%, enfront d'un 8% d'interins; percentatge que si examinéssim l'any que ve estaria rondant gairebé a nivells del 2 o 3%.

³⁸ Seguim les dades publicades en la Memòria Anual del TSJ de Catalunya de 2011.

³⁹ Seguim les dades publicades en la Memòria Anual del TSJ de Catalunya de 2012.

⁴⁰ Seguim les dades publicades en la Memòria Anual del TSJ de Catalunya de 2013.

Podem mostrar-ho més gràficament en el següent quadre⁴¹:

Font: Elaboració pròpia.

Semblant situació es dona quant als Secretaris Judicials a Catalunya, els quals, a manera d'exemple, en el 2011 trobàvem 431 titulars i 236 substituïts, mentre que en el 2012, hi havia 447 titulars i 203 substituïts, augmentant progressivament el nombre de titulars anualment i reduint-se proporcionalment el nombre de substituïts.

Quant a la Carrera fiscal, a Espanya, segons la memòria de fiscalia de l'any 2013, el total d'efectius és de 2.407 fiscals, repartint-se de la següent manera:

- 1ª categoria, Fiscals de Sala: 25.
- 2ª categoria, Fiscals: 1.778.
- 3ª categoria, Advocats fiscals: 604.

És imprescindible indicar que des de l'any 2010 la plantilla ha estat inalterada, havent-hi durant l'any 2012 un total de 116 places vacants, que van

⁴¹ Diferim dels gràfics publicats de les memòries anuals en la mesura que prenem les dades de 31 de desembre de cada any.

ser totes elles cobertes l'any 2013 per la incorporació dels nous advocats fiscals procedents del Centre d'Estudis Jurídics (52° promoció), de manera que, amb la seva incorporació, quedava coberta tota la plantilla de la carrera amb fiscals titulars, quedant reservada la substitució externa per a supòsits absolutament excepcionals.

6.6. Anàlisi de la situació actual.

Una vegada exposada la situació legal, els canvis produïts, així com la situació estadística, correspon fer una valoració de la situació. Comentàvem que el Decret 700/2013, en la seva exposició de motius, parlava de garantir la professionalització de la resposta judicial, fins i tot quan hagi de ser substituït algun dels seus membres. Aquest argument no pot sinó contradir-se amb el fet que no hagi estat incrementada la plantilla en un nombre igual d'efectius que el componia la plantilla de substituïts al moment de crear-se. La conclusió de la desaparició dels substituïts sense creació de plaça alguna addicional que permeti un repartiment suficientment equilibrat per a la resolució dels procediments en termini raonable no pot ser sinó la cerca d'un estalvi econòmic sacrificant el servei de la justícia. És evident que els òrgans judicials (especialment a Catalunya) s'hagin col·lapsats i treballen ja per sobre de la càrrega màxima de treball. Si a això li afegim que es faci el treball d'eventuals titulars en situació de baixa (per qualsevol motiu) la resposta és el col·lapse. D'això és bastant indicatiu la pràctica inexistència de voluntaris per realitzar activitats de substitució.

En segon lloc, la previsió i cobertura econòmica de les substitucions manca de proporcionalitat. El Govern pretén, sempre que hi hagi disponibilitat pressupostària, que els Jutges i Fiscals suplents siguin retribuïts, no amb un salari sencer, sinó amb el 80 per cent del complement salarial. D'aquesta manera, a més, l'hora extra, per definició més onerosa, està pagada en condicions molt més precàries que l'hora ordinària.

En res contribueix la ficció de creació de places escomesa pel Reial decret 918/2014, de 31 d'octubre, en el qual s'esmenten "noves" 112 places de magistrats en òrgans col·legiats, 167 places de jutges d'adscripció territorial i 3 jutjats penals, però que en realitat no incorpora ni un sol jutge nou, sinó que es limita a regularitat la situació (lamentable situació, per cert) d'aquests mateixos professionals, que ja ocupaven plaça *de factum*, tot i que no estigués prevista de manera formal.

Al fenomen esmentat s'uneix un altre paral·lel, però que exerceix també una influència decisiva en l'àmbit de la justícia a Catalunya. L'absència de creació efectiva de noves places de jutges i fiscals en els últims anys ha provocat una ralentització dels moviments en matèria de concursos de trasllat, generant una estabilitat de la plantilla destinada en la nostra Comunitat Autònoma sense precedents. Si bé era ja tradicional la cobertura de destinacions vacants amb jutges i fiscals com a primera destinació (aproximadament el 50 per cent de totes les promocions), l'absència d'arrelament d'aquests professionals provocava la sortida de la regió en el primer concurs disponible. Aquesta dinàmica provocava una gran interinitat, acumulació de treball, ralentització de procediments, i falta d'experiència d'una part important del conjunt de treballadors de justícia. Estimem que la situació actual, malgrat ser forçada per les circumstàncies, està sent molt beneficiosa per aconseguir una estabilitat i millora del funcionament en la pràctica totalitat dels casos.

7. Conclusions.

No hi ha dubte que la millora de la justícia passa per la realització de canvis de sistema, estructurals i d'augment de la inversió que permeti apropar-ho als nivells d'eficiència de la Unió Europea. La problemàtica situació actual implica tot tipus de costos tangibles i intangibles. Tal com afirma AYUSO⁴², existeixen tres classes de costos derivats d'una justícia ineficient: costos directes, indirectes i ocults. Els costos directes serien aquells derivats d'activitats que impliquen una despesa més o menys immediata de l'administració, tals com la suspensió de judicis i l'excessiva dilació de determinats judicis, que ve a repercutir sobre els altres. Els costos indirectes serien els no esperats per un funcionament anormal de l'administració, en el qual s'inclourien les repercussions d'errors judicials. Finalment, serien ocults els derivats de l'abstenció dels agents econòmics de realitzar operacions en un país, com a conseqüència de la baixa credibilitat del seu sistema judicial com a garant en la resolució d'eventuals conflictes. És per això, que les millores en l'àmbit del funcionament de la justícia tenen una rendibilitat social extraordinària que, encara quan solament s'aprecia a llarg termini, suposa un encert sinèrgic en la millora social.

La **realitat autonòmica** es plasma no només en els àmbits legislatiu i governatiu, sinó també en infinitat d'aspectes connexos amb l'administració de justícia, la qual cosa fa convenient una plasmació expressa en les normes, evitant llacunes fonts de conflicte. S'imposa així, la necessitat d'esment concret en els textos processals d'aspectes tals com a instituts de toxicologia i policia autonòmics, en igualtat de condicions que els nacionals.

La **implantació territorial** del Poder Judicial requereix una revisió. En ella ha d'atendre's no només a criteris d'eficiència numèrica o estadística, sinó també a l'eficàcia d'un servei públic amb altes taxes de qualitat. Per això, ha d'estudiar-se la possible acumulació de partits judicials limítrofs, en els quals la càrrega de treball sigui menor, reduïda la distància entre ells i àgils i

⁴²AYUSO GUTIÉRREZ, Mercedes. Principales conclusiones sobre justicia y economía: propuestas de mejora. Manuales de formación continuada 49/2009. Consejo General del Poder Judicial. 2009.

accessibles les comunicacions i transports. Han d'evitar-se els canvis radicals, així com l'excés que suposa la reducció a un sol partit judicial d'extensíssimes extensions territorials i de població.

La major part de les propostes de **reforma en l'àmbit del procés penal** exposades han de valorar-se no només com a positives i útils, sinó també d'inajornables. Així ho és la finalització del retard que suposa la figura del jutge instructor, que afecta a la garantia d'imparcialitat objectiva i suposa la impossibilitat d'adoptar mesures d'agilitació que podria assumir el Ministeri Fiscal.

La simplificació esmentada ens han de portar fins als models de procés, sense que s'apreciïn clares necessitats per mantenir un doble procés principal, abreujat i de sumari, podent derivar tots ells cap al primer, amb algunes modificacions. Cal preguntar-se si podria acollir-se en el nostre ordenament la previsió de diversos països del nostre entorn que la simple expressió verbal de la fallada de la sentència, acceptada per totes les parts manifestant la seva intenció de no recórrer, pot servir per finalitzar el procediment sense necessitat de redacció escrita, duent-se a terme aquesta solament quan algun dels litigants ho sol·licitin.

No es redueix la contradicció ni el principi de defensa per un sistema de recursos més racional, en el qual es redueixin les instàncies devolutives (a resoldre pel superior) i suspensives, per passar a un sistema de concentració d'objeccions de les parts en moments concrets del procediment. Igualment, es considera que manca de sentit la diferent modalitat i terminis establerts en els diferents ordres i davant els diferents òrgans i moments processals, havent de tendir-se cap a la simplificació i homogeneïtzació entorn de dos principis fonamentals, que girarien entorn de qüestions fàctiques o jurídiques. També respecte als recursos, és una dada estadística que el percentatge d'estimació dels recursos no devolutius (a resoldre pel mateix òrgan) és mínim. Això té la seva lògica que el mateix òrgan no sol apreciar defecte algun (excepte excepcions) en la seva pròpia actuació immediatament anterior. Aquesta situació justifica la reducció també d'aquests recursos, que rares vegades

contribueixen a cap canvi en el procediment i són utilitzats per dilatar les causes de manera indesitjable.

Manca de sentit mantenir l'obligació de continuar un procediment en els supòsits en els quals la víctima manté una voluntat contrària, lliurement expressada, i no es tracta d'un il·lícit en el qual es trobi compromès un interès social. Igualment, han de revisar-se aquells supòsits en els quals la resposta ha de provenir de la mediació, en la mesura en què la baixa importància dels fets fa desproporcionada la inversió de recursos públics en el seu coneixement. En aquest sentit, ha de valorar-se la introducció d'un major elenc de possibilitats en l'article 91.1. CPP, amb previsions importades de països amb llarga i fructífera experiència en la lluita contra la criminalitzada, amb esment exprés a la possibilitat de “premiar” la col·laboració decisiva per desmantellar organitzacions criminals.

L'activitat dels òrgans judicials ha de guiar-se per **l'especialització**, la qual podem reconduir cap a una doble via. La primera en sentit propi, relativa a l'interior, busca la concessió d'un millor apropament i solució cap als diferents problemes, generant professionals amb coneixements profunds en determinades matèries, provocant una diferenciació de papers i responsabilitats que redunden en respostes més ràpides, motivades i eficaces. La segona, utilitzada de manera impròpia, i cap a l'exterior, suposa que només l'activitat estrictament jurisdiccional resideixi en els òrgans judicials, i l'evitació igualment d'activitat que poden tenir un llit igualment vàlid al marge dels jutjats, al no estar en joc de manera clara l'afectació de l'essència de drets fonamentals. En aquest sentit, ja avancem la valoració positiva de la idea abstracta de retirada dels jutjats de la funció del registre civil, tot i que hagi de succeir-se de la crítica per la improvisació i arbitrietat que sembla guiar tot aquest canvi. Ha de també reivindicar-se la desaparició de l'estructura actual de les faltes, que gira entorn de gairebé un milió anuals, vénen a ocupar importants períodes de temps de jutges i fiscals professionals, temps que se li resta a activitats en essència més importants, sent que l'afectació dels esmentats drets bàsics és mínima en aquestes infraccions i serien perfectament reconduïbles cap a la mediació o òrgans administratius sancionadors, amb la transformació en

infraccions administratives socials. Seguim en això a Domínguez⁴³, que argumenta en forma de preguntes clarament la situació actual, en dir “Es pot tenir a un Jutge professional que ha trigat una mitjana de cinc anys a ingressar en la Carrera fiscal i que després ha passat un any i mitjà d'Escola Judicial, jutjant per estafa tot un matí a tots aquells que, com succeeix a les grans capitals i especialment ara en època de crisi, van utilitzar el metro o els trens de rodalies sense pagar uns bitllets el preu dels quals sovint no arriba a dos euros? Es pot seguir fent el propi amb els quals furten coses d'escàs valor als centres comercials o d'alimentació? S'ha pensat en el perjudici que es causa a més als propis perjudicats que han d'enviar al judici a l'empleat o vigilant que va ser testimoni del fet, que es passen un bon temps si no tot el matí en el Jutjat sense poder fer una altra cosa?”. No sembla, no obstant això, que aquesta proposta, amb ampli consens entre els professionals de la justícia, vagi a tenir proper acolliment, atès que les reformes analitzades no l'esmenten. Així, el CPP⁴⁴ manté les faltes a enjudiciar com a delictes lleus, la qual cosa pot suposar, si cap una dedicació temporal i de mitjans major, en ser enjudiciats per un jutge penal. Cal pensar àdhuc en un escenari pitjor, doncs els tribunals d'instància, i el seu greuge respecte a la proximitat dels òrgans al lloc de comissió dels fets, poden provocar encara més molèsties per als implicats, majors costos de desplaçament i desproporcionalitat de cobertura per a fets de molt baixa importància

Els mateixos pronunciaments sobre especialització *ad intra* i *ad extra* són plenament predicables respecte del **Ministeri Fiscal**, i ens remeten a la manifestació de la problemàtica entorn d'aquests dos àmbits. És absolutament impossible, en les condicions actuals, l'engegada del CPP, i això pel escàs nombre de Fiscals (entorn de 2700 en tota Espanya), la pluralitat d'activitats en

⁴³ DOMÍNGUEZ DOMÍNGUEZ, Carlos. La crisis del actual sistema de justicia penal: la necesaria modernización del sistema. Una respuesta decidida por la modernización. Cuadernos digitales de formación número 5. Consejo General del Poder Judicial. 2013. Pàgina 6. Recordem el mateix autor que ja diversos estudis institucionals vénen incidint en la necessitat d'una regulació alternativa per a les faltes, posant com a exemple l'Estudi sobre reducció de la litigiositat aprovat pel Ple del CGPJ en els seus sessions de 28 de Juny de 2012 (que proposava la seva derivació a jutjats de pau i la Declaració Institucional dels presidents Superiors de Justícia després reunió de 5 d'octubre de 2012 (que proposa una despenalització generalitzada).

⁴⁴ Paral·lelament amb el projecte de reforma del Codi Penal de 20 setembre 2013.

les quals participen (procediments civils, del registre civil, instrucció de menors, jurisdicció voluntària, concurs de creditors, execucions, procediments laborals i contenciós administratiu) i la falta de formació específica actual en recerca. Les propostes entorn de la creació de “passarel·les”, en les quals els jutges d'instrucció actuals poguessin passar a ser fiscals és totalment insuficient per pal·liar el problema, i és imprescindible l'adopció de mesures per incrementar el nombre de fiscals i reduir la seva participació en activitats en les quals no sigui imprescindible en essència, abandonant la tendència moderna, incloure al Ministeri Fiscal en qualssevol procediment en honor d'una major protecció d'interessos socials.

La instrucció judicial es demostra especialment superada en les **macrocauses de corrupció**, inassumibles per un jutjat d'instrucció convencional, especialment si ha de continuar paral·lelament amb l'ordinària labor instructora, ja de per si mateix normalment en nivells de col·lapse. L'eficàcia de la recerca del Ministeri Fiscal apareix com a evident en aquests supòsits, en els quals podria assumir-se, no individualment, sinó en grup d'especialistes, accelerant el procés i millorant els resultats.

Urgeix, sent a més tècnicament molt senzill, l'eliminació dels jutjats penals de la ingent quantitat de **documentació inservible** que prové dels òrgans policials, referits a infraccions l'autor de les quals no és conegut ni, en el 99 % dels casos, ho va a ser mai. D'aquí, que s'exigeixi per diversos col·lectius, des de fa ja algun temps, el filtrat de casos, de manera que, excepte explicades excepcions, solament es remetin als jutjats diligències amb, almenys, sospitós identificat. Evidentment, el següent pas lògic seria la no remissió d'aquells casos en els quals no es compleixin els elements del tipus penal concret o els indicis siguin manifestament insuficients per al començament d'actuacions judicials. No obstant això, aquesta activitat, que podria fer-se amb un fiscal investigador amb plena eficàcia des del primer moment, entenem que no està en disposició de realitzar-la amb garanties la policia, al moment actual.

També en l'àmbit penal, ha de realitzar-se una reflexió entorn del mecanisme de la **conformitat**. En paràgrafs anteriors s'ha esmentat la necessitat de, sempre en els supòsits estrictament taxats, es doni cobertura a

la no persecució de determinats fets per absència d'antijuridicitat intrínseca o manca de sentit algun la pena. D'altra banda, la conformitat busca la fi de descongestionar una administració col·lapsada, mitjançant l'acceptació anticipada del reu d'una fallada condemnatòria, a canvi d'una pena que compleix l'expectativa de beneficiosa per a ell. Si la conformitat en el judici ràpid ha de valorar-se com molt reeixida, no pot dir-se el mateix de les existents durant la instrucció dels procediments convencionals, postergant-se en la gairebé totalitat dels casos a minuts immediatament anteriors al començament de la celebració del judici oral, moment en el qual l'òrgan enjuiciador ja ha desplegat tota una costosa activitat d'admissió de proves, citació de testimonis i perits, i tots ells han acudit a la sala de vistes en horari laboral. Davant això, ha de valorar-se molt seriosament la possibilitat d'estendre la rebaixa del terç de la pena a tots els delictes possibles (més enllà de l'actual 779.1.5. Lecr, com proposa l'art. 103 CPP). També seria interessant la convocatòria d'una vista en fase intermèdia, just abans de l'obertura judici oral, en la qual s'estableixi la possibilitat d'entrevista entre el Fiscal i la defensa, de cara a tractar de consumir aquesta conformitat.

El món globalitzat porta amb si una litigiositat cada vegada més internacionalitzada pel que la **cooperació internacional** es converteixi en una eina imprescindible a desenvolupar. Es tracta d'una matèria de progressiva aparició i la implantació de la qual genera problemes de mitjans (per la necessitat d'accessos a traduccions i remissions a l'estranger), retards (per l'enorme tardança a rebre respostes de les institucions estrangeres) i formació (es tracta d'una matèria de creació recent i permanent canvi i actualització, i genera problemes d'actualització per als professionals de la justícia). Aquesta afirmació pot mantenir-se de manera encara més clara pel que fa a l'àmbit penal. Els delinqüents troben un àmbit d'actuació i impunitat molt beneficiós en les barreres internacionals, la qual cosa els permet fàcilment dificultar les recerques que es realitzin enfront d'ells, promovent l'arxiu de procediments per falta de localització i la prescripció de penes a les quals han estat condemnats per transcurs del temps sense poder ser compel·lits al seu compliment. L'ús d'idiomes, noves tecnologies i els coneixements de la normativa relativa a la cooperació trasnacional ha de ser implementat en les necessitats curriculars de

tots els professionals amb responsabilitat en justícia, acompanyant o, en part fins i tot desplaçant, la interminable dedicació a acumulació de capacitats memorístiques, de molt escassa utilitat pràctica.

Pot semblar una obvietat parlar de **racionalitat i eficiència en la despesa pública**. Ocorre, no obstant això, que en determinats àmbits aquest principi apareix especialment transcendent. La inversió en el servei de la justícia comporta multitud de sinergies beneficioses per a la societat, sent rendible directa i indirectament, d'acord amb els patrons de cost anteriorment explicats. Però perquè aquesta rendibilitat sigui realment efectiva la despesa ha d'anar orientada cap a l'adrogueia de les necessitats reals. En aquest punt, juga un paper transcendental l'ús i inversió en noves tecnologies. L'ús de les noves eines electròniques pot permetre una reducció dels temps de resposta dels jutjats i tribunals de manera dràstica. Malgrat això, com diem, existeix el risc clar de balafament per una mala elecció de les eines necessàries, per la qual cosa han de redoblar-se els esforços de racionalització en aquest sentit, donant-se-li preferència al programari lliure enfront del de cost, en igualtat de condicions. Hem de tenir en compte que els diferents programes informàtics difereixen en funció del territori (Temis a Catalunya, Cicerone a València, Lliura a Madrid, Atlante a Canàries, Adriano a Andalusia, JustiziaBat a País Basc, Minerva al territori amb la competència no transferida, etc.), i a això cal afegir a diversos territoris el paral·lelisme d'aplicacions diferents per al Ministeri Fiscal i l'oficina judicial, que a més manquen d'interconnexió i compatibilitat entre si. Han d'unificar-se en cadascun dels territoris les aplicacions d'operadors jurídics, i compartir-se les experiències obtingudes als diferents territoris de la gestió i arribar als acords que fos possible per reduir costos.

La modalitat d'ús d'aquests mitjans tecnològics requereix d'alguns canvis associats a l'eficiència. A la vista que els períodes necessaris per a la resolució d'expedients, quotidianament, són molt superiors als d'una jornada laboral tradicional, ha de facilitar-se l'accés a les aplicacions judicials de manera remota, sense obligar a jutges, fiscals i secretaris, a redactar els seus escrits i introduir dades des del despatx oficial en dies i hores inhàbils. Aquesta dinàmica, completament consolidada en països del nostre entorn, permet el treball als seus propis domicilis, flexibilitzant l'activitat, que permet la conciliació

de la vida personal i familiar, i augmenta la qualitat del resultat, per incrementar el temps efectiu dedicat a cada cas, al no dependre de les hores d'obertura d'edificis judicials. La tecnologia actual permet perfectament descartar els riscos de seguretat en el sistema, mitjançant l'ús de canals segurs, certificats digitals i signatura electrònica.

Analitzat a la llum de la situació el llibre verd de la justícia⁴⁵, hem de concloure que moltes de les propostes realitzades al seu moment segueixen sent plenament vigents, en la mesura en què també els problemes identificats es mantenen. Potser el canvi més cridaner sigui el que ha produït entorn dels punts 34 a 38, que giraven entorn de mesures per garantir l'estabilitat de les plantilles de jutges i fiscals a Catalunya, amb propostes tals com la restricció de les possibilitats de concurs i la implantació d'incentius per evitar la seva marxa, així com per al major èxit dels professionals locals per a l'accés a aquests llocs. Doncs bé, l'absència de creació de noves places de jutges i fiscals, conseqüència de la crisi, ha portat aparellada la major estabilitat de la història en l'ocupació d'aquestes places. Sorprèn, sens dubte, que el drama de la crisi pugui portar algun efecte col·lateral positiu per a algun aspecte social o humà, però, analitzant les dades, hem de concloure que la crisi econòmica ha contribuït a l'estabilitat de la plantilla en aquests cossos estatals.

⁴⁵ Aprovat el 25 de Gener de 2006 pel Consell de Justícia de Catalunya en un elenc de 102 recomanacions proposades per una extensa comissió de experts.

8. Resum de propostes.

En la continuació del nostre afany constructiu, poden enumerar-se, de manera telegràfica, algunes de les propostes que s'extreuen de les conclusions de la present recerca:

1.- És convenient un exprés reconeixement de l'equiparació de gran part d'òrgans autonòmics i nacionals, en l'àmbit de les normes processals.

2.- És possible una implantació territorial del Poder Judicial més eficient, però en qualsevol cas ha de prevaler la qualitat del servei públic a prestar.

3.- Han de promoure's i incentivar-se mètodes alternatius per a la resolució de conflictes, tals com la mediació.

4.- Els diferents processos han d'unificar i homogeneïtzar aquelles actuacions processals respecte dels quals es justifica la seva disparitat, així tant respecte de les fases processals, com en els recursos.

5.- És avantatjosa la reducció dels tan poc eficients recursos no devolutius, així com la concentració dels devolutius.

6.- Ha de concentrar-se l'activitat dels jutjats a l'activitat jurisdiccional, derivant cap a altres òrgans de tota aquella activitat que excedeix d'aquesta estricta funció.

7.- La fase de recerca penal ha d'estar dirigida pel Ministeri Fiscal, assumint el Jutge de Garanties la funció de resoldre sobre mesures que afectin a drets

fonamentals, continuació o no del procediment i, una vegada finalitzada la recerca, decidir sobre la pràctica de diligències addicionals.

8.- Ha d'estudiar-se la retirada dels jutjats del coneixement dels judicis de faltes, almenys de major part d'elles.

9.- Correspon una revisió el conjunt dels procediments en els quals el paper del Ministeri Fiscal és veritablement indispensable, abstenint-se de la seva inclusió en procediments a efectes merament preventius i en els quals l'interès social no està veritablement compromès.

10.- Han de modificar-se les pautes policials, de manera que no accedeixin als òrgans jurisdiccionals aquelles denúncies o atestats en els quals no es trobi identificat autor conegut, excepte el cas de delictes greus.

11.- Una nova regulació del principi d'oportunitat, pot evitar la celebració de judicis penals en els quals no existeixi víctima, o aquesta manqui d'interès, i no existeixi un comportament socialment reprotxable.

12.- Ha de promoure's l'especialització de tots els professionals de la justícia, facilitant el perfeccionament en totes les matèries, especialment en idiomes, ús de noves tecnologies i cooperació internacional.

13.- Ha d'invertir-se de manera intel·ligent en mitjans tecnològics per facilitar, accelerar i perfeccionar el servei de la justícia, realitzant comparatives reals entre els diferents productes, amb l'assessorament correcte, i prevalent l'ús de software gratuït enfront del de pagament. Igualment, han d'aconseguir-se pactes amb la resta de territoris que permetin compartir experiències i instruments, i abaratir costos.

14.- És imprescindible facilitar que els professionals de la justícia puguin continuar amb la seva activitat als seus propis domicilis, mitjançant la creació d'un accés telemàtic a les aplicacions informàtiques judicials.

15.- Ha de promoure's la conformitat durant la instrucció dels procediments penals, que permeti no només evitar el judici, sinó també el cost de recursos d'organitzar-ho, amb conformitats anteriors al propi dia de la vista. Per a això pot estendre's el benefici de la rebaixa del terç de la pena, que tan bons resultats ha donat en els judicis ràpids, a la fase intermèdia.

16.- Urgeix l'acceleració i simplificació l'execució en l'àmbit penal, per la qual cosa han de concentrar-se les peticions de l'executat en un sol acte, sent també positives les propostes d'unificació de l'òrgan executant, creant el Registre Nacional d'Execucions Penals.

17.- La reducció del terç de la pena pot aplicar-se igualment als cas de pagament immediat, emprant l'auxili d'Agència Tributària per al cobrament dels deutes.

18.- La improvisació en les reformes, és un greu error, i ha de començar-se qualsevol canviin amb absoluta previsió de competències, estructura i finançament a l'hora d'elaborar projectes legislatius.

8. Bibliografía.

- AGUILAR FONTALBA, José. Poder Judicial y Administración de Justicia en la Propuesta del nuevo Estatuto para Cataluña. Repertorio Aranzadi del Tribunal Constitucional Nº 18/2005 parte Estudio. Editorial Aranzadi. 2005.
- ARMENGOT VILAPLANA, Alicia. La incorporación de la mediación en el proceso penal español. La Ley Penal, Nº 106, Sección Artículos. Editorial La Ley.
- ASECIO MELLADO, José María. Introducción al Derecho Procesal. Editorial Tirant lo Blanch. 2ª edición. 2002.
- ASECIO MELLADO, José María. De nuevo sobre el Proyecto de Ley de Enjuiciamiento Criminal. Práctica de Tribunales. Nº 87. Editorial La Ley. 2011.
- AYUSO GUTIÉRREZ, Mercedes. Principales conclusiones sobre justicia y economía: propuestas de mejora. Manuales de formación continuada 49/2009. Consejo General del Poder Judicial. 2009.
- BUJOSA VADELL, Lorenzo M. Aproximación a la iniciación de la investigación penal en la propuesta de Código Procesal Penal: ¿oficialidad o discrecionalidad? Diario La Ley. Nº 8096. 2013.
- CARRETERO SÁNCHEZ, Santiago. La E-Justicia como una Justicia para todos: su implantación en la crisis. Actualidad Administrativa, Nº 1. Editorial La Ley. 2013.
- CASTILLEJO MANZANARES, Raquel. La prueba de ADN en el borrador de Código Procesal Penal. La Ley. Semanal 65. 2013.
- CEREIJO, Antonio. Una justícia pròxima i eficaç des de les comunitats autònomes: la introducció del “rechtspfleger” alemany. Revista d'estudis autonòmics i federals. 2012.
- CAPELLERAS GONZÁLEZ, Albert. Competències autonòmiques en matèria de justícia: estat de la qüestió. Revista d'estudis autonòmics i federals. Nº 19. 2014.
- DELGADO, E., 2014. Resumen de Competencias del Estado y de las Comunidades Autónomas sobre la legislación penal y penitenciaria. Revista La Ley Penal número 70. Editorial La Ley. 2010.
- DEU, Teresa Armendu. Colaborando a superar la crisis. Una respuesta decidida por la modernización. Cuadernos digitales de formación número 5. Consejo General del Poder Judicial. 2013.

- DOMÍNGUEZ DOMÍNGUEZ, Carlos. La crisis del actual sistema de justicia penal: la necesaria modernización del sistema. Una respuesta decidida por la modernización. Cuadernos digitales de formación número 5. Consejo General del Poder Judicial. 2013.
- GARCÍA-PANASCO MORALES, Guillermo. Nuevos instrumentos para los nuevos desafíos del Ministerio Fiscal. Diario La Ley, Nº 8071, Sección Tribuna. Editorial La Ley. 2013.
- GIMENO SENDRA, Vicente. Corrupción y propuestas de reforma (1). Diario La Ley, Nº 7990, Sección Doctrina, Editorial La Ley. 2012.
- GÓMEZ COLOMER, Juan-Luis. La instrucción del proceso penal por el Ministerio Fiscal: aspectos estructurales a la luz del derecho comparado. Revista del Ministerio Fiscal. Nº 4. 1997.
- GONZÁLEZ GARCÍA, Jesús María. La reforma de la Ley Orgánica 6/1985, del Poder Judicial, complementaria de la Ley de reforma de la legislación procesal para la implantación de la nueva oficina judicial. Esta doctrina forma parte del libro "Guía práctica de la nueva oficina judicial". Editorial La Ley. 2010.
- GONZÁLEZ GARCÍA, Jesús María. Las relaciones entre el proceso penal y los medios de comunicación en el anteproyecto de código procesal penal de 2013: el deber de reserva sobre las actuaciones en la fase de investigación. La ley penal: revista de derecho penal, procesal y penitenciario. Nº 104. 2013.
- GUZMÁN MUÑOZ, Ignacio. El principio de oportunidad en el borrador del Código Procesal Penal. Revista jurídica de la Comunidad Valenciana. Nº 50. 2014.
- GARZÓN INCHAUSTI, Fernando. Características de los grandes sistemas de investigación penal del Derecho comparado. Cuadernos digitales de formación número 4. Consejo General del Poder Judicial. 2010.
- JUANES PECES, Ángel. El concepto de imputado en el nuevo Código procesal penal. El Cronista del estado social y democrático de derecho. Nº 41. 2014.
- JUANES PECES, Ángel. Las relaciones entre el proceso penal y los medios de comunicación en el anteproyecto de Código Procesal Penal de 2013: el deber de reserva sobre las actuaciones en la fase de investigación. La Ley penal: revista de Derecho penal, procesal y penitenciario. Nº 104. 2013.
- LÓPEZ AGUILAR, Juan Fernando. Justicia y Poder Judicial: radiografía de una crisis cronificada. Nuevas Políticas Públicas. Anuario multidisciplinar para la modernización de las Administraciones Públicas. Nº 5. 2009.
- LÓPEZ ORTEGA, Juan José; RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ, Ignacio. El proceso penal como sistema de garantías (I): la imparcialidad del juez en el

Anteproyecto de Ley de Enjuiciamiento Criminal y en la propuesta de Código Procesal Penal. Diario La Ley, Nº 8077. 2013. Editorial La Ley.

- LÓPEZ ORTEGA, Juan José; RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ, Ignacio. El proceso penal como sistema de garantías (II). La dirección de la investigación en el anteproyecto de Ley de Enjuiciamiento Criminal y en el Código Procesal Penal. Diario La Ley, Nº 8091, Sección Doctrina. 2013. Editorial La Ley.

- LÓPEZ ORTEGA, Juan José; RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ, Ignacio. El proceso penal como sistema de garantías (III): la contradicción previa al juicio en el Anteproyecto de Ley de Enjuiciamiento Criminal y en la propuesta de Código Procesal Penal. Diario La Ley, Nº 8111, Sección Doctrina. Editorial La Ley. 2013.

- LÓPEZ ORTEGA, Juan José; RODRÍGUEZ FERNÁNDEZ, Ignacio. El proceso penal como sistema de garantías (IV). La presunción de inocencia como elemento estructurador del proceso penal acusatorio. Diario La Ley, Nº 8121, Sección Doctrina. Editorial La Ley. 2013.

- MAGRO SERVET, Vicente. ¿Debe llegar todo a un juicio oral? La aplicación del principio de oportunidad en la reforma del Código Penal y del Código Procesal Penal. Revista Aranzadi Doctrinal. Nº 11. 2014.

- MARCOS FRANCISCO, Diana. Los recursos de revisión, reposición y queja en el nuevo Código Procesal Penal. Diario La Ley. Nº 8173. 2013.

- MARTÍN RÍOS, María del Pilar. Luces y sombras de la ejecución en el borrador de Código Procesal Penal. La ley penal: revista de derecho penal, procesal y penitenciario. Nº 107. 2014.

- MUERZA ESPARZA, Julio. El secreto en el nuevo Código Procesal Penal. Actualidad Jurídica Aranzadi. Nº 868/2013. 2013.

- PERDIGUERO BAUTISTA, Eduardo; LÓPEZ LÓPEZ, Enrique. La Planta y Demarcación judicial española. Su necesaria reforma. Diario La Ley. Nº 7429, Sección Doctrina. Editorial La Ley. 2010.

- PÉREZ GIL, Julio. La incorporación de datos personales automatizados al proceso en la propuesta de Código Procesal Penal. La Ley. Semanal 66. 2013.

- PLA BOIX, Anna M. Un modelo de derecho comparado: la organización judicial en Suiza. Revista catalana de derecho público. Nº 36, 2008.

- PORRAS RAMÍREZ, José M^a. El Poder Judicial en Cataluña, Según el Estatut y el Tribunal Constitucional. Limitaciones y posibilidades de desarrollo de un modelo. Revista d'estudis autonòmics i federals. Nº. 12. 2011.

- RANGEL GARCÍA-ZARCO, Rocío. Novedades en materia de partes en el borrador de Código Procesal Penal. Diario La Ley. Nº 8174. 2013.

- RODRÍGUEZ LAINZ, José Luis. La interceptación de las comunicaciones telefónicas y telemáticas en el borrador de Anteproyecto de Código procesal penal. La Ley. Semanal 28. 2013.
- RODRÍGUEZ LAINZ, José Luis. Los juicios rápidos en el Borrador de Anteproyecto de Código Procesal Penal. Semanal 69. La Ley. 2014.
- RODRÍGUEZ SOL, Luis. El «fiscal investigador» en el borrador de Código Procesal Penal de 2013: algunos aspectos problemáticos. Diario La Ley. Nº 8205. 2013.
- SÁNCHEZ POS, Mª Victoria. La prueba en el Borrador de Código Procesal Penal de 2013 (1). Diario La Ley. Nº 8197. 2013.
- SOLAZ SOLAZ, Esteban. Los recursos ordinarios en el anteproyecto de Código procesal penal. La Ley penal: revista de derecho penal, procesal y penitenciario. Nº 106. 2014.
- SOLER SOLÉ, Guillem. Jurisprudencia vinculante (JV). Anteproyecto de Ley Orgánica del Poder Judicial. Diario La Ley, Nº 8338, Sección Tribuna. Editorial La Ley. 2014.
- TOMÉ GARCÍA, José Antonio. La segunda instancia penal en el Borrador de Código Procesal Penal de 2013. La Ley penal: revista de Derecho penal, procesal y penitenciario. Nº 104. 2013.
- TOMÉ GARCÍA, José Antonio. Recurso de apelación contra sentencias en el proceso penal: estudio de la regulación vigente y del borrador del nuevo Código Procesal Penal de 2013. Colex. 2013.
- VIGUER SOLER, Pedro Luis. Una demarcación judicial para el siglo XXI. Práctica de Tribunales, Nº 102. Sección Tribuna Libre. Editorial La Ley. 2013.

10. Addenda I. Avantprojecte de Llei d'Enjuiciamiento Criminal de 2011.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

SOBRE LA NECESSITAT D'UNA REFORMA INTEGRAL

DE LA LLEI D'ENJUICIAMENT CRIMINAL

El model processal inicialment previst en la Llei d'Enjuiciament Criminal de 1882 és avui difícilment reconeixible després de seixanta-sis modificacions, quaranta-tres d'elles posteriors a l'entrada en vigor de la Constitució en 1978. Algunes d'aquestes disposicions han suposat importants avenços en el nostre procés penal. Però, en el seu conjunt, la successió de reformes parcials no ha donat solució als problemes estructurals que arrossega el sistema vigent.

El resultat final ha estat un text desarticulat, en el qual conviuen amb excessiva dificultat normes redactades en tres segles diferents que han de ser reinterpretades constantment per la jurisprudència, la qual cosa genera gran inseguretat jurídica. Un edifici processal que, encara que suporta una càrrega creixent, segueix sostenint-se sobre fonaments del segle XIX i sobre les bastides provisionalment instal·lats al llarg de gairebé cent trenta anys de vigència. Algunes de les normes vuitcentistes que han sobreviscut a les reformes es troben en desús i fins i tot es discuteix la seva vigència efectiva. I les disposicions introduïdes amb posterioritat han resultat insuficients per atendre les actuals exigències de la justícia penal, com evidencien les diverses condemnes a Espanya dictades pels organismes i tribunals internacionals responsables de vetllar pel respecte als drets humans.

La necessitat d'una reforma integral de la Llei d'Enjuiciament Criminal ha estat reconeguda i demanada reiteradament. Sense anar més lluny, fa ja deu anys que en el denominat "Pacte d'Estat per a la Reforma de la Justícia" es va establir com a objectiu bàsic l'elaboració d'una nova Llei d'Enjuiciament Criminal. Es va dir llavors que es tractava d'una actuació imprescindible per culminar el procés de modernització de les nostres lleis processals. No obstant això, encara que en diverses ocasions s'ha anunciat la preparació d'un text articulat, aquest propòsit no ha arribat a materialitzar-se, ni tan sols a l'estadi prelegislatiu.

L'ajornament de tan necessària tasca reformadora ha perpetuat els problemes estructurals del model vigent, del canvi efectiu depèn en bona mesura l'arquitectura judicial espanyola. Segueix sent imprescindible un esquelet processal adaptat a les necessitats de la nostra societat i de la nostra administració de justícia. Segueix sent indefugible formular una proposta integral que serveixi de base a una profunda reflexió sobre les transformacions que requereixen les nostres institucions processals penals. És un dels debats més fonamentals que ha d'afrontar una societat democràtica avançada. Un debat que ja ha estat abordat en la majoria de les nacions del nostre entorn.

Per emprendre aquesta complexa tasca, al mes de maig de 2010, es va constituir al Ministeri de Justícia un Grup de Treball amb l'encàrrec d'elaborar una proposta de nova Llei d'Enjuiciament Criminal.

Les fonts utilitzades per al desenvolupament dels treballs han estat diverses. Com a referència inicial s'ha partit sempre de l'opció més ajustada a la nostra pròpia tradició històrica, a la qual s'ha donat una consideració preferent davant de qualsevol solució forana. En el mateix lloc de preferència s'ha situat la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans, la del Tribunal

Constitucional i la jurisprudència del Tribunal Suprem. I en els nombrosos aspectes necessitats d'una nova orientació legislativa s'han contrastat les exigències del nou model de procés penal amb les regulacions previstes en els codis processals forans, atenent fonamentalment als de l'àmbit del dret continental europeu en el qual s'insereix la nostra cultura jurídica (singularment, Itàlia, Portugal, França i Alemanya). També han tingut una influència destacada els procediments supranacionals que han buscat un paradigma comú de procés just, com el de la Cort Penal Internacional. I per al desenvolupament d'aquesta tasca s'han pres així mateix en consideració, sobretot en els moments inicials, els treballs elaborats en aquestes dues últimes legislatures

Tot això és prou expressiu de la complexitat de la tasca escomesa, és a dir, de la necessitat de reelaborar tan diversos materials dotant-los d'un sentit unitari, d'un renovat esperit legislatiu que entroncament amb el propòsit reformista de la més que centenària Llei d'Enjudiciament Criminal aprovada pel Decret de 14 de setembre de 1882, un dels més sòlids exponents de la nostra tradició jurídica il·lustrada.

Per això, aquesta reforma integral de la Llei d'Enjudiciament Criminal no ha d'identificar amb un mer fenomen de mimetisme jurídic. No es tracta d'un trasllat irreflexiu de l'estructura processal predominant en l'entorn jurídic dels Estats democràtics i institucions supranacionals. Sense perjudici de l'imprescindible auxili del dret comparat, el text elaborat constitueix un model travat en els seus principis i continguts normatius, reprenent el millor de la nostra cultura liberal i reformista i els principis de llibertat que consagra la Constitució de 1978. La nostra convicció ha estat, en definitiva, que les arrels d'aquesta tradició jurídica, reforçada pels principis constitucionals, són la base més ferma per assentar un sistema veritablement garantista en benefici de tots els ciutadans.

II

LA LLEI D'ENJUDICIAMENT CRIMINAL DE 1882:

UN BREU RECORDATORI

S'ha dit amb raó que el procés penal és la millor balança per mesurar el pes que els elements autoritaris i liberals tenen en l'ordre jurídic polític d'un país.

Els components autoritaris preponderen en els sistemes d'empremta inquisitiva que fan de la trobada de la veritat i del càstig del culpable la fi primordial que han de perseguir totes les autoritats públiques implicades, inclosos els propis jutges. La preeminència dels trets liberals condueix, en canvi, a models de procés que ponderen equilibradament el deure de l'Estat d'aclarir el delictes amb l'adequada tutela dels drets individuals. I per assegurar l'al·ludit equilibri aquests models situen al jutge en la posició de tercer aliè als interessos en pugna. Una posició que és inherent a la mateixa idea de jurisdicció.

La Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882, en virtut de l'autorització conferida per les Corts mitjançant la llei de 7 de febrer de 1881, va procedir a la recepció a Espanya d'un model de procés penal de tall acusatori i marcada inspiració liberal. Aquest nou sistema pretenia superar el procés inquisitiu que, al seu torn, havia estat implantat al nostre país en la Baixa Edat Mitjana. Per a això, el legislador fi de segle va distribuir els poders que fins llavors havien estat concentrats en una mateixa figura judicial i va prohibir expressament que l'autoritat pública encarregada de dirigir la investigació del delictes pogués procedir a l'enjudiciament dels fets.

El legislador liberal va entendre, en canvi, que era possible l'acumulació de les funcions d'investigar i acusar, com a progressió de la mateixa activitat positiva de l'Estat. I així, en un primer moment, l'al·ludida Llei de Bases de 1881 va encarregar al Govern que atribuís la instrucció de tots els delictes als mateixos promotors fiscals que havien de formular les conclusions provisionals corresponents i que, per tant, estaven també cridats a exercir l'acusació pública. La modificació de les bases orgàniques de la reforma per mitjà de la llei de 8-15 de juny de 1882 va frustrar aquest propòsit inicial. La instrucció va acabar es va donar als jutges de primera instància, que van conservar les seves competències civils.

El mateix legislador va reconèixer expressament que no havia pogut emprendre tots els canvis exigits per la lògica liberal que inspirava la reforma. A les reveladores paraules de l'exposició de motius de la llei aprovada per Reial Decret de 14 setembre 1882:

"Suposant que algun dia el legislador, tirant a braços de la lògica, arribés fins a l'últim límit del sistema acusatori, el Govern de VM ha cregut que la transició era massa brusca per a aquest país, en què els jutges han estat fins ara omnipotents, perseguint els delictes per la seva pròpia i espontània iniciativa, instruint les causes els mateixos que havien de fallarlas, exercint la facultat omnímoda de separar-se dels dictàmens fiscals, així en la substanciació com en la sentència definitiva, qualificant segons el seu propi judici el delicte i designant la pena sense consideració a les conclusions de l'acusació i la defensa, i emprant finalment la fórmula d'absolució de la instància, o, el que és el mateix, deixant indefinidament obert el procediment quan mancats de prova per condemnar, infonien en la seva ment les diligències sumarials lleugeres sospites sobre l'acusat. La societat ha de marxar com la naturalesa, gradualment i no a salts: els progressos jurídics han d'anar-eslabonando, si han d'encarnar en els costums del país".

III

ACTUALITZACIÓ DE L'ESPERIT REFORMISTA DE 1882

Però el legislador de les èpoques posteriors -distanciándose de la tendència seguida per les nacions del nostre entorn cultural- no va donar els passos exigits pel "progrés jurídic" i per la lògica liberal que havia inspirat aquella primera recepció del procés acusatori. Per contra, va arribar fins i tot a apartar-se dels fonaments més bàsics del text vuitcentista i va tornar a acumular per a determinades infraccions les funcions d'instrucció i enjudiciament, potenciant les notes inquisitives del sistema.

Va ser ja en l'actual període democràtic quan el Tribunal Constitucional, recollint la doctrina del Tribunal Europeu de Drets Humans, va tornar a posar de manifest la incompatibilitat d'aquesta opció amb les mínimes exigències d'imparcialitat judicial. Però aquesta jurisprudència constitucional, més enllà del problema específicament resolt, deixava entreveure l'ombra de dubte que seguia pesant sobre la figura del jutge instructor.

Recollint el sentit profund de la doctrina del Tribunal d'Estrasburg expressada en els casos *Piersack* i *De Cubber* la sentència del Tribunal Constitucional 145/1988, de 12 de juliol, va recordar que el d'instrucció judicial no és l'únic sistema possible en el marc constitucional, i va destacar a continuació els "*prejudicis i impressions*" que l'activitat instructora genera en el jutge i el consegüent detriment de la imparcialitat exigible en l'exercici de les tasques estrictament judicials. Es va introduir, així, una nova visió de la imparcialitat judicial, de caràcter objectiu i relacionada amb les funcions que assumeix el jutge en el curs del procés. Va afegir més explícitament la posterior sentència 162/1999, de 27 de setembre, que per al jutge:

"Aquesta obligació de ser aliè al litigi, de no jugar-se res en ell, de no ser << jutge i part >> ni << jutge de la mateixa causa >>, es pot sintetitzar en dues regles: segons la primera, el jutge no pot assumir processalment funcions de part; per la segona, el jutge no pot fer actes ni mantenir amb les parts relacions jurídiques o connexions de fet que puguin posar de manifest o exterioritzar una prèvia presa de posició anímica a favor o en contra".

Aquesta mateixa sentència va subratllar la rellevància de la primera de les dues regles esmentades als fins de dilucidar "*si, per les funcions que se li assignen en el procés, el jutge pot ser vist com un tercer en litigi, aliè als interessos que en ell es ventilen*".

L'al·ludida jurisprudència evidenciava de manera implícita el greu perjudici que la tasca de dirigir la investigació oficial genera en el desenvolupament d'una sèrie d'activitats que, dins de la fase preparatòria del procés penal, constitueixen una manifestació puntual de la funció de jutjar. I és que són veritables actes jurisdiccionals els que versen sobre l'adopció de les mesures cautelars, sobre l'autorització d'actuacions d'ingerència en drets fonamentals o els que es refereixen a la valoració del fonament de la pretensió acusatòria a efectes de decidir l'obertura del judici oral. Són aquests els actes que constitueixen la veritable essència de la

garantia judicial en els estadis previs al procés i els que, en exigència de la major imparcialitat, no han de ser encomanats al mateix subjecte que dirigeix i impulsa les investigacions.

IV

FINS PRINCIPALS DE LA REFORMA

Ha arribat el moment de recuperar l'esperit liberal que va inspirar el legislador de 1882 i que va ser recollit i desenvolupat per l'esmentada doctrina constitucional. És hora, per tant, d'acabar amb les últimes notes inquisitives que segueixen presidint el procés penal espanyol i fer-lo més d'acord amb les exigències de la nostra Constitució.

L'ambiciós sistema de garanties processals que va ser establert el 1978 només pot fer-se efectiu si el jutge ocupa la posició preeminent que li correspon en l'ordre constitucional, com a òrgan aliè a l'interès deduït en el procés. El jutge ha de quedar apartat de qualsevol funció activa en la pugna que entre l'Estat i el ciutadà té lloc en totes les fases del procediment criminal. Ha de ser capaç de tutelar els diferents interessos en joc des d'una posició de real i efectiva imparcialitat. Ha d'enfortir, en definitiva, un control jurisdiccional que s'ha vist debilitat per l'acumulació en el mateix òrgan de potestats que són alienes a la funció de jutjar i que, a més, són incompatibles amb la seva correcte exercici.

Aquest objectiu i el d'un major enfortiment del dret de defensa són els eixos fonamentals del text que ara es presenta.

Cal subratllar, en qualsevol cas, que tots dos fins estan íntimament lligats i que, de fet, són pràcticament inescindibles. Tots dos es veuen obstaculitzats per una mateixa patologia estructural de la legislació vigent. Només la indeguda atribució a l'autoritat judicial de la direcció de les investigacions, al distanciar de la seva genuïna missió de garantia, pot explicar la desviació que a la pràctica s'ha produït respecte als principis cabdals del sistema. És la presència judicial en la realització de mers actes investigadors la que potencia el valor de les diligències sumarians i devalua el de les proves del plenari. I el debilitament sofert pel dret a la presumpció d'innocència obeeix igualment, en bona mesura, al caràcter judicial que la formulació de càrrecs presenta en l'actual fase d'investigació.

La fidelitat de la pràctica forense a les regles bàsiques del sistema processal penal només pot assegurar restaurant al jutge en la posició de garantia que constitucionalment li correspon. Aquesta és, en definitiva, la missió fonamental d'aquesta reforma.

V

LA GARANTIA JUDICIAL EN LES ACTUACIONS PRÈVIES AL PROCÉS

Amb aquest objectiu, el text articulat, després d'enunciar el principi de legalitat processal en el seu primer precepte, inicia les seves disposicions amb les normes relatives als tribunals de l'ordre penal, fonamentalment amb les que regulen l'àmbit de la garantia judicial, l'extensió i límits de la jurisdicció i la competència dels òrgans jurisdiccional. Se segueix així una tònica estesa en el dret comparat que respon també a la nostra pròpia tradició jurídica. Es tracta, en realitat, d'una sistemàtica substancialment idèntica a la que s'observa en les disposicions generals de la llei de 1882. Aquesta abordava les normes relatives a l'òrgan judicial abans d'ocupar-se, en títols separats, dels actors i del dret de defensa.

Però la sistemàtica triada posa també de manifest una nota pròpia del nou model de procés. La regulació inicial i separada de l'òrgan judicial obeeix a la idea compartida que el jutge no ha de ser des d'ara contemplat com l'impulsor de l'activitat pública investigadora sinó com el garant dels drets individuals. Precisament per subratllar aquesta nova posició del jutge s'inicia la regulació legal amb la clara determinació de les funcions jurisdiccional. Per aquest motiu es

dediquin els primers articles del text a la crida garantia judicial i al seu diferent significació en les diverses fases del procediment.

En la fase jurisdiccional, que s'inicia amb la interposició de l'acció -és a dir, amb la presentació de l'acusació en la fase intermediació, aquesta garantia se subjecta a les regles bàsiques d'exclusivitat judicial a la imposició de la pena i de plena forma processal de les actuacions. En canvi, en la fase preparatòria del procés, encaminada a determinar si s'ha d'exercir l'acció penal que pot donar-li inici, s'exigeix una tasca de dissecció de les actuacions de naturalesa jurisdiccional, de manera que no quedi afectada la imparcialitat de l'òrgan judicial en l'exercici de les mateixes amb l'assumpció simultània de la missió d'aclarir els fets.

A aquests efectes, l'encapçalament del text articulat assenyala quines són les potestats judicials pròpies de la fase preparatòria. Si s'observa el llistat de tasques reservades al jutge en la fase d'investigació, es pot apreciar que les diferents funcions judicials operen fonamentalment en la resolució dels conflictes derivats de tres pretensions en pugna. D'una banda, la de l'Estat-investigador de ingerir en l'esfera de drets del ciutadà per al millor aclariment dels fets punibles o per assegurar cautelament la futura exigència de responsabilitats. Per altra, la del ciutadà investigat d'oposar-se a aquesta ingerència i corregir a favor els desequilibris en què pot incórrer l'activitat investigadora pública, assegurant que aquesta reculli igualment els elements que li són favorables. Finalment, la pretensió de la víctima i els possibles acusadors de participar en l'activitat investigadora de l'Estat arribant fins i tot a exercir una acció penal diferent de la del Ministeri Fiscal.

Són els diversos conflictes que es produeixen entre aquests tres interessos contraposats els que el jutge, com a òrgan aliè a la direcció del procediment oficial, està cridat a resoldre en el nou sistema. S'ha de proveir per a l'autoritat judicial d'un catàleg de potestats que excedeix en molt de la sola autorització de diligències intromisivas i de l'adopció de les mesures cautelars que li són sol·licitades. L'elenc d'atribucions ha de comprendre igualment l'exercici d'altres funcions essencials com el control de la rellevància penal del fet investigat, el de la durada del procediment i del secret de les actuacions, les activitats de complement de la investigació, amb la pràctica de les diligències essencials que hagin estat denegades indegudament, i les d'assegurament de les fonts de prova personal que estiguin en risc.

Aquestes potestats queden concretament desenvolupades en diferents llocs del nou cos normatiu i seran tractades al llarg d'aquesta exposició prèvia. Però tenen sempre un denominador comú que regeix el seu exercici: el jutge queda situat en una posició passiva des de la qual resol les diferents peticions que li són formulades sense alinear-se, com fins ara li ha vingut legalment imposat en la seva faceta de director de la investigació, amb un dels interessos en joc.

En aquest punt, l'opció seguida ha estat la de concentrar tot l'elenc de potestats judicials en una figura específica, evitant el debilitament del control judicial que pot derivar d'un model de tutela totalment dispers, com el que s'aprecia en certes regulacions del Dret comparat -per exemple, en el model alemany de Jutge de la Investigació-. S'opta, per això, per un jutge singularment cridat a controlar el curs de les actuacions. S'ha preferit utilitzar la denominació amb la que sol conèixer-se a aquesta figura i que constitueix ja un lloc comú entre teòrics i pràctics. S'al·ludeix, per tant, un jutge de Garanties, tot i que en puritat aquest nom només designa una faceta determinada de les diverses tasques que són encomanades a l'autoritat judicial.

VI

DESDOBLAMENT DE LES COMPETÈNCIES JUDICIALS EN LA FASE PROCESSAL

Com s'acaba d'assenyalar, un cop exercitada l'acció penal es posa fi a la intervenció limitada del jutge, passant les actuacions a cobrar una empremta plenament jurisdiccional. Comença, així, la dinàmica pròpia del veritable procés, en el qual ha de decidir sobre la pretensió concretament formulada d'imposar una determinada pena al ciutadà acusat. Les competències

jurisdiccionals d'aquesta fase processal han estat clarament desdoblades a efectes, novament, d'assegurar un major grau d'imparcialitat en l'enjudiciament del fet.

Així, d'una banda, un magistrat de l'òrgan judicial està cridat a actuar com a jutge de l'Audiència Preliminar. Aquesta denominació no ha d'identificar amb un tràmit procedimental de caràcter necessàriament oral sinó amb una funció d'admissió i sanejament similar a la que el procediment civil ordinari compleix l'anomenada "audiència prèvia" al judici. Per aquest motiu s'ha optat per la denominació al·ludida, d'acord, d'altra banda, amb el nom que rep el tràmit semblant que hi ha a la Llei del Jurat.

L'abast d'aquest tràmit és, però, molt més ambiciós en el procés penal que en qualsevol altre procediment jurisdiccional. La missió del jutge en l'audiència preliminar del nou model de procés és la de procedir al judici d'acusació i determinar, per tant, si l'acció penal interposada està prou fonamentada. Aquest magistrat cridat a decidir si és procedent l'obertura del judici oral o el sobreseïment no intervindrà després en el desenvolupament del plenari.

S'ha seguit, d'aquesta manera, una opció intermèdia entre el model de jutge únic que pot apreciar-se, per exemple, en el Codi portuguès i el de tres jutges -de la llibertat, de garanties i de l'acusació- propi dels sistemes francès i italià. L'opció té la seva explicació fonamental en la importància que té en el nou model processal el judici d'acusació, que, com a decisió essencial sobre l'admissibilitat de l'acció penal, no ha d'estar contaminat per les resolucions prèviament adoptades en els diversos judicis de " garantia "o de" llibertat "realitzats per l'autoritat judicial durant la fase investigadora.

Exercida aquesta tasca de control i depuració de les acusacions i les proves, podrà tenir lloc la fase de plenari davant els magistrats encarregats de l'enjudiciament, cridats a dictar la corresponent sentència. S'instrumenta per a això un judici oral que, com després es veurà, té una estructura que divergeix de l'actual en determinats aspectes, adquirint un perfil més d'acord amb les exigències del dret de defensa.

VII

QÜESTIONS PREJUDICIALS

Exposada ja la nova dimensió que cobra la garantia judicial, ha d'abordar-se l'explicació de les disposicions relatives a la jurisdicció i, en concret, al règim de les qüestions prejudicials.

La regulació de l'extensió de la jurisdicció dels tribunals espanyols es remet a les regles contingudes en la Llei orgànica del poder judicial. Problema diferent és el de la divisió material de competències entre diferents ordres jurisdiccionals. La institució que pretén resoldre les possibles interferències normatives que poden alterar aquest repartiment material és l'anomenada prejudicialitat.

La doctrina ha aclarit que no estem en aquest punt davant un veritable problema de "jurisdicció", ja que aquesta, com a potestat dimanant de la sobirania de l'Estat, es té o no es té en la seva integritat, sense que pugui ser sotmesa a disseccions i distribuïda entre els diferents òrgans judicials. D'aquí que s'hagi acudit doctrinalment a la denominació de "competència genèrica", amb referència a la qual correspon a tots els tribunals d'un mateix ordre jurisdiccional, considerats, per tant, en el seu conjunt. Tot i la correcció d'aquest plantejament, s'ha decidit mantenir el criteri històric, al qual també s'ajusten les més recents lleis processals. S'inclou, així, la regulació legal de les qüestions prejudicials dins del títol referent a la jurisdicció.

La regulació de les qüestions prejudicials dels articles 4 a 7 de la llei de 1882 mancava de tot precedent en la legislació històrica. Va constituir, per tant, una innovació introduïda d'acord amb la base sisena de la Llei de 7 de febrer de 1881, que autoritzava el Govern a introduir "*les altres modificacions que la ciència i l'experiència aconsellen*". Els al·ludits preceptes han donat lloc a una certa polèmica sobre la seva pròpia vigència que, en la pràctica, ha estat superada per una clara jurisprudència del Tribunal Suprem. L'alt tribunal entén reiteradament que aquestes normes van ser tàcitament derogades per la Llei orgànica del poder judicial.

En la línia de reflexió marcada per la referida jurisprudència, la fixació de l'àmbit d'actuació del jutge penal té una dimensió material que ha de portar a la plenitud del coneixement de l'assumpte. No hi ha d'haver un previ submissió al pronunciament vinculant d'un altre ordre jurisdiccional. Per aquest motiu s'ha optat en el text articulat per la supressió -ja operativa en la pràctica- de les anomenades qüestions prejudicials devolutives.

Davant l'afirmat en una antiga i superada doctrina constitucional relativa al delictes d'intrusisme -i dependent, en qualsevol cas, de la concreta solució adoptada pel legislador ordinari-, el problema de fons de les qüestions prejudicials devolutives no té naturalesa fàctica, sinó purament normativa. Es projecta sobre la interpretació i aplicació de les normes, no sobre l'apreciació dels fets que els serveixen de suport. La seva virtualitat en el procés penal rau en la necessària interpretació de preceptes no penals que determinen la concurrència d'un element normatiu del tipus criminal. Per tant, el risc que genera el pronunciament penal autònom és el d'una interpretació discrepant de les normes extrapenals que integren el tipus delictiu.

En canvi, regit el procés penal pels principis de presumpció d'innocència i lliure valoració de la prova, el risc de diversitat d'apreciacions fàctiques no és un argument raonable per sostenir la submissió de la qüestió prejudicial a la prèvia decisió d'un tribunal civil o contenciós-administratiu. Aquests òrgans jurisdiccionalen estan subjectes a un estàndard d'exigència probatòria inferior al que regeix per a la jurisdicció penal. El jutge penal ha de formar la seva convicció més enllà de tot dubte raonable, amb el major grau de llibertat en l'apreciació del resultat de cada mitjà probatori. Per aquest motiu el risc de desajust "fàctic" exigeixi que la prejudicialitat operi més aviat en sentit contrari. S'ha de sotmetre, per tant, la qüestió connexa a la decisió vinculant de l'ordre penal, com de fet ja disposa l'article 10.2 de la Llei orgànica del poder judicial.

En aquest sentit, cal advertir la radical diferència que existeix entre la regulació penal substantiva que estava vigent el 1882 i la que regeix en l'actualitat. A la primera, l'existència de tipus en blanc imbricats en la legislació administrativa, civil o mercantil era poc habitual. La normativa penal de la nostra època està, en canvi, plena d'aquesta classe d'infraccions. Un sistema de qüestions prejudicials devolutives buidaria de contingut efectiu la tutela judicial penal en un amplíssim catàleg de delictes.

Portat el problema a una perspectiva coherent amb l'actual configuració del dret penal substantiu -ja falta al nostre país, a diferència d'altres sistemes, d'una llera d'unificació doctrinal adaptar-lo a diversos ordres jurisdiccionalen- és cert que persisteix el risc d'interpretacions normatives discordants. Però aquest tipus de contradiccions no s'ha de produir si funcionen adequadament les regles vigents que preveu la Llei orgànica del poder judicial, d'acord amb les quals el tribunal no penal ha de suspendre la tramitació de l'assumpte si el fet pot ser constitutiu de delictes.

Finalment, si tot i aquesta prevenció, es produeix un pronunciament posterior d'un altre ordre jurisdiccional que posa de manifest una contradicció interpretativa irraonable, s'admet en el text articulat que el problema pugui ser abordat com a motiu del recurs de revisió.

VIII

COMPETÈNCIA JUDICIAL I NOU MODEL ORGÀNIC DE JUSTÍCIA PENAL

Els criteris de competència judicial fixats en la llei tampoc són nous. Atenen els furs clàssics ja presents en el nostre Dret. En canvi, el model orgànic de justícia penal implícit en aquesta regulació competencial requereix una explicació més detinguda.

En aquest punt, les bases de la nova legislació han de assentar-se en la mateixa cultura jurídica que va inspirar al legislador de 1882. La llei provisional de 22 desembre 1872 va establir un judici davant jurat o davant òrgans col·legiats que van ser denominats "tribunals de partit". No obstant això, l'ordre de tribunals previst en aquesta llei i en la precedent llei provisional d'organització judicial de 1870 mai va arribar a implantar-se. El legislador de la compilació de 1879 i de la llei de 1882, davant la confusió normativa regnant, es va veure

obligat a establir el seu propi ordre de tribunals, incorporant al text processal preceptes de pura organització judicial.

En aquesta línia, l'article 2 de la Llei de Bases de 7 febrer 1881 va voler conservar els "tribunals de partit" però es va veure impedit per la difícil situació que travessava el Tresor Públic. Va mantenir, però, l'objectiu final de l'enjudiciament col·legiat. I, així, la base tercera de la llei de 8-15 de juny de 1882 va obligar a establir en totes les províncies d'Espanya "*una o més audiències criminals*". Aquestes havien de conèixer "*en instància única i judici oral i públic de totes les causes per delictes que es cometin en els seus respectius territoris*". Va ser la llei addicional aprovada per Reial Decret de 14 octubre 1882 la qual va constituir aquests tribunals.

La debilitat financera de l'Estat va conduir posteriorment al fet que el legislador s'apartés de l'esperit inicial de la llei vuitcentista i procedís en successives reformes parcials a la partició de la primera instància en dos nivells de la planta. Es va arribar fins i tot, com ha quedat dit, a acumular en el mateix jutge les funcions d'instrucció i d'enjudiciament, sortejant l'expressa causa d'abstenció que s'havia fixat al número 12 de l'article 54 de la llei. Quan, per exigència de la doctrina constitucional, aquestes dues tasques van tornar a separar-se, es van crear nous òrgans de caràcter unipersonal i es va atribuir a les audiències provincials la competència per conèixer del recurs d'apel·lació contra les seves sentències.

És el moment d'invertir aquesta tendència disgregadora, que ha obeït sempre a un plantejament conjuntural i contingent. Ha de recuperar-se novament l'esperit originari del legislador liberal.

En aquesta línia, el Govern ha assumit com a directrius bàsiques de la seva política legislativa les recomanacions del recent informe de la Comissió Institucional sobre la reforma de la planta i demarcació judicial. Dues d'aquestes recomanacions tenen un reflex evident en la regulació de la competència que conté el text articulat: la col·legiació de l'organització judicial en tots els nivells, amb la desaparició dels actuals jutjats, i la creació de tribunals d'instància com a òrgans especialitzats amb seu a grans poblacions.

IX

INCIDÈNCIA DEL NOU MODEL ORGÀNIC EN LA INSTÀNCIA

La nostra administració de justícia viu actualment un procés de profunda transformació de les seves bases organitzatives i de la seva planta i demarcació. Una de les línies fonamentals de reforma és la superació del concepte de "jutjat" com a òrgan unipersonal de instància. S'ha proposat, d'aquesta manera, la creació d'òrgans col·legiats, denominats tribunals d'instància, amb capacitat d'exercir les seves competències en forma unipersonal o col·legiada en funció de les necessitats del cas concret.

És evident que la "col·legiació" organitzativa facilita, en primer lloc, la implantació del nou model de control judicial. Les funcions judicials que queden dividides -garanties, judici d'acusació i enjuiciamiento- serien menys operatives en la seva gestió pràctica des de l'actual divisió en jutjats successivament competents. Són, en canvi, fàcilment realitzables si hi ha un únic òrgan competent amb distribució de diverses funcions entre els seus components individuals.

Però l'operativitat d'aquest nou model organitzatiu té una projecció igualment decisiva sobre les funcions d'enjudiciament. En aquest sentit, l'informe de la Comissió Institucional, en esbossar el possible desenvolupament en l'ordre penal del model que propugna, subratlla la idoneïtat dels tribunals d'instància per recuperar el paper que la Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882 va pretendre atribuir a l'Audiència provincial, com a òrgan destinat a l'enjudiciament dels delictes en forma col·legiada.

El Tribunal d'Instància està, per tant, cridat a complir en l'actualitat el paper reservat en el seu dia a les audiències provincials i que amb una demarcació i organització molt més flexible i funcionalment. S'ha de procedir a la unificació de tot l'enjudiciament de les causes criminals en aquest nou òrgan que, en funció de la naturalesa de l'assumpte concret, pot actuar jurisdiccionalment de forma unipersonal o col·legiada.

L'ideal legislatiu hauria estat, tal i com s'ha exposat, l'enjudiciament col·legiat de tots els delictes, recuperant en la seva plenitud l'esperit originari de la llei de 1882. I a la viabilitat d'aquest objectiu compartit haurien de contribuir els instruments alternatius al judici oral que, davant de la criminalitat de bagatel·la, s'han introduït en el text articulat. No obstant això, no hi ha elements de judici suficients per a vaticinar la capacitat real de reducció dels litigis que tindran els al·ludits mecanismes. Per això, la prudència ha fet que es combini el criteri de la gravetat de la pena -que determina actualment la competència de l'Audiència Provincial- amb un llistat de delictes que, per la seva especial complexitat o naturalesa, exigeixen una decisió col·legiada.

S'estableixen, d'aquesta manera, els criteris de col·legialitat i les seves regles d'interpretació. No obstant això, la flexibilitat del sistema permetrà la progressiva ampliació dels supòsits d'enjudiciament col·legiat sense cap alteració de l'estructura orgànica fonamental.

X

INCIDÈNCIA DE L'ORDRE DE TRIBUNALS EN LA SEGONA INSTÀNCIA I EN LA CASSACIÓ

Continuant l'exposició de les implicacions de la reforma en l'ordre de tribunals, és evident que la unificació en un sol òrgan de les funcions d'enjudiciament permet la paral·lela concentració de la segona instància a un mateix nivell supraprovincial. Se situa, d'aquesta manera, l'apel·lació en l'àmbit del Tribunal Superior de Justícia.

El caràcter limitat que caracteritza a l'apel·lació en el nou model processal -en la mesura que en no ha de suposar un nou enjudiciament del fet que obligui en tots els casos al desplaçament de les diverses fonts de prova- permet acudir a aquesta opció racionalitzadora del organigrama judicial. Això s'ha d'entendre sense perjudici que, de la mateixa manera que avui passa en els ordres contenciosos administratiu i social, puguin constituir-se, de manera excepcional i en atenció a l'especial dispersió territorial, seccions de la nova Sala d'Apel·lació del Tribunal Superior de Justícia en poblacions diferents de la capital de la Comunitat Autònoma.

Seguint aquest ordre ascendent, l'eixamplament de la demarcació de la segona instància serveix igualment d'instrument per construir un model funcional de cassació. Permet, així, configurar aquest recurs extraordinari com un veritable mecanisme d'unificació doctrinal enfront de les decisions de segona instància dels tribunals superiors de justícia, i no davant una amalgama de resolucions procedents d'òrgans jurisdiccionals d'índole diversa.

XI

INCORPORACIÓ DE LES REGLES DE COMPETÈNCIA DEL TRIBUNAL DEL JURAT

Al règim tradicional de la competència se sumen ara les disposicions relatives al tribunal del jurat. En realitat, l'àmbit específic de la Llei del Jurat ha de quedar reduït als requisits que fan falta per exercir aquesta funció, les regles de selecció dels jurats, la forma de constitució d'aquest tribunal i les especialitats procedimentals del judici oral. No tindria sentit, per exemple, que aquesta llei especial, la particularitat es refereix exclusivament a l'òrgan d'enjudiciament, conservés un procediment d'investigació propi, diferenciat del general, una vegada que ha estat escomesa la reforma estructural de la investigació que propugnava la mateixa llei de 1995. En aquesta línia, s'ha considerat adequat que les regles de competència del Jurat es situïn en el marc del sistema general de la nova regulació, evitant tota disparitat de criteri.

Les regles de competència del Jurat que han quedat consignades en el text articulat es corresponen, en essència, amb les previstes en la regulació vigent. No obstant això, s'han introduït dues modificacions d'importància.

D'una banda, s'ha suprimit del llistat la referència als delictes de violació de domicili, amenaces i incendi forestal dolós sense perill per a la vida o la integritat física de les persones. És cada vegada menys freqüent que se sostingui una acusació per aquests delictes en l'aplicació forense. Aquest fenomen només pot trobar explicació en una certa fugida de l'enjudiciament davant Jurat en els casos d'infraccions que es consideren de menor gravetat. S'ha assumit, per això, un criteri realista i s'ha suprimit de la llista de delictes la referència a les tres infraccions

esmentades, preservant així una interpretació més ortodoxa de les regles que determinen la competència del tribunal del jurat.

Però, lluny d'procedir a una limitació del judici per jurat, s'inclou en el text una nova regla de competència que permet l'enjudiciament davant aquest tribunal en qualsevol supòsit d'acusació per delictes greus. La nova regla està basada, amb caràcter general, en la petició de la defensa i en l'aquiescència de la resta de les parts. No obstant això, encara no hi ha acord dels acusadors amb l'enjudiciament davant Jurat sol·licitat pel defensor, el jutge de l'Audiència Preliminar podrà accedir a la petició de la defensa i disposar que el judici oral tingui lloc davant aquest tribunal popular. S'enforteix amb això la idea de l'enjudiciament per jurat com a dret de l'acusat.

XII

QÜESTIONS DE COMPETÈNCIA

Per finalitzar l'exposició relativa a la regulació dels tribunals penals, ha d'assenyalar-se la novetat que, en la regulació de les qüestions de competència, suposa la supressió de la tradicional inhibidora. La desaparició de les funcions investigadores de l'òrgan judicial ha portat a prescindir en la regulació positiva d'aquesta antiga institució. La possibilitat que un jutge reclami a un altre que cessi en el coneixement d'un determinat assumpte només està justificada si l'autoritat judicial desenvolupa una tasca activa d'investigació. Sent el Ministeri Fiscal, com a òrgan únic per a tot l'Estat, el director del procediment d'investigació penal, no es pot imaginar aquest tipus de conflicte entre jutges de garanties. S'estableix, així, un règim fundat, com en qualsevol altra jurisdicció, en l'apreciació de l'ofici pel tribunal de la seva pròpia competència i en la possibilitat de la part disconforme de presentar la corresponent declinatoria.

XIII

REGLES GENERALS SOBRE EL DRET DE DEFENSA

Exposat el règim dels tribunals penals, s'ha de fer referència a l'estatut del subjectes que intervenen davant ells en els processos criminals. En aquest punt, s'ha estimat oportú introduir una sola variació en la sistemàtica de la llei de 1882. S'ha optat, així, perquè la regulació general del dret de defensa precedeixi a les disposicions relatives al Ministeri Fiscal i als acusadors. Es pretén ressaltar la dimensió estructural que tenen les regles relatives a la defensa de l'investigat o acusat. Són les especials implicacions constitucionals que aquest dret fonamental té en l'esfera penal les que condicionen tota la fisonomia del procediment.

Pel que fa al contingut de l'anomenat "estatut de l'investigat", està encapçalat per dos preceptes fonamentals.

El primer d'ells, després de referir-se a l'assistència lletrada com a instrument essencial per a l'exercici del dret de defensa, actualitza la redacció del clàssic article 2 de la llei vigent, que es conserva, per tant, en el substancial. S'al·ludeix, d'aquesta manera, al deure d'objectivitat que arriba a totes les autoritats que intervenen en el procediment penal. Es fa a més una crida especial al Ministeri Fiscal perquè vetlli per l'efectivitat del dret de defensa. Es destaca, d'aquesta manera, que la nova faceta del fiscal com a director de la investigació no l'eximeix del deure d'imparcialitat inherent a la seva especial posició constitucional com a defensor objectiu de la legalitat. Un deure que ha acompanyat tradicionalment a la institució des que el Reglament Provisional per a l'Administració de Justícia de 1835 assenyalés que als fiscals:

"[...] si bé els toca promoure amb la major eficàcia la persecució i el càstig dels delictes i els altres interessos de la causa pública, tenen obligació de defensar o prestar el seu suport a la innocència; de respectar o procurar que es respectin els legítims drets de les persones particulars processades, demandades o de qualsevol altra manera interessades, i de no tractar mai a aquestes sinó com sigui conforme a la veritat i la justícia".

En qualsevol cas, ia diferència de l'actual jutge d'instrucció, el Ministeri Fiscal, en la seva activitat com a director de la investigació, està subjecte a la permanent vigilància d'un òrgan

judicial de garanties que tindrà la missió específica d'evitar que es violenten els drets que assisteixen al subjecte investigat.

El segon dels preceptes que constitueixen el límit del títol relatiu a l'estatut de la defensa emfatitza, al seu torn, el caràcter troncal del dret a la presumpció d'innocència. S'al·ludeix aquí tant a la seva eficàcia extraprocessal -de manera que en el nou model d'investigació no s'ha de produir més afectació en l'esfera jurídica de l'investigat que la que derivi d'una concreta activitat cautelar obtinguda del jutge de garanties-, com a la seva significat processal més profund. En aquest segon pla no només s'esmenta la tradicional necessitat que la condemna es fon en una mínima activitat probatòria, de caràcter de càrrec, i obtinguda i desenvolupada d'acord amb les prescripcions constitucionals i legals. Es fixa més un estàndard de prova que excedeix del que s'exigeix en la resta dels procediments jurisdiccionals. Es consigna expressament que tota condemna penal ha de fundar-se en una convicció judicial sobre la culpabilitat de l'acusat que ha d'anar més enllà de tot dubte raonable. No s'ha d'oblidar que no existeix actualment en la nostra legislació positiva un precepte que estableixi expressament aquesta màxima de justícia, que està en l'essència del recte enteniment del dret a la presumpció d'innocència.

Enunciats aquests dos preceptes d'eficàcia general, es presenta l'elenc de drets que assisteixen al subjecte passiu del procediment. Constitueix aquesta referència un mer preàmbul del concret desenvolupament que han de tenir en les diferents etapes del procés, tot i que ja són visibles en la mera enunciació novetats rellevants, com la possibilitat que assisteix al investigat d'entrevistar-se amb el seu lletrat fins i tot abans de la declaració policial, superant així una restricció a la plenitud de l'assistència lletrada que perviu a la regulació en vigor. S'estableix igualment una regulació adaptada a les exigències de la Directiva 2010/64 / UE, del Parlament Europeu i del Consell, de 20 d'octubre de 2010, relativa al dret a la interpretació i traducció en els processos penals.

També destaca ja en aquesta disposició general el caràcter fonamental que adquireix l'acte de primera compareixença al nou model. És aquest el moment que determina el ple desplegament del feix de drets i facultats que assisteixen al investigat. Es tracta, com serà explicat amb detall, del primer trasllat dels càrrecs. Des d'aquest moment, l'investigat coneixer els fets que el director de la investigació li atribueix així com la seva possible qualificació jurídica i podrà tenir accés al contingut del procediment, aportar al mateix els elements de descàrrec de què disposi i proposar la pràctica de les diligències que estimi útils i pertinents.

Al catàleg de drets segueix la fixació expressa de les obligacions que arriben a l'investigat, singularment la de comparèixer a la crida del Ministeri Fiscal i la de sotmetre als actes d'investigació que siguin acordats d'acord amb els requisits legalment establerts.

Es completen aquestes normes generals amb la regulació de la defensa tècnica, que es fa necessària des de la citació a l'acte de primera compareixença per al trasllat dels càrrecs. S'estableixen així mateix els supòsits que permeten l'exclusió del defensor de confiança, basats fonamentalment en la regulació que sobre aquesta qüestió conté l'Ordenança alemanya. S'atén, sobretot, en aquest punt a la possible implicació del propi lletrat en la comissió del fet punible o la seva pertinença a la mateixa organització criminal amb la qual està vinculat el seu defensat. Serà el jutge de Garanties el que, com a òrgan aliè a la direcció del procediment, ha de comprovar, a instància del fiscal, la realitat d'alguna d'aquestes circumstàncies excepcionals i remoure, si escau, de la seva funció defensiva al lletrat designat.

Paral·lelament, s'estableix una clara prohibició de doble condició processal. Aquesta postulació dual, activa i passiva a la vegada, distorsiona avui dia l'adequada tramitació de les causes. La nova regulació impedeix, així, que qui ostenta la qualitat de investigat o acusat en un procediment pugui tenir intervenció activa en el mateix com a subjecte acusador, sense perjudici que pugui fer efectiu el seu dret a exercir l'acció penal un cop alçats els càrrecs formulats en contra.

Finalment, s'han portat també a aquesta regulació general les disposicions relatives a l'absència de l'investigat i a l'eventual rebel·lia de l'investigat o acusat, actualitzant el seu contingut i superant la vella concepció d'aquestes normes com a procediment especial.

XIV

INTEGRACIÓ DE LA CAPACITAT PROCESSAL DE LA PERSONA INVESTIGADA

També és nova la inserció en l'estatut de l'investigat dels preceptes relatius a la integració de la seva capacitat processal. Es tracta d'una normativa capital que no té una regulació adequada a la legislació en vigor, circumstància que ha estat repetidament denunciada des de sectors acadèmics i pràctics. De fet, l'absència de tota regulació condueix, en la realitat forense, a nombroses deficiències. Entre elles, destaca la utilització de l'instrument de la conformitat per a la imposició negociada de mesures de seguretat -o fins i tot de veritables feines- a persones inimputables que no estan en condicions de prestar un consentiment vàlid.

La regulació introduïda comprèn dos supòsits diferents. D'una banda, el que es refereix al subjecte que ja era imputable en el moment de cometre els fets punibles, al que pot imposar-se, si és el cas, una mesura de seguretat. De l'altra, el cas menys habitual de l'investigat o acusat el que sobrevé durant la tramitació de la causa una malaltia mental que li priva total o parcialment de la capacitat d'entendre el procés que se segueix en contra i de la facultat de comprendre la pena que, si és el cas, pot arribar a ser-li imposada.

En ambdós casos la capacitat processal s'integra d'ordinari amb la intervenció del representant legal. Si no n'hi ha, o davant l'existència d'un conflicte d'interessos del representant amb el subjecte investigat, s'imposa el nomenament d'un defensor judicial. Amb un o altre subjecte s'entenen, segons els casos, els actes que exigeixin o autoritzin la presència de l'investigat o acusat, sense perjudici que aquest també pugui estar present en la seva realització si és possible i adequat atenent als corresponents informes forenses. No obstant això, també pot el jutge de Garanties modular el grau d'integració de la capacitat de l'investigat i circumscriure l'assistència del representant o defensor a determinats actes que estiguin directament relacionats amb el seu trastorn.

Quan la incapacitat del subjecte passiu sobrevingui durant la tramitació del procediment i li impedeixi totalment comprendre el procés i entendre la pena que pot resultar de l'també és procedent en tot cas l'arxiu de les actuacions. En aquest supòsit s'entén que no hi ha base legal per a la continuació del procediment a l'efecte d'imposar una mesura de seguretat, ja que el fet punible pel qual es procedeix no és una manifestació de l'estat perillós que pot motivar aquest tipus de resposta punitiva. En altres paraules, la perillositat de l'autor que deriva del trastorn mental patit no s'ha exterioritzat amb la comissió d'un delictes. La infracció que motiva el procés penal s'ha realitzat en un estat de ple coneixement i voluntat al que només pot anar associada la imposició d'una veritable pena. Per tant, si l'investigat recupera el judici, és procedent la reobertura del procediment a aquests concrets efectes.

XV

RÈGIM D'INTERVENCIÓ PROCESSAL DE LA PERSONA JURÍDICA INVESTIGADA

El règim de responsabilitat criminal de la persona jurídica introduït en el Codi penal a través de la Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny, obliga igualment a fixar dins de l'estatut de l'investigat un sistema d'intervenció processal adaptat a la seva especial naturalesa.

Aquesta reforma ja s'ha avançat en el Projecte de Llei de Mesures de Agilització Processal, en la qual es fa una nova redacció a l'actual Llei d'Enjudiciament Criminal ordenant el tractament processal de la persona jurídica penalment responsable. En sintonia amb aquesta regulació s'ofereix un tractament incardinat en la sistemàtica d'aquesta Llei

XVI

REGULACIÓ DEL MINISTERI FISCAL

La regulació general dels subjectes del procés segueix amb les disposicions relatives al Ministeri Fiscal.

En el text articulat es fa un recordatori inicial dels principis constitucionals de legalitat i imparcialitat que regeixen la institució i de les facultats i funcions que, en relació amb el procés penal, li són ja reconegudes. Segueix sent, per tant, el Ministeri Fiscal el responsable d'exercir

l'acció pública penal, a la qual, en el seu cas, haurà d'acumular l'acció civil per al rescabament de la víctima. En aquest punt, però, s'ha optat per eximir al fiscal del deure de sostenir aquesta última acció quan la víctima s'hagi personat com a part actora i pugui reclamar per si mateixa la reparació o indemnització dels danys i perjudicis soferts.

Però a les funcions ordinàries del fiscal se suma ara la de director del procediment d'investigació oficial. Una idea que, com s'ha vist, no va ser aliena als plans inicials del legislador de 1882. En l'actualitat, atenent a la necessitat de preservar la imparcialitat objectiva del jutge i de restar valor als mers actes d'investigació, l'atribució al Ministeri Fiscal d'aquesta funció directiva presenta una clara dimensió garantista a la qual ja s'ha fet referència. Però aquesta opció també ve aconsellada per la idoneïtat d'aquesta institució per combinar-en una organització flexible i racional, basada en criteris de especialitat- la subjecció imparcial a la legalitat vigent amb la major unitat d'actuació.

En aquest punt, és una idea àmpliament compartida que el Ministeri Fiscal no pot estar subjecte a cap tipus de vincle de dependència jeràrquica externa. Ha de ser, en definitiva, una figura que, per la sensibilitat de les funcions encomanades, quedi salvaguardada davant tota ingerència de signe partidista. A aquest efecte ha precedit a aquesta reforma processal una modificació substancial de l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, a través de la llei 24/2007, de 9 d'octubre, que dota d'inamovibilitat al fiscal general de l'Estat en l'exercici del seu càrrec i reforça significativament l'autonomia funcional de la institució. Aquesta autonomia ja és, per tant, més forta a Espanya que en altres nacions del nostre entorn en què el fiscal assumeix plenament les funcions directives del procediment d'investigació.

No obstant això, s'estima que el funcionament de la institució sí que ha d'estar sotmès a un sistema equilibrat de dependència jeràrquica interna. Aquesta és una garantia instrumental del principi d'unitat d'actuació que és consubstancial al Ministeri Fiscal espanyol, únic per a tot l'Estat. Els mecanismes jeràrquics que fan efectiva la imprescindible unitat troben en l'actual regulació orgànica importants contrapesos que tracten d'assegurar que es desenvolupi en tot cas dins del marc fixat per la legalitat vigent i sense cap minva del principi d'imparcialitat.

D'aquesta manera, en el règim vigent de l'Estatut orgànic, el fiscal encarregat d'un assumpte està legitimat per qüestionar les ordres dels superiors que s'estima que són improcedents. Pot, així, sotmetre-les a la reflexió col·lectiva de la Junta de la Fiscalia. Es arbitra, d'aquesta manera, un mecanisme de debat de la qüestió controvertida dins de la pròpia institució, corresponent la decisió final al superior comú dels que han mantingut la discrepància. El règim jurídic de la dependència jeràrquica es regeix, per tant, per un sistema caracteritzat per la transparència i els contrapesos.

El nou model parteix, en definitiva, d'un fiscal que ha de tenir sòlidament assegurada la seva autonomia *ad extra* però que de cap manera ha d'esdevenir un succedani de l'actual jutge d'instrucció. És la major flexibilitat de l'organització fiscal la que permet configurar de manera més racional l'exercici de les funcions directives de la investigació. Pot, així, combinar, en l'assignació dels assumptes, el criteri clàssic de territorialitat amb les exigències d'especialització derivades de les formes més complexes i actuals de delinqüència.

Per tant, el Ministeri Fiscal ha d'estar sòlidament protegit davant de qualsevol intromissió externa però ha d'haver un funcionament intern de signe unitari, basat en una organització eficaç. La dependència jeràrquica interna assegura aquesta unitat de criteri, sense perjudici dels contrapesos que han de protegir el fiscal responsable de la investigació dels errors o excessos en què pugui incórrer el superior jeràrquic.

XVII

SISTEMA D'ASSIGNACIÓ D'ASSUMPTE DINS DEL MINISTERI FISCAL

En la línia exposada, el text articulat es limita a introduir una regulació general de la distribució d'assumpes entre els òrgans del Ministeri Fiscal. A aquesta normativa se suma la introducció com a figura específica del *fiscal responsable de la investigació*, que quedarà individualment determinat i estarà assistit de les garanties previstes en els corresponents preceptes del seu Estatut Orgànic.

Pel que fa a la determinació de l'òrgan fiscal competent, la regulació parteix de la idea que, a diferència de la funció judicial de garantia -que exigeix un sistema rígid d'atribució de competència- la funció de direcció de la investigació demana un règim flexible de distribució d'assumptes.

D'aquesta manera, el jutge de Garanties sempre quedarà taxativament predeterminat per regles de competència inamovibles, complint-se així amb els requeriments derivats del dret fonamental al jutge ordinari predeterminat per la llei preveu l'article 24 de la Constitució. En canvi, la determinació de l'òrgan que assumeix la direcció de la investigació dins de l'estructura del Ministeri Fiscal té una dimensió diferent i permet un plantejament més flexible. Els criteris de determinació de l'òrgan fiscal competent han de funcionar com a regla general que podrà ser alterada d'acord amb els mecanismes establerts en el vigent Estatut Orgànic.

Serán, en principi, les mateixes regles competencials aplicables al jutge de Garanties les que determinin la Fiscalia crida a dirigir el procediment d'investigació. Són, d'aquesta manera, els diferents furs personals i territorials fixats per al jutge els que han de designar per regla general la Fiscalia competent. No obstant això, en funció de les particularitats de la matèria afectada o de la complexitat de l'assumpte, la investigació podrà ser encomanada a un òrgan central de la institució, bé una fiscalia especial -Anticorrupció o Antidroga-, bé a un fiscal de sala especialista situat dins de l'estructura de la Fiscalia General de l'Estat.

Determinat l'òrgan fiscal corresponent, el text articulat exigeix que s'estableixin regles de repartiment que siguin clares i públiques, basades en criteris d'especialització, que permetin concretar el fiscal responsable de la investigació. Un assumpte complex pot ser alternat a la secció especialitzada de la Fiscalia territorial corresponent i, dins d'aquesta, repartit al fiscal especialista al qual per nombre correspongui. La substitució del fiscal responsable o l'advocació de l'assumpte pel superior jeràrquic se subjectarà a les garanties fixades en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal. I això s'ha d'entendre sense perjudici que, en funció de la complexitat del procediment, s'assignin diversos fiscals per a una sola investigació, sota la coordinació d'un d'ells, o fins i tot que es creïn equips d'investigació formats per fiscals pertanyents a diferents òrgans, opció a què s'al·ludeix expressament en l'articulat.

La flexibilitat organitzativa garanteix, d'aquesta manera, una resposta adaptada a cada tipus de delinqüència i a les necessitats de cada concret assumpte.

XVIII

L'ACTIVITAT DE POLICIA JUDICIAL: ASPECTES ORGANIZATIUS I PROCESSALS

L'organització del Ministeri Fiscal com a director de la investigació està íntimament lligada a la regulació de l'activitat de Policia Judicial.

Un model funcional de procés penal no ha de portar a l'àmbit de la Llei d'Enjudiciament Criminal tots els aspectes relatius a l'anomenada "Policia Judicial". És aquesta una matèria polièdrica, en la qual s'entrellacen elements substancials de les polítiques públiques de seguretat i de justícia. Del propi marc normatiu constitucional es dedueix la lògica separació de la regulació de les qüestions organitzatives -que han de ser contemplades en una llei orgànica sobre les forces i cossos de seguretat i les seves normes de desenvolupament- i de les qüestions materials, referides fonamentalment a els actes d'investigació i a la relació de dependència funcional que sorgeix amb els òrgans de la justícia criminal. Són aquestes últimes les que han de contenir-se en el text de la nova llei processal penal.

La Constitució espanyola no ha optat per un model determinat de Policia Judicial. L'única obligació que deriva de l'article 126 de la Carta Magna és la següent: qui exerceix la funció d'indagació del delictes i de descobriment i assegurament del delinqüent ha de dependre de jutges i fiscals, per la qual cosa, en la realització d'aquestes funcions, han de quedar en segon pla els vincles de dependència orgànica. Al seu torn, l'article 104 del text constitucional, després d'assenyalar en el seu apartat primer que « *les forces i cossos de seguretat, sota la dependència del Govern, tindran per missió protegir el lliure exercici dels drets i llibertats i garantir la seguretat ciutadana* », obliga en el seu apartat segon que « *les funcions, principis*

bàsics d'actuació i estatuts de de les forces i cossos de seguretat » es continguin en una llei orgànica.

Aquesta regulació orgànica general de les Forces i Cossos de Seguretat ha d'incloure forçosament aspectes relacionats amb la policia judicial. A dia d'avui no es pot fer una divisió absoluta de les activitats policials de seguretat pública i d'investigació criminal, ja que les forces policials han de donar una resposta coordinada a la delinqüència, com pertorbació de la seguretat ciutadana, tant des del punt de vista preventiu com repressiu.

En definitiva, els mateixos cossos administratius -les forces i cossos de Seguretat- estan cridats a exercir les funcions de policia de seguretat i de policia criminal, per ser ambdues ordinàriament inescindibles en els seus estadis inicials, amb un tronc organitzatiu general previst en una llei orgànica específica. Per tant, la regulació de la policia judicial ha de distingir dos aspectes, un aliè a la Llei d'Enjudiciament Criminal i un altre reservat a aquesta. D'una banda, la distribució de competències i la fixació dels criteris de coordinació entre les Forces i Cossos de Seguretat en matèria de policia criminal deuen escometre en el marc de la Llei Orgànica de Forces i Cossos de Seguretat. Per altra, l'activitat de Policia Judicial pròpiament dita -com acció tendent a la investigació del delictes- s'ha de plasmar en les normes processals penals, amb la deguda determinació del moment en què han de cessar les indagacions exclusivament policials.

En aquest sentit, la noció de Policia Judicial que s'estableix en el text articulat és purament funcional. Per aquest motiu es faci al·lusió simplement al seu exercici ordinari per les Forces i Cossos de Seguretat sota la dependència funcional del Ministeri Fiscal. S'al·ludeix igualment a la possibilitat excepcional i per disposició una norma amb rang de llei que determinades funcions investigadores, les exercisca agents de l'autoritat que no pertanyin a aquestes forces i cossos. S'accepta, així, la noció de policia judicial *genèrica* que s'ha consolidat en la pràctica i que ha permès l'actuació puntual d'unitats especialitzades, com el servei de vigilància duanera. S'admet igualment la incorporació, com a actes realitzats en funcions de policia judicial, de les actuacions inspectores prèviament realitzades per cossos i serveis administratius. Serà també necessari en aquest supòsit que una norma amb rang de llei ho disposi així en cada cas concret.

XIX

RELACIÓ DE DEPENDÈNCIA FUNCIONAL AMB EL MINISTERI FISCAL

Respectant aquesta distribució de matèries, el text articulat regula les actuacions investigadores de la Policia Judicial. Es distingeixen aquí les primeres diligències, per a la resposta immediata a la comissió del delictes, de les actuacions ulteriors. Pel que fa a les segones, i des d'una perspectiva realista, s'assumeix la idea que la investigació policial ha de tenir un espai específic, un marc propi de desenvolupament inicial, que ha de separar de totes aquelles activitats que requereixen d'una ordre del fiscal o de una autorització judicial. Es tracta, en qualsevol cas, d'una tasca que es realitza sota dependència funcional del Ministeri Fiscal, pel que ha de subjectar-se a les directrius i les instruccions generals o particulars que aquest dicti.

Aquesta dependència funcional respecte del fiscal s'estableix, a més, en règim de monopoli. En un model de procediment d'investigació en el qual el jutge té funcions de garantia -missió que, per la incidència de certes mesures en l'esfera de drets de l'investigat, ha de quedar totalment desvinculada de la direcció de la investigació-, la policia no ha de poder acudir directament al jutge per interessar determinades actuacions. És més, la policia no ha de tenir cap relació immediata amb el jutge de Garanties, havent de ser el Ministeri Fiscal el seu únic interlocutor. D'aquesta manera, amb la gestió centralitzada que assegura la Fiscalia, poden unificar els criteris d'actuació policial per a la investigació del delictes. I també es poden superar certs abusos de la pràctica diària que debiliten la realitat del control judicial, com la reproducció davant un jutge diferent de les peticions policials que han estat prèviament rebutjades per altres òrgans instructors.

D'altra banda, es contemplen en el text articulat els supòsits i les circumstàncies en què la policia judicial ha de posar les actuacions d'investigació a disposició del Ministeri Fiscal perquè

iniciï el procediment formal. En el nou model, com s'assenyalarà després amb més deteniment, la investigació policial cessa amb la identificació del subjecte al qual es considera responsable, circumstància que ha de portar a la incoació d'un procediment directament a càrrec del Ministeri Fiscal, sota el control de un jutge de Garanties i amb submissió a un termini màxim de durada. En qualsevol cas, el Ministeri Fiscal tindrà capacitat de decidir en tot moment la finalització de la investigació policial preliminar procedint a assumir la immediata direcció de les actuacions.

XX

ESTATUT DE LA VÍCTIMA I RÈGIM DE L'ACUSACIÓ PARTICULAR

És evident que la nova regulació del procés penal s'ha d'ajustar a les exigències del dret de la Unió Europea. A aquests efectes s'ha inclòs en les disposicions generals del text articulat un títol específic sobre els drets que assisteixen a les víctimes del delictes, tot i que no estiguin personades com acusadors.

Aquesta regulació incorpora puntualment l'elenc de drets que fixa la Decisió Marc 2001/220 / JAI, del Consell, de 15 de març de 2001. I s'acudeix a aquest mateix referent normatiu per introduir al text de la llei una clara definició del concepte de víctima a efectes processals. D'aquesta manera, la víctima s'identifica, d'acord amb l'al·ludida disposició europea, amb l'ofès i el perjudicat directe per la infracció.

Són, per tant, aquestes víctimes les que poden arribar a personar-se com acusadors particulars. Amb aquesta noció estricta s'evita que es desvirtui l'objecte de debat amb la introducció d'interessos o pretensions reflexes o d'alguna manera dependents del resultat del procés penal. En l'actualitat s'observa una certa proliferació d'acusacions particulars fundades en aquests perjudicis "indirectes", com els que poden patir les companyies asseguradores o fins i tot els que afronten els ens gestors de serveis públics. Així, es donen casos en què les administracions sanitàries reclamen el pagament del cost d'assistència al lesionat o en els quals les empreses públiques de gestió mediambiental invoquen el cost d'extinció d'un incendi com a perjudici que motiva la seva personació en les actuacions penals.

No té sentit que aquestes qüestions incidentalment lligades al fet punible puguin donar lloc a la personació dels afectats com acusadors penals o actors civils. Els interessos econòmics que estan indirectament en joc no han de conduir *de facto* a la dilació i la complicació d'un procés en el qual es ventilen qüestions referents als drets fonamentals més primaris dels acusats i, en no poques ocasions, de les veritables víctimes de la infracció.

En definitiva, l'acusació particular i l'acció civil queden reservades als ofesos i els perjudicats directes, d'acord amb la pròpia noció de víctima que dimana del dret de la Unió Europea. Amb aquesta delimitació de l'àmbit subjectiu d'aquestes accions es pot contribuir a millorar la dinàmica del procés, evitant la introducció de qüestions alienes al seu objecte principal.

XXI

PERSONACIÓ DE L'ACUSACIÓ PARTICULAR

D'acord amb el que s'ha exposat, la condició processal de víctima del delictes deriva d'una dada objectiva susceptible de verificació immediata. Per aquest motiu s'ha optat per un sistema àgil de personació, que prescindeix de les particulars exigències que, en canvi, s'introdueixen en relació amb l'actor popular. Només cal la condició subjectiva de ofès o perjudicat directe perquè s'admeti a l'interessat participar com a acusador particular en el procediment d'investigació i en les actuacions posteriors. N'hi haurà prou, per tant, a aquests efectes, la presentació d'un escrit simple en el qual es manifesti la voluntat de personació mitjançant la designació de lletrat i, si escau, de procurador.

No obstant això, qui no vegi reconeguda pel fiscal seva condició de víctima podrà acudir al jutge perquè tuteli els seus drets. En aquest cas, el que s'atribueixi la qualitat de ofès o perjudicat per la infracció podrà acudir al jutge de Garanties a l'efecte que accepti la seva

personació en el procediment d'investigació com a acusador particular, sotmetent a revisió judicial la negativa del fiscal.

XXII

L'ACCIÓ POPULAR I LA SEVA ACTUAL FONAMENT CONSTITUCIONAL

Però no són les víctimes els únics ciutadans que poden participar activament en el curs de les actuacions. Un dels reptes fonamentals del nou model de procés és articular adequadament el joc de l'anomenada acusació popular.

A Espanya l'acció popular va néixer en l'àmbit del procés penal amb la finalitat de servir de mecanisme de persecució de certs delictes mereixedors d'un especial retret o caracteritzats per la seva particular repercussió social. Es va projectar singularment davant de conductes delictives relacionades directament o immediatament amb l'exercici del poder públic. En aquesta línia, la Constitució de 1812 va reconèixer l'acció popular per a la persecució dels delictes comesos pels jutges i magistrats en l'exercici de les seves funcions.

La Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882 va optar per generalitzar aquesta institució. Per aquest motiu la mateixa exposició de motius de consignar la intenció de configurar "*una acció pública i popular per acusar*", sense limitar-la al ofès i els seus hereus. S'al·ludia a més al dret anglès com a model seguit. Segons es diu en el text vuitcentista, els espanyols havien estat educats durant segles en el procediment escrit, secret i inquisitorial, de manera que no tenien confiança en la justícia ni coadyuvaban "*activament a la seva recta administració, fent com el ciutadà anglès inútil la institució del Ministeri Públic per al descobriment i càstig dels delictes*".

Es va tractar, per tant, d'invertir aquesta tendència posant a disposició dels ciutadans un mecanisme cívic i actiu de participació en la justícia penal que els permetés instar la persecució de les conductes que puguin ser més reprotxables socialment. Un mecanisme, per cert, que no té parangó en els altres ordenaments jurídics europeus de l'àmbit continental, amb els que el Dret espanyol guarda semblança en molts altres aspectes. De fet, tampoc responia el sistema introduït en 1882 a la matriu anglosaxona invocada pel ministre signant. A Anglaterra el ciutadà exercia l'acció pública com a representant eventual de la Corona. Quan aquesta procedia a actuar per si mateixa en el procés, l'acusació del ciutadà quedava immediatament exclosa. La Corona no podia estar representada per dues persones a la vegada.

En qualsevol cas, la mateixa Llei d'Enjudiciament Criminal va imposar certs límits subjectius a l'exercici d'aquesta acció. En l'actualitat, la configuració constitucional de l'acció popular té un caràcter encara més marcadament limitat. L'article 125 de la nostra Constitució disposa que els ciutadans poden "*participar*" en l'activitat dels tribunals mitjançant l'acció popular "*en la forma i respecte a aquells processos que la llei determini*". És una altra manera, la Constitució permet al legislador habilitar a qualsevol ciutadà, sigui o no ofès pel delicte, per a exercir l'acció penal.

En aquest ampli marge de disposició del legislador, el disseny d'un nou procés penal ha de ser acurat en la configuració de la posició que ha d'ocupar l'actor popular. És evident que aquesta institució no ha de alterar la nova distribució de tasques entre les autoritats públiques implicades ni la concepció més dinàmica i garantista de l'estructura del procés.

El punt de partida ineludible és el reconeixement constitucional de l'acció popular com a forma de participació ciutadana en l'administració de justícia. Com a tal pot constituir un element corrector últim davant de possibles desviacions o errors en l'exercici de l'acció pública per part del Ministeri Fiscal. No obstant això, la utilitat de l'acció popular en aquest concret sentit no pot enfosquir l'evidència que, com més d'una vegada s'ha posat de manifest, de vegades es converteix en un mitjà d'instrumentalització de la justícia al servei d'interessos aliens al bé comú.

El sistema plantejat precisa avaluar i revisar els mecanismes de pesos i contrapesos que demana l'actuació del Ministeri Fiscal. Però ha de sortir igualment de la decisió constitucional

d'atribuir a aquest la defensa imparcial de la legalitat i la promoció de l'interès públic i social davant els tribunals.

XXIII

L'ACCIÓ POPULAR: CONDICIONS PER AL SEU EXERCICI

D'acord amb l'exposat, el fonament actual de l'acció popular es troba a la introducció d'una visió ciutadana de la legalitat penal que sigui alternativa a la que té el poder públic competent, no en una desconfiança generalitzada en el funcionament de les institucions.

Per això, s'ha d'arbitrar un sistema que combini adequadament dos plantejaments legítims. D'una banda, s'ha de procurar que l'exercici de l'acció popular serveixi de contrapès davant d'una concreta actuació del Ministeri Fiscal que pot ser controvertida. Per altra, s'ha de prevenir que aquesta acció tendent a la imposició de la pena s'utilitzi per a la consecució d'interessos aliens als fins del procés. En aquesta línia, la delimitació de l'abast de l'actuació de l'acusació popular pot establir-se a través de tres classes de condicionaments.

En primer lloc, els subjectius que estan en relació amb les persones que poden sostenir la pretensió punitiva com acusadors populars. És obligada en aquest punt l'exclusió per raons de mínima coherència institucional de les persones jurídiques públiques, els partits polítics i els sindicats.

L'acció popular ha de tenir límits subjectius inherents al seu fonament participatiu. Enfront de l'ús distorsionat que s'ha fet de la mateixa, cap persona jurídica pública ha d'acudir a aquest instrument convertint-se *ad hoc* en una mena de Ministeri Fiscal paral·lel o alternatiu. El deure de l'autoritat pública que, en l'exercici de les seves competències, té notícia d'un delictes, és el de posar els fets en coneixement del Ministeri Fiscal. Aquesta opció cohonesta plenament amb la recent jurisprudència constitucional que fa dependre la legitimació activa dels ens públics en el procés penal de l'existència d'un concret precepte habilitant. No hi ha d'haver aquesta habilitació en la nova regulació.

D'altra banda, es considera que els partits polítics i els sindicats, per la seva peculiar inserció en l'ordre constitucional com a organitzacions de rellevància pública i per l'especial risc d'instrumentalització del procés que dimana de la seva intervenció activa en el debat polític, han d'estar també exclosos de l'exercici d'aquesta acció.

En segon lloc, els límits objectius de l'acció popular es refereixen als concrets tipus delictius en els quals pot ser utilitzada o, dit d'una altra manera, a la delimitació precisa dels concrets *processos* previstos a la llei a què fa referència l'article 125 del text constitucional. Aquesta possibilitat compte, però, amb la dificultat de delimitar la utilitat de l'acció penal com a contrapès a la persecució de determinades infraccions. En suma, aquesta via de limitació podria conduir a prescindir de l'actor popular exclusivament en aquells supòsits en els quals la seva actuació no planteja problemes substancials.

Per això és més raonable, seguint el camí assenyalat per la jurisprudència del Tribunal Suprem, portar aquesta valoració a l'àmbit del judici d'acusació. No sembla lògic que s'obri el judici oral contra un ciutadà quan ni el Ministeri Fiscal ni l'ofès o perjudicat pel delictes manifesten interès en el càstig. S'ha establert per això un precepte específic dins de la regulació del sobreseïment en la fase intermèdia. Per contra, la visió alternativa que sosté l'actor popular ha de tenir accés al judici oral, tot com a acusació exclusiva i en discrepància amb el parer del fiscal, en els supòsits en els quals es tutel·lin béns públics o col·lectius.

Finalment hi ha la possibilitat d'establir una tercera via consistent en el control judicial de la serietat i legitimitat de l'interès de l'acusació en el cas concret. Aquesta és l'opció que decididament segueix el text articulat i que obliga a acreditar davant del jutge que l'exercici de l'acció popular es basa en el seu únic fonament constitucional legítim: la participació en l'administració de justícia per aconseguir fins d'interès general. O el que és el mateix, que

persegueix inequívocament la realització del dret en seu judicial, i no una altra classe de finalitats o propòsits aliens a aquest objectiu.

La personació de l'acusador popular se subjecta, d'aquesta manera, a un control judicial tendent a assegurar que la intervenció en el procediment no obeeix a motius aliens al fonament participatiu d'aquesta figura. És el jutge, per tant, el que ha de determinar si l'actor popular contribuirà d'una manera rellevant a la defensa de l'interès públic.

A l'efecte que aquest control pugui exercir, es disposa que la personació de l'acusador popular es realitzi sempre davant l'autoritat judicial. Es requereix a més la corresponent querrela, que en el nou model passa a complir una funció exclusiva d'acte de personació d'aquest acusador - excepte en el procediment per delictes privat, en el que constitueix també l'acte d'inici del procés-.

Cal advertir, finalment, que la personació de l'acusador popular no genera en el nou model un dret incondicionat a romandre i actuar en tots els tràmits del procediment. Més aviat, s'estableix una via específic en la fase intermèdia perquè, a instància de la defensa, el jutge de l'Audiència preliminar pot realitzar un últim control de la legitimitat i rellevància de les diferents acusacions personades. Podrà l'autoritat judicial garantir, d'aquesta manera, la igualtat d'armes en el judici oral -imponiend una sola defensa i representació a les acusacions substancialment idèntiques i evitar tot abús de dret. Quan l'actuació desenvolupada per l'acusador popular posi clarament de manifest que només pretén la consecució de fins aliens a la correcta aplicació de la norma penal ia la defensa de l'interès general, serà exclòs del procés pel jutge. D'aquesta manera, el judici d'acusació es converteix també en un judici sobre la legitimitat i rellevància dels acusadors als fins de preservar el més perfecte exercici del dret de defensa i d'evitar actuacions fraudulentas.

XXIV

MECANISMES ALTERNATIUS A L'ACCIÓ PENAL. PRINCIPI D'OPORTUNITAT

En relació directa amb l'acció penal, la present reforma opta decididament per introduir mecanismes alternatius seu exercici incondicionat.

En aquest sentit, un nou model processal adaptat a les necessitats de l'actual societat requereix la introducció limitació principi d'oportunitat. Aquest, amb marges legals clarament definits i acotats, no ha de ser entès com a mera discrecionalitat tècnica en la interpretació de l'àmbit d'aplicació de la norma penal, sinó com a veritable plasmació pràctica de criteris polític criminals basats en la manca de necessitat de pena al cas concret o en un marge de reducció de la pena lligat a la institució de la conformitat.

En concret, utilitzant com a referència principal les disposicions sobre la matèria de l'Ordenança alemanya i del Codi portuguès, s'ha optat per incloure dues modalitats d'oportunitat, sotmetent-les a restriccions més severes que les que figuren en el dret forà i introduint un règim de control judicial que se situa en la tònica general d'equilibri que presideix el nou model.

D'una banda, s'introdueix l'arxiu per oportunitat, que s'ha reservat als supòsits de delictes castigats amb pena que no excedeixi de dos anys de presó. Es subjecta aquesta opció a límits reglats d'exercici que impedeixen que es projecte sobre matèries inadequades -com la corrupció pública o privada o sobre supòsits incompatibles amb la seva finalitat institucional - com les hipòtesis d'utilització de violència i intimidació o les de delictes comesos contra víctimes menors de catorze anys-.

En els casos de delictes castigats amb penes de fins a cinc anys de presó, la regulació permet, sempre que es compleixin els requisits i límits fixats per al supòsit ja al·ludit, un arxiu amb condició. Aquest inclou l'exigència addicional de comptar amb el consentiment de la víctima i amb el compromís exprés del penat de complir determinades regles de conducta que tendeixen fonamentalment a la reparació dels perjudicis causats.

D'altra banda, es consignen expressament en el text els elements reglats d'aquesta potestat que estan subjectes a control judicial. Es configura dins d'aquest marc purament reglat un espai de valoració discrecional que correspon realitzar al Ministeri Fiscal com a director del

procediment d'investigació. El fiscal responsable de la investigació actuarà aquí d'acord amb les instruccions generals de política criminal establertes des de la Fiscalia General de l'Estat. Aquestes instruccions han d'assegurar, segons s'exigeix en el text articulat, que l'exercici d'aquesta potestat s'ajusti al principi d'unitat d'actuació i que, per tant, es preservi la igualtat en l'aplicació de la llei penal també en aquests supòsits de renúncia estatal a l'exigència de la pena.

En la mateixa línia, cal deixar clar que el subjecte investigat no té cap dret a obtenir una solució d'oportunitat. No pot invocar a aquests efectes la mera concurrència dels requisits formals susceptibles de verificació automàtica. Ha d'assegurar-se l'autonomia de la decisió del Ministeri Fiscal d'acord amb els expressats criteris polític-criminals, aplicats en el marc del principi d'unitat d'actuació.

S'estableix, d'altra banda, un supòsit addicional d'oportunitat relacionat amb la persecució d'organitzacions criminals. Es pretén amb això evitar que el desenvolupament d'una investigació relativa a una infracció de menor importància posi en greu perill el curs d'un procediment més complex relacionat amb una xarxa de criminalitat organitzada.

Precisament en relació amb les activitats de les organitzacions criminals, s'estableix un supòsit d'oportunitat associat a la figura de l'penedit. Aquest supòsit es subjecta novament a clars límits reglats i a condicions que assegurin que la decisió d'oportunitat només serà efectiva quan el penediment sigui real, la col·laboració prestada sigui activa i substancial i sempre que les víctimes del delicte comès hagin estat degudament rescabades.

Finalment, seguint el model del Dret alemany, no s'ha eludit la més controvertida manifestació del principi d'oportunitat, basada en el greu perill que, en casos puntuals, una investigació criminal pot comportar per a la seguretat nacional. En aquest cas, es reserva l'exercici d'aquesta potestat al Fiscal General de l'Estat i el control jurisdiccional del seu exercici s'atribueix a la Sala Segona del Tribunal Suprem.

En definitiva, amb la regulació dels diferents supòsits d'oportunitat es vol acabar amb una realitat pràctica en la qual aquesta institució és sistemàticament aplicat sota la cobertura d'altres figures processals que no tenen res a veure amb la seva finalitat. Es pretén, per tant, substituir l'actual situació de recurs solapat i encobert a les solucions d'oportunitat per un règim jurídic complet, que explicita els casos en què pot acudir-se a aquesta solució alternativa, els requisits necessaris per a això i els límits legals que en cap cas poden franquejar i que estan subjectes a control judicial.

XXV

PRINCIPI D'OPORTUNITAT I CONFORMITAT

L'oportunitat té també una clara manifestació a la regulació de la conformitat. En certs casos la concreta necessitat de pena, sense veure totalment descartada, sí que imposa l'atenuació de la resposta punitiva per al cas concret. Per aquest motiu s'estableix també un marge de reducció de pena que el Ministeri Fiscal pot utilitzar en el marc d'una solució consensuada.

En aquest mateix àmbit, s'ha optat per acabar amb el sistema actual de limitació del joc de la conformitat en funció del criteri de la gravetat de la pena. Aquesta limitació no ha tingut un reflex real en la pràctica i ha fet que proliferin les conformitats encobertes quan l'assumpte tractat sobrepassa el límit màxim dels cinc anys de presó. Aquest recurs solapat a la conformitat en les hipòtesis de penes greus no ve acompanyat, per tant, de cauteles legals que assegurin el seu correcte exercici.

Legislator, doncs, des del realisme, el nou model opta per admetre una sortida consensuada en els casos de penes superiors a aquest límit màxim, subjectant aquest supòsit qualificat a un control judicial més estricte que obligui a comprovar l'efectiva existència d'indícis racionals de criminalitat addicionals a la mera confessió. En aquests casos, a més, el lletrat ha de proporcionar per escrit al seu client la informació relativa a l'acord aconseguit.

D'altra banda, aquest control judicial no correspon en el nou model a l'òrgan d'enjudiciament. Es vol prevenir amb això que les conformitats estimulin indegudament des del

propi òrgan enjudiciador amb la finalitat d'evitar la celebració del plenari. Per aquest motiu s'ha arbitrat un procediment en el qual la solució consensuada és negociada pel fiscal i les defenses i és formalitzada després en un document que l'investigat o acusat ha de ratificar davant d'un jutge que no és el que està cridat a jutjar el assumpte.

XXVI

PRINCIPI D'OPORTUNITAT I MEDIACIÓ

En el mateix marc del principi d'oportunitat ha de ser compresa la institució de la mediació. Aquesta no pot consistir en una mena de renúncia de l'Estat a la titularitat exclusiva de l' *ius puniendi*. No es tracta d'atorgar als particulars un poder omnímode de disposició com el que els està atribuït en els estrictes supòsits de delictes privat. Al contrari, la mediació ha de concebre com un instrument al servei de la decisió expressa de l'Estat de renunciar a la imposició de la pena quan aquesta no és necessària als fins públics de prevenció i poden resultar adequadament satisfets els interessos particulars de la víctima.

Apareix, així, la mediació com un mecanisme al servei del principi d'oportunitat. Serà el fiscal el que -al apreciar la concurrència d'un supòsit que, per les seves característiques específiques, permet acudir a un arxiu per oportunitat o la imposició d'una pena reduïda- pugui condicionar aquestes possibles opcions a l'adequada satisfacció de les víctimes. Podrà, d'aquesta manera, com a director de la investigació, impulsar, a través de la mediació i amb el consentiment dels afectats, l'obtenció d'una solució reparadora dels interessos particulars en joc en funció de la disminució o absència d'interès de l'Estat en el càstig.

En alguns casos, el resultat de la mediació pot ser la manca de composició i la continuació del procediment penal en curs amb totes les seves conseqüències. En altres, aquesta institució podrà conduir a la finalització de les actuacions amb un arxiu condicionat al compliment del que s'ha pactat o amb una sentència condemnatòria en el marc d'una conformitat premiada.

XXVII

NOVETATS RELATIVES A L'ACCIÓ CIVIL

Una dels trets més característics del sistema processal penal espanyol és la possibilitat de ventilar-hi l'acció civil per al rescabament de la víctima. Segons s'ha exposat en reiteradazas ocasions, estem, en realitat, davant d'un fenomen d'acumulació processal d'accions de naturalesa heterogènia. A fi penal ordinari s'acumula, així, una pretensió civil que deriva del mateix esdeveniment històric del qual sorgeix el delictes, però que no procedeix del delictes mateix. Són raons d'economia processal les que porten a que les dues responsabilitats, que es mouen en plans jurídics diversos, puguin exigir-se en un únic procediment, llevat de renúncia o reserva expressa de l'interessat.

Aquest sistema d'acumulació d'accions penals i civils és, a més, el més idoni per assegurar l'efectivitat del dret al ple rescabament de danys que preveu actualment l'al·ludida Decisió Marc de 2001 sobre l'estatut de la víctima en el procés penal. És, per tant, un referent de la nostra tradició històrica que cobra avui dia la seva màxima significació.

No obstant això, sent el fonament últim del sistema de tutela civil acumulada a l'obtenció d'una més àgil i efectiva reparació de la víctima, ha d'introduir una modulació al mateix. En el text articulat s'admet la possibilitat d'excloure l'exercici de l'acció civil en supòsits d'especial complexitat en què la determinació precisa del seu abast pot dilatar i perjudicar en excés el desenvolupament de la investigació criminal. Una possibilitat aquesta que es fa especialment necessària en un sistema que, com es veurà, sotmet el procediment d'investigació a límits màxims de durada. Serà el jutge de Garanties el que haurà de prendre la corresponent decisió, a petició del fiscal responsable de la investigació que al·legui la concurrència dels impediments al·ludits.

D'altra banda, les relacions entre l'acció civil i la penal, i les seves peculiaritats en el supòsit del delictat privat, es recullen en la regulació proposada en els termes tradicionals, encara que degudament actualitzats. En aquest punt, s'han mantingut els cànons constitucionals sobre la vinculació dels tribunals civils al contingut de la sentència absolutòria o de la interlocutòria de sobreseïment dictats pel tribunal criminal.

En realitat, bé podia imaginar-se un sistema divers a l'actual, en el que va ser admesa ha una discordança d'apreciacions fàctiques quan els tribunals actuants no estiguessin subjectes a les mateixes regles epistemològiques. I és que l'estàndard d'exigència probatòria que caracteritza a la jurisdicció penal no ha de traslladar mecànicament a la jurisdicció civil, sobretot quan aquesta transferència suposa un perjudici per a la víctima. La presumpció d'innocència, que comporta una convicció sobre la culpabilitat més enllà de tot dubte raonable, no regeix en relació amb altres mecanismes reaccionals no sancionatoris, com és el cas de la indemnització civil. Aquests remeis no punitius poden estar regits, fins i tot, per criteris d'apreciació fàctica favorables a la plena reintegració del danyat més enllà de concretes dificultats probatòries intrínseques. Hi ha, en aquesta línia, sentències civils que, fent ús de la teoria de la "pèrdua d'oportunitat", arriben a reparar, en diferents conceptes, l'individu perjudicat en hipòtesis d'autèntica incertesa sobre la veritable causa del dany ocasionat.

No obstant això, ha de ser el Tribunal Constitucional el que avalui la vigència i l'abast de la seva pròpia doctrina sobre els efectes de la sentència penal absolutòria en l'ordre civil. A l'actual estat d'aquesta doctrina constitucional s'ajusta, per tant, el text presentat. Se subratlla, en qualsevol cas, que només ha de vincular al tribunal no penal la declaració expressa relativa a la inexistència del fet o la falta de participació de l'autor. En altres paraules, només ha d'haver un efecte prejudicial positiu l'expressament declarat provat, no el que se situa en el terreny de la incertesa fàctica -per més que aquesta manca de completa convicció hagi de portar a un pronunciament absolutori en el terreny criminal- .

D'altra banda, l'exercici de l'acció civil, sigui independent o acumulat al de l'acció penal, procedirà sempre en la fase intermèdia. S'assimila, així, al règim de la demanda. D'aquesta manera, la relació jurídica processal relativa a l'objecte civil de la causa naixerà amb el mateix exercici de l'acció, sense cap tipus d'activitat preparatòria anterior que tingui caràcter necessari. Quan, en el cas particular, sigui necessària alguna actuació cautelar prèvia per a l'assegurament de la responsabilitat civil, s'obrirà la corresponent peça, en la qual tindran intervenció els possibles responsables, inclosos els eventuals tercers no subjectes a responsabilitat criminal.

Finalment, en la nova regulació es dóna carta de naturalesa normativa a la figura, admesa jurisprudencialment, del "tercer afectat". L'adopció, cautelar o definitiva, en el procés penal de mesures -com el comís d'un bé, l'anul·lació d'un negoci jurídic realitzat en frau de creditors o la demolició d'un immoble- que recauen sobre béns la titularitat dels quals correspon a tercers persones, obliga a establir una via processal per tal que aquestes puguin fer valer la protecció que l'ordenament substantiu reserva a la seva posició jurídica.

La tutela concreta a prestar a aquests tercers dependrà de la solució oferta pel Dret substantiu. En algun cas serà suficient la comprovació de la situació de bona fe del tercer afectat per excloure l'aplicació de la mesura interessada sobre el bé de la seva titularitat. En aquests supòsits, la mesura s'ha de fer efectiva sobre els béns que, en el patrimoni del responsable, hagin substituït el que ha passat a pertànyer al tercer de bona fe. En altres supòsits, sent la mesura d'ordre públic i servint al restabliment de la legalitat conculcada, el tercer de bona fe té dret, segons declara el mateix Codi penal, que se li reconegui la corresponent indemnització a càrrec del responsable però no pot excloure la realització de la mesura sobre el bé afectat.

XXVIII

LES MESURES CAUTELARS: PRINCIPIS GENERALS

El Tribunal Constitucional ha destacat reiteradament l'estreta relació que existeix entre el dret fonamental a obtenir una tutela judicial efectiva i l'activitat cautelar que poden desenvolupar els jutges i tribunals. Són molts els casos en què l'efectivitat d'aquesta tutela depèn enterament de l'adopció de certes mesures que resulten imprescindibles per assegurar l'execució dels pronunciaments que pot arribar a contenir la sentència sobre el fons. I en altres supòsits és el mateix procés el que no pot desenvolupar-se fins a la seva finalització sense una certa activitat asseguradora dels jutges i tribunals.

De fet, la importància de la tutela cautelar ha portat fins i tot a que sigui concebuda per part de la doctrina com una "subfunció" autònoma dins de la potestat jurisdiccional. Aquesta particular dimensió dogmàtica de les mesures cautelars, així com la seva eficàcia transversal -ja que es poden adoptar en qualsevol estadi del procediment-, demanden una ubicació específica en el text articulat. Per aquest motiu el règim jurídic de les mesures cautelars precedeixi a les disposicions relatives a les diverses fases processals.

La regulació de les mesures està encapçalada per unes disposicions generals que proclamen els principis de legalitat, provisionalitat i jurisdiccionalitat. Pel que fa al primer dels principis enunciats, s'estableix clarament una regla de *numerus clausus*, com a solució que pot entendre exigida per la jurisprudència constitucional, almenys pel que fa a les mesures cautelars personals.

El segon principi constitueix, en canvi, una adaptació al procés penal de les característiques essencials de la tutela cautelar: la seva condicionalitat a la subsistència dels motius i pressupostos que van permetre la seva adopció, la seva modificabilitat en funció de la tradicional clàusula *rebus sic stantibus*, i seva temporalitat, reforçada en la nova regulació amb l'exigència en tot cas d'un termini màxim de durada per a cada mesura que s'adopti. Un catàleg de requisits i trets que deliberadament prescindeix de qualsevol referència a l'homogeneïtat de la tutela cautelar amb la resposta punitiva que pot arribar a imposar-se en la sentència, a efectes d'evitar tot recurs excessiu o desproporcionat a la presó provisional.

Pel que fa al principi de jurisdiccionalitat, s'ha optat per generalitzar la intervenció de jutge. Com s'ha assenyalat amb anterioritat, la valoració de la "aparença de bon dret" de la mesura interessada, com a inevitable judici previ sobre la suficiència del fonament dels eventuals càrrecs, constitueix una manifestació de la funció de jutjar que ha de correspondre al jutge. A un jutge, per cert, que no estarà implicat en la direcció de la investigació i que, per tant, no patirà cap minva en la seva imparcialitat objectiva a l'hora d'afrontar aquesta tasca de "enjudiciament" anticipat.

XXIX

MESURES CAUTELARS PERSONALS: LA DETENCIÓ

La regulació de les mesures cautelars personals té com a avantsala de la detenció -que, davant la comissió del delicte, pot ser adoptada per la policia, pel Ministeri Fiscal o, fins i tot, pel particular que ha presenciada la infracció-.

Els supòsits de fet que permeten adoptar aquesta mesura reben un nou tractament. Es distingeix, així, entre la detenció per delictes castigats amb pena igual o superior a cinc anys, que pot procedir amb la sola concurrència d'indis de la responsabilitat del subjecte passiu, i la detenció per infraccions castigades amb una altra pena diferent. En aquest segon cas, serà sempre exigible perquè es pugui practicar la detenció que hi hagi risc de fuga, perill d'ocultació,

alteració, pèrdua o destrucció de les fonts de prova o possibilitat de continuació de l'activitat delictiva.

S'admet, a més, la detenció com a reacció immediata davant qualsevol delictes flagrant. I també habilitarà per aturar l'existència d'un títol judicial que faci necessària la mesura, com la declaració de rebel·lia o l'ordre d'ingrés a la presó. Es conserva, finalment, la detenció policial excepcional als fins d'identificació.

La durada de la detenció serà l'estrictament necessària per assolir els seus fins, amb el límit màxim de setanta-dues hores per a la posada a disposició judicial, excepte en els casos d'investigacions relacionades amb organitzacions criminals i terroristes i delictes de terrorisme, en les quals cabrà una pròrroga de quaranta-vuit hores.

Els particulars queden habilitats per practicar la detenció en els casos de delictes flagrant i declaració de rebel·lia. En aquests i tots els altres supòsits de fet assenyala la llei, podran adoptar la mesura cautelar els funcionaris policials. Aquests hauran de posar la detenció practicada en immediat coneixement del fiscal, que en aquest mateix moment pot acordar la posada en llibertat del detingut. En tot cas, en el termini màxim de quaranta-vuit hores, els funcionaris policials posaran al detingut en llibertat o a disposició del Ministeri Fiscal. En aquest segon cas, el fiscal disposarà d'un termini de vint hores per decretar la llibertat o la posada a disposició judicial als efectes d'interessar la corresponent mesura cautelar personal.

La detenció també la pot acordar directament pel fiscal mitjançant decret. L'autoritat judicial, al seu torn, només podrà acordar-la quan sigui necessària per assegurar la celebració del judici oral.

Finalment, el text proporciona una regulació precisa dels drets del detingut. De singular importància, per les seves rellevants novetats, és el precepte relatiu a l'assistència de lletrat. Seguint les recomanacions realitzades per organismes internacionals, es rebaixa a tres hores el termini de presentació de l'advocat a les dependències policials.

Com ja es va anticipar, es permet l'entrevista del detingut amb el lletrat fins i tot abans de la pràctica de la declaració policial.

XXX

LA LLIBERTAT PROVISIONAL

"La persona investigada, presumida innocent, està en llibertat". Amb aquesta significativa frase, inspirada en el Codi de procediment penal francès, comença la regulació de l'anomenada "llibertat provisional". Les disposicions que conté sota aquesta rúbrica proporcionen un ampli elenc d'obligacions i condicions que poden limitar parcialment la situació originària de llibertat del subjecte passiu. La finalitat perseguida és fer veritablement excepcional la restricció de la llibertat que deambulatòria que constitueix la presó.

En aquest punt convé posar l'accent en la sistemàtica escollida. En la legislació vigent, la presó és el nucli essencial de la regulació de les mesures cautelars personals; és la primera i principal mesura que el legislador presenta com a resposta davant els diversos riscos que poden frustrar el bon fi del procés. Contrasta aquest criteri sistemàtic amb el d'altres regulacions més recents, com la del Codi italià, que ofereixen una àmplia panòpia de mesures menys costoses a les que, en darrer terme, s'afegeix la presó provisional, com a resposta excepcional. Mesures a les que, d'altra banda, el text articulat eludeix referir-se com "alternatives" a la presó, per no incórrer l'error habitual d'atribuir a aquest instrument cautelar extraordinari el caràcter de regla general.

Per tant, a l'efecte de que la presó sigui un recurs veritablement subsidiari, el text proporciona una sèrie de mecanismes que, amb el denominador comú d'afectar només de forma parcial a la situació originària de llibertat, s'escalonen en funció del grau d'intromissió que suposen en l'esfera de l'investigat. D'aquesta manera, la presó només es pot acordar quan totes aquestes mesures menys restrictives resultin inadequades per al compliment de la finalitat perseguida.

En aquest sentit, la tendència de la legislació substantiva -que ha tingut una última plasmació en la introducció per mitjà de la Llei Orgànica 5/2010 de l'anomenada llibertat vigilada- és la de buscar penes alternatives a la presó i mecanismes flexibles de suspensió o substitució de la pena privativa de llibertat. Mecanismes que d'ordinari es basen en la imposició d'obligacions i regles de conducta. Malauradament, aquesta tendència no s'ha vist fins ara acompanyada d'una paral·lela adaptació de les formes i mitjans de tutela cautelar personal. I aquest estancament normatiu contrasta amb l'ampli i destacable desenvolupament que han tingut les mesures provisionals concretament orientades a la protecció de la víctima, singularment en l'àmbit de la violència de gènere.

És el moment de projectar els avenços realitzats en la legislació substantiva i en els mecanismes protectors de la víctima sobre el camp de les mesures cautelars personals. Es tracta d'oferir un panorama més ampli i flexible de tutela cautelar que permeti donar una resposta realment adaptada a les singularitats de cada cas. A aquests fins, una mateixa restricció cautelar de llibertat pot estar orientada, en el cas concret, a finals molt diversos, com la protecció dels béns jurídics de la víctima o la fàcil localització de l'investigat a l'efecte d'assegurar l'adequat desenvolupament del procés. D'aquesta manera, més que recórrer a una classificació dogmàticament tancada de mesures heterogènies i incompatibles, reservades exclusivament a una finalitat específica, la nova regulació ha d'oferir un ampli ventall de mesures compatibles i combinables que es puguin utilitzar per a fins molt diversos, sempre que estiguin expressament reconeguts en la llei.

D'aquesta manera, en el text presentat la situació de llibertat del subjecte passiu pot quedar condicionada a l'efectiu compliment de múltiples obligacions-estar localitzable mitjançant aparells electrònics, comunicar immediatament els canvis de residència o de lloc de treball, seguir tractament mèdic extern, sotmetre a un control mèdic periòdic o participar en determinats programes-. També pot dependre la situació de llibertat que no s'infringeixin determinades prohibicions -de aproximar-se a la víctima, de comunicar-se amb ella, d'acudir a determinats territoris, llocs o establiments, de residir en un lloc concret o d'exercir activitats-. Pot igualment condicionar la llibertat provisional a la prestació de caució suficient -concepte que substitueix a l'equivoc de fiança, com a garantia exclusivament personal-. I pot optar per un règim de custòdia a càrrec de la persona o la institució que es designi.

Finalment, s'inclouen també mesures específicament orientades a oferir una protecció eficaç als béns jurídics de les víctimes -com l'ordre de protecció- o de terceres persones -com la suspensió de l'eficàcia d'institucions de guarda i custòdia de menors o discapacitats-; i així mateix s'estableixen mesures necessàries per prevenir possibles perjudicis per a les activitats públiques o professionals que desenvolupa l'investigat -suspensió de càrrec o ofici públic o de professió-.

XXXI

LA PRESÓ PROVISIONAL

La regulació de les mesures cautelars personals es tanca amb el règim de la presó provisional. Respon aquesta normativa en les seves línies fonamentals a l'prèviament introduïda en la llei vigent per mitjà de la Llei Orgànica 13/2003, de 24 d'octubre, que va adaptar la regulació precedent a les exigències de la jurisprudència constitucional. La novetat principal que en aquest punt presenta el nou model és l'escurçament de la durada màxima de la presó, que s'estableix coordinadament amb els terminis de la investigació. També s'ofereix una regulació més completa de l'anomenada presó atenuada.

D'altra banda, tant la detenció com la presó es complementen amb una detallada regulació de la comunicació del detingut o pres. Es distingeixen les finalitats d'aquesta mesura excepcional -evitar l'ocultació, alteració, pèrdua o destrucció de les fonts de prova o impedir la continuació de l'activitat delictiva o la fugida d'altres implicats- dels requisits que la fan possible. Aquests últims es tradueixen per una triple exigència: que no es puguin assolir els fins de la mesura amb la privació de llibertat ordinària, que el delictes s'hagi comès en el si d'organitzacions criminals i que es tracti d'alguna de les infraccions penals del llistat que el precepte proporciona. En els casos de delictes de terrorisme, només serà necessària la concurrència del primer requisit.

La comunicació tindrà una durada màxima de cinc dies, prorrogables per idèntic termini. Amb posterioritat només es pot acordar novament si així ho exigeix el desenvolupament de la investigació i per un termini de tres dies improrrogables. El detingut comunicat estarà assistit per l'advocat d'ofici i no podrà posar el fet i el lloc de la seva detenció en coneixement de cap persona. Per evitar qualsevol gènere de sospita de tortura o maltractaments, el precepte exigeix que la permanència del detingut comunicat sigui registrada en suport apte per a la gravació d'imatge i so i que sigui assistit cada vuit hores pel metge forense i el facultatiu designat pel Mecanisme de Prevenció de la Tortura.

La comunicació ha de ser sol·licitada al jutge de garanties pel Ministeri Fiscal, que haurà de resoldre en el termini de vint-mitjançant una resolució motivada. Mentre el jutge no resolgui, el detingut romandrà comunicat. Acordada la comunicació, quedarà subjecta en tot cas al control del jutge de garanties, que podrà requerir la informació que sigui necessària.

XXXII

MESURES CAUTELARS REALS

Les mesures cautelars reals, pel que fa tendeixen a l'assegurament de l'efectivitat dels diversos pronunciaments d'aquesta naturalesa, tenen un contingut heterogeni, que transcendeix al pur assegurament de les responsabilitats civils. En alguns casos aquestes mesures cautelars tendiran immediatament a garantir la satisfacció de la indemnització civil i podran ser interessades pels que exerceixin aquesta modalitat d'acció. Però també podran sol·licitar aquest tipus de mesures pel fiscal i els acusadors amb la finalitat d'assegurar el pagament de la possible multa i de les costes, o l'eficàcia del decomís i de les conseqüències accessòries de caràcter patrimonial.

Quan les cauteles reals tendeixin a l'assegurament del pagament de les diverses responsabilitats pecuniàries, el jutge determinarà en la seva resolució una quantitat líquida i suficient per cobrir l'import total de les mateixes incrementades en un terç. Aquesta quantitat, segons el principi de modificabilitat consubstancial a la tutela cautelar, és susceptible de millora i reducció atenent a les noves circumstàncies que la investigació evidenciï.

Diferent és la dinàmica del comís cautelar, quan aquest ha de concretar-se, en principi, sobre béns determinats que siguin identificats com a instruments o efectes del delictes o com a guanys obtinguts amb l'activitat criminal. En aquests casos, s'ofereixen possibilitats diverses, que inclouen la custòdia de béns mobles, l'embargament preventiu, l'administració judicial, la realització anticipada, l'anotació preventiva o la gestió a través de la nova Oficina de Recuperació d'Actius introduïda per la Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny.

En els supòsits d'urgència, s'habilita el fiscal per acordar la intervenció de béns i efectes als fins d'assegurar l'efectivitat del comís. També queda habilitat per decretar el bloqueig de comptes bancaris. En qualsevol cas, les dues mesures han de ser ratificades o alçades per l'autoritat judicial.

La regulació de la tutela cautelar es clou amb una referència a "altres mesures cautelars" que poden ser adoptades en el procés penal. S'inclouen aquí les que tendeixen a assegurar la

possible responsabilitat penal de les persones jurídiques. Es preveu expressament en aquesta seu la suspensió d'activitats, la clausura de locals i establiments i la intervenció judicial per salvaguardar els drets dels treballadors i creditors.

També es contempla en aquest últim títol la intervenció del vehicle i la retirada cautelar del permís de conduir en els supòsits de delictes comesos a través de vehicles de motor, i es regulen les mesures de segrest de publicacions, de prohibició d'utilització de mitjans de difusió i d'interrupció de la prestació de serveis de la societat de la informació. Aquesta última expressió s'utilitza en el sentit que li atribueix la llei 34/2002, de 11 de juliol. S'inclou, per tant, en la regulació el possible tancament de pàgines d'Internet.

XXXIII

LA REGULACIÓ DELS ACTES D'INVESTIGACIÓ

El text articulat conté un llibre específic dedicat al règim jurídic dels concrets actes d'investigació. Es tracta de l'avantsala de les normes que, en els llibres posteriors, exposen seqüencialment el procediment en les diferents fases -investigadora, intermèdia i de judici oral-.

La nova normativa sobre les diligències d'investigació es caracteritza per quatre notes fonamentals.

Respon, en primer lloc, a la imperiosa necessitat d'actualitzar el règim jurídic de certs actes d'ingerència en l'esfera de l'investigat que no tenen a dia d'avui d'una cobertura legal suficient. És el cas, per exemple, de les intervencions telefòniques, que -enfront de la parca regulació que presenta la legislació en vigor i que ha motivat diverses condemnes internacionals a Espanya- reben en el text articulat un tractament complet i detallat. En general, tant aquesta com la resta de diligències investigadores queden adaptades en la seva nova configuració legal a les exigències de les noves tecnologies de la informació i de l'entorn digital propi de la societat del segle XXI.

La segona nota característica és la regulació detallada d'altres actes d'ingerència que no estan previstos en la normativa en vigor, com és el cas de les observacions acústiques. Són igualment noves, en aquesta línia, les normes que s'introdueixen en relació amb les vigilàncies sistemàtiques de persones o les recerques selectives en bases de dades. L'opció regulativa respon, també en aquest àmbit, a la decidida voluntat d'introduir una disciplina normativa completa per a certs espais de la investigació que es desenvolupen actualment de forma opaca i sense suficient control jurídic.

En tercer lloc, la nova regulació s'insereix una moderna corrent constitucional de tutela de la intimitat. Es manifesta aquesta singularment en un règim transversal de protecció de dades personals que es desenvolupa en una doble vessant. D'una banda, s'estableix un règim específic de tutela de les dades de caràcter personal obtingudes en ocasió d'una concreta diligència d'investigació. D'altra banda, es regulen com a actes investigadors subjectes a garanties puntuals, l'obtenció de dades contingudes en fitxers i la comparació dels mateixos.

L'última nota fonamental és el tractament molt més precís i exigent de totes les mesures d'intromissió en l'esfera de l'investigat, a l'efecte de procurar que aquest compti amb un elevat estàndard de garanties objectives, que, sumades a les possibilitats d'intervenció activa que la regulació li proporciona, configuren un ambiciós marc de protecció dels seus interessos.

L'esmentat ànim garantista que presideix la normativa sobre els actes d'investigació s'evidencia en la pròpia sistemàtica del text. Eludint el criteri de classificació que atén quina és l'autoritat habilitada per realitzar l'acte, s'opta per classificar les mesures en funció de l'afectació que pateixen els drets de l'investigat. Es parteix, així, dels actes que afecten a la persona mateixa de l'investigat -com les diverses formes d'identificació i les inspeccions i intervencions corporals-, continuant per les que suposen una intromissió en els drets de la personalitat, fonamentalment en la seva intimitat i imatge, i les que s'insereixen l'àmbit de desenvolupament de la seva vida privada -amb la consegüent protecció del domicili-. A aquestes normes

segueixen les que són alienes a l'esfera dels drets de l'investigat: el cos del delictu, els testimonis i els perits. Finalment, es regulen altres mitjans d'investigació més complexos, com les investigacions encobertes i l'obtenció de dades protegides.

XXXIV

LES MESURES RELATIVES A L'INVESTIGAT: LA SEVA IDENTIFICACIÓ

Sota la rúbrica "*mitjans d'investigació relatius al subjecte investigat*" es regula la identificació visual, l'acreditació de l'edat i la identitat de l'investigat, la declaració que aquest pot prestar voluntàriament, les inspeccions i intervencions corporals a què pot ser sotmès, la investigació mitjançant marcadors d'ADN i les proves de detecció d'alcohol i drogues.

El text presta una singular atenció a la identificació visual. Les investigacions empíriques demostren que el resultat que es pot obtenir través d'aquesta diligència presenta un elevat marge d'error. De fet, un propòsit que la nova regulació evidència en diversos passatges, singularment en les normes relatives al judici d'acusació i la sentència, és el de limitar el valor que aquesta diligència pot arribar a tenir al llarg del procés. Queda, així, relegada expressament a la condició de simple font d'investigació. La seva utilitat, per tant, és la de centrar l'activitat indagatòria en un sospitós determinat, no la d'acreditar la seva responsabilitat criminal. D'aquesta manera, la identificació visual permetrà i obligarà els investigadors a buscar altres elements de convicció en els quals fundar la tesi acusatòria. El missatge que la llei transmet als òrgans de recerca és, per tant, és clar: la identificació visual no culmina la investigació davant d'una determinada persona sinó que, més aviat, dona inici a la mateixa.

L'eix de la regulació de la identificació visual segueix sent el reconeixement en roda. Només es pot recórrer a aquesta diligència quan hi hagi dubtes sobre la identitat del responsable i hi hagi dades objectives per a sospitar d'una determinada persona. És destacable que mai podrà ser considerat dada suficient, a aquestes fins, la prèvia identificació fotogràfica de l'afectat. Es prohibeix, així, que la roda de reconeixement pugui practicar després d'una primera identificació fotogràfica del sospitós realitzada pel mateix testimoni. I és que la prèvia exhibició de la fotografia frustra completament la virtualitat de la diligència com a identificació espontània i fiable. De fet, la identificació fotogràfica només podrà realitzar-se mitjançant l'exhibició d'àlbums en els casos en què no hi hagi cap sospitós del fet delictiu.

Quan, en canvi, la sospita pugui recaure en una persona determinada i no sigui possible la pràctica del reconeixement en roda, el director de la investigació pot recórrer a imatges gravades. La utilitat d'aquesta modalitat de la identificació visual es troba en l'exhibició d'imatges en moviment. Per tant, a les quals del sospitós existeixin o puguin haver-se pres s'acompanyaran les gravacions d'altres persones d'aspecte semblant en una situació similar.

Pel que fa a la realització de la roda, es practicarà sempre pel Ministeri Fiscal, sense possibilitat de delegació en la Policia Judicial. També es recull el principi essencial segons el qual el que dirigeix la roda no ha de conèixer la identitat del sospitós, evitant així qualsevol suggeriment o indicació, fins i tot involuntària, que pugui minvar la puresa del reconeixement. A aquests efectes, el fiscal podrà delegar la direcció de l'acte en un funcionari de la seva Oficina, que quedarà degudament identificat. Per la mateixa raó, tampoc no podran prendre part en la diligència els agents que hagin participat en la investigació i que coneguin la identitat del sospitós.

D'altra banda, s'estableixen garanties per assegurar que la persona que hagi de sotmetre a la identificació visual no alteri la seva aparença externa. Es permet, així mateix, que l'investigat aportació persones de trets similars perquè participin en la roda. Aquesta sempre ha d'estar composta per cinc individus, inclòs el propi sospitós, d'aparença semblant. La violació de qualsevol d'aquestes regles suposarà la radical nul·litat de l'acte.

Major força de convicció en la formació de la tesi acusatòria té, en canvi, la identificació mitjançant marcadors d'ADN. Es tracta de comparar el perfil genètic que pot haver-se obtingut d'una mostra presa en el lloc del delictu amb el del propi investigat. El perfil de l'investigat podrà obtenir bé amb el consentiment de l'afectat, bé, si no, amb l'autorització del jutge de Garanties. Si a aquesta finalitat és necessària la pràctica d'una inspecció o intervenció corporal,

es procedirà d'acord amb les disposicions particulars que regulen aquesta modalitat d'acte d'investigació.

Es prohibeix, en qualsevol cas, la utilització de mostres biològiques de l'investigat obtingudes de manera subreptícia o amb engany. Una altra solució degradaria les cauteles que es fixen en la regulació de la diligència, que passarien a ser merament nominal. Cal tenir present que s'estableix la possibilitat d'obtenció coactiva de la mostra, en els termes fixats en la resolució judicial, de manera que, en la nova regulació, el recurs a un ardit o engany perd tota utilitat i justificació.

Es permet, però, l'anàlisi de mostres abandonades sempre que puguin atribuir amb fonament a l'investigat i que aquest presti el seu consentiment. A aquests efectes, haurà de ser degudament informat de les condicions en què la mostra ha estat trobada i de la finalitat amb la qual es pot utilitzar. Evidentment, també en aquest cas el jutge pot suplir amb la seva autorització la falta de consentiment. En canvi, només amb autorització del jutge de Garanties i en els supòsits de delictes greus poden emprar les mostres obtingudes amb fins diagnòstics, terapèutics o d'investigació biomèdica.

D'altra banda, si fins ara s'ha fet referència a la "identificació" com a diligència orientada a la recerca i concreció de la persona responsable -el que podríem considerar, més aviat, la determinació del subjecte investigadors, el terme també pot ser utilitzat amb més precisió en un segon sentit. Determinada la persona sospitosa, hi pot haver dubtes sobre les seves dades identificatives amb rellevància processal. Per aquest motiu, en defecte de document oficial d'identitat o quan aquest no sigui fiable, es pugui demanar la certificació de naixement. Quan els dubtes es refereixin a l'edat de l'investigat i no sigui notòria la majoria d'edat, es podrà recórrer a la corresponent prova antropomètrica.

XXXV

DECLARACIÓ DE L'INVESTIGAT

Com serà explicat amb detall, el nou model de procés suposa una ruptura definitiva amb la formulació provisional dels càrrecs en un context declaratori. La institució del trasllat dels càrrecs és una garantia imprescindible que ha de ser complerta en tot cas. La declaració de l'investigat constitueix, en canvi, un acte d'investigació eventual, perquè necessita la col·laboració voluntària de l'afectat, assistit del seu dret constitucional a no prestar declaració.

El investigat tampoc pot ser compel·lit a incriminar-se a si mateix, per la qual cosa, al prendre-li declaració, no li farà advertència algun de dir la veritat. No obstant això, el model opta per marcar una cesura enfront del règim de tradicional irresponsabilitat. S'opta, així, per una reforma paral·lela del Codi penal, de manera que la falsa incriminació de terceres persones que l'investigat realitzi en la seva declaració pot ser constitutiva de delicte, per la qual cosa serà degudament advertit d'aquesta circumstància. Constitueix, a més, aquesta disposició, una garantia addicional en relació amb el règim de la declaració dels coacusados.

D'altra banda, s'estableixen normes comunes per a regular la declaració davant del fiscal i davant la policia. Per tant, l'investigat té dret a entrevistar-se reservadament amb el seu lletrat també abans de prestar la declaració policial. Es conserva, però, la possibilitat de renunciar a l'advocat en les declaracions prestades per raó de delicte imprudent o contra la seguretat del trànsit, llevat que l'investigat estigui aturat.

La declaració prestada davant el fiscal i la policia no té en el nou model de tot valor. En tractar-se d'un mer acte d'investigació, el seu contingut no serà testimoniat d'ofici en l'expedient per al judici oral. Les parts podran sol·licitar el testimoni per al seu propi ús, i, a tot estirar, utilitzar-lo per evidenciar les contradiccions en què incorri l'investigat en la declaració que eventualment presti en el plenari, com serà exposat en el seu moment.

No tenint la declaració cap valor, perquè el reconeixement de fets realitzat a la fase d'investigació pugui ser portat vàlidament a l'acte del judici oral -i perquè pugui fundar, així, la convicció del tribunal a efectes de dictar una sentència condemnatòria-, serà necessària a la confessió judicial efectuada d'acord amb el que preveu l'incident d'assegurament de fonts de prova.

XXXVI

INTERVENCIONS I INSPECCIONS CORPORALS

En matèria d'intervencions i inspeccions corporals torna a ser la jurisprudència constitucional i ordinària la principal referència de l'operador jurídic. El buit regulatiu en una esfera tan sensible és especialment alarmant. Fins i tot amb les decisives aportacions jurisprudencials, hi ha problemes que demanen urgentment una solució legislativa expressa.

Seguint la línia marcada pel Tribunal Constitucional, el text articulat distingeix entre inspeccions i intervencions.

Les primeres són reconeixements externs que, d'ordinari, no suposen ingerència física en el cos de l'afectat (escorcolls, inspeccions superficials, registres de robes i pertinences). Els agents de policia poden practicar per la seva pròpia autoritat complint els requisits que es fixen en el text -per exemple, si la inspecció deixa a la vista zones íntimes del cos, s'exigeix que es practiqui per un agent del mateix sexe en un lloc reservat -.

No obstant això, quan la inspecció requereixi un examen radiològic cal l'autorització prèvia del Ministeri Fiscal. Si és necessària la observació directa o l'exploració de les cavitats vaginal o rectal, s'haurà de demanar la corresponent autorització del jutge. de no accedeix En tots dos casos, es disposa la necessària realització de l'acte per personal sanitari adequat.

Les intervencions corporals consisteixen, al seu torn, en l'extracció de substàncies o elements oa la presa de mostres del cos humà. D'acord amb la doctrina constitucional, es desmarca la regulació de les intervencions lleus i les greus. Per a les primeres, quan no exigeixen accedir a zones corporals íntimes ni poden causar dolor o sofriment, n'hi haurà prou l'autorització prèvia del fiscal quan l'interessat no consent en la seva realització.

Les intervencions corporals greus -en allò que puguen tenir per objecte l'extracció de substàncies o elements de zones íntimes o de l'interior del cos, requerir l'anestèsia o sedació o suposar un dolor patiment-, queden subjectes a un règim normatiu més exigent. Podran practicar-se únicament en la investigació de delictes greus sempre que no suposin un risc per a la salut de l'afectat. Requeriran autorització judicial quan l'afectat no presti el seu consentiment i hauran de ser practicades per personal mèdic o sanitari qualificat en el centre corresponent.

En coherència amb la norma correlativa continguda en les disposicions generals, s'afirma l'obligació de l'investigat de sotmetre de la inspecció o intervenció corporal que hagi estat ordenada en la forma legalment prevista. Davant la negativa, el jutge de Garanties podrà acordar-ne el compliment forçós, fixant expressament en la resolució les mesures coercitives que puguin emprar-se a aquests efectes. Es dona, així, una solució legislativa expressa al problema de la imposició coactiva de la intervenció corporal, acudint per a això a la decisió de l'autoritat judicial, aliena en el nou model als interessos de l'investigador. Serà el jutge, per tant, el que es pronuncie sobre la necessitat i els límits de les possibles mesures coercitives.

Finalment, les diligències relatives a l'investigat també inclouen una regulació de la investigació mitjançant marcadors d'ADN i de la prova d'alcoholèmia ajustada a la regulació vigent, aquesta última a més complementada per les normes sobre detecció de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques que ja van ser introduïdes per la Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny.

XXXVII

INTERCEPCIÓ DE COMUNICACIONS

Fa més de dotze anys que Espanya va ser condemnada per primera vegada al Tribunal Europeu de Drets Humans per una violació del Conveni de Roma derivada de la insuficient regulació del règim de les intervencions telefòniques. N'hi ha prou, en realitat, amb la lectura del precepte que la llei vigent dedica a aquesta matèria per advertir les mancances regulatives que pateix aquesta greu intromissió en la intimitat del ciutadà.

En realitat, suposa ja de per si un salt qualitatiu extraordinari que, en el nou model de procés, l'autoritat crida a decidir la pertinència de la intervenció de les comunicacions no sigui la mateixa que té el deure d'aclarir els fets dirigint l'activitat investigadora. El jutge de Garanties serà el competent per autoritzar l'escolta. Ho farà exclusivament a instància del Ministeri Fiscal i sempre que la sol·licitud presentada per aquest compleixi els requisits legalment establerts. La garantia judicial fixada en l'article 18.3 de la Constitució podrà, per fi, fer-se veritablement efectiva.

Cal advertir que la nova regulació no es refereix exclusivament a les escoltes telefòniques. És aplicable a qualsevol intervenció de comunicacions realitzades a través de tecnologies de la informació i la comunicació, expressió que ja està plenament consolidada en el llenguatge jurídic del nostre temps. Les garanties establertes es projecten igualment sobre les intervencions que tenen per objecte exclusiu el coneixement de les dades de trànsit o altres dades associades a la comunicació que estan emparades pel secret de les comunicacions. Queden, en canvi, expressament exclosos les dades als quals pot accedir el fiscal per la seva pròpia autoritat per no estar emparats per aquest secret. D'aquesta manera, la normativa aplicable a l'obtenció de dades associades serà, en definitiva, l'específicament establerta en la llei processal penal, superant així els problemes interpretatius generats per l'actual llei 25/2007, que haurà de ser reformada en coherència amb aquest nou plantejament legislatiu.

L'autorització judicial només pot obtenir si es compleixen tres requisits.

D'una banda, la investigació ha de referir-se a determinades infraccions. Es combina en aquest punt la gravetat de la pena prevista -presó igual o superior a cinc anys- amb una llista de delictes que, per sota d'aquest llistó punitiu, poden requerir singularment la utilització a aquesta diligència extraordinària. També serà possible la intercepció en la investigació de delictes comesos a través de mitjans informàtics o de qualsevol altra tecnologia de la informació o la comunicació, casos en què aquesta diligència pot resultar insubstituïble com a mitjà indagatori.

Com a segon requisit, s'exigeix un judici de pronòstic prou fundat sobre la utilitat de la diligència per obtenir dades rellevants que no són accessibles a través d'altres mitjans d'investigació menys onerosos.

Finalment, la diligència només es pot acordar si s'ha establert suficientment la relació entre la línia telefònica objecte d'intervenció i el fet delictiu. En aquest punt s'extremen les exigències de concreció i motivació de la sol·licitud realitzada pel fiscal. Igualment precisa en tot el relatiu a l'abast subjectiu i objectiu de la diligència haurà de ser la resolució judicial que autoritzi la intercepció.

S'exclou expressament la possibilitat d'intervenir les converses de l'investigat amb el lletrat expressament designat per encarregar-se de la seva defensa, tret que ell mateix sigui responsable del delictes investigat. S'opta, així, per la màxima protecció del dret de defensa. Si, malgrat això, arriben a interceptar converses amb l'advocat defensor, aquestes seran posades en coneixement de la defensa i es procedirà a la seva destrucció, tret que el propi investigat sol·liciti la seva incorporació al procediment.

Es preveu que les escoltes tinguin una durada màxima de tres mesos, prorrogable per períodes successius si subsisteixen els pressupostos de la mesura. Però en cap cas es podrà perllongar la intervenció més de quinze dies si en aquest termini no s'ha obtingut cap informació rellevant per a la investigació. A la sol·licitud de pròrroga, formulada al jutge de Garanties, s'acompanyarà un informe detallat del resultat obtingut fins al moment, degudament acompanyat de la transcripció literal dels passatges de les converses que aporten informacions rellevants.

L'escolta cessarà quan desapareguin les circumstàncies que la van motivar, s'esgoti la seva durada o expiri el termini del secret de les investigacions. També se li posarà fi quan es produeixi la detenció del subjecte investigat, llevat que sigui imprescindible la seva continuació i el jutge l'autoritzi expressament.

Tot el relatiu a aquesta diligència s'ha de documentar en una peça separada de caràcter secret. Un cop alçat aquest, es practicarà una compareixença perquè la defensa analitzi el

contingut de les gravacions i pugui sol·licitar l'exclusió dels extrems que no estiguin relacionats amb el fet investigat. Aquest tràmit també es pot efectuar per escrit, després del lliurament de la còpies íntegres de les transcripcions.

També es preveu que, un cop aixecat el secret, la resolució judicial sigui notificada a totes les persones la intimitat hagi pogut veure afectada per la mesura, llevat que l'afectació produïda sigui d'escassa consideració. Amb el mateix ànim protector de la intimitat es prohibeix qualsevol ús públic, divulgació o difusió del contingut de les gravacions. Aquestes seran destruïdes un cop finalitzat el procés, llevat que s'hagi autoritzat judicialment la seva utilització en altres procediments diferents en els quals l'escolta hagués pogut ser acordada.

L'ús de les gravacions en el judici oral requerirà en tot cas la transcripció fefaent de les mateixes. La impugnació basada en l'existència d'indicis de manipulació de justificar la realització d'una perícia tècnica que pugui autenticar seu contingut.

La regulació de la interceptió de les comunicacions conclou amb les anomenades "vigilàncies acústiques", que actualment no tenen regulació en el nostre Dret. Es tracta de la captació, utilitzant dispositius tècnics, de converses privades directes que poden tenir lloc tant en llocs públics com en domicilis i en altres llocs privats.

Cal advertir que aquesta diligència només podrà ser utilitzada per captar converses que es produeixin en una trobada concret i determinat, sense que pugui ser perllongada més enllà de mateix i sense que es pugui estendre a les converses que l'investigat mantingui amb les persones amb les que manté una especial relació de confiança, llevat que elles mateixes siguin objecte del procediment d'investigació. Pel seu grau d'afectació de la intimitat, procedirà només en relació amb els delictes que admeten la diligència de "agent encobert". Necessitarà, en tot cas, autorització judicial. Ja que la conversa afectada sempre és privada, i està, per tant, subjecta a la protecció constitucional de la intimitat, aquesta autorització haurà de ser demanada encara que el lloc en què es desenvolupi la trobada tingui caràcter públic.

Si per practicar la diligència resulta imprescindible accedir a un domicili a efectes d'instal·lar els dispositius tècnics d'escolta, la resolució judicial ha d'autoritzar expressament aquest extrem. També es necessitarà habilitació judicial expressa per a la captació complementària d'imatges de l'investigat i els seus interlocutors.

XXXVIII

OBSERVACIONS I VIGILÀNCIES POLICIALES

Una novetat destacada del nou model és la regulació de certes diligències policials que avui no tenen tota referència legal. És el cas de les observacions i vigilàncies que poden desenvolupar-se en la via pública i en altres espais oberts respecte de persones, llocs i objectes relacionats amb el delicte.

En aquest punt resulta essencial la distinció que el text realitza entre les vigilàncies ordinàries, que la policia pot fer per la seva pròpia autoritat, i les de caràcter sistemàtic. Així, es consideren sistemàtiques les vigilàncies que duren més de cinc dies, consecutius o no, dins el termini d'un mes. Aquesta modalitat i la que es realitzi a través de mitjans tècnics de localització i seguiment o inclogui l'obtenció d'imatges de persones només podran dur-se a terme respecte del subjecte investigat -llevat que excepcionalment es refereixin a un tercer que va a contactar amb aquest-. Es requereix la prèvia autorització del Ministeri Fiscal, llevat dels casos d'urgència. Tots aquests seguiments tindran una durada màxima de tres mesos a comptar des de la data de l'autorització.

La regulació es completa sotmetent a reserva judicial la captació d'imatges en dos supòsits concrets: que la gravació es realitzi en àmbits d'intimitat o que la captació de la imatge es trobi associada a la captació del so.

XXXIX

ENTRADES I REGISTRES

La nova ordenació jurídica de la diligència d'entrada i registre part també d'una concepció actualitzada dels mitjans d'investigació criminal. Una concepció que contrasta amb la perspectiva anacrònica -que fins i tot podria qualificar-se de "pretecnològica" - que predomina en la legislació vigent.

Així, la normativa actualment en vigor és aliena a l'existència d'elements tècnics d'ingerència que no suposen una entrada material en l'espai físic afectat. En canvi, en la regulació que ara es proposa, les intromissions realitzades a través de mitjans electrònics que permeten conèixer des de l'exterior la situació o moviment de persones i coses en un espai, queden sotmeses als mateixos requisits legals que es fixen per a la entrades físiques en domicilis i llocs tancats. Aquest tipus d'intromissió electrònica, així com l'entrada en un domicili per a la instal·lació de dispositius de vigilància acústica o la que hagi d'efectuar un agent encobert en el curs de les seves indagacions, queda circumscrita als supòsits qualificats d'investigacions relacionades amb la criminalitat organitzada.

D'altra banda, l'ordenació sistemàtica de l'entrada i registre respon a un esquema similar al de la regulació vigent. D'aquesta manera, es distingeix l'entrada al domicili, subjecta a la garantia judicial constitucionalment establerta, de l'entrada en llocs tancats que no tenen aquest caràcter. Aquesta segona modalitat haurà de ser autoritzada pel Ministeri Fiscal en la seva qualitat de director de la investigació.

No obstant això, queda també subjecta a autorització judicial l'entrada en el domicili social de la persona jurídica investigada. S'ha assenyalat en aquest punt que hi ha una certa divergència del Tribunal Constitucional i el Tribunal Europeu de Drets Humans a la conceptualització del domicili. La qüestió queda, en el text proposat, resolta legislativament d'acord amb el criteri més exigent. Es requereix, així, en tot cas, un títol judicial habilitant. La mateixa exigència d'autorització judicial s'estén a l'entrada i registre de la seu dels partits polítics, sindicats i mitjans de comunicació, així com dels despatxos o oficines on es desenvolupin activitats respecte a les quals es reconegui el secret professional.

D'altra banda, les disposicions en matèria de registres -a part d'introduir novetats com la regulació del registre de vehicles- responen també a l'al·ludida voluntat d'adaptació al nou context tecnològic. En aquest punt, al tradicional registre de llibres, papers, efectes i documents -en el qual s'introdueix una regulació particularitzada de les cartes personals, diaris íntims i efectes equivalents- s'afegeix ara el règim d'intromissió en ordinadors, dispositius electrònics i sistemes de emmagatzematge massiu de memòria. En tots aquests casos, en defecte del consentiment del titular, es fa necessària l'autorització del jutge de Garanties per a accedir al contingut del suport.

XL

EL COS DEL DELICTE. PERITS I TESTIMONIS

Sota la clàssica denominació de "cos del delictes" es regula la inspecció ocular, la cadena de custòdia, la destrucció i realització anticipada d'efectes, l'autòpsia, l'exhumació d'un cadàver i la reconstrucció de fets. Estem ja, per tant, davant diligències situades al marge de l'esfera de drets de l'investigat.

Destaca, sens dubte, per la seva novetat el tractament exprés donat a la cadena de custòdia, que comença amb la mateixa obtenció de la font de prova. Es distingeixen aquí els procediments de gestió de mostres -que, pel seu caràcter tècnic, han de ser objecte del corresponent desenvolupament reglamentari- de les dades que, en tot cas, han de quedar expressament registrats per assegurar la integritat de la mostra al llarg del procediment. D'aquesta manera, ha de quedar en tot cas garantit que el tracte de la mostra pugui ser perfectament reconstruït sense solució de continuïtat.

Igualment alienes a l'esfera personal i jurídica de l'investigat són les disposicions relatives als testimonis i perits.

Les regles sobre la declaració dels testimonis en la fase d'investigació es caracteritzen per la seva flexibilitat, contrastant així amb la regulació més rígida i detallada que, com a veritable acte contradictori de prova, s'inclou en el llibre relatiu al judici oral. Aquesta flexibilitat es manifesta en el mateix format de l'interrogatori, que constitueix simplement una presa de declaració per part del Ministeri Fiscal de la qual s'aixeca la corresponent acta. La causa principal d'aquesta informalitat de la declaració rau en la voluntat legislativa de privar a aquests actes investigadors de caràcter personal de qualsevol valor probatori, evitant que es converteixin en una mena de bestreta dels amplis interrogatoris contradictoris que hauran de practicar en el judici oral davant l'autoritat judicial. Per aquest motiu les declaracions testificals preses pel Ministeri Fiscal esgoten la seva eficàcia en el judici d'acusació, sense possibilitat d'accedir al judici oral.

Tampoc l'examen dels perits quedarà testimoniats en l'expedient que es remeti a l'òrgan d'enjudiciament. A les disposicions relatives a l'examen, nomenament, abstenció, recusació i informe del perit s'afegeix, en capítol específic, les normes particulars relatives al metge forense.

XLI

LES INVESTIGACIONS ENCOBERTES

Sota la denominació de "investigacions encobertes" s'al·ludeix a la normativa aplicable a les dues diligències que, com a mitjans especials d'investigació, van ser introduïdes per la Llei Orgànica 5/1999, de 13 de gener: el lliurament vigilada i l'agent encobert. Ambdues solen relacionar-se amb la investigació de les activitats de criminalitat organitzada. No obstant això, aquesta perspectiva comuna ha de ser matisada, ja que el que uneix veritablement a aquests actes investigadors és la utilització d'una certa dissimulació o encobriment de l'activitat indagatòria que en realitat es desenvolupa.

Així, la circulació i lliurament vigilat no està necessàriament vinculada a la investigació de l'estructura pròpia d'una organització criminal en sentit estricte. Es tracta, més aviat, d'una diligència útil per identificar i aprehendre a tots els implicats en una activitat delictiva que resulta complexa per la pròpia dinàmica del "trànsit" il·lícit de béns. El mateix concepte negocial de "trànsit" implica una certa relació multilateral entre persones situades en llocs i contextos diversos -productors, compradors, venedors, possibles intermediaris, transportistes i destinataris finals-. El seguiment de la mercaderia per a la identificació de tots aquests possibles responsables criminals pot ser necessari amb independència de la relació ocasional o permanent que hi hagi entre ells. Per aquest motiu el lliurament vigilada aparegui com un mitjà de recerca útil en els casos en què els diversos partícips en el trànsit dels objectes afectats no pertanyen a una organització criminal i mantenen una relació puntual de mera codelincuença.

D'acord amb aquesta perspectiva àmplia, l'eix de la regulació d'aquesta investigació encoberta és la determinació dels béns i objectes als quals pot referir-se. S'opta, d'aquesta manera, per acotar el seu àmbit d'aplicació mitjançant l'enumeració taxada de les mercaderies i efectes que poden constituir l'objecte de la diligència. Per dur-la a terme es requerirà autorització prèvia del fiscal. Si, per raons d'urgència, no és possible obtenir aquest permís anticipadament, la diligència haurà de ser ratificada pel fiscal en un termini no superior a vint hores.

Radicalment diferent és el cas de la infiltració d'un agent policial sota una identitat suposada. En aquest punt, es requereix una nova perspectiva sobre l'àmbit d'aplicació de la diligència.

L'atribució d'una identitat fictícia a un funcionari de policia s'orienta principalment a vèncer la dificultat que suposa la clandestinitat i opacitat pròpia de les estructures de la criminalitat organitzada normalment encobertes per altres formes ordinàries i aparentment lícites de relació social entre els seus components-. Es procedeix, així, al sacrifici parcial del dret a la intimitat dels investigats fent que un agent policial s'immiscueixi, amb la nova identitat facilitada, en les relacions i àmbits privats en què s'oculta l'organització. En definitiva, la raó última que pot

justificar la utilització d'aquest mitjà de recerca excepcional és la necessitat d'esbrinar les circumstàncies relatives a la pròpia estructura, característiques, mitjans i persones que formen l'entramat, en principi opac i clandestí, de l'organització criminal.

Per tant, la funció d'aquesta segona diligència d'investigació encoberta ha de ser la d'aportar al procés penal les dades necessàries per a acreditar els elements constitutius dels nous delictes d'organització criminal. En aquest punt, la regulació continguda en l'article 282 bis de la llei processal en vigor es correspon a un ordenament penal substantiu ja superat, en el qual les organitzacions criminals no estaven definides com a tals. La inclusió en aquest precepte processal d'un elenc taxat de delictes responia a l'intent de fer una definició del concepte de "delinqüència organitzada" per referència a una sèrie d'activitats típicament relacionades amb les organitzacions criminals, com és el cas del tràfic de drogues. El context substantiu actual és molt diferent. La Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny, ha establert una noció penal expressa de delinqüència organitzada, que obliga a actualitzar el sentit de la diligència.

Així, l'agent encobert investigarà principalment el nou delictes de promoció, formació, direcció, coordinació o pertinença activa a una organització criminal, obtenint totes les dades relatives a la distribució de funcions i tasques entre els seus membres, als mitjans utilitzats en la seva activitat, als seus diversos àmbits d'actuació, als seus centres de decisió i, en general, recollint tots els elements determinants de l'existència d'una organització criminal tal com ve definida en el text punitiu.

Ara bé, pel que fa intromissió extraordinària en la intimitat de les persones afectades, només podrà entendre justificada la utilització d'aquest mitjà especial d'investigació si l'organització investigada presenta uns certs trets característics. L'opció regulativa és, per això, atendre l'excepcional perillositat o complexitat de l'organització segons els propis elements de gradació que estableix la nova legislació substantiva. Així, en principi només es pot investigar mitjançant agent encobert una organització criminal dedicada a la comissió de delictes greus. Si l'activitat que desenvolupa és la comissió de delictes menys greus, ha de complir alguna de les circumstàncies fixades en l'article 570.bis.2 del Codi penal, és a dir, ha de presentar una especial complexitat o perillositat que justifiqui el grau d'ingerència que la utilització d'aquesta diligència implica.

Quedarà, d'aquesta manera, exclosa la recerca mitjançant agent encobert quan l'organització criminal es dediqui a la comissió reiterada de faltes. I tampoc es pot utilitzar aquest mitjà d'investigació en relació amb els mers "grups criminals". En aquest últim punt es consigna una sola excepció: els grups criminals terroristes. L'actual fisonomia del terrorisme internacional - que actua a través de petites cèl·lules completament independents- no s'ajusta a la noció penal d'"organització", el que ha de portar, també en pla processal, a l'equiparació del tractament normatiu dels grups terroristes i les autèntiques organitzacions d'aquesta índole.

D'acord amb l'exposat, s'ha d'entendre que la investigació d'infraccions diferents de la constitució, promoció, coordinació, direcció o pertinença activa a una organització criminal mai serà la finalitat primordial de l'agent encobert. Per aquest motiu, l'extensió de la investigació a aquests altres delictes -singularment, els que constitueixen l'objecte de l'activitat delictiva de l'organització investigada- requerirà autorització judicial expressa i individualitzada per a cada un d'ells.

En qualsevol cas, l'essència de la institució de l'agent encobert segueix sent la mateixa. Es tracta de la infiltració de funcionaris de policia, sota identitat suposada. De cap manera es pot atribuir aquesta condició als particulars que actuïn com a confidents policials.

De la concreta regulació poden destacar altres novetats significatives, com la limitació temporal de la intromissió a un termini de sis mesos, prorrogable per un altre període idèntic. Però és particularment important la gradació legal de la ingerència que suposa l'actuació de l'agent encobert. Es distingeix, així, una certa intromissió en la intimitat inherent a aquesta figura, i que per això no cal una nova autorització judicial -com l'entrada en domicili amb el consentiment, evidentment viciat, l'investigat que desconeix la veritable identitat i condició de l'agent policial-, d'aquelles altres -com, per exemple, una vigilància acústica- que, en canvi, requeriran una nova i expressa autorització del jutge de Garanties.

La mateixa gradació està present en la regulació de l'excusa absolutòria lligada als delictes comesos per l'agent encobert, que queda subjecta a una regla general de necessitat i proporcionalitat.

XLII

OBTENCIÓ O CONSERVACIÓ DE DADES PROTEGIDES

En coherència amb el que disposa la Llei Orgànica de Protecció de Dades, el fiscal, com a director del procediment d'investigació oficial, està autoritzat per a requerir el lliurament de dades personals -necessaris per a l'aclariment dels fets punibles- que estiguin contingudes en fitxers públics i privats, llevat que una concreta disposició legal exigeixi autorització judicial. Es consigna, en qualsevol cas, l'exigència d'autorització judicial prèvia per a l'obtenció d'històries clíniques de l'investigat o de terceres persones.

Queden exceptuats d'aquest règim general d'obtenció de dades dels fitxers mantinguts per persones físiques en l'exercici d'activitats exclusivament personals o domèstiques. Segons el suport en què es trobi emmagatzemat, l'accés no consentit a aquest fitxer estrictament personal o domèstic queda subjecte a la normativa establerta per al registre de llibres, papers, efectes i documents o per a les intromissions i registres en ordinadors, dispositius electrònics o sistemes d'emmagatzematge massiu de memòria. Serà, per tant, necessària la corresponent autorització del jutge de Garanties.

Un supòsit diferent és l'accés generalitzat a fitxers -diferents als policials i als constituïts en l'àmbit de l'administració de justícia- a les finalitats fer cerques selectives de dades. Es tracta de comparar, en funció de criteris de recerca normalment basats en el perfil criminològic de l'autor, totes les dades emmagatzemades i obtenir així resultats coincidents que facilitin la identificació i aprehensió del possible responsable. En aquest cas, no es tracta d'accedir a dades personals directament relacionats amb els fets punibles. Al contrari, la diligència consisteix a comparar dades personals de múltiples subjectes, que, en la seva majoria, poden ser completament aliens a la infracció, amb la finalitat de trobar a la persona que ha de ser investigada. El caràcter indiscriminat que té l'accés a dades personals exigeix en aquest cas un règim jurídic més exigent, que inclou la corresponent autorització judicial prèvia.

La regulació de les diligències relatives a dades protegides es tanca amb l'obtenció pel fiscal de les dades no emparats pel secret de les comunicacions. En relació amb la resta de dades associades, es faculta el fiscal perquè pugui ordenar als prestadors de serveis la seva conservació a efectes de prevenir el risc de demora en l'obtenció de l'autorització judicial.

XLIII

EL PROCEDIMENT D'INVESTIGACIÓ: ACTUACIONS PRELIMINARS DE LA POLICIA

Una vegada efectuada l'exposició general de les novetats fonamentals introduïdes en el contingut de la investigació, ha d'entrar-de ple en la regulació de la seva estructura procedimental, començant amb les indagacions policials prèvies.

Com s'ha assenyalat anteriorment, la nova regulació distingeix les investigacions policials preliminars del veritable procediment d'investigació del Ministeri Fiscal. La policia no té, en el nou sistema, un procediment d'investigació propi. Pot, i això és molt diferent, realitzar per si mateixa determinades actuacions investigadores. Aquestes actuacions policials preliminars es caracteritzen per dues notes fonamentals: només poden abastar actes d'ingerència nul·la o mínima i han de cessar amb la identificació del subjecte que es considera responsable.

Pel que fa a la primera nota característica, les activitats investigadores que realment poden suposar una intromissió rellevant en l'esfera de drets d'un ciutadà exigeixen en tot cas la intervenció del fiscal. I en els casos que preveu l'article 18 de la Constitució, l'autorització del mateix jutge -que sempre es demanarà per conducte del fiscal, com a únic interlocutor directe de l'autoritat judicial en l'estructura de l'Estat investigador-.

Pel que fa al segon tret abans al·ludit, les indagacions preliminars de la policia només estaran justificades quan no hi hagi una persona clarament identificada com a possible responsable de la infracció criminal. Feta aquesta indagació, l'amenaça potencial que la investigació suposa per a la llibertat i els drets de la persona investigada obligarà a formalitzar les actuacions en un procediment sota la direcció immediata del Ministeri Fiscal i amb la vigilància d'un jutge de Garanties.

Per aquest motiu, per regla general i enfront del que succeeix a dia d'avui, les investigacions sense autor conegut hagin de quedar arxivades en seu policial -sense perjudici de la necessària comunicació per relació al Ministeri Fiscal, que podrà incoar el procediment d'investigació en tots aquells supòsits en què ho consideri cal-. Una vegada que es produeixi la identificació del possible autor es posarà la recerca a disposició del fiscal per mitjà del corresponent atestat.

En definitiva, les actuacions policials prèvies tindran un punt final obligat amb la identificació del subjecte al qual s'atribueix la comissió del delict. S'entén així que la determinació del sospitós exigeix l'inici del veritable procediment d'investigació, que porta garanties formals de gran importància, com la durada limitada en benefici de la persona que es converteix en subjecte passiu d'aquesta activitat estatal.

Justament una de les notes essencials que comporta aquest procediment formal és que, des de la mateixa incoació, ha d'haver assignat un jutge de Garanties.

XLIV

DETERMINACIÓ DEL JUTGE DE GARANTIES

L'efectivitat del nou model de tutela judicial en la fase d'investigació requereix d'un mecanisme de determinació del jutge de Garanties que, a més de ser objectiu i automàtic, pugui activar-se des del mateix inici del procediment.

S'han descartat en aquest punt diverses opcions que generaven duplicitats de tràmits i distorsions procedimentals. La conclusió ha estat clara: el Ministeri Fiscal, com a director de la investigació, ha de ser l'únic destinatari directe de la *notitia criminis*. Ja que el jutge passa a exercir un paper de garantia i no és una autoritat implicada en la persecució del delict, no ha de rebre directament les denúncies i atestats policials. Ha de donar, en canvi, comunicació immediata de la decisió inicial del fiscal. Amb aquesta comunicació començarà a desplegar la seva tasca garantidora.

A aquests efectes, s'ha optat per un sistema de gestió documental simplificat gràcies als instruments que proporciona la nova oficina judicial. Aquesta, a través del servei comú d'ordenació processal, pot servir simultàniament de suport orgànic de la tasca del fiscal i del jutge que actuen en el procediment.

Així, el fiscal, un cop rebuda la denúncia o atestat o mitjançant una decisió d'ofici, ha de dictar el seu decret inicial, traslladant immediat del mateix al secretari de l'Oficina. En aquesta se li assignarà un número de registre amb què s'ha de determinar, d'acord amb les regles de repartiment preestablertes, el concret magistrat de la Secció d'Investigació del Tribunal d'Instància cridat a assumir la funció Jutge de Garanties per a totes les incidències d'aquest procediment d'investigació.

L'existència d'aquesta "oficina" a càrrec d'un secretari i al servei comú del jutge i del fiscal evitarà tota duplicitat documental. Serà aquesta oficina pública l'única seu física del procediment, sota la custòdia del secretari judicial. El contingut de l'expedient estarà a disposició permanent del fiscal director de la investigació i a ell tindrà accés puntual el jutge de Garanties cada vegada que sigui requerida la seva actuació en un concret incident. Les parts, al seu torn, tindran un accés modulat en funció del seu grau d'intervenció en les actuacions. Així, per exemple, l'accés de la defensa serà ple des de la pràctica de l'anomenada "primera compareixença", tret que hi hagi hagut declaració de secret parcial.

L'accés plural a un procediment únic serà senzill de gestionar una vegada que es produeixi la imprescindible implantació de l'expedient electrònic. N'hi haurà prou amb fixar adequadament

els corresponents perfils d'usuari. Per tant, la concreta dinàmica funcional ha de ser objecte del corresponent desplaçament reglamentari.

Aquesta forma flexible d'accés al procediment permetrà igualment prescindir de la constant notificació de totes les resolucions o actes recaiguts en el procediment investigador. Només seran objecte de notificació específica determinades decisions fonamentals expressament assenyalades en el text de la llei. L'accés ordinari dels interessats al procediment tindrà lloc amb la permanent posada a disposició dels lletrats, agilitada i simplificada amb l'esmentat sistema d'accés electrònic a través de l'expedient digital.

XLV

CONTROL JUDICIAL DE LA DECISIÓ INICIAL DEL FISCAL

La determinació immediata del jutge de Garanties s'ha de produir sigui quina sigui la decisió que el fiscal adopti davant la *notitia criminis*. Tant si decideix iniciar el procediment d'investigació com si ho considera improcedent, es designarà un jutge per a aquest concret assumpte. Això permet arbitrar un control judicial de la decisió inicial de no investigar a través de la seva impugnació davant l'autoritat judicial.

Aquesta decisió que adopta el fiscal davant la presentació de la *notitia criminis* -un decret que declara que no pertoca la investigació- és diferent de la resolució d'arxiu del procediment que pot tenir lloc una vegada que els fets han estat investigats. En aquest segon cas, és possible que el fiscal doni per finalitzat el procediment per no haver obtingut indicis suficients per exercir l'acusació contra una persona determinada. Això, en canvi, no ha d'ocórrer a l'estadi inicial. Si en un primer moment no hi ha indicis suficients de delictes, el deure del fiscal és posar en marxa els recursos estatals pertinents per obtenir-los.

Per tant, l'arxiu inicial que declara la improcedència de la investigació només és procedent si el fiscal considera que el fet no és constitutiu d'infracció penal.

Com s'ha anticipat, aquest decret també ha de donar lloc a la determinació d'un jutge de Garanties. Notificada als denunciants i als ofesos la decisió de no investigar per no revestir el fet caràcters de delictes, la resolució del fiscal pot ser impugnada davant del jutge, fent valer davant d'aquest una valoració discrepant de la rellevància penal del fet denunciat.

XLVI

PRIMERA DELIMITACIÓ DE L'OBJECTE DEL PROCEDIMENT D'INVESTIGACIÓ

Qüestió diferent a l'anterior és que la *notitia criminis* rebuda es basi en meres conjetures o sospites, o que el denunciant pretengui, simplement, que es dugui a terme una investigació de caire preventiu o genèric sobre les activitats d'una persona o d'un col·lectiu determinat. En aquests casos s'ha de procedir igualment a l'arxiu per l'absència de caràcter delictiu dels fets, o, més aviat, per la mateixa falta de concreció de fets punibles en la denúncia presentada. No en va, en les disposicions comunes a la fase d'investigació, s'inclou una contundent prohibició de les investigacions genèriques. Aquestes s'oposen als principis bàsics d'un Estat de Dret i són més aviat pròpies d'un règim d'empremta autoritària i inquisitorial.

En el mateix ordre de coses, el millor antídote davant de qualsevol perill d'investigació genèrica és l'obligació d'immediata delimitació fàctica del procediment. Enfront de la indeterminació que s'observa en la pràctica processal actual, s'exigeix en el nou model que el decret inicial del fiscal contingui una narració succinta dels fets denunciats i de la seva qualificació jurídica provisional.

Des del mateix inici del procediment d'investigació ha de produir-se, sense perjudici de la seva progressiva ampliació o concreció, una primera delimitació -el més precisa possible- del seu àmbit objectiu i subjectiu. Amb això es facilita el més efectiu exercici del dret de defensa i la realitat del control judicial. I és que, un cop rebut el decret d'iniciació de la investigació, el jutge de Garanties, a la vista del relat fàctic que contingui, podrà procedir d'ofici al sobreseïment del procediment per la manifesta falta de rellevància penal del fet investigat.

Per tant, quan sigui el propi fiscal qui infringeixi la prohibició d'investigacions genèriques o basades en meres conjectures, serà el jutge qui, en l'exercici de la seva tasca de garantia, procedeix a tancar la investigació.

XLVII

DESENVOLUPAMENT DE LA INVESTIGACIÓ

En aquest marc d'immediata subjecció a control judicial es desenvolupa el procediment d'investigació. Es arbitra en aquest punt un procediment de caràcter flexible i àgil, sense subjecció a constants impugnacions o recursos, però sí a un límit temporal màxim.

El fiscal desenvolupa la seva recerca en la direcció que considera procedent, sense estar sotmès a cap manera a la tutela del jutge. Només un acte serà imprescindible: la primera compareixença de l'investigat, que assumeix en el nou model la funció garantista que avui s'atribueix confusament a la imputació. S'estableix aquí un sever règim de sanció processal del seu retard indegut del que avui dia es manca.

Si per a desenvolupar aquesta investigació són necessaris actes de ingerència subjectes a autorització judicial, el fiscal ha d'acudir al jutge de Garanties amb els elements que acrediten la necessitat de practicar aquesta diligència o d'acordar la pretesa mesura cautelar. A ell també ha de dirigir si entén que procedeix la declaració de secret total o parcial de les actuacions o si estima que la durada de la investigació ha de prorrogar-se més enllà del seu límit temporal ordinari.

Una vegada conclosa l'activitat investigadora que el fiscal ha considerat pertinent per adoptar una decisió fundada sobre l'exercici de l'acció penal, s'ha de donar a la defensa i als acusadors la possibilitat d'obtenir una decisió judicial relativa als actes d'investigació que, sol·licitats prèviament, hagin estat rebutjats. La remissió d'aquest control judicial a un tràmit específic i final de la investigació impedeix tot efecte obstaculitzador o dilatori de l'activitat investigadora.

No obstant això, en tot moment del procediment -i, per tant, també abans d'aquest tràmit final de complement-, el fiscal, la defensa i els acusadors podran tenir accés al jutge de Garanties per obtenir l'assegurament d'una font de prova sempre que hi hagi un risc objectiu de pèrdua que impedeixi tota demora.

Finalment, cal destacar la supressió en aquest procediment investigador del complex sistema de recursos enfront de resolucions interlocutòries. Superada la forma processal, de caràcter seqüencial, del procediment preparatori, les impugnacions de les decisions del fiscal es realitzen davant el jutge de Garanties en els casos expressament assenyalats en la llei. I pel que fa a les resolucions d'aquest jutge, només es pot recórrer les actuacions de sobreseïment i els que acordin les mesures cautelars sol·licitades. S'ha optat en aquest punt per una impugnació de caràcter horitzontal davant d'una secció col·legiada del Tribunal d'Instància anomenada "Secció de reforma".

XLVIII

ESTRUCTURA DE LA INVESTIGACIÓ

Es pot dir que el desenvolupament del procediment investigador decompone en tres fases purament ideals, de les que realment només una -al anar lligada a l'acte de primera compareixença- té caràcter necessari. Aquestes fases són la investigació preliminar, la investigació principal i la investigació complementària.

La investigació preliminar és la que es produeix quan no s'ha identificat un possible responsable o no hi ha elements suficients per entendre com a tal a la persona designada en la denúncia o en l'atestat policial. En la majoria dels casos, aquesta fase no tindrà lloc, ja que el procediment s'iniciarà amb una clara identificació del sospitós. No obstant això, determinades investigacions complexes o greus que hagin estat directament assumides pel Ministeri Fiscal exigiran aquesta activitat indagatòria prèvia o preliminar.

La investigació principal és la que deriva de l'acte de "primera compareixença", amb intervenció de l'investigat al qual ja s'han comunicat els fets punibles i la seva possible qualificació jurídica. És, per tant, el veritable procediment d'investigació, ja que té un subjecte passiu determinat, amb un feix de garanties que juguen en el seu benefici i amb ple joc del dret de defensa.

Finalment, la investigació complementària és una fase eventual, que té per objecte la pràctica de diligències que el fiscal ha pogut denegar prèviament a la defensa o als acusadors. Aquests poden acudir al Jutge de Garanties en el moment final de la investigació obtenint d'aquesta manera la tutela judicial dels seus interessos.

XLIX

LA PRIMERA COMPAREIXENÇA COM A TRASLLAT DE CÀRRECS

D'acord amb el que fins ara s'ha exposat tota l'estructura de la investigació pivota al voltant d'un acte fonamental que s'anomena primera compareixença i que ve a substituir parcialment a la fins ara anomenada "imputació".

En l'actual sistema d'imputació, per efecte de la distorsió pràctica del model originari de processament fixat en 1882, han quedat confoses dues institucions diverses: la comunicació provisional dels càrrecs i la depuració judicial dels mateixos una vegada que el procediment preparatori ha conclòs i pretén exercir l'acció penal. Aquesta confusió ha fet que la primera de les dues funcions, a conseqüència de la indeguda intervenció judicial, produeixi un lamentable efecte estigmatitzant i contribueixi, en definitiva, a un important detriment del dret a la presumpció d'innocència.

En la regulació proposta la imputació es substitueix en la seva dimensió més primària per un acte de comunicació provisional dels càrrecs que s'anomena "primera compareixença de l'investigat". Es tracta d'un trasllat anticipat de la possible tesi acusatòria que té caràcter vinculant per al propi acusador. Aquest és l'acte de garantia que ha d'anticipar el més possible, ja que fa sorgir el feix de facultats i drets defensius de la persona investigada i les garanties objectives que li vénen associades, com el començament del còmput del termini d'investigació. La regulació d'aquesta primera compareixença s'aparta, així, de tota finalitat indagatòria. Per això es distingeix clarament de la declaració de l'investigat, com a diligència que té una regulació específica i separada. Aquesta declaració només es produirà amb motiu del trasllat dels càrrecs si així ho desitja expressament el propi afectat.

El fiscal quedarà sotmès als límits de la seva pròpia comunicació de càrrecs. Seguint un esquema semblant al que preveu la Llei del Jurat, qualsevol ampliació objectiva o subjectiva que el curs de la investigació imposi exigirà el seu trasllat immediat amb una nova compareixença subjecta als mateixos requisits. Això permetrà que no hi hagi disfuncions entre l'àmbit de defensa derivat de la pràctica de la primera compareixença i el que finalment es determini amb l'escrit d'acusació -per més que aquest pugui ser més detallat en la narració històrica-. I això suposa una diferència substancial amb la pràctica actual, en la qual el jutge marca una primera tesi acusatòria en la imputació que no és sempre compartida pel fiscal actuant, la qual cosa genera constants anades i tornades en el procediment, quan no autèntiques contradiccions conceptuals, com la manca de vinculació de l'acusació als límits fixats en l'acte de procediment abreujat.

L

LA PRIMERA COMPAREIXENÇA COM A ACTE DE PART

La dimensió extrajurisdiccional que, segons l'exposat, adquireix la primera compareixença al nou model de procés priva aquest acte de qualsevol efecte estigmatitzant que pugui derivar de la intervenció del jutge. Es pot dir, en realitat, que la primera compareixença, com a formulació provisional de càrrecs, és un acte de part.

Un model respectuós amb la presumpció d'innocència ha d'evitar que en el curs de la fase preparatòria es produeixi una validació judicial anticipada de la viabilitat o versemblança de

l'acció penal, carregada de l'halo d'independència, equidistància i imparcialitat de judici que correspon a la configuració constitucional del jutge. Aquest no s'ha de pronunciar sobre la versemblança de la tesi acusadora fins al judici d'acusació de la fase intermèdia, en què procedirà al rebuig o confirmació dels càrrecs definitius, o, en altres termes, al sobreseïment o l'obertura del judici oral.

L'atribució al fiscal de l'acte de primera compareixença és, a més, un sistema plenament compatible amb els pronunciaments de la jurisprudència constitucional relatius a la imputació. El Tribunal Constitucional es va referir en el seu moment a la imputació com a acte judicial previ a la finalització de la instrucció en la mesura que en el procediment concretament examinat -el abreujat- el responsable de la investigació era el jutge. No va afirmar en cap moment que l'acte en si mateix tingués naturalesa jurisdiccional. L'estàndard fixat pel Tribunal Europeu de Drets Humans per assegurar el coneixement previ de l'acusació es compleix igualment en sistemes en els quals la comunicació al investigat dels possibles càrrecs es realitza pel Ministeri Fiscal, sense intervenció judicial alguna. En realitat, el que no és racional és que es formulin càrrecs per un jutge.

LI

SANCIÓ A LA DILACIÓ INDEGUDA DE LA PRIMERA COMPAREIXENÇA

No obstant això, la pràctica forense ensenya que la formulació dels càrrecs pot ser indegudament retardada pel director de la investigació. Per això, s'ha optat en la nova regulació per un sistema de sanció judicial del retard injustificat de la primera compareixença. En la regulació que es presenta, aquesta circumstància pot conduir fins i tot al sobreseïment de la causa.

La tesi reiterada del Tribunal Constitucional és que l'atribució de la condició de subjecte passiu en el procediment d'investigació pot dependre de la pràctica de diligències tendents a la comprovació de la versemblança dels possibles càrrecs. Per tant, no ha de produir-se l'inici del procediment. N'hi ha prou que, verificada abans de la finalització de la investigació, recaigui en un moment que permeti a l'afectat al·legar, aportar i proposar en el seu descàrrec el que consideri rellevant. El transcendental, per tant, d'una informació tardana és que pugui generar una situació material d'indefensió.

Amb aquesta perspectiva, el raonable és recuperar el sentit inicial de la transmissió dels càrrecs dotant-la d'un mecanisme efectiu que impedeixi la seva dilació indeguda. El nou repartiment de papers entre el fiscal que dirigeix la investigació i el jutge que vetlla pel respecte a les garanties durant el seu curs permet articular un mitjà de control efectiu que previngui el retard injustificat.

Per tant, en la dissociació de l'activitat de direcció de la investigació i la de garantia es troba una vegada més la capacitat del nou model per tenir èxit on els precedents han fracassat.

Així, la primera compareixença resulta preceptiva en el text articulat davant la presència de dades o elements objectius que permetin dirigir el procediment contra una persona determinada, el que s'ha conegut en la tradició jurídica espanyola com la presència d'indicis de criminalitat. A l'efecte de garantir que el Ministeri Fiscal compleixi escrupolosament amb el deure de procedir a practicar la primera compareixença tan aviat com aquests indicis concorrin, s'estableix un mecanisme estricte de sanció judicial al retard injustificat que es produeix en el moment d'examinar la legalitat de l'actuació investigadora prèvia.

És el judici d'acusació en la fase intermèdia el moment en el qual l'autoritat judicial realitza una tasca de depuració de la regularitat de la formació de la tesi acusatòria. En el desenvolupament d'aquesta tasca, el jutge de l'Audiència preliminar ha de verificar que la primera compareixença no ha estat retardada indegudament, de manera que hagi impedit a la defensa al·legar, proposar o aportar elements de descàrrec que siguin rellevants o irreproducible amb posterioritat.

No es pot admetre en un sistema processal veritablement garantista que es produeixi la pèrdua irremissible d'una prova de la defensa pel retard injustificat del trasllat dels càrrecs. Per això, en aquest últim supòsit el jutge de l'Audiència Preliminar haurà de rebutjar l'obertura d'un procés que s'ha preparat de manera injustificadament desequilibrada.

LII

DURADA DE LA INVESTIGACIÓ DES DE LA PRIMERA COMPAREIXENÇA

La regulació opta així mateix pel control efectiu de la durada de la investigació des que té lloc aquesta primera compareixença de l'investigat.

Novament, s'ha de recuperar l'esperit originari del legislador de 1882, que concebia el sumari com una fase breu i purament preparatòria. Només així es pot assegurar que les diligències investigadores no acabin gaudint d'un indegut valor probatori. Arbitrar garanties en aquest sentit és molt més senzill amb el repartiment de rols propi del nou sistema, ja que s'introdueix una figura judicial d'estricta control de la qual el nostre procés penal ha estat orfe fins al moment.

Com a idea prèvia ha de comprendre que el control de la durada del procediment és una garantia orientada a la protecció dels interessos d'un concret subjecte investigat. Fins que les investigacions no porten a dirigir les sospites cap a una persona determinada, la garantia de limitació temporal de la persecució estatal de la infracció comesa es troba en el termini de prescripció assenyalat per la llei.

Fet que el control de la durada de la investigació s'orienta a la protecció de l'esfera dels individus afectats, l'inici del seu còmput ha de lligar-se precisament a la identificació del subjecte en què es concreta la sospita de responsabilitat criminal. En aquesta línia, la primera compareixença del investigat té un doble efecte temporal. D'una banda, és el moment en què s'interromp el termini de prescripció del delictes en relació amb la persona investigada a la qual es transmeten provisionalment els possibles càrrecs. D'una altra, com a garantia que ve a substituir la prescripció interrompuda, ha de ser el moment inicial del còmput del termini de durada de la investigació.

En aquest punt, hi ha dues opcions fonamentals. Una primera possibilitat consisteix a introduir un sistema que no estableixi un límit temporal exprés però que subjecte la durada de la investigació a un examen judicial diari. Al principi, aquesta opció, basada en el control efectiu que suposa la intervenció d'un jutge de Garanties que es troba completament desvinculat l'èxit de les indagacions, pot presentar avantatges enfront de la fixació expressa d'un límit màxim. Preveu, per exemple, davant de possibles estratègies dilatòries de les parts que obligarien, aparentment, el legislador a introduir complexes i difuses regles d'interrupció o suspensió del seu curs, de difícil interpretació i aplicació.

Però un examen més detingut de la qüestió condueix a la solució d'un termini prorrogable fins a un límit final infranquejable. En la mesura que les impugnacions queden diferides al moment final del procediment, l'espai d'investigació autònoma atorgat al Ministeri Fiscal és prou ampli com per a exigir una durada determinada, no té sentit, arbitrar un mecanisme suspensiu. El compliment dels terminis depèn, per tant, de la diligència dels òrgans d'investigació en l'exercici de les seves funcions.

Al mateix temps, els models processals de Dret comparat ensenyen que el termini pot ser dual i que es pot fixar una durada especial en els supòsits particularment complexos lligats a certs tipus de criminalitat. Així passa, per exemple, en el Codi portuguès, que distingeix els terminis ordinaris de duració de la investigació i els que, en coordinació amb l'extensió de la presó provisional, poden aconseguir-se en supòsits especials d'investigacions complexes o relacionades amb activitats terroristes o de delinqüència organitzada. El text articulat realitza, en aquesta línia, una distinció basada en aquests mateixos cànons.

RÈGIM DE PUBLICITAT EXTERNA DE LA RECERCA

En aquest termini de durada limitat, l'activitat investigadora ha d'estar caracteritzada per la reserva pròpia de la seva naturalesa purament preparatòria. Una transmissió indiscriminada del seu contingut a l'opinió pública suposa un greu atemptat per al dret a la presumpció d'innocència.

És sabut que la idea de procés públic té dimensions diverses, d'acord amb la doctrina del Tribunal Constitucional i del Tribunal Europeu de Drets Humans. D'una banda, la publicitat té una dimensió subjectiva com a dret fonamental que, en benefici de les parts i com a garantia institucional del poder judicial, ha portat a la superació del caràcter secret del procés inquisitiu. En particular, la possibilitat que el públic accedeixi al desenvolupament del judici oral constitueix per a l'acusat una garantia de la independència i imparcialitat del jutgador i del propi compliment de la legalitat processal. Aquesta quedaria en dubte si la justícia s'impartís de forma secreta. Estem per això davant d'una manifestació fonamental del propi dret de defensa.

Però és diferent la dimensió que la publicitat cobra com a garantia social en un Estat democràtic. En aquest cas, el seu fonament constitucional és el dret a donar i rebre una informació veraç. Un dret que en la nostra "societat de la informació", més que a través de la presència directa del públic a la sala de vistes, s'instrumenta a través de la tasca de difusió que realitzen dels mitjans de comunicació social.

Aquest vessant "col·lectiva" o "social" de la publicitat no té la mateixa eficàcia en totes les fases del procediment penal. Aconsegueix la seva plenitud en l'acte del judici oral, en el qual, en determinades circumstàncies, els mitjans de comunicació poden arribar fins i tot a transmetre públicament el desenvolupament de les sessions. Té, en canvi, la seva major restricció en l'àmbit de l'activitat investigadora. En aquest moment preprocesal el flux d'informació que es transmet a l'exterior ha de ser objecte d'un tractament molt acurat per salvaguardar el dret a la presumpció d'innocència.

Amb aquesta finalitat, completament diferent al de l'estricta secret sumarial -que suposa la restricció de l'accés a les actuacions de les pròpies parts personades-, la llei de 1882 va establir una regla general de secret *ad extra* del procediment instructor que a la pràctica ha estat escassament respectada.

La implantació *de facto* d'un sistema de difusió total i indiscriminada de tot el que esdevé en el curs de l'activitat investigadora oficial ha contribuït a la proliferació, no ja de judicis paral·lels al que pot desenvolupar-se en el plenari en règim d'audiència pública, sinó més aviat de judicis anticipats que es posen en marxa des de la primera sospita policial.

Aquests judicis mediàtics també han contribuït a sobredimensionar el valor de la investigació prèvia al judici. Però, sobretot, han servit per posar en dubte l'efectivitat del dret a la presumpció d'innocència, que en els casos que presenten certa notorietat pública arriba ja molt minvat a l'acte del plenari. Són poques les ocasions en què una sentència absolutòria acaba tenint la mateixa difusió mediàtica, restablint-se en el possible l'honor de l'acusat.

Sense arribar a l'extrem de prohibir tota transmissió d'informació -opció constitucionalment inviable-, la nova regulació del procediment d'investigació sí que ha d'introduir cauteles normatives que assegurin que la informació transmesa es contregui al que és necessari des del punt de vista de l'interès informatiu. Les garanties que, en aquest punt, s'han introduït per conciliar la llibertat d'informació i l'eficàcia real de la presumpció d'innocència es contrauen a l'àmbit específic del procediment i dels seus actors.

S'ha entès, així, que no és una tasca pròpia de la Llei d'Enjudiciament Criminal determinar com han de comportar-se els professionals de la informació en l'elaboració i difusió de notícies sobre els processos criminals. N'hi ha prou, per tant, amb reiterar en aquesta exposició prèvia que el principi de presumpció d'innocència, en la seva vessant extraprocessal, vincula tots, i, per tant, també a aquests professionals i als mitjans als quals pertanyen.

Circumscriu el camp de la llei processal a l'àmbit específic dels actors del procediment d'investigació, la regulació proposada introdueix garanties ajustades als canons marcats pel

Tribunal Europeu de Drets Humans i el Tribunal Constitucional. Es busca, així, que el flux d'informació es limiti a l'essencial des del punt de vista de l'interès informatiu i que es transmeti de forma asèptica i objectiva.

Aquestes cauteles es desenvolupin en un doble àmbit, orgànic i material.

En l'àmbit orgànic, s'estableix una via oficial de transmissió de la informació aliè a qualsevol tipus de comunicació interessada, privilegiada o esbiaixada de dades o notícies relatives al procediment. D'aquesta manera, encara que pugui resultar irrealitzable l'objectiu últim d'acabar amb aquest tipus de conductes, s'ha de deixar clar als professionals de la informació quina és la font oficial a la qual es pot atribuir credibilitat i fiabilitat pública.

El criteri seguit ha estat que, tal i com estableix l'article 4 del seu Estatut Orgànic, correspongui al Ministeri Fiscal transmetre la informació oficial del procediment d'investigació que està sota la seva direcció. Ho ha de fer, a més, utilitzant el curs ordinari de les notes de premsa i els comunicats oficials, per allunyar qualsevol tipus de tractament privilegiat d'uns mitjans davant d'altres.

Això suposa igualment que, excepte autorització del fiscal responsable de la investigació, els òrgans governatius i policials no estaran autoritzats per transmetre dades relatives al procediment en curs. En aquest punt, és comprensible que en nombroses ocasions, especialment quan esdevenen crims de gran transcendència social, les autoritats policials o els seus comandaments superiors s'afanyin a transmetre a l'opinió pública, de vegades pràcticament en temps real, tots els avenços de la investigació, especialment quan condueix a la identificació o detenció d'un sospitós. Però aquest procedir, lligat a una certa necessitat de transmetre a l'opinió pública el suposat èxit de la tasca investigadora, no és compatible amb una visió més global del procediment i més ajustada al veritable significat que les troballes policials tenen en el marc d'un Estat de Dret. Des d'aquest punt de vista, la culminació de les investigacions policials no sol suposar més que l'inici d'un procediment preparatori caracteritzat per un feix de drets i facultats del subjecte passiu que han de ser rigorosament respectats.

Aquest conjunt de garanties que assisteixen al investigat queden seriosament relativitzades si l'afectat ha estat prèviament té noms i cognoms a l'opinió pública com a autor dels fets punibles. Un tractament de la informació d'aquest biaix des de les instàncies administratives, tot i que en certa manera comprensible per la posició que ocupen dins de l'estructura de l'Estat democràtic, suposa un atemptat intolerable al dret a la presumpció d'innocència.

Ha de ser el fiscal director de la investigació el que realitzi la selecció dels elements que, pel seu interès informatiu, poden ser transmesos a la ciutadania i ha de ser ell també el que fixi els termes en què s'han de consignar les dades corresponents, assumint la responsabilitat derivada dels excessos o errors en què pugui incórrer en aquesta delicada tasca. Per a això s'estableix un àmbit de garantia material. Els encarregats de transmetre aquesta informació oficial queden subjectes a límits que impedeixen qualsevol tipus de gestió de la informació que suposi un detriment per al dret a la presumpció d'innocència. Les dades que, en general, poden tenir interès informatiu, queden ressenyats en el text articulat.

LIV

RÈGIM D'INTERVENCIÓ DE LA DEFENSA EN LA FASE D'INVESTIGACIÓ

Atès que la investigació es configura com una fase no jurisdiccional encaminada únicament a la indagació del delictes i de les seves eventuais responsables, el ple desplegament de la contradicció de posicions s'ha de produir a la seva seu natural, que és el judici oral.

En el plenari el mètode de l'enfrontament de dues parts en peu d'igualtat davant un tercer neutral és la garantia processal de la llibertat i dels drets de la persona acusada. Però això no vol dir que hagi de privar a la defensa de tota intervenció en la fase d'investigació. Més aviat, la introducció d'una dimensió contradictòria de l'exercici del dret defensa en la fase preliminar és una de les principals tendències d'harmonització legislativa en matèria processal penal.

En aquest punt, s'ha dissenyat un règim d'intervenció de la defensa que no admet confusió amb la contradicció pròpia de la fase processal, i que, per aquesta mateixa raó, no pot generar

inegudament un succedani de prova. La limitació de la intervenció judicial de la fase preliminar, lluny de suposar una minoració de les garanties de defensa, les reforça considerablement si es té present un principi bàsic del nou model: l'absència de tot valor probatori de les actuacions practicades en fase d'investigació, que no accedeixen al judici oral més que en casos taxats, d'acord amb un rígid sistema de testimonis.

L'estatut de la defensa en la fase d'investigació es desenvolupa, així, a través de quatre drets: a conèixer el contingut íntegre de la investigació, a aportar a la mateixa tots els elements es consideren necessaris, a proposar la pràctica de les diligències que puguin servir per al seu descàrrec -amb possibilitat d'accedir a l'autoritat judicial en cas d'denegació- i a participar en la pràctica dels actes d'investigació. La proposició i participació en l'activitat investigadora té una plasmació diversa quan hi ha un risc de pèrdua previsible d'una font de prova personal. En aquest supòsit qualificat la defensa té el dret d'accedir directament al Jutge de Garanties a través de l'anomenat "incident d'assegurament".

LV

DRET A CONÈIXER I RÈGIM DEL SECRET

El dret de l'investigat "a conèixer" la investigació té en el text articulat un doble contingut. Es refereix, d'una banda, al coneixement dels fets punibles i de la seva qualificació jurídica provisional -que se li comuniquen a l'acte de primera compareixença-. Inclou, per altra banda, el coneixement de les actuacions indagatòries realitzades, la qual cosa suposa, en definitiva, l'accés a totes les actuacions en la fase d'investigació.

Aquest doble coneixement és el pressupost dels restants drets reconeguts en la llei. L'articulació de la defensa es basa en el previ coneixement dels fets que s'atribueixen, de la seva rellevància jurídica i dels elements i diligències que els sustenten. Amb aquesta base podrà la defensa aportar elements i proposar diligències en descàrrec.

El dret a conèixer s'articula, en definitiva, com un efecte automàtic de la primera compareixença que, no obstant això, es pot veure està exempt davant la necessitat de decretar el secret de les investigacions. En aquest supòsit, el coneixement inherent a la formulació de càrrecs no desapareix sinó que es posposa a un moment posterior que, en tot cas, no impedeixi l'efectivitat del dret de defensa. Això implica, per descomptat, un rigorós control judicial de la durada del secret, subjecte en tot cas a un límit màxim que es fixa coordinadament amb el de durada de la investigació per salvaguardar que la defensa gaudeixi sempre d'un ampli marge de temps per al·legar, discutir i proposar tot el que cregui convenient sobre els aspectes de la investigació als quals no ha pogut tenir accés.

LVI

DRET A APORTAR ELEMENTS DE DESCÀRREC

D'altra banda, l'investigat ha de poder desplegar una activitat de descàrrec basada en totes les informacions de què dispose. En aquest cas, els elements exculpatoris que s'aporten no impliquen cap activitat de l'òrgan investigador, per la qual cosa s'ha d'afavorir la seva incorporació a l'expedient, sense perjudici de la valoració que li pugui merèixer la seva rellevància.

En aquest sentit, no planteja cap problema l'admissió del material susceptible d'incorporar-se com a prova documental en l'acte del judici. El mateix es pot dir sobre els informes pericials de part

En altres casos, com els de declaracions testificals, si la diligència sol·licitada és rebutjada pel fiscal, s'autoritza legalment la incorporació documentada de declaracions jurades -en el seu

cas, sota la fe pública del notari o del secretari judicial en la nova oficina-. Aquestes podran ser tingudes en compte pel jutge de l'Audiència preliminar a l'hora de confirmar o rebutjar els càrrecs definitivament formulats.

LVII

DRET A SOL-LICITAR LA PRÀCTICA DE DILIGÈNCIES

El tercer dels instruments de la defensa en la fase d'investigació implica la possibilitat de sol·licitar la pràctica de diligències sempre que siguin concretes i determinades -no indagacions genèriques-. Es tracta d'una facultat íntimament lligada al dret a aportar. Des del moment en què una persona és informada del procediment que es dirigeix contra ella no només ha de tenir la possibilitat de sumar a la investigació tots els materials de què disposi per a procurar la seva exculpació. També li ha de reconèixer la possibilitat de sol·licitar del fiscal la pràctica de determinades diligències que entengui que poden ser decisives per eximir dels càrrecs que li són provisionalment comunicats.

Aquesta possibilitat condueix necessàriament a plantejar dos dels aspectes més delicats d'aquesta fase. En primer lloc: quina ha de ser la vinculació del fiscal a la sol·licitud de diligències d'investigació de la persona investigada. I el que és més important: quan ha de produir-se el control judicial de la denegació dels actes d'investigació interessats per la defensa.

La primera de les qüestions ha de ser emmarcada en el context de la nova fase d'investigació. Es pretén articular una fase purament instrumental del judici oral. Per això, el fiscal director de la investigació ha de conservar el poder de conformar el procediment i consegüentment de determinar el seu contingut amb certa agilitat.

Aquesta circumstància no ha d'impedir que el fiscal, portat pel deure d'objectivitat que presideix la seva actuació, acordi les diligències que li siguin sol·licitades per la defensa i que ell mateix consideri que poden influir de manera rellevant en la seva decisió sobre la procedència d'exercir la acció penal. Davant la possible denegació infundada d'una diligència, es produirà, en tot cas, la deguda articulació contradictòria del dret a la defensa. D'aquesta manera, l'investigat podrà sotmetre la denegació del fiscal a la revisió del Jutge de Garanties, que es pronunciarà sobre la pertinència dels actes d'investigació. El jutge ha d'ordenar que aquests es practiquin quan consideri que són imprescindibles per a demostrar la improcedència de l'acció penal que pretén exercitar-se. El investigat podrà així fer-los valer en el judici d'acusació a l'efecte d'aconseguir el corresponent sobreseïment.

En aquest punt, un control judicial basat en la possibilitat d'impugnació durant tot el curs del procediment hauria suposat un clar risc d'implicació del jutge en la direcció de la investigació, de més dilació d'aquesta -al articular en dues instàncies- i de indeguda extensió del seu objecte. La solució arbitrada ha estat la d'un control diferit a la fase final del procediment d'investigació, en la qual el fiscal ha de donar avís de la conclusió de les seves investigacions i la defensa podrà reiterar la seva petició de diligències. En aquest moment, a què ja s'ha al·ludit com "investigació complementària", la defensa es pot adreçar al jutge de Garanties per obtenir la pràctica de diligències que siguin útils i pertinents i que hagin estat rebutjades pel fiscal.

Es tracta d'un tràmit que té, per tant, una estructura similar a "avis de conclusió de les investigacions preliminars" del procediment italià. Però la seva virtualitat és aquí molt diferent, ja que la intervenció defensiva anterior -almenys pel que fa al dret a conèixer i aportar i pel que fa a la més immediata transmissió dels possibles càrrecs- és molt més àmplia en la regulació que es proposa.

Finalment, aquesta investigació complementària permet a l'investigat acudir al jutge amb l'avantatge addicional que els actes d'investigació del fiscal -dels que té ple coneixement des de

la primera compareixença- ja han estat íntegrament practicats i, per tant, poden ser més fàcilment atacats. Pot, així, sol·licitar una activitat investigadora "en contradicció" amb la desenvolupada pel fiscal i en la mesura en què aquest hagi ignorat les seves peticions generant un indegut desequilibri.

LVIII

DRET A PARTICIPAR EN LA PRÀCTICA DE DILIGÈNCIES

El nou model de procés penal ha d'eludir qualsevol confusió entre les diligències d'investigació i les veritables proves. Ha d'evitar, per això, que es reproduïxin mimèticament les formalitats que només adquireixen veritable funcionalitat en l'acte del judici oral. Per aquest motiu s'exclouí deliberadament la intervenció activa de les parts en les declaracions de testimonis o exposicions de perits que es facin davant el fiscal -que no constitueixen actes d'assegurament de prova i que, per tant, no poden accedir al judici oralment. La pràctica actual que converteix les declaracions de la fase investigadora en solemnes assajos de prolixos interrogatoris no té més virtualitat que la de dilatar l'àgil tramitació del procediment preparatori.

Però això no suposa excloure una àmplia participació de l'investigat en la pràctica de les diligències investigadores. Al contrari, si es recorre la regulació dels concrets actes d'investigació pot observar immediatament que la intervenció de la defensa és generalitzada. Va des de l'aportació de persones de trets similars a la diligència identificació visual fins a la garantia de la presència de l'investigat i el seu lletrat en les diverses modalitats d'entrades i registres o d'inspeccions oculars -o en les autòpsies, les exhumacions o la reconstrucció de fets -, fins a les compareixences immediatament subsegüents al cessament de les interceptacions de comunicacions. La regulació de cada acte d'indagació arbitra, per tant, una modalitat d'intervenció o control defensiu adaptada a la dinàmica de la concreta diligència.

I és aquí on s'observa l'asimetria del règim d'intervenció de l'investigat i el que correspon als acusadors. Aquests poden conèixer la investigació, aportar elements útils a la mateixa i proposar diligències -amb la mateixa possibilitat de control judicial de l'denegació-, però no tenen, d'entrada, de la facultat de participar en la realització dels concrets actes investigadors.

LIX

INCIDENT D'ASSEGURAMENT

L'esquema general de la participació defensiva té la seva excepció en els casos en què hi ha un perill de pèrdua d'una font de prova personal.

En aquest punt, la dada fonamental és la previsibilitat de l'esdeveniment que pot impedir la pràctica d'aquest tipus de prova en l'acte judici. En els casos en què hi ha un pronòstic raonable de pèrdua de prova, el dret comparat contempla normalment un incident d'assegurament. Un incident que en el nostre ordenament presenta avui dia una regulació manifestament insuficient.

En un disseny coherent amb les regles generals de la prova que s'estableixen en les disposicions generals, el nou incident d'assegurament presenta els següents trets definitoris.

En primer lloc, no estem davant d'un sistema de generació anticipada de prova. Al contrari, és un mecanisme legal de reacció davant el risc de pèrdua de la font. Per aquest motiu els actes d'assegurament només hagin d'accedir al judici oral quan el risc previngut s'hagi materialitzat, de manera que hagi quedat totalment impedita la pràctica en el plenari de la genuïna prova.

D'altra banda, a l'efecte que l'acte d'assegurament pugui complir una certa funció substitutòria de la prova impossibilitada, s'estableix un sistema de plena contradicció que fa que el jutge de

Garanties sigui el veritable protagonista de l'incident. Li correspon, davant d'una petició directa del fiscal o de la defensa, apreciar la realitat del risc invocat i dirigir la pràctica del propi acte d'assegurament.

L'acte realitzat, degudament documentat i custodiat pel secretari, serà testimoniats en cas d'obertura del judici oral. En el plenari es procedirà a la seva lectura si el risc que va motivar l'assegurament es materialitza i la veritable prova no es pot practicar.

D'altra banda, l'incident també podrà tenir lloc en la fase intermèdia si és en aquest moment quan es detecta el risc que el justifica. En canvi si, obert el judici oral, l'òrgan d'enjudiciament, per sobrevenir idèntic risc de pèrdua, es veu obligat a practicar una declaració testimonial o un examen pericial abans de l'inici de les sessions del plenari, s'estarà davant d'una veritable anticipació de la prova. Cal tenir en compte que, un cop tancada la fase intermèdia, l'acte d'assegurament es practica contradictòriament davant el tribunal per a dictar la sentència. Aquest podrà, per tant, resoldre sobre l'objecte del procés en funció de la valoració conjunta de tot el patrimoni probatori, amb compliment de les exigències derivades del principi d'immediatesa -que exigeix que sigui el mateix jutge que ha presenciats totes les proves el que dicti la sentència sobre el fons-. D'aquí que en el marc dels actes previs al judici oral si s'al·ludeixi a la possible pràctica de "prova anticipada" davant l'òrgan d'enjudiciament abans de l'inici de les sessions.

LX

SUPÒSITS ESPECIALS D'ASSEGURAMENT

No obstant això, l'incident d'assegurament també dona cabuda a dos supòsits que no obeeixen al fonament general de la institució tal com acaba de ser exposat. Es tracta dels casos de confessió judicial urgent de l'investigat i de declaració de persones vulnerables. Tots dos es caracteritzen per estar des d'un principi orientats a accedir al judici oral, sense dependre del risc de pèrdua de la font de prova. És més, en el cas de l'exploració del menor a través d'experts, es busca justament evitar la pràctica d'un examen contradictori en l'acte del judici oral. Ignorar aquests dos supòsits excepcionals hauria estat tant com legislar d'esquena a la realitat.

El supòsit de les persones vulnerables enllaça amb les exigències del dret europeu i de l'anomenat "Estatut de la Víctima". Quan resulta absolutament idoni l'examen contradictori del testimoni per les pròpies condicions d'edat, malaltia o discapacitat que presenta, s'ha d'establir una via especial d'assegurament. S'ha optat en aquest cas concret per incloure la col·laboració d'un especialista amb coneixements idonis per establir l'adequada comunicació amb el testimoni menor. Es podran obtenir d'aquesta manera les dades pertinents evitant en el possible la victimització secundària.

Pel que fa a la confessió, és evident que no seria assumible socialment un sistema que no admet, sempre que concorrin determinades condicions legals, un cert valor de la qual presta el investigat abans del judici. Per aquest motiu s'hagi establert per a aquest cas l'exigència d'intervenció judicial, entenent que la presència del jutge constitueix el grau màxim de garantia amb el qual es pot validar l'autenticitat d'aquesta confessió.

Quan el subjecte investigat, que haurà pogut entrevistar-se amb el seu lletrat abans de declarar davant el fiscal, confessi la seva participació en els fets, pot ser portat davant l'autoritat judicial perquè reproduïxi la seva declaració autoincriminatoria. S'exigirà sempre la presència del seu lletrat -o, en els casos d'extrema urgència en què aquest no pugui ser trobat, la del designat d'ofici per assistir a l'acte-. Quan s'hagi procedit d'aquesta manera, el testimoni de la confessió s'inclourà en l'expedient de judici oral i es podrà procedir en tot cas a la seva lectura en el plenari.

LXI

INTERVENCIÓ DELS ACUSADORS

El nou model processal ha de ser coherent amb la nostra tradició històrica. La funció primordial d'aquesta reforma no és una altra, en realitat, d'adaptar aquesta tradició a les exigències derivades del marc constitucional vigent. Les dues referències condueixen a un sistema que, com s'ha exposat, admet acusacions alternatives al Ministeri Fiscal dotades d'un ampli marge d'actuació. Això suposa que aquestes acusacions han de poder intervenir activament en el procediment d'investigació.

També les acusacions personades poden, per tant, conèixer les investigacions desenvolupades i aportar al procediment els elements que estimin útils als seus fins. I disposaran igualment d'un tràmit comú amb la defensa per al complement de la investigació realitzada pel fiscal. En aquest moment, podran accedir a l'autoritat judicial per reiterar la petició de les diligències que els hagin estat denegades. Novament, s'excepcionen d'aquest sistema els casos en què hi ha un risc de pèrdua de la font de prova personal, en els que en tot moment estarà obert al acusador l'al·ludit incident d'assegurament davant del jutge.

Si, finalitzada la investigació amb les diligències complementàries, el fiscal considera que no hi ha elements suficients per a exercir l'acció penal, els acusadors no públics -o les víctimes que en aquest moment decideixin personarse- podran accedir a la fase intermèdia per exercir l'acusació impugnant davant el jutge de Garanties el decret d'arxiu del fiscal. En cas d'estimació d'aquesta impugnació, els actors presentaran el seu escrit d'acusació i el jutge de l'Audiència preliminar realitzarà el control corresponent, disposant el sobreseïment o l'obertura del judici oral. Les accions penals no públiques en discrepància del criteri del fiscal seran plenament possibles però quedaran subjectes, d'aquesta manera, a un doble control judicial.

Quan, en canvi, el fiscal, un cop complementada la investigació, decideixi exercir l'acció pública, els acusadors alternatius podran donar al seu escrit d'acusació el contingut que, segons la seva opinió, exigeixin les circumstàncies, exercint igualment el jutge de l'Audiència preliminar el control de totes les acusacions personades, siguin o no públiques.

En definitiva, l'articulació de les expectatives dels acusadors que siguin contradictòries amb l'actuació del fiscal té també el seu marc de referència en el moment del tancament de la investigació.

LXII

EL TANCAMENT DE LA INVESTIGACIÓ

Si l'únic interès necessitat de tutela judicial en el moment del tancament de la investigació hagués estat el de la defensa, podria haver-se portat a la mateixa fase intermèdia la pràctica de les diligències de descàrrec prèviament denegades pel fiscal. La possibilitat de practicar aquest tipus de diligències, de virtualitat purament defensiva, cohonesta perfectament amb les funcions pròpies del judici d'acusació.

Però l'acumulació de la tutela judicial de les expectatives dels acusadors populars i particulars porta necessàriament a una solució diferent. L'opció per la fase intermèdia hauria portat a una distorsió del sistema i de la natura garantidora que en el mateix té la intervenció judicial. Si s'encomana al jutge de l'Audiència preliminar no només la missió de rebutjar les acusacions infundades -practicando per a això eventuais diligències d'descargo- sinó també la de contribuir a la construcció del fonament de les acusacions no públiques -practicando diligències d'eventual significació acusatoria-, es trencaria greument la naturalesa institucional del judici d'acusació. Ja no es tractaria d'un tràmit de depuració, en garantia de la defensa, de l'acció penal exercitada, sinó d'una segona investigació alternativa a la del Ministeri Fiscal de la qual podria resultar la creació d'una acció penal recolzada pel jutge.

Aquest indesitjat efecte d'implicació judicial en la direcció de l'activitat investigadora i en la formació de l'acció penal només pot conjurar-se disgregant els moments de complement de la investigació, impugnació de l'arxiu i judici d'acusació.

LXIII

COMPLEMENT DE LA INVESTIGACIÓ

Com ja s'ha anticipat el tràmit de complement de la investigació és únic i conjunt per a les acusacions i les defenses i té lloc davant del jutge de Garanties. Es produeix una vegada que el fiscal ha acabat les seves pròpies diligències i està en condicions de prendre la seva decisió. Es preserva així l'agilitat de la investigació prèvia i la puresa del posterior judici d'acusació.

Aquest últim tràmit de complement adquireix, d'aquesta manera, un caràcter molt divers al que presenten les actuals "diligències complementàries" de la fase intermèdia del procediment abreujat, ja que en el nou sistema la investigació ja ha estat "dirigida" a un fi concret pel subjecte competent per exercir l'acció pública, que està en disposició de prendre la decisió d'acusar o no acusar.

S'acaba així amb l'absurd sistema actual de diligències complementàries "obligatòries" per al jutge. En la legislació vigent, ja que la direcció marcada pel jutge, al no ser aquest el titular de l'acció pública, no garanteix que s'hagin obtingut els elements necessaris per exercir o descartar l'acusació, l'autoritat judicial resta obligada a practicar les diligències complementàries que li sol·licita el fiscal, a qui ja s'ha donat termini per presentar el seu escrit d'acusació.

La dinàmica del nou model ha de ser justament la contrària. Amb l'acció pública preparada o descartada pel director de la investigació, el jutge de Garanties ha de decidir lliure i fonamentada sobre les expectatives investigadores que els interessats -defensa i acusadors no públics- li posen de manifest i que no han estat ateses pel fiscal.

LXIV

IMPUGNACIÓ DE L'ARXIU PELS ACUSADORS

Resolta definitivament la qüestió de la insuficiència dels materials obtinguts, el fiscal ha de resoldre el que sigui procedent sobre l'exercici de l'acció pública o l'arxiu del procediment.

En aquest moment, els acusadors personats poden impugnar la decisió d'arxiu del fiscal amb una sola finalitat: que els permeti exercir l'acusació amb els elements de judici que ofereix una investigació ja definitivament tancada. Aquesta impugnació de la decisió d'arxivar la investigació es realitzarà novament davant el jutge de Garanties, que, d'aquesta manera, podrà donar accés als acusadors no públics a la fase intermèdia o confirmar la decisió adoptada.

D'aquesta manera, el jutge de l'Audiència Preliminar no actuarà en tràmit de fase intermèdia per complementar la investigació amb diligències virtualment incriminatòries sol·licitades per aquests acusadors. Tampoc contribuirà a la construcció de l'acció penal en perjudici de l'investigat. Es dedicarà exclusivament a la revisió de l'acusació presentada, al seu depuració i, eventualment, al seu rebuig, dictant el corresponent acte de sobreseïment.

LXV

TUTELA DELS INTERESSOS DE LA DEFENSA EN EL TANCAMENT DE LA INVESTIGACIÓ

En aquest tràmit de tancament també es dona a la defensa la possibilitat d'obtenir una major certesa sobre els efectes de la conclusió de la investigació acordada pel fiscal.

Encara que la resolució d'arxiu suposa sempre un benefici per l'investigat, aquest pot tenir la lògica expectativa de convertir aquesta decisió del fiscal, que forçosament no té efecte de cosa jutjada -ja que qui l'adopta no exerceix jurisdicció- en una resolució irrevocable. Per això, si el fiscal acorda l'arxiu s'arbitra un tràmit pel qual l'defensa pot sol·licitar al jutge el sobreseïment per algun dels motius que la nostra legislació actual s'identifica amb el sobreseïment lliure.

En el cas que fiscal hagi arxivat la investigació per raó de la inexistència de delictes o de responsabilitat criminal, sense que cap acusador hagi impugnat aquesta decisió, el

sobreseïment del jutge de Garanties serà un tràmit automàtic al qual està obligat per la inexistència d'acusació.

Si, en canvi, el fiscal ha arxivat el procediment per raons provisionals que permeten la seva posterior reobertura, la defensa podrà impugnar aquesta decisió per entendre que el fet no és delictiu o que s'ha de descartar definitivament la seva participació en el mateix. En aquest supòsit, el jutge de Garanties tindrà l'alternativa d'confirmar l'arxiu del fiscal, amb el seu efecte purament provisional, o de disposar el sobreseïment, que en el nou model sempre té efecte de cosa jutjada, com a decisió jurisdiccional sobre la qüestió de fons.

Aquesta introducció de l'interès de la defensa en l'obtenció d'una decisió irrevocable sobre la seva falta de responsabilitat respon a una doble finalitat.

D'una banda, busca introduir expressament una via per a una jurisprudència constitucional que va reconèixer puntualment el dret de l'investigat a obtenir un sobreseïment lliure -enfront de la decisió d'arxiu purament provisional que el jutge instructor havia acordat en el cas resolt-.

D'altra banda, tracta d'aprofitar, un cop més, la diversa posició funcional en la qual queda el jutge -de garanties- en el nou model. El seu paper de garant li permetrà posar fi a una estesa pràctica que ha fet desaparèixer de la fase d'investigació el sobreseïment lliure, normalment per una malentesa prudència del fiscal i del jutge instructor -compelidos per les funcions compartides de persecució del delictes-.

El dictat sistemàtic de sobreseïments purament provisionals té un efecte similar al que al seu dia van produir les antigues "absolucions en la instància". El nou Jutge de Garanties tindrà, per tant, la missió de revisar la decisió d'arxiu del fiscal i atribuir-li, si és el cas, un efecte definitiu en benefici de l'investigat.

LXVI

FUNCIONS DE LA FASE INTERMÈDIA

Tancada la investigació i exercida l'acció penal comença el curs de l'anomenada fase intermèdia. Des d'aquest moment adquireixen les actuacions ple caràcter jurisdiccional, ja que s'ha presentat una concreta pretensió acusatòria. Així es declara expressament en el precepte que encapçala la regulació d'aquesta fase: l'acció penal s'exercita amb la presentació de l'escrit d'acusació. Això determina igualment que el pronunciament judicial sobre l'admissibilitat d'aquesta acció -ja plenament conformada i exercida- no pugui tenir efectes purament provisionals. D'aquesta manera si, en la seva tasca de depuració, el jutge estima que l'acció penal exercitada contra l'acusat no està suficientment fundada, el sobreseïment que dicti tindrà sempre ple efecte de cosa jutjada. L'acusador, per tant, no podrà presentar l'acció penal amb una intenció merament exploratòria. Haurà d'assumir que les conseqüències de l'exercici de l'acció contra un ciutadà són sempre definitives. Per la seva banda, el ciutadà que ha estat formalment acusat podrà, d'aquesta manera, obtenir un pronunciament assegurança sobre la responsabilitat que se li atribueix en els fets punibles.

El sobreseïment judicial en la fase intermèdia es relaciona amb la nova articulació del sistema de "imputació". Com s'ha exposat anteriorment, la veritable essència jurisdiccional de la "imputació" no està en la seva dimensió de formulació provisional de càrrecs -assumida en el nou sistema com a acte de part en l'anomenada "primera compareixença" - sinó en la seva altra vessant de verificació del fonament dels càrrecs que l'acusació pretén finalment presentar. La missió jurisdiccional en la imputació es desenvolupa, per tant, en el judici d'acusació mitjançant l'examen judicial dels càrrecs definitivament formulats per l'actor i de la licitud dels elements que els sustenten.

És aquest el model de "imputació judicial" que, com a paradigma comú als sistemes continentals i anglosaxons, s'ha establert en el procediment davant la Cort Penal Internacional. En el procediment establert en l'Estatut de Roma, una vegada que la investigació ha conclòs, la Sala de Qüestions Preliminars ha d'efectuar el judici d'acusació mitjançant una audiència "de confirmació dels càrrecs" prèvia a l'obertura del plenari. Aquest és el sistema pel qual, en definitiva, s'opta en aquesta regulació.

En realitat, amb aquesta opció legislativa no es fa altra cosa que tornar novament a l'esperit de la regulació de 1882, que queda enfortit. El judici d'acusació tenia en la fase intermèdia del procediment ordinari un protagonisme similar al que se li atribueix en el nou model. Corresponia seu exercici a un òrgan diferent del jutge instructor que havia dirigit les investigacions. La posterior regulació del procediment abreujat, en atribuir aquesta funció al mateix jutge d'instrucció que havia construït la tesi acusatòria i impulsat el procediment fins a la fase intermèdia convertir aquest judici sobre el fonament de l'acusació en un tràmit purament nominal. Es tracta, per tant, també en l'àmbit de la fase intermèdia, de recuperar una funció de control judicial que és essencial en un model garantista procés i que s'ha vist devaluada per la seva atribució a un únic jutge amb funcions de direcció de la investigació.

Com s'ha assenyalat anteriorment, la competència per conèixer de la fase intermèdia s'atribueix a un magistrat de la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància que, en aquest cas concret, actuarà com a jutge de l'Audiència preliminar i que no intervindrà després en el desenvolupament del judici oral. A aquest correspon igualment la funció relativa al control de la legitimitat i utilitat de la pluralitat de acusadors, que ja ha estat exposada en tractar el nou règim de l'acció popular.

LXVII

PROCEDIMENT DE LA FASE INTERMÈDIA

Pel que fa al procediment dissenyat per a la fase intermèdia, la idea rectora ha estat evitar en la mesura possible la duplicació de tràmits. D'aquesta manera, s'ha adoptat un concepte ampli de l'escrit d'acusació que inclou dues parts diferenciades que es presenten a un mateix temps: les conclusions provisionals i la proposició de prova, d'una banda, i la fonamentació de l'acusació, per un altre. Aquest últim document conté els motius pels quals l'acusador considera que hi ha fonament suficient per a celebrar un judici penal.

Aquesta idea unificadora de tràmits es trasllada també a l'escrit de defensa. Té aquest igualment un doble contingut. D'una banda, es compon de la qualificació provisional -que es formula de contrari a la presentada per l'acusació- i de la proposició de prova. Inclou, d'una altra banda, qualsevol de les impugnacions pròpies del judici d'acusació: petició de sobreseïment o exclusió d'un acusador il·legítim o superflu.

En qualsevol cas, a efectes de dinamitzar el procediment, s'admet que la defensa pugui limitar-se a presentar la qualificació provisional i la proposició de prova, sense necessitat de formular cap impugnació de la tesi acusatòria. En aquest supòsit, es podrà passar directament a judici oral. Adquireix, així, aquesta fase intermèdia una naturalesa eventual similar a la del model portuguès, en que l'activitat del jutge només té lloc en funció de les impugnacions presentades.

De la mateixa manera, en incloure les conclusions provisionals i les impugnacions formulades per l'acusat en un tràmit comú, s'evita l'articulació d'un altre addicional si les segones són rebutjades. Per tant, no serà necessari un nou trasllat a la defensa per formular conclusions, guanyant de nou el procediment en agilitat i senzillesa. S'evita igualment, així, que es facin impugnacions purament formals, amb les que es promogui l'activitat de control judicial amb la sola finalitat de guanyar temps en l'elaboració de les conclusions provisionals.

De la mateixa manera, només se celebra vista en la fase intermèdia quan el jutge de l'Audiència Preliminar ho considera imprescindible segons el seu prudent arbitri. A aquest correspon, per tant, ponderar la utilitat de sentir a les parts en una compareixença que, per il·lustrar el seu criteri, pot dirigir amb la màxima llibertat.

Aquesta regulació flexible del procediment fa, en definitiva, que la fase intermèdia dissenyada sigui igualment apta per a canalitzar un procés complex, en el qual es produiran nombroses impugnacions i la vista davant del jutge serà imprescindible, com per a un assumpte senzill, que podrà tenir una immediata transició al judici oral sense que es produeixin més dilacions.

LXVIII

FORMACIÓ DE TESTIMONIS PER AL JUDICI ORAL

És evident que per preservar el més perfecte exercici de la funció d'enjudiciament ha de cuidar-se que no arribin al tribunal sentenciador més que els materials absolutament imprescindibles. Per aquest motiu correspongui al jutge de l'Audiència Preliminar la formació del que s'anomena "expedient del judici oral", format per una sèrie limitada de testimonis.

Amb l'al·ludida finalitat d'assegurar la puresa del plenari, es regula l'obertura del judici oral de forma substancialment similar a l'avui prevista en la Llei del Jurat.

No obstant això, s'introdueixen modificacions tendents a donar un major protagonisme a les parts en la formació de testimonis. Només s'inclouen com a testimonis d'ofici que han d'arribar al judici oral els del propi acte d'obertura i les qualificacions i proposicions de prova de les parts. Per tant, excepte petició expressa, aquests testimonis poden ser els únics elements a disposició de l'òrgan enjudiciador per celebrar la vista.

Les parts poden sol·licitar que a aquest contingut mínim es sumin únicament tres classes de materials obtinguts durant la fase preparatòria: els actes d'assegurament de prova personal, les diligències irreproducible necessitades de ratificació en el judici i els elements aportats com a prova documental. Es prohibeix en tot cas que es lliure testimoni de les diligències policials, de les declaracions de testimonis i de les exposicions orals dels perits que no hagin constituït actes d'assegurament en el corresponent incident.

Fora ja de l'expedient del judici oral que s'ha de transmetre a l'òrgan d'enjudiciament, es regulen els testimonis d'ús de les parts. En aquest cas, sí que podran les acusacions i defenses sol·licitar còpies de les declaracions prestades en el procediment d'investigació, als efectes de posar de manifest en el curs del judici oral les contradiccions en què puguin incórrer els declarants i establir així la seva credibilitat.

LXIX

PREPARACIÓ DEL JUDICI ORAL

Conclusa la fase intermèdia, l'òrgan d'enjudiciament només li correspon per a la preparació del judici oral el compliment del tràmit d'admissió i depuració de prova. S'estableix per a això un senzill incident contradictori basat en les impugnacions que formulen les parts. S'acaba, d'aquesta manera, amb el sistema de qüestions prèvies -que hauran de plantejar-se ara en la fase intermediària que sostreïen al tribunal sentenciador de la seva veritable missió. Les diferents qüestions prèvies que no estiguin relacionats amb la prova hauran estat plantejades en l'audiència preliminar, i el jutge de la fase intermèdia hi haurà ja realitzat la corresponent tasca de sanejament.

La regulació d'aquest incident s'ha d'entendre complementada amb les regles generals sobre prova que estableixen les disposicions generals. Es recull en aquesta seu la doctrina constitucional sobre la prova il·lícita que va ser ja consolidada fa més d'una dècada pel Tribunal Constitucional. S'adaptin igualment al procés penal les normes generals sobre necessitat i objecte, pertinència i utilitat de la prova.

LXX

SUSPENSÍO DEL JUDICI I PRESÈNCIA DE L'ACUSAT EN EL MATEIX

Abans de l'inici de les sessions del plenari, pot posar-se de manifest l'existència d'una causa de suspensió del judici. En aquest punt, es distingeix la suspensió pròpiament dita de les causes discrecionals que poden conduir a la interrupció de les sessions amb motiu d'un esdeveniment sobrevingut.

Així, les causes de suspensió suposen l'absència d'un requisit necessari per a la celebració de la vista -com la presència de l'acusat, d'un testimoni fonamental o l'advocat defensor. Obliguen, davant l'absència d'un pressupost necessari per a la celebració del judici, a decretar la

suspensió llevat dels casos excepcionalment consignats. En canvi, les causes d'interrupció són incidències que poden portar al tribunal a interrompre les sessions acord amb el seu lliure criteri. Constitueixen, per tant, excepcions facultatives a la unitat d'acte que només als magistrats de l'òrgan d'enjudiciament correspon apreciar. En un i altre cas, es manté el termini tradicional per conservar la validesa de les actuacions, havent de reprendre el judici oral dins dels trenta dies següents a la suspensió o interrupció decretada.

Justament, un dels pressupostos necessaris perquè, per regla general, pugui celebrar-se el judici oral és la presència de l'acusat. S'ha optat per mantenir el mateix límit per a la celebració en absència de dos anys de presó que ja està contemplat en l'actual regulació del procediment abreujat.

Qüestió diferent és que es pugui autoritzar l'acusat per absentar-se de les sessions o dels concrets actes del judici que no l'afecten directament. Aquesta possibilitat té una especial incidència en els judicis que es prolonguen durant diversos dies i poden arribar a durar fins i tot mesos. En aquest punt, s'ha fugit de la radicalitat pròpia d'alguna regulació estrangera, que permet que el judici se celebri només amb la defensa de l'acusat. S'ha optat, així, per un sistema més adequat a la nostra tradició però més flexible que el de la llei processal actual. Es conserva, d'aquesta manera, el pes ritual de la presència de l'acusat però es dona al tribunal l'opció d'autoritzar que es absent en determinats moments o sessions del plenari. Aquesta previsió, seguint en aquest punt la línia de l'Ordenança alemanya, té una concreció singular quan són diversos els acusats i determinades actuacions del plenari només afecten a un d'ells, podent excusar la presència dels altres.

No obstant això, l'acusat haurà d'acudir en tot cas als actes de prova que exigeixin la seva presència, no només en la mesura que ell mateix hagi d'intervenir activament, com en una declaració, sinó també pel que fa hagi de ser objecte d'algun tipus d'activitat probatòria, com ara quan hi hagi de ser reconegut per un testimoni.

Finalment, també s'ha donat regulació a la possible expulsió de l'acusat que alteri el desenvolupament de les sessions. Novament, s'ha seguit aquí una fórmula similar a la del Codi italià, temperada per una clàusula, presa de la llei portuguesa, que salvaguarda el dret de l'acusat a l'última paraula.

LXXI

ESTRUCTURA DEL JUDICI ORAL

El judici oral pròpiament dit, encara que necessitat de poques opcions que les fases prèvies del procediment, ha de trencar amb el sistema que s'ha consolidat en la pràctica, de discutible ancoratge legal. D'acord amb aquest, el judici comença amb la declaració de l'acusat. Aquest acte inicial condiona la dinàmica posterior del judici i vicia la perspectiva amb que el seu objecte ha de ser contemplat. La pràctica actual ha fet que l'acusació, en lloc de veure compel·lida a demostrar les seves tesis, pugui basar la seva actuació en el qüestionament de la versió inicial dels fets donada per l'acusat. L'actor centra així la seva activitat a contradir la tesi manifestada per l'acusat en la seva declaració inicial, tractant de fer més creïble la qual ell mateix sosté en el seu escrit de qualificació.

Aquesta, evidentment, no ha de ser la dinàmica d'un judici oral realment basat en el dret a la presumpció d'innocència. La missió de l'acusació és la de demostrar la tesi de la culpabilitat de l'acusat més enllà de tot dubte raonable. Si, un cop practicada la prova de l'acusació, la responsabilitat criminal no està acreditada no és necessària cap activitat probatòria de descàrrec. En realitat, ha de donar-se a l'acusat l'oportunitat de donar lliurement una versió alternativa a la qual, a través de la prova de càrrec, hagi exposat prèviament l'acusació. Per tant, en el nou model de procés la declaració de l'acusat podrà produir-se una vegada obert el torn de la defensa, en el moment que aquesta decideixi i exclusivament a la seva pròpia instància.

En definitiva, el sistema actual de declaració inicial de l'acusat distorsiona el joc efectiu del principi de presumpció d'innocència i genera una pràctica processal purament dialèctica en la qual el jutge sembla encaminat a triar la tesi més versemblant entre dues opcions d'igual valor,

quan en realitat que ha de demostrar plenament les seves tesis és la part acusadora. La defensa ha de poder limitar-se a generar un dubte raonable sobre la mateixa. A aquesta idea respon la variació de la posició de la declaració de l'acusat en l'estructura del judici oral.

LXXII

DESENVOLUPAMENT DEL JUDICI ORAL

Amb la mateixa finalitat d'acomodar el judici a les exigències d'un model acusatori, s'han adaptat les tradicionals facultats d'ofici de l'òrgan judicial. Seguint la línia marcada per la doctrina jurisprudencial, la possible activitat probatòria suggerida pel tribunal haurà de ser acollida com a pròpia per alguna de les parts perquè pugui ser realitzada.

Pel que fa a la regulació de cada mitjà probatori, s'ha optat per invertir la tònica de la regulació vigent i incloure el seu gruix normatiu en les disposicions pròpies del judici oral. Es remarca així el caràcter necessari i el valor superior de la prova del plenari enfront de les diligències, purament eventuals i mancats d'efecte probatori, que es poden practicar durant la investigació.

De fet, la dinàmica de la pràctica de la prova pot ser molt diversa a la de la diligència preparatòria amb la qual pot estar en relació. Així passa, per exemple, en el règim de la declaració testifical, que en la fase d'investigació consisteix en una exposició o narració del testimoni i en el judici oral s'articula com a veritable interrogatori de part, amb preguntes contrari en un torn específic i amb possibilitat del proponent de realitzar una última ronda de preguntes per establir la credibilitat del testimoni, tal com es preveu, per exemple, en el Codi de procediment italià.

La funció de la nova regulació dins de cada mitjà probatori ha estat la de millorar i perfeccionar el seu funcionament actual. Una particular explicació requereix, però, el nou règim de la prova documental, pel seu abast estructural en el nou sistema.

En primer lloc, es posa fi a la necessitat de lectura incondicionada de tots els materials proposats com a prova documental, que ve sent sistemàticament ignorada en la pràctica diària. Es permet, seguint la línia del Codi italià, la mera designació, als efectes d'assegurar la contradicció de les parts, dels elements que seran valorats pel tribunal amb caràcter de document.

Feta aquesta excepció, s'estableixen tres règims diferenciats d'accés al plenari del material investigador. La finalitat d'aquesta regulació és assegurar el protagonisme del judici oral. Es diferencien per això les "lectures admeses", les "lectures de contrast" i les "lectures prohibides".

S'admet, en primer lloc, la lectura dels actes d'assegurament practicats només per al cas que es verifiqui l'esdeveniment impeditiu de la seva realització com a prova en el judici oral. No obstant això, com ja es va exposar en el seu lloc, s'admet en tot cas la lectura de la confessió prestada davant del jutge i de la declaració del testimoni vulnerable que no ha estat considerat apte per ser sotmès a examen contradictori en el plenari. Com ja s'ha posat de manifest, aquests dos supòsits escapen de la finalitat institucional general de l'incident d'assegurament i tendeixen directament a la seva lectura en el judici. S'admet també la lectura de les diligències irreproduïbles necessitades de ratificació.

En canvi, les declaracions practicades en forma ordinària durant la investigació només podran ser utilitzades com a mer instrument de determinació de la veracitat del testimoni. Per això, només podran ser aportades i llegides quan un testimoni incorri en una contradicció substancial. En aquest supòsit, la part que hagi obtingut per al seu propi ús el corresponent testimoni, al verificar una contradicció rellevant del testimoni, podrà sol·licitar la lectura de la declaració prèviament prestada en la fase d'investigació. Cal advertir que aquesta lectura no té cap fi més que evidenciar la contradicció produïda, sense que el que s'ha dit en la declaració prestada en la fase investigadora pugui servir per formar la convicció del tribunal. La seva utilitat exclusiva es projecta sobre la credibilitat que té el narrat pel declarant en el propi acte del plenari.

Finalment, es prohibeix la lectura de la resta de materials de la investigació.

LXXIII

LA SENTÈNCIA: VALORACIÓ DE PROVA I PRESUMPCIÓ D'INNOCÈNCIA. ESTÀNDARDS DE PROVA MÍNIMA

Pel que fa a la forma i contingut de la sentència, el text articulat es remet a la regulació general de la Llei orgànica del poder judicial, incloent-hi certes especialitats exigides per als judicis criminals.

Així, en l'àmbit de la fonamentació jurídica de la sentència s'exigeix que figuri, primera i separatament, la valoració de la prova. Aquesta ha d'incloure l'anàlisi, individual i conjunt, dels elements que funden la convicció fàctica del tribunal. Amb això, no només es reafirma la naturalesa jurídica del judici al fet, essencial en l'àmbit del Dret penal -en que el delictes és, abans de res, un fet històric. Es facilita, a més, l'efectivitat del control de la sentència. Les parts que discrepin de la resolució emesa podran -en el corresponent recurs- atacar la racionalitat de la inferència probatòria realitzada, posar de manifest -en el cas de la defensa- l'existència d'una altra tesi alternativa igualment plausible o evidenciar, finalment, que no han estat preses en consideració determinades proves essencials.

Precisament amb vista a la crítica probatòria, es conserva i actualitza la tradicional regla de lliure valoració. Se subratlla adequadament el seu valor com a garantia epistemològica ineludiblement lligada al dret a la presumpció d'innocència. Per aquest motiu quedi immediatament vinculada -en un únic precepte- al deure d'absolució del tribunal en cas de persistir un dubte raonable. En aquest sentit, l'estàndard d'exigència probatòria que pot portar a la fallada condemnatòria no concorre en els casos en què hi ha una tesi sobre els fets -alternativa a la formulada per l'acusació- que resulta mínimament raonable. Per aquest motiu no pugui existir cap fórmula apriorística susceptible de conduir mecànicament a la condemna i que la regla de lliure valoració sigui absolutament obligada des de l'òptica del dret a la presumpció d'innocència.

Però no es pot arribar a la mateixa conclusió en sentit invers. L'ordenament penal sí que pot establir certes regles legals que evitin la vulneració del dret a la presumpció d'innocència i que impedeixin l'emissió d'una sentència condemnatòria fundat exclusivament en elements de convicció que en cap cas poden conduir a inferir la culpabilitat de l'acusat amb el necessari grau de certesa. D'aquí la singular importància que adquireix en la regulació de la sentència la inclusió de certs estàndards de prova mínima.

Entroncant amb la jurisprudència constitucional sobre la presumpció d'innocència, la pràctica processal ha demostrat que certs mitjans de prova ofereixen un alt marge d'error i no tenen fiabilitat suficient per a sustentar per si sols una sentència condemnatòria. Per això, el nou model exigeix expressament que concorrin elements de corroboració suficient quan l'única prova de l'acusació és un testimoni de referència, la mera identificació visual de l'acusat o la sola declaració d'un coacusat.

LXXIV

CONGRUÈNCIA FÀCTICA DE LA SENTÈNCIA

Pel que fa a la congruència fàctica de la sentència, cal partir de la millor delimitació de l'objecte del judici que és apreciable en la nova regulació positiva. D'aquesta manera, les acusacions no poden introduir canvis fàctics substancials en les seves conclusions definitives. Aquesta prohibició queda complementada amb una regla de congruència fàctica, que impedeix apreciar en la sentència fets no inclosos en les qualificacions definitives de les parts i no debatuts en l'acte del judici oral.

En aquest punt, té singular importància la referència que fa la nova regulació al contingut fàctic de la sentència de signe absolutòria. És evident que hi ha supòsits en què la decisió absolutòria ha d'estar precedit d'un complet relat de fets provats. Això és especialment exigible quan la raó de l'absolució és l'atipicitat del fet, que ha de poder ser discutida per l'acusador en via de recurs, al·legant infracció de la llei substantiva.

No és admissible, en canvi, que s'inclouin en una sentència absolutòria consideracions incompatibles amb el dret a la presumpció d'innocència. S'han donat casos en què el tribunal, sense que s'hagi practicat cap prova, ha inclòs en la sentència contundents afirmacions relatives a la culpabilitat de l'acusat. Algun tribunal penal, reaccionant davant la retirada de l'acusació abans de la celebració del judici, ha arribat a dir que s'ha vist obligat a dictar sentència absolutòria contra la seva pròpia convicció, ja que hi havia elements suficients per condemnar. També s'han donat casos en què una fallada absolutòria basat en la immediata apreciació d'una causa d'extinció de la responsabilitat criminal, com la prescripció del fet, no ha evitat que la sentència inclogui un relat complet dels fets punibles, amant amb àmplies valoracions relatives a la suficiència de la prova practicada per sustentat un judici de culpabilitat.

Aquest tipus de censures purament "morals" han de ser evitades. Són impròpies d'un tribunal criminal que, com a tercer imparcial, no ha de fer judicis acusatoris i que deu, en canvi, comportés amb el màxim respecte a la presumpció d'innocència. Per aquest motiu, es prohibeix que la sentència absolutòria contingui consideracions incompatibles amb la vigència d'aquest dret fonamental.

LXXV

CONGRUÈNCIA JURÍDICA DE LA SENTÈNCIA

Sí s'admeten, en canvi, en les conclusions definitives de les parts, modificacions relatives a la qualificació jurídica, al grau de participació de l'acusat, a l'apreciació de agreujants i a la petició d'una major pena. En aquests casos, seguint la línia actualment fixada en la regulació del procediment abreujat, es permet a la defensa sol·licitar l'ajornament de la vista perquè pugui preparar les seves alegacions o proposar una nova prova relacionada amb la modificació introduïda per l'actor.

No obstant això, la nostra regulació no conté una descripció clara dels supòsits i requisits que permeten al tribunal apartar-se de la qualificació jurídica utilitzada per les acusacions en les seves conclusions definitives. És la doctrina jurisprudencial, constitucional i ordinària, la que permet delimitar adequadament els diferents supòsits. A ella s'ajusten les disposicions relatives a la "congruència jurídica de la sentència".

Així, si la qualificació jurídica que el tribunal estima aplicable al cas és més lleu que la proposta per les acusacions, i si el nou títol jurídic a què l'òrgan judicial al·ludeix és homogeni a l'anterior, es pot dictar sentència condemnatòria sense obrir un nou debat entre les parts. En aquests casos, l'homogeneïtat implica que tots els elements típics de la nova qualificació jurídica -que és més beneficiosa per al acusat- han estat discutits en el judici oral, per la qual cosa no es produeix cap minva de l'adequada contradicció de les parts. En canvi, si la qualificació menys greu que el tribunal estima aplicable és heterogènia -és a dir, fins i tot basant-se en els mateixos fets, conté un element típic no debatido-, la nova regulació admet que sigui sotmesa a la consideració i debat de les parts. Això implica que la manca d'homogeneïtat ha de circumscriure a una pura qüestió jurídica que vaig poder passar si, per exemple, l'element típic no discutit és un element normatiu.

En canvi, l'aplicació d'una qualificació jurídica més greu es subjecta a requisits molt més estrictes. Es prohibeix en tot cas quan la nova qualificació jurídica no és homogènia o quan es basa en fets no debatuts al plenari. Sí, en canvi, el nou títol jurídic és homogeni i es refereix a fets discutits en l'acte del judici, el tribunal que ho consideri aplicable d'acudir a la tradicional formulació de la "tesi" en un debat contradictori. També haurà de plantejar aquesta tesi que la pena sol·licitada per les acusacions no es correspongui amb la prevista legalment per al delictat qualificat.

En aquest punt es realitzen dos canvis fonamentals. El primer consisteix en l'adaptació de la regulació positiva de la "tesi" a la interpretació jurisprudencial dominant. La tesi sotmesa pel tribunal al debat i consideració de les parts només es pot fonamentar la condemna si és acollida per algun dels acusadors.

En aquest punt, és cert que s'ha fet una seriosa objecció doctrinal a aquesta interpretació "acusatòria" del Tribunal Suprem. Així, un sector de la doctrina, inspirant-se en el model processal alemany i en els extraordinaris poders d'ofici que en aquest ordenament corresponen a l'òrgan enjudiciador, entén que el tribunal, en plantejar la tesi, salvaguarda prou la contradicció de les parts. Això n'hi hauria prou, des d'aquesta perspectiva, per sustentar la condemna en el títol jurídic més greu proposat pel tribunal -i que, per tant, ha pogut ser discutit per la defensa-. Es fa, així, una aplicació ortodoxa del principi *dóna mihi facta dabo tibi ius*, només temperat per exigències relatives al principi de contradicció.

Davant d'aquesta posició, no es pot oblidar que el veritable problema rau aquí, novament, en el paper del jutge en el procés penal, com a tercer aliè a la contesa que no ha d'assumir funcions de part, de bon tros la funció activa de persecutor del delictes en la faceta d'acusador. El jutge no ha d'anar, per tant, més enllà de l'interès en el càstig que ha manifestat l'òrgan estatal d'acusació pública o el del ciutadà que exercita alternativament l'acció. És, novament, la imperiosa necessitat de salvaguardar la imparcialitat objectiva de l'òrgan jurisdiccional - incompatible a l'assumpció de qualsevol funció de part-, la qual ha de portar a acollir en seu legislativa la interpretació realitzada pel Tribunal Suprem com la més d'acord amb els principis fonamentals del nou sistema.

La segona novetat sobre la "tesi del tribunal" es refereix al moment processal en què pot ser plantejada. En els casos complexos, que són els que realment poden exigir l'específic debat sobre la correcció de la qualificació jurídica de les parts, resulta realment improbable que el tribunal pugui arribar a plantejar la tesi en el desenvolupament de la pròpia vista. És, més aviat, l'estudi i reflexió posterior per part dels magistrats -en el curs de les deliberacions- el que permet advertir l'existència d'un títol jurídic alternatiu que s'estima més adequat al cas. Un títol que pot, fins i tot, ser l'únic aplicable. Per aquest motiu s'ha optat per admetre la celebració d'una vista després de conclòs el judici oral i abans del dictat de la sentència, en el bon enteniment que té com a objecte exclusiu aquesta *questio iuris* i que no poden admetre nous plantejaments fàctics o probatoris.

LXXVI

EL SISTEMA DE RECURSOS. RECURSOS CONTRA RESOLUCIONS INTERLOCUTÒRIES

En matèria de recursos, són tres els pressupostos fonamentals d'aquesta reforma. D'una banda, el nou text pretén modernitzar el sistema evitant que els jutges es vegin cridats a revisar les seves pròpies resolucions a través d'impugnacions horitzontals que són estimades en molt comptats casos. De l'altra, comença la introducció efectiva de l'anomenada "segona instància", opció que constitueix un dels eixos estructurals de la proposta de reforma. Finalment, s'atribueix al Tribunal Suprem la funció de preservar la imprescindible unitat i coherència en la interpretació de l'ordenament jurídic penal. La cassació passa, per tant, a ser un instrument d'unificació de doctrina.

La regulació positiva s'inicia amb el règim de recursos contra les resolucions dels secretaris judicials, que manté els criteris establerts en la reforma duta a terme per la llei 13/2009, de 3 de novembre, d'implantació de l'Oficina Judicial.

S'estableix, a continuació, el règim dels recursos contra els actes dictats pel jutge de Garanties, pel de l'Audiència preliminar i pels òrgans d'enjudiciament i d'execució. S'aparta, en aquest àmbit, el text presentat de la regulació actualment en vigor. Aquesta es caracteritza per la duplicació de les impugnacions disponibles, ja que arbitra un recurs potestatiu de reforma i un recurs addicional d'apel·lació. Aquesta dualitat genera importants retards en la tramitació dels procediments, la qual cosa no sembla justificat a la vista de l'escassa virtualitat que, com a instrument de control, té la sol·licitud de reforma formulada al mateix jutge que ha dictat la resolució qüestionada.

No obstant això, no sembla tampoc raonable que tot el control de les resolucions interlocutòries quedi relegat al recurs devolutiu formulat davant el tribunal d'apel·lació. Aquesta càrrega addicional perjudicaria l'eficaç exercici de la funció fonamental d'aquest òrgan, que en el nou model ha de conèixer en exclusiva dels recursos que es formulin contra les resolucions que

posen fi al procediment amb ple efecte de cosa jutjada -els actuacions de sobreseïment i les sentències.

Doncs bé, en aquesta cruïlla s'ha seguit una opció intermèdia que aprofita la particular fisonomia dels nous tribunals d'instància. Es configura, d'aquesta manera, dins d'aquest tribunal, una secció exclusivament encarregada de conèixer els recursos de reforma contra les actuacions impugnables, excepció feta, segons l'exposat, d'aquells que posen fi al procediment. El recurs de reforma manté, per tant, el seu caràcter horitzontal, en resoldre dins del mateix òrgan d'instància, però deixa d'estar atribuït al mateix jutge que ha dictat la resolució impugnada.

LXXVII

LA SEGONA INSTÀNCIA

Des del dictamen 20 de juliol del any 2000, en el cas "Cesáreo Gómez", el Comitè de Drets Humans de les Nacions Unides ve condemnant reiteradament al nostre país per incompliment del dret a la doble instància. La superació d'aquesta situació, que es fa més urgent des de la ratificació l'any 2009 del Protocol número 7 al Conveni Europeu de Drets Humans, obliga a prendre diverses decisions fonamentals sobre el model i l'àmbit del recurs d'apel·lació.

La primera qüestió a decidir és si s'ha d'introduir en el nostre ordenament processal penal un model d'apel·lació plena o si s'ha de mantenir el sistema tradicional d'apel·lació limitada.

La doctrina processal i la pròpia experiència del sistema alemany de doble enjudiciament posen en relleu que són més grans els inconvenients i desavantatges del sistema ple que els derivats del sistema limitat. L'apel·lació plena condueix, d'una banda, al fet que les parts es reserven la seva veritable estratègia processal per a la segona instància, servint el primer enjudiciament per temptejar o explorar les possibilitats del contrari. D'altra banda, en el segon judici, la dinàmica dels testimonis perd la seva espontaneïtat; els intervinents tendeixen a reproduir -o reconstruir, segons els seus interessos el narrat en el judici anterior, deixant de tenir com a referència principal la seva percepció directa dels fets. La virtualitat de l'acte del judici oral com a mitjà d'esclariment de la veritat es veu, d'aquesta manera, reduïda en les dues instàncies, en un cas per l'omissió de les proves rellevants i en l'altre per la devaluació del seu contingut.

En realitat, res garanteix un major encert del tribunal d'apel·lació en l'apreciació directa de la prova. De fet, de cara a assegurar una més racional valoració de la prova practicada, seria més efectiu que tot l'enjudiciament en primera instància s'atribuís a un tribunal col·legiat, la qual cosa exigiria una inversió econòmica menor que la instauració d'un sistema generalitzat d'apel·lació plena. Per aquest motiu, el sentit de la revisió fàctica en el recurs d'apel·lació ha de ser un altre diferent, més adequat a la seva fisonomia com a instrument de control. En definitiva, el text articulat opta clarament per un model d'apel·lació limitada.

Resolta aquesta qüestió preliminar, el segon pas consisteix a determinar si les possibilitats d'impugnació de les resolucions penals han de ser diferents en funció del caràcter absolutori o condemnatòri de la decisió dictada. Així, és evident que, dictada una sentència condemnatòria, han d'obrir-se amplis marges de revisió en benefici del reu. En canvi, enfront de la sentència absolutòria han d'extremar-les cauteles, ja que no seria admissible un sistema que permetés arribar a una convicció sobre la culpabilitat de l'acusat sense la imprescindible immediació i contradicció en l'examen de les proves.

En realitat, les disposicions generals que encapçalen el llibre dedicat als recursos anticipen la perspectiva seguida per a resoldre aquesta qüestió, ja que recullen el tenor literal de l'article 14.5 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, de 19 de desembre de 1966. El reconeixement del dret a la segona instància com a tal es refereix, per tant, als condemnats, que podran impugnar la sentència condemnatòria per qualsevol motiu, sol·licitant fins i tot la revisió de la valoració probatòria realitzada en la sentència. Els acusadors de disposar, en canvi, d'una apel·lació restringida a la possible infracció de llei substantiva o processal.

Aquest és un model que genera una desigualtat deliberada, d'acord amb les premisses ideològiques del sistema penal liberal. Un model que, per tant, no ha de ser contemplat com una forçada adaptació legislativa interna a les obligacions internacionals assumides per

l'Estat. Constitueix, més aviat, una nova manifestació de l'essència del procés penal com a sistema de garanties que estableix per a la protecció del ciutadà davant de la pretensió punitiva de l'Estat. I és raonable que, des d'aquesta perspectiva, el poder públic que aspira a la imposició de la pena tingui una única possibilitat d'acreditar la culpabilitat de l'acusat i que aquest, en canvi, pugui sotmetre la condemna recaiguda a una revisió fàctica ulterior.

D'aquesta manera, quan siguin els acusadors els apel·lants podrà discutir-se en el recurs, sense cap limitació, l'aplicació del dret substantiu i processal. No podran, en canvi, impugnar la resolució absolutòria amb la finalitat que els fets siguin sotmesos a una nova valoració del tribunal d'apel·lació. En altres paraules, els acusadors no podran, en cap cas, sol·licitar la revisió dels fets declarats provats en la instància; només poden formular el seu recurs per motius d'infracció de llei. Aquest últim concepte adquireix, però, una dimensió més àmplia en la nova regulació, ja que comprèn tant la relativa a la vulneració d'una norma substantiva com la infracció d'una norma processal. S'aparta, així, el text presentat de la tradicional i equívoca referència a la infracció de llei processal com "trencament de forma".

D'aquesta manera, només el condemnat pot demanar la revisió dels fets declarats provats en la sentència condemnatòria impugnada. Com queda dit, es descarta en aquest punt el model d'apel·lació plena i es configura la segona instància com un instrument de depuració a través del reexamen del procés previ i de la correcció de la valoració realitzada per l'òrgan judicial d'instància. El tribunal superior haurà de revisar l'estructura racional i el discurs lògic de la sentència dictada, la qual cosa implica molt més que la simple comprovació de l'existència d'una prova de càrrec suficient, vàlidament obtinguda i legalment practicada. El tribunal d'apel·lació s'ha d'assegurar que aquesta prova hagi estat racionalment avaluada, d'acord amb les regles de l'experiència, i ha de fer a més l'imprescindible control del dubte raonable. Un control que exigeix descartar l'existència d'altres tesis alternatives racionals que haurien hagut de dur a un pronunciament absolutori.

En aquest punt el model vol ser taxatiu pel que fa a les possibilitats revisores de la segona instància. La manca d'immediatesa impedeix la revisió dels fets en els casos de sentència absolutòria però no pot ser invocada indegudament per eludir el deure de comprovar que s'han complert escrupolosament els exigents estàndards de valoració de prova que fan possible un pronunciament condemnatòri.

D'altra banda, es configura un sistema més ampli per a la pràctica de la prova en la segona instància en els casos en què resulta procedent. En aquests supòsits puntuals s'obrirà un incident i se celebrarà vista a instància del condemnat, ja que només aquest podrà introduir fets i proves noves amb motiu del recurs d'apel·lació. No obstant això, quan així ho faci, als efectes d'assegurar l'adequada contradicció, es permetrà als acusadors proposar de contrari les proves que estimin pertinents, s'hagin practicat o no en el judici previ. Serà aquest, en realitat, l'únic supòsit en què l'apel·lació arribi a assemblar-se a un segon enjudiciament.

Finalment, d'acord amb els principis que inspiren tota la regulació dels recursos, l'audiència pública tindrà lloc no només quan el tribunal ho consideri oportú o quan se sol·liciti la pràctica de prova nova, sinó, en tot cas, quan, recorreguda la sentència absolutòria per infracció de llei substantiva, el tribunal d'apel·lació pretengui condemnar en segona instància.

LXXVIII

EL RECURS DE CASSACIÓ

Com s'ha anticipat, el recurs de cassació passa a configurar-se com un instrument d'unificació de doctrina. Es tracta d'una necessitat urgent del sistema penal, que no té avui dia de doctrina jurisprudencial relativa a la majoria de les infraccions, per a les quals queda vedat l'accés a aquest recurs.

Aquesta visió de la cassació com a instrument d'unificació doctrinal va ser ja anticipada en el projecte de llei aprovat pel Consell de Ministres el desembre de 2005. Reconeixia aquest text en la seva exposició de motius que el paper que ha de correspondre al Tribunal Suprem és el de garant de la igualtat i de la seguretat jurídica en la interpretació i aplicació de l'ordenament estatal. En aquest concepte li correspon la depuració de les infraccions comeses en l'aplicació

de les normes estatals, com són, en tot cas, les normes penals, substantives o processals. El recurs de cassació passava, d'aquesta manera, a entendre com a instrument d'unificació de la interpretació de l'ordenament jurídic estatal amb motiu dels pronunciaments discrepants dels òrgans judicials inferiors

Però el sistema llavors arbitrat per a l'exercici d'aquesta funció no conjurava prou el perill de saturació d'assumpes -derivat justament de l'actual manca de doctrina jurisprudencial sobre la major part de delictes-. Per contra, es corria el risc de provocar un veritable allau de recursos que col·lapsés l'alt tribunal. La regulació proposada permetia, en principi, que accedissin al Tribunal Suprem un elevadíssim nombre de recursos interposats contra les sentències dictades en apel·lació per les audiències provincials. N'hi havia prou, a aquests efectes, amb que no hi hagi jurisprudència de l'alt tribunal sobre la qüestió controvertida, circumstància que estava cridada a produir-se en relació amb la major part d'infraaccions contingudes en el Codi penal. Un nombre tal de recursos, en l'estat actual de les coses, podria suposar la paralització de la Sala Segona.

Doncs bé, per evitar aquest risc s'ha optat per un sistema que combina dues idees fonamentals: d'una banda, que no pot ser restringit anticipadament l'accés a la cassació de cap matèria, i, per una altra, ha d'assegurar-se que el nombre d'assumpes que arribi al Tribunal Suprem sigui limitat.

Per a això, s'ha optat per refundre els motius de cassació en dos: vulneració en la sentència d'apel·lació de la jurisprudència consolidada pel Tribunal Suprem i contradicció entre les resolucions dictades en apel·lació pels diferents Tribunals Superiors de Justícia quan aquesta jurisprudència no existeixi. En tot cas, perquè la vulneració o contradicció s'entengui produïda s'exigirà una igualtat substancial entre els supòsits, entesos aquests com a supòsits de Dret i no de fet, el que permetrà restringir l'admissió del recurs als casos en els quals s'evidenciï una veritable contradicció interpretativa.

Paral·lelament, es reforça el sistema d'admissió del recurs de cassació a través d'una sala composta per tres magistrats. D'ella formarà part el ponent, que valorarà l'interès cassacional, tenint una intervenció similar a la que correspon al relator del dret portuguès.

Es simplifica, al seu torn, la queixa per inadmissió de la preparació del recurs. Es plantejarà davant la pròpia Sala d'Admissió a la qual, com s'ha assenyalat, correspon no només valorar les qüestions de forma en la preparació i la interposició del recurs sinó també realitzar l'ulterior judici de rellevància.

Així mateix, s'ha simplificat el procediment en relació amb el que conté la regulació actual. Al Tribunal Suprem només arribaran recursos procedents dels tribunals superiors, la qual cosa, a efectes de gestió, determina que el nombre d'assumpes hagi de ser considerablement inferior i que pugui utilitzar-se un procediment més àgil i senzill.

D'altra banda, s'introdueix en el nostre ordenament jurídic la figura de l'anomenat *amicus curiae*. La institució del *amicus curiae* o "amic del tribunal" és una figura clàssica, els antecedents més remots es troben en el Dret romà i que de mica en mica, des dels començaments del segle IX, ha estat incorporada a la pràctica judicial dels països de tradició anglosaxona. Actualment, la figura s'ha estès més enllà del dret anglosaxó, primer als òrgans internacionals de protecció dels drets humans, i, després, per l'influx d'aquests, a altres països que eren, en principi, aliens a aquesta figura.

Consisteix aquesta institució en que tercers aliens a un cas que va -encara que amb un interès justificat en la resolució final del litigi-, puguin exposar opinions qualificades relatives a la matèria discutida, efectuant així aportacions jurídiques transcendents per a la substanciació del procés judicial. La funció unificadora del Tribunal Suprem es pot veure, d'aquesta manera, auxiliada per aquestes aportacions, especialment en matèries caracteritzades per la seva complexitat o especialitat. En una societat com la nostra, moderna i avançada, ja no és possible diferenciar els espais jurídics propis de cada disciplina. El Dret és un i totes les seves manifestacions estan estretament vinculades. D'aquesta manera, es permet la possibilitat que el Tribunal Suprem accedeixin alternatives d'interpretació formulades per experts en matèries que poden semblar, en principi, residuals dins de l'ampli espai que avui abasta el dret penal.

Ara bé, d'acord amb la nostra pròpia tradició jurídica, no es pot oblidar que el veritable instrument de participació ciutadana en el procés penal és l'acusació popular. Per aquesta raó, en cap cas tindrà aquest tercer la consideració de part i la seva actuació només es pot produir en interès de l'acusat. La seva funció serà exclusivament la d'il·lustrar al tribunal, pel que aquest gaudirà de les més àmplies facultats per a admetre o no la seva intervenció. Atesa la discrecionalitat atribuïda al tribunal en l'admissió d'aquesta figura, la possibilitat d'intervenir com a *amicus curiae*, no queda restringida a organitzacions de defensa dels drets humans o ens privats similars. No obstant això, qui pretengui intervenir en aquest concepte haurà d'acreditar un coneixement i interès suficient en la matèria afectada.

D'altra banda, la intervenció d'aquest tercer ha de ser espontània i temporalment limitada. El *amicus curiae* no ha de ser entès com un consultor a disposició permanent del tribunal i ha d'evitar-se, en qualsevol cas, que la Sala es vegi desbordada per la proliferació d'escrits de tercers que, en lloc d'auxiliar la seva tasca, acabin suposant una trava.

Finalment, en els supòsits en què no hi hagi jurisprudència del Tribunal Suprem, serà el Ple el que conegui dels recursos de cassació, en compliment i desenvolupament de les seves funcions.

LXXIX

REVISIÓ DE SENTÈNCIES FERMES

En relació a la revisió de les sentències fermes, el text opta per introduir nous motius d'impugnació i per simplificar de manera notable el procediment.

Es permet, així, la revisió quan el Tribunal Europeu de Drets Humans hagi declarat la violació d'algun dels drets fonamentals i llibertats públiques garantits pel Conveni. També serà possible la revisió de les sentències dictades en els processos en què el magistrat hagi estat condemnat per prevaricació. S'admetrà igualment davant d'aquelles sentències els pronunciaments puguin ser contraris a les dictades en altres ordres jurisdiccionals, en particular en l'àmbit contenciós administratiu, amb el qual múltiples delictes actuals, com tipus penals en blanc, guarden una estreta relació.

Finalment, s'estableix la possibilitat de revisar la fermesa en les sentències dictades en absència i es configura un senzill procediment per als supòsits de canvi legislatiu, mancats fins ara de regulació expressa.

LXXX

PROCEDIMENTS URGENTS

Aquesta reforma tracta de conservar aquelles innovacions realitzades en el text de la llei de 1882 que han demostrat la seva utilitat pràctica en l'objectiu de modernitzar i actualitzar el funcionament de la justícia penal. Una d'aquestes innovacions és l'anomenat "judici ràpid". D'una banda, a la seva essència, el "procediment per a l'enjudiciament ràpid de delictes" suposa l'acumulació en el servei de guàrdia de totes les actuacions pròpies de la fase d'investigació i la fase intermèdia. En altres termes, aprofita l'actuació del jutge, del fiscal i del secretari judicial en el servei de guàrdia per preparar íntegrament el judici oral d'aquelles infraccions que són susceptibles d'una investigació ràpida i senzilla.

Aquesta és l'essència institucional que s'ha traslladat a l'àmbit del que aquesta llei denomina "procediments urgents".

En realitat, estem davant de dos supòsits diferents. D'una banda, es procedeix a la concentració de la fase d'investigació i la fase intermèdia. Estem, en aquest cas, davant l'anomenat "procediment d'enjudiciament ràpid per delicte". Però, d'altra banda, com a novetat, s'introdueix el "procediment d'enjudiciament immediat", que fins ara només tenia lloc en relació amb les faltes, i que en la nova regulació fa que pugui concentrar-se igualment en el servei de guàrdia la pròpia celebració del judici oral, el que pot tenir lloc en supòsits molt determinats que en cap cas poden implicar l'ingrés a presó de l'acusat.

L'àmbit d'aplicació general dels procediments urgents és el que avui dia fixa l'article 795 de la llei vigent. Però s'introdueixen dues novetats fonamentals. La primera és l'eliminació de la llista de delictes, que, com a criteri alternatiu als altres assenyalats en l'esmentat precepte, ha mancat de tota virtualitat pràctica. La segona novetat consisteix a superar la total capacitat de disposició que tenen les forces policials per determinar l'aplicació d'aquest procediment especial. En la nova regulació, quan el fiscal rebí notícia d'un crim susceptible d'investigació íntegra en el servei de guàrdia també podrà disposar d'ofici la incoació del procediment d'urgència.

D'aquesta manera, els criteris que determinen l'aplicabilitat general dels procediments urgents són dues: la flagrància -de la qual es conserva la definició actual- i la susceptibilitat d'investigació íntegra en el servei de guàrdia. A aquest segon supòsit es denomina "investigació concentrada", denominació que s'ha considerat més indicativa de la seva veritable sentit que la de "investigació senzilla" que conté la regulació actual. El límit penològic perquè operin dos supòsits continua sent, bàsicament, el dels cinc anys de presó propi dels delictes menys greus.

Sent aquest l'àmbit general que faculta el fiscal per desenvolupar una investigació urgent en el servei de guàrdia, s'ha de fer una matisació sobre l'àmbit d'aplicació dels dos procediments a què pot donar lloc.

Així, l'enjudiciament ràpid es podrà produir en tots els supòsits esmentats sempre que la investigació s'hagi completat. En aquest cas, el fiscal conclourà les seves investigacions i remetre la causa al costat del seu escrit d'acusació al jutge de guàrdia, que actuarà com a jutge de l'Audiència Preliminar en una fase intermèdia oral que es realitzarà en unitat d'acte en el propi servei de guàrdia. En aquest supòsit, la missió del jutge serà, per aquest ordre, comprovar a instància de part que el suposat és susceptible d'enjudiciament ràpid, assegurar-se que la investigació està completa i examinar la suficiència de fonament de l'acusació abans d'obrir el judici oral. En aquest últim cas, es realitzarà el corresponent assenyalament davant l'òrgan ordinari d'enjudiciament dins dels quinze dies següents.

No obstant això, quan el delicte comès sigui flagrant i la pena a imposar no sigui de presó, o, quan sent d'aquesta naturalesa, sigui susceptible de suspensió en el cas concret, el fiscal podrà disposar que es procedeixi a l'enjudiciament immediat del fet. Aquest supòsit només podrà donar-se si no hi ha cap diligència essencial que, a instància de la defensa, hagi quedat sense practicar, circumstància que haurà de comprovar el jutge de guàrdia abans de procedir a l'enjudiciament. Donada l'especial senzillesa dels casos de flagrant i la circumstància que el fet enjudiciat no pot donar lloc a l'ingrés a la presó de l'afectat, se suprimeix en aquest procediment la fase intermèdia com a tal i es passa directament al judici oral. La celebració d'aquest dependrà de dues comprovacions prèvies del jutge: que estem davant d'un supòsit de delicte flagrant que entra dins de l'àmbit penològic fixat per la llei i que la decisió del fiscal de procedir a la celebració immediata del judici no ha privat a la defensa d'una diligència preparatòria de caràcter essencial.

LXXXI

PROCEDIMENT PER DELICTE PRIVAT

El Codi penal segueix conservant la institució del delicte privat per als supòsits de calúmnies i injúries contra particulars. Això obliga a arbitrar un procediment la principal característica és que, donada la preponderància de l'interès particular sobre el públic, es prescindeix de la intervenció ordinària dels òrgans d'investigació oficial i de la pròpia fase prèvia d'indagació.

Se suprimeix en la nova regulació la conciliació prèvia obligatòria, que es reconduïx, amb caràcter potestatiu, al sistema general de mediació. El procediment segueix depenent de la querella de l'actor privat, el trasllat fa als efectes de formulació de càrrecs i substitueix, per tant, a la primera compareixença.

D'acord amb la naturalesa privada de la infracció es prescindeix de la investigació oficial com a tal. L'actor i el querellat poden, però, sol·licitar del jutge concretes actuacions preparatòries que no puguin realitzar per si mateixes i siguin indispensables per preparar el judici oral. També es

podran sol·licitar del jutge les corresponents mesures cautelars, sense que sigui procedent en cap cas la presó provisional en aquest procediment especial.

Davant l'absència de fase investigadora, pot dir-se, en realitat, que aquest procediment s'inicia en la fase intermèdia. Per aquest motiu, formulats els càrrecs amb el trasllat de la querella i realitzades en el seu cas les actuacions preparatòries puntualment sol·licitades, s'exigeixi la formulació immediata d'acusació davant el mateix jutge, que resoldrà el que sigui procedent sobre l'obertura del judici oral.

LXXXII

PROCEDIMENT CONTRA PERSONES AFORADES

Com ja va fer la mateixa llei de 1882, s'inclouen en el text processal les particularitats relatives a les causes contra aforats. En realitat, es poden acumular les especialitats en dues qüestions diferents. D'una banda, les implicacions orgàniques que deriven de la competència especial d'un tribunal situat a la cúspide de l'organització judicial de la comunitat autònoma -el Tribunal Superior de Justícia- o del mateix Estat -el Tribunal Suprem-. D'altra banda, la via procedimental que, en els supòsits de causes contra diputats i senadors, s'ha de donar a la corresponent autorització de les Cambres.

Pel que fa a la primera qüestió, l'escàs nombre d'assumptes i l'especial rellevància de la funció pública exercida per l'acusat, ha portat a arbitrar un òrgan judicial de garanties de caràcter col·legiat que segueix el model de la Sala de Qüestions Preliminars de la Cort Penal Internacional. Es tracta d'un òrgan que ha d'exercir totes les funcions judicials de la fase d'investigació i de la fase intermèdia. Rep la denominació de Sala de Garanties i estarà compost per tres magistrats determinats per a cada cas en virtut d'un torn específic. L'especial cautela que suposa la col·legialitat de criteri permet unir en aquest procediment les funcions de judici d'acusació i les pròpies del jutge de Garanties, que estan separades en el model general.

La competència de control de la Sala de Garanties s'iniciarà a dos supòsits alternatius. El primer, quan des del mateix inici del procediment aquest només pugui dirigir-se contra l'aforat, en aquest cas el fiscal ha de remetre el decret d'iniciació al secretari perquè es constitueixi l'al·ludida Sala d'acord amb les regles generals relatives al jutge de Garanties. El segon, quan es tracta d'un procediment inicialment aliè a subjectes aforats ha de dirigir el procediment contra una persona que gaudeixi de fur, en aquest cas el fiscal ha de remetre l'acta de primera compareixença celebrada amb l'aforat a la secretari del Tribunal, constituint-se llavors la Sala de Garanties, que substituirà, des d'aquest moment, al jutge de Garanties al qual corresponia inicialment el control de la investigació.

L'enjudiciament, per la seva banda, haurà de produir-se davant d'una sala formada per cinc magistrats, diferents en tot cas als que hagin integrat la Sala de Garanties.

En els supòsits d'investigacions contra diputats i senadors s'ha de donar una via procedimental específic a l'autorització de les Cambres coneguda com suplicatori. Cal partir de la total absència de valor que caracteritza a la investigació del fiscal en el nou model. D'aquesta manera, només es pot pertorbar l'exercici de la funció pública representativa que desenvolupa el aforat si se sol·licita al jutge una concreta activitat cautelar o si efectivament s'exercita l'acció penal i es demana la iniciació del veritable procés per a la imposició d'una pena. D'aquí que siguin aquests dos supòsits -de petició d'una mesura cautelar personal i de formulació d'escrit de acusació- els que determinen obligació de demanar el corresponent suplicatori del Congrés dels Diputats o del Senat. En aquestes causes, la Sala d'Enjudiciament del Tribunal Suprem es constituirà amb set magistrats.

LXXXIII

EL JUDICI DE FALTES

En el nou model de procés penal, el judici de faltes té una dimensió forçosament més limitada. L'adequada utilització de l'instrument de l'oportunitat ha alleugerir considerablement la càrrega davant els tribunals penals d'aquests assumptes de naturalesa menor. Un nombre no

menyspreable de les infraccions que s'enjudicien com a possibles faltes es caracteritza per la seva manifesta manca de rellevància. Aquesta circumstància ha de portar al fiscal a l'immediat arxiu per raons d'oportunitat de la denúncia formulada, sens perjudici de les accions civils o administratives que puguin assolir als interessats.

En els casos en què el fiscal no acudeixi a l'instrument de l'oportunitat, de remetre immediatament la denúncia al jutge per a l'enjudiciament immediat de la falta. Acompanyarà, a aquests efectes, un escrit amb les dades del denunciador, del denunciat i dels testimonis i perits que entengui que han de ser citats. El jutge convocarà segons el parer dins dels deu dies següents, practicant les citacions necessàries, llevat que consideri que els fets són constitutius de delictes, en aquest cas de revocar la decisió del fiscal i s'han de seguir les regles generals del procediment d'investigació.

Les parts proposaran en el judici la prova de la qual pretenguin valer, sense que la decisió que el jutge prengui sobre la mateixa pugui ser impugnada. La prova es practicarà d'acord amb les regles ordinàries. Es dictarà la sentència oralment i només s'ha de documentar per escrit si les parts manifesten la seva voluntat de recórrer-la. En un altre cas, es declararà ferma.

LXXXIV

EXECUCIÓ

Les disposicions del text articulat es tanquen amb les normes relatives a l'execució. Les regles generals que encapçalen aquesta regulació reafirmen la subjecció al principi de legalitat, determinen la competència judicial per a l'execució, assenyalen quines són les parts de la mateixa i fixen les regles generals del procediment i els recursos que poden exercitar-se. Es manté, en aquest punt, la plena direcció judicial del procediment d'execució de les penes imposades en la sentència ferma. Es conserva, d'aquesta manera, l'impuls oficial, a través del secretari judicial, del procediment d'execució, que no requereix instància de part per dur a terme.

La competència per a l'execució correspon a l'òrgan que hagi dictat la sentència d'instància, sense perjudici de les competències que la legislació penal atribueix al jutge de vigilància penitenciària. Només seran part necessària del procediment d'execució el propi condemnat i el Ministeri Fiscal. Els acusadors particulars o populars -i aquests únicament en relació amb els pronunciaments penals de la sentència- que vulguin intervenir hauran de constituir expressament com a part. Totes les parts no públiques han d'estar assistides d'advocat i procurador. S'estableix en tot cas l'assistència lletrada irrenunciable al penat, al qual, si escau, li serà nomenat advocat d'ofici.

L'execució de les penes privatives de llibertat se subjecta estrictament a l'al·ludit esquema de direcció judicial i impuls oficial del procediment. De no procedir la suspensió o substitució de la pena imposada el jutge ordenarà d'ofici l'immediat ingrés a la presó del condemnat, iniciant-se així el compliment de la pena privativa de llibertat en el corresponent centre penitenciari. S'estableix, però, la possibilitat excepcional d'ajornar l'inici del compliment de la pena de presó quan, descartat el risc de fuga, l'ingrés immediat al centre penitenciari pugui ocasionar al penat un perjudici extraordinari i desproporcionat.

Els incidents relatius a la suspensió o substitució de la pena privativa de llibertat imposada tenen una regulació específica, que inclou les seves incidències posteriors, com la revocació del benefici concedit o l'eventual remissió de la pena. Com a casos especials que són, la suspensió extraordinària de l'article 87 del Codi penal i la substitució per l'expulsió que preveu l'article 89 del Codi penal reben un tractament específic ajustat a les seves particularitats.

També s'estableixen regles de compliment de la pena de localització permanent harmonitzades amb la regulació que avui estableix el Reial Decret 515/2005, de 6 de maig. Tant en aquest punt com pel que fa a la pena de treballs en benefici de la comunitat, s'ha optat per sortejar els dubtes sobre la tipicitat penal de la manca de compareixença voluntària davant els serveis socials penitenciaris. Es crea, per això, com a reforma paral·lela, un delictes específic en el Codi penal. En matèria de localització permanent, també s'introdueix una regulació detallada de la utilització de mitjans electrònics de localització, que també és aplicable als altres supòsits en

els quals aquests mitjans poden ser utilitzats, com és el cas de la llibertat vigilada introduïda per la Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny.

Les regles sobre execució de les penes privatives de llibertat es tanquen amb el desenvolupament procedimental, a través d'un incident, de l'alienació mental sobtevinguda al penat a què es refereix l'article 60 del text punitiu, que, d'acord amb aquest precepte, pot portar a la substitució de la pena imposada per una mesura de seguretat. Aquestes reben, al seu torn, un tractament específic en funció de la seva naturalesa, separant les mesures privatives de llibertat de les que no ho són.

En l'àmbit de les penes privatives de drets, el text articulat es centra en la regulació dels requeriments que han d'efectuar-se al penat, les corresponents liquidacions de condemna i les comunicacions que, en casos determinats, s'han de fer a organismes públics. Al seu torn, la regulació de la pena de multa abasta, el requeriment de pagament, el fraccionament i ajornament del mateix, l'esbrinament de béns, la via de constrenyiment i l'eventual insolvència. Finalment, s'estableixen les disposicions relatives a la responsabilitat personal subsidiària per impagament.

Més nova resulta la regulació del comís, que inclou les modalitat especial de comís per valor equivalent i la possible intervenció de l'Oficina de Recuperació d'Actius, incloent el procediment a seguir quan intervingui aquest nou òrgan creat per la Llei Orgànica 5/2010. A la mateixa necessitat d'adaptació a aquesta regulació substantiva obeeixen les disposicions sobre l'execució de penes imposades a persones jurídiques, amb les regles sobre dissolució de la mateixa, intervenció judicial, suspensió d'activitats i clausura de locals i establiments, com a modalitats més rellevants.

El text articulat es tanca, finalment, amb les regles relatives a l'execució de les responsabilitats civils i les costes, en la qual es harmonitza la regulació penal amb les disposicions paral·leles que conté la Llei d'enjudiciament civil.

LXXXV

CONCLUSIU

A més dels preceptes citats agrupats en nou llibres i 789 articles, aquesta llei té sengles disposicions addicional i derogatòria, sis disposicions transitòries i quatre finals.

Tot això ha estat concebut com un bloc jurídic homogeni amb la Llei Orgànica de desenvolupament dels drets fonamentals vinculats al procés penal que, com el seu propi nom indica, conté les normes que pel seu contingut la Constitució reserva al legislador orgànic.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Principi de legalitat processal

Els jutges i tribunals i els qui hi intervinguin estan obligats a actuar d'acord amb el que disposa aquesta llei, segons els requisits, formes i terminis que aquesta estableix per a la realització dels actes processals.

El seu incompliment determina la nul·litat d'aquests actes en els casos i en els termes legalment establerts.

Article 2. Principi de jurisdiccionalitat

1. No es pot imposar ni executar cap pena o mesura de seguretat sinó en virtut de sentència ferma dictada pel jutge o tribunal competent, amb plena observança de les garanties processals reconegudes per la Constitució, la llei, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets humans i les Llibertats Fonamentals i els altres tractats i convenis internacionals sobre aquestes matèries ratificats per Espanya.

2. En el procediment d'investigació, correspon a l'autoritat judicial:

1r Autoritzar les diligències d'investigació restrictives de drets.

2n Resoldre sobre les peticions de mesures cautelars.

- 3r Assegurar la font de prova personal davant el risc de pèrdua de la mateixa.
- 4t Controlar la durada de la investigació.
- 5è Autoritzar el secret de la investigació i la seva pròrroga.
- 6è Disposar el sobreseïment del procediment d'investigació.
- 7è Resoldre les impugnacions contra els decrets del Ministeri Fiscal.
- 8è Autoritzar la reobertura del procediment quan aquest s'hagi dirigit contra una persona determinada.
- 9è Ordenar, a instància de la defensa o dels acusadors particulars o populars, la realització de diligències d'investigació complementàries a les practicades pel Ministeri Fiscal.
- 10è Emprar a la víctima del delicte quan aquesta condició li sigui denegada pel fiscal en el curs de la investigació.
- 11è Adoptar mesures de protecció a favor de les víctimes especialment vulnerables.
- 12è Decidir sobre la personació i intervenció dels acusadors populars.
- 13è Resoldre sobre l'exclusió de l'acció civil quan aquesta pugui originar retards greus en la tramitació del procediment.

Article 3. Principi de la bona fe processal

Els jutjats i tribunals han de rebutjar de manera fonamentada les peticions, incidents i excepcions que es formulin amb manifest abús de dret o que comportin frau de llei o processal.

LLIBRE I Disposicions generals

TÍTOL I

ELS TRIBUNALS DE L'ORDRE PENAL

CAPÍTOL I

LA JURISDICCió DELS TRIBUNALS PENALS

Article 4. Improrrogabilitat la jurisdicció i de la competència penal

La jurisdicció i la competència dels tribunals de l'ordre penal són improrrogables.

Article 5. Extensió de la jurisdicció espanyola en matèria penal

L'extensió i els límits de la jurisdicció dels tribunals penals espanyols es determinen pel que disposa aquesta llei, a la Llei Orgànica del Poder Judicial i en els tractats i convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 6. Competència dels tribunals penals per resoldre qüestions civils o administratives

Només als efectes prejudicials, els tribunals de l'ordre jurisdiccional penal tenen competència per conèixer i decidir les qüestions civils o administratives que siguin determinants per a resoldre sobre la tipicitat dels fets enjudiciats.

Article 7. Qüestions prejudicials penals

1. Les qüestions prejudicials que hagin de ser valorades exclusivament d'acord amb les normes del Dret Penal seran resoltes en tot cas pel tribunal penal que conegui del procés.

2. No obstant això, el tribunal podrà suspendre el procediment quan el fet punible a enjudiciar depengui del resultat d'un altre procés penal que constitueixi el seu antecedent i l'acumulació per connexió no sigui possible.

CAPÍTOL II

La competència dels tribunals PENALS

Secció 1a. Regles generals de competència

Article 8. Competència per a la fase d'investigació

1. Les diverses actuacions que el Llibre IV d'aquesta llei reserva a l'autoritat judicial són competència de la Secció d'Investigació del Tribunal d'Instància de la circumscripció en la qual el delicte s'hagi comès.
2. Per a l'exercici d'aquestes funcions, el Tribunal d'Instància es constituirà sempre amb un sol magistrat, que es denominarà Jutge de Garanties.
3. En els processos atribuïts a l'Audiència Nacional, serà Jutge de Garanties un magistrat de la Secció d'Investigació d'aquest tribunal.
4. El magistrat que hagi actuat com a jutge de Garanties no pot intervenir en les fases posteriors del procediment.

Article 9. Competència per a la fase intermèdia

1. És competent per al judici d'acusació i per les altres actuacions previstes en el Llibre V d'aquesta llei, la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància de la circumscripció en què el delicte s'hagi comès.
2. Per a l'exercici d'aquestes funcions, el Tribunal d'Instància es constituirà sempre amb un sol magistrat, que es denominarà jutge de l'Audiència Preliminar.
3. En els processos atribuïts a l'Audiència Nacional, serà jutge de l'Audiència Preliminar un magistrat de la Secció d'Enjudiciament d'aquest tribunal.
4. El magistrat que hagi actuat com a jutge de l'Audiència preliminar no pot intervenir en l'enjudiciament del fet.

Article 10. Competència per a l'enjudiciament

1. Fora dels casos que expressament i limitativament atribueixen la Constitució i les lleis a tribunals determinats, és competent per al coneixement i la decisió dels delictes i les faltes la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància de la circumscripció on el delicte o falta hagi comès.

No obstant això, coneix dels judicis per faltes compreses en els títols III i IV del llibre III del Codi Penal, i per les faltes de l'article 620 del mateix Codi, el Jutjat de Pau del lloc en què s'hagin comès.

2. Quan el delicte sigui dels atribuïts al tribunal del jurat, aquest s'ha de constituir en la forma que preveu la seva llei reguladora.
3. Correspon a la Secció d'Enjudiciament de l'Audiència Nacional el coneixement i la decisió de les causes per delicte la competència li atribueix la Llei orgànica del poder judicial.

Article 11. Enjudiciament unipersonal o col·legiat

1. Les seccions d'enjudiciament dels Tribunals d'Instància es constituiran:
 - a) Amb un sol magistrat quan el delicte comès sigui menys greu, i quan es tracti de faltes.
 - b) Amb tres magistrats quan el delicte comès sigui greu.
2. No obstant això, el tribunal es constituirà amb tres magistrats sempre que els correspongui l'enjudiciament dels delictes, tot i que siguin menys greus:
 - a) Delictes d'homicidi, avortament o lesions causats per imprudència professional (articles 143, 146, 152 i 158 del Codi penal).
 - b) Delicte d'agressió sexual (article 178 del Codi penal).

- c) Delictes d'abús sexual quan s'abusi del trastorn mental de la víctima (article 181 del Codi penal) o, en tot cas, quan la víctima sigui menor de 13 anys (article 183 del Codi penal).
- d) Delictes relatius a la manipulació genètica (articles 159 a 162 del Codi penal).
- e) Delictes d'estafa informàtica (lletres a) ib) article 248.2 del Codi penal).
- f) Delictes especials d'estafa (article 251 del Codi penal).
- g) Delictes d'insolvència punible (articles 257-261 bis del Codi penal).
- h) Delicte de divulgació de patent secreta (article 277 del Codi penal).
- i) Delictes contra el mercat i els consumidors (articles 281, 282 bis, 284, 285 i 286 del Codi penal).
- j) Delictes de corrupció entre particulars (article 286 bis del Codi penal).
- k) Delictes societaris (articles 290-295 del Codi penal).
- l) Delictes de blanqueig de capitals (articles 301 a 304 del Codi Penal).
- m) Delictes contra la Hisenda Pública i la Seguretat Social (articles 305 a 310 bis del Codi Penal).
- n) Delictes contra els drets dels treballadors (articles 311 a 318 del Codi penal)
- o) Delictes contra l'ordenació del territori, el patrimoni històric i el medi ambient (articles 319-331 del Codi penal).
- o) Delictes contra l'Administració Pública (articles 404-445 del Codi Penal)
- p) Delictes contra l'Administració de Justícia (articles 446-450 i 465-467 del Codi penal).
- q) Delictes contra la Constitució (articles 472-543 del Codi penal)
- r) Delictes relatius a les organitzacions i grups criminals (articles 570 bis a 570 quater del Codi penal).

3. Així mateix, es constituïran col·legiadament per a l'enjudiciament dels delictes comesos pels membres de les forces i cossos de seguretat en l'exercici de les seves funcions.

4. Per a determinar la gravetat de la pena als efectes d'aquest article, s'atindrà la pena màxima assenyalada per la llei per a l'autor del delicte en grau de consumació, sense circumstàncies modificatives de la responsabilitat, excepte quan aquestes puguin suposar la imposició de una pena superior que determini l'enjudiciament per tribunal col·legiat.

Quan la causa es dirigeixi exclusivament contra una persona jurídica, es tindrà en compte la pena prevista per la llei per a la persona física que cometi aquest delicte.

5. Quan de conformitat amb el que estableix aquest article l'enjudiciament correspongui al tribunal col·legiat, aquest serà competent per conèixer dels delictes i faltes connexos.

6. La Secció d'Enjudiciament de l'Audiència Nacional es constituïrà sempre en forma col·legiada per a l'enjudiciament de les causes que li corresponguin.

Article 12. Competència per als recursos

1. La Secció de reforma dels Tribunals d'Instància, composta per tres magistrats, és competent per a conèixer dels recursos de reforma contra les resolucions susceptibles d'impugnació dictades pel jutge de Garanties, el jutge de l'Audiència Preliminar i el jutge o tribunal encarregat de l'enjudiciament i de l'execució.

2. La Secció de Reforma de l'Audiència Nacional, composta per tres magistrats, és competent per a conèixer dels recursos de reforma contra les resolucions susceptibles d'impugnació dictades pel jutge de Garanties, el jutge de l'Audiència preliminar i l'òrgan d'enjudiciament i de l'execució d'aquest tribunal.

3. La Sala d'Apel·lació dels Tribunals Superiors de Justícia és competent per resoldre els recursos d'apel·lació contra les interlocutòries de sobreseïment i les sentències dictades en primera instància pels tribunals d'Instància de la seva circumscripció.

4. La Sala d'Apel·lació de l'Audiència Nacional coneix dels recursos d'apel·lació contra les interlocutòries de sobreseïment i les sentències dictades per les seccions penals de l'esmentat tribunal.

5. En els supòsits establerts per la llei, la Sala d'Apel·lació dels Tribunals Superiors de Justícia i de l'Audiència Nacional seran competents per conèixer dels recursos d'apel·lació contra les interlocutòries dictades parell a l'execució de la sentència.

6. Per conèixer dels recursos de cassació i el judici de revisió serà exclusivament competent la Sala Penal del Tribunal Suprem.

Article 13. Competència per a l'execució de les sentències

Per a l'execució de les sentències recaigudes en els processos penals és competent el tribunal que l'ha dictada en primera instància, sense perjudici de les funcions legalment atribuïdes a les seccions de Vigilància Penitenciària.

Per a l'exercici de les seves funcions, la Secció de Vigilància Penitenciària es constituirà sempre amb un sol magistrat, que es denominarà jutge de vigilància penitenciària.

Secció 2a. Competència del Tribunal del Jurat

Article 14. Competència del Tribunal del Jurat

1. El Tribunal del Jurat tindrà competència per al coneixement i la decisió de les causes pels delictes tipificats en els preceptes del Codi penal :

- a) De l'homicidi (articles 138 a 140).
- b) De l'omissió del deure de socors (articles 195 i 196).
- c) De l'suborn (articles 419-426).
- d) Del tràfic d'influències (articles 428-430).
- e) De la malversació de cabals públics (articles 432-434).
- f) Dels fraus i exaccions il·legals (articles 436-438).
- g) De les negociacions prohibides a funcionaris públics (articles 439 i 440).
- h) De la infidelitat en la custòdia dels presos (article 471).

2. Així mateix, el Tribunal del Jurat serà competent per conèixer de qualsevol delictes greu, encara que no estigui inclòs en els apartats anteriors, sempre que ho sol·liciti l'acusat i no s'oposi cap de les altres parts.

En el cas que s'oposi alguna de les parts, el jutge de l'Audiència preliminar, a la vista del fonament de l'oposició, ha de resoldre motivadament el que sigui procedent.

Contra aquesta resolució es podrà interposar recurs de reforma.

3. En el supòsit que preveu l'apartat anterior, quan els acusats siguin dos o més, només es podrà accedir a la sol·licitud d'enjudiciament pel Tribunal del Jurat si tots ells estan d'acord, llevat que poguessin ser jutjats per separat sense dividir la continuïtat de la causa.

Article 15. Exclusió del judici per jurat

1. Queden exclosos en tot cas de la competència del Tribunal de Jurat el delictes de prevaricació i els delictes d'agressió sexual, així com els delictes l'enjudiciament del qual estigui atribuït a l'Audiència Nacional.

2. Així mateix queden exclosos de la competència del tribunal del jurat dels processos contra aforats.

Article 16. Determinació de la competència del Tribunal del Jurat

1. La determinació de la competència del tribunal del jurat es farà atenent al supòsit fet delictiu, sigui quina sigui la participació o el grau d'execució atribuït a l'acusat. No obstant això, en el cas de l'article 14.1.a) només és competent si el delicte fos consumat.
2. La competència del tribunal del jurat s'estendrà a l'enjudiciament dels delictes connexos, llevat que aquests puguin jutjar per separat sense que es divideixi la continuïtat de la causa.
3. Quan un sol fet pugui constituir dos o més delictes és competent per al seu enjudiciament del tribunal del jurat si algun d'ells fora dels atribuïts al seu coneixement.
4. Així mateix, quan diverses accions i omissions constitueixin un delicte continuat és competent el tribunal del jurat si aquest és dels atribuïts al seu coneixement.

Secció 3a. Causes amb aforats

Article 17. Competència per raó de capacitat

1. En els processos que se segueixin contra persones aforades, els tribunals que resultin competents per raó del fur de l'acusat, es constituïran sempre en forma col·legiada.
2. En aquests supòsits, la Sala de Garanties assumirà les funcions que aquesta llei atribueix al Jutge de Garanties i al jutge de l'Audiència Preliminar.
La Sala de Garanties es constituïrà amb tres magistrats del tribunal competent per a l'enjudiciament d'acord amb un torn preestablert.
3. Els magistrats que hagin format part de la Sala de Garanties no podran participar en l'enjudiciament del fet.
4. La sala per a l'enjudiciament dels aforats estarà constituïda almenys per cinc magistrats.

Article 18. Determinació i efectes de la competència per raó del fur

1. La competència determinada per raó de la persona investigada o acusada és sempre preferent, sigui quina sigui la gravetat de la conducta atribuïda al aforat.
2. Si en una causa apareixen simultàniament investigades o acusades persones subjectes a diferents furs, totes elles quedaran sotmeses a l'òrgan competent per raó del fur sense que, en cap cas, pugui dividir-se la causa.
En cas de diversitat d'aforaments, és competent l'òrgan jeràrquicament superior.
3. No obstant, si abans de l'obertura del judici oral deixa de dirigir la investigació o l'acusació contra l'aforat, es passaran les actuacions al tribunal que sigui competent.

Secció 4ª. Competència territorial

Article 19. Competència territorial

1. Són competents per conèixer d'una infracció penal dels tribunals de la circumscripció en què aquesta s'hagi comès, llevat dels casos de capacitat i en els de delictes atribuïts per la Llei orgànica del poder judicial a la competència de l'Audiència Nacional.
2. No obstant això, quan es tracti d'alguns dels delictes o faltes que la Llei orgànica del poder judicial atribueix al coneixement de les seccions de Violència sobre la Dona, la competència territorial vindrà determinada pel domicili de la víctima.

En supòsits d'urgència, podran sol·licitar mesures cautelars als tribunals del lloc de la comissió dels fets.

Article 20. Furs subsidiaris

Quan no consti el lloc en què s'hagi comès una falta o delicte, és competent pel següent ordre:

- a) El tribunal de la circumscripció en què s'hagin descobert proves materials del fet.
- b) El tribunal de la circumscripció en què el presumpte responsable hagi estat capturat.
- c) El tribunal de la residència del suposat responsable.

d) Qualsevol tribunal que hagi tingut notícia del delictes o falta.

Article 21. Delictes connexos

1. Es consideren delictes connexos:

a) Les comeses simultàniament per dues o més persones reunides quan una regla especial determini la competència de diferents tribunals.

b) Les comeses per dues o més persones en diferents llocs o temps si ha precedit concert per a això.

c) Els comesos com a mitjà per perpetrar altres delictes o facilitar la seva execució.

d) Les comeses per procurar la impunitat d'altres delictes.

e) Els diversos delictes que s'atribueixin a una persona comesos mitjançant un sol acte o omissió, o aprofitant idèntica ocasió o lloc o que constitueixin delictes continuats i no hagin estat fins llavors sentenciats.

f) Les comeses per diverses persones quan es derivi una lesió o dany recíproc.

2. Als efectes de determinar l'existència de connexió, si concorren els requisits de l'apartat 1 de l'article 74 del Codi penal, el delictes es considera continuat encara que els béns afectats siguin eminentment personals conforme a l'apartat 3 del mateix precepte.

3. Els delictes connexos es enjudicien en un sol procés.

4. La competència de les seccions de Violència sobre la Dona s'estendrà als delictes i faltes connexes quan la connexió tingui el seu origen en algun dels supòsits previstos en les lletres c) id) de l'apartat 1 d'aquest article.

Article 22. Excepcions en cas de connexitat

1. No obstant el que disposa l'article anterior, s'han de seguir procediments diferents:

a) Si la unitat del procediment retarda excessivament l'enjudiciament d'algun dels investigats o acusats.

b) Si ha d'acordar la suspensió del procediment per causa referida a un dels fets o a un dels acusats.

c) Si culmina la investigació respecte d'un dels fets justiciables i cal continuar-la respecte d'altres.

2. Quan els delictes connexos s'hagin d'enjudiciar per separat d'acord amb l'apartat anterior no es modificarà per això la competència inicialment establerta.

Article 23. Competència en cas de connexió

1. Per al coneixement dels delictes connexos seran tribunals competents, pel seu ordre:

a) El del territori en què s'hagi comès el delictes a què estigui assenyalada una pena.

b) El que primer comenci la causa en el cas que els delictes tinguin assenyalada la mateixa pena.

c) El que l'òrgan immediat superior comú designi, quan les causes hagin començat a la vegada, o no consti quin va començar primer.

2. L'Audiència Nacional estendrà la seva competència objectiva als delictes connexos.

CAPÍTOL III

CONTROL DELS PRESSUPOSTOS processals de jurisdicció i competència

Article 24. Examen d'ofici de la jurisdicció i la competència

1. No tindran validesa i no tindran cap efecte els pactes o actuacions de les parts que tinguin per objecte alterar les regles legals d'atribució de jurisdicció i competència en el procés penal.

2. Els jutjats i tribunals examinaran d'ofici la seva pròpia jurisdicció i competència en qualsevol moment del procediment.

3. Les decisions sobre jurisdicció i competència que resultin de l'examen d'ofici s'han d'adoptar amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal i altres parts personades, per termini comú de deu dies.

Els efectes d'aquestes decisions així com el seu règim de recursos són els que estableix aquest capítol.

Article 25. Denúncia a instància de part. Declinatòria

1. En el procediment d'investigació, les parts poden denunciar la falta de jurisdicció o competència mitjançant declinatòria que presentaran per escrit, en qualsevol moment, davant el jutge de Garanties que tingui atribuït el coneixement de l'assumpte i al qual es considera mancat de jurisdicció o de competència.

2. Si la declinatòria es fa valer a la fase intermèdia, es plantejarà al jutge de l'Audiència Preliminar en els escrits d'acusació o defensa.

3. Obert el judici oral, i, sense perjudici del que estableix l'article 595 únicament podrà denunciar la falta de jurisdicció o de competència objectiva quan es coneguin o concorrin fets o circumstàncies que no van poder ser tinguts en compte amb anterioritat.

En cap cas podrà al·legar-se en aquesta fase del procés la incompetència territorial del tribunal.

En aquests supòsits, l'escrit de declinatòria no podrà presentar-se una vegada iniciades les sessions del judici oral.

Article 26. Tramitació de la declinatòria

1. L'escrit de declinatòria s'acompanyarà dels documents o principis de prova en què es fonamenta.

Quan es plantegi durant la investigació, l'endemà de la recepció de l'escrit el secretari judicial ha de traslladar-los a les altres parts perquè, per termini comú de cinc dies, al·leguin el que estimin oportú sobre la falta de jurisdicció o de competència denunciada.

El jutge de decidir mitjançant interlocutòria el que sigui procedent dins els cinc dies següents a la finalització del termini anterior.

La declinatòria no suspèn el curs de les actuacions de la investigació.

2. Quan la declinatòria es plantegi en la fase intermèdia, el jutge de l'Audiència preliminar de resoldre sobre aquesta amb caràcter previ.

3. Les parts podran plantejar la declinatòria davant l'òrgan d'enjudiciament, tramitar d'acord amb el que disposa l'apartat primer d'aquest article.

En aquests supòsits, la declinatòria es presentarà per escrit, ja sigui en l'escrit a què es refereix l'article 543 d'aquesta Llei o bé, si aquest no es presentés, en escrit independent.

L'òrgan d'enjudiciament resoldrà sobre la declinatòria amb caràcter previ.

Article 27. Desestimació de la declinatòria

Quan el tribunal consideri que no pertoca la falta de jurisdicció o de competència denunciada així ho ha de declarar en l'acte, continuant amb les actuacions processals davant dels mateixos òrgans que resulten competents i amb represa, si escau, del curs de les actuacions.

Article 28. Estimació de la declinatòria

1. Quan el tribunal consideri la falta de jurisdicció perquè el coneixement de l'afer correspon als tribunals d'un altre Estat, ho ha de declarar mitjançant interlocutòria, i arxivar el procés d'abstenció de conèixer de l'assumpte, cessant el fiscal en la seva investigació.

2. Quan el tribunal consideri la falta de jurisdicció perquè el coneixement de l'assumpte a la jurisdicció militar, els tribunals de menors o d'un altre ordre jurisdiccional, o la manca de competència objectiva, funcional o territorial, s'abstindrà conèixer d'ell i determinarà el òrgan

competent davant el qual continuaran les actuacions, comunicant-ho al fiscal als efectes oportuns.

3. En els casos en què l'estimació de la declinatòria comporti la remissió del cas a un altre tribunal, s'han de citar les parts per davant seu per cinc dies a comptar de l'endemà de la notificació de l'acte estimatori.

Article 29. Recursos

1. La interlocutòria que resol desestimant la declinatòria no és susceptible de cap recurs.

No obstant això, si la declinatòria s'ha plantejat durant la fase d'investigació, les parts poden reproduir en l'audiència preliminar en la forma assenyalada en els articles anteriors.

2. La interlocutòria que resolgui calculant la falta de jurisdicció dels tribunals espanyols ser objecte de recurs en apel·lació.

Durant la seva tramitació només podran realitzar-se els actes processals que siguin absolutament imprescindibles per evitar la desaparició o menyscapte de fonts de prova.

3. La interlocutòria que resolgui calculant la manca de competència no és susceptible de cap recurs sense perjudici de reproduir la declinatòria per aquest motiu a l'audiència preliminar en la forma assenyalada en els articles anteriors.

Article 30. Qüestions de competència

1. El tribunal considerat competent podrà escoltar per cinc dies a les parts perquè compareguin davant ell, resoldre el que estimi procedent sobre la seva competència.

2. Si el tribunal es considera incompetent plantejarà qüestió de competència i, amb notificació a les parts personades, ha de remetre al Tribunal Superior comú de tots dos tribunals una còpia de les actuacions que siguin necessàries per a resoldre la qüestió.

3. El tribunal superior, que podrà requerir l'ampliació de les actuacions remeses, donar audiència al Ministeri Fiscal per cinc dies, i ha de dictar la resolució que sigui procedent, que es notificarà als dos tribunals que successivament es van considerar incompetents.

TÍTOL II

ELS SUBJECTES DEL PROCÉS PENAL

CAPÍTOL I

L'INVESTIGAT

Secció 1a. Dret de defensa

Article 31. Dret de defensa

1. En els termes establerts en la Constitució i en aquesta llei i sense perjudici dels supòsits en què aquesta llei reconeix a la persona contra la qual es dirigeix el procediment el dret a defensar-se per si mateixa, el dret de defensa comprèn, en tot cas, la designació d'un advocat que pugui intervenir en totes les fases del procediment.

2. Totes les autoritats i funcionaris que intervinguin en el procediment penal, i singularment el Ministeri Fiscal en la fase d'investigació, han de vetllar, dins dels límits de la seva respectiva competència, per l'efectivitat del dret de defensa.

Article 32. Presumpció d'innocència

1. Tota persona subjecta al procés penal serà tractada com innocent fins que la seva culpabilitat hagi estat establerta segons la llei.

No podrà derivar per a ella cap conseqüència desfavorable que no es trobi expressament prevista en aquesta llei o resulti inevitablement de la seva aplicació.

2. Ningú no pot ser condemnat sinó en virtut de proves de càrrec vàlides i suficients, que permetin al tribunal assolir, més enllà de tot dubte raonable, la convicció sobre la culpabilitat de l'acusat.

Article 33. Drets de la persona investigada

1. En els termes que estableix aquesta llei, tota persona sotmesa a investigació té dret a:

a) Que se li comuniqui la investigació, els fets investigats i la seva qualificació jurídica en la primera compareixença.

b) Conèixer les diligències d'investigació practicades i les que des del moment de la primera compareixença es realitzin.

c) Ser assistit i defensat per l'advocat que designi o per un advocat d'ofici.

d) Entrevistar-se reservadament amb el seu advocat abans i després de qualsevol declaració, inclosa la que presti en seu policial.

e) Declarar davant el Ministeri Fiscal, assistit d'advocat, sempre que ho estimi necessari.

f) No declarar, guardant silenci total o parcial sobre els fets investigats o qualsevol altre que consideri que poden perjudicar.

g) No declarar contra si mateix ni confessar la seva participació en els fets.

h) Ser assistit per un intèrpret de forma gratuïta quan no compregui o no parli la llengua oficial en què es desenvolupa el procés

Aquest dret comprèn l'assistència a persones amb limitacions auditives o d'expressió oral.

i) Aportar els elements de descàrrec dels que desitgi valer.

j) Proposar la pràctica dels actes d'investigació que siguin pertinents i útils per a la seva defensa.

k) Participar en la pràctica d'aquells actes d'investigació en els quals estigui expressament prevista la seva intervenció i, en tot cas, participar en els quals ell mateix sol·liciti i siguin acordats a instància seva.

l) Sol·licitar al jutge l'assegurament d'una font de prova en els casos que preveu aquesta llei.

2. Els drets previstos en les lletres c) id) només seran renunciables en els casos que expressament determini la llei.

Article 34. Dret de traducció i d'interpretació

1. El dret a què es refereix la lletra h) de l'article anterior comprèn l'assistència de l'intèrpret en les converses amb el lletrat de la defensa, així com la traducció escrita de les actes, escrits i resolucions que resultin essencials per a la defensa.

En tot cas, han de ser objecte de traducció escrita les actuacions imposant mesures cautelars, l'escrit d'acusació, l'acte d'obertura del judici oral i la sentència.

Aquest dret comprèn la interpretació simultània de totes les actuacions del judici oral.

2. La defensa pot sol·licitar al Ministeri Fiscal l'assistència d'intèrpret des de la primera compareixença.

La denegació de l'assistència de l'intèrpret es realitzarà per mitjà de decret.

En aquest supòsit, la defensa podrà dirigir-se, per escrit, al jutge de Garanties sol·licitant l'assistència de l'intèrpret, el qual, amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal, ha de resoldre el que sigui procedent en el termini de quaranta-vuit hores.

Seràn nul·les les actuacions practicades sense l'assistència d'intèrpret quan se li reconegui aquest dret a l'investigat.

3. Així mateix, la defensa pot sol·licitar al fiscal una nova traducció escrita dels documents i peces del procediment d'investigació quan consideri justificadament que la que se li ha facilitat no ha estat realitzada correctament.

La denegació de la traducció es realitzarà per mitjà de decret, pot la defensa sol·licitar la traducció al jutge de Garanties de conformitat amb el que estableix l'apartat anterior.

4. El reconeixement del dret durant la investigació suposa l'assistència d'intèrpret en totes les actuacions que impliquin la intervenció personal de l'investigat.

5. Excepcionalment, quan no sigui possible el desplaçament dels intèrprets al lloc on s'estiguin desenvolupant les actuacions i sempre que existeixin els mitjans tècnics necessaris, es facilitarà l'ús de videoconferència o un altre sistema similar que permeti la comunicació bidireccional i simultània de la imatge i el so.

Article 35. Jurament de l'intèrpret

Abans de la seva intervenció, l'intèrpret ha de manifestar, sota jurament o promesa d'exercir fidelment el seu càrrec, que actuarà amb la major objectivitat possible prenent en consideració tant el que pugui afavorir com el que sigui susceptible de causar perjudici, així com que coneix les sancions penals en què pot incórrer si incompleix els seus deures com a intèrpret.

Aquestes disposicions són d'aplicació per als traductors.

Article 36. Obligacions de l'investigat

1. El investigat està obligat a comparèixer quantes vegades sigui cridat.

El compliment d'aquesta obligació podrà assegurar-se mitjançant l'adopció de les mesures cautelars que siguin necessàries.

2. El investigat està obligat a sotmetre a les inspeccions, intervencions corporals i altres actes d'investigació que siguin necessaris per a determinar el fet punible i la seva participació en el mateix, sempre que es duguin a terme en la forma i amb les garanties establertes en aquesta llei.

3. El investigat estarà obligat a manifestar els seus béns a l'efecte d'assegurar les seves obligacions o les responsabilitats de naturalesa patrimonial en què hagi pogut incórrer.

Article 37. Defensa tècnica

1. En els termes que estableix aquesta llei, i sense perjudici de la intervenció de l'investigat en la seva pròpia defensa, es garanteix el dret a l'assistència d'advocat fins a la conclusió del procés i en l'execució de la sentència.

2. Excepcionalment, quan la investigació es dirigeixi contra advocats, el tribunal autoritzarà a exercir la seva pròpia defensa tècnica.

3. El investigat podrà designar o sol·licitar que se li designi un advocat des del moment en què se li citi per a la primera compareixença i, en tot cas, quan es procedeixi a la seva detenció.

Si l'investigat no exerceix aquest dret, se li designarà advocat d'ofici.

4. Amb independència del nombre d'advocats designats, la persona investigada no podrà ser assistida per més d'un en cada acte.

5. Són nuls els actes realitzats sense la intervenció de l'advocat quan aquesta sigui preceptiva d'acord amb el que estableix aquesta llei.

Article 38. Exclusió del defensor

1. L'advocat defensor podrà ser apartat de la seva funció quan, en el curs del procediment:

a) existeixin elements objectius suficients per afirmar que ha participat en la comissió del delictes que constitueix l'objecte del procediment o en un delictes d'encobriment, receptació o blanqueig, o un altre delictes connex, sempre que hi hagi un conflicte d'interessos entre les dues defenses,

b) abusi de les comunicacions amb el defensat que estigui privat de llibertat per a facilitar la comissió d'infraaccions penals o per posar en risc la seguretat del centre penitenciari,

c) pugui considerar-se que la seva conducta processal és constitutiva d'un delictes d'obstrucció a la justícia.

2. Quan la causa tingui per objecte les activitats d'una organització criminal, també es pot acordar l'exclusió del lletrat defensor quan es dirigeixi contra ell un altre procediment per pertànyer a la mateixa organització o col·laborar amb ella.

Article 39. Procediment d'exclusió

1. Quan el fiscal tingui indicis suficients de la concurrència dels supòsits previstos en l'article anterior, sol·licitarà al jutge competent en cada fase del procediment l'exclusió del defensor mitjançant escrit raonat, del qual s'ha de traslladar a totes les parts afectades pel termini de cinc dies.

Transcorregut aquest termini, s'hagin presentat o no al·legacions, el jutge ha de resoldre motivadament el que procedeixi sense més tràmit.

2. S'ha d'alçar l'exclusió acordada tan aviat com acabi el pressupost que li hagi servit de fonament.

3. Quan s'acordi l'exclusió del defensor, es requerirà a l'investigat perquè faci una nova designació, advertint-li que si no ho fa en el termini que se li fixi, o si designa un altre en qui també concorri causa d'exclusió, se li designarà d'ofici.

Article 40. Prohibició de doble condició

No pot intervenir en el procés penal com a part acusadora aquell contra qui s'hagi decretat l'obertura de judici oral.

Secció 2a. Capacitat processal de l'investigat

Article 41. Integració de la capacitat processal

1. Quan la persona investigada o acusada pateixi una malaltia o trastorn psíquic o pateixi una alteració en la percepció que li impedeixi comprendre el significat i les conseqüències del procés que se segueix en contra seu o li impossibiliti per a valer-se per si mateix en l'exercici de seus drets o en el compliment de les seves obligacions processals, s'entendran les actuacions amb el seu representant legal.

2. La intervenció processal del representant legal pot limitar a aquells concrets actes per als que l'investigat o acusat es trobi impedit.

3. A falta d'una persona que tingui encomanada la representació legal de l'investigat, el jutge o tribunal competent li ha de designar un defensor judicial que assumeixi provisionalment les seves funcions fins que es procedeixi al nomenament del representant legal conforme al que disposa el Codi Civil.

En cap cas, podrà recaure el nomenament del defensor judicial en un membre del Ministeri Fiscal.

4. S'entendran amb el representant legal o el defensor judicial designat els actes per als quals aquesta llei exigeix la intervenció personal de l'investigat o de l'acusat, sense perjudici de permetre la seva presència en els actes que el seu significat i conseqüències sigui capaç de comprendre.

A aquest efecte, es demanarà, amb caràcter previ, informe mèdic forense.

5. També correspon al representant o defensor designat l'exercici dels drets que arriben a l'investigat.

Podran acordar-se contra el representant legal o el defensor judicial del investigat les mesures coactives i les sancions processals que aquesta llei estableix per als testimonis.

Article 42. Procediment

1. Tan aviat com hi hagi indicis de la manca de capacitat processal de l'investigat, el Ministeri Fiscal ha de demanar els informes mèdics necessaris per a determinar la realitat i l'abast de la mateixa.

2. Rebut els informes, el fiscal o l'advocat de l'investigat podran sol·licitar al jutge de Garanties que procedeixi a integrar la capacitat processal de l'investigat.

El jutge resoldrà el que procedeixi a la vista dels informes emesos i amb l'audiència prèvia de les parts personades.

També pot acordar d'ofici l'exploració de l'investigat abans de resoldre.

3. La resolució del jutge de Garanties de determinar l'abast de la incapacitat processal i el grau d'integració de la mateixa que correspon al representant legal de l'investigat, procedint, si escau, a designar un defensor judicial d'acord amb el que estableix l'article anterior.

4. Si la falta de capacitat processal sobrevingués després de la conclusió del procediment d'investigació, les actuacions establertes en aquest article les ha de fer el jutge o tribunal competent per a la fase intermèdia o per a l'enjudiciament del fet.

5. La resolució judicial per la qual s'acorda la integració de la capacitat processal de l'investigat en cap cas predeterminarà el pronunciament que hagi de realitzar-se en la sentència sobre la seva imputabilitat.

Article 43. Supòsits d'incapacitat plena sobrevinguda

1. Quan la malaltia, trastorn o alteració sobrevingui amb posterioritat a la comissió dels fets punibles i privi completament al investigat de la capacitat per comprendre el significat i les conseqüències del procés, es continuarà el procediment d'investigació fins a la conclusió i es decretarà la seva arxiu fins que l'investigat recobri la capacitat necessària per a ser sotmès a judici.

2. Si recobra la sanitat en el curs del procediment d'investigació es continuarà aquest per les seves vies ordinàries.

3. Si recobra la sanitat després de la conclusió de la investigació, és procedent la reobertura del procediment pels tràmits de la fase intermèdia.

Article 44. Intervenció en el procediment

1. Les mesures cautelars personals que s'hagin d'adoptar respecte de l'investigat a què es refereix aquesta secció prendran en consideració les prescripcions mèdiques i es compliran, si és el cas, en establiments que reuneixin les condicions necessàries per aplicar el tractament prescrit, sota supervisió i control judicial.

En els casos en què l'investigat no tingui absolutament de capacitat per comprendre el significat i les conseqüències del procés que se segueix en contra seu i concorrin els pressupostos de la presó provisional, només es podrà disposar l'internament cautelar per a tractament mèdic o d'educació especial en un establiment o centre adequat al tipus d'anomalia o alteració que se li hagi diagnosticat.

El control, la durada i l'aixecament de la mesura es regeixen pel que disposa per a la presó provisional, elevant-se al jutge i al fiscal informes sobre l'evolució del tractament.

Aquests informes tindran caràcter periòdic en els terminis fixats pel jutge o el fiscal que no podrà ser superior a sis mesos.

2. No serà necessària la presència de l'acusat en el judici oral si el tribunal, vistos els informes mèdics emesos, considera:

a) que pot resultar contraproductiu per a l'evolució del tractament en curs, o

b) que el seu estat li impossibilita per a comprendre el significat i les conseqüències del judici.

En tot cas, el representant legal de l'acusat serà citat per a la celebració del judici oral.

L'acusat comparegui ha d'estar assistit pel seu representant legal, que pot situar-se al costat del acusat en un lloc que permeti la comunicació directa amb l'advocat defensor.

La incompareixença injustificada del representant legal en qualsevol dels casos previstos en els apartats anteriors no impedirà la celebració del judici oral.

En tot cas haurà de comparèixer al judici oral l'advocat defensor de l'acusat, d'acord amb les regles generals d'aquesta Llei.

Secció 3a. Absència de l'investigat o acusat

Article 45. Supòsits d'absència

1. El jutge o tribunal que conegui de la causa expedirà requisitòria per a la crida i la recerca de l'investigat o acusat quan:

- a) Es trobi en parador desconegut i sigui necessària la seva presència per a la pràctica o la notificació d'un acte.
- b) No sigui trobat per la força pública que hagi d'executar la detenció o presó acordada.
- c) S'hagi fugit de l'establiment en què es trobava detingut o pres.
- d) Hi hagi trencat 01:00 mesura cautelar restrictiva de llibertat o incomplert una obligació processal de manera que pugui inferir un risc objectiu de sostreure de l'acció de la justícia.

2. També s'ha d'expedir requisitòria si, obert el judici oral, els acusats es troben en parador desconegut i no han designat domicili o persona a efectes de notificacions d'acord amb el que assenyala l'article 464 d'aquesta Llei.

Es procedirà així en tot cas si, obert el judici oral, la pena sol·licitada excedeix dels límits que estableix l'article 553 d'aquesta Llei per a l'enjudiciament en absència.

3. La requisitòria s'expedirà d'ofici pel tribunal competent oa instància del Ministeri Fiscal.

Article 46. Requisitòria

1. En la requisitòria s'expressaran:

- a) El nom i cognoms, càrrec, professió o ofici, si consten, de la persona contra la qual es dirigeix, i les altres circumstàncies que puguin servir per a la seva identificació.
- b) La causa que dóna lloc a la seva expedició d'entre les previstes a l'article precedent.
- c) El termini dins del qual l'absent ha de presentar, amb l'avertència que en un altre cas serà declarat rebel.
- d) Els fets pels quals està sent investigat o acusat.
- e) La qualificació jurídica dels fets i la pena que se sol·licita.
- f) La pena imposada si hagués estat condemnat.
- g) El territori on es pugui presumir que es troba.
- h) El lloc on hagi de ser conduït.

2. De la requisitòria s'ha de traslladar a les Forces i Cossos de Seguretat perquè procedixin a la recerca del requisitori i es publicarà al Butlletí Oficial de l'Estat.

3. Quan sigui justificat, per la naturalesa i gravetat de delictes, podrà el fiscal sol·licitar al jutge la publicació de la requisitòria en els mitjans de comunicació, difonent la imatge del requisitori amb la finalitat de facilitar la seva recerca.

4. Si s'escau, la resolució per la qual s'acordi buscar per requisitòries designarà els particulars de la causa que siguin necessaris per a poder resoldre sobre la situació personal de l'absent un cop sigui trobat.

Una vegada testimoniats pel secretari judicial la resolució i els particulars, s'inclouran en el sistema informàtic que a l'efecte hagi, on quedaran registrats.

5. L'òrgan judicial davant del qual sigui presentat el requisitori, si fos necessari per a resoldre sobre la seva situació personal, podrà sol·licitar l'auxili del jutge que hagi dictat la requisitòria o, si no, del jutge que estigui en funcions de guàrdia a la seva circumscripció, per tal que li faciliti la documentació i informació a què es refereix l'apartat anterior.

Article 47. Rebel·lia

1. Transcorregut el termini de la requisitòria sense haver comparegut o sense haver estat presentat l'absent, el jutge o tribunal que conegui de la causa l'ha de declarar rebel.

2. Declarada la rebel·lia en el procediment d'investigació, seguirà aquest el seu curs amb el lletrat de l'investigat fins a la conclusió, procedint el fiscal a decretar l'arxiu respecte del investigat rebel amb el qual no s'hagi practicat la primera compareixença.

3. Si en ser declarat en rebel·lia l'acusat es troba pendent el judici oral i aquest no pot celebrar-se en la seva absència, se suspendrà l'assenyalament i s'arxivarà la causa pel tribunal d'enjudiciament.

No obstant això, si són dos o més els acusats i no a tots han estat declarats en rebel·lia, s'ha de suspendre el curs de la causa respecte als rebels fins que siguin trobats, i es continuarà la seva tramitació respecte als altres.

4. En qualsevol dels casos anteriors, al decretar l'arxiu es reservarà a la part ofesa o perjudicada pel delictes l'acció que li arribi per a la restitució de la cosa, la reparació del dany i la indemnització de perjudicis.

Aquesta acció es pot exercir, independentment de la causa, per la via civil que correspongui, contra els quals resultin responsables, a l'efecte no s'han d'aixecar les mesures cautelars reals que hagin estat adoptades fins que no pugui pronunciar-se sobre la seva procedència el tribunal civil competent.

5. Quan la causa s'arxivi per estar en rebel·lia tots els investigats o acusats, s'ha de manar tornar als legítims titulars que no resultin civil ni criminalment del delictes els efectes o instruments d'aquest o les altres peces de convicció que hagin estat recollides durant la causa, llevat que sigui procedent acordar-ne decomís.

6. En els casos anteriors, quan el declarat rebel es presenti o sigui trobat, s'ha d'obrir novament la causa per continuar-la segons el seu estat.

Article 48. Rebel·lia en tràmit de recurs

Si l'acusat ha fugit o ocultat després de notificada la sentència i està pendent el recurs d'apel·lació o cassació, aquest s'ha de substanciar amb el seu advocat i el seu procurador, i la tramitació de la causa fins a la fermesa de la sentència.

Article 49. Registres

Sense perjudici del que estableixen els articles anteriors, s'han d'inscriure en el Registre central de mesures cautelars, requisitòries i sentències no fermes les actuacions de rebel·lia i les requisitòries que s'hagin adoptat en el curs del procediment.

Secció 4a. La persona jurídica

Article 50. Règim de la primera compareixença

1. Quan d'acord amb el que disposa l'article 464 d'aquesta Llei, hagi de practicar-se la primera compareixença d'una persona jurídica, s'ha de fer amb les següents particularitats:

a) La citació es farà en el domicili social de la persona jurídica, requerint a l'entitat perquè designi un representant, així com a advocat i procurador per a aquest procediment, amb l'advertiment que, en cas de no fer-ho, es procedirà a la designació d'ofici d'aquests dos últims.

La falta de designació del representant, en tot cas, no impedeix la substanciació del procediment amb l'advocat i procurador designats.

b) La compareixença es practicarà amb el representant especialment designat de la persona jurídica imputada, acompanyat per l'advocat de la mateixa. La inassistència a l'acte d'aquest representant determinarà la pràctica del mateix amb l'advocat de l'entitat.

c) El fiscal ha d'informar l'advocat de la persona jurídica i, si escau, a la persona especialment designada per representar-la, dels fets que s'atribueixen a l'entitat. Aquesta informació, a més, es facilitarà per escrit.

d) La designació del procurador substituirà la indicació del domicili a efectes de notificacions, practicant-se amb el procurador designat tots els actes de comunicació posteriors, inclosos aquells als que aquesta llei assigna caràcter personal.

Si el procurador ha estat nomenat d'ofici es comunicarà la designació a la persona jurídica.

Article 51. Intervenció de la persona jurídica

1. Les disposicions d'aquesta llei que requereixen o autoritzen la presència de l'investigat en la pràctica de diligències d'investigació o d'assegurament de prova s'entendran sempre referides al representant especialment designat per l'entitat, que podrà assistir acompanyat per l'advocat de la persona jurídica .

2. La incompareixença de la persona especialment designada no impedirà la celebració de l'acte d'investigació o d'assegurament de prova, que s'ha de substanciar amb l'advocat defensor.

3. No seran aplicables a les persones jurídiques les disposicions que siguin incompatibles amb la seva especial naturalesa.

No obstant això, quan s'atribueixi a una persona jurídica la comissió d'un delictes es permetrà que presti declaració sobre els fets el representant especialment designat per la mateixa, que podrà comparèixer assistit per l'advocat de l'entitat. La declaració es prestarà en la forma i amb els requisits establerts per a la declaració de l'investigat, instruint expressament al representant de l'entitat dels drets reconeguts en l'article 250 d'aquesta llei.

La incompareixença del representant de l'entitat degudament citat per prestar declaració, no comportarà cap conseqüència, més que s'entengui que s'acull al seu dret a no declarar.

4. A les persones jurídiques només se'ls poden imposar les mesures cautelars expressament previstes en el Codi Penal.

Per adoptar-les es seguirà el procediment establert a l'article 215 d'aquesta llei i contra les resolucions sobre mesures cautelars pot interposar recurs de reforma que no tindrà efecte suspensiu.

Article 52. Judici oral

1. La persona jurídica acusada podrà estar representada per a un millor exercici del dret de defensa per la persona que especialment designi, la qual ocuparà a la sala el lloc reservat als acusats.

Aquesta persona podrà declarar en nom de la persona jurídica quan ho sol·liciti la seva defensa, en aquest cas és aplicable el que estableix aquesta llei per a la declaració de l'acusat. També podrà exercir el dret a l'última paraula en finalitzar l'acte del judici.

2. En cap cas la persona jurídica acusada pot designar perquè acudeixi a la vista en representació de l'entitat a qui hagi de declarar com a testimoni o a qui hagi de tenir qualsevol altra intervenció en la pràctica de la prova.

3. En tot cas la incompareixença de la persona especialment designada no impedirà la celebració de la vista amb l'advocat i procurador de l'entitat acusada.

Article 53. Conformitat

1. La persona especialment designada per l'entitat per representar-la pot prestar sempre que compti amb poder especial atorgat per la persona jurídica.

2. La conformitat es prestarà d'acord amb el procediment establert en aquesta llei amb les següents excepcions:

a) comprovada pel tribunal l'existència de poder especial, la conformitat s'entendrà prestada sense que calgui cap acte de ratificació.

b) la conformitat podrà prestar la persona jurídica independentment de la posició que adoptin els altres acusats.

Article 54. Absència de la persona jurídica

1. La persona jurídica investigada serà únicament trucada amb requisitòria quan no hagi estat possible la seva citació per a l'acte de primera compareixença per la falta d'un domicili social conegut.

2. En la requisitòria de la persona jurídica es faran constar les dades identificatives de l'entitat, el delictes que se li atribueix i la seva obligació de comparèixer en el termini que s'hagi fixat amb advocat i procurador.

3. La requisitòria de la persona jurídica es publicarà al Butlletí Oficial de l'Estat i, si és el cas, en el Butlletí Oficial del Registre Mercantil o en qualsevol altre diari o diari oficial relacionat amb la natura, l'objecte social o les activitats de la entitat investigada.

4. Transcorregut el termini fixat sense haver comparegut la persona jurídica, es la de declarar rebel, continuant els tràmits de la causa amb l'advocat i procurador designats d'ofici i entenent-se amb aquests tots els tràmits processals fins a la conclusió.

CAPÍTOL II

EL MINISTERI FISCAL

Secció 1a. Funcions, facultats i principis d'actuació del Ministeri Fiscal

Article 55. Intervenció del Ministeri Fiscal

1. El Ministeri Fiscal intervindrà en tots els processos penals, excepte en aquells que el Codi Penal reserva exclusivament a la querella privada.

2. Correspon al Ministeri Fiscal la potestat de dirigir la investigació dels fets punibles i la d'exercitar l'acció penal contra els qui hagin de respondre criminalment dels mateixos.

3. El Ministeri Fiscal exercitarà l'acció civil conjuntament amb la penal quan l'ofès o el perjudicat pels fets delictius no hagi fet expressa renúncia o reserva per a exercitar-la en un procés civil posterior o quan no es personi en el procediment penal.

Si són diversos els ofesos o perjudicats, el Ministeri Fiscal només d'exercir l'acció civil en favor de qui no va fer la reserva ni es va presentar al procediment.

Article 56. Facultats del fiscal

1. En el compliment de les funcions que li atribueix aquesta llei, el fiscal podrà fer ús de qualsevol de les facultats que li reconeix la legislació vigent i en especial de les previstes en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal.

2. El fiscal podrà dur a terme per si o ordenar a la policia judicial, d'acord amb el procediment i amb els límits legalment previstos, totes aquelles actuacions pròpies del procés penal per a les quals la llei no exigeix de manera expressa la intervenció o autorització judicial.

Article 57. Principi de legalitat

1. El Ministeri Fiscal, davant la fundada sospita de la comissió d'un delictes públic està obligat a:

a) iniciar i practicar per si o mitjançant les oportunes ordres i instruccions a la policia judicial la investigació destinada a aclarir el fet i esbrinar qui són els seus responsables,

b) adoptar o sol·licitar al jutge l'adopció de les mesures cautelars que siguin procedents,

c) deduir i sostenir l'acusació en el judici oral,

d) exercir l'acció civil a favor de les víctimes del delictes en els casos que preveu aquesta llei,

e) vetllar per l'efectiva execució de les sentències, promovent, en cas de condemna, les actuacions necessàries per a assegurar el compliment de les penes i la satisfacció de les responsabilitats civils.

2. De manera especial correspon al fiscal la funció de vetllar pels drets de les víctimes, i en particular actuar en defensa dels interessos dels menors, les persones amb discapacitat i les persones desvalgudes, fins que no gaudeixin d'una defensa efectiva.

3. També correspon al Ministeri Fiscal la funció de vetllar en el procés penal pel respecte als drets fonamentals de totes les parts, i per la independència i competència dels òrgans judicials,

així com procurar que en el desenvolupament del procediment no es produeixin dilacions indegudes.

Article 58. Principi d'oportunitat

No obstant el que disposa l'article anterior, el Ministeri Fiscal pot abstenir-se d'exercitar l'acció penal per raons d'oportunitat quan així ho autoritzi expressament aquesta llei.

En aquests casos, l'apreciació discrecional dels supòsits d'oportunitat correspondrà en exclusiva al fiscal, sense perjudici del control judicial dels elements reglats que permeten el seu exercici, en els termes i en la forma legalment previstos.

Article 59. Principi d'imparcialitat

1. En virtut del principi constitucional d'imparcialitat, el Ministeri Fiscal està obligat a actuar en el procés en defensa de la legalitat amb plena objectivitat. Amb aquesta finalitat, ha de sol·licitar l'arxiu de la investigació, el sobreseïment de la causa o l'absolució de l'acusat tan aviat com es posi de manifest que no hi ha elements suficients per exercir l'acció penal.

2. En els termes que estableix aquesta Llei, el fiscal ha de practicar, per iniciativa pròpia oa instància dels interessats, les diligències conduents a aclarir totes les circumstàncies rellevants del fet punible, siguin favorables o desfavorables a la persona investigada.

3. Així mateix, el fiscal ha d'informar la persona a la qual s'atribueixi la comissió d'un delictes o falta dels drets que possibilitin la seva defensa, remouent els obstacles que impedeixin la seva efectivitat.

En particular, haurà de procedir a practicar la primera compareixença de l'investigat tan aviat com concorrin els pressupostos de la mateixa, d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

Article 60. Abstenció dels membres del Ministeri Fiscal

1. Els membres del Ministeri Fiscal s'han d'abstenir d'actuar quan es doni alguna de les causes de recusació que estableix l'article 219 de la Llei orgànica del poder judicial quan els siguin aplicables, excepte la que preveu el número 11è de l'esmentat article.

L'incompliment d'aquesta obligació serà motiu de responsabilitat disciplinària d'acord amb el que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

2. L'abstenció haurà de ser aprovada pel superior jeràrquic immediat del fiscal que la formuli.

3. Els qui siguin part en un procediment penal poden instar per escrit del superior jeràrquic corresponent que a part del procediment al fiscal en qui, segons la seva opinió, es doni el deure d'abstenir-se.

En aquest escrit s'expressaran les causes en què es fonamenta i es proposarà la prova pertinent.

De la mateixa s'ha de traslladar al fiscal, el qual s'abstindrà si concorre la causa al·legada.

Si la nega o no la considera fundada, ho ha de fer saber mitjançant escrit raonat al superior jeràrquic en el termini de tres dies, aportant les dades o les fonts de prova que al seu parer desacreditin les al·legacions del sol·licitant.

Transcorregut aquest termini, i dins dels tres dies següents, el superior jeràrquic, a la vista dels escrits esmentats en els apartats anteriors, ha de demanar si ho estima necessari les dades o les proves que els mateixos proposin, i resoldre si és procedent o no apartar el fiscal acord al demanat.

4. Durant la tramitació del procediment el fiscal seguirà coneixent de l'assumpte, si bé, atenent a la naturalesa dels motius al·legats ia la seva possible influència en la validesa de les actuacions, el superior jeràrquic pot acordar en resolució motivada la seva substitució cautelar per un altre fiscal.

Tant en aquest supòsit com en el d'abstenció voluntària, el nomenament de qui hagi de substituir es realitzarà d'acord amb el que disposa l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

5. L'aprovació de l'abstenció, o l'adopció de l'acord a què es refereix l'apartat segon d'aquest article, s'ha de substanciar en una peça separada, la tramitació no suspèn el procediment.

6. Les resolucions del Ministeri Fiscal resolent sobre l'abstenció no podran ser impugnades en seu judicial.

Secció 2a. Assignació d'assumpes

Article 61. Regla general d'assignació

1. L'assignació del procediment d'investigació a una fiscalia i a un fiscal determinat s'ha de fer d'acord amb les regles establertes en aquest capítol i en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal.

2. Cap de les parts en el procediment penal pot impugnar la designació de l'òrgan o del fiscal encarregat de la investigació excepte en els supòsits a què es refereix l'article anterior.

L'atribució del procediment a un òrgan o fiscal determinat no podrà ser impugnada en seu judicial.

Article 62. Òrgan d'investigació

1. La investigació dels delictes correspon a la Fiscalia Provincial o d'àrea de la circumscripció del Tribunal d'Instància que resulti competent per raó del territori.

2. En els procediments que se segueixin contra una persona aforada, correspondrà la investigació a la Fiscalia adscrita al tribunal competent per raó del aforament.

3. En els delictes atribuïts a l'Audiència Nacional, correspondrà la investigació a les fiscalies adscrites a l'esmentat tribunal o a les fiscalies que d'acord amb l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal han de conèixer dels assumptes per als quals és competent l'esmentat Tribunal.

4. No obstant això, en raó del delicte comès el coneixement dels assumptes podrà correspondre a les fiscalies especials Antidroga i Contra la Corrupció i la Delinqüència Organitzada o als fiscals de sala que tenen reconeguda per llei la facultat d'intervenir directament en procediments d'investigació penal, així com als fiscals especialistes que actuen sota la seva coordinació, que assumiran el coneixement dels assumptes en els supòsits, en la forma i amb les garanties que regula l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal.

5. En virtut dels principis d'unitat orgànica i unitat d'actuació, qualsevol altre òrgan o membre del Ministeri Fiscal diferent dels assenyalats en aquest article es pot fer càrrec de la investigació, des del seu inici o en qualsevol moment posterior, mitjançant designació del superior jeràrquic que correspongui en els termes i amb els requisits previstos en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal.

6. Es procedirà a la remissió de les actuacions a les fiscalies assenyalades en els apartats anteriors quan comenci a conèixer de l'assumpte un altre òrgan del Ministeri Fiscal, sens perjudici de practicar les actuacions que siguin urgents.

Article 63. Resolució de discrepàncies

1. Sense perjudici del que disposen els apartats 4 i 5 de l'article anterior, la decisió jurisdiccional ferma sobre la competència per conèixer d'un delicte determinarà l'assignació de l'assumpte a la Fiscalia adscrita a l'òrgan judicial declarat competent.

2. Si no hi ha aquesta decisió, qualsevol discrepància que, després d'una primera comunicació, es produeixi entre fiscalies del mateix nivell jeràrquic serà resolta pel superior comú als fiscals en cap respectius.

3. Quan la discrepància es produeixi entre fiscalies entre els caps hi ha relació de subordinació jeràrquica, prevaldrà el criteri del superior.

4. El Fiscal General de l'Estat ha de resoldre les discrepàncies que es produeixin:

a) entre una Fiscalia territorial i els òrgans centrals del Ministeri Fiscal i

b) entre els diferents òrgans centrals del Ministeri Fiscal

En els altres casos, podrà resoldre per delegació del fiscal general de l'Estat el tinent fiscal del Tribunal Suprem.

5. A aquests efectes s'entén per òrgans centrals del Ministeri Fiscal la Fiscalia del Tribunal Suprem, la de l'Audiència Nacional i les fiscalies especials Antidroga i Contra la Corrupció i la Delinqüència Organitzada, així com els fiscals de sala que tenen reconeguda per llei la facultat d'intervenir directament en procediments d'investigació penal.

Article 64. Fiscal responsable de la investigació. Equips d'Investigació

1. A través d'un sistema previ de repartiment en el qual prevalguin els criteris d'especialització, es designarà el fiscal responsable de la investigació, que quedarà degudament identificat en el procediment.

2. En funció de la naturalesa i complexitat dels assumptes i dels coneixements especials que siguin requerits, es poden establir equips d'investigació formats per diversos fiscals, pertanyents a la mateixa o a diferents fiscalies, sota la coordinació d'un d'ells designat pel superior jeràrquic comú, que serà considerat responsable de la investigació.

3. Per a la reassignació o advocació dels assumptes, se seguiran els tràmits i requisits que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal deixant constància en el procediment dels canvis que es produeixin en la direcció del procediment d'investigació.

4. Tota discrepància entre el fiscal responsable de la investigació i el superior jeràrquic es resoldrà en la forma prevista en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, sense que sigui susceptible d'impugnació judicial.

CAPÍTOL III

L'ESTATUT DE LA VÍCTIMA EN EL PROCÉS PENAL

Secció 1a. Disposicions generals

Article 65. Concepte de víctima

1. Tindrà la consideració de víctima als efectes d'aquesta Llei:

- a) la persona física o jurídica ofesa per la infracció, i
- b) la persona que hagi patit un perjudici directament derivat dels fets punibles.

2. No tindran la condició de perjudicats pel delictes les companyies que hagin assegurat l'import dels danys personals o materials causats ni els ens públics o privats que hagin d'assumir legal o contractualment el cost de d'aquests danys.

El que disposa aquest apartat s'entén sense perjudici del dret de repetició que pugui existir contra la persona que sigui considerada responsable.

Article 66. Delictes contra béns públics o col·lectius

1. Quan la infracció penal atempti exclusivament contra interessos públics o col·lectius, no es reconeixerà la condició de víctima, als efectes d'aquesta Llei, a cap persona o ens, públic o privat.

No obstant això, les administracions públiques que hagin patit un perjudici patrimonial directe podran exercir l'acció penal i civil en els delictes contra la Hisenda Pública i de malversació.

2. En tot cas, les entitats i organitzacions privades que tinguin per objecte la protecció o defensa dels interessos difusos o generals relacionats amb el bé jurídic tutelat en la norma penal podran exercir l'acció popular en els termes previstos en la present llei.

Article 67. Víctimes menors o amb discapacitat

1. Quan, per raó de la seva edat o de la seva discapacitat, la víctima no pugui exercir per si mateixa els drets que aquesta llei li reconeix, ho farà en el seu nom i interès seu representant legal.

2. En particular, quan la víctima no tingui les condicions necessàries per comparèixer en judici, el seu representant legal podrà exercitar per ella l'acció penal o civil.

3. Correspon al Ministeri Fiscal promoure les actuacions judicials oportunes davant la jurisdicció civil per dotar-lo d'una representació legal.

Article 68. Víctimes en situació d'especial vulnerabilitat

1. Són víctimes especialment vulnerables als efectes d'aquesta Llei aquelles que, per les especials característiques del delictes i per les seves singulars circumstàncies personals, necessiten adaptar la seva intervenció en el procediment a la particular situació.

2. Tenen en tot cas aquesta condició les víctimes que per raó de la seva edat, malaltia o discapacitat no puguin sotmetre directament a l'examen contradictori de les parts.

En aquests casos excepcionals, es declararà mitjançant una resolució judicial motivada la situació de vulnerabilitat i es demanarà l'auxili d'experts per examinar-les.

3. A l'efecte d'aquest article i, sempre que sigui necessari protegir les víctimes especialment vulnerables de les conseqüències de prestar declaració en presència de l'investigat o acusat, podrà acordar per resolució judicial motivada que la declaració testifical es faci servir mitjans que evitin la confrontació visual.

Article 69. Prohibició de victimització secundària

1. Totes les autoritats que intervinguin en el procés penal d'adoptar les mesures necessàries per evitar que la víctima es vegi sotmesa a situacions que puguin causar un patiment innecessari o desproporcionat.

2. Han de vetllar perquè, des d'un primer moment, la víctima rebi un tracte correcte, habilitant dependències adequades.

En particular, les dependències judicials tindran espais d'espera especialment habilitats per acollir les víctimes.

Secció 2a. Drets de les víctimes

Article 70. Dret a rebre informació

1. La víctima rebrà pels mitjans adequats i de forma comprensible la informació pertinent per a la protecció dels seus interessos.

Aquesta informació ha d'incloure:

- a) els serveis o organitzacions als quals es pot dirigir-se per obtenir suport,
- b) les ajudes i suports socials, psicològics i altres pertinents que pot rebre,
- c) el lloc i la manera en què pot presentar una denúncia,
- d) les actuacions subsegüents a la denúncia i la intervenció que pot tenir en les mateixes,
- e) la manera i les condicions en què es pot obtenir protecció,
- f) la forma i les condicions en què, tenint dret a això, pot accedir a assessorament o assistència jurídica gratuïta,
- g) els requisits per tenir dret a una indemnització, i
- h) si resideix en un altre Estat, els mecanismes especials de defensa dels seus drets que pot utilitzar.

2. La víctima serà informada:

- a) del curs donat a la seva denúncia,
- b) del seu dret a ser present, tot i que no sigui part, en el judici que se celebri pels fets que l'afecten, excepte en casos excepcionals en què el correcte desenvolupament de la causa pugui veure afectat,
- c) de les mesures adoptades per a la seva protecció en el curs del procés i en execució de la sentència,

d) de les actuacions realitzades per a fer efectiva la responsabilitat civil que en la sentència s'hagi declarat a favor.

3. En tot cas, es comunicarà a la víctima la sentència del tribunal i qualsevol resolució que posi fi al procés.

4. Quan pugui existir un risc per a la víctima, d'estimar-se necessari, se li informarà de la posada en llibertat de la persona investigada, acusada o condemnada per la infracció.

5. La víctima podrà renunciar a rebre la informació que preveu aquest article en qualsevol estat del procediment, en el cas només se li transmetrà la informació en els casos expressament establerts.

Article 71. Dret a ser escoltada

1. La víctima del delictes té dret a ser escoltada.

A aquests efectes, podrà prestar declaració en el curs de la investigació, encara que no hagi estat citada, compareixent davant la policia judicial o davant l'Oficina d'Atenció a les Víctimes.

2. Obert el judici oral, només s'admetrà la declaració de la víctima quan, havent estat sol·licitada per alguna de les parts, sigui útil o pertinent com a mitjà de prova.

Article 72. Dret a aportar elements rellevants

Tot i que no s'hagi constituït com a part acusadora, la víctima té dret a proporcionar al fiscal els elements que consideri pertinents i útils per a l'adequat exercici de l'acció penal o de l'acció civil acumulada.

Article 73. Dret a la protecció

1. Sempre que les autoritats competents considerin que hi ha un risc greu per a la vida o integritat de la víctima, d'adoptar, en el marc de les seves respectives competències, les mesures adequades per a la seva protecció i la dels seus familiars o altres persones amb les quals estigui íntimament vinculades.

2. Per a això, es podran promoure i acordar les mesures cautelars adequades i es podran utilitzar els mecanismes de protecció de testimonis que preveu la legislació vigent.

Article 74. Dret a actuar com a acusació particular

La víctima té dret a personar-se en el procediment exercitant l'acció penal com a acusador particular en els casos i en la forma que estableix aquesta llei.

Article 75. Dret a obtenir una reparació civil en el procés penal

1. La víctima té dret a gaudir en el procés penal la reparació civil que legalment li correspongui.

A aquest efecte, i tot i que no exerciti l'acció penal d'acord amb el que preveu l'article anterior, podrà personar-se en la causa com a actor civil.

2. Quan la víctima no s'hagi personat com a acusació particular ni com a actor civil, exercirà l'acció civil en el seu interès el Ministeri Fiscal, llevat que expressament aquella es reservi aquesta acció o renunciï.

Article 76. Oferiment d'accions

1. Tan aviat siguin conegudes les persones que tenen la condició de víctimes d'acord amb el que disposa aquesta llei, la policia judicial o el Ministeri Fiscal els instruir del seu dret a intervenir en el procediment.

2. A l'hora se'ls requerirà perquè manifestin si fan o no la reserva o renúncia de les accions civils, fent-li saber que, de no fer-la, seran exercides pel Ministeri Fiscal.

3. Quan ho aconselli l'existència de múltiples de perjudicats, la Policia Judicial i el Ministeri Fiscal podran realitzar aquesta instrucció de drets a través dels mitjans de comunicació.

CAPÍTOL IV

Acusadors

Secció 1a. L'acusador particular i privat

Article 77. Temps per personar-se com a part acusadora

1. Els ofesos i perjudicats podran personar-se com acusadors particulars en qualsevol moment anterior a la preclusió del tràmit de presentació de l'escrit d'acusació, sense que aquesta circumstància justifiqui per si mateixa la retroacció de les actuacions.

2. La personació durant el procediment d'investigació es realitzarà per escrit davant el fiscal especificant si s'exerceix l'acció penal o també la civil.

Article 78. Defensa i representació de l'acusador particular. Pluralitat de acusadors

1. L'acusador particular estarà assistit d'advocat i procurador.

2. Si són diversos els que pretenen intervenir com a acusadors particulars, podran fer-ho sota representacions i assistits de defenses diferents.

3. No obstant això, quan per l'elevat nombre d'ofesos o perjudicats que pretenguin comparèixer pugui veure afectat el bon ordre del procés o el dret a un procés sense dilacions indegudes, l'òrgan judicial, en resolució motivada i després de sentir a totes les parts, podrà imposar-los que s'agrupin en una o diverses representacions i assistits de la mateixa o diverses defenses, en raó dels seus respectius interessos.

Article 79. Renúncia a l'acció penal de l'acusador particular

1. Quan el procediment se segueixi per delictes només perseguibles mitjançant denúncia de l'ofès o perjudicat pels fets, la renúncia de l'acusador particular només extingeix l'acció penal en els supòsits en què la llei penal permet expressament el perdó.

Ratificada la renúncia davant el jutge o tribunal, el jutge ha de dictar una interlocutòria que declari extingida la responsabilitat penal de l'investigat o acusat.

En els altres supòsits de delictes semipúblics, la renúncia de l'ofès o perjudicat no impedirà al Ministeri Fiscal l'exercici de l'acció penal.

2. La renúncia de l'acció penal no implica la de la civil que li pugui correspondre.

Article 80. Acusador privat

1. En els casos en què les lleis penals així ho estableixin, només podrà seguir causa penal en virtut d'una querella de la part ofesa.

2. En aquests procediments només serà part acusadora l'ofès querellant.

3. L'acusador privat ha d'estar assistit per advocat que el defensi i procurador que el representi des de l'inici del procediment.

4. L'acusador privat pot renunciar a l'acció penal en qualsevol moment del procediment i sense designació de causa justificativa.

En aquest cas, el jutge ha de dictar una interlocutòria que declari extingida la responsabilitat penal del querellat, sense perjudici de l'exercici davant la jurisdicció que correspongui de l'acció civil.

Secció 2a. L'acusador popular

Article 81. Acusació popular

1. Tots els ciutadans espanyols, encara que no siguin ofesos o perjudicats pel delicte, poden exercir l'acció penal mitjançant querella d'acord amb les prescripcions d'aquesta Llei.

2. També poden exercir-els ciutadans i persones jurídiques de dret privat de qualsevol estat membre de la Unió Europea.

Article 82. Prohibicions subjectives

1. No obstant el que disposa l'article anterior, no pot exercir l'acció popular:

- a) El que no gaudeixi de la plenitud dels drets civils.
- b) El que hagi estat condemnat en sentència ferma per delictes contra l'Administració de Justícia o per estafa processal.

A aquests efectes, no es tindran en compte els antecedents penals cancel·lats o que ho hagin de ser.

- c) Els membres de les carreres judicial i fiscal.
- d) Les administracions públiques, els partits polítics i els sindicats.

Quan una autoritat o funcionari públic entengui que un fet és constitutiu d'infracció penal ho posarà en coneixement del Ministeri Fiscal, remetent els antecedents de què disposi a aquest efecte.

2. Els tribunals han de rebutjar les pretensions tendents a la personació en frau de llei dels subjectes que tenen prohibit l'exercici de l'acció popular acord amb el que disposa aquest article.

Article 83. Prohibicions objectives

1. No es pot exercir l'acció popular:

- a) Per a la persecució dels fets delictius que la llei penal reserva a la querella privada,
- b) Respecte dels delictes la persecució es condiona a la prèvia denúncia de l'ofès, fins i tot després de formulada.

2. Tampoc es pot exercir aquesta acció per a la persecució de les faltes, sense perjudici de l'extensió de l'escrit d'acusació de l'actor popular amb les faltes connexes.

3. El contingut de l'acció popular queda limitat a l'exercici de l'acusació penal sense que pugui abastar, en cap cas, l'exercici de l'acció civil derivada dels fets delictius.

Article 84. Interès legítim en l'exercici de l'acció popular. Prestació de caució

1. Els qui vulguin exercir l'acció popular han d'actuar en virtut d'un interès legítim i suficient.

2. A aquest efecte, en el moment de personar-se hauran d'acreditar davant l'autoritat judicial:

a) la relació o vincle personal, social o professional amb l'interès públic que motiva la seva intervenció, i

b) la rellevància de la seva actuació en el procés per a la defensa de l'interès públic relacionat amb els fets punibles.

3. Admitida la personació, si amb posterioritat es produïssin fets o circumstàncies que posin de manifest l'absència d'algun d'aquests requisits, l'autoritat judicial, a instància de la defensa o del Ministeri Fiscal, pot excloure l'actor popular del procediment de conformitat amb que estableix aquesta llei.

4. L'exercici de l'acció popular pot ser condicionat pel tribunal a la prestació de caució, que haurà de ser proporcionada als mitjans econòmics del querellant, a la naturalesa del delictes i els perjudicis i costes que es puguin derivar del procediment, encara que es trobi ja en tramitació.

La caució es pot constituir-se en qualsevol de les formes previstes en l'article 529.3 de la Llei d'enjudiciament civil.

Article 85. Temps i forma per personar-se com a acusador popular

Els ciutadans que pretenguin exercir l'acció popular hauran de personar mitjançant querella en qualsevol moment anterior a la preclusió del tràmit de presentació de l'escrit d'acusació, sense que en cap cas es pugui retrotreure per aquest motiu el curs de les actuacions.

Article 86. Forma i contingut de la querella

1. La querella s'ha de formular per escrit davant del jutge competent i serà subscripta per advocat i procurador.

2. En la querella s'ha d'expressar:

- a) El procediment en el qual es pretén exercir l'acció penal.
- b) El nom, cognoms i domicili del querellant.
- c) El nom, cognoms i domicili del querellat.

En el cas d'ignorar aquestes circumstàncies, es designarà el querellat per les senyes que millor puguin donar-li a conèixer.

d) La relació circumstanciada dels fets punibles tal com l'acusador estima que s'han produït, amb expressió dels elements que posin de manifest la seva versemblança.

e) El compliment dels requisits exigits en aquesta Llei per exercir l'acció penal, acompanyant els documents que ho justifiquin.

f) La petició que s'admeti la querella, tenint al querellant per part.

g) La signatura del querellant i de l'advocat i procurador.

Article 87. Defensa i representació. Pluralitat de acusadors populars

1. L'acusador popular estarà assistit d'advocat i procurador.

2. Si són diversos els que pretenen intervenir com a acusadors populars, podran fer-ho sota representacions i assistits de defenses diferents.

3. No obstant això, quan es pugui veure afectat el bon ordre del procés o el dret a un procés sense dilacions indegudes, l'òrgan judicial, en resolució motivada i després de sentir a totes les parts, pot imposar que s'agrupin en una o diverses representacions i assistits de la mateixa o diverses defenses, en raó dels seus respectius interessos.

CAPÍTOL V

LES PARTS CIVILS

Secció 1a . Exercici de l'acció civil

Article 88. Procedència de l'acció civil

En els processos que se segueixin davant els tribunals penals es pot exercir l'acció civil derivada dels fets punibles amb el contingut previst i davant de les persones assenyalades en el Codi Penal.

Article 89. Exclusió de l'acció civil per especial dificultat en la determinació dels danys o perjudicis

No obstant el que disposa l'article anterior, el fiscal pot sol·licitar al jutge de Garanties l'exclusió de l'exercici de l'acció civil en el procés penal, quan, per l'especial complexitat de la determinació de la responsabilitat civil o pel nombre d'afectats, pugui originar retards greus en la tramitació de la causa.

El jutge ha de resoldre el que sigui procedent prèvia audiència de totes les parts personades, quedant expedita si escau la via civil.

Article 90. Presentació de demanda davant la jurisdicció civil

1. La presentació d'una demanda de reclamació de la responsabilitat civil derivada de delictes davant els tribunals de l'ordre civil impedeix l'exercici de l'acció d'aquesta naturalesa en el procés penal.

2. En els processos per delictes privat, la presentació d'una demanda davant els tribunals de l'ordre civil s'extingeix l'acció penal.

Article 91. Extinció de l'acció

1. L'extinció de l'acció penal no comporta la de la civil, llevat que s'hagi declarat en sentència o acte de sobreseïment fermes que no va existir el fet del qual hagi pogut néixer.
2. La persona a qui correspongui l'acció civil la pot exercir contra qui estigui obligat a la restitució de la cosa, la reparació del dany o la indemnització del perjudici sofert davant la jurisdicció i per la via que sigui procedent.
3. També es pot exercir l'acció civil davant la jurisdicció d'aquest ordre quan l'acusat sigui considerat exempt de responsabilitat criminal per causa que, segons el que disposa el Codi Penal, no comporta l'extinció de la responsabilitat civil.

En aquest últim cas, si el judici oral s'ha celebrat i l'exempció es declara en la sentència, es podrà establir-hi la responsabilitat civil de qui legalment correspongui, sempre que hagi estat part en el procés penal i llevat que s'hagi efectuat la reserva d'accions per reclamar a la via civil.

4. L'extinció de l'acció penal per la mort del possible responsable no extingeix l'acció civil, que podrà exercitar davant l'ordre jurisdiccional corresponent contra els seus hereus o drethavents.

Article 92. Eficàcia de la sentència penal en el posterior procés civil

1. Si no s'ha exercit l'acció civil en el procés penal, la sentència penal condemnatòria té eficàcia de cosa jutjada en el procés en el qual s'exerceixi separatament l'acció civil pel que fa a l'existència del fet i la participació atribuïda al acusat.
2. Si s'ha exercit l'acció civil en el procés penal, la sentència condemnatòria produirà, pel que fa a aquella, els efectes de cosa jutjada així com respecte de tots aquells a favor per a qui el Ministeri Fiscal va sol·licitar la restitució de la cosa, la reparació dels danys o la indemnització dels perjudicis.
3. La sentència penal absolutòria té eficàcia de cosa jutjada pel que fa a la declaració expressa de la inexistència del fet o de la manca de participació de l'acusat.

Secció 2a. L'actor civil

Article 93. Legitimació de l'actor civil

1. L'acció civil pot exercitar acumuladament amb la penal per l'acusador particular o privat.
2. També es pot exercir només l'acció civil per la víctima o pels seus hereus, en qualitat d'actors civils.

Article 94. Exercici de l'acció civil

1. Qui exerceixi només l'acció civil s'haurà de limitar a formular aquesta pretensió en el tràmit de presentació de l'escrit d'acusació, proposant en el seu cas les proves que siguin procedents a aquesta finalitat.
2. Així mateix, l'actor civil pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars reals de conformitat amb el que estableix el capítol I del títol III del llibre II.

Secció 3ª. Els tercers responsables civils

Article. 95. Intervenció en el procediment

1. Els tercers que apareguin com a responsables civils de conformitat amb el que estableix el Codi Penal, no poden intervenir en el procediment d'investigació excepte quan s'hagi sol·licitat l'adopció d'una mesura cautelar que els afecti.
2. Quan en els escrits d'acusació s'hagi sol·licitat la seva responsabilitat civil, podran presentar escrit de defensa i participar en el judici oral de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

En cap cas podran personar-se en les actuacions com a part acusadora.

Secció 4a. Règim de les companyies asseguradores

Article 96. Assegurança voluntària

Les disposicions de la secció anterior són també aplicables a la intervenció de les companyies asseguradores que fa a la cobertura per assegurança voluntària de les responsabilitats civils dimanants dels fets punibles.

Article 97. Assegurança obligatòria

1. En els supòsits en què les responsabilitats civils estiguin totalment o parcialment cobertes per una assegurança obligatòria de responsabilitat civil, es requerirà a l'entitat asseguradora o, si escau, al Consorci de Compensació d'Assegurances, perquè, fins al límit de l'assegurança obligatori, presti caució de conformitat amb el que estableix l'article 529.3 de la Llei d'enjudiciament civil.

Si l'import exigít és superior a l'expressat límit, el responsable directe o subsidiari està obligat a prestar garantia per la diferència.

2. L'entitat responsable de l'assegurança obligatòria no podrà, en aquest concepte, ser part en el procés sense perjudici del seu dret de defensa en relació amb l'obligació de prestar caució, sobre el que es resoldrà en una peça separada.

Article 98. Pensió provisional

1. El pagament de la pensió s'ha de fer anticipadament en les dates que assenyali la resolució judicial, a càrrec de l'assegurador, si n'hi ha, i fins al límit de l'assegurança obligatòria, o bé amb càrrec a la caució, o al Consorci de Compensació d'Assegurances, en els supòsits de responsabilitat civil d'aquest, d'acord amb les disposicions que li són pròpies.

2. La mateixa mesura es pot acordar quan la responsabilitat civil derivada del fet estigui garantida amb qualsevol assegurança obligatòria.

Secció 5a. Els tercers afectats no responsables

Article 99. Tercers afectats

1. El que disposa aquesta secció és aplicable quan els drets patrimonials de terceres persones puguin veure directament afectats per l'adopció cautelar o definitiva en el procés penal d'alguna de les següents mesures:

- a) el comís d'un bé,
- b) l'anul·lació d'un acte o contracte,
- c) la demolició d'un immoble.

2. Es consideren tercers afectats per aquestes mesures als que, sense tenir la condició d'investigats, acusats, responsables civils o perjudicats ostentin la titularitat dels béns que hagin de ser comissats o destruïts o d'un dret real o de crèdit que hagi de veure irremeiablement perjudicat.

3. Aquests tercers no seran part en el procés penal i només poden intervenir en el mateix en la forma prevista en els articles següents.

Article 100. Peça d'intervenció de tercers afectats

1. Tan aviat com es posi de manifest la necessitat de sol·licitar una mesura que pugui afectar els drets patrimonials de terceres persones, s'obrirà una peça separada de tercers afectats per a la seva identificació.

2. En tot cas, s'obrirà aquesta peça quan es consideri necessària l'adopció de mesures cautelars que anticipin els efectes perjudicials per al tercer.

En aquest supòsit, els tercers afectats podran formular al·legacions respecte de la legitimitat i bona fe de la seva posició jurídica en el procediment d'adopció de les mesures cautelars.

3. Quan els interessats no formulin oposició a la mesura o deixin precluir el termini assenyalat a l'efecte, s'entendrà que renuncien a fer valer en el procés penal els drets que puguin aconseguir-los.

Article 101. Sol·licitud d'indemnització

Quan per raó de la il·licitud de l'objecte o del caràcter imperatiu de la concreta mesura, el fiscal entengui que és procedent l'adopció de la mateixa malgrat els drets legítims del tercer de bona fe, sol·licitarà al tribunal en el seu escrit d'acusació que reconegui en sentència al afectat el dret a obtenir una indemnització pels danys i perjudicis derivats.

Article 102. Sobreseïment amb comís

En els casos en què, havent d'acordar l'arxiu o el sobreseïment de la causa, sigui procedent el comís dels béns, el jutge competent ha de resoldre el que sigui procedent sobre els drets dels tercers afectats prèvia audiència dels mateixos i del Ministeri Fiscal.

Article 103. Participació del tercer afectat en el judici oral

1. Quan el fiscal hagi decidit interessar amb caràcter definitiu la mesura en el seu escrit d'acusació, sol·licitarà la citació a judici oral dels tercers afectats que hagin estat identificats en la peça, llevat que hagin renunciat a ella a formular oposició.

2. No es poden adoptar aquestes mesures en sentència si els tercers afectats no han tingut l'oportunitat de ser escoltats en l'acte del judici oral.

3. No obstant, la incompareixença injustificada dels tercers afectats no impedirà la celebració del judici ni l'adopció de la mesura interessada.

4. La declaració en la vista d'aquestes persones s'ha de subjectar al que disposa per a la prova testifical.

Article 104. Sentència

1. El tribunal decidirà en la sentència sobre la procedència de la mesura interessada i dels drets dels tercers afectats.

2. Quan, tot i reconeixent la legitimitat de la posició jurídica del tercer, s'hagi d'adoptar la mesura que perjudica els seus interessos, el tribunal sentenciador reconeixerà el seu dret a obtenir una indemnització pels danys i perjudicis derivats, que podrà exigir, si és el cas, per el procediment o davant l'òrgan competent.

TÍTOL III

RÈGIM GENERAL DE LES ACTUACIONS, les resolucions I LES PROVES

CAPÍTOL I

RÈGIM GENERAL DE LES ACTUACIONS

Article 105. Aplicació de la Llei orgànica del poder judicial

Seran d'aplicació al procés penal les disposicions sobre el règim de les actuacions processals i dels actes de comunicació que preveu la Llei orgànica del poder judicial i la Llei d'enjudiciament civil, sens perjudici de les especialitats que estableix aquesta Llei.

Article 106. Regles especials

1. El que disposa l'article anterior és aplicable al procediment d'investigació, amb les següents particularitats:

a) Per a practicar les actuacions investigadores són hàbils tots els dies i hores de l'any sense necessitat d'habilitació especial.

b) Les que corresponguin directament al Ministeri Fiscal es realitzaran a la seu de la Fiscalia o al lloc que el fiscal designi en atenció a la naturalesa de la diligència.

c) Les actuacions que s'hagin de practicar fora de la circumscripció de la Fiscalia competent podran realitzar-se pel fiscal responsable de la investigació o mitjançant auxili de la fiscalia territorial corresponent.

2. En tot cas, seran hàbils tots els dies i hores de l'any per realitzar davant el servei de guàrdia de la Fiscalia i del Tribunal d'Instància les actuacions pròpies dels procediments urgents regulats en el títol I del llibre VIII d'aquesta Llei i les relatives a mesures cautelars o diligències d'investigació la pràctica no admeti demora.

Article 107. Actes de comunicació

1. Totes les notificacions, citacions i emplaçaments, inclosos els realitzats pel fiscal en el procediment d'investigació, s'han de fer en la forma que preveu l' capítol V del títol V del llibre I de la Llei d'enjudiciament civil.

2. El Ministeri Fiscal i l'autoritat judicial poden disposar que els actes de comunicació de caràcter personal es realitzen a través de la Policia Judicial.

3. En tot cas, en el curs del procediment d'investigació o dels procediments urgents, la policia judicial pot procedir per si a realitzar els actes de comunicació que aquesta llei li atribueix expressament.

Article 108. Sancions processals

1. Sense perjudici de les correccions especials que estableix aquesta llei per a casos determinats, són també aplicables al procés penal:

a) les correccions disciplinàries previstes en el títol V del llibre VII de la Llei orgànica del poder judicial,

b) les sancions previstes en el títol VIII del llibre I de la Llei d'enjudiciament civil, per infracció de la bona fe processal imputable a alguna de les parts.

2. Les sancions imposades per l'autoritat judicial són susceptibles de recurs d'acord amb el que preveu el títol V del llibre VII de la Llei orgànica del poder judicial.

3. Quan la infracció sigui comesa per un membre del Ministeri Fiscal, l'autoritat judicial s'ha de limitar a posar els fets en coneixement del superior jeràrquic immediat, per si hi hagués lloc a responsabilitat disciplinària de conformitat amb el que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal.

Article 109. Sancions imposades pel Ministeri Fiscal

1. El fiscal responsable del procediment d'investigació només podrà imposar sancions en els casos que expressament estableix aquesta llei.

2. El procediment d'imposició de la sanció s'ha de subjectar al que preveu l'article 555 de la Llei orgànica del poder judicial.

3. Les sancions que, d'acord amb el previst expressament en aquesta llei, siguin imposades pel Ministeri Fiscal són impugnables davant el jutge de Garanties en el termini de cinc dies des de la notificació.

El jutge de Garanties resoldrà el que procedeixi amb l'audiència prèvia del fiscal que va imposar la sanció.

CAPÍTOL II

LA PUBLICITAT DE LES ACTUACIONS

Article 110. Règim de publicitat de la fase d'investigació

1. Les actuacions del procediment d'investigació només seran públiques i accessibles per a les parts personades, els quals podran prendre coneixement en qualsevol estat del procediment, tret de declaració de secret.

Aquesta limitació en cap cas afectarà al Ministeri Fiscal.

2. No obstant això, quan hi hagi un interès informatiu rellevant es pot facilitar als mitjans de comunicació, en la forma i amb els límits previstos en els articles següents, informació sobre l'objecte i l'estat del procediment.

Article 111. Comunicació amb els mitjans

1. Correspon al Ministeri Fiscal transmetre als mitjans de comunicació la informació imprescindible sobre el curs del procediment d'investigació.

La Policia Judicial no realitzarà cap comunicació als mitjans que no hagi estat prèviament autoritzada pel fiscal responsable de la investigació.

2. La funció d'informar els mitjans correspon al fiscal en cap o al fiscal portaveu de la Fiscalia competent.

3. Tota informació oficial relativa a un procediment d'investigació proporcionada pels membres del Ministeri Fiscal directament oa través les oficines de premsa de les diferents fiscalies, haurà d'estar aprovada pel fiscal en cap.

4. En tot cas, la informació s'ha de facilitar en condicions d'estricta igualtat a tots els mitjans de comunicació interessats.

Article 112. Objectivitat de la informació. Presumpció d'innocència

1. El fiscal informarà als mitjans sobre el procediment d'investigació amb la màxima objectivitat, limitant-se a consignar els fets i dades pertinents i ometent tota valoració o judici que pugui menyscar el dret a la presumpció d'innocència.

2. La informació proporcionada es contraurà al mínim imprescindible quan sigui previsible que l'enjudiciament del fet correspon al tribunal del jurat.

Article 113. Informacions prohibides

1. No es proporcionarà als mitjans de comunicació informació sobre les actuacions del procediment que encara no s'hagin notificat a les parts afectades o les que aquestes no hagin pogut tenir accés per causes que no els siguin imputables.

2. Durant la fase d'investigació no es facilitarà la identitat ni les imatges dels investigats, de les víctimes, dels testimonis o perits o de qualsevol altra persona que intervingui en el procediment.

3. En cap cas la informació proporcionada a la premsa podrà contenir dades o elements que puguin conduir a la identificació de les víctimes o dels testimonis menors d'edat.

4. S'evitarà tot esment a les circumstàncies del delicte que puguin comportar un atemptat a la dignitat de la víctima o les dades que puguin causar-li un perjudici innecessari.

5. En cap cas es difondrà el contingut de les diligències d'investigació.

Article 114. Publicitat del judici oral

1. En l'acte del judici oral, el tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts, pot acordar que tots o algun dels actes o les sessions del judici se celebrin a porta tancada quan entengui que així ho exigeix l'ordre i seguretat públics, els interessos dels menors o la protecció de la vida privada de les parts.

2. El tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts, podrà autoritzar la presència dels mitjans de comunicació en les sessions del judici i que es gravin totes o alguna de les audiències, que no perjudiqui el serè i regular desenvolupament dels debats.

3. En qualsevol cas, el tribunal ha de fixar els límits imprescindibles per preservar l'ordre de les sessions, es pot acordar que la gravació dins de la sala es realitzi a través d'un únic senyal, de caràcter oficial, a la qual puguin accedir en condicions de igualtat tots els mitjans interessats.

Article 115. Publicitat de la sentència

1. La sentència dictada en el procés penal és pública des que sigui dipositada a l'oficina judicial, d'acord amb el que disposa l'article 266 de la Llei orgànica del poder judicial.

L'accés al text de la sentència, oa determinats punts de la mateixa, podrà quedar restringit per decisió del tribunal sentenciador quan afecti el dret a la intimitat, als drets de les persones que requereixin un especial deure de tutela, a la garantia de l'anonimat de les víctimes o la seguretat pública.

2. Atenent a la transcendència pública del procés, es remetrà còpia de la sentència a l'oficina de premsa del Tribunal Superior de Justícia, on quedarà a disposició dels mitjans de comunicació, respectant les restriccions d'accés al seu contingut fixades pel tribunal sentenciador.

No obstant això, quan el tribunal ho consideri necessari en atenció a la transcendència del procés, podrà procedir per si mateix a la lectura de la sentència en audiència pública, convocant a tal efecte a les parts, els acusats i els mitjans de comunicació.

3. Quan sigui justificat per la difusió pública que hagi tingut el procés en els mitjans de comunicació, el tribunal sentenciador podrà disposar que la sentència absoluta ferma es divulgui íntegrament o per extracte en els principals mitjans.

CAPÍTOL III

LA DOCUMENTACIÓ DE LES ACTUACIONS

Article 116. Documentació de les actuacions judicials

És aplicable al procés penal que disposa el capítol IV del títol V del llibre I de la Llei d'enjudiciament civil sobre fe pública i documentació de les actuacions judicials.

Article 117. Règim de documentació del procediment d'investigació

1. El procediment d'investigació es custodiarà sota la responsabilitat del secretari judicial del servei comú processal que correspongui.

2. El secretari judicial ha de:

a) Rebre, per la seva incorporació a l'expedient, els decrets del Ministeri Fiscal i els escrits de les parts, amb els documents que els acompanyin, donant compte de la presentació.

b) Facilitar a les parts l'accés al procediment, en la forma i en els casos que estableix aquesta Llei.

c) Deixar constància de la realització d'actes del procediment mitjançant les oportunes diligències.

d) Incorporar les actes del procediment d'investigació.

e) Expedir certificacions o testimonis de les actuacions no declarades secretes, amb expressió del destinatari i el fi per al qual se sol·liciten.

2. Als efectes de l'apartat d), les diligències d'investigació s'han de fer a la seu de la Fiscalia o al lloc que correspongui de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

Del resultat de la diligència el fiscal responsable de la investigació d'estendre acta que, un cop signada per tots hagin concorregut a la realització de la diligència, serà dipositada en poder del secretari judicial per a la seva incorporació a l'expedient.

3. Quan d'acord amb el que estableix aquesta llei en el procediment d'investigació hagi d'intervenir el jutge de Garanties correspon al secretari judicial donar compte de la sol·licitud presentada pel fiscal o les parts, posant a disposició de l'autoritat judicial els particulars necessaris per resoldre.

Quan es tracti de l'assegurament de la prova, correspon al secretari judicial protocol·litzar, custodiar i autoritzar les actes de l'assegurament, facilitant còpia autèntica al Ministeri Fiscal ia totes les parts.

Article 118. Gestió documental

1. Els documents emesos en el procediment d'investigació, sigui quin sigui el seu suport, per mitjans electrònics, informàtics o telemàtics, o els que s'emetin com a còpies d'originals

emmagatzemats per aquests mateixos mitjans, gaudiran de la validesa i eficàcia de document original sempre que quedi garantida la seva autenticitat, integritat i conservació així com el compliment de les garanties i requisits exigits per aquesta llei.

2. Quan sigui possible, s'utilitzaran tècniques i mètodes de documentació i mitjans electrònics, informàtics i telemàtics que afavoreixin la gestió del procediment.

Article 119. Garantia de transcripció

En les actuacions investigadores i judicials, d'ofici oa petició de qualsevol de les parts, el fiscal o el jutge o el tribunal poden ordenar la transcripció íntegra i literal del contingut de les vistes, declaracions, audiències i, en general, de tots els actes de caràcter oral registrades en suport audiovisual.

CAPÍTOL IV

LES DESPESES I costes processals

Article 120. Imposició

1. En les actuacions o sentències que posin terme a la causa oa qualsevol dels incidents, s'ha de resoldre sobre el pagament de les costes processals.

No és procedent la imposició de costes al Ministeri Fiscal.

2. Aquesta resolució pot consistir:

a) A declarar les costes d'ofici.

b) En imposar la seva pagament als condemnats, assenyalant la part proporcional que cada un d'ells hagi de respondre, si són diversos.

c) A condemnar pagament al acusador particular o privat o l'actor civil.

3. Els acusadors particular o privat o l'actor civil només seran condemnats al pagament de les costes quan de les actuacions que han obrat amb temeritat o mala fe.

Article 121. Contingut

1. Tots els que siguin part en una causa, si no se'ls ha reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta, tenen l'obligació de satisfer els drets dels procuradors que els representin i els honoraris dels advocats que els defensin, els dels perits que informes a instància i les indemnitzacions dels testimonis que presentin.

2. Els que tinguin reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta es poden valer d'advocat i procurador de la seva elecció, però estaran obligats a abonar-los els honoraris i drets, llevat que renunciïn a la percepció dels mateixos en els termes que preveu l'article 27 de la Llei d'assistència jurídica gratuïta.

CAPÍTOL V

LA FORMA i els efectes de les resolucions

Secció 1a. Forma de les resolucions

Article 122. Resolucions del Ministeri Fiscal

1. En la fase d'investigació, el Ministeri Fiscal ha de dictar les següents resolucions:

a) diligències, per donar al procediment el curs que la llei estableixi; reflectir fets o actes amb transcendència en el mateix, així com quan tinguin per objecte la comunicació amb les parts o tercers.

b) decrets, quan es doni inici o posi fi al procediment, s'insti de l'autoritat judicial alguna actuació, s'acordi la imposició d'una sanció i, en general, en tots els supòsits en els quals la decisió hagi d'estar raonada o motivada, així com en els casos en què expressament ho exigeixi aquesta llei.

2. Els decrets seran sempre motivats i han de contenir, en paràgrafs separats i numerats, els antecedents de la investigació dels quals porta causa la decisió adoptada i els fonaments de dret de la mateixa.

3. Totes les resolucions del secretari judicial inclouran la menció de si són fermes o si és possible algun recurs contra elles, amb expressió, en aquest últim cas, del recurs que sigui procedent, de l'òrgan davant el qual s'ha d'interposar i del termini per recórrer.

Article 123. Resolucions dels secretaris judicials

1. Les resolucions dels secretaris judicials es denominen diligències i decrets.

2. Llevat que la llei disposi una altra cosa, es dictarà diligència d'ordenació quan la resolució tingui per objecte donar a les actuacions el curs que la llei estableixi.

S'han de dictar diligències de constància, comunicació o execució a l'efecte de reflectir en actuacions fets o actes amb transcendència processal.

Les diligències es limitaran a l'expressió del que es disposi, el lloc, la data i el nom i la signatura del secretari judicial que les dicti.

Les diligències d'ordenació inclouen a més una succinta motivació quan així ho disposi la llei o quan el secretari judicial ho estimi convenient.

3. Es dirà decret la resolució que dicti el secretari judicial quan sigui necessari o convenient raonar la seva decisió.

Els decrets seran sempre motivats i han de contenir, en paràgrafs separats i numerats, els antecedents de fet i els fonaments de dret.

Han d'expressar el lloc, la data i el nom del secretari judicial que els dicti, amb extensió de la seva signatura.

4. Totes les resolucions del secretari judicial inclouran la menció de si són fermes o si és possible algun recurs contra elles, amb expressió, en aquest últim cas, del recurs que sigui procedent, de l'òrgan davant el qual s'ha d'interposar i del termini per recórrer.

Article 124. Resolucions judicials

1. Les resolucions judicials que es dictin en el procés penal es denominen provisions quan resolguin qüestions processals reservades al jutge i que no requereixin legalment la forma d'interlocutòria.

2. dictar interlocutòries quan:

a) Decideixin les qüestions a què es refereix l'apartat segon article 2 d'aquesta llei,

b) Resolguin sobre l'admissió o denegació de prova,

c) Resolguin sobre el dret a assistència gratuïta,

d) Afectin a un dret fonamental,

i) decideixin sobre el sobreseïment de la causa o sobre l'obertura del judici oral,

f) Decidiu incidents o punts essencials que afecten de manera directa a investigats, acusats, responsables civils, acusadors particulars o populars o actors civils,

g) la llei expressament ho estableixi.

Les actuacions de ser sempre fonamentades i han de contenir en paràgrafs separats i numerats els antecedents de fet i els fonaments de dret i, finalment, la part dispositiva.

De signar el jutge o magistrat que els dicti.

3. dictar sentències quan decideixin definitivament la qüestió criminal de condemnar o absoldre als acusats.

La sentència s'ha d'ajustar al que disposa especialment el títol V del llibre VI d'aquesta llei.

4. Es diu executòria el document públic i solemne en què es consigna una sentència ferma.
5. Totes les resolucions han d'incloure la menció del lloc i data en què s'adoptin, i si aquesta és ferma o si és possible algun recurs en contra, amb expressió, en aquest últim cas, del recurs que sigui procedent, de l'òrgan davant el qual s'ha interposar i del termini per recórrer.

Secció 2a.

Efectes de les resolucions judicials

Article 125. Resolucions amb efecte de cosa jutjada

1. En el procés penal tindran efecte de cosa jutjada, una vegada fermes, les actuacions de sobreseïment, sigui quina sigui la causa i el moment en què es dictin, i les sentències.
2. La cosa jutjada derivada de les sentències absolutòries no és susceptible de revisió.
3. La cosa jutjada derivada de sentències condemnatòries fermes només serà revisable d'acord amb el que estableix el capítol I, títol VI del llibre VII d'aquesta Llei.

Article 126. *Ne bis in idem*

Les resolucions amb efecte de cosa jutjada d'excloure tot procés penal posterior amb idèntic objecte dirigit contra la mateixa persona.

TÍTOL IV

EL RÈGIM GENERAL DE LA PROVA EN EL PROCÉS PENAL

CAPÍTOL I

LES GARANTIES DEL DRET A la presumpció d'innocència EN RELACIÓ AMB LA PROVA

Article 127. Prova apta per fundar una sentència condemnatòria

1. Ningú no pot ser condemnat sinó en virtut d'una sentència fundada en proves de càrrec que hagin estat obtingudes respectant les garanties constitucionals i legals i incorporades al procés amb ple respecte al dret de defensa.

En els supòsits de conformitat s'estarà al que preveu especialment en el capítol I del títol V d'aquest llibre.

2. No tindran per si de tot valor o efecte probatori les diligències practicades en la fase d'investigació.

Article 128. Proves d'origen il·lícit

No tenen efecte en el procés penal les proves obtingudes directament o indirectament amb violació de drets i llibertats fonamentals.

Article 129. Proves derivades o reflexes

1. Les proves obtingudes a partir dels coneixements adquirits amb la prèvia lesió d'un dret fonamental només podran ser utilitzades en el judici oral i valorades en la sentència si no guarden una connexió jurídica rellevant amb la infracció originària.

2. A l'efecte de determinar l'existència d'aquesta connexió es tindrà en compte l'índole i característiques de la vulneració produïda, el resultat obtingut amb la mateixa i les necessitats essencials de tutela que l'efectivitat i realitat del dret fonamental exigeixi.

Article 130. Exclusió de proves obtingudes mitjançant tortura

En tot cas, quedaran excloses del procés penal les proves obtingudes, directament o indirectament, pel poder públic mitjançant tortura, coacció, amenaça i atemptats a la integritat física o moral, així com les que s'hagin obtingut a partir dels coneixements adquirits amb les mateixes.

Article 131. Irregularitats en l'obtenció de proves

1. Les fonts de prova obtingudes de manera irregular, sense constituir violació de drets fonamentals, podran ser utilitzades per a fundar una sentència condemnatòria, excepte en els casos en què la llei s'hagi previst expressament la seva nul·litat.
2. No obstant això, i, tot i que no donin lloc a nul·litat, es posarà de manifest la infracció als superiors jeràrquics dels que l'hagin comès a l'efecte d'exigir la corresponent responsabilitat disciplinària.

Article 132. Prova de càrrec

1. No es pot dictar sentència condemnatòria sense que hagin estat provats tots els elements del tipus penal que sigui objecte d'acusació, així com la culpabilitat de l'acusat.
2. Correspon exclusivament als acusadors la càrrega d'aportar les proves que a aquests efectes siguin necessàries.

CAPÍTOL II

Les regles generals sobre la pràctica de la PROVA EN EL PROCÉS PENAL

Article 133. Objecte i necessitat de la prova

1. Són objecte de prova tots els fets jurídicament rellevants per determinar l'existència de la infracció penal i la responsabilitat criminal de la persona acusada, així com els que puguin influir en la determinació de la pena o la mesura de seguretat aplicable.
2. Si hi ha peticions de responsabilitat civil, la prova s'estendrà als fets que siguin jurídicament rellevants per a determinar-la.

Pel que fa a aquests fets, i quan siguin compatibles amb les normes d'aquesta Llei, són aplicables les regles de prova que conté la Llei d'enjudiciament civil.

3. En tot cas, els fets que tinguin una notorietat absoluta i general no necessitaran ser provats.

Article 134. Impertinència o inutilitat de l'activitat probatòria

1. No s'admeten les proves impertinents o inútils.
2. Es consideren impertinents totes aquelles proves que no guardin relació amb les pretensions penals i civils que constitueixen l'objecte del procés.
3. Es consideraran inútils les proves que en cap cas puguin contribuir a aclarir els fets punibles a què es refereix el procés penal.
4. La part interessada pot fer constar, en la forma que preveu aquesta llei, la seva disconformitat amb la decisió judicial adoptada sobre l'admissió de la prova als efectes d'interposar el recurs que sigui procedent.

Article 135. Manera de practicar les proves

1. La iniciativa probatòria correspon a les parts.

El tribunal només podrà acordar d'ofici que es practiquin proves determinades en els casos i amb els requisits expressament que estableix aquesta Llei.

2. Totes les proves s'han de practicar en forma oral, amb subjecció al principi de contradicció i amb inexcusable immediatesa del jutge o tribunal que hagi de decidir sobre les qüestions a què es refereixen.

Igualment s'han de practicar en vista pública i d'acord amb el principi d'unitat d'acte.

Si s'han de dur a terme fora de la seu del tribunal es realitzaran observant les previsions establertes a la llei sobre publicitat i documentació quan resultin aplicables a les circumstàncies en què hagi d'obtenir-se la prova.

Article 136. Assegurament de la prova i prova anticipada

Només es procedirà a l'assegurament de la font de prova i a la pràctica de prova anticipada en els supòsits, en la forma i amb els efectes expressament que estableix aquesta Llei.

TÍTOL V

LES FORMES ESPECIALS DE TERMINACIÓ DEL PROCEDIMENT PENAL

CAPÍTOL I

LA TERMINACIÓ PER CONFORMITAT

Secció 1a. Disposicions generals

Article 137. Conclusió del procés penal per conformitat

1. El procés penal podrà concloure si la defensa accepta expressament els fets punibles, la qualificació jurídica i les penes sol·licitades o acordades amb les acusacions.
2. La conformitat de totes les parts sobre aquests extrems podrà donar lloc a una sentència condemnatòria amb els requisits i a través del procediment previst en aquest capítol.

Article 138. Conformitat de l'investigat

1. La conformitat es funda en el consentiment lliurement prestat per l'acusat amb ple coneixement de les seves conseqüències.
2. No és possible la conformitat quan, per raó de malaltia, coacció, amenaça o per qualsevol altra circumstància semblant, l'acusat no es trobi en condicions de prestar un consentiment vàlid.
3. Quedarà totalment exclosa la conformitat que comporti l'apreciació d'una eximent completa per raó d'una anomalia o alteració psíquica o d'una alteració de la percepció d'acord amb els números 1r i 3r de l'article 20 del Codi penal.
4. Caldrà la conformitat, previ informe mèdic forense acreditatiu de la capacitat de l'afectat, en els supòsits d'eximent incompleta sempre que l'investigat pugui comprendre els termes de la conformitat i les seves conseqüències.

Article 139. Informació pel defensor

1. El defensor de l'investigat informar detalladament al seu client de tots els acords que ofereixi o que li siguin oferts per les acusacions, de les raons per les quals, en el seu cas, aconsella la seva acceptació i de les conseqüències derivades de la mateixa.
2. Quan la pena acordada amb les acusacions sigui superior a cinc anys de presó, el lletrat de facilitar per escrit al seu client la informació sobre l'acord assolit.

Article 140. Pluralitat d'investigats

1. Només serà possible la conformitat quan es refereixi a tots els subjectes investigats o acusats per un mateix fet punible o per fets connexos que no puguin ser jutjats separatament sense detriment del dret de defensa.
2. Podrà, no obstant, de dictar sentència de conformitat per als que prestin el seu consentiment quan només quedin fora de l'acord les persones jurídiques investigades o acusades.

En aquest últim cas, la valoració de les declaracions testificals que es realitzen en el judici oral per les persones físiques que hagin estat condemnades mitjançant sentència de conformitat es realitzarà d'acord amb la regla establerta per a la declaració dels coacusados en l'article 603.d) d'aquesta Llei.

Article 141. Conformitat sobre la responsabilitat civil

1. Quan la conformitat s'estengui als pronunciaments sobre la responsabilitat civil, el jutge ha de procedir a incloure'ls en la sentència.
2. Si no hi ha acord sobre les qüestions civils, s'entendrà reservada l'acció d'aquesta naturalesa, que es pot fer valer davant la jurisdicció corresponent.

Secció 2a. Procediment

Article 142. Competència

És competent per conèixer de les conformitats la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància de la circumscripció en què el delictes s'hagi comès que, per a l'exercici d'aquesta funció, s'ha de constituir sempre amb un sol magistrat que es denominarà jutge de la conformitat.

Aquesta norma s'aplicarà sense perjudici de la competència que pugui correspondre a altres jutges en el marc de les modalitats d'enjudiciament urgent que regula aquesta Llei.

Article 143. Sol·licitud

1. El Ministeri Fiscal i les altres parts personades podran presentar davant el secretari judicial un escrit a conjunt, sol·licitant que es dicti sentència de conformitat d'acord amb el seu contingut.
2. L'escrit l'han de signar el fiscal, pels lletrats dels acusadors, per la persona investigada i pel seu defensor i, si escau, pels actors civils i tercers responsables civils.
3. Tindrà el contingut que preveu l'apartat 1 de l'article 517 d'aquesta Llei, estenent al que assenyala l'apartat 2 del mateix precepte quan l'acord abast als pronunciaments civils.
4. Quan les parts estiguin conformes amb l'aplicació del benefici de suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat, el assenyalar expressament en l'escrit.
5. En els supòsits de conformitat, el fiscal podrà sol·licitar la imposició de la pena inferior en grau a la prevista legalment.

Article 144. Termini preclusiu

1. No és possible la conformitat transcorreguts deu dies des de la notificació a la defensa de l'acte d'obertura del judici oral.
2. Transcorregut aquest termini, el tribunal ha de resoldre d'acord amb la prova practicada en l'acte del judici sense que la confessió de l'acusat o l'adhesió de la defensa a la pretensió de l'acusació pugui produir els efectes de la conformitat, ni aplicar el benefici l'article 143.5 d'aquesta Llei.

Article 145. Homologació i ratificació

1. Registrat l'escrit, el secretari judicial ho ha de fer torns al jutge de la conformitat que correspongui, que comprovarà la legalitat dels termes de la sol·licitud i vetllarà per la tutela dels drets de la víctima.
2. Si la qualificació jurídica o la pena sol·licitada no s'ajusten a la legalitat o no es troben prou salvaguardats els drets de la víctima, el jutge de la conformitat rebutjarà sense més tràmits la sol·licitud formulada.

En aquest supòsit, l'escrit subscrit per l'investigat no suposarà el reconeixement dels fets consignats en el mateix, ni es pot incloure en l'expedient per al judici oral.

3. Quan el jutge entengui que no hi ha cap obstacle per a l'aprovació de la conformitat, convocarà el investigat, acompanyat del seu defensor, a una compareixença perquè ratifiqui personalment els termes de l'acord.

En aquesta compareixença el jutge ha de verificar que l'acusat es troba suficientment informat sobre les conseqüències de la conformitat i que presta consentiment lliurement i sense coacció.

Si la pena acceptada és superior a cinc anys de presó, el jutge ha d'escoltar a totes les parts sobre l'existència d'indicis racionals de criminalitat addicionals al reconeixement dels fets.

4. Quan el jutge entengui que hi ha cap obstacle per a l'aprovació de l'acord o quan l'investigat no ratifiqui a presència judicial la conformitat en els estrictes termes en què s'hagi formulat, es tornarà la causa al fiscal, que continuarà la seva tramitació.

Article 146. Sentència.

Homologat l'acord de conformitat amb el que estableix l'article anterior, el jutge dictarà sentència d'estricta conformitat.

Article 147. Recursos

Únicament es poden recórrer les sentències de conformitat quan no s'hagin respectat els requisits o termes de la mateixa, sense que es pugui impugnar per raons de fons.

CAPÍTOL II

LA TERMINACIÓ PER OPORTUNITAT

Article 148. Regles generals

1. El procediment penal podrà concloure per raons d'oportunitat quan la imposició de la pena resulti innecessària o contraproductiu als fins de prevenció que constitueixen el seu fonament.

Només és possible la aplicació de criteris d'oportunitat en els casos i amb els requisits fixats en aquest capítol.

2. Correspon al Ministeri Fiscal l'apreciació discrecional de les causes que permeten concloure el procediment per raons d'oportunitat.

El fiscal general de l'Estat ha de dictar les circulars i instruccions generals que siguin necessàries per assegurar la unitat d'actuació en l'exercici d'aquesta facultat, assegurant el respecte efectiu al principi d'igualtat en l'aplicació de la llei penal.

3. Correspon a l'autoritat judicial, en la forma que preveu aquest capítol, el control del compliment dels elements reglats que permeten l'aplicació del principi d'oportunitat.

4. El investigat en cap cas té dret a instar la conclusió del procediment per raons d'oportunitat.

Article 149. Arxiu per raons d'oportunitat

1. Per a tot tipus de faltes i per als delictes castigats amb penes de presó de fins a dos anys, amb una multa sigui quina sigui la seva extensió, o amb privació de drets que no excedeixi els deu anys, el fiscal pot decretar l'arxiu total o parcial de la investigació sempre que:

a) La incidència del fet punible sobre els béns o interessos legalment protegits resulti mínima o insignificant, donat el temps transcorregut des de la comissió de la infracció o les circumstàncies en què aquesta es va produir.

b) Pugui considerar mínima la culpabilitat del responsable, de manera que la imposició de la pena no hagi de reportar cap utilitat pública.

c) La comissió de la infracció hagi causat al seu autor un perjudici greu que faci innecessària o manifestament desproporcionada la imposició d'una pena.

2. No obstant això, no es pot l'exercici d'aquesta facultat discrecional quan:

a) en la comissió del fet hagi intervingut violència o intimidació,

b) l'investigat hagi estat condemnat anteriorment per un delictes de la mateixa naturalesa o per més d'un delictes de naturalesa diferent,

c) l'investigat s'hagi beneficiat anteriorment de l'aplicació per raó de delictes d'un dels supòsits d'oportunitat establerts en aquest capítol, la víctima sigui menor de catorze anys.

3. En qualsevol cas, la facultat prevista en aquest article no és aplicable als delictes de violència de gènere ni als relacionats amb la corrupció.

4. Decretat l'arxiu per oportunitat, quedarà fora de perill el dret dels ofesos o perjudicats per la infracció d'obtenir la reparació civil davant la jurisdicció corresponent.

5. Si abans de l'expiració del termini de prescripció de la infracció l'investigat cometés un nou delictes, el fiscal reobrirà el procediment arxivat per raons d'oportunitat, continuant la seva tramitació amb plena subjecció al principi de legalitat.

Article 150. Suspensió del procediment per raons d'oportunitat

1. En els supòsits de delictes castigats amb penes de presó de fins a cinc anys o amb qualssevol altres penes de diferent naturalesa, sempre que concorrin els requisits fixats en l'article anterior, el fiscal pot acordar la suspensió del procediment d'investigació, condicionant al compliment pel investigat d'una o diverses de les següents obligacions o regles de conducta:

- a) Indemnitzar a l'ofès o perjudicat en la forma i quantitat que hagi estat determinada.
- b) Donar a l'ofès o perjudicat una satisfacció moral que aquest consideri adient i suficient.
- c) Lliurar a l'Estat oa institucions públiques o privades homologades la quantitat que hagi estat fixada perquè sigui destinada a obres socials o comunitàries.
- d) No acudir a determinats llocs.
- e) No aproximar-se a la víctima, oa aquells dels seus familiars o altres persones que determini el decret del fiscal, o de comunicar-s'hi.
- f) No absentar-se del lloc on resideixi.
- g) Comparèixer personalment a la Fiscalia, o al servei de l'Administració que s'assenyali a l'efecte, per informar de les seves activitats i justificar-les.
- h) Participar en programes formatius, laborals, culturals, d'educació vial, sexual o altres de similars.
- i) Sotmetre a tractament de deshabitació en centre o servei públic o privat degudament acreditat o homologat, sense abandonar-lo fins a la seva finalització.
- j) Complir els altres deures que el fiscal consideri convenients per a la seva rehabilitació social, amb la conformitat prèvia de l'investigat, sempre que no atemptin contra la seva dignitat com a persona.

2. La suspensió del procediment requereix en tot cas:

- a) que l'investigat hagi reconegut la seva responsabilitat en la comissió dels fets punibles en la forma que preveu l'article 253 d'aquesta Llei,
- b) que s'hagi compromès expressament a complir les obligacions i regles de conducta que estableix el termini fixat a l'efecte, i
- c) que l'ofès o perjudicat hagi mostrat la seva conformitat amb la suspensió i amb les obligacions i regles de conducta imposades al investigat.

3. La suspensió quedarà sempre condicionada al fet que el subjecte no delinqueixi en un termini de dos anys, i mentrestant interromput el còmput de la prescripció de la infracció comesa.

4. El termini per al compliment de les obligacions o regles de conducta es fixarà atenent a les circumstàncies del subjecte investigat, sense que pugui excedir de dos anys.

5. Per al seguiment i vigilància de les obligacions i regles de conducta establertes, el fiscal, sense perjudici de dictar les ordres o instruccions pertinents a la policia judicial, podrà demanar el suport necessari dels serveis socials i de les autoritats administratives.

6. Complertes les obligacions i regles de conducta en el termini fixat i transcorreguts dos anys sense que el subjecte investigat hagi delinquit, el fiscal, d'ofici oa petició de l'interessat, ha de remetre el procediment al jutge de Garanties, que acordarà el sobreseïment, amb ple efecte de cosa jutjada, prèvia audiència de la víctima del delicte.

7. Quan la persona investigada hagi incomplert les obligacions o regles de conducta que estableix el termini fixat a l'efecte o quan hi hagi delinquit durant els dos anys següents a la suspensió, el fiscal sol·licitarà del Jutge de Garanties la reobertura del procediment, que continuarà per les seves tràmits amb plena subjecció al principi de legalitat.

Article 151. Aplicació de l'oportunitat en la fase intermèdia

1. Sempre que així ho sol·licitin totes les parts personades, el jutge de l'Audiència Preliminar podrà disposar el sobreseïment de la causa per les raons d'oportunitat assenyalades en els articles anteriors, constatant a aquest efecte la concurrència dels elements reglats que permeten la seva aplicació.

2. En aquest supòsit, l'eficàcia del sobreseïment quedarà igualment condicionada al fet que el subjecte no delinqueixi ja que compleixi les obligacions i regles de conducta que, d'acord amb el que disposa l'article anterior, es fixin en l'acte judicial, corresponent en aquest cas el control de la seva efectivitat al propi jutge.

3. En el cas de comissió d'un delicte o d'incompliment de les obligacions o regles de conducta, el jutge ha d'acordar la represa del procediment pels tràmits de la fase intermèdia, sense possibilitat d'una nova aplicació del principi d'oportunitat.

Article 152. Arxiu reservat per preservar la investigació d'una organització criminal

1. El fiscal pot acordar l'arxivament del procediment quan la incoació o continuació pugui posar en greu risc la tramitació d'una altra causa declarada secreta i relativa a les activitats d'una organització criminal.

2. L'arxiu tindrà caràcter reservat, excloent-se qualsevol audiència o notificació que faci perillar la finalitat perseguida amb el mateix.

3. El decret es remetrà immediatament al jutge de Garanties amb els documents que siguin necessaris per acreditar el risc que el motiva, tenint efecte el fixer mentre no sigui revocat.

4. El jutge pot demanar al fiscal informes periòdics sobre la necessitat de mantenir la situació d'arxiu, podent revocar-la en qualsevol moment.

4. Desaparegut el risc generat per la investigació principal i en tot cas una vegada que el secret de la mateixa s'hagi alçat, el fiscal sol·licitarà al jutge la reobertura del procediment arxivat, que aquest ha d'acordar llevat que hagi prescrit mentrestant la infracció que constituïa la seva objecte.

Article 153. Arxiu per col·laboració activa contra una organització criminal

1. En els supòsits de delictes castigats amb penes de fins a sis anys de presó o amb penes d'una altra naturalesa, sigui quina sigui la seva extensió, comesos en el si d'una organització criminal, el fiscal podrà disposar l'arxiu del procediment sempre que:

a) l'investigat hagi abandonat voluntàriament les seves activitats delictives, s'hagi presentat a les autoritats confessant els fets en els quals hagi participat, i hagi col·laborat activament amb aquestes per impedir la producció del delicte o

b) coadjuvi eficaçment a l'obtenció de proves decisives per a la identificació o captura d'altres responsables o per impedir l'actuació o el desenvolupament de les organitzacions criminals a les quals hagi pertangut o amb les quals hagi col·laborat.

2. Serà en tot cas necessari per a fer ús d'aquesta facultat que l'investigat hagi satisfet les responsabilitats civils que directament li arribin o que acrediti la impossibilitat de complir-les.

3. L'arxiu quedarà condicionat al fet que l'investigat no frustri amb la seva pròpia conducta l'efectivitat de la col·laboració prestada ja que no repregui l'activitat delictiva.

4. Transcorreguts cinc anys des de la data de l'arxiu sense que el subjecte investigat torni a arrencar l'activitat delictiva abandonada i sense que hagi tornat a col·laborar amb l'organització criminal, podrà interessar de l'autoritat judicial el sobreseïment del procediment arxivat, amb ple efecte de cosa jutjada.

Article 154. Impugnació per incompliment dels elements reglats

1. Els ofesos i perjudicats pel delicte i els acusadors personats poden impugnar davant el jutge de Garanties dels decrets del fiscal dictats en els supòsits dels articles 149, 150 i 153 d'aquesta Llei quan entenguin que no s'han respectat els elements reglats que faculden el fiscal per aplicar el principi d'oportunitat.

2. Són elements reglats susceptibles de control judicial:

a) Els límits de pena previstos en cada cas.

b) Els requisits establerts en els apartats 2 i 3 de l'article 149 i en els mateixos apartats de l'article 150 d'aquesta Llei.

c) L'abandonament de l'activitat delictiva, la realitat de la col·laboració exigida i la satisfacció de les responsabilitats civils en el cas de l'article 153 d'aquesta Llei.

3. El procediment d'impugnació es regeix pel que estableix l'article 493.

4. La interlocutòria que revoqui l'arxiu per oportunitat, per entendre que no concorren els elements reglats, ha d'ordenar la continuació del procediment.

5. Contra la interlocutòria que resolgui la impugnació del decret del fiscal no podran les parts interposar cap recurs.

Article 155. Supòsits especials d'aplicació del principi d'oportunitat pel fiscal general de l'Estat

1. El fiscal general de l'Estat, sense cap possibilitat de delegació, pot decretar l'arxiu total o parcial de qualsevol procediment d'investigació quan la continuació del mateix pugui suposar un greu risc per a la seguretat nacional.

2. La mateixa facultat correspon al fiscal general quan la persona investigada, abans de conèixer que el procediment es dirigeix contra ella, hagi contribuït de manera efectiva a impedir un greu dany per a la seguretat nacional o per a l'ordre constitucional.

3. Igualment, el fiscal general de l'Estat, en els supòsits d'extensió de la jurisdicció penal que preveu l'article 23.4 de la Llei orgànica del poder judicial, pot decretar l'arxiu del procediment d'investigació quan el seu inici o la seva continuació pugui suposar un greu dany per a les relacions d'Espanya amb un altre Estat sobirà.

4. En els supòsits previstos en aquest article, el Govern de la Nació, previ acord del Consell de Ministres, podrà interessar al fiscal general de l'Estat l'aplicació del principi d'oportunitat.

Rebuda la comunicació del Govern, el fiscal general adoptarà la seva decisió d'acord amb el que disposa l'article 8 del seu Estatut Orgànic, ponderant l'interès nacional invocat pel Govern amb l'interès de la justícia en l'aplicació de norma penal corresponent.

5. La decisió del fiscal general de l'Estat a la qual es refereix aquest article no podrà ser objecte de control o revisió judicial més que en els aspectes i amb els efectes que estableix l'article següent, quedant no obstant, pel que fa a les raons que justifiquen la seva aplicació, subjecta a l'examen posterior del Congrés dels Diputats, en la forma i amb les conseqüències que estableixi el seu Reglament.

Article 156. Impugnació davant la Sala Penal del Tribunal Suprem

1. El decret dictat pel fiscal general de l'Estat en qualsevol dels supòsits de l'article anterior podrà ser impugnat davant la Sala Penal del Tribunal Suprem pels ofesos o perjudicats per la infracció, estiguin o no personats en les actuacions.

2. En el supòsit dels apartats 1, 2 i 3 de l'article, la impugnació només es pot fundar en la inexistència manifesta del risc invocat per a la seguretat de l'Estat, de la col·laboració prestada pel subjecte investigat o del greu dany per a les relacions internacionals.

En cap cas podran accedir els que impugnen als documents classificats que puguin ser exhibits al Tribunal Suprem per a acreditar aquesta circumstància.

3. El procediment d'impugnació i els seus efectes es regirà pel que estableixen els articles 154 i 493 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL III

LA MEDIACIÓ PENAL

Article 157. Principis

1. La mediació es subjectarà als principis de voluntarietat, gratuïtat, oficialitat i confidencialitat.
2. Les parts que se sotmeten a mediació, abans de donar el seu consentiment, seran informades dels seus drets, de la naturalesa del procediment i de les conseqüències possibles de la decisió de sotmetre a aquest.
3. Cap part pot ser obligada a sotmetre a mediació, i, en qualsevol moment, apartar-se de la mateixa.

La negativa de les parts a sotmetre a mediació, o l'abandonament de la mediació ja iniciada, no implicarà cap conseqüència en el procés penal.

4. Es garantirà la confidencialitat de la informació que s'obtingui del procés de mediació.

El fiscal no tindrà coneixement del desenvolupament de la mediació fins que aquesta hagi finalitzat, en el seu cas, mitjançant la remissió de l'acta de reparació.

Article 158. Procediment

1. El Ministeri Fiscal, segons les circumstàncies del fet, l'infractor i de la víctima, podrà, d'ofici o a instància de part, sotmetre el procés a mediació.

L'inici del procés de mediació no eximirà de la pràctica de les diligències indispensables per a la comprovació de delictes.

2. El decret que ho acordi es remetrà als equips de mediació, fixant un termini màxim per al seu desenvolupament, que no podrà excedir de tres mesos.

3. Si no consentir les parts en sotmetre a mediació, es posarà immediatament aquesta circumstància en coneixement del Ministeri Fiscal que continuarà la tramitació del procediment.

4. L'equip de mediació podrà sol·licitar al fiscal la informació que necessiti sobre el contingut del procediment d'investigació durant el desenvolupament de les sessions.

5. També podrà el jutge, de conformitat amb el que estableix aquest article, amb l'audiència prèvia del fiscal, acordar la submissió del procediment a mediació durant l'execució.

Article 159. Conseqüències

1. Conclòs el procés l'equip de mediació ha d'emetre un informe sobre el resultat positiu o negatiu de l'activitat mediatora, acompanyant, en cas positiu, l'acta de reparació amb els acords a què hagin arribat les parts.

2. El document que incorpori l'acta de reparació, se signarà per les parts i pels seus representants legals, si n'hi ha, lliurant una còpia a cadascuna d'elles.

3. En aquest supòsit, el fiscal, valorant els acords a què hagin arribat les parts, les circumstàncies concurrents i l'estat del procediment, podrà:

- a) Decretar l'arxiu per oportunitat de conformitat amb el que estableixen els articles 149 i 150, imposant com a regles de conducta dels acords aconseguits per les parts.

En aquests casos, no són aplicables els requisits establerts en les lletres a) i b) de l'article 149.1 d'aquesta Llei.

- b) Procedir per les regles especials del procediment de conformitat.

En aquests supòsits, les víctimes han de ser sempre oïdes encara que no s'haguessin personat i la sentència de conformitat ha d'incloure els termes de l'acta de reparació.

Article 160. Mediació en el judici oral

Sense perjudici del que estableixen els articles anteriors, el tribunal d'enjudiciament podrà sotmetre el procés a mediació quan totes les parts ho sol·licitin.

En aquest supòsit, la mediació es desenvoluparà de conformitat amb el que estableix l'article 158.

Si s'arribava a un acord, les conclusions definitives i la sentència inclouran l'atenuant de reparació.

Article 161. Interrupció

La submissió a la mediació durant la tramitació dels judicis de faltes interromp el termini de prescripció de la corresponent infracció penal.

LLIBRE II De les mesures cautelars TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

Article 162. Legalitat

La limitació dels drets de les persones amb l'objecte d'assegurar les responsabilitats penals i civils només podrà efectuar-se mitjançant l'adopció de mesures cautelars en els supòsits i amb els requisits previstos en aquesta Llei.

Article 163. Provisionalitat

Les mesures cautelars es mantindran només durant el temps absolutament imprescindible per assolir els seus fins i en tant subsisteixin els motius que van donar lloc a la seva adopció, i s'haurà de revisar quan variïn les circumstàncies que les van motivar.

Per valorar la necessitat de mantenir una mesura s'atendrà, a més dels pressupostos que la justifiquen, a la complexitat del procediment i al comportament de la persona contra la qual es dirigeixi la mesura.

En cap cas poden excedir les mesures cautelars dels terminis màxims que estableix aquesta Llei.

Article 164. Jurisdiccionalidad

1. És competent per a l'adopció de les mesures cautelars personals el jutge de Garanties, el de l'Audiència preliminar, l'òrgan competent per a l'enjudiciament, o per conèixer dels recursos contra la sentència segons la fase de tramitació en què el procediment es trobi.

2. Quan la mesura hagi estat adoptada pel jutge de guàrdia, haurà de ser ratificada o deixada sense efecte pel jutge o tribunal competent.

3. El Ministeri Fiscal i la policia judicial poden adoptar mesures cautelars en els supòsits i amb els requisits establerts en aquesta llei.

4. Les mesures cautelars s'han de formalitzar i tramitar en la corresponent peça separada.

A aquests efectes, es formaran totes les peces siguin necessàries sobre situació personal, responsabilitat civil i, si és el cas, responsabilitat civil de tercers.

TÍTOL II
LES MESURES CAUTELARS PERSONALS
CAPÍTOL I
LA DETENCIÓ

Secció 1a. Supòsits de detenció

Article 165. Procedència

Podrà practicar-se la detenció d'una persona en els següents supòsits:

1r Quan hi hagi indicis de la seva participació en un delictes que comporti pena privativa de llibertat el límit màxim sigui igual o superior a cinc anys.

2n Quan hi hagi indicis de la seva participació en un delictes que comporti pena privativa de llibertat inferior al límit assenyalat en la lletra anterior, o pena no privativa de llibertat, sempre que concorri una o més de les circumstàncies següents:

a) Que per les circumstàncies del fet pugui inferir racionalment un risc de fugida de la persona contra la qual es dirigeix la mesura.

b) Que pugui inferir racionalment un perill d'ocultació, alteració, pèrdua o destrucció de les fonts de prova per la persona contra la qual es dirigeix la mesura.

c) Que es doni evident perill que la persona contra la qual es dirigeix la mesura pugui actuar contra béns jurídics de la víctima o cometre altres fets delictius.

3r Quan sigui sorprès en flagrant delictes.

Per delictes flagrant s'entén el definit a l'article 672 d'aquesta Llei.

4º. Cuando es tracti de persones fugades o declarades en rebel·lia.

5è Quan es tracti de fer complir una ordre d'ingrés a la presó.

6è Quan sigui imprescindible per determinar la identitat d'una persona per la seva participació en un delictes o falta.

Article 166. Forma, durada i posada a disposició judicial

1. La detenció s'ha de practicar en la forma que menys perjudiqui el detingut en la seva persona, reputació i patrimoni.

2. La detenció no podrà durar més del temps imprescindible per als fins per als quals hagi estat adoptada.

En tot cas, el detingut haurà de ser posat en llibertat o a disposició de l'autoritat judicial en el termini màxim de setanta-dues hores des del moment de la detenció.

3. En els supòsits previstos en els números 1r, 2n i 3r de l'article anterior, el detingut serà posat a disposició del jutge de Garanties competent per conèixer del procediment.

En els supòsits previstos en els números 4t i 5è, s'ha de posar a disposició del jutge o tribunal determinat en la requisitòria o que hagi acordat la presó.

Quan no sigui possible posar el detingut a disposició de l'autoritat judicial competent en el termini de setanta-dues hores, serà posat a disposició del jutge de Garanties en funcions de guàrdia del lloc en què s'hagi practicat, perquè resolgui sobre la seva situació.

Immediatament després es remetran les diligències al jutge o tribunal competent, que, si s'hagués acordat la presó provisional, procedirà de conformitat amb el que estableix l'article 216 d'aquesta Llei.

4. La detenció amb fins merament identificatius a què es refereix el número 6è de l'article anterior, durarà l'estrictament indispensable per a determinar la identitat de la persona.

En tot cas, el detingut serà posat en llibertat en el termini màxim de sis hores.

Article 167. Pròrroga

1. Sense perjudici del que estableix l'article anterior, en els casos de persones investigades per la seva relació amb organitzacions criminals terroristes i delictes de terrorisme pot prolongar la detenció el temps imprescindible per a:

a) evitar un perill concret d'ocultació, alteració, pèrdua o destrucció de les fonts de prova rellevants per a l'enjudiciament.

Per valorar l'existència d'aquest perill cal atènyer-se a la capacitat de la persona detinguda per accedir, per si o a través de tercers, a les fonts de prova o per influir eficaçment sobre altres investigats, acusats, testimonis o perits, o els qui poguessin arribar a ser-ho.

b) evitar la fugida d'altres autors o partícips en els fets investigats o dels membres d'una organització criminal o terrorista a la qual el detingut es trobi vinculat.

2. La sol·licitud de pròrroga s'ha de fer, mitjançant comunicació motivada, dins de les primeres quaranta-vuit hores des de la detenció havent, si escau, autoritzar el jutge de Garanties dins de les vint hores següents.

Tant l'autorització com la denegació de la pròrroga s'han d'adoptar en resolució motivada.

3. En tot cas, la pròrroga no podrà ser superior a quaranta-vuit hores.

Article 168. Detenció ordenada pel Ministeri Fiscal

1. Durant la investigació, el Ministeri Fiscal ha d'acordar mitjançant decret la detenció en els supòsits previstos en els números 1r i 2n de l'article 165 d'aquesta Llei.

2. La detenció s'ha de practicar per la policia judicial, que es limitarà a complir estrictament la resolució del fiscal.

3. El decret que disposa la detenció li serà notificat al detingut, lliurant una còpia una vegada conduït a les dependències corresponents.

4. El Ministeri Fiscal, en el termini màxim de quaranta-vuit hores des de la privació de llibertat del detingut, ha d'acordar la seva llibertat o posar-lo a disposició judicial.

Article 169. Detenció judicial

1. El jutge o tribunal, d'ofici o a instància de part, pot ordenar la detenció en els supòsits que preveu l'article 556 d'aquesta Llei.

2. També pot ordenar la detenció en els supòsits previstos en els números 4t i 5è de l'article 165 d'aquesta Llei.

3. La detenció es realitzarà per la policia judicial que haurà de posar el detingut a disposició judicial en el termini de vint hores.

4. En el termini màxim de setanta-dues hores des de la posada a disposició judicial del detingut, el jutge o tribunal ha de decidir sobre la seva situació personal.

Article 170. Detenció policial

1. La policia té l'obligació de detenir les persones que es trobin en qualsevol dels supòsits assenyalats en l'article 165 d'aquesta Llei.

2. La detenció serà immediatament posada en coneixement del Ministeri Fiscal, que podrà acordar el cessament de la mateixa i la posada en llibertat del detingut.

Si no acorda la posada en llibertat, en el termini màxim de quaranta-vuit hores des de la detenció, el detingut haurà de ser posat a disposició del fiscal més pròxim al lloc en què s'hagi practicat la detenció, remetent l'atestat, així com tots els efectes i instruments relacionats amb la comissió del delictes.

En aquest cas, el Ministeri Fiscal, en el termini de vint-ha d'acordar la seva llibertat o posar-lo a disposició judicial.

3. No obstant, en els supòsits previstos en els números 4t y5º de l'article 165 d'aquesta Llei la detenció s'ha de posar immediatament en coneixement de l'autoritat judicial, a la disposició haurà de ser posat el detingut en el termini de vint hores.

Article 171. Detenció per particulars

1. Qualsevol persona podrà detenir una altra en els supòsits previstos en els números 3r i 4t de l'article 165 d'aquesta Llei.

2. El particular que detingui una persona ha de sol·licitar, pel mitjà més ràpid, la immediata intervenció de la policia, limitant-se mentrestant impedirà la seva fugida i assegurar la seva integritat física.

Secció 2a. Drets del detingut

Article 172. Informació de drets

1. Tota persona detinguda ha de ser immediatament informada per l'autoritat o els seus agents, de manera que li sigui comprensible, del fet o fets que se li atribueixen i de les raons que motiven la seva privació de llibertat, així com dels drets que l'assisteixen i especialment dels següents:

a) Guardar silenci, a no declarar si no vol, ja no contestar alguna o algunes de les preguntes que li formulin.

b) No declarar contra si mateix i a no confessar-se culpable.

c) Designar un advocat i a sol·licitar la seva presència perquè assisteixi a la seva interrogatori i intervingui en tot reconeixement que sigui objecte a efectes d'identificació, advertint-li que si no designa advocat, es procedirà a la designació d'ofici.

d) Que, si és possible, es posi en coneixement del familiar o persona que desitgi, sempre que es trobi en territori espanyol, el fet de la detenció i el lloc de custòdia en què es trobi en cada moment.

e) Ser assistit gratuïtament per un intèrpret, quan no compregui o no parli en castellà, o tingui limitacions auditives o d'expressió oral.

f) Ser reconegut pel metge forense o pel seu substitut legal.

2. Si el detingut és estranger, es comunicarà al cònsol del seu país el fet de la detenció i el lloc de custòdia.

3. Si es tracta d'un menor, tan aviat com es tingui constància de la minoria d'edat, el detingut serà immediatament posat a disposició de la Fiscalia de menors, notificant-ho a qui exerceixin la pàtria potestat, la tutela o la guarda de fet del mateix

4. Si es tracta d'una persona amb capacitat d'obrar modificada judicialment, l'autoritat sota la custòdia es trobi el detingut o pres ha de notificar les circumstàncies de l'apartat 1.d) a qui exerceixin la pàtria potestat, la tutela o la guarda de fet del mateix i, siguin o no trobades, es donarà compte immediatament al Ministeri Fiscal.

Article 173. Assistència d'advocat

1. L'autoritat o funcionari sota la custòdia es trobi el detingut o pres comunicarà de manera que permeti la seva constància al Col·legi d'advocats el nom de l'elegit per aquell per a la seva assistència o la petició que se li designi d'ofici, abstenint-se de fer-li recomanacions sobre l'elecció.

El Col·legi d'advocats de notificar al designat aquesta elecció, a fi que manifesti la seva acceptació o renúncia.

2. En el cas que el designat no accepti l'encàrrec o no el troben, el Col·legi d'advocats de procedir immediatament al nomenament d'un advocat del torn d'ofici.

3. L'advocat acudirà al centre de detenció al més aviat possible i, en tot cas, en el termini màxim de tres hores des del moment de la comunicació al col·legi esmentat.

Si transcorregut aquest termini, l'advocat designat pel detingut o pres no hi ha comparegut ni justificat la impossibilitat de fer-ho, sense perjudici de les responsabilitats concretes, es realitzarà nova comunicació al Col·legi per al nomenament d'advocat del torn d'ofici que haurà de comparèixer immediatament i, en tot cas, en un altre termini màxim de tres hores.

4. L'assistència de l'advocat consistirà en:

- a) Entrevistar-se reservadament amb el detingut abans i al final de la pràctica de la diligència en què hi ha intervingut i per prestar-li l'assessorament que sigui procedent.
- b) Sol·licitar, si escau, que s'informi el detingut o pres dels seus drets i que es faci el reconeixement mèdic.
- c) Sol·licitar de l'autoritat o funcionari que hagi practicat la diligència en què l'advocat hagi intervingut, un cop acabada, la declaració o ampliació dels extrems que consideri convenients, així com la consignació en l'acta de qualsevol incidència que hagi tingut lloc durant la seva pràctica.
- d) Informar el detingut de les conseqüències del seu consentiment per al registre del seu domicili.

Secció 3a. Incomunicació de detinguts

Article 174. Incomunicació de detinguts

1. La incomunicació dels detinguts únicament podrà acordar-se amb alguna de les següents finalitats:

a) evitar un perill concret d'ocultació, alteració, pèrdua o destrucció de les fonts de prova rellevants per a l'enjudiciament.

Per valorar l'existència d'aquest perill cal atènyer-se a la capacitat de la persona detinguda per accedir, per si o a través de tercers, a les fonts de prova o per influir eficaçment sobre altres investigats, acusats, testimonis o perits, o els que puguin arribar a ser-ho.

b) evitar el risc concret i determinat que el detingut pugui continuar la seva activitat delictiva, quan es tracti dels delictes que preveu l'apartat 2 d'aquest article.

c) evitar la fugida d'altres persones implicades en els fets investigats o dels membres d'una organització criminal o terrorista a la qual el detingut es trobi vinculat.

2. Només es pot acordar la incomunicació quan concorrin els dos requisits següents:

1r.- que el risc o perill a què al·ludeix l'apartat 1 no pugui ser evitat mitjançant la privació ordinària de llibertat,

2n.- que es tracti d'alguns dels delictes greus:

- a) Delictes d'homicidi que preveuen els articles 138 a 141 del Codi penal.
- b) Delictes de detencions il·legals i segrestos que preveuen els articles 164 a 166 del Codi penal.
- c) Delictes de tràfic d'éssers humans que preveu l'article 177 bis del Codi penal.
- d) Delictes relatius a la prostitució previstos en els articles 187 a del Codi penal.
- e) Delicte de tràfic de materials nuclears o elements radioactius que preveu el artículo 345 del Codi penal.
- f) Delictes contra la salut pública previstos en els articles 368 a 373 del Codi penal.
- g) Delictes de falsificació de moneda i efectes timbrats que preveu l'article 386 del Codi penal.
- h) Delictes de falsificació de targetes de crèdit i dèbit i xecs de viatge que preveu l'article 399 bis del Codi penal.
- i) Delictes contra la Constitució que preveuen els articles 472-493 del Codi penal.

j) Delictes de tinença, tràfic i dipòsit d'armes, municions i explosius que preveuen els articles 566 a 568 del Codi penal.

k) Delictes de l'article 570 bis del Codi penal.

l) Delictes relacionats amb el terrorisme dels articles 571 a 580 del Codi penal.

m) Delictes de traïció i contra la pau o la independència de l'estat i relatius a la defensa nacional que preveuen els articles 581-603 del Codi penal.

n) Delictes contra la comunitat internacional que preveuen els articles 605-614 bis del Codi penal

Article 175. Règim de la incomunicació

1. La incomunicació del detingut comportarà totes o alguna de les següents mesures:

a) La prohibició de ser assistit per l'advocat de la seva elecció, es procedirà a la designació d'advocat d'ofici que s'encarregui d'assistir mentre duri la incomunicació.

b) La no comunicació del fet i del lloc de la detenció a cap persona, així com la prohibició de tota relació amb persones determinades, sempre que la mesura sigui necessària per al compliment exacte de la finalitat que la justifiqui.

2. En tot cas, la permanència del incomunicat en dependències policials serà registrada en suport apte per a la gravació i reproducció del so i de la imatge.

Així mateix, mentre duri la incomunicació, i llevat que per motius de salut es requereixi una altra freqüència, el detingut serà assistit cada vuit hores pel metge forense i per un altre metge del sistema públic de salut designat pel titular del Mecanisme de Prevenció de la Tortura .

3. El jutge de Garanties controlarà efectivament les condicions en què es desenvolupi la incomunicació, a la qual cosa requerirà informació a fi de constatar l'estat del detingut i el respecte dels seus drets.

Article 176. Procediment i resolució

1. El Ministeri Fiscal, quan consideri procedent la incomunicació del detingut o, si és el cas, a instància de la policia, sol·licitarà amb caràcter urgent, autorització al jutge de Garanties, el qual haurà de pronunciar-se sobre la mateixa, en resolució motivada, en el termini i-quatre hores.

2. sol·liciti la incomunicació, el detingut quedarà, en tot cas, incomunicat.

3. Contra la resolució que acordi la incomunicació es pot interposar recurs de reforma.

Des tenen caràcter preferent i s'ha de resoldre en un termini màxim de quaranta-vuit hores.

Article 177. Durada

1. La incomunicació durarà el temps estrictament necessari per practicar amb urgència les diligències tendents a evitar els perills a què es refereix l'apartat 1 de l'article 174, sense que es pugui estendre més enllà de cinc dies, prorrogables per un termini no superior a cinc dies , sempre que es justifiqui la subsistència dels pressupostos que permeten la incomunicació.

2. No obstant això, fins i tot després d'haver estat posat en comunicació, el jutge de Garanties podrà autoritzar, a instància del fiscal, que el mateix pres torni a quedar incomunicat sempre que el desenvolupament ulterior de la investigació o de la causa oferís mèrit per a això i concorrin els pressupostos legals per ordenar.

Aquesta nova incomunicació només pot ser acordada per una única vegada.

En cap cas excedirà de tres dies improrrogables.

CAPÍTOL II

La llibertat provisional

Secció 1a. Disposicions generals

Article 178. Regla general

1. La persona investigada, presumida innocent, està en llibertat.

No obstant això, per raó de les necessitats de la investigació, per garantir la presència de l'investigat o com a mesura de protecció, podrà ser posada sota control judicial en la forma i condicions establertes en aquesta llei.

2. Quan aquest control sigui insuficient, es podrà ordenar, excepcionalment, la presó provisional.

Article 179. Llibertat provisional

1. La llibertat es pot condicionar al compliment d'una o diverses de les següents mesures:

a) la prestació de garantia o caució,

b) la prohibició de sortida del territori nacional,

c) l'obligació d'estar sempre localitzable a través de mitjans electrònics o mecànics que permetin el seu seguiment permanent,

d) l'obligació de presentar-se periòdicament en el lloc que el jutge o tribunal estableixin,

e) L'obligació de comunicar immediatament, en el termini màxim i pel mitjà que el jutge o tribunal assenyali a aquest efecte, cada canvi del lloc de residència o del lloc o lloc de treball.

f) La prohibició d'absentar-se del lloc on resideixi o d'un determinat territori sense autorització del jutge o tribunal.

g) La prohibició d'aproximar-se a la víctima, oa aquells dels seus familiars o altres persones que determini el jutge o tribunal.

h) La prohibició de comunicar-se amb la víctima, o amb aquells dels seus familiars o altres persones que determini el jutge o tribunal.

i) La prohibició d'acudir a determinats territoris, llocs o establiments.

j) La prohibició de residir en determinats llocs.

k) La prohibició d'exercir determinades activitats que puguin oferir o facilitar l'ocasió per cometre fets delictius de similar naturalesa.

l) L'obligació de participar en programes formatius, laborals, culturals, d'educació sexual o altres de similars.

m) L'obligació de seguir tractament mèdic extern, o de sotmetre a un control mèdic periòdic.

n) La submissió a custòdia.

2. Es podrà disposar que la persona investigada o acusada quedi provisionalment en llibertat, concedint-li un termini per a la prestació de la caució o el compliment de la cautela, o bé l'ingrés immediat a la presó, cessant una vegada que es presti la caució.

Secció 2a. Caució

Article 180. Pressupostos i natura

1. L'òrgan judicial pot imposar l'obligació de prestar caució com a condició de la llibertat provisional.

Si l'investigat no constituís la caució en els termes fixats, l'òrgan judicial pot, a instància de part, adoptar la mesura cautelar procedent, incloses aquelles que comportin privació de llibertat.

2. La caució garanteix que la persona a qui s'hagués exigit compareixerà quan sigui cridada pel Ministeri Fiscal o el jutge o tribunal competent en qualsevol de les seves instàncies.

3. Per a determinar la procedència de la caució, així com la seva modalitat i quantia, es considerarà si s'ha acordat alguna altra mesura cautelar i la seva naturalesa, la gravetat del delictes, i la capacitat econòmica de la persona a la qual s'exigeixi.

També es tindrà en compte l'existència d'un risc de fuga, la destrucció o alteració de les fonts de prova o la comissió de nous delictes

4. La caució es pot constituir-se en qualsevol de les formes establertes en l'article 529.3 de la Llei d'enjudiciament civil.

Article 181. Incompliment dels deures assegurats mitjançant caució

1. Si la persona en situació de llibertat prèvia prestació de caució, deixés injustificadament de comparèixer quan sigui citada pel fiscal o el jutge o tribunal competent, es procedirà a realitzar la caució.

A més es podrà acordar la cerca i captura, l'adopció de la mesura cautelar en substitució de la qual es va imposar la caució o, si és el cas, aquelles altres que, per garantir la presència en el procés de la persona investigada, puguin instar el fiscal i les parts, d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

2. Realitzada la caució, l'import obtingut s'ha d'adjudicar a l'Estat.

Article 182. Cancel·lació

S'ha de cancel·lar la caució:

- a) Quan s'ordeni la presó provisional.
- b) Quan es decreti el fitxer, en aquest cas, una vegada ferma, el fiscal es dirigirà al jutge de Garanties perquè deixi sense efecte la mesura.
- c) Quan es dicti acte de sobreseïment o sentència absolutòria.
- d) Quan es dicti sentència ferma condemnatòria i la persona condemnada es presenta voluntàriament per complir la condemna.
- e) Per mort del sotmès a la mesura durant la tramitació del procediment, en el cas, l'import de la caució quedarà a disposició dels seus dretes.

Secció 3a. Mesures restrictives de la llibertat

Article 183. Mitjans electrònics de localització

1. El jutge pot disposar la localització a través de mitjans electrònics.
2. A falta de consentiment, el jutge pot acordar qualsevol altra de les mesures que preveu aquesta Llei tot i que sigui més costosa.
3. Abans d'adoptar la resolució, la persona investigada haurà de ser informada de l'obligació de permetre la instal·lació del dispositiu i mantenir-lo en funcionament, així com que l'incompliment d'aquestes obligacions pot donar lloc a l'adopció de la mesura de presó provisional.
4. La informació objecte de tractament, que haurà de ser registrada en un suport adequat per a aquesta finalitat, s'ha de limitar a les següents dades:
 - a) La identitat de la persona posada sota mitjans electrònics de vigilància.
 - b) El jutge o tribunal que hagi imposat la mesura.
 - c) El domicili designat per la persona a efectes de localització.
 - d) Les dades identificatives del mitjà de control utilitzat.
 - e) Les incidències ocorregudes durant la vigilància.
5. La Policia Judicial ha de donar compte al jutge o tribunal de qualsevol incidència hagut durant el seguiment.
6. La informació registrada es cancel·larà un cop alçada la mesura, llevat que hagi de tenir efecte en el mateix o un altre procés.

7. Únicament estan autoritzats a accedir a la informació registrada i per a les finalitats estrictament necessaris per a l'exercici de les seves funcions, els següents:

- a) El Ministeri Fiscal.
- b) Els jutjats i tribunals de l'ordre penal.
- c) Els agents de la policia judicial, en el curs d'una investigació penal.

8. Els drets d'accés, rectificació i cancel·lació s'exercitaran davant el jutge o tribunal que hagi imposat la mesura.

Article 184. Obligació de presentació

1. El jutge pot disposar que la persona posada en llibertat provisional comparegui periòdicament davant la seva autoritat, el Ministeri Fiscal o la policia judicial.
2. Per a la determinació del lloc de presentació i dels dies i hores en què s'hagi de fer, s'ha de tenir en compte el lloc de residència de l'investigat i la seva activitat laboral.
3. Igualment, s'ha d'imposar a l'investigat l'obligació d'indicar, amb caràcter general, el lloc on pot ser localitzat durant el procés i la de notificar, amb la deguda antelació, els canvis de domicili que s'hagin de produir.
4. Es fixaran els dies i hores de presentació periòdica de manera que se satisfacin les exigències cautelars amb el menor sacrifici de l'obligat.
5. L'incompliment de les anteriors obligacions podrà comportar l'adopció de mesures més costoses, inclosa la presó provisional.

Article 185. Prohibició de sortida de territori espanyol

1. El jutge pot prohibir a la persona posada en llibertat que abandoni, sense la seva autorització, el territori espanyol.

Imposada aquesta prohibició, l'autorització únicament es pot concedir davant la presència de greus motius familiars o laborals, per temps determinat i sempre prèvia constitució de caució.

2. En l'acte que imposi aquesta mesura s'establiran les mesures de control que es considerin suficients, entre les quals es pot disposar el lliurament i retenció del passaport o de qualsevol altre document d'identificació que pogués servir per facilitar la sortida del país.

En aquest cas, es lliurarà còpia testimoniada del document, indicant l'òrgan en què roman dipositat i custodiat l'original, així com la referència del procediment en què es va ordenar la mesura cautelar.

3. L'adopció de la mesura es posarà a més en coneixement de l'administració competent per al control del pas de fronteres, perquè impedeixi qualsevol intent de fugida de la persona subjecta a la mateixa.

Article 186. Prohibició o obligació de residència

Podrà i l jutge en qualsevol estat del procediment prohibir a la persona investigada:

- a) Residir en un determinat lloc.
- b) Acudir o aproximar-se a determinats llocs.
- c) Absentar-se del terme municipal de la seva residència.

Article 187. Prohibició d'aproximació o comunicació

Quan de la investigació resultin indicis racionals que l'investigat pugui atemptar contra la vida o la integritat de les víctimes o altres persones amb les quals estigui íntimament vinculada, o causar dany en el seu patrimoni, el jutge podrà, en qualsevol estat del procediment, adoptar alguna o diverses de les següents mesures:

- a) La prohibició d'acostar-se a la víctima o altres persones determinades en la resolució judicial, al seu domicili, lloc de treball, o altres llocs que freqüentín.

En aquests supòsits, en la mateixa resolució fixarà el jutge la distància de la prohibició.

b) La prohibició de comunicació per qualsevol mitjà amb la víctima o amb altres persones determinades.

Article 188. Resolució judicial i mesures de control

1. En la resolució judicial que acordi alguna o algunes de les mesures previstes en els dos articles anteriors s'han de determinar les mesures de control que siguin necessàries, les quals seran executades per la policia, podent ser obligat l'investigat a comunicar els llocs i horaris on d'ordinari podrà ser trobat.

2. Per a l'adopció de les mesures esmentades en l'apartat anterior, al costat de la protecció a la víctima, el jutge prendrà en consideració la continuïtat de l'activitat laboral de l'investigat, els seus requeriments de salut i familiars, incloent entre aquests últims la relació amb els fills.

Article 189. Custòdia

1. El jutge pot disposar que la persona posada en llibertat quedi subjecta a la cura o vigilància d'una persona o institució determinada que amb aquesta finalitat designi, i que accepti fer-se càrrec de la custòdia.

2. L'exercici de la custòdia comprendrà l'obligació periòdica d'informar el jutge de la situació del custodiat.

En la resolució per la qual s'acordi la custòdia, ha de fixar el jutge la periodicitat de la informació, que no podrà ser superior a un mes.

3. En el cas que se sostregui del control o vigilància del responsable de la custòdia, aquest haurà de comunicar immediatament a l'autoritat judicial.

Secció 4a. Altres mesures limitatives de drets

Article 190. Suspensió de càrrec o ofici públic o de professió

1. Quan el delicte investigat comporti la pena d'inhabilitació o suspensió de professió, podrà el jutge acordar la suspensió amb caràcter cautelar.

En els casos en què es tracti d'activitat o professió que necessiti per al seu exercici de títol o autorització pública la mesura s'ha de comunicar a l'entitat o institució competent per al seu control.

2. Quan es tracti de delictes comesos per funcionaris públics i comporti pena d'inhabilitació o suspensió d'ocupació o càrrec públic, el jutge acordar la suspensió cautelar.

En aquest cas, per a l'adopció de la mesura s'atendrà a les obligacions inherents al càrrec públic exercitat.

Article 191. Suspensió de les facultats inherents a la pàtria potestat, guarda i custòdia, tutela, curatela o de l'administració de béns

1. Quan el delicte investigat comporti la pena de privació o suspensió de la pàtria potestat, guarda i custòdia, tutela, curatela o de l'administració de béns propis o aliens, qualsevol que sigui el títol que l'habiliti, el jutge pot acordar amb caràcter cautelar.

2. La suspensió priva el titular de la pàtria potestat, guardador, encarregat de la custòdia, tutor, curador o administrador de totes les facultats inherents a la seva funció, subsistint però els drets i facultats que respecte del seu exercici corresponguin al menor o discapacitat.

3. Si els fets objecte del procediment revelen una situació de desemparament, el jutge, a instància del Ministeri Fiscal oa petició de les acusacions, ha de comunicar a l'organisme competent de l'administració pública la situació de desemparament per a l'adopció per aquesta de les mesures que li incumbeixen.

Article 192. Altres suspensions

Sense perjudici del que estableixen els articles anteriors, el jutge podrà així mateix, atenent a la naturalesa del delictes i, si és el cas, a les necessitats de protecció de la víctima acordar la suspensió del dret a la tinença i port d'armes.

En aquest supòsit, s'intervindrà l'arma, la llicència i la guia de pertinença.

Article 193. Disposicions comunes

1. En tots els casos que estableix aquesta secció, el secretari judicial ha de comunicar la mesura a les persones o institucions competents per fer efectiu el seu compliment.
2. En qualsevol cas, la persona suspesa de ser informada pel secretari judicial de les conseqüències del trencament de la mesura.

Secció 5a. Ordre de protecció

Article 194. Supòsits

El jutge ha de dictar ordre de protecció per a les víctimes de violència domèstica i de gènere en els casos en què, existint indicis fundats de la comissió d'un delictes o falta contra la vida, integritat física o moral, llibertat sexual, llibertat o seguretat d'alguna de les persones esmentades a l'article 173.2 del Codi Penal, resulti una situació objectiva de risc per a la víctima que requereixi l'adopció d'alguna de les mesures de protecció regulades en aquesta secció .

Article 195. Competència

En cas de suscitar dubtes sobre la competència territorial del jutge, ha d'iniciar i resoldre el procediment per a l'adopció de l'ordre de protecció el jutge davant el qual s'hagi sol·licitat, sens perjudici de remetre posteriorment les actuacions al que resulti competent.

Article 196. Legitimació

1. L'ordre de protecció serà acordada pel jutge a instància del Ministeri Fiscal, de la víctima o persona que tingui amb ella alguna de les relacions que preveu l'article 194.
2. El Ministeri Fiscal està obligat a traslladar de forma immediata al jutge competent la sol·licitud de la víctima o persona que tingui amb ella alguna de les relacions indicades a l'article 194, sens perjudici de la sol·licitud que aquest pugui realitzar a l'audiència a la que es refereix l'article 198.
3. Sense perjudici del deure general de denúncia, les entitats o organismes assistencials, públics o privats, que tinguin coneixement d'alguns dels fets esmentats en l'article 194 s'han de posar immediatament en coneixement del Ministeri Fiscal per tal que es pugui incoar o instar el procediment per a l'adopció de l'ordre de protecció.

Article 197. Sol·licitud

1. L'ordre de protecció es pot sol·licitar directament davant el Ministeri Fiscal, o bé davant les forces i cossos de seguretat, les oficines d'atenció a la víctima o els serveis socials o institucions assistencials dependents de les administracions públiques.

Quan la sol·licitud no es presenti davant el Ministeri Fiscal, li serà remesa de forma immediata.

2. Els serveis socials i les institucions referides anteriorment facilitaran a les víctimes a les quals han de prestar assistència la sol·licitud de l'ordre de protecció, posant a la seva disposició amb aquesta finalitat informació, formularis i, si és el cas, canals de comunicació directa i confidencial amb l'Administració de Justícia i el Ministeri Fiscal.

Article 198. Procediment

1. Rebuda la sol·licitud d'ordre de protecció, el jutge competent, en els supòsits esmentats a l'article 194, ha de convocar a una audiència urgent la víctima o el seu representant legal, el sol·licitant i el denunciat, assistit, si escau, d'advocat.

També es convoca el Ministeri Fiscal.

La víctima serà assistida en tot cas per advocat.

2. En qualsevol cas, l'audiència s'ha de fer en un termini màxim de setanta-dues hores des de la presentació de la sol·licitud.

3. Durant l'audiència, el jutge ha d'adoptar les mesures oportunes per evitar la confrontació visual entre el denunciador i la víctima, els seus fills i la resta de membres de la família.

A aquests efectes disposa que la seva declaració en aquesta audiència es faci separatament.

Article 199. Resolució

1. Celebrada l'audiència, el jutge ha de resoldre mitjançant interlocutòria el que sigui procedent sobre la sol·licitud de l'ordre de protecció, així com sobre el contingut i vigència de les mesures que incorpori.

2. No obstant això, les mesures queden sense efecte si en el termini de deu dies el Ministeri Fiscal no acorda la incoació del procediment d'investigació.

Article 200. Estatut integral de protecció

1. L'ordre de protecció confereix a la víctima dels fets esmentats a l'article 194 un estatut integral de protecció que comprèn les mesures cautelars d'ordre civil i penal que preveu aquest article i aquelles altres mesures d'assistència i protecció social establertes en l'ordenament jurídic.

L'ordre de protecció es pot fer valer davant qualsevol autoritat i administració pública.

2. Les mesures cautelars de caràcter penal poden consistir en qualsevol de les previstes en aquesta Llei.

Els seus requisits, legitimació, contingut i vigència seran els que estableix aquesta Llei.

S'adoptaran pel jutge atenent la necessitat de protecció integral i immediata de la víctima.

3. Les mesures de naturalesa civil les ha de sol·licitar la víctima o el seu representant legal, o bé pel Ministeri Fiscal, quan hi hagi fills menors o amb capacitat d'obrar modificada judicialment, sempre que no hagin estat prèviament acordades per un òrgan de l'ordre jurisdiccional civil, i sense perjudici de les mesures que preveu l'article 158 del Codi Civil.

Aquestes mesures poden consistir en atribuir l'ús i gaudi de l'habitatge familiar, determinar el règim de custòdia, visites, comunicació i estada amb els fills, el règim de prestació d'aliments, així com qualsevol disposició que es consideri necessària per tal d'apartar el menor d'un perill o d'evitar-li perjudicis.

Les mesures de caràcter civil que conté l'ordre de protecció tenen una vigència temporal de trenta dies.

Si dins d'aquest termini s'incoa a instància de la víctima o del seu representant legal un procés de família davant la jurisdicció civil les mesures adoptades romandran en vigor durant els trenta dies següents a la presentació de la demanda.

En aquest terme les mesures han de ser ratificades, modificades o deixades sense efecte pel jutge competent.

4. L'ordre de protecció implica el deure d'informar permanentment la víctima sobre la situació processal de l'investigat així com sobre l'abast i vigència de les mesures cautelars adoptades.

En particular, la víctima serà informada en tot moment de la situació penitenciària del denunciador.

A aquests efectes es donarà compte de l'ordre de protecció a l'Administració penitenciària.

Article 201. Notificació. Registres

1. L'ordre de protecció ha de ser notificada a les parts, i comunicada pel secretari judicial immediatament, mitjançant testimoni íntegre, a la víctima i a les administracions públiques

competents per a l'adopció de mesures de protecció, ja siguin de seguretat o d'assistència social, jurídica, sanitària, psicològica o de qualsevol altra índole.

A aquests efectes s'ha d'establir reglamentàriament un sistema integrat de coordinació administrativa que garanteixi l'agilitat d'aquestes comunicacions.

2. L'ordre de protecció s'inscriu en el Registre Central per a la Protecció de les Víctimes de la Violència Domèstica i de Gènere.

CAPÍTOL III

La presó provisional

Article 202. Supòsits

1. La presó provisional només podrà ser decretada respecte de l'investigat o acusat quan concorrin els següents requisits:

1r Que consti en la causa l'existència d'un o diversos fets que presentin caràcters de delictes sancionats amb pena la durada màxima sigui igual o superior a dos anys de presó, o bé, si la durada de la pena és inferior, quan té antecedents penals, no cancel·lats ni susceptibles de cancel·lació, derivats de condemna per delictes dolós.

Si són diversos els fets, s'estarà al que preveuen les regles especials per a l'aplicació de les penes, d'acord amb el que disposa la secció 2a del capítol II del títol III del llibre I del Codi penal.

2n Que apareguin en la causa motius suficients per creure responsable criminalment del delictes la persona contra qui s'hagi de dictar l'ordre de detenció.

3r Que mitjançant la presó provisional es persegueixi algun dels següents fins:

a) Assegurar la presència de l'investigat o acusat en el procés quan pugui inferir racionalment un risc de fuga.

Per valorar l'existència d'aquest perill cal atènyer-se conjuntament a la naturalesa del fet, la gravetat de la pena que pugui imposar-se, a la situació familiar, laboral i econòmica, així com a la imminència de la celebració del judici oral, en particular en aquells supòsits en què és procedent incoar el procediment per a l'enjudiciament ràpid que regula el capítol II del títol I del llibre VIII d'aquesta Llei.

Procedent acordar per aquesta causa la presó provisional de la persona investigada quan, a la vista dels antecedents que resultin de les actuacions, hagi dictat almenys dues requisitòries per a la seva crida i cerca per qualsevol òrgan judicial en els dos anys anteriors. En aquests casos no és aplicable el límit que respecte de la pena estableix l'ordinal 1r d'aquest apartat.

b) Evitar l'ocultació, alteració o destrucció de les fonts de prova rellevants per a l'enjudiciament en els casos en què hi hagi un perill fundat i concret.

No és procedent acordar la presó provisional per aquesta causa quan pretengui inferir aquest perill únicament de l'exercici del dret de defensa o de manca de col·laboració de l'investigat o acusat en el curs de la investigació.

Per valorar l'existència d'aquest perill cal atènyer-se a la capacitat de l'investigat per accedir per si o a través de tercers a les fonts de prova o per influir sobre altres investigats, acusats, testimonis o perits o els qui puguin ser-ho

c) Evitar que l'investigat pugui actuar contra béns jurídics de la víctima, especialment quan aquesta sigui alguna de les persones a què es refereix l'article 173.2 del Codi Penal. En aquests casos no és aplicable el límit que respecte de la pena estableix l'ordinal 1r d'aquest apartat.

2. També es pot acordar la presó provisional, si concorren els requisits establerts en els ordinals 1r i 2n de l'apartat anterior, per evitar el risc que l'investigat o acusat cometi altres fets delictius.

Per valorar l'existència d'aquest risc s'atendrà a les circumstàncies del fet, així com a la gravetat dels delictes que es poguessin cometre.

Només es pot acordar la presó provisional per aquesta causa quan el fet sigui dolós.

No obstant això, el límit previst en l'ordinal 1r de l'apartat anterior no és aplicable quan dels antecedents de l'investigat o acusat i altres dades o circumstàncies que aportí la policia judicial o resultin de les actuacions, pugui racionalment inferir-se que el mateix ve actuant concertadament amb una altra o altres persones de forma organitzada per la comissió de fets delictius o realitza les seves activitats delictives amb habitualitat.

Article 203. Terminis màxims de durada

1. Mentre subsisteixin els motius que van justificar la seva adopció, la presó provisional durarà el temps imprescindible per assolir qualsevol de les finalitats previstes en l'article anterior.

2. La seva durada no podrà excedir de dos anys, si el delicte té assenyalada pena privativa de llibertat superior a cinc anys, o d'un any si el delicte té assenyalada pena igual o inferior.

Quan s'hagués acordat en virtut del que preveu l'apartat 1.3º b) de l'article anterior, la seva durada no podrà excedir de sis mesos.

3. És preferent la tramitació dels procediments en els que l'investigat o acusat es trobi a la presó provisional.

Article 204. Pròrrogues

1. Quan concorrin circumstàncies que fessin preveure que la causa no podrà ser jutjada en els terminis que estableix l'article anterior, el jutge o tribunal pot acordar mitjançant interlocutòria una sola pròrroga de fins a un any si el delicte té assenyalada pena privativa de llibertat superior a cinc anys, o de fins a sis mesos si el delicte té assenyalada pena igual o inferior a cinc anys.

2. Si l'acusat fos condemnat, la presó provisional es pot prorrogar fins al límit de la meitat de la pena efectivament imposada en la sentència, quan aquesta hagi estat recorreguda.

3. La concessió de la llibertat provisional pel transcurs dels terminis màxims de durada de la presó provisional no impedirà que aquesta es recordi de nou en el cas que l'investigat o acusat, sense motiu legítim, deixi de comparèixer a qualsevol crida.

4. Per al còmput dels terminis establerts en aquest article s'ha de tenir en compte el temps que ha estat detingut o sotmès a presó provisional per la mateixa causa.

Article 205. Dilacions indegudes

No es tindrà en compte, per al còmput de la mesura cautelar, el temps durant el qual la causa pateixi dilacions indegudes derivades de l'actuació de l'investigat o acusat o de la seva defensa.

Article 206. Règim de la presó provisional

1. La presó provisional es durà a terme en els centres penitenciaris que la llei estableixi, d'acord amb les prescripcions de la normativa penitenciària.

2. És aplicable per a la presó provisional incomunicada el que disposen els articles 175 i següents d'aquesta llei.

En aquest cas, en aixecar la incomunicació, el jutge o tribunal haurà de motivar la subsistència del pressupost de la presó provisional.

Article 207. Prohibició de comunicacions

1. Sense perjudici del que s'estableix per la incomunicació i, a fi de garantir el resultat de la investigació, podran prohibir al pres preventiu aquelles comunicacions expressament determinades pel jutge.

2. L'exercici de les altres no requereix, en cap cas, autorització prèvia, sense perjudici de les disposicions de la llei orgànica general penitenciària.

3. En cap cas la prohibició o restricció de les comunicacions pot limitar el dret de defensa de l'investigat.

Article 208. Manament de presó

1. Per dur a terme l'acte de presó s'expediran dos manaments signats pel jutge: un a l'autoritat o funcionari que hagi d'executar i un altre al director de l'establiment que hagi de rebre el pres.

2. En el manament s'han de consignar les dades personals que constin de l'investigat o acusat, el delictes que hagi donat lloc al procediment, si la presó ha de ser o no comunicada o si hi ha limitacions en les comunicacions.

3. Els directors dels establiments no rebran cap persona en condició de pres sense que se'ls lliuri un manament de presó.

4. Una vegada dictat acte pel qual s'acordi la llibertat del pres, immediatament s'ha d'expedir manament al director de l'establiment.

Article 209. Suspensió d'ocupació o càrrec públic

La presó provisional per delictes relacionats amb el terrorisme dels articles 571 a 580 del Codi penal contra persona que estigui exercint una funció o càrrec públic, quedarà suspesa en l'exercici d'aquest, mentre es mantingui la situació de presó.

Article 210. Presó atenuada.

1. El jutge pot disposar, en interès de la salut o de la seguretat de la persona a la que procedeix aplicar una mesura cautelar privativa de llibertat, que romangui al seu domicili o en un altre lloc privat per ell designat, previ consentiment del seu habitant o titular; o, si és el cas, en centre públic o privat mèdic, psiquiàtric, de deshabitació o educatiu especial.

2. La presó atenuada podrà complir-se de manera continuada o durant determinats dies o hores, i el jutge o tribunal fixar amb caràcter general o permetre puntualment les sortides que l'investigat o acusat necessiti per motius laborals, familiars o de salut.

En aquests casos s'haurà de comunicar a l'òrgan judicial els llocs on podrà ser localitzat en les sortides.

3. El jutge, en la resolució que dicti, quan sigui necessari, ha d'establir les prohibicions i restriccions de les comunicacions que imposi a la persona sotmesa a presó atenuada respecte de persones diferents d'aquelles amb les que conviu o que li assisteixen.

4. Igualment, l'òrgan judicial ha d'acordar les mesures específiques de control de compliment, la vigilància assumirà la policia judicial, sense venir vinculat a la sol·licitud de les parts, podent, d'ofici, alterar les mesures oportunes per al compliment.

La falta de col·laboració de l'investigat amb vista a l'eficàcia del control d'autoritzar al jutge per a la revocació d'aquesta mesura i la seva substitució per una altra, fins i tot més costosa.

Article 211. Supòsits especials

1. Quan es tracti de dones embarassades o en període de lactància, persones greument malaltes o majors de setanta anys, així com quan l'investigat hagi necessàriament de ser sotmès a un tractament curatiu o de rehabilitació en l'àmbit d'una entitat legalment reconeguda per a això, el jutge podrà:

a) ordenar excepcionalment la presó atenuada per raons humanitàries, llevat que sigui necessari acudir a les garanties establertes en l'apartat b) o sigui absolutament necessària la presó provisional.

b) disposar l'ingrés en un centre penitenciari especialitzat, o en un centre de curació, tractament o estada adequats a les característiques de cada situació individual, adoptant les mesures complementàries que estimi necessàries per assegurar la presència de l'investigat o acusat i els controls periòdics necessaris sobre la continuïtat del tractament.

2. Si l'ingrés en un centre penitenciari ordinari resulta ineludible ateses les circumstàncies personals de l'investigat, del seu domicili o del domicili que aquest designi o dels centres a què es refereix l'apartat 1.b) d'aquest article, el jutge ha de tenir cura que el règim de la presó

provisional no afecti a l'estat físic o psíquic del pres provisional i no es frustri el tractament seguit.

Per valorar les circumstàncies a què es refereix aquest apartat, s'ha d'atenir conjuntament a la situació familiar, econòmica i social de l'investigat, la naturalesa i gravetat del fet i els mitjans de què es disposi per assegurar la seva presència.

Article 212. Durada

La presó atenuada i els internaments establerts en l'apartat b) de l'article anterior no podran superar els terminis previstos per a la presó provisional.

CAPÍTOL IV

Disposicions comunes

Article 213. Àmbit

1. Les disposicions d'aquest capítol són aplicables per a les mesures cautelars previstes en els dos capítols anteriors.
2. L'ordre de protecció s'ha de tramitar de conformitat amb el que estableix la secció 4a del capítol II d'aquest títol.

No obstant, podrà celebrar-se una sola compareixença per a la substanciació de totes les mesures cautelars.

Article 214. Legitimació. Sol·licitud

1. L'adopció o la pròrroga d'una mesura cautelar personal, llevat de les excepcions que preveu aquesta Llei, exigeix la prèvia petició del Ministeri Fiscal o qualsevol altra part personada.

Durant la fase d'investigació, però, únicament el Ministeri Fiscal pot interessar l'adopció de mesures cautelars personals, sense perjudici del dret de les víctimes a sol·licitar per a la seva protecció les mesures previstes en els articles 186, 187, 191 i 192 d'aquesta Llei .

2. La sol·licitud d'adopció de qualsevol mesura cautelar personal o de la seva pròrroga haurà de concretar els fets, indicis i la finalitat que justifiquen la seva necessitat, acompanyant els documents en què es fonamenta.

Si aquests documents no estiguessin a disposició del proponent, es designarà clara i terminantment el lloc on es troben, demanant al jutge que els reclami, originals o compulsats, segons procedeixi.

De proposar-se la pràctica d'un mitjà de prova no documental, s'han de consignar les raons que ho justifiquen.

3. Quan sigui el fiscal qui insti l'adopció o pròrroga de la mesura, haurà d'acompanyar a la seva sol·licitud els actes d'investigació dels que resulten dits fets, dades i indicis, i aportar o assenyalar en el seu cas el suport documental dels mateixos, amb antelació suficient per al seu examen judicial.

4. Haurà així mateix el fiscal aportar els actes de recerca que hagi reclamat qui insti la mesura, quan sigui una altra de les parts, llevat que entengui que no és procedent aquesta aportació per raons de pertinença, proporcionalitat, secret o eficàcia de la investigació, en el cas ho ha d'exposar raonadament al jutge, que resoldrà en conseqüència.

Si ho estima procedent a aquest efecte, el jutge podrà alçar el secret total o parcial de les actuacions a què es refereixi la sol·licitud.

Article 215. Procediment d'adopció de les mesures

1. Formulada sol·licitud d'adopció o pròrroga d'una mesura cautelar personal, es convocarà immediatament al Ministeri Fiscal i a les altres parts personades a una compareixença per dins de les setanta-dues hores següents a la sol·licitud.
2. La celebració de la compareixença s'exigirà en tot cas la presència del Ministeri Fiscal i de la persona respecte de la qual s'hagi instat la mesura, que haurà d'estar assistida de lletrat.

3. La compareixença començarà amb les al·legacions de la part o parts que hagin sol·licitat la mesura cautelar, sentint-després a les altres, si n'hi ha, i en últim lloc la persona contra la qual s'hagi d'adoptar.

Si a la vista de tals al·legacions, qui hagi instat la mesura desistís de la seva sol·licitud es donarà per conclosa l'audiència.

4. Les parts poden proposar les proves que estimin pertinents, les quals, un cop admeses pel jutge, es practicaran en l'acte de l'audiència o en el termini que fixi l'òrgan judicial, que no podrà excedir mai de setanta-dues hores.

Es rebutjarà la prova impertinent i la que no pugui practicar-se en l'esmentat acte o termini.

5. Si ha d'acordar la suspensió de l'audiència per a la pràctica de la prova, el jutge pot adoptar, a instància de part, les mesures cautelars provisionalíssimes a què es refereix l'article 217.

6. Practicada la prova, l'òrgan judicial ha de resoldre oralment en l'acte sobre la mesura cautelar, dictant interlocutòria motivada a continuació.

Article 216. Especialitats en el procediment

1. El termini de setanta-dues hores a què es refereix l'article anterior es computarà, en el seu cas, des de la posada a disposició judicial del detingut.

2. Quan el detingut no pugui ser posat a disposició del jutge o tribunal que conegui del procediment dins de les setanta-dues hores següents a la seva detenció, serà posat a disposició del jutge o tribunal del lloc on s'hagi practicat la detenció de conformitat amb que estableix l'article 166 d'aquesta Llei.

En aquest supòsit, si s'hagués decretat la presó provisional, una vegada que el jutge o tribunal competent rebin les diligències, convocaran a les parts a la compareixença a què es refereix l'article anterior.

Article 217. Supòsits d'urgència

Si l'audiència a què es refereix l'article 215 no es pot celebrar, o hi concorren raons d'urgència, l'òrgan judicial, a instància de part, i, amb l'audiència prèvia del fiscal, pot acordar la mesura cautelar que estimi inajornable, sempre que concorrin els pressupostos que la justifiquen, però convocarà novament l'audiència dins de les setanta-dues hores

Article 218. Incompliment de les mesures

1. En cas d'incompliment de les mesures cautelars imposades, es poden acordar altres més costoses en la seva substitució o acumulativament, tenint en compte l'entitat de l'incompliment, els motius adduïts i la gravetat i les altres circumstàncies del cas.

2. L'adopció d'aquestes mesures d'atendre la seva idoneïtat per a les finalitats cautelars que les justifiquen, i per a la seva imposició es seguirà el mateix procediment establert per a la seva adopció.

3. En cas d'incompliment per part de l'investigat o acusat de les mesures de protecció de les víctimes, el jutge ha de convocar la compareixença per a l'adopció de la presó provisional, de l'ordre de protecció o d'una altra mesura cautelar que impliqui una major limitació de la seva llibertat personal, per a això s'han de tenir en compte la incidència de l'incompliment, els seus motius, gravetat i circumstàncies, sense perjudici de les responsabilitats que de l'incompliment puguin resultar.

Article 219. Control judicial de les mesures

1. El jutge s'establirà en la resolució per la qual acordi la imposició d'una mesura cautelar les condicions de control del manteniment de la mateixa.

Així mateix, les parts legitimades podran en qualsevol estat del procediment sol·licitar la modificació o aixecament de les mesures cautelars.

2. Quan la modificació de la mesura prèviament adoptada consisteixi en el seu agreujament o la seva substitució per una altra més greu, el jutge adoptarà la seva decisió prèvia la compareixença prevista en l'article 215 d'aquesta Llei i, en tot cas, amb base exclusivament en els elements de judici que li siguin aportats per les parts.

Quan l'òrgan judicial competent consideri, en qualsevol moment del procés, d'ofici oa instància de part, que ha de revocar una mesura cautelar o substituir-la per una altra menys costosa per l'investigat o acusat, podrà adoptar aquesta resolució, escoltades les parts, sense que sigui necessari celebrar una nova compareixença i sense que estigui vinculat per les al·legacions que aquelles formulin.

3. L'òrgan competent per a l'enjudiciament, tan aviat com les actuacions estiguin a la seva disposició, si n'hi ha mesures cautelars vigents de revisar d'ofici si concorren els pressupostos que van motivar l'adopció, procedint a mantenir, modificar o revocar les existents d'acord amb el que preveu en aquest article.

Article 220. Extinció de les mesures

1. A més dels casos en què els sigui procedent deixar sense efecte les mesures cautelars per haver desaparegut els pressupostos que van justificar la seva adopció, les mesures cautelars s'extingeixen per les següents causes:

a) Per transcurs dels terminis màxims de durada.

b) Per l'arxiu, sobreseïment o la sentència absolutòria.

2. Quan la sentència sigui condemnatòria, l'òrgan d'enjudiciament resoldrà en resolució separada sobre el manteniment, modificació o supressió de les mesures cautelars que estiguessin vigents.

Article 221. Abonament

El temps transcorregut en la situació de detenció, presó provisional, internaments o presó atenuada s'abona per al còmput del compliment de la pena imposada d'acord amb el que disposa l'article 58 del Codi Penal.

Les mesures restrictives de la llibertat o de drets es computaran sempre que la pena imposada sigui homogènia amb la mesura cautelar.

Quan les mesures cautelars sofertes i la pena imposada siguin de diferent naturalesa, el jutge o tribunal ha d'ordenar que es tingui per executada la pena imposada en aquella part que estigui compensada.

Article 222. Recursos

Contra les resolucions sobre mesures cautelars cabrà la interposició del recurs de reforma que no tindrà efecte suspensiu.

En tot cas, els recursos que s'interposen contra l'ordre de detenció tindran caràcter preferent i hauran de resoldre en un termini màxim de deu dies.

TÍTOL III

LES MESURES CAUTELARS REALS

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 223. Supòsits

Des que resultin indicis racionals de la comissió d'un fet delictiu per persona determinada que pugui donar lloc a l'existència de responsabilitats de caràcter patrimonial, el jutge pot, a instància de part, adoptar mesures cautelars dirigides al seu assegurament.

Article 224. Legitimació

Podran sol·licitar mesures cautelars reals per assegurar la responsabilitat civil que puguin exercir l'acció civil en el procés penal d'acord amb el que disposa aquesta llei.

El fiscal i l'acusació particular també podran sol·licitar mesures cautelars per assegurar el pagament de la multa, les costes, l'execució del decomís i les conseqüències accessòries de caràcter patrimonial que poguessin derivar-se del delictes.

Article 225 Supletorietat

1. Llevat del que expressament preveu aquesta Llei, són aplicables les disposicions de la Llei d'enjudiciament civil sobre mesures cautelars.
2. Als efectes que preveu l'article 727.5º de la Llei d'enjudiciament civil, el fiscal pot sol·licitar al jutge de Garanties l'anotació preventiva del decret d'iniciació del procediment d'investigació, sempre que concorrin els pressupostos que estableix l'article 223.

Article 226. Procediment

1. Totes les actuacions sobre mesures cautelars reals s'han de tramitar en una peça separada.
2. La sol·licitud de mesures cautelars reals s'ha de formular amb claredat i precisió, justificant la concurrència dels pressupostos de la seva adopció, la quantitat en la qual s'estima suficient la garantia, així com la mesura cautelar concreta que es demana.
3. Quan sigui necessari conèixer la situació patrimonial de l'investigat i, sense perjudici de la seva obligació de manifestar els seus béns a què es refereix l'article 36 d'aquesta llei, el fiscal, d'ofici oa instància de part, realitzar per si en els supòsits preveu aquesta llei o sol·licitar al jutge de Garanties les diligències necessàries per a la seva comprovació.
4. El jutge pot acordar la celebració d'audiència quan ho consideri necessària per a la correcta formació d'una convicció fundada, demanant en els altres casos per escrit i en el termini comú i improrrogable de setanta-dues hores el parer de la resta de parts, inclòs el Ministeri Fiscal quan no sigui el sol·licitant.

En aquest últim cas el fiscal haurà d'acompanyar a el seu informe, el resultat dels actes d'investigació que consideri que el fonamenten.

5. S'ha de el fiscal aportar així mateix els actes de recerca que hagi reclamat qui insti la mesura, quan sigui una altra de les parts, llevat que entengui que no és procedent aquesta aportació per raons de pertinença, proporcionalitat, secret o eficàcia de la investigació, en el cas ho ha d'exposar raonadament al jutge, que resoldrà en conseqüència.

Article 227. Resolució

1. En la resolució per la qual s'acordi l'adopció de mesures cautelars reals, ha de fixar el jutge, a la vista de les peticions de les parts, la quantitat líquida suficient per cobrir les responsabilitats pecuniàries, incrementades en un terç.
2. Així mateix fixar amb precisió la mesura o mesures cautelars que s'acordin, precisant el règim a què han d'estar sotmeses, pronunciant-se sobre la realització i utilització provisional dels béns i efectes intervinguts.

Quan es tracti de garantia hipotecària el jutge valorarà l'existència de càrregues anteriors per determinar la seva suficiència.

3. En tot cas, podrà, d'ofici oa instància de part, substituir les mesures sol·licitades per altres menys costoses i perjudicials per a l'afectat.
4. Aquesta resolució es notificarà a les víctimes encara que no s'haguessin personat.
5. Contra aquesta interlocutòria es pot presentar recurs de reforma, que no tindrà efectes suspensius.

Article 228. Supòsits d'urgència

En casos d'urgència, el fiscal pot acordar provisionalment la intervenció de béns i efectes per a garantir l'efectivitat del comís, així com, si és el cas, el bloqueig de comptes bancaris.

El fiscal ha de traslladar immediatament del decret al jutge, que ha de resoldre el que sigui procedent, amb l'audiència prèvia de les parts.

Contra aquesta interlocutòria podran les parts interposar recurs de reforma.

Article 229. Tercers responsables civils

1. Quan de la investigació aparegui indicada la responsabilitat civil d'un tercer d'acord amb les disposicions del Codi penal, el jutge pot, a instància de part, adoptar mesures cautelars dirigides a l'assegurament

2. Així mateix, es pot prendre anotació d'embargament preventiu o de prohibició de disposar dels béns, com a mesura cautelar, quan hi hagi indicis racionals que el veritable titular dels mateixos pugui ser el tercer responsable.

Article 230. Restitució

El que disposa aquest capítol s'ha d'observar també respecte a qualsevol pretensió que tingués per objecte la restitució al propietari d'algun dels efectes o instruments del delictes que es trobin en poder d'un tercer.

Article 231. Millora. Reducció

1. Si durant el curs del procediment sobrevenen motius suficients per creure que les responsabilitats pecuniàries que en definitiva es puguin exigir excediran la quantitat prefixada per assegurar-les, les parts poden, d'acord amb el que disposa l'article 226, demanar que s'ampliï la mesura cautelar adoptada.

2. També podrà el jutge, a instància de part, reduir la mesura cautelar, si ha prou motius per creure que la quantitat prefixada és superior a les responsabilitats pecuniàries que en definitiva es puguin imposar-se.

Article 232. Execució de resolucions estrangeres sobre embargament preventiu de béns

1. Les sol·licituds remeses per tribunals estrangers sobre embargament preventiu de béns en procediments penals, quan els béns a embargar es trobin en territori espanyol, es regeixen pel que disposen els tractats i convenis internacionals sobre cooperació judicial penal en què Espanya sigui part.

Les mateixes normes són aplicables a les resolucions d'embargament preventiu de béns acordades per tribunals espanyols quan el bé a embargar es trobi en el territori d'un altre Estat.

2. Les sol·licituds remeses per tribunals d'Estat de la Unió Europea sobre embargament preventiu de béns que es trobin en territori espanyol, es regeixen pel que disposen els tractats i convenis sobre cooperació judicial penal en el marc europeu en què Espanya sigui part.

Les mateixes normes són aplicables a les resolucions d'embargament preventiu de béns acordades per tribunals espanyols quan el bé a embargar es trobi en el territori d'un altre Estat membre de la Unió Europea.

CAPÍTOL II

L' decomís

Article 233. Decomís

1. Amb l'objecte de garantir el decomís de béns i drets, relacionats o no amb el delictes tot i que pertanyin a tercers no investigats, de conformitat amb el que estableix l'article 127 del Codi penal, podrà el jutge, a instància del Ministeri Fiscal:

- a. Acordar mesures de custòdia i conservació de béns mobles.
- b. Decretar la realització dels béns quan concorrin els requisits establerts en els articles 362 i següents.
- c. Decretar l'embargament preventiu
- d. Constituir una administració judicial.
- e. Acordar la anotació preventiva del decret de iniciació.
- f. Adoptar qualsevol altra mesura de caràcter patrimonial que puguin servir per garantir la seva efectivitat.

2. Quan els béns i drets pertanyin a un tercer no responsable, aquests posaran procedir de conformitat amb el que estableix la secció 5è del capítol V del títol II del llibre I d'aquesta Llei. .

Article 234. Intervenció de l'Oficina de recuperació d'actius

1. El jutge o tribunal, a instància del Ministeri Fiscal pot encomanar la localització, conservació, administració i realització dels efectes, béns, instruments i guanys procedents d'activitats delictives comeses en el marc d'una organització criminal a l'Oficina de Recuperació d'Actius a què es refereix l'article 436 d'aquesta Llei.

2. El director de l'Oficina de recuperació d'Actius podrà proposar al jutge l'adopció de qualsevol de les mesures previstes en l'article anterior.

El jutge ha de resoldre el que sigui procedent amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal.

3. Així mateix, pot acordar a instància del Ministeri Fiscal, que, amb les degudes garanties per a la seva conservació i mentre se substancia el procediment, l'objecte del decomís, si és de comerç lícit, pugui ser utilitzat provisionalment per l'Oficina de Recuperació d'Actius o, a través d'ella, per qualsevol altra unitat de la policia judicial encarregada de la repressió de la criminalitat organitzada.

TÍTOL IV

ALTRES MESURES CAUTELARS

Article 235. Suspensió i intervenció d'activitats mercantils

1. En els supòsits en què de la investigació resultin indicis racionals de responsabilitat penal de persones jurídiques o de delictes comesos en el si, amb la col·laboració, a través o per mitjà d'empreses, organitzacions, grups o qualsevol altra classe d'entitats o agrupacions de persones sense personalitat jurídica, el jutge podrà disposar a instància de qualsevol de les parts personades, amb el caràcter cautelar, alguna o algunes de les següents mesures:

a) Suspensió de les seves activitats.

b) Clausura dels seus locals i establiments.

c) Intervenció judicial per salvaguardar els drets dels treballadors o dels creditors.

2. La mesura pot afectar la totalitat de l'organització o limitar-se a alguna de les seves instal·lacions, seccions o unitats de negoci.

La resolució que l'acordi determinar exactament el seu abast, ha de designar l'interventor i establir els terminis en els quals haurà d'informar a l'òrgan judicial.

De totes les informacions rebudes, el jutge ha de traslladar a les parts personades perquè puguin instar el que al seu dret convingui.

3. L'interventor tindrà accés a totes les instal·lacions i locals de l'empresa o persona jurídica i podrà demanar tota la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions.

Article. 236. Circulació de vehicles a motor o ciclomotors

1. En els processos per delictes contra la seguretat viària, el jutge pot acordar a instància del Ministeri Fiscal, la intervenció immediata del vehicle i la retenció del permís de circulació del mateix, pel temps indispensable, quan sigui necessari practicar alguna investigació en aquell o per assegurar les responsabilitats pecuniàries, mentre no consti acreditada la solvència de l'investigat o del tercer responsable civil.

També es pot acordar la intervenció del permís de conducció i requerir l'investigat perquè s'abstingui de conduir vehicles de motor o ciclomotors, mentre subsisteixi la mesura, amb la prevenció del que disposa l' article 556 del Codi Penal.

2. En cas de delicte flagrant, la policia podrà acordar la retenció immediata del permís de conducció, així com la intervenció o immobilització immediata del vehicle, comunicant-ho immediatament al Ministeri Fiscal, que podrà deixar aquestes mesures sense efecte o instar del jutge l'adopció de les previstes en l'apartat anterior.

3. Les mesures anteriors, una vegada adoptades, comporten la retirada dels documents respectius i la seva comunicació als organismes administratius corresponents.

Article 237. Mesures en els casos de delictes comesos a través de mitjans sonors o fotogràfics, o difosos per escrit, ràdio, televisió, cinematògraf o per mitjans electrònics o informàtics. Supòsits i requisits

1. Quan hi hagi indicis racionals que el delicte investigat s'ha comès a través de mitjans sonors o fotogràfics, o amb difusió per escrit, ràdio, televisió, cinematògraf o per mitjans electrònics o informàtics, o relacionats amb els mateixos, podrà i l jutge adoptar alguna o diverses de les següents mesures:

a) el segrest de la publicació,

b) la prohibició de difondre o projectar el mitjà a través del qual es va produir l'activitat delictiva,

c) la interrupció de la prestació d'un servei de què es tracti o la retirada de dades o continguts del mateix

2. Les mesures assenyalades en l'apartat anterior s'han d'adoptar quan resultin indispensables per evitar la continuació de l'activitat delictiva o per reintegrar a la víctima del delicte en el ple gaudi dels seus drets.

3. Quan la mida de la lletra c) de l'apartat 1 es refereixi a un servei de la societat de la informació, el jutge pot ordenar als prestadors del servei d'intermediació utilitzat que suspenguin la provisió del mateix.

4. Quan l'adopció de les mesures a què es refereix aquest precepte afecti la prestació de serveis de la societat de la informació provinents de prestadors establerts en un altre Estat al que disposa el procediment de cooperació intracomunitari descrit en la legislació administrativa o, si és el cas, a la legislació de cooperació jurídica internacional.

5. Les mesures regulades en el present article també poden ser adoptades amb caràcter definitiu en sentència.

6. Quan concorrin raons d'urgència, podrà el jutge adoptar les mesures previstes en aquest article de conformitat amb el que estableix l'article 217.

Article 238. Procediment

1. Sense perjudici del que s'estableix per als delictes flagrants en l'article 236, és aplicable per a l'adopció de les mesures d'aquest títol el procediment per a l'adopció de les mesures cautelars reals.

2. Quan concorrin raons d'urgència, podrà el jutge adoptar les mesures previstes en aquesta secció de conformitat amb el que estableix l'article 217.

LLIBRE III

De les diligències DE LA INVESTIGACIÓ

TÍTOL I

ELS MITJANS DE RECERCA RELATIUS A SUBJECTE INVESTIGAT

CAPÍTOL I

LA IDENTIFICACIÓ VISUAL

Article 239. Identificació en roda de reconeixement

1. La identificació en roda consistirà en situar el sospitós juntament amb altres persones d'aparença semblant, a la vista d'un testimoni perquè pugui ser reconegut com la persona a la qual s'ha referit en les seves declaracions.

2. El fiscal només pot acordar aquesta diligència quan sigui necessària per a determinar la identitat de l'autor del fet i sempre que hi hagi dades objectives suficients per sospitar d'una persona determinada.

No serà dada objectiva suficient per practicar la diligència de reconeixement en roda la prèvia identificació fotogràfica realitzada pel mateix testimoni.

3. El investigat podrà sol·licitar sotmetre a la diligència de reconeixement en roda.

El fiscal l'ha d'acordar quan hi hagi dubtes sobre la identitat i aquesta no es pugui determinar per altres mitjans més fiables

4. La identificació en roda s'ha de fer sempre en presència del fiscal i amb l'assistència d'un advocat, a la intervenció el sospitós no podrà renunciar.

Si no hagués designat advocat, l'ha de nomenar d'ofici per a la realització d'aquesta diligència.

Article 240. Composició de la roda

1. La roda de reconeixement estarà composta almenys per cinc persones, l'investigat i quatre més, els trets físics hauran de coincidir amb la descripció donada pel testimoni en realitzar les seves declaracions.

Qui hagi de sotmetre al reconeixement tindrà dret a aportar a la composició de la roda persones de la seva elecció, sempre que tinguin trets físics similars als seus.

2. El qui detingui una persona atribuint-li la comissió d'un delictes de prendre les precaucions necessàries perquè el detingut no faci alteracions en la seva persona o en les seves robes que dificultin la seva posterior identificació.

3. No es podrà incloure en la mateixa roda a més d'un sospitós.

4. La persona que hagi de sotmetre al reconeixement pot sol·licitar que la roda es realitzi amb altres persones que ell consideri sospitoses.

En aquest cas el fiscal valorarà la necessitat de realitzar-la.

Article 241. Forma de practicar la diligència de reconeixement

1. El reconeixement es realitzarà posant a la vista de qui hagi de verificar-la persona a reconèixer juntament amb la resta de components de la roda.

2. Abans d'iniciar-se la diligència, s'informarà al testimoni que els membres de la roda no poden veure, indicant-li que no és imprescindible que faci una identificació i que en la roda pot no estar present l'autor del delictes.

També se li ha de fer saber que tot i que no es produeixi el reconeixement les investigacions prosseguiran el seu curs.

3. Qui exhibeixi la roda al testimoni no podrà conèixer la identitat del sospitós, sota pena de nul·litat.

A aquests efectes, el fiscal d'encomanar l'execució d'aquesta diligència a un funcionari de la fiscalia, el qual quedarà degudament identificat en l'acta.

4. El que hagi d'efectuar el reconeixement manifestarà si allí es troba la persona a la qual s'ha referit en les seves declaracions i, en cas afirmatiu, la identificarà clarament i terminantment.

5. Si diversos els testimonis que hagin d'efectuar el reconeixement, s'ha de fer separatament amb cada un, impedit la comunicació entre ells.

6. A instància de qualsevol dels que concorren a la diligència, els membres de la roda podran ser requerits perquè realitzin un determinat moviment, un gest o perquè pronuncin una determinada frase.

7. La realització del reconeixement serà gravada en suport apte per a la seva reproducció i si no fos possible, es prendran fotografies del conjunt de la roda i de cadascun dels seus components.

8. El resultat d'aquesta diligència, a més, s'ha de documentar estenent la corresponent acta que serà signada pel fiscal, el funcionari de fiscalia que l'hagi dirigit, el testimoni, el sospitós i el seu advocat.

Article 242. Reconeixement per imatges gravades

1. Si per causa imputable a l'investigat o per resultar impossible la seva pràctica, el reconeixement no pogués dur-se a efecte en la forma anteriorment prevista, el fiscal pot ordenar que es faci a través d'enregistraments del sospitós i d'altres persones d'aspecte semblant.

En aquests casos, la gravació s'ha de fer reflectint una situació similar.

2. El fiscal pot autoritzar que la diligència a què es refereix l'apartat anterior es realitzi per la policia judicial.

No poden intervenir en la identificació els agents als quals s'hagi encomanat la investigació del fet investigat o que coneguin la condició de sospitós de qui hagi de ser reconegut.

3. El reconeixement per enregistraments es realitzarà sempre en presència de l'advocat del sospitós i en l'acta en la qual es documenti s'incorporarà còpia de les gravacions sobre les que s'hagi realitzat.

Article 243. Identificació fotogràfica

1. Només es podrà practicar la identificació mitjançant fotografies que no existeixi un sospitós determinat del fet delictiu.

2. En aquest cas, la identificació es practicarà per la policia judicial mostrant un mínim de quaranta fotografies de persones d'aparença i característiques coincidents amb la descripció proporcionada pels testimonis.

3. En cas de ser diversos els testimonis, la identificació fotogràfica s'ha de fer separatament.

Tan aviat com un d'ells assenyali a una persona determinada se suspendrà la identificació fotogràfica, procedint amb la resta a practicar la diligència d'identificació en roda.

4. De la identificació fotogràfica, encara que fos negativa, s'estendrà acta, deixant constància de la identitat del testimoni, de la data i el lloc de realització, del seu resultat i de totes les fotografies que li han estat exhibides.

Si donés resultat positiu, s'acompanyarà la fotografia que hagi estat reconeguda.

Article 244. Valor de la identificació

1. És nul·la tota identificació realitzada sense observar els requisits que estableix aquesta Llei.

2. La diligència d'identificació vàlidament realitzada només tindrà efectes com a font d'investigació.

CAPÍTOL II

L'ACREDITACIÓ DE L'EDAT I ELS ANTECEDENTS DEL INVESTIGAT

Article 245. Comprovació de l'edat i identitat de l'investigat

1. Amb caràcter general, l'edat i la identitat de l'investigat es determinaran a través del document oficial d'identitat.

2. En defecte del mateix, el fiscal podrà demanar la certificació de naixement del registre oficial corresponent.

3. També es procedirà d'aquesta manera quan hi hagi dubtes fundats sobre l'autenticitat del document oficial presentat.

Article 246. Determinació de l'edat del investigat

1. En qualsevol estat del procediment, quan hi hagi dubtes sobre l'edat de l'investigat i es pugui considerar que és menor d'edat, el fiscal ha de disposar la realització de les proves antropomètriques pertinents per a la determinació de l'edat.
2. Quan la pràctica de les proves a què es refereix aquest article requereixi la realització d'una inspecció o intervenció corporal, per a realitzar-se al que disposa aquesta Llei.
3. Es podrà prescindir de la justificació de l'edat quan de manera evident l'investigat tingui la requerida per exigir responsabilitat penal.

Article 247. Acreditació de la identitat de l'investigat

1. En la primera actuació que s'hagi de practicar amb l'investigat se li requerirà perquè s'identifiqui.

Amb aquesta finalitat, se li convidarà perquè declari sobre les seves dades personals, advertint de les responsabilitats en què pot incórrer si les dades que proporciona són falsos.

2. La impossibilitat de conèixer amb exactitud les dades personals de l'investigat no impedeix procedir contra ell. En aquest cas, serà designat amb el nom amb el qual és conegut o amb el que digués tenir.

Article 248. Antecedents del investigat

S'incorporarà a les actuacions full històric penal de l'investigat.

CAPÍTOL III

LA DECLARACIÓ DE L'INVESTIGAT

Article 249. Declaració de l'investigat

1. El investigat pot prestar declaració sobre els fets en l'acte de primera compareixença que preveu l'article 464 d'aquesta Llei.

2. Amb posterioritat a aquest moment, el fiscal podrà cridar a la persona investigada per preguntar-li sobre els fets sempre que ho consideri necessari a les finalitats de la investigació.

En aquest cas, el fiscal ho ha de notificar a l'interessat i al seu defensor almenys amb quaranta-vuit hores d'antelació.

Aquest termini no és aplicable en supòsits de detenció, urgència o quan hi hagi risc de desaparició de les fonts de prova.

3. En la citació que es realitzi per a la pràctica d'aquesta diligència, se li informarà de manera clara i entenedora dels drets que l'assisteixen de conformitat amb el que estableix l'article següent, advertint-li que si deixa de comparèixer sense causa justificada es podrà ordenar la seva detenció.

4. El investigat podrà sol·licitar que se li rebi declaració quantes vegades vulgui, justificant les raons que el motiva, i el fiscal la rebrà, tan aviat com sigui possible, si tingués relació amb la causa.

5. En tota declaració que es rebi l'investigat estarà assistit per l'advocat que hagi designat o, si no, pel que se li hagi nomenat d'ofici.

Article 250. Instrucció dels seus drets al investigat

Abans de començar la declaració, l'investigat serà informat, en presència del seu advocat i de manera que li resulti comprensible, dels fets que se li atribueixen i dels motius de sospita que hi ha contra ell i se li instruirà detalladament dels següents drets:

- a) A ser assistit i defensat per l'advocat que designi o per un advocat d'ofici.
- b) A entrevistar-se reservadament amb l'advocat abans i després de declarar.
- c) A guardar silenci, no declarant si no vol, ja no contestar alguna o algunes de les preguntes que se li formulin, responent només a les que consideri oportunes.

- d) A no declarar contra si mateix i a no confessar-se culpable.
- i) A ser assistit per un intèrpret de forma gratuïta quan no compregui o no parli el castellà.
Aquest dret comprèn l'assistència a persones amb limitacions auditives o d'expressió oral.
- f) Que la seva declaració consti de manera fidedigna, pot dictar per si mateix si ho prefereix.
- g) A declarar totes les vegades que calgui per raó del desenvolupament de les diligències o de la necessitat d'efectuar precisions, afegits o rectificacions.

Article 251. Regles per a la declaració de l'investigat

1. El investigat serà requerit perquè s'identifiqui, després de la qual cosa es formularan directament les preguntes encaminades a esbrinar els fets i de la participació que hi hagin pogut tenir ell o altres persones.

2. En cap cas l'investigat prestarà jurament o promesa de dir la veritat.

No obstant això, se li comunicarà la responsabilitat en què pot incórrer si atribueix falsament a un altre la comissió del delictes.

3. Durant la declaració no es poden utilitzar mitjans o mètodes coactius ni es podran fer preguntes capcioses o suggestives.

4. Quan la pràctica d'aquesta diligència es prolongui en excés o pel nombre de preguntes que se li hagin fet, l'investigat hagi perdut la serenitat de judici necessària per continuar declarant, el fiscal de suspendre la declaració concedint-li el temps necessari per recuperar la calma .

5. Sempre es permetrà que l'investigat manifesti el que cregui convenient per a la seva exculpació o per a l'explicació dels fets, practicant-se totes les diligències que siguin necessàries per a la comprovació de les seves manifestacions.

Article 252. Documentació de la declaració

1. La declaració de l'investigat serà consignada en una acta escrita en la qual constarà la data, els noms dels assistents i el contingut de la mateixa. També s'han de consignar les observacions i protestes que l'advocat de l'investigat vulgui fer constar.

El investigat tindrà dret a llegir per si oa sol·licitar que li sigui llegida la seva declaració i el fiscal l'ha d'informar d'aquest dret.

2. L'acta de la declaració serà signada per tots els assistents.

Si l'investigat es nega, es farà constar.

3. Sense perjudici de l'anterior, la declaració serà registrada en un suport apte per a la gravació i la reproducció del so i de la imatge, es transcriuen íntegrament el seu contingut quan així sigui ordenat pel fiscal o quan ho sol·liciti alguna de les parts.

Article 253. Reconeixement dels fets

1. Quan en el curs de la declaració l'investigat manifesti la seva voluntat de reconèixer la seva participació en els fets punibles, el fiscal, després de rebre declaració, li farà comparèixer, assistit del seu advocat davant el jutge de Garanties, perquè la reiteri en la forma establerta per a l'assegurament de fonts de prova.

2. En aquest cas, la declaració començarà per la manifestació espontània de l'investigat sobre els fets, després d'això el fiscal i les parts poden formular preguntes o demanar aclariments a través del jutge de Garanties.

3. La confessió de l'investigat, tret que es formuli sol·licitud que es dicti sentència de conformitat d'acord amb el que estableix aquesta llei, no dispensarà de practicar totes les diligències necessàries per a comprovar l'existència del delictes i la participació d'aquell.

Article 254. Declaracions obtingudes per la policia

1. Les normes establertes en aquest capítol s'han d'observar en la declaració que el sospitós presti davant la policia.

2. En cas de declaració policial per raó de delictes imprudents o contra la seguretat del trànsit, el sospitós podrà renunciar a ser assistit per advocat, llevat que estigui aturat.

CAPÍTOL IV

LES INSPECCIONS I INTERVENCIONS CORPORALS

Article 255. Inspeccions corporals

1. Són inspeccions corporals dels reconeixements externs sense ingerència física sobre el cos d'una persona per part d'una autoritat o agent.
2. Sense perjudici dels escorcolls o inspeccions superficials que puguin dur a terme els agents de les forces i cossos de seguretat en l'exercici de les funcions preventives i de seguretat que tenen atribuïdes, la policia judicial pot exigir a les persones sospitoses d'haver comès una infracció, o als qui hagin estat detinguts, l'exhibició dels objectes que portin.
3. També podran registrar les seves robes i pertinences per intervenir qualsevol objecte relacionat amb la infracció o les armes i instruments perillosos que puguin amagar.

Article 256. Forma de practicar-les

1. Les inspeccions corporals s'han de fer de la manera que menys perjudiqui al subjecte que hagi de suportar-les, respectant la seva dignitat i intimitat.
2. Tot i que la persona que hagi de ser sotmesa a la inspecció presti el seu consentiment, seran d'aplicació les regles següents:
 - a) Si la inspecció requereix que l'interessat es despulli deixant a la vista les zones íntimes del seu cos o parts del mateix que normalment no es troben al descobert o consisteix en la palpació del cos, directament o a través de la roba, la diligència haurà de dur-se a terme per un agent del mateix sexe que la persona inspeccionada i en un lloc reservat evitant que la seva execució pugui ser observada per altres persones, excepte en cas de risc imminent i greu per a la integritat dels agents, del propi afectat o de tercers .
 - b) Si la inspecció requereix la realització d'un examen radiològic, serà necessària la prèvia autorització del Ministeri Fiscal.
 - c) Quan sigui necessària l'observació directa o l'exploració de les cavitats vaginal o rectal de l'afectat, es requerirà sempre la prèvia autorització judicial, que haurà de ser sol·licitada pel fiscal, exposant les raons que justifiquen la seva sol·licitud.

Les inspeccions esmentades en els apartats b) i c) es duran a terme per personal sanitari.

En aquest cas, el jutge o el fiscal podran autoritzar motivadament la presència de la Policia Judicial actuant.

Article 257. Intervencions corporals

1. Amb la finalitat d'adquirir o assegurar fonts de prova, en la investigació d'un delictes podran dur-se a terme intervencions en el cos d'una persona que consisteixin en l'extracció de substàncies o elements o la presa de mostres per a realitzar sobre els mateixos les anàlisis oportunes.
2. Les intervencions corporals, siguin lleus o greus, es realitzaran sempre de la manera que menys perjudiqui al subjecte que hagi de suportar-les, respectant la seva dignitat i intimitat.

Article 258. Intervencions corporals lleus

1. Les intervencions corporals dirigides a l'obtenció de cabells, ungles, saliva o altres mostres biològiques que no exigeixin accedir a zones íntimes de la persona ni causar-li major dolor o sofriment que la molèstia superficial inherent al procediment de presa de la mostra, es consideren lleus i podran ser practicades amb l'autorització prèvia del Ministeri Fiscal, quan l'afectat no presti el seu consentiment.
2. La mateixa autorització serà necessària en el cas que, als fins d'aquesta Llei, hagin d'obtenir les empremtes dactilars d'una persona contra la seva voluntat.

Article 259. Intervencions corporals greus

1. Quan les intervencions corporals tinguin per objecte l'extracció de qualsevol substància o element que hagi d'obtenir de les zones íntimes o de l'interior del cos de l'afectat, i en tot cas quan per recollir calgui ocasionar dolor o sofriment, administrar anestèsia o sotmetre'l a sedació, la intervenció es considera greu i requerirà autorització prèvia del jutge de Garanties quan l'afectat no presti el seu consentiment.

2. Les intervencions corporals greus s'han de fer per personal mèdic o sanitari qualificat, segons el mètode d'intervenció tècnicament idoni, a la clínica metge forense o al centre mèdic o sanitari adequat.

En el cas que pugui existir risc per a la salut de l'afectat, el fiscal demanarà informe del facultatiu competent sobre les conseqüències que efectivament pugui tenir la realització de la intervenció corporal per a la salut de l'interessat, aportant l'informe a la sol·licitud que dirigeixi al jutge que hagi d'autoritzar.

3. Només es pot ordenar una intervenció corporal greu quan estigui objectivament indicada per a la comprovació d'un delictes greu i no es pugui obtenir el mateix resultat per un altre mitjà menys oneros per als drets de l'investigat.

4. En cap cas podran practicar intervencions corporals que comportin un risc cert i directe per a la vida o la salut de l'afectat.

5. Les garanties i els requisits establerts en els apartats 2, 3 i 4 d'aquest article són aplicables, en tot cas, tot i que la intervenció sigui consentida per l'afectat.

Article 260. Execució coactiva

1. Tot investigat està obligat a suportar la pràctica d'una inspecció o intervenció corporal, si ha estat ordenada en els termes que preveu aquesta llei.

2. Si qui hagi de sotmetre a la mateixa s'oposa a la seva realització, el jutge de Garanties, atenent a la necessitat de l'actuació i a la gravetat del fet investigat, podrà imposar el seu compliment forçós establint les mesures que, si és imprescindible, podran utilitzar per a la realització de la diligència contra la voluntat de l'afectat.

A aquest efecte, la resolució en la qual s'acordi justificarà la necessitat de realitzar-la i expressar el mitjà per fer complir la decisió.

Article 261. Persones diferents de l'investigat

1. En les condicions i en els supòsits establerts en els articles anteriors, qualsevol persona diferent de l'investigat podrà ser requerida per sotmetre a una inspecció o una intervenció corporal, si l'execució de la mesura és indispensable per a la comprovació dels fets.

2. Si es tracta de menors d'edat o persones amb la capacitat d'obrar modificada judicialment cal el seu consentiment quan per les seves condicions de maduresa puguin comprendre el significat i la finalitat de la diligència i, en tot cas, el del seu representant legal.

3. L'examen o la intervenció podran ser rebutjades pels mateixos motius pels quals pot excusar la declaració com a testimoni acord amb aquesta llei.

CAPÍTOL V

LES INVESTIGACIONS MITJANÇANT MARCADORS D'ADN

Article 262. Presa de mostres

1. La policia judicial, d'ofici o per ordre del Ministeri Fiscal, recollirà del lloc del delictes qualsevol classe de substàncies, objectes o elements quan es pugui suposar que continguin empremtes o vestigis l'anàlisi genètica pugui proporcionar informació rellevant per a l'aclariment del fet investigat o el descobriment del seu autor.

2. El fiscal ha d'adoptar les previsions necessàries per assegurar que en l'obtenció de les mostres es prenen les mesures necessàries perquè la seva recollida, custòdia i examen es faci en condicions que garanteixin l'autenticitat i inalterabilitat de la font de prova.

3. En tot cas, la recollida de les substàncies, objectes o elements a què es refereix aquest capítol es subjectarà a les regles següents:

- a) Seran efectuades per dos facultatius que s'identificaran en l'atestat.
- b) S'estendrà una acta de constància tant de l'objecte de què es tracti com de la seva ubicació.
- c) S'han d'indicar els precintes i les mesures de seguretat que s'han pres per assegurar l'autenticitat de la mostra.
- d) Es deixarà constància de la traça seguida per la mostra i de la identitat de totes les persones que hagin estat en contacte amb la mateixa.
- e) Sempre que sigui possible, la documentació de la intervenció de la mostra es completarà amb l'obtenció de fotografies.

4. L'execució de la diligència d'obtenció de les mostres serà encomanada al personal tècnic de la Policia Judicial especialista en recollida d'empremtes o de material genètic, al metge forense o altres experts qualificats en la recollida de material biològic.

Article 263. Obtenció dels perfils identificatius d'ADN de l'investigat

1. Quan per a la comprovació dels fets investigats o la determinació del seu autor sigui necessari comparar els perfils d'ADN obtinguts en el curs de la investigació amb el perfil genètic de l'investigat, el jutge de Garanties, a petició del Ministeri Fiscal, pot acordar, autoritzant que amb aquesta finalitat s'obtinguin i analitzen les mostres biològiques de l'investigat.

No serà necessària l'autorització del jutge de Garanties si l'interessat presta el seu consentiment de conformitat amb el que estableix l'article 265 d'aquesta Llei.

2. Si l'obtenció de la mostra requereix la realització d'una inspecció o intervenció corporal, s'estarà al que disposa el capítol anterior.

3. Als fins expressats en aquest article es poden utilitzar les mostres abandonades i les que fundadament se li atribueixin.

El investigat tindrà dret a proporcionar una mostra autèntica per a realitzar proves de contrast.

4. Excepte consentiment exprés de l'investigat o autorització judicial, en cap cas podran portar-se al procediment les mostres o informacions de l'investigat obtingudes per a altres fins.

Tan sols si es tracta de la comissió d'un delictes greu i concurrent acreditades raons que ho justifiquin, el jutge de Garanties podrà autoritzar la utilització de les mostres i informacions obtingudes per a un fi diagnòstic, terapèutic o d'investigació biomèdica.

Article 264. Obtenció de mostres de persones diferents de l'investigat

1. Als fins establerts en aquest capítol, per a l'obtenció de mostres biològiques de persones diferents de l'investigat bastarà el seu consentiment, prèvia informació de la finalitat per a la qual han de ser utilitzades.

2. Si l'interessat no consentís, el jutge de Garanties, a petició del Ministeri Fiscal, tenint en compte la gravetat del fet investigat i la necessitat de la intervenció, podrà autoritzar que se li requereixi perquè la proporcioni imposant fins i tot que s'obtingui contra la seva voluntat.

A aquest efecte, la resolució en la qual s'acordi justificarà la necessitat de l'obtenció forçosa i expressar el mitjà per fer complir la decisió.

Article 265. Garanties i informació

1. Tota persona que hagi de facilitar mostres biològiques per a la realització d'anàlisi genètica encaminat a obtenir els marcadors d'ADN, abans de prestar el corresponent consentiment ha de ser informada de manera comprensible de la fi per al qual la mostra ha de ser obtinguda, de les anàlisis que han de realitzar-se sobre ella i de les dades que pretenen obtenir amb els mateixos.

2. Si es trobés detinguda, podrà prestar el consentiment sense necessitat d'assistència lletrada, sempre que no s'utilitzin altres mitjans o instruments diferents del frotis bucal.

3. Si es tracta de menors d'edat majors de catorze anys o persones amb la capacitat d'obrar modificada judicialment sotmesos a tutela serà necessari el seu consentiment informat quan per les seves condicions de maduresa puguin comprendre el significat i la finalitat de la diligència o, en cas contrari, del seu representant legal, qui haurà sempre prestar el seu consentiment si el menor és d'edat igual o inferior a catorze anys.

Article 266. Anàlisi dels perfils d'ADN

1. Les mostres o vestigis que s'hagin d'analitzar per a l'extracció dels marcadors d'ADN amb fins identificatius es remetràn als laboratoris degudament acreditats.

2. Les dades de l'anàlisi es limitaran a l'extracció de l'ADN amb valor identificatiu, sense proporcionar cap informació relativa a la salut de les persones.

3. Les dades identificatives extretes a partir de l'ADN s'inscriuran a la base de dades policial d'acord amb la seva llei reguladora i es mantindran en ella fins que d'acord amb el que estableix la mateixa sigui procedent cancel·lar.

4. Un cop extrets i inscrits a la base de dades policial les dades identificatives de l'investigat, es disposarà la destrucció de la mostra.

5. Les mostres trobades al lloc del delictes, en el cos o en la roba de la víctima es conservaran amb les degudes garanties de seguretat fins que es la seva destrucció sigui acordada per l'autoritat judicial.

Si el procediment es seguís contra una persona determinada, no s'ha d'acordar la destrucció d'aquestes mostres fins que el procés hagi conclòs per sentència ferma i, si la sentència és condemnatòria, fins que hagi estat executada o la pena o el delictes hagin prescrit.

Article 267. Valor de la diligència

El resultat de les anàlisis comparatives dels perfils d'ADN tindrà el caràcter d'investigació pericial i ha de ser sotmès a contradicció en el judici oral.

CAPÍTOL VI

LES PROVES D'ALCOHOLÈMIA I DE CONSUM DE DROGUES TÒXiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques

Article 268. Procedència

1. Sense perjudici de les actuacions preventives que corresponen a la policia de seguretat, la policia judicial, quan s'hagi produït un accident de circulació i s'observen en el conductor accidentat símptomes d'embriaguesa o aquest presenti signes d'haver consumit drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques, efectuarà els corresponents controls.

2. Es practicaran aquests mateixos controls quan, fins i tot sense haver-se produït un accident de circulació, s'adverteixin en el conductor de qualsevol vehicle de motor o ciclomotor símptomes que denoten que ho fa sota la influència de begudes alcohòliques o drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques.

Article 269. Pràctica de la prova d'alcoholèmia

1. La diligència de detecció d'alcohol es realitzarà mitjançant comprovació de l'aire espirat o mitjançant anàlisi de sang o orina, utilitzant els instruments i usos determinats en la legislació sobre seguretat viària.

2. Si és positiva el primer mesurament de l'aire espirat, es farà una segona de contrast i, a la vista del seu resultat, l'interessat pot sol·licitar sotmetre a una anàlisi de sang o orina.

3. El fiscal, quan sigui indispensable als efectes de la investigació, pot sol·licitar al jutge de Garanties que imposi al subjecte l'obligació de sotmetre als corresponents controls de sang o orina, aplicant-se a aquests efectes la regulació de les intervencions corporals.

Article 270. Pràctica de la prova de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques

1. Les proves de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques, seran realitzades per agents de la policia amb subjecció al que preveuen les normes de seguretat viària.
2. Si el resultat del test salival és positiu o el conductor presenta signes d'haver consumit les substàncies referides, es procedirà a una prova de contrast mitjançant un procediment homologat del consum de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques.
3. Tot conductor podrà sol·licitar la realització d'una prova de contrast consistent en anàlisi de sang, orina o altres anàlegs.

Article 271. Garanties i informació

1. La pràctica de la diligència es realitzarà utilitzant mitjans tècnics oficialment homologats i donant compte en l'atestat de totes les incidències.
2. És obligatori sotmetre als procediments de detecció de l'alcohol i de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques a què es refereixen els articles anteriors.
3. Quan s'hagi de practicar la diligència de detecció d'alcohol, la policia judicial o, si és el cas, el fiscal abans de realitzar hauran d'informar al subjecte del contingut de la diligència, de les conseqüències de la mateixa i del dret que l'assisteix a sotmetre a una prova de contrast.
4. De la mateixa manera es procedirà, si és el cas, quan es tracte de proves per detectar drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques.

Article 272. Resultats

1. En l'atestat s'ha de fer constar el resultat de les proves, el procediment seguit, les característiques tècniques de l'instrument utilitzat, les incidències que s'hagin produït durant la seva execució i les al·legacions que s'hagin realitzat.
2. El resultat d'aquestes proves tindrà el caràcter d'investigació pericial respecte al grau d'impregnació alcohòlica del subjecte i de detecció de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques i haurà de ser sotmesa a contradicció en el judici oral.

TÍTOL II

ELS MITJANS DE RECERCA relatius a la INTERCEPTACIÓ DE LES COMUNICACIONS I DE LES CONVERSES PRIVADES

CAPÍTOL I

L'INTERCEPTACIÓ DE LES TELECOMUNICACIONS

Article 273. Objecte de la diligència

1. En el procediment d'investigació només es podrà procedir a la intervenció i registre de les comunicacions que es realitzen a través del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació o la comunicació amb compliment de les regles i garanties establertes en aquest capítol.
2. La intercepció de les comunicacions pot tenir per objecte:
 - a) el simple coneixement del seu origen o destinació,
 - b) el coneixement de les dades associades al procés de la comunicació no compresos a l'article 420,
 - c) el registre i la gravació del contingut de la comunicació.
3. La intervenció i registre de les comunicacions personals podrà dur-se a terme mitjançant sistemes electrònics i informatitzats, sempre que aquestes operacions garanteixin suficientment l'autenticitat i integritat del que obtingut.

Article 274. Garantia judicial

1. En els supòsits de l'article anterior, el fiscal ha de sol·licitar al jutge de Garanties que autoritzi la intercepció de les comunicacions.

2. En cas d'urgència, quan les investigacions tinguin per objecte l'esbrinament de delictes relacionats amb organitzacions i grups terroristes i delictes de terrorisme, la intervenció podrà ser ordenada pel fiscal general de l'Estat.

Aquesta intervenció es comunicarà per escrit motivat al jutge de Garanties i-quatre hores següents, perquè, igualment de forma motivada, revoqui o confirmi la diligència en el termini màxim de quaranta-vuit hores des que hagi estat ordenada.

3. Les actuacions referents a la intervenció i registre de les comunicacions personals s'han de substanciar en una peça separada i en règim de secret.

Article 275. Àmbit d'aplicació

Només podrà sol·licitar-se i acordar la intercepció de les comunicacions per a la investigació de les infraccions:

a) delictes dolosos castigats amb pena màxima igual o superior a cinc anys de presó,

b) delictes relatius a organitzacions i grups terroristes i delictes de terrorisme, d'associació il·lícita, tràfic il·lícit de drogues, sostracció de menors, tinença, tràfic i dipòsit d'armes, municions o explosius, suborn, tràfic d'influències, malversació, corrupció a les transaccions comercials internacionals, contraban, blanqueig de capitals i delictes d'organització criminal o comesos al si de la mateixa,

c) delictes comesos a través d'instruments informàtics o de qualsevol altra tecnologia de la informació o la comunicació o mitjà de telecomunicació.

Article 276. Requisits de la intervenció

1. La intercepció de les comunicacions es pot acordar quan concorrin els següents requisits:

a) Que hi hagi indicis, basats en dades objectives, de la comissió d'algun dels delictes a què es refereix l'article anterior.

b) Que sigui previsible l'obtenció de dades rellevants per al descobriment o la comprovació del fet investigat, per a la determinació del seu autor o per a l'esbrinament del seu parador, sempre que aquestes informacions no es puguin obtenir mitjançant un altre mitjà d'investigació menys costós.

c) Que hi hagi una relació objectiva entre els fets objecte d'investigació i la línia telefònica o el mitjà d'informació o telecomunicació la intervenció es pretén.

2. Només quan concorrin indicis fundats que permetin afirmar la seva participació en el fet delictiu investigat es pot estendre la investigació al contingut de les converses que mantingui la persona investigada amb l'advocat designat en el procediment per exercir la seva defensa.

En aquest cas, quan haja de dirigir-se el procediment d'investigació contra l'advocat de l'investigat, cal procedir de conformitat amb el que preveu l'article 39 d'aquesta Llei.

3. Si com a conseqüència d'una intervenció autoritzada arribessin a interceptar comunicacions amb el lletrat defensor, es procedirà a la destrucció d'aquests registres o gravacions, prèvia posada en coneixement de l'investigat i el seu lletrat qui, no obstant això, podran sol·licitar la seva incorporació al procediment.

Article 277. Sol·licitud del Ministeri Fiscal

1. La sol·licitud que el Ministeri Fiscal dirigeixi al jutge de Garanties contindrà una exposició raonada sobre la concurrència dels requisits expressats en l'article anterior.

2. En tot cas, la sol·licitud ha de contenir:

a) La identitat de la persona investigada i de qualsevol altre afectat per la mesura, de ser conegut.

- b) El nombre d'abonat o del terminal objecte de la intervenció o les dades necessàries per identificar el mitjà de comunicació o telecomunicació de què es tracti.
- c) La relació existent entre les persones i els elements a què es refereixen les dues lletres anteriors.
- d) L'extensió de la mesura especificant el seu contingut d'acord amb el que estableix l'article 273.

Quan la mesura es refereixi a l'obtenció de dades associades al procés de comunicació d'especificar les dades concretes que han de ser obtinguts.

- e) La unitat investigadora de policia judicial que es farà càrrec de la intervenció.
- f) La forma d'execució.
- g) La durada de la mesura.

3. També s'ha de fer constar en la sol·licitud els mitjans d'investigació que han estat prèviament utilitzats i que han resultat insuficients per assolir els objectius que es pretenen o les raons per les quals no seria possible aconseguir-los per altres mitjans d'investigació diferents de la intervenció de les comunicacions.

4. En el moment de formular la sol·licitud, el fiscal decretarà el secret total o parcial del procediment investigador d'acord amb el que estableix aquesta Llei i ha de disposar la formació d'una peça separada en la qual se substanciarà tot el relatiu a aquesta diligència d'investigació.

Article 278. Resolució judicial

1. La resolució judicial que disposi la intervenció de les comunicacions concretarà els següents:

- a) El fet punible objecte d'investigació.
- b) La identitat dels investigats i de qualsevol altre afectat per la mesura, de ser conegut.
- c) El mitjà de telecomunicació objecte de la intervenció, designant el número del telèfon intervingut, l'adreça IP o les dades que serveixin per identificar el mitjà de comunicació o telecomunicació de què es tracti.
- d) l'extensió de la mesura especificant el seu contingut d'acord amb el que estableix l'article 273, especificant les dades associades al procés de la comunicació que, en el seu cas, puguin ser coneguts.
- e) La unitat investigadora de policia judicial que es farà càrrec de la intervenció.
- f) La durada de la mesura.
- g) La forma de la intercepció.

2. Quan la diligència autoritzada consisteixi en el coneixement i registre de les comunicacions, l'acte judicial d'expressar si ha d'estendre a totes les que es duguin a terme mitjançant un telèfon o un altre sistema de comunicació telemàtic o informàtic determinat, o exclusivament a les quals tinguin lloc entre determinats interlocutors, línies telefòniques o sistemes de comunicació.

3. L'autorització judicial es pot estendre a totes les comunicacions, terminals o mitjans de comunicació o telecomunicació siguin de titularitat del subjecte afectat per la mesura o pugui contractar durant el període de la intervenció.

Article 279. Àmbit de l'autorització judicial. Ampliació a nous fets o persones

- 1. L'autorització judicial s'entendrà únicament concedida per a la investigació del fet delictiu que la motiva.
- 2. Si en el curs d'una intervenció apareixen nous fets punibles o es pot inferir la participació de diferents investigats, el Ministeri Fiscal ha de demanar immediatament la pertinent autorització judicial per estendre a aquests fets o persones la investigació per mitjà de la intervenció de les comunicacions o telecomunicacions.

Autoritzada que sigui la intervenció, els seus efectes s'estendran a les comunicacions ja obtingudes.

Article 280. Execució de la mesura i supervisió judicial

1. Un cop acordada la intervenció pel jutge de Garanties es procedirà, durant el termini indicat en l'acte, a la intervenció i gravació de les comunicacions.
2. Si només s'ha autoritzat l'obtenció de dades de trànsit, s'ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal, amb la periodicitat que aquest assenyali, la relació de les comunicacions intervingudes amb indicació de les dades relatives a cadascuna d'elles.
3. Si a més s'ha acordat el registre del contingut de les comunicacions, es posarà a disposició del Ministeri Fiscal, amb la periodicitat que aquest indiqui, la transcripció dels passatges que es considerin d'interès i les gravacions íntegres de la totalitat de les realitzades, indicant l'origen i destinació de cadascuna d'elles i s'acompanyarà certificació fefaent de l'autenticitat i integritat de la gravació.
4. S'han de conservar les gravacions íntegres, sigui quin sigui el sistema de gravació utilitzat fins al moment de la seva destrucció, d'acord amb el que disposa l'article 289 d'aquesta Llei.
5. El fiscal ha d'informar el jutge de Garanties, en la forma que aquest estipuli, sobre el desenvolupament i els resultats de la mesura.

Article 281. Col·laboració d'empreses de telefonia i telecomunicacions en l'execució de la mesura

1. Tot operador, prestador de serveis o explotador d'instal·lacions de comunicacions ha de facilitar la col·laboració que li sigui requerida per a la pràctica de la diligència d'intervenció, enregistrament o registre.
2. Les empreses de telefonia i de telecomunicacions, així com els encarregats de realitzar la diligència i els empleats de les indicades empreses han de guardar secret sobre la mateixa, sense perjudici de la seva obligació de declarar com a testimonis en el procediment, si són citats.

Article 282. Durada de la intervenció

1. La durada màxima inicial de la intervenció, que es computarà des de la data de l'autorització judicial, serà de tres mesos.
2. La interceptió es pot prorrogar per períodes successius de la mateixa durada si subsisteixen les causes que la van motivar.
3. En qualsevol cas, la intervenció i registre de les comunicacions personals no podrà estendre per més de quinze dies si durant aquest termini no dona algun resultat útil per a la investigació.

Article 283. Pròrroga de la intervenció

1. La sol·licitud de pròrroga s'ha d'adreçar pel fiscal al jutge de Garanties abans de l'expiració del termini d'intervenció concedit. Haurà d'incloure en tot cas:
 - a) Un informe detallat del resultat de la intervenció fins al moment en què es formula.
 - b) Si és el cas, la transcripció d'aquells passatges de les converses de les que es dedueixin informacions rellevants per decidir sobre el manteniment de la mesura.
2. En les quaranta-vuit hores següents a la presentació de la sol·licitud, el jutge ha de resoldre sobre l'aixecament de la mesura o la seva prolongació mitjançant interlocutòria motivada.
3. Concedida la pròrroga, el còmput de la mateixa s'entendrà iniciat des de la data de finalització del termini de la mesura acordada.

Article 284. Cessament de la intervenció

1. La intervenció de les comunicacions cessarà:
 - a) per la desaparició de les circumstàncies que van justificar l'adopció de la mesura,

- b) pel transcurs del termini pel qual ha estat autoritzada o
- c) pel venciment del termini màxim del secret de la investigació.

2. En tots aquests casos, el fiscal disposarà el cessament de la interceptió de les comunicacions i el posarà en coneixement del jutge de Garanties.

Article 285. Cessament en el cas de detenció de la persona investigada

1. També acordar el fiscal el cessament immediat de la mesura si arribés a produir-se la detenció de la persona les comunicacions personals es troben intervingudes.
2. No obstant això, en aquest cas el fiscal podrà sol·licitar al jutge de Garanties el manteniment de la intervenció justificant la utilitat i idoneïtat de la seva continuació per al total esclariment dels fets investigats, per a la determinació dels seus autors o per a l'esbrinament de la seva parador.

Mentre es resol sobre la petició formulada es mantindrà la intervenció, que en tot cas cessarà en el termini de quaranta-vuit hores si, transcorregut aquest temps, no s'ha autoritzat el seu manteniment.

Article 286. Notificació de la resolució judicial després del cessament de la intervenció

1. Cessada la intervenció i un cop alçat el secret del procediment investigador, la resolució judicial que va acordar la intervenció de les comunicacions s'ha de notificar a les següents persones:

- a) a l'investigat,
- b) el titular o usuari del mitjà de comunicació o telecomunicació que hagi estat afectat per la mesura,
- c) els participants en les telecomunicacions intervingudes, la intimitat s'hagi vist seriosament afectada per la mesura i sempre que hagin estat identificats.

2. La notificació a les persones a què es refereixen les lletres b) i c) no s'efectuarà si amb ella pot posar-se en perill la finalitat de la investigació, la integritat física o la llibertat d'alguna persona, o si genera un risc cert per a béns jurídics de singular rellevància.

En aquests casos, la notificació es posposarà fins que desaparegui la situació de perill, podent diferir, com a màxim, fins a la pròpia conclusió del procediment d'investigació.

En aquests supòsits, es faran constar en la resolució els motius excepcionals pels quals així s'acorda.

3. Si la comunicació posposada acord amb l'apartat anterior no s'efectua en el termini de dotze mesos a comptar de la finalització de la intervenció, només es pot diferir novament amb l'autorització del jutge de Garanties, el qual ha de fixar el termini en el qual haurà de practicar-se.

Article 287. Compareixença de l'investigat per l'examen de les gravacions

1. Cessada la intervenció i alçat el secret, el fiscal, llevat que sigui procedent l'arxiu de l'article 463, convocarà el investigat a la compareixença prevista en l'article 464 d'aquesta Llei, que en aquest cas també tindrà per objecte l'examen de les gravacions per determinar els extrems que es considerin rellevants i excloure aquells que no tinguin interès per a la investigació o per a l'exercici efectiu del dret de defensa.

2. Les parts han de ser citades a l'acte i podran fer-hi les observacions que estimin oportunes.

La pràctica d'aquesta audiència, que podrà estendre durant les sessions que siguin necessàries, no se suspendrà per la incompareixença d'alguna de les parts que hagi estat degudament citada.

3. No obstant l'anterior, podrà substituir-se la compareixença del investigat per l'examen de les gravacions per la formulació d'observacions per escrit.

4. En tot cas, es facilitarà a les parts l'accés al contingut de les gravacions.

Article 288. Utilització posterior de les gravacions

1. Si el Ministeri Fiscal o qualsevol de les parts pretén fer valer el contingut de les gravacions en el judici oral, es procedirà a la seva transcripció, el que s'ha de fer en el termini més breu possible.

2. No s'admeten més impugnacions del contingut de les comunicacions obtingudes que les que es basin en l'existència d'indicis objectius de manipulació.

Només si els motius de sospita són suficients, el tribunal ha de disposar la realització d'una comprovació pericial sobre el funcionament del sistema utilitzat i la seva possible manipulació

3. El contingut de les comunicacions obtingudes a partir de la intervenció només es pot utilitzar en una altra investigació o procés penal quan concorrin els següents requisits:

a) que hi hagi una autorització prèvia del jutge de Garanties competent per conèixer de la nova investigació i

b) que les comunicacions siguin necessàries per a l'aclariment d'un delictes respecte del qual podria haver-se acordat la seva intercepció

4. Es prohibeix qualsevol ús públic, difusió o divulgació de les gravacions obtingudes o de la informació en elles continguda.

Article 289. Destrucció de les gravacions

Llevat que s'hagi autoritzat la seva utilització en altres procediments, els suports en què s'incorporin les dades relatives a les comunicacions o el seu contingut es destruiran:

a) quan el procés finalitzi per sentència absolutòria o interlocutòria de sobreseïment fermes o

b) quan es dicti sentència condemnatòria i la pena s'hagi executat o el delictes o la pena hagin prescrit.

CAPÍTOL II

L'INTERCEPTACIÓ DE COMUNICACIONS POSTALS O TELEGRÀFIQUES, FAXOS I

burofax

Article 290. Garantia judicial de les comunicacions postals. Excepcions

1. És necessària l'autorització del jutge de Garanties per a l'observació, la detenció, el registre, l'obertura i l'examen de la correspondència postal o telegràfica, de faxos i burofax.

També serà necessària l'autorització per al lliurament als mateixos efectes de les còpies dels telegrams, faxos i burofax transmesos.

2. No cal aquesta habilitació judicial en els següents casos:

a) quan es tracti d'enviaments que, per les seves pròpies característiques, pugui descartar-se que siguin utilitzats per contenir correspondència,

b) quan en l'enviament postal s'indiqui expressament que s'autoritza la seva inspecció o aquesta procedent d'acord amb les normes postals donada la classe d'enviament, o

c) quan sigui legalment obligatòria la declaració externa del seu contingut.

3. Les actuacions referents a la intervenció i registre de les comunicacions postals o telegràfiques i de faxos i burofax s'han de substanciar en una peça separada i en règim de secret.

Article 291. Requisits de la diligència

L'autorització judicial a què es refereix l'apartat 1 de l'article anterior només es pot atorgar quan concorrin els següents requisits:

a) Que hi hagi indicis, basats en dades objectives d'un fet que tingui els caràcters d'algun dels delictes expressats en l'article 275.

b) Que es pugui preveure que s'obtindrà una informació rellevant per al descobriment o la comprovació del fet investigat, per a la determinació del seu autor o per a l'esbrinament del seu parador, sempre que aquestes informacions no es puguin obtenir mitjançant un altre mitjà d'investigació menys costós.

c) Que la mesura estigui justificada per l'existència d'una connexió entre la correspondència o comunicació la intervenció es pretén i els fets objecte d'investigació.

Article 292 Sol·licitud del Ministeri Fiscal

1. La sol·licitud del Ministeri Fiscal contindrà una exposició raonada sobre la concurrència dels requisits expressats en l'article anterior.

2. En tot cas, la sol·licitud ha de contenir els punts següents:

a) la identitat de la persona investigada i de qualsevol altre afectat per la mesura, de ser conegut.

b) la correspondència o enviament objecte de la diligència.

2. La sol·licitud ha d'indicar així mateix la unitat de policia judicial que es farà càrrec de la intervenció, la forma d'execució de la mesura, el seu abast concret i la seva durada.

3. En formular la sol·licitud, el fiscal decretarà el secret total o parcial del procediment d'investigació, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, i ha de disposar la formació d'una peça separada.

Article 293 Resolució judicial

1. La resolució judicial que autoritzi la diligència, després de justificar suficientment la concurrència dels requisits legals, concretarà els següents:

a) el fet punible investigat,

b) la identitat dels investigats i de qualsevol altre afectat, de ser coneguda,

c) la durada de la mesura,

d) la correspondència que pot ser observada, detenir o escorcollar, o els telegrams, faxos o burofax les còpies hagin de ser lliurades,

2. A l'efecte de la lletra d) es designarà a les persones a nom del qual s'hagi expedit la correspondència, els telegrams, faxos o burofax o es farà referència a altres circumstàncies igualment inequívokes.

3. La resolució es pronunciarà així mateix sobre la ratificació de l'extensió del secret de la investigació acordada pel fiscal.

Article 294. Àmbit de l'autorització judicial. Ampliació a nous fets o persones

1. L'autorització judicial s'entendrà únicament concedida per a la investigació del fet delictiu que la motiva.

2. Si durant l'execució de la diligència apareixen nous fets punibles o es pot inferir la participació de diferents investigats, el Ministeri Fiscal ha de demanar immediatament la pertinent autorització judicial per estendre a aquests fets o persones la investigació per mitjà de la interceptació de comunicacions postals o telegràfiques, faxos i burofax.

Autoritzada que sigui la intervenció, els seus efectes s'estendran a les comunicacions ja obtingudes.

Article 295. Execució de la mesura

1. A instància del Ministeri Fiscal, el jutge de Garanties podrà habilitar per a l'execució de les operacions d'observació i detenció:

a) als funcionaris o agents de la Policia Judicial, o

b) al cap o encarregat de l'oficina o empresa de transport en què la correspondència hagi de trobar-se o al personal en qui delegui.

2. La persona que realitzi la detenció de remetre immediatament la correspondència detinguda al Ministeri Fiscal.

3. Amb la periodicitat que s'assenyali en la resolució judicial, es donarà al Ministeri Fiscal compte relacionat dels moviments que afecten la classe de correspondència afectada per la mesura.

Article 296 Col·laboració en l'execució de la mesura

1. Tot servei o empresa pública o privada de prestació de serveis de comunicacions postals, telegràfiques, de faxos o burofax haurà de prestar la col·laboració requerida pel Ministeri Fiscal per a la pràctica de la diligència acordada.

2. Tant els encarregats de realitzar la diligència com els empleats dels indicats serveis i empreses han de guardar secret sobre la mateixa, sense perjudici de la seva obligació de declarar com a testimonis en el procediment, si són citats.

Article 297. Compareixença per a l'obertura i el registre

1. El fiscal convocarà l'investigat i al destinatari de la correspondència postal, en cas de ser persona diferent, a una compareixença per a procedir a la seva obertura i registre.

2. Tant l'investigat com el destinatari podran concórrer personalment a la pràctica d'aquestes operacions o designar una persona que els representi.

3. En tot cas ha de ser present en la compareixença l'advocat que defensi l'investigat.

El destinatari de la correspondència, i no ser la persona investigada, podrà igualment estar assistit per un advocat.

Article 298. Execució de l'obertura i registre de la correspondència postal

1. En la compareixença a què es refereix l'article anterior, el fiscal ha de procedir, per si mateix i en presència de qui hagi comparegut, a l'obertura de la correspondència interceptada. Aquesta es llegirà, escoltarà o veurà, segons el suport físic en què es contingui.

2. El fiscal apartarà, d'ofici o a instància de part, la correspondència que faci referència als fets investigats la conservació consideri necessària.

3. Els sobres i fulls de la correspondència apartada o el suport físic en el qual es materialitzi s'han de custodiar fins al moment del judici oral a la Fiscalia o al lloc indicat.

4. La correspondència que no es relacioni amb la causa s'ha de lliurar en l'acte a l'interessat o al seu representant. Si no hi ha comparegut, se li donarà curs o es conservarà a la seva disposició a l'oficina corresponent.

Article 299. Documentació de la diligència

1. L'obertura de la correspondència serà documentada en acta, en la qual es reflectirà tot allò que hi hagués passat.

2. L'acta ha de ser signada pel fiscal i tots els assistents.

Article 300 Utilització en altres procediments

El contingut de les comunicacions postals o telegràfiques intervingudes només podrà ser utilitzat en una altra investigació o procediment penal quan concorrin els següents requisits:

a) que hi hagi una autorització prèvia del jutge de garanties competent per conèixer de la nova investigació i

b) que les informacions que les comunicacions continguin siguin necessàries per a l'aclariment d'un delictes respecte del qual podria haver-se acordat aquesta diligència.

Article 301 Devolució o destrucció dels documents

1. Llevat que s'hagi autoritzat la seva utilització en altres procediments, els suports en què s'integrin les dades relatives a la correspondència intervinguda es retornaran als seus titulars o, si és el cas, es destruiran:

- a) quan el procés finalitzi per sentència absolutòria o interlocutòria de sobreseïment fermes o
 - b) quan es dicti sentència condemnatòria i la pena sigui complerta o hagin prescrit el delictes o la pena.
2. En tot cas, seran oïdes prèviament les parts.

CAPÍTOL III

L'INTERCEPTACIÓ DE LES CONVERSES PRIVADES PER MITJANS DE gravació del so **Article 302 Objecte**

1. El que disposa aquest capítol és aplicable a l'escolta i gravació, per mitjà de sistemes tècnics de captació del so, de les converses privades que, en el marc de trobades concrets, mantinguin entre si dues o més persones.
2. A aquests efectes es consideraran converses privades:
 - a) Les que tinguin lloc a la via pública o en qualsevol altre espai obert,
 - b) Les que es mantinguin en l'interior d'un domicili o en qualsevol altre lloc en el qual es desenvolupin activitats de caràcter íntim.
3. L'escolta i gravació de les converses privades pot completar amb l'obtenció d'imatges de l'investigat i de les persones que vagin al seu encontre.

Article 303. Garantia judicial

1. El Ministeri Fiscal ha de demanar l'autorització del jutge de Garanties per a interceptar les converses a què es refereix l'article anterior, inclosa l'escolta i gravació de les que es mantinguin en llocs públics.
2. Quan la instal·lació dels dispositius de captació del so exigeixi accedir a l'interior d'algun dels llocs esmentats a la lletra b) de l'article anterior, l'autorització judicial haurà d'estendre a l'entrada en aquest lloc.
3. L'escolta i gravació de les converses privades es podrà complementar amb l'obtenció d'imatges quan expressament ho autoritzi la resolució judicial que l'acordi.
4. Les actuacions referents a la interceptació de converses privades per mitjans tècnics de gravació del so s'han de substanciar en una peça separada i en règim de secret.

Article 304 Àmbit de la vigilància acústica

1. Només es podrà autoritzar l'escolta i gravació de les converses privades que mantingui la persona investigada.

No obstant això, aquesta mesura es pot practicar encara que inevitablement s'ha de veure afectada la intimitat del seu interlocutor o de tercers.

2. L'escolta i gravació no es pot estendre a les converses que la persona investigada mantingui amb els que estan dispensats de l'obligació de declarar per raó de parentiu o de secret professional, llevat que el procediment també es dirigeixi contra ells.
3. Només podran captar converses que tinguin lloc a l'interior d'un domicili, si és el de la persona investigada.

Excepcionalment, també es podran captar les converses que es mantinguin en el domicili d'una tercera persona quan hi hagi indicis fundats que l'investigat es troba en ell.

Article 305. Requisits

1. L'escolta i gravació de les converses privades podrà ser autoritzada quan concorrin els següents requisits:
 - a) Que hi hagi indicis, fundats en dades objectives, de la comissió d'un delictes greu que, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, sigui susceptible de ser investigat mitjançant la utilització d'un agent encobert.

b) Que hi hagi indicis fundats que es produiran converses rellevants relacionades amb el delictes comès en la trobada que hagi de ser objecte de vigilància.

c) Que es pugui preveure que s'obtindrà una informació rellevant per al descobriment o la comprovació del fet investigat, per a la determinació del seu autor o per a l'esbrinament del seu parador, sempre que aquestes informacions no es puguin obtenir mitjançant un altre mitjà d'investigació menys costós

Article 306 Sol·licitud del Ministeri Fiscal

1. La sol·licitud que el Ministeri Fiscal dirigeixi al jutge de Garanties ha d'acreditar suficientment la concurrència dels requisits assenyalats en l'article anterior

2. En formular la sol·licitud, el fiscal decretarà el secret total o parcial de les actuacions i disposar la formació de la corresponent peça separada.

Article 307. Resolució judicial

1. La resolució judicial per la qual s'acordi la mesura de contenir els aspectes següents:

a) Els indicis dels quals es deriva l'existència de la infracció penal.

b) La identificació de l'investigat i, en tot cas, la designació de la persona o persones que vagin a trobar-se amb ell i les converses hagin de ser captades.

c) Els motius pels quals la diligència resulta imprescindible per a l'assoliment de les finalitats assenyalades en aquesta llei.

d) Si s'escau, l'habitatge, les habitacions o els llocs que han de ser objecte de vigilància.

e) Les condicions en què l'escolta i gravació de les converses s'ha de dur a terme, inclosa l'autorització per a la utilització de mitjans tècnics, així com els mecanismes de control que han de ser observats pel fiscal en l'execució de la diligència.

f) La durada de la mesura, que necessàriament ha d'estar vinculada a la realització del concret trobada la gravació es pretén.

g) La concreta informació que es tracta de recaptar a través de la mesura i la seva rellevància per a la investigació del fet delictiu, la determinació del seu autor o l'esbrinament del seu parador.

2. Igualment, la resolució s'ha de pronunciar sobre la ratificació de l'extensió del secret de la investigació acordada pel fiscal.

Article 308. Execució de la mesura i supervisió judicial

1. Un cop acordada la intervenció pel jutge de Garanties, els funcionaris de la policia judicial de procedir a l'escolta i gravació de les converses i, si així s'ha autoritzat, a la captació d'imatges.

2. Si per a la instal·lació dels sistemes tècnics de captació del so fos necessari accedir a l'interior del domicili, es procedirà conforme determina l'article 333 d'aquesta Llei.

3. Es posaran a disposició del Ministeri Fiscal, en el termini que aquest indiqui, les gravacions originals de la totalitat de les converses interceptades i de les imatges que s'hagin captat.

4. El fiscal podrà disposar la transcripció escrita de les converses, sense perjudici del deure de conservar els originals de la gravació.

5. El fiscal ha d'informar el jutge de Garanties, en la forma que aquest estipuli, sobre el desenvolupament i els resultats de la mesura.

Article 309. Cessament i ampliació

1. L'escolta i gravació de les converses privades s'haurà de deixar sense efecte tan aviat deixin d'existir els pressupostos que van determinar la seva adopció.

2. La seva ampliació per a altres trobades successives haurà de ser objecte de nova autorització, que només es pot acordar quan es donin les mateixos requisits que van motivar l'adopció.

Article 310. Comunicació al jutge de Garanties i als afectats

1. El fiscal, en disposar el cessament de la mesura, ho podrà en coneixement del jutge de Garanties.
2. Conclou la diligència i alçat el secret, és aplicable el que disposa l'article 286 sobre la notificació de la resolució judicial a l'investigat i a les persones la intimitat s'hagi vist afectada.

Article 311 Compareixença del investigat

1. Conclou la intervenció i documentades les converses en els seus corresponents suports, el fiscal convocarà el subjecte investigat a una compareixença per excloure els aspectes que no estiguin relacionats amb els fets investigats o que, fins i tot estant-ho, siguin irrellevants per a la investigació.

Les parts han de ser citades a l'acte i podran fer-hi totes les observacions que estimin oportunes.

La pràctica d'aquesta audiència, que podrà estendre durant les sessions necessàries, no se suspendrà per la incompareixença de qualsevol de les parts si ha estat degudament citada.

2. No obstant això, es pot substituir, si escau, la compareixença per la formulació d'observacions per escrit.
3. En tot cas, es facilitarà a les parts l'accés al contingut de les gravacions.

Article 312. Utilització posterior de les gravacions

1. Si el Ministeri Fiscal o qualsevol de les parts pretén fer valer el contingut de les gravacions en el judici oral, es procedirà a transcriure, el que s'ha de fer en el termini més breu possible, donant còpia a totes les parts.

2. El contingut de les gravacions només es pot utilitzar en una altra investigació o procediment penal quan concorrin els següents requisits:

- a) que hi hagi una autorització prèvia del jutge de Garanties competent per conèixer de la nova investigació i
- b) que les converses continguin informació que sigui necessària per a l'aclariment d'un delictes respecte del qual podria haver-se acordat aquesta diligència.

3. Es prohibeix qualsevol ús públic, difusió o divulgació de les gravacions o de la informació en elles continguda.

Article 313. Destrucció de les gravacions

Llevat que s'hagi autoritzat la seva utilització en altres procediments, els suports en els que continguin les converses privades captades es destruiran:

- a) quan el procés finalitzi per sentència absolutòria o interlocutòria de sobreseïment fermes o
- b) quan es dicti sentència condemnatòria i la pena hagi estat executada o hagin prescrit el delictes o la pena.

TÍTOL III

LES OBSERVACIONS I VIGILÀNCIES FÍSQUES I DE LA UTILITZACIÓ DE DISPOSITIUS DE SEGUIMENT, LOCALITZACIÓ I CAPTACIÓ DE LA IMATGE

Article 314. Vigilàncies físiques

1. Per esbrinar els delictes, descobrir als responsables de la seva comissió o esbrinar el seu parador, la policia judicial, per si o per ordre del Ministeri Fiscal, podrà realitzar tasques de vigilància o observació de persones, llocs o coses que puguin estar relacionades amb el fet delictiu objecte de la investigació.

2. Les tasques de vigilància es desenvoluparan exclusivament en la via pública o en qualsevol altre espai obert o públic i no podran realitzar-se de forma sistemàtica o utilitzant sistemes tècnics de seguiment i localització o obtenció d'imatges sense la corresponent autorització

Article 315 Vigilàncies sistemàtiques

1. S'entén per vigilància sistemàtica la realitzada per funcionaris de policia quan aquesta es prolongui durant més de cinc dies consecutius o durant més de cinc dies no consecutius repartits en el període d'un mes.

2. La vigilància sistemàtica i aquella en què siguin utilitzats mitjans tècnics de localització i seguiment o obtenció d'imatges només es pot dirigir contra la persona o persones investigades.

Excepcionalment podrà ordenar l'execució d'aquesta diligència contra altres persones en els següents casos:

a) quan concorrin indicis fundats que estan relacionades amb les persones investigades o es va a establir aquesta relació i

b) la mesura aparegui com a necessària per esbrinar els delictes, descobrir els autors i recollir efectes, instruments o proves dels mateixos.

En qualsevol cas, la mesura es podrà dur a terme quan inevitablement hagi d'afectar a tercers.

Article 316. Requisits

1. La diligència de vigilància sistemàtica i aquella en què siguin utilitzats mitjans tècnics de seguiment i localització o obtenció d'imatges serà acordada pel Ministeri Fiscal amb subjecció al principi de proporcionalitat.

A aquest efecte, quan en el curs de la investigació la policia adverteixi la necessitat de practicar-la sol·licitarà la preceptiva autorització.

2. No obstant això, en casos d'extraordinària o urgent necessitat, la policia podrà procedir a la instal·lació i utilització immediata de dispositius de seguiment i localització o a la utilització de dispositius de captació de la imatge en llocs públics o oberts, donant compte immediat al Ministeri Fiscal, que en el termini de quatre hores haurà d'autoritzar l'ús de la mesura o deixar-la sense efecte.

Article 317 Autorització judicial

1. És necessària l'autorització del jutge de Garanties per captar i gravar les activitats desenvolupades a l'interior de domicilis o en llocs tancats destinats a la realització d'actes de caràcter íntim, encara que les mateixes puguin ser albirades des de l'exterior.

Si els dispositius de localització o de captació de la imatge han de ser utilitzats de manera simultània a l'enregistrament de so, serà sempre preceptiva la prèvia autorització judicial en els casos, amb els requisits i amb els límits establerts en el capítol anterior, tot i que les imatges s'obtinguin en llocs oberts i públics.

2. Amb la finalitat de localitzar la persona investigada o conèixer els seus moviments, el jutge de Garanties sense subjecció als límits que, per raó de delictes s'estableixen en l'article 275, pot autoritzar que es recapti de les companyies o operadors telefònics la lliurament de tota la informació que posseeixin sobre la situació geogràfica o punt de terminació de xarxa de l'origen i destinació de les trucades telefòniques realitzades o rebudes per l'investigat.

3. En els supòsits d'aquest article, en cas d'urgència, quan les investigacions es realitzin per a l'esbrinament de delictes relacionats amb organitzacions i grups terroristes i delictes de terrorisme, l'actuació podrà ser autoritzada pel fiscal general de l'Estat.

Aquesta intervenció es comunicarà per escrit motivat al jutge de Garanties i quatre hores següents, perquè, igualment de forma motivada, revoqui o confirmi la diligència en el termini màxim de setanta-dues hores des que hagi estat ordenada.

Article 318. Decret del fiscal

1. El decret del fiscal pel qual s'acordi la mesura o, en el seu cas, la sol·licitud en els supòsits en què requereixi autorització judicial de contenir els punts següents:

a) Els indicis basats en dades objectives d'un fet que té els caràcters de delictes,

b) El nom o, si no és conegut, una descripció tan precisa com sigui possible de la persona o persones objecte d'observació, així com les coses, llocs o esdeveniments als quals s'estén la vigilància,

c) Els motius pels quals la investigació apareix com a necessària per a l'assoliment de les finalitats assenyalades en aquesta Llei,

d) La forma en què la vigilància ha de ser executada, inclosa en el seu cas l'autorització per a l'ocupació de mitjans tècnics de seguiment, localització o obtenció d'imatges i

e) La durada de la mesura.

2. El fiscal pot acordar, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, el secret total o parcial del procediment d'investigació i, si escau, ha de disposar la formació d'una peça separada.

Article 319. Durada

1. La mesura de vigilància sistemàtica o mitjançant la utilització de mitjans tècnics de seguiment, localització o obtenció d'imatges no podrà excedir de tres mesos a partir de la data d'autorització.

2. La mesura serà deixada sense efecte tan aviat deixin d'existir els pressupostos que van determinar la seva adopció, o modificada, completada o prorrogada pel que fa subsisteixin aquests motius i a la vista dels resultats obtinguts.

Article 320 Utilització en altres procediments

Les informacions obtingudes a partir d'una vigilància sistemàtica o mitjançant la utilització de mitjans tècnics de seguiment, localització o obtenció d'imatges, només podran ser utilitzades en un altre procés, amb l'autorització prèvia del jutge de Garanties competent per a la nova investigació, quan en aquesta concorrin els requisits que haurien permès acordar la seva realització.

Article 321 Persones a les que ha de ser notificada la mesura

Acabada la vigilància i, si escau, alçat el secret del procediment d'investigació, és aplicable el que disposa l'article 286 d'aquesta Llei sobre la notificació de la resolució judicial o el decret del Ministeri Fiscal a investigat i a les persones la intimitat es hagi vist seriosament afectada per la mesura.

Article 322 Cancel·lació de dades

Les informacions personals obtingudes per la mesura que no siguin necessàries per al procediment o, si és el cas, que hagin de ser utilitzades en una altra investigació o procés penal, s'han de cancel·lar immediatament.

La cancel·lació haurà de documentar-se deixant la deguda constància en el procediment d'investigació.

Article 323 Utilització de les gravacions obtingudes per mitjans tècnics de videovigilància

No podran ser utilitzades les gravacions obtingudes mitjançant dispositius de gravació de la imatge pels serveis de vigilància d'instal·lacions públiques i privades quan la seva instal·lació i ús no estiguin autoritzats d'acord amb la llei.

Article 324. Destrucció de les gravacions

Llevat que s'hagi autoritzat la seva utilització en altres procediments, els suports que incorporin les dades relatives als seguiments es destruiran:

a) quan el procés finalitzi per sentència absolutòria o interlocutòria de sobreseïment fermes o

b) quan es dicti sentència condemnatòria i la pena hagi estat executada o hagin prescrit el delictes o la pena.

TÍTOL IV
ELS MITJANS DE RECERCA relatius a la entrada i escorcoll IA LA INTERVENCIÓ DE
LLIBRES, PAPERS I DOCUMENTS

CAPÍTOL I

L'entrada i escorcoll

Article 325. Inviolabilitat del domicili

No es podrà entrar al domicili d'una altra persona sense el seu consentiment, sinó en els casos expressament previstos en l'article 18.2 de la Constitució Espanyola i de conformitat amb el que disposa aquesta Llei.

Article 326. Garantia judicial

Fora dels supòsits en què concorre una situació de delictes flagrants, la diligència d'entrada i registre en domicili serà autoritzada pel jutge de Garanties, a petició del Ministeri Fiscal, amb subjecció al principi de proporcionalitat i sempre que no hi hagi una altra mesura menys costosa per als drets de l'investigat o de tercers afectats per la mesura.

Article 327. Fins

L'entrada al domicili podrà tenir com a finalitat la detenció de la persona investigada o la realització d'un registre, quan hagin de recollir-se i assegurar-se fonts de prova, el cos del delictes o altres elements rellevants per a la investigació.

Article 328. Domicili

1. Als efectes d'aquest capítol, s'entén com a domicili el lloc tancat que serveixi com a domicili ocasional o permanent de les persones físiques.
2. Qualsevol dels seus habitants serà considerat titular a l'efecte de consentir l'entrada.

Article 329. Títols habilitants

L'entrada i registre en el domicili només pot practicar-se amb el consentiment del titular, amb autorització judicial o en cas de delictes flagrants.

Article 330 Consentiment del titular

1. S'entén que presta el seu consentiment la persona que permet l'entrada i el registre sense oposar-se verbalment o per qualsevol altre mitjà a la pràctica de les diligències.
2. També es considerarà vàlidament prestat el consentiment quan es permeti l'entrada d'un agent encobert l'actuació hagi estat autoritzada pel jutge de Garanties acord amb el que estableix aquesta llei.
3. El consentiment del titular es pot atorgar només per a determinats espais o de forma temporalment limitada.
4. L'oposició manifestada per qualsevol dels habitants del domicili impedeix l'entrada i el registre sense autorització judicial, excepte en cas de flagrants delictes.
5. L'existència coneguda de conflicte d'interessos entre els habitants del domicili impedeix el registre de l'habitació i pertinences de la persona absent del domicili, sense autorització judicial, excepte en cas de flagrants delictes.
6. En els casos en què es trobi detinguda la persona investigada, la prestació del seu consentiment per al registre s'exigirà l'assistència lletrada.

Article 331. Autorització judicial

A instància del Ministeri Fiscal, el jutge de Garanties podrà autoritzar l'entrada i registre del domicili quan hi hagi indicis basats en dades objectives de la comissió d'un fet delictiu i pugui raonablement suposar:

- a) que a l'interior del mateix podran trobar informacions, instruments, efectes o altres elements o objectes del delictes o fonts de prova d'aquest que calgui aprehendre.

b) que el sospitós s'oculti en el mateix.

Article 332 Contingut de l'acte

1. L'acte autoritzant l'entrada i registre tindrà el següent contingut:

- a) identificar amb la major precisió el lloc on s'ha de produir l'entrada i el registre,
- b) determinarà amb el major detall possible la seva finalitat i abast, d'acord amb les circumstàncies que es coneguin,
- c) assenyalar els funcionaris de la policia autoritzats per entrar al domicili, amb identificació dels mateixos pels seus càrrecs i números de carnet professional,
- d) si resultés necessari, designarà els experts autoritzats per concórrer a la seva realització i auxiliar en el desenvolupament de la diligència,
- e) assenyalar el dia i les hores en què s'hagi de practicar i si es realitzarà durant el dia o la nit, expressant, en aquest últim cas, les raons que ho justifiquin.

2. Aquesta resolució es notificarà al titular del domicili en el moment de la seva realització i a la persona investigada es trobés en el lloc.

Article 333. Supòsits especials

1. En les investigacions referents a organitzacions terroristes o de delictes de terrorisme, per raó d'excepcional o urgent necessitat, els agents de policia podran procedir, de pròpia autoritat, a la detenció dels responsables sigui quin sigui el lloc o domicili on s'ocultin o refugiïn, així com al registre que, en ocasió d'aquella, s'efectuï en aquests llocs i a l'ocupació dels efectes i instruments que s'hi trobin i que puguin guardar relació amb el delicte investigat.

2. Del registre efectuat, d'acord amb el que estableix el paràgraf anterior, es donarà compte immediat al Ministeri Fiscal i, per aquest, al jutge de Garanties, amb indicació de les causes que el van motivar i els resultats obtinguts en el mateix, amb especial referència a les detencions que, en el seu cas, s'hagin practicat.

Així mateix, es deixarà constància de les persones que han intervingut i els incidents ocorreguts.

Article 334. Subjectes que concorren al registre

1. concórrer al registre el fiscal, els funcionaris de la policia judicial a qui s'hagi autoritzat per practicar-lo i el secretari judicial, que aixecarà acta de la seva realització d'acord amb el que disposa l'article 340 d'aquesta Llei.

Si cal, el fiscal podrà demanar per a la realització del registre l'auxili de la força pública.

2. Quan el domicili estigui situat fora de la circumscripció del jutge de Garanties que l'hagi autoritzat concórrerà al mateix el secretari judicial corresponent al lloc del domicili.

En aquests supòsits, podrà concórrer al registre el fiscal encarregat de la investigació o qualsevol altre de la Fiscalia corresponent al lloc del domicili.

3. Llevat que la notificació prèvia posi en perill el resultat del registre, ho impedeixi el secret de les actuacions o hi hagi raons d'urgència que ho justifiquin, serà citada al registre la persona investigada, que de no voler concórrer podrà designar una altra persona per que la representi.

4. Si l'investigat està detingut, necessàriament concórrerà al registre assistit d'advocat.

Si el detingut es trobés en una altra circumscripció i no és possible traslladar, se li donarà l'oportunitat que designi la persona que assisteixi en el seu nom i, si no la nomeni o el nomenat no pugui desplaçar-se, es designarà un advocat del torn de ofici perquè el representi.

5. Les altres parts no han de ser citades a l'entrada i el registre del domicili de persones físiques, però sí que podran intervenir en l'entrada i registre del domicili de persones jurídiques, si no ho impedeix el secret de les actuacions o raons d'urgència.

Article 335. Desenvolupament del registre

1. Llevat que la urgència sigui necessari que el registre es desenvolupi de nit, l'entrada i registre domiciliari haurà de practicar durant el dia. A aquests efectes, s'entendrà que la nit és de les vint-i-fins a les set hores.

2. Quan el registre es practiqui en el domicili d'un particular i no hagi conclòs en acabar el dia, el que ho faci ha de requerir a l'interessat o al seu representant, si hi és present, perquè permeti la continuació durant la nit.

Si s'hi oposa, el Ministeri Fiscal sol·licitarà l'autorització del jutge de Garanties per continuar i, si aquest no autoritzés la continuació, se suspendrà la diligència, tancar i segellar el local, les habitacions o els mobles que encara no s'hagin registrat.

Així mateix ordenarà als que es trobin en el lloc de la diligència, que no aixequin els segells, ni violenten els panys, ni permetin que ho facin altres persones, advertint-los de la responsabilitat establerta en el Codi Penal.

3. L'entrada en qualsevol domicili o lloc tancat comportarà la facultat d'efectuar el mínim registre necessari per prevenir qualsevol agressió per part dels que s'hi troben, així com per impedir que cometin qualsevol delictes o facin desaparèixer els efectes de la comesa.

4. El registre s'ha de practicar en la forma i amb l'abast estrictament necessari per a la consecució de la fi perseguit.

S'evitaran les inspeccions inútils, procurar no perjudicar ni importunar l'interessat més del necessari, i adoptar tota mena de precaucions per no revelar secrets que no resultin d'interès per a la investigació.

5. Són aplicables a la diligència de registre les normes relatives a la recollida del cos del delictes que estableix aquesta Llei.

Durant la pràctica d'aquesta diligència es intervindran aquells objectes que siguin susceptibles de decomís, donant-los el destí legalment establert.

Article 336. Entrada i registre domiciliari en supòsits de flagrancia

1. En cas flagrant la policia judicial pot entrar al domicili sense autorització judicial, per tal d'evitar la consumació del delictes, protegir la víctima, detenir el sospitós o investigat, executar un acte de presó o per assegurar l'objecte i els instruments del delictes i les fonts de prova.

2. El registre del domicili requereix sempre el consentiment del titular o autorització judicial.

3. L'autoritat que practiqui l'entrada domiciliària de posar en coneixement del titular del domicili la seva realització, justificant en l'atestat la concurrència dels pressupostos de la situació flagrant.

L'atestat ha de contenir una relació de les causes que van motivar la diligència, els resultats obtinguts, les detencions practicades, la identificació dels qui hi han intervingut i els incidents ocorreguts amb ocasió de la pràctica d'aquesta diligència.

4. En els casos en què el fiscal no hagi intervingut en la diligència, la policia judicial, en el termini de vint-ho ha de posar en el seu coneixement.

Article 337 Mesures de vigilància prèvies i simultànies a l'entrada i registre

Podran adoptar mesures de vigilància amb caràcter previ a l'entrada i registre al domicili, així com durant la seva pràctica, per tal d'evitar la fugida de l'investigat o la desaparició, manipulació o ocultació de les fonts de prova.

Article 338. Descobriments casuals

1. Si durant el registre domiciliari es descobreixen objectes o documents referits a un altre delictes es recolliran els efectes casualment descoberts, donant compte al fiscal, en el cas que aquest no hagi concorregut al registre.

2. El Ministeri Fiscal ha de demanar immediatament la pertinent autorització del jutge de Garanties per estendre el registre als nous fets descoberts.

Article 339 Utilització en altres processos

Els documents i informacions obtingudes amb ocasió d'un registre podran ser utilitzats com en un altre procediment d'investigació o procés penal, amb l'autorització prèvia del jutge de garanties de la nova investigació, quan siguin necessaris per a l'aclariment del delicte objecte de la mateixa o la determinació de seus responsables.

Article 340. Acta de registre

1. De la realització del registre s'aixecarà acta pel secretari judicial en què s'han d'expressar les causes que el van motivar, la descripció del registre per l'ordre en que es va realitzar i el seu resultat, els subjectes que el van practicar i les incidències que es s'hagin produït, relacionant els objectes confiscats.

L'acta serà signada per tots els assistents.

2. El registre s'ha de documentar mitjançant sistemes audiovisuals d'enregistrament i, si escau, mitjançant l'obtenció de fotografies.

Article 341 Llocs subjectes a un règim d'autorització especial

1. Per a l'entrada i registre en el Congrés, el Senat o les assemblees legislatives de les comunitats autònomes es necessitarà autorització del president respectiu.

2. Per a l'entrada i registre en els temples i altres llocs de culte de les esglésies, confessions i comunitats inscrites en el Registre d'entitats religioses s'estarà al que disposen els acords o convenis de col·laboració entre l'Estat espanyol, la Santa Seu i altres esglésies, confessions i comunitats religioses.

3. Per a l'entrada i registre en els llocs que serveixin com a domicili ocasional o permanent del Rei se sol·licitarà llicència, per conducte del Cap de la Casa Reial.

4. Per a l'entrada i registre en els edificis destinats a l'habitació o oficina dels representants de nacions estrangeres acreditades a Espanya i en els consolats s'estarà al que disposen els convenis i tractats internacionals.

De la mateixa manera es procedirà quan es tracti de vaixells o aeronaus de bandera estrangera.

5. Serà necessària sempre l'autorització judicial l'entrada i registre a la seu dels partits polítics, sindicats i mitjans de comunicació, així com en els despatxos o oficines on es desenvolupin activitats respecte a les quals es reconegui el secret professional.

En el cas que hagués de registrar-se un despatx professional d'un advocat, un procurador o notari es notificarà la resolució al degà del Col·legi concernit o qui estatutàriament el substitueixi, el qual podrà assistir a la diligència de registre.

6 També requereix autorització judicial el registre del domicili social de les persones jurídiques investigades com penalment responsables d'una infracció.

Article 342. Llocs tancats que no tenen la consideració de domicili

1. L'entrada en llocs tancats que, d'acord amb aquesta llei, no tinguin la consideració de domicili es durà a terme pel Ministeri Fiscal o per la policia judicial sense autorització judicial.

Per procedir al registre dels mateixos s'exigirà sempre autorització del Ministeri Fiscal.

2. L'entrada i registre en aquests recintes, es regirà pel que disposa per a l'entrada i registre al domicili, quan sigui compatible amb la naturalesa d'aquests llocs tancats.

3. El decret del Ministeri Fiscal que ordeni el registre tindrà el mateix contingut que l'acte judicial que s'estableix a l'article 332 d'aquesta llei.

Article 343 Registre de vehicles

1. Els agents de la policia podran dur a terme, de pròpia autoritat, el registre de vehicles, maletes, mobles i estris, només als efectes de la recerca i ocupació d'armes o altres objectes perillosos, drogues tòxiques o estupefaents i qualssevol altres objectes de comerç il·lícit.

2. També es pot efectuar per realitzar la detenció de persones, en els casos que aquesta llei ho autoritza o per impedir o controlar l'entrada o permanència il·legal d'immigrants a Espanya o qualsevol classe de tràfic il·legal de persones.

3. El registre no es pot estendre a altres efectes que es trobin a l'interior del vehicle sense autorització del Ministeri Fiscal.

CAPÍTOL II

EL REGISTRE DE LLIBRES, PAPERS, EFECTES I DOCUMENTS

Article 344. Obligació d'exhibició

1. L'autorització per practicar el registre es pot estendre, a petició del Ministeri Fiscal, a l'examen dels llibres, papers i altres documents que es trobin en el lloc del registre.

2. Quan així s'hagi acordat, tots estan obligats a exhibir els documents que tinguin relació amb la causa.

La negativa a la seva exhibició i lliurament donarà lloc a l'exigència de responsabilitat penal.

Article. 345. Cartes personals, diaris íntims, papers o efectes equivalents

No obstant el que disposa l'article anterior, quan es tracti de cartes personals, diaris íntims o papers o efectes equivalents, l'examen dels mateixos haurà d'acordar expressament pel jutge de Garanties, quan concorrin els següents requisits:

a) es tracti de delictes respecte dels quals aquesta llei permet la intercepció de les telecomunicacions,

b) hi hagi indicis fundats per preveure que amb el seu examen es poden obtenir informacions rellevants per al descobriment o la comprovació del fet investigat, la determinació del seu autor o l'esbrinament del seu parador, i

c) aquestes informacions no es puguin obtenir per un altre mitjà menys costós.

Article 346. Registre de llibres oficials

Quan s'hagi de practicar el registre dels llibres de comptabilitat o de comerç, els protocols dels notaris, els llibres del Registre de la Propietat o del Registre Civil i Mercantil, es procedirà d'acord amb el que disposen les respectives lleis.

CAPÍTOL III

EL REGISTRE DE DISPOSITIUS ELECTRÒNICS O SISTEMES D'EMMAGATZEMATGE

MASSIU DE MEMÒRIA

Article 347. Registre i confiscació de dades i arxius informàtics

1. L'examen, registre i confiscació de les dades i arxius continguts en ordinadors, dispositius electrònics, sistemes informàtics o part dels mateixos o sistemes d'emmagatzematge massiu de memòria, així com dels aparells informàtics o de tecnologia digital, només podrà realitzar-se amb el consentiment del titular o autorització prèvia del jutge de Garanties.

El jutge ho ha de disposar, a petició del Ministeri Fiscal, quan hi hagi indicis fundats per preveure que amb el coneixement de les informacions emmagatzemades es poden obtenir dades rellevants per al descobriment o la comprovació del fet investigat, per a la determinació del seu autor o l'esbrinament de la seva parador.

2. L'examen i, si s'escau, la aprehensió de les dades, es realitzarà amb l'abast que s'estableixi en la resolució judicial, utilitzant eines informàtiques que garanteixin l'autenticitat i integritat del que obtingut.

No s'admetran més impugnacions sobre l'autenticitat o integritat de les dades que les que es basin en indicis objectius de manipulació, en aquest cas, el tribunal ha de disposar la realització d'una comprovació pericial.

3. La interlocutòria judicial pot autoritzar la realització i conservació de còpies de les dades informàtiques, la preservació de la integritat de les dades emmagatzemades, així com la

inaccessibilitat o supressió d'aquestes dades informàtics del sistema informàtic al qual ha tingut accés.

De la mateixa manera, es podrà ordenar a qualsevol persona que conegui el funcionament del sistema informàtic o les claus o mesures aplicades per protegir les dades contingudes en el mateix que faciliti tota la informació necessària per permetre la realització de la diligència.

4. La interlocutòria establir la manera d'accés i aprehensió de les dades o arxius informàtics rellevants per a la causa, excloent els que no ho siguin i identificant als que realitzin la descàrrega.

5. Llevat que constitueixin l'objecte o instrument del delictes o hi hagi altres raons ho justifiquen s'evitarà la confiscació dels suports físics que continguin les dades o arxius informàtics objecte d'indagació i registre, limitant-se a l'obtenció d'una còpia dels mateixos en condicions que garanteixin l'autenticitat i integritat de les dades.

6. Els ordinadors o dispositius d'emmagatzematge de dades confiscats seran retornats al seu propietari en el termini que el jutge de Garanties assenyali, llevat que per si mateixos puguin constituir fonts de prova o hagin de ser decomissats.

Article 348. Accés al contingut

La confiscació dels aparells o dispositius referits en l'article anterior no autoritza a l'examen del seu contingut sense observança del que disposa el mateix.

TÍTOL V

ELS MITJANS DE RECERCA RELATIUS AL cos del delictes

CAPÍTOL I

La inspecció ocular

Article 349. Objecte de la inspecció ocular

1. La Policia Judicial es constituirà en el lloc en què es troben els vestigis o rastres materials de la perpetració del delictes per procedir a examinar-los i recollir-los.

2. La inspecció ocular que a aquests efectes es realitzi comprendrà les següents actuacions:

- a) L'examen del lloc del delictes.
- b) La recollida dels vestigis i rastres materials de la infracció.
- c) La descripció del lloc del delictes i dels objectes que s'hi trobin.

Article 350 Examen del lloc del delictes

La Policia Judicial ha d'examinar el lloc de comissió del delictes buscant tots els elements, rastres, vestigis o objectes que puguin ser útils per a l'aclariment dels fets investigats.

Article 351. Recollida dels instruments, vestigis i rastres del delictes

1. La policia judicial també procedirà a recollir tot element, vestigi, objecte o rastre del delictes que pugui facilitar l'aclariment del fet punible.

2. Ha d'adoptar totes les mesures necessàries per garantir que no resulti alterada la integritat i naturalesa d'aquests materials en la recollida, trasllat, custòdia i dipòsit dels mateixos.

Article 352 Descripció del lloc del delictes

1. L'examen del lloc de comissió del delictes s'ha de documentar en una acta, en la qual en tot cas s'inclourà la descripció detallada dels següents:

- a) El lloc de comissió del delictes.
- b) El lloc i posició en què es trobessin els vestigis del mateix.
- c) El lloc i posició en què, si és el cas, el troben el cos de la víctima.

2. Quan la comprovació dels fets delictius així ho requereixi, s'aixecarà un plànol en el qual s'indicarà la posició i lloc exactes en què hagin estat trobats el cos del delicte i els vestigis materials d'aquest.

3. Si resulta necessari es completarà la diligència amb la gravació d'imatges o amb la presa de fotografies que siguin d'utilitat per a il·lustrar el seu contingut.

Article 353. Supòsits de mort violenta o sospitosa de criminalitat

1. En els supòsits de mort violenta o sospitosa de criminalitat, el fiscal assistirà a l'aixecament del cadàver.

No obstant això, podrà el fiscal delegar la direcció d'aquesta diligència en el metge forense, que estarà assistit per la Policia Judicial en el desenvolupament de la mateixa.

2. L'aixecament del cadàver s'ha de fer, en tot cas, amb la intervenció del metge forense, deixant-se constància en la diligència que s'estengui l'estat, la identitat i les circumstàncies del mort.

3. Abans de fer l'autòpsia es procedirà al reconeixement del cadàver mitjançant testimonis, si n'hi ha, i es prendran les mostres i fotografies que siguin necessàries per a la seva identificació.

Article 354. Pràctica de la diligència

1. La inspecció ocular es durà a terme per la policia judicial amb l'auxili de tècnics especialistes en l'obtenció, tractament i anàlisi d'empremtes i vestigis.

2. El fiscal podrà constituir-se en el lloc objecte d'inspecció a l'efecte de dirigir les actuacions de la Policia Judicial.

En aquest cas, en ocasió de la realització d'aquesta diligència, el fiscal podrà:

a) Interrogar el investigat sobre el lloc o els vestigis trobats.

b) Convocar tercers que tinguin coneixement dels fets delictius per a una més completa recollida dels vestigis.

c) Sol·licitar la presència d'especialistes i perits.

Article 355. Participació de l'investigat

1. El investigat si és conegut en el moment de practicar-se la diligència, podrà participar en la inspecció ocular assistit de lletrat.

A aquests efectes serà citat amb l'antelació necessària.

Si es trobés privat de llibertat serà conduït al lloc en el qual la inspecció hagi de realitzar.

2. La diligència s'ha de dur a terme tot i que l'investigat o el seu advocat, citats degudament, no concorrin a la seva pràctica.

Article 356. Posada a disposició del Ministeri Fiscal

1. Recollits els efectes del delicte, estaran en tot moment a disposició del fiscal.

Una vegada conclusa la investigació, es remetran a l'òrgan de l'enjudiciament.

Tractant-se d'efectes de comerç lícit, el Ministeri Fiscal pot acordar la devolució a qui acrediti ser el seu legítim propietari que haurà de conservar a títol de dipositari fins a la finalització del procediment.

2. El dia en què hagin d'iniciar les sessions del judici oral els efectes seran col·locats en el lloc de celebració per tal que puguin ser reconeguts pels testimonis i examinats, en el seu cas, pels perits i pel mateix tribunal.

3. No obstant això, quan els efectes del delicte siguin perillosos o nocius, seran degudament emmagatzemats i custodiats en un lloc adequat a la seva naturalesa, i el tribunal autoritzar que siguin reconeguts i examinats en el judici mitjançant fotografies o gravacions.

CAPÍTOL II

LA CADENA DE CUSTÒDIA

Article 357 Garanties de les fonts de prova

1. Totes les actuacions tendents a la localització, recollida, obtenció, anàlisi, dipòsit i custòdia de les fonts de prova s'han de fer en la forma que preveu aquesta Llei i en les altres disposicions que siguin aplicables.
2. Totes les fonts de prova obtingudes durant la investigació dels fets delictius seran degudament custodiades per tal d'assegurar la seva disponibilitat en l'acte del judici oral amb els efectes que aquesta llei estableix.

Article 358. Cadena de custòdia

1. La cadena de custòdia s'inicia en el lloc i moment en què s'obté o troba la font de prova.
2. Correspon a tots els que tinguin relació amb la font de prova, siguin funcionaris públics o particulars, l'obligació de constituir, aplicar i mantenir la cadena de custòdia, garantint la inalterabilitat de la font de prova.
3. Si per la naturalesa de l'actuació o per les tècniques que s'hagin d'aplicar per a la seva recollida, inspecció, anàlisi o dipòsit s'hagin de produir alteracions en l'estat original de les mostres o efectes intervinguts, es deixarà deguda constància en les actuacions .

Article 359 Procediment de gestió de mostres

1. Per tal de garantir la seva deguda conservació, s'han d'establir reglamentàriament els procediments de gestió i custòdia de mostres.

Aquests procediments hauran de ser observats per les institucions i les persones que tinguin relació amb les fonts de prova.

2. En tot cas es deixarà constància dels següents particulars:
 - a) La persona i el lloc en el qual es va localitzar la mostra i la documentació de la troballa.
 - b) Totes les persones que l'hagin tingut al seu càrrec i els llocs en què hi hagi estat guardada, dipositada o emmagatzemada.
 - c) El temps que hagi estat en poder de cada persona o dipositada en un determinat lloc.
 - d) El motiu pel qual la font de prova ha estat enviada a un altre lloc o ha passat a mans d'altres persones.
 - e) Les persones que han accedit a les fonts de prova, detallant en el seu cas les tècniques científiques aplicades i l'estat inicial i final de les mostres.
3. Per al compliment del que disposa l'apartat anterior, cadascuna de les persones o institucions que hagin intervingut en la gestió i custòdia de la mostra de documentar la seva intervenció en la cadena de custòdia.

Article 360. Efectes de la cadena de custòdia

1. El compliment dels procediments de gestió i custòdia de determinar l'autenticitat de la font de prova portada al judici oral i, si escau, justificar les seves alteracions o modificacions.
2. El trencament de la cadena de custòdia serà valorat pel tribunal a l'efecte de determinar la fiabilitat de la font de prova.
3. La cadena de custòdia podrà ser impugnada en el tràmit d'admissió de la prova al·legant l'incompliment dels procediments de gestió i custòdia de les mostres.

CAPÍTOL III

L'DESTRUCCIÓ I REALITZACIÓ ANTICIPADA D'EFECTES

Article 361. Destrucció

1. El fiscal pot sol·licitar al jutge de Garanties que autoritzi la destrucció dels efectes intervinguts, deixant mostres suficients dels mateixos, quan sigui necessari o convenient per la seva pròpia naturalesa o pel perill real o potencial que comporti el seu emmagatzematge o custòdia.

2. El director de l'Oficina de Recuperació d'Actius també podrà sol·licitar la destrucció dels efectes la gestió dels quals li hagi estat encomanada.

El jutge ha de resoldre el que sigui procedent, amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal.

3. Si es tracta d'efectes de comerç lícit, serà prèviament sentit el seu posseïdor o propietari, si és conegut, o la persona en el poder van ser trobats.

4. Quan es tracti de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques, el fiscal sol·licitarà al jutge de Garanties que ordeni la seva immediata destrucció, conservant mostres suficients per garantir ulteriors comprovacions o investigacions, tot això sense perjudici que, de forma motivada, consideri necessari la conservació de la totalitat.

5. Si s'ha acordat la destrucció, el secretari judicial deixarà constància de la naturalesa, qualitat, quantitat, pes i mesura dels efectes destruïts, així com dels procediments utilitzats.

Si no hi ha taxació anterior també es deixarà constància del seu valor quan la seva fixació sigui impossible després de la destrucció.

6. La destrucció dels efectes intervinguts es realitzarà d'acord amb els protocols establerts per reglament.

Article 362. Realització

1. Es poden fer els efectes de lícit comerç sense esperar el pronunciament o fermesa de la decisió.

2. S'exceptuen d'aquesta regla els efectes que tinguin el caràcter de peces de convicció i els que hagin de quedar a expenses del procediment

Article 363 Casos en què és procedent la realització

1. La realització dels efectes procedirà en els següents casos:

a) Quan siguin peribles.

b) Quan el seu propietari faci abandonament d'ells o, degudament requerit sobre la destinació de l'efecte judicial, no faci cap manifestació.

c) Quan les despeses de conservació i dipòsit siguin superiors al valor de l'objecte en si.

d) Quan la seva conservació pugui ser perillosa per a la salut o seguretat pública o pugui donar lloc a una disminució important del seu valor o afectar greument el seu ús i funcionament habituals.

e) Quan sense patir deteriorament material, es deprecien pel transcurs del temps.

2. En el supòsit de la lletra a) es procedirà a la realització dels objectes i mercaderies afectats tot i que tinguin el caràcter de peces de convicció.

Article 364 Procediment

1. En els supòsits previstos en l'article anterior, el fiscal pot sol·licitar al jutge de Garanties la realització dels efectes intervinguts.

2. El jutge, amb l'audiència prèvia del posseïdor o propietari, si és conegut, acordarà la realització dels efectes llevat que apreciï motivadament que la petició no correspon a algun dels supòsits legalment previstos, o que d'accedir-hi es causarien perjudicis irreparables.

3. Quan el bé de què es tracti estigui embargat en execució d'una resolució acordada per una autoritat judicial estrangera la seva realització no es pot dur a terme sense que aquesta prèviament ho autoritzi.

Article 365. Formes de realització dels efectes

1. La realització dels efectes pot consistir en:

- a) El lliurament a entitats sense ànim de lucre oa les administracions públiques.
- b) L'alienació per mitjà d'una persona o entitat especialitzada.
- c) La subhasta pública.

2. No obstant això, el jutge podrà encomanar la conservació, administració i realització dels efectes, béns, instruments i guanys procedents d'activitats delictives comeses en el marc d'una organització criminal a l'Oficina de Recuperació d'Actius, en els termes que estableix la aquesta llei.

Article 366. Lliurament a entitats sense ànim de lucre o Administracions Públiques

Es pot lliurar l'efecte intervingut a entitats sense ànim de lucre oa les administracions públiques en els següents casos:

- a) Quan sigui d'un valor ínfim,
- b) Quan es prevegi que la realització per mitjà d'una persona o entitat especialitzada o per mitjà de subhasta pública resultarà desproporcionadament onerosa.

Article 367. Alienació per mitjà d'una persona o entitat especialitzada o mitjançant subhasta

1. L'alienació per mitjà d'entitat o persona especialitzada o mitjançant subhasta pública es podrà dur a terme en tots els altres supòsits i s'efectuarà d'acord amb les normes que sobre aquesta matèria conté la Llei d'enjudiciament civil.

Prèviament a acordar es demanarà, en tot cas, l'informe del Ministeri Fiscal i dels interessats.

2. El producte de la venda, un cop deduïdes les despeses de qualsevol naturalesa que s'hagin produït, queda afecte al pagament de les responsabilitats civils i les costes que puguin declarar-se en el procediment.

3. En el cas de venda d'un bé embargat per ordre d'una autoritat judicial estrangera, el producte, un cop deduïdes les despeses de qualsevol naturalesa que s'hagin ocasionat, quedarà a disposició de l'autoritat ordenant, circumstància que li ha de comunicar sense dilació.

CAPÍTOL IV

L'AUTÒPSIA

Article 368 Procedència

1. En tots els supòsits de mort violenta o sospitosa de criminalitat es practicarà l'autòpsia del cadàver abans del seu enterrament o incineració.

2. Durant l'autòpsia o amb caràcter previ a aquesta, si és necessari per a la deguda identificació del cadàver, es prendran les empremtes dactilars i les mostres biològiques que siguin necessàries, i el metge forense en aquests casos requerir la presència d'especialista, facultatiu o professional.

3. El fiscal pot acordar que no es realitzi l'autòpsia si el metge forense pot dictaminar la causa de la mort sense necessitat de practicar-la.

Article 369. Realització

1. L'autòpsia, com a mètode d'investigació pericial a partir de l'examen del cadàver, consistirà en una exploració de l'anatomia del mateix destinada a informar sobre la causa de la mort i les circumstàncies en què es va produir.

2. L'autòpsia la faran els metges forenses, sense perjudici que la portin a terme els facultatius que, si és el cas, indiqui el fiscal.

3. L'autòpsia es realitzarà en els instituts de medicina legal o Instituts Anatòmics Forenses, llevat que el fiscal determini que es faci en un lloc diferent, sempre que no perjudiqui l'èxit de la investigació.

Article 370 Informe d'autòpsia

1. L'informe d'autòpsia emès en la fase d'investigació tindrà caràcter pericial i ha de ser objecte de contradicció en l'acte del judici oral quan el fiscal o alguna de les parts així ho sol·licitin.

2. En aquest cas, compareixeran al mateix els facultatius que el van portar a terme.

Article 371. Intervenció de l'investigat

Si en el moment de fer l'autòpsia s'hagués dirigit el procediment contra una persona determinada se li donarà l'oportunitat de designar un metge que concorri a la realització d'aquesta diligència.

CAPÍTOL V

L'EXHUMACIÓ

Article 372 Procedència, pràctica i efectes

1. Quan les exigències de la investigació així ho aconsellin, el fiscal pot ordenar l'exhumació d'un cadàver, a efectes de realitzar els reconeixements pericials necessaris.

2. És aplicable a l'exhumació que es disposa per l'autòpsia a la secció precedent.

3. A l'acte de l'exhumació seran citats els parents més propers del difunt, per si volguessin assistir.

4. En tot cas, practicat l'examen o l'autòpsia corresponents es procedirà a la immediata sepultura del cadàver en el lloc i condicions que es trobava, llevat que la família sol·liciti la seva incineració o trasllat i procedeixi a acordar-la.

CAPÍTOL VI

LA RECONSTRUCCIÓ DE FETS

Article 373. Procedència

Quan sigui necessari per a l'aclariment del delicte segons el contingut de les diligències practicades fins al moment, podrà el fiscal acordar la reconstrucció dels fets.

Article 374. Pràctica de la diligència

1. Correspon al fiscal dirigir la diligència de reconstrucció dels fets.

Quan hi hagi una causa que ho justifiqui, el fiscal podrà autoritzar a la Policia Judicial perquè la practiqui per si mateixa.

2. Per a la pràctica de la reconstrucció el fiscal podrà citar als testimonis que hagin presenciats els fets i a totes les persones que hagin intervingut en els mateixos.

El fiscal podrà sol·licitar la presència d'especialistes i perits que puguin aportar coneixements científics i tècnics que facilitin la reconstrucció dels fets delictius.

3. En tot cas, la reconstrucció intentarà reproduir totes les circumstàncies que, segons es desprengui dels plànols, croquis, actes de la inspecció ocular, de les declaracions dels testimonis i investigacions pericials concorrien en el moment de la comissió del fet delictiu.

4. De la diligència s'estendrà acta que serà signada per tots els presents.

Article 375 Intervenció de l'investigat

1. El investigat, si és conegut en el moment de practicar-se la diligència, podrà participar en la reconstrucció dels fets assistit de lletrat.

A aquests efectes serà citat amb l'antelació necessària.

Si es trobés privat de llibertat serà conduït al lloc en el qual la inspecció hagi de realitzar.

2. La diligència s'ha de dur a terme tot i que l'investigat o el seu advocat, citats degudament, no concorrin a la seva pràctica.

TÍTOL VI

ELS MITJANS DE RECERCA RELATIUS A L'EXAMEN DE TESTIMONIS I PERITS

CAPÍTOL I

Les declaracions dels testimonis

Article 376. L'examen de testimonis

1. El fiscal podrà fer comparèixer i declarar a totes les persones que coneguin fets o circumstàncies rellevants per a la investigació del delictes i del responsable o puguin aportar dades útils per a aquesta finalitat.

2. En el curs d'una investigació, tota persona està obligada a atendre la crida del fiscal per declarar, com a testimoni, que sàpiga sobre el que li sigui preguntat.

3. S'exceptuen del que disposen els apartats anteriors que estan exempts del deure de comparèixer o declarar davant el tribunal en l'acte del judici oral.

Article 377 Citació i compareixença

1. El testimoni ha de ser citat allà on es trobi.

Quan sigui urgent l'examen d'un testimoni, se li podrà citar perquè comparegui a l'acte, fins i tot verbalment, a la qual cosa el fiscal ordenar el pertinent als agents de policia.

El fiscal també es podrà constituir en el domicili del testimoni o al lloc on es trobi per declaració.

2. Si el testimoni no té domicili conegut o s'ignora el seu parador, el fiscal ordenarà als funcionaris de policia que el descobreixin i l'informin del resultat de les seves indagacions en el termini que els hagi fixat.

3. Quan es tracti de funcionaris o de treballadors per compte d'altri, el superior jeràrquic o l'ocupador, segons el cas, estan obligats a facilitar la compareixença del testimoni en el dia i hora en què hagi estat citat.

La compareixença del testimoni tindrà, a l'efecte de l'ordenament laboral i funcional, la consideració de compliment d'un deure inexcusable de caràcter públic i personal.

4. Excepte en els supòsits expressament exceptuats de l'obligació de comparèixer, si el testimoni no es presenta a la primera citació ni al·lega una causa justa, el fiscal li imposarà una multa de fins al triple del salari mínim interprofessional mensual, sens perjudici de sentir amb posterioritat i deixar la multa sense efecte a la vista del que al·legui.

Si el testimoni persisteix en la seva negativa, se li farà comparèixer per la força pública.

5. El decret que imposi una sanció a un testimoni del fet de la seva incompareixença pot ser impugnat d'acord amb el procediment que preveu l'article 109 d'aquesta Llei.

Article 378. Testimonis residents fora de la circumscripció del fiscal

1. Si el lloc de residència del testimoni es troba fora de la seu de la Fiscalia on ha de prestar declaració i el testimoni no pugués desplaçar-se, el fiscal atenent a la gravetat dels fets objecte d'investigació i a la rellevància del testimoni pot acordar:

- a) comissionar al fiscal del lloc en què es trobi el testimoni perquè l'obtingui,
- b) que la declaració es faci per mitjà de videoconferència,
- c) traslladar-se al lloc on es trobi el testimoni per a rebre declaració.

2. En el supòsit previst en l'letra a), s'han de comunicar al fiscal que hagi de fer la diligència les preguntes a les que el testimoni hagi contestar, sens perjudici de fer les que consideri convenients per al millor aclariment dels fets.

3. Quan el testimoni que hagi de declarar resideixi fora del territori nacional s'actuarà d'acord amb el que estableixen els tractats i convenis subscrits per Espanya sobre cooperació jurídica internacional.

Article 379 Pràctica de l'interrogatori

1. El testimoni està obligat a identificar-se i, a aquest efecte, cal demanar en primer lloc pel seu nom i cognoms, edat, domicili i activitat professional.

A continuació, se us demanarà per la seva relació amb els fets investigats i amb les persones relacionades amb el delictes, així com si té amb qualsevol d'ells parentiu, amistat o qualsevol altra relació personal o professional.

També se li preguntarà si ha estat condemnat abans per delictes contra l'Administració de Justícia.

2. El testimoni no està obligat a declarar sobre fets o contestar preguntes de les quals pugui derivar la seva pròpia responsabilitat penal.

Si en el curs de la seva declaració es posa de manifest aquesta circumstància, se suspendrà immediatament la diligència i es procedirà d'acord amb el que estableix aquesta llei per a la declaració de l'investigat.

3. El fiscal, en el seu cas, informarà el testimoni de les exempcions a l'obligació de declarar per raó de parentiu que estableix l'article 570 d'aquesta llei.

4. El fiscal, abans de rebre declaració, fer saber al testimoni l'obligació de declarar i de no faltar a la veritat en el seu testimoni, després de la qual cosa li instarà que relati tot el que sàpiga sobre els fets investigats i les persones que en ells hagin intervingut.

Si fos necessari per tal de completar la declaració, el fiscal li fan les preguntes que consideri necessàries.

Article 380 Deures del testimoni

1. Acabada la declaració, el fiscal ha de fer saber al testimoni que està obligat a posar en coneixement de la fiscalia o del tribunal que conegui de la causa dels canvis de domicili que faci fins a ser citat per al judici oral.

2. El fiscal, però, pot autoritzar que el testimoni designi el seu domicili social, lloc de treball o una altra direcció diferent de la de la seva residència habitual, si hi ha motius per témer que la designació d'aquest últim pugui posar en perill al propi testimoni, o un familiar o una altra persona amb la qual estigui íntimament vinculat.

3. Així mateix li farà saber l'obligació de comparèixer per declarar totes les vegades que anomenat i se'l citi per a això.

4. També li advertirà que està obligat a mantenir la reserva de la seva declaració, quedant prohibit revelar el contingut del seu testimoni o fer manifestació pública sobre el mateix.

5. Aquestes prevencions s'han de fer constar al final de la diligència de la declaració.

Article 381. Documentació de la declaració

1. La declaració del testimoni ha de ser consignada en un acta escrita en la qual constarà la data i els noms dels assistents.

El testimoni pot llegir per si mateix el contingut de la seva declaració.

Si no ho fa, se li llegirà en l'acte.

2. L'acta de la declaració serà signada per tots els assistents. Si el testimoni es nega, s'ha de fer constar indicant la causa de la negativa.

3. Sense perjudici de l'anterior, la declaració serà registrada en un suport apte per a la gravació i la reproducció del so i de la imatge.

Article 382. Declaració del testimoni menor d'edat, malalt o discapacitat

1. Serà d'aplicació per als testimonis menors d'edat, malalts o discapacitats les previsions que per a les víctimes es contenen en l'article 68.

2. Sense perjudici del que estableix l'article 513, la declaració dels testimonis menors d'edat, malalts o discapacitats es realitzarà en la forma i condicions establertes per obtenir-la en el judici oral.

Article 383. Testimoni protegit

Quan s'hagi de prestar declaració una testimoni la protecció hagi estat acordada de conformitat amb el que estableix la llei, el fiscal en atenció al grau de risc o perill que hi hagi podrà adoptar les següents mesures de protecció:

a) Que no consti en les diligències que es practiquin el nom, cognoms, domicili, lloc de treball i professió, ni qualsevol altra dada que pugui servir per identificar el testimoni, utilitzant un nombre o qualsevol altra clau per a designar a les actuacions.

b) Que s'utilitzi qualsevol procediment que impossibiliti la seva identificació visual i si fos necessari distorsioni la seva veu.

c) Que es mantingui la reserva del seu domicili i que les citacions que s'hagin d'efectuar es facin a través de la unitat policial encarregada de la protecció de testimonis.

Article 384. Declaració de l'agent encobert sota una identitat suposada

Els funcionaris policials que en ocasió d'una actuació encoberta hagin actuat amb identitat suposada de conformitat amb el que preveu l'article 410 d'aquesta Llei, podran mantenir-la durant la investigació, i és aplicable en tot cas les mesures per a la protecció de testimonis.

Article 385. Disposició general

1. En tot el no previst expressament en aquest capítol s'estarà al que es disposa per la declaració dels testimonis en l'acte del judici oral.

2. El mateix règim establert en els articles anteriors d'aquest capítol s'observarà per la policia judicial en la presa de declaracions dels testimonis, en tot el que sigui aplicable.

CAPÍTOL II

L'EXAMEN PERICIAL

Article 386. Procedència

S'ha d'acordar la realització d'un informe pericial quan, per conèixer algun fet o circumstància rellevant per al procediment o adquirir certesa sobre aquests, fossin necessàries o convenients coneixements científics, artístics, tècnics o pràctics.

Article 387. Perits

Tenen la consideració de perits:

a) Aquells que posseeixin el títol oficial que correspongui a la matèria objecte del dictamen.

b) Els que per tractar-se de matèries no compreses en títols oficials tinguin coneixements o pràctiques especials sobre l'objecte de la perícia.

Article 388. Designació

1. El fiscal podrà designar els perits que estimi oportú perquè emetin el dictamen corresponent sobre els aspectes que siguin sotmesos a la seva consideració.

Es podran designar dos o més perits quan resultin necessaris per la complexitat de la perícia o per una altra causa justificada.

2. La designació s'ha de fer entre el personal tècnic adscrit a la Fiscalia, o, si no, a càrrec de funcionaris, organismes o serveis tècnics dependents de les administracions públiques.

3. Excepcionalment i quan per inexistència de tècnics en la matèria de què es tracti, no és possible la designació de perits dependents de la Fiscalia o de les administracions públiques, es podrà designar un perit privat.

Article 389. Crida, acceptació i nomenament

1. La designació s'ha de comunicar al perit, el qual, en el termini de tres dies, ha de manifestar si accepta el càrrec.

Només podran negar-se a aquesta acceptació aquells en qui concorri causa d'abstenció o no tinguessin obligació de declarar com a testimonis.

Aquesta comunicació no serà necessària quan es tracti de subjectes o organismes col·laboradors de la Fiscalia.

2. Benvolguda la causa al·legada per rebutjar el càrrec, es procedirà a nou nomenament, substituint al nomenat pel nou perit que el fiscal consideri oportú.

Aquest procediment s'ha d'aplicar successivament fins que s'hagi completat la designació.

3. Acceptat l'encàrrec, el perit ha de manifestar, sota jurament o promesa de dir la veritat, que actuarà amb la màxima objectivitat possible, així com que coneix les sancions que podrien imposar si infringeix els deures inherents al seu càrrec.

Article 390. Abstenció i recusació del perit

1. Només podran ser recusats els perits designats pel fiscal.

2. Són causes d'abstenció i, si escau, de recusació:

1r Ser cònjuge o parent per consanguinitat o afinitat, dins el quart grau civil d'una de les parts o dels seus advocats o procuradors.

2n Tenir interès directe o indirecte en l'afet o en un altre de semblant.

3r Estar o haver estat en situació de dependència o de comunitat o contraposició d'interessos amb alguna de les parts o amb els seus procuradors o advocats.

4t Amistat íntima o enemistat amb qualsevol de les parts o els seus procuradors o advocats.

5è Tenir amb el jutge de Garanties i el fiscal responsable de la investigació alguna de les relacions a què es refereixen els apartats anteriors.

6è Que hagin emès anteriorment sobre el mateix fet un dictamen contrari a la part recusant, ja sigui dins o fora del procés.

7è Haver prestat serveis com a perit a la part a la que perjudiqui o en siguin dependents o socis.

8è Tingut participació en una societat, establiment o empresa que sigui part en el procés.

9è Qualsevol altra circumstància, degudament acreditada, que els faci desmerèixer en el concepte professional.

3. Si el perit designat considera que concorre alguna de les causes anteriors haurà de manifestar el seu rebuig al càrrec en el termini de tres dies des de la comunicació de la designació.

Article 391 Procediment de recusació

1. La part que tingui coneixement que concorre alguna de les causes d'abstenció en un perit, si aquest no s'hagués abstingut, ho ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal, proposant la seva recusació per escrit, després de l'acceptació de l'encàrrec.

2. L'escrit es traslladarà al perit recusat, el qual manifestarà, en el termini de tres dies, si reconeix la causa al·legada.

Si la reconeix, el fiscal, sempre que la considera fonamentada, procedirà a la seva substitució.

3. Si el perit nega la causa de recusació i el fiscal, practicades les diligències oportunes no la considera fundada, ha de dictar un decret declarant que no concorre la causa de recusació al·legada.

4. Aquesta resolució no serà impugnable, sense perjudici del que estableix l'article 543.

Article 392. Determinació de l'objecte del reconeixement

1. El fiscal ha de determinar l'objecte del dictamen, així com els instruments, efectes i mostres que han de lliurar-se al perit.

Igualment ha d'assenyalar el termini en el qual el perit haurà d'aportar el seu informe per escrit.

2. Els mateixos terminis regiran per als informes elaborats pels perits designats per les parts.

3. Si la perícia pugui practicar subjectes o organismes col·laboradors de la Fiscalia, una vegada que la policia hagi recollit el cos del delictes, ha de traslladar immediatament la diligència estesa al fiscal i conservarà els objectes intervinguts.

El fiscal, si ho considera convenient, podrà ordenar a la policia la remissió directa del que hagi de ser objecte d'anàlisi pericial als subjectes o organismes col·laboradors de la fiscalia, proposant al mateix temps l'objecte de la perícia.

4. Si calgués destruir o alterar els objectes del reconeixement, es conservarà sempre que sigui possible, una mostra que permeti realitzar un nou examen. Els pèrits, no obstant això, han de tenir cura d'evitar qualsevol alteració en l'objecte de la perícia que no sigui estrictament necessària per a l'emissió de l'informe.

5. El perit tindrà accés a l'expedient de la investigació quan el coneixement del mateix sigui necessari per a l'elaboració del dictamen.

No obstant això, el fiscal podrà denegar aquest accés en els casos en què es pugui posar en perill la investigació.

Article 393. Intervenció de l'investigat

1. Quan s'hagi acordat la pràctica de la perícia, la resolució per la qual s'acordi serà notificada a l'investigat, qui podrà, en el termini de tres dies, proposar aquells punts als quals s'ha d'estendre el dictamen, aportar altres instruments o efectes per a la seva anàlisi conjunta o designar un perit a càrrec seu perquè concorri al reconeixement.

2. El fiscal, si considera que són pertinents i útils a fi de la perícia, els transmetrà als perits, que es pronunciaran sobre ells si disposen dels mitjans tècnics apropiats.

3. Si el fiscal considera que són impertinents o inútils, podrà l'investigat reiterar en la investigació complementària de conformitat amb el que estableix l'article 494.

Article 394. Contingut de l'informe

L'informe pericial s'elaborarà per escrit i hi ha de constar:

a) La descripció de l'objecte de la perícia, l'estat i manera en què es troba i les manipulacions que s'hagin efectuat al llarg del reconeixement.

b) La relació detallada de totes les operacions practicades pels pèrits i del seu resultat.

c) Les conclusions que es formulin, que hauran d'expressar-se de manera clara i entenedora.

d) Les observacions formulades per les parts o els seus perits en l'acte del reconeixement.

CAPÍTOL III

ELS METGES FORENSES

Article 395. Pericial del metge forense

1. Els metges forenses que regula l'article 479 de la Llei orgànica del poder judicial estan obligats a prestar l'assistència tècnica en les matèries de la seva disciplina professional.

2. Correspon, en tot cas, als metges forenses:

a) L'emissió d'informes i dictàmens medicolegals.

b) La realització de les investigacions en el camp de la Patologia Forense i de les pràctiques tanatològiques que els siguin requerides.

c) El control periòdic dels lesionats i la valoració dels danys corporals que siguin objecte d'actuacions processals, així com l'assistència o vigilància facultativa als detinguts.

d) L'atenció a la demanda d'informació toxicològica.

Article 396. Abstenció i recusació

1. Els metges forenses estan obligats a posar en coneixement del Ministeri Fiscal, les circumstàncies que puguin justificar la seva abstenció.

2. S'aplicaran als metges forenses les prescripcions respecte de la recusació dels perits.

Article 397. Cooperació amb altres facultatius

1. Quan en algun cas, a més de la intervenció del metge forense, el fiscal consideri necessària la cooperació d'un o més facultatius, farà l'oportú nomenament.

El que estableix el paràgraf anterior tindrà també lloc quan per la naturalesa de la perícia, el metge forense cregui necessària la cooperació d'un més facultatiu o especialistes, i el fiscal ho estimi així.

2. Quan per a l'emissió de l'informe, el metge forense necessiti l'accés a historials clínics, es procedirà d'acord amb el que estableix l'article 416.

Article 398. Assistència al pacient

1. En els casos de lesions, correspon al metge forense el control periòdic dels lesionats i la valoració dels danys corporals que siguin objecte d'actuacions processals, sense perjudici de l'assistència que pugui correspondre als facultatius designats pel lesionat o la seva família .

En tot cas, el metge forense podrà sol·licitar als facultatius que assisteixen al lesionat que donin part del seu estat i avenços en els períodes que se'ls assenyalin, i així que ocorri qualsevol novetat que mereixi ser posada en el seu coneixement.

2. El investigat tindrà dret a designar un facultatiu que dictami sobre l'assistència al pacient i la valoració dels danys corporals.

3. El que disposa aquest article també és aplicable quan el pacient ingressi a la presó, hospital o un altre establiment i sigui assistit pels facultatius dels mateixos.

Article 399. Disconformitat sobre el tractament

Quan el metge forense o els perits designats pel fiscal o les parts no estan conformes amb el tractament emprat pels facultatius que el pacient o la seva família haguessin nomenat, ho comunicarà al fiscal.

TÍTOL VII

LES INVESTIGACIONS encobertes

CAPÍTOL I

LA CIRCULACIÓ I LLIURAMENT vigilades

Article 400. Contingut

1. Es pot acordar la diligència de circulació o entrega vigilada quan sigui imprescindible per descobrir, identificar o aprehendre els responsables criminals del delictes investigat o per auxiliar a les autoritats estrangeres als mateixos fins.

2. La circulació o entrega vigilada consistirà a permetre que circulin per territori nacional o en surtin o hi entrin, amb el coneixement i sota la supervisió de les autoritats, les remeses de

substàncies o altres elements il·lícits o sospitosos de contenir, o els béns materials, espècies, objectes i efectes que es ressenyen a continuació:

- a) drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques a què es refereixen els articles 368 a 372 del Codi penal,
- b) equips, materials i substàncies a què es refereix l'article 371 del Codi penal,
- c) explosius, substàncies inflamables o corrosives, tòxiques i asfixiants, o qualssevol altres matèries, aparells o artificis que puguin causar estralls,
- d) objectes o béns de valor artístic, històric, cultural, científic o monumental,
- e) els béns i guanys procedents de les activitats delictives tipificades en els articles 301 a 304 i 368 a 372 del Codi penal,
- f) Els béns, materials, objectes i espècies animals i vegetals a què es refereixen els articles 332, 334, 386, 399 bis, 566, 568 i 569, també del Codi penal.

3. Quan les circumstàncies operatives ho justifiquin o quan la mesura hagi complert la seva finalitat, es procedirà a la confiscació de les substàncies o elements posats en circulació o que hagin estat lliurats.

Article 401. Autorització de circulació i lliuraments vigilats

1. La circulació i lliurament controlat haurà de ser autoritzada pel Ministeri Fiscal.

A aquest efecte, quan la policia judicial adverteixi en el curs d'una investigació la necessitat de practicar-la, el cap de la unitat de sol·licitar motivadament d'aquella preceptiva autorització.

2. En casos d'extraordinària o urgent necessitat, els caps de les unitats de policia poden autoritzar la circulació i lliurament vigilat de les mercaderies a què es refereix l'article anterior, informant immediatament al fiscal perquè ratifiqui o revoqui la mesura.

El Ministeri Fiscal, en el termini màxim de vint-ratifcarà la mesura o ordenar a la policia que la deixi sense efecte.

3. Si no s'ha incoat cap investigació sobre els fets delictius, el fiscal, tan aviat rebí la sol·licitud, ha de disposar la iniciació del procediment d'investigació sobre els fets que motiven la circulació o entrega vigilada.

La decisió de no procedir a la incoació del procediment investigador comportarà el cessament immediat de la mesura adoptada per la Policia Judicial.

Article 402 Resolució

1. La mesura de circulació i lliurament vigilat s'ha d'acordar i, si escau, ratificar per decret, en el qual es contindran els següents particulars:

- a) la descripció detallada dels fets delictius objecte d'investigació,
- b) els elements, béns, substàncies o matèries a què es refereix la circulació o lliurament controlat,
- c) els responsables de l'enviament o els qui estiguin relacionats amb ell,
- d) el lloc d'origen de la mercaderia o d'entrada en el territori espanyol i el lloc del lliurament, si aquest fos conegut.

2. En la mateixa resolució en la qual el fiscal autoritzi o ratifiqui la circulació i lliurament controlat de decretar el secret total o parcial del procediment investigador, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, i ha de disposar la formació d'una peça separada.

Article 403. Execució

1. L'execució de la mesura correspon a la policia judicial que haurà de mantenir informat el fiscal competent de la ruta seguida pels efectes o elements vigilats, del seu itinerari i destí, així com de les diferents persones que es relacionin amb l'enviament.

2. Quan en el marc d'una actuació de cooperació amb les autoritats d'un altre Estat, els efectes i elements vigilats hagin de sortir de territori nacional sense que les autoritats espanyoles hagin d'interceptar, la Policia Judicial de comunicar al fiscal, tan aviat li consti, la identitat de la agent o funcionari estranger a càrrec que ha de quedar la vigilància i control dels béns i mercaderies objecte del lliurament vigilada un cop abandonin el territori espanyol.

Article 404. Substitució dels elements objecte de la circulació o lliurament vigilades

1. Només amb l'autorització del Ministeri Fiscal poden substituir les substàncies i elements objecte de circulació i lliurament vigilat per altres simulades i innòcues.

2. En aquest cas, una vegada dictat el decret autoritzant i interceptada la remesa, es reclamarà la intervenció del secretari judicial perquè la substitució d'aquestes substàncies es realitzi amb la seva intervenció, estenent l'acta corresponent.

3. Realitzada la intervenció dels efectes substituïts, s'ordenarà la seva anàlisi, deixant constància en el procediment d'investigació tant de la naturalesa de les substàncies intervingudes com de la seva quantitat.

Article 405. Intercepció i obertura

1. Fora dels casos a què es refereix l'article anterior, un cop s'hagi produït dins del territori nacional la intervenció definitiva de l'enviament, es procedirà a la seva obertura, que es realitzarà amb la participació de la persona investigada assistida de l'advocat que hagi designat o, si és el cas, del que se li designi d'ofici.

2. Si l'investigat està detingut necessàriament concorrerà a l'obertura el detingut assistit d'advocat.

Si els detinguts es troben en una altra circumscripció i no fos possible el seu trasllat, se li donarà l'oportunitat que designi la persona que assisteixi en el seu nom i, si no la nomeni o el nomenat no pugui desplaçar-se, es designarà un advocat del torn d'ofici perquè el representi.

CAPÍTOL II

L'AGENT ENCOBERT

Article 406. Àmbit d'aplicació

1. Es pot autoritzar l'actuació com a agent encobert de qui siguin funcionaris de la policia judicial perquè, ocultant aquesta condició, s'infiltrin en una organització criminal.

2. Aquesta diligència només podrà ser autoritzada quan hi hagi indicis racionals de la comissió d'un delictes d'organització criminal que preveu l'article 570 bis del Codi penal sempre que en l'organització investigada concorri alguna de les següents circumstàncies:

a) que tingui per objecte la comissió de delictes greus,

b) que, tot i tenir per objecte la comissió de delictes menys greus, doni-hi alguna de les circumstàncies assenyalades en l'apartat 2 d'aquest precepte.

3. En tot cas, es pot autoritzar aquesta diligència quan concorrin indicis de la comissió d'un delictes d'organització o grup criminal terrorista contingut en l'article 571 del Codi penal.

4. L'agent encobert podrà estendre la seva investigació als delictes que l'organització investigada pugui haver comès en el passat o estigui preparant cometre o es cometin durant la infiltració sempre que l'autorització judicial s'estengui expressament a cada un d'ells.

Si el concret delictes sobre el qual l'agent encobert obtingui informacions rellevants no ha estat objecte d'un procediment d'investigació anterior, la comunicació de delictes que faci al Ministeri Fiscal tindrà el valor de denúncia.

En aquest cas, el fiscal responsable del procediment podrà sol·licitar l'autorització del jutge de Garanties per estendre la recerca mitjançant l'agent encobert a aquesta nova infracció.

Si el delictes del qual tingui notícia l'agent encobert és o ha estat objecte d'un altre procediment d'investigació, el fiscal ha de demanar autorització del jutge de Garanties competent per al mateix, instant en el seu cas la reobertura.

5. La utilització d'un agent encobert només podrà ser autoritzada quan no hi hagi altres mitjans d'investigació alternatius que permetin esbrinar la concreta estructura i distribució de tasques o funcions, els centres de decisió, els mitjans i els integrants de l'organització criminal, les seves maneres operatius i els seus àmbits geogràfics d'actuació, o qualsevol altra informació imprescindible per aconseguir el seu desmantellament o la paralització de la seva activitat criminal.

Article 407. Subjectes que poden actuar de manera encoberta

1. Cap funcionari policial pot ser obligat a actuar com a agent encobert.
2. En cap cas els particulars podran actuar com a agents encoberts.
3. No tenen aquesta consideració els confidents ni els penedits.

Article 408. Sol·licitud del Ministeri Fiscal

1. La sol·licitud que el Ministeri Fiscal dirigeixi al jutge de Garanties haurà d'acreditar suficientment el compliment dels requisits que estableix aquesta Llei per a la utilització d'agents encoberts en el curs d'una investigació penal.

En concret haurà d'aportar indicis fundats de l'existència d'una organització criminal de les assenyalades en l'article 407 i de la pertinença i col·laboració de la persona investigada amb la mateixa.

2. Així mateix, la sol·licitud haurà de justificar suficientment la necessitat de practicar aquesta diligència a l'efecte d'esbrinar la concreta estructura i distribució de tasques o funcions, els centres de decisió, els mitjans i els integrants de l'organització criminal, els seus modes operatius i els seus àmbits geogràfics d'actuació, o qualsevol altra informació imprescindible per aconseguir el seu desmantellament o la paralització de la seva activitat criminal.

3. En formular la sol·licitud, el fiscal decretarà el secret total o parcial de les investigacions i de disposar la formació de la corresponent peça separada.

Article 409. Resolució judicial

1. La resolució judicial per la qual s'acordi la intervenció d'un agent encobert ha de contenir els aspectes següents:

- a) Els indicis dels quals es deriva l'existència d'una organització criminal de les que permeten utilitzar aquest mitjà d'investigació.
- b) La identificació de la persona o persones que estiguin sent investigades i els indicis de la seva pertinença o col·laboració amb aquesta organització.
- c) Els motius pels quals la utilització de l'agent encobert resulta imprescindible per a l'assoliment de les finalitats que estableix aquesta Llei.
- d) La informació o informacions que es pretenen obtenir a través de l'actuació de l'agent i la seva rellevància per a la investigació del fet delictiu investigat.
- e) L'autorització a l'agent encobert perquè utilitzi una identitat suposada.
- f) La durada de la mesura, que no podrà excedir de sis mesos, prorrogables per un termini igual si es mantenen les condicions que van determinar la seva adopció

2. Igualment la resolució s'ha de pronunciar sobre la ratificació de l'extensió del secret de la investigació acordada pel fiscal.

Article 410. Actuació mitjançant identitat suposada

1. Quan s'hagi autoritzat l'actuació de l'agent encobert sota una identitat suposada, aquesta li serà atribuïda pel Ministeri de l'Interior.

Amb aquesta finalitat, es podran crear i modificar els corresponents documents d'identificació, així com adoptar qualsevol altres mesures per reforçar l'aparença real de la nova identitat.

2. Els agents encoberts, quan sigui necessari per preservar la seva seguretat, podran actuar en el tràfic jurídic i social amb la nova identitat que se li atribueixi.

3. La resolució en la qual el Ministeri de l'Interior confereix la identitat suposada reflectirà també la veritable i es conservarà en una peça separada i secreta.

4. La identitat de l'agent encobert podrà mantenir-se en secret fins i tot quan hagi acabat la investigació.

Només l'autoritat judicial pot accedir a la identitat de l'agent encobert i, si escau, autoritzar que es reveli quan no hi hagi risc per a la vida, la integritat o la llibertat de l'agent o d'altres persones.

Article 411. Desenvolupament de la investigació

1. L'autorització judicial de la intervenció de l'agent encobert empara les actuacions que realitzi en el curs de la investigació, encara que s'hagi de veure afectat el dret a la intimitat de les persones investigades.

2. Si com a conseqüència de l'actuació de l'agent encobert hagués de veure afectat algun altre dret fonamental, caldrà obtenir la corresponent autorització del jutge de Garanties, a instància del Ministeri Fiscal i amb observança dels requisits establerts en la Constitució i en aquesta llei per a l'execució de l'acte d'investigació que específicament hagi d'autoritzar.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, l'agent encobert podrà entrar al domicili de la persona investigada amb el consentiment del seu titular, encara que hagi estat prestat amb desconeixement de la seva condició d'agent de l'autoritat.

4. Els agents encoberts, tan aviat com els sigui possible tenint en compte el necessari per garantir la seva seguretat, han d'informar detalladament al Ministeri Fiscal del desenvolupament de les investigacions.

Article 412. Responsabilitat per conductes delictives durant la infiltració

1. En cap cas l'agent encobert podrà instigar, promoure o provocar actuacions delictives.

2. L'agent encobert està exempt de responsabilitat per aquelles actuacions que siguin conseqüència necessària del desenvolupament de la investigació, sempre que siguin proporcionades a la finalitat de la mesura, no comportin la lesió a un bé jurídic de més valor que el que tracten de protegir i sempre que estiguin directament relacionades amb l'activitat delictiva de l'organització criminal investigada.

Article 413. Declaració testifical de l'agent encobert

1. Els funcionaris de la policia judicial que haguessin actuat com a agents encoberts podran utilitzar la identitat suposada que se li hagués donat quan hagin de testificar en el judici oral que s'obri en relació amb els fets investigats, sempre que així ho acordi el tribunal mitjançant resolució judicial motivada.

2. En tot cas, els és aplicable el que preveu la normativa reguladora per a la protecció dels testimonis.

Article 414. Utilització de les informacions obtingudes en altres processos

Les informacions obtingudes per l'agent encobert només podran ser utilitzades en una altra investigació o procediment penal quan:

a) hi hagi una autorització del jutge de Garanties competent per conèixer de la nova investigació i

b) sigui necessària per a l'aclariment d'un delicte respecte del qual podria haver-se acordat aquesta diligència.

TÍTOL VIII
ELS MITJANS DE RECERCA RELATIUS A DADES PROTEGITS
CAPÍTOL I

L'ACCÉS I TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

Article 415. Accés a dades personals contingudes en fitxers

1. El fiscal podrà requerir a qualsevol persona física o jurídica, pública o privada, les dades personals registrades en els seus fitxers que siguin necessàries per al descobriment o comprovació del fet investigat, llevat que la cessió dels mateixos estigui subjecta expressament a autorització judicial.

A aquests efectes, s'entendrà per fitxer tot conjunt organitzat de dades de caràcter personal, sigui quina sigui la forma o modalitat de la seva creació, emmagatzematge, organització i accés.

2. S'exceptuen en tot cas els fitxers mantinguts per persones físiques en l'exercici d'activitats exclusivament personals o domèstiques.

Per a l'accés a les dades contingudes en aquests últims s'estarà, en defecte de consentiment, al que disposa aquesta Llei per al registre de llibres, papers, efectes i documents o per a les intromissions i registres en ordinadors o dispositius electrònics o sistemes d'emmagatzematge massiu de memòria.

Article 416. Històries clíniques

Als fins de la indagació del delictes i la identitat del seu autor, es poden sol·licitar les historials clínics de l'investigat o de tercers, que en tot cas requerirà autorització del jutge de Garanties.

La sol·licitud del fiscal exposarà els motius pels quals és necessari l'accés a l'historial clínic, així com els aspectes o punts concrets de la història mèdica als quals s'ha de tenir accés, a la qual cosa es podrà acompanyar a la sol·licitud un informe del metge forense.

Article 417. Anàlisi informatitzat de dades de caràcter personal per a la realització de recerques selectives

1. Als fins d'indagació del delictes i la identitat del seu autor, el Ministeri Fiscal pot sol·licitar al jutge de Garanties que autoritzi el tractament creuat mitjançant de dades de caràcter personal que es trobin emmagatzemats en arxius corresponents a qualssevol persones, organismes o institucions públics o privats diferents dels arxius policials.

2. La sol·licitud haurà de justificar que concorren els següents requisits:

a) que hi hagi indicis d'un fet que tingui els caràcters d'algun dels delictes castigats amb una pena igual o superior als tres anys de presó.

b) que sigui d'preveure que a través de la recerca podran obtenir informacions necessàries per a la determinació del seu autor o l'esbrinament del seu parador, sempre que aquestes informacions no es puguin obtenir mitjançant un altre mitjà d'investigació menys costós.

3. La resolució judicial que autoritzi el tractament creuat de dades de caràcter personal ha de consignar les dades que cal obtenir en cada cas per fer la comparació, el nom de la persona, institució o organisme obligat a facilitar-los i els criteris de recerca d'acord amb els que han de ser tractades les dades.

4. Per a l'execució de la mesura la Policia Judicial es dirigirà a la persona o organisme corresponent per tal de sol·licitar i obtenir les dades designats en la resolució.

En cas de resultar desproporcionadament difícil o costosa el lliurament aïllada de les dades, es facilitaran tots aquells continguts en els arxius de què es tracti, si bé només podran ser utilitzats aquells als quals es refereixi l'autorització judicial.

5. Tota persona, organisme o institució haurà de prestar la col·laboració que li sigui requerida per a la pràctica de la diligència de tractament creuat de dades de caràcter personal.

6. Totes les informacions que concordin amb algun dels criteris de recerca es seleccionaran i s'emmagatzemaran en un registre separat per a ser objecte d'ulteriors comprovacions.

7. Completada l'activitat de confrontació de la informació, les dades facilitades han de ser retornats sense demora a la persona, organisme o institució que els hagi facilitat.

Les dades personals transferits a l'arxiu separat es cancel·laran tan aviat es constati que no tenen interès per a la investigació.

8. La resolució judicial que acordi aquesta mesura serà posada en coneixement de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Article 418. Confrontació de dades

Als fins d'indagació del delictes o determinació del parador d'una persona buscada en relació amb el procediment, el fiscal pot ordenar el tractament creuat de les dades personals continguts en diferents procediments penals.

CAPÍTOL II

LA CONSERVACIÓ DE DADES RELATIVES A LES COMUNICACIONS ELECTRÒNIQUES

Article 419. Obligació de comunicar

El fiscal podrà requerir als operadors i proveïdors de serveis de la societat de la informació perquè comuniquin les dades que posseeixin o que estiguin sota el seu control relatius als abonats en relació amb els serveis que presten.

Article 420. Concepte de dades relatives als abonats

Als efectes de l'article anterior, per dades relatives als abonats s'entén qualsevol informació que permeti determinar:

- a) El tipus de servei de comunicacions utilitzat i el període de servei.
- b) La identitat, l'adreça postal o geogràfica i el número de telèfon de l'abonat, així com qualsevol altre nombre d'accés o informació sobre facturació i pagament que es trobi disponible sobre la base d'un contracte o d'un acord de prestació de serveis.
- c) Qualsevol altra informació relativa al lloc en què es trobin els equips de comunicacions, disponible sobre la base d'un contracte o d'un acord de serveis.

Article 421. Autorització judicial

Per a la revelació de les dades sobre el tràfic o sobre el contingut es requerirà sempre l'autorització prèvia del jutge de Garanties, d'acord amb el que estableix aquesta llei per a la intercepció de les telecomunicacions.

Article 422. Ordre de retenció

Sense perjudici del que disposa la llei de conservació de dades relatives a les comunicacions electròniques i a les xarxes públiques de comunicacions, el fiscal pot ordenar als operadors i proveïdors de serveis de la societat de la informació que hagin participat en la transmissió d'una comunicació, la conservació i protecció de les dades obtingudes durant el procés de comunicació fins que s'obtingui l'autorització judicial a què es refereix l'article anterior.

Article 423. Durada de la mesura

La retenció es mantindrà fins que el jutge resolgui sobre l'autorització sol·licitada.

Article 424. Obligació de col·laboració

Els operadors i proveïdors de serveis de la societat de la informació estan obligats a prestar la seva col·laboració en el desenvolupament d'aquestes diligències, així com a mantenir en secret qualsevol extrem en relació amb les mateixes, sense perjudici de la seva obligació de declarar com a testimonis en el procediment, si són citats.

**LLIBRE IV
DEL PROCEDIMENT DE RECERCA**

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 425 Direcció i control de la investigació

1. El Ministeri Fiscal dirigeix el procediment d'investigació.

En la investigació dels delictes, els membres de les forces i cossos de seguretat obeeixen les ordres i instruccions.

2. El jutge de Garanties controla el procediment d'investigació dictant les resolucions i realitzant les actuacions que la llei li reserva expressament.

Article 426 Objecte del procediment

El procediment d'investigació té per objecte aclarir els fets i circumstàncies del delictes i esbrinar qui són els responsables de la seva comissió.

Article 427. Contingut del procediment

1. El procediment d'investigació es limitarà a la pràctica de les diligències imprescindibles per adoptar una decisió fundada sobre l'exercici de l'acció penal.

2. Durant la investigació s'han d'adoptar les mesures necessàries per assegurar el desenvolupament i resultat del procés penal, així com per protegir els drets dels ofesos i perjudicats.

Article 428. Prohibició de causes generals

1. Queden prohibides les causes generals.

Cap procediment d'investigació té per objecte la indagació genèrica sobre la conducta o activitats d'una persona.

No es podrà fer objecte d'investigació a un grup indeterminat de persones

2. Llevat del que estableix aquesta Llei per als supòsits de connexitat, cada fet investigat donarà lloc a la incoació d'un únic procediment.

Article 429 Prohibició d'investigacions prospectives

1. Queden prohibides les investigacions prospectives.

2. No s'iniciarà un procediment d'investigació sinó en virtut de la notícia de la comissió d'un fet concret que tingui els caràcters d'infracció penal.

Article 430. Iniciació del procediment d'investigació

El Ministeri Fiscal ha de disposar la incoació del procediment d'investigació quan tingui notícia de la comissió d'una infracció penal:

a) en virtut de denúncia

b) com a conseqüència d'una investigació de la policia

c) d'ofici

TÍTOL II

LA DENÚNCIA

Article 431. Obligació de denunciar

1. Qualsevol persona que hagi presenciat la comissió d'un delictes perseguible d'ofici està obligada a denunciar immediatament davant la policia o davant del Ministeri Fiscal.

2. També estan obligats a denunciar els que per raó del seu càrrec, professió o ofici tinguin notícia de la perpetració d'alguns delictes, encara que no ho hagin presenciat.

Article 432. Exempcions al deure de denunciar

El deure de denunciar no comprèn:

- a) als menors d'edat i els incapacitats judicialment
- b) a qui, d'acord amb el que disposa aquesta Llei, estiguin exempts del deure de declarar per raó de secret professional respecte dels fets de què es tracti.
- c) als qui estiguin units al responsable del fet delictiu per un vincle familiar o afectiu que d'acord amb aquesta llei els eximeixi de l'obligació de declarar.

Article 433. Forma i contingut de la denúncia

1. La denúncia podrà formular-se per escrit o verbalment.

Podrà presentar-se personalment o, si és per escrit, a través de mandatari amb poder especial.

2. La denúncia ha de contenir la identificació del denunciant i la narració circumstanciada del fet.

Igualment, si són conegudes, contindrà la identificació de les persones que l'hagin comès i dels que ho hagin presenciat o tinguin notícia del mateix.

3. La denúncia que es faci per escrit haurà d'estar signada pel denunciant.

4. Si la denúncia es formula verbalment s'aixecarà acta per l'autoritat o el funcionari que la rebí, consignant-hi totes les notícies que tingui el denunciant sobre el fet denunciat i les seves circumstàncies, signar tots dos a continuació.

5. El funcionari o autoritat que rebí la denúncia deixarà constància de la seva pròpia identitat, de la del denunciant, de l'hora, data i lloc de la presentació i del seu contingut, facilitant al denunciant que ho sol·liciti còpia acreditativa d'aquestes circumstàncies.

Article 434. Investigació de delictes que necessiten la denúncia de l'ofès

1. No es podrà iniciar d'ofici el procediment d'investigació quan per a la persecució del delictes es requereixi la denúncia de l'ofès.

2. No obstant això, coneguts els fets, i sense perjudici del que estableix l'article 445, el fiscal pot ordenar que es practiquin les diligències d'investigació la realització no pugui retardar-se sense risc de pèrdua de les fonts de prova.

Així mateix, ha d'adoptar les mesures necessàries per fer cessar els perjudicis derivats del delictes i donar protecció immediata a les víctimes.

3. Les mesures practicades conforme a l'apartat anterior s'han de posar en coneixement de l'ofès.

Quedaran sense efecte si aquest o qui el representi no compareix en el termini de deu dies formulant la corresponent denúncia.

TÍTOL III

L'ACTIVITAT INVESTIGADORA DE LA POLICIA

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article. 435. Funció de policia judicial

1. La funció de policia judicial té per objecte la realització de les actuacions establertes en la llei per a l'esbrinament dels fets delictius i el descobriment dels seus responsables.

2. Correspon a exercir la funció de policia judicial als membres de les forces i cossos de seguretat. També podran exercir aquesta funció aquells altres funcionaris i integrants d'organismes i serveis públics als que, en l'exclusiu àmbit d'actuació en què els habiliti específicament, es confereixi per llei aquesta condició.

Quan la llei ho estableixi, les actuacions inspectores realitzades per organismes i serveis públics que tinguin rellevància per a l'aclariment dels fets, tindran el mateix caràcter que les realitzades pels funcionaris de la policia judicial i podran ser incorporades al procediment.

Article 436 Oficina de recuperació d'actius

1. Tindrà la consideració de Policia Judicial l'Oficina de recuperació d'actius.
2. Per reglament s'ha d'establir la seva organització i funcionament, així com les seves facultats per a exercir per si o amb la col·laboració d'altres entitats o persones les funcions de localització, conservació, administració i realització dels efectes, béns, instruments i guanys procedents d'activitats delictives comeses en el marc d'una organització criminal o infraccions contra el patrimoni que tinguin notòria gravetat i perjudiquin a una generalitat de persones.
3. El Pla Nacional sobre Drogues actuarà com a oficina de recuperació d'actius en l'àmbit de la seva competència, d'acord amb el que disposa aquesta Llei, en el Codi penal i en les altres disposicions legals i reglamentàries que el regulen.

Article 437. Instruccions generals

Per tal de garantir la seva deguda coordinació, els òrgans competents del Ministeri Fiscal, d'acord amb el seu Estatut Orgànic, podran impartir instruccions i ordres generals d'obligat compliment als que exercisquen funcions de policia judicial que en cap cas podran referir-se a aspectes aliens a l'exercici de la funció.

Article 438. Instruccions particulars

Els que exerceixen la funció de policia judicial d'observar en la investigació dels delictes les ordres i instruccions, particulars i específiques, que rebin del fiscal responsable de la investigació.

Article 439. Comunicació del Ministeri Fiscal amb la policia

1. Quan en la investigació d'un delicte el fiscal ordeni la realització d'alguna actuació o diligència policial ho farà per escrit i a través dels caps de la unitat del cos o força de què es tracti.
2. No obstant això, en cas d'urgència el fiscal podrà impartir l'ordre directament a qui hagi d'executar-la i si fos necessari podrà fer-ho verbalment, sense perjudici del seu ulterior documentació.

Article 440. Inamobilitat

Iniciat el procediment investigador, els funcionaris policials als qui hagi estat assignada la investigació d'un delicte no poden ser apartats sense l'autorització del fiscal encarregat de la mateixa.

Article 441. Relació funcional amb els jutges i tribunals

Els membres de les forces i cossos de seguretat també obeeixen les ordres i instruccions que d'acord amb el que estableix aquesta llei rebin del jutge o tribunal competent.

Article 442. Deure de secret i intercanvi d'informació

1. Els funcionaris policials han de guardar secret sobre les investigacions que els hagin estat encomanades, les actuacions realitzades i els resultats obtinguts, sense perjudici de comunicar als seus superiors tot el relatiu a l'ordenació dels serveis, control i provisió de mitjans.
2. El deure de secret tampoc impedirà l'intercanvi d'informació per a la millor coordinació i eficàcia dels serveis policials, ni la transmissió d'informació als centres nacionals i internacionals de coordinació policial.

CAPÍTOL II

EL CONTINGUT DE L'ACTIVITAT INVESTIGADORA

Article 443. Control de l'activitat investigadora

En el desenvolupament de la seva activitat investigadora, la policia judicial ha d'actuar sempre sota el control del Ministeri Fiscal en la forma establerta en aquesta Llei.

Article 444. Iniciació de la investigació

1. Els membres de les forces i cossos de seguretat, sempre que tinguin coneixement d'un fet que pugui ser constitutiu d'infracció penal perseguible d'ofici, procediran per la seva pròpia autoritat a comprovar la comissió del fet, a identificar els seus responsables i localitzar i recollir les fonts de prova.

2. Quan es tracti d'infraccions perseguibles en virtut de denúncia de l'ofès o del seu representant legal, practicaràn únicament les diligències urgents i necessàries a què es refereix l'article 434 d'aquesta Llei, posant immediatament en coneixement del Ministeri Fiscal i notificar a l'ofès o al seu representant legal.

Article 445. Primeres diligències i assegurament del lloc del fet

Tan aviat com tinguin coneixement de la possible comissió d'una infracció penal, els membres de les forces i cossos de seguretat acudiràn immediatament al lloc dels fets i realitzaran les següents actuacions:

1a Protegir les víctimes o qualsevol altra persona que es trobi en situació de perill. Si fos necessari, els agents requeriran la intervenció d'un facultatiu o personal sanitari.

2a Protegir el lloc dels fets, qualsevol que sigui el seu titular o usuari, evitant la desaparició dels efectes, instruments o vestigis i les fonts de prova del delictes, i impedir, si cal, l'accés a qualsevol persona fins que es realitzi la inspecció ocular.

3a Recollir i custodiar els efectes, instruments o vestigis del delictes de la pèrdua o desaparició hagi perill, per posar-los a disposició del Ministeri Fiscal assegurant la cadena de custòdia.

4a Deixar constància del lloc i les circumstàncies en què es trobaven els efectes i instruments del delictes i els vestigis que la seva comissió hagi deixat, acompanyant fotografies o qualsevol altre mitjà de reproducció de la imatge que sigui necessari per a la comprovació del fet punible.

5a Si s'ha produït la mort d'alguna persona i el cadàver es troba en la via pública, a la via fèrria o en un altre lloc de trànsit, traslladar-lo al lloc pròxim que sigui més idoni, restablir el servei interromput i donar-ne compte immediatament al Ministeri Fiscal.

En aquests casos, s'ha de ressenyar la posició del cadàver prenent imatges del mateix en el lloc i la posició en què va ser trobat, deixant constància de la situació exacta que ocupava.

6a Identificar qui es trobin presents en el lloc on es va cometre el fet i puguin proporcionar notícies sobre les circumstàncies de la seva comissió, deixant constància de totes les dades necessàries per a la seva posterior localització.

7a Si es tracta d'un delictes comès amb ocasió de la utilització d'un vehicle de motor o ciclomotor, intervenir i retenir el permís de circulació del mateix i el permís de conduir de la persona a la qual s'atribueixi haver-lo realitzat.

8a Intervenir les armes que puguin haver-se utilitzat en l'execució del delictes, així com la llicència i guia de pertinença.

Article 446. Potestats policials per al desenvolupament de l'activitat investigadora

Per a la investigació dels delictes, sense perjudici del que estableix l'article 443, la Policia Judicial per la seva pròpia autoritat podrà realitzar les següents actuacions investigadores:

1r Inspeccionar llocs públics, vehicles, maletes, bosses i altres objectes d'acord amb el que preveu aquesta Llei.

2n Realitzar escorcolls i registres personals d'acord amb el que preveu el capítol IV del títol I del llibre III d'aquesta Llei.

3r Intervenir tots els objectes en els quals hagin pogut quedar empremtes o vestigis de la perpetració del delictes, sigui quina sigui la persona en tingui i amb independència de qui sigui el seu propietari.

4t Prendre mostres de qualsevol classe de substàncies, teixits, objectes o elements per a la seva anàlisi pels especialistes en l'àrea científica que corresponga d'acord amb el que preveu aquesta Llei.

5è Rebre declaració a la persona investigada, amb la instrucció prèvia dels drets que com a tal li reconeixen la Constitució i aquesta llei.

6è Practicar la detenció en els supòsits i amb les garanties previngudes en la secció 1a del capítol I del títol II del llibre II d'aquesta Llei.

7è Rebre declaració a totes les persones que puguin aportar dades útils per a la investigació i amb aquesta finalitat convocar els testimonis del fet investigat perquè compareguin i declarin a les dependències policials.

Article 447. Auxili d'especialistes per a l'anàlisi de mostres

1. Per procedir a l'anàlisi de les mostres obtingudes en la investigació, la policia podrà requerir l'auxili dels especialistes integrats en les unitats de policia científica de les forces i cossos de seguretat i, si escau en qualsevol altra institució pública.

2. Si no hi ha facultatius pertanyents a les administracions públiques, es pot demanar la col·laboració de professionals que desenvolupen aquestes activitats en l'àmbit privat, i aquests hauran de prestar inexcusablement l'auxili sol·licitat.

3. El funcionari, facultatiu o professional especialista requerit ha de fer lliurament del seu informe o dictamen pericial amb la major diligència possible, havent anticipat el seu resultat i conclusions si les circumstàncies del cas ho exigeixen i és tècnicament possible.

Article 448. Comunicació al Ministeri Fiscal de la investigació policial

1. Practicades les primeres diligències, la policia judicial continuarà la seva activitat investigadora sota la direcció del fiscal fins al total aclariment dels fets.

2. La Policia Judicial ha de comunicar al Ministeri Fiscal el resultat de la seva activitat investigadora:

- a) per mitjà d'atestat
- b) per mitjà de relació

Article 449. Comunicació per mitjà d'atestat

1. Quan en el curs de la investigació s'hagi identificat al presumpte responsable de la infracció penal, s'elaborarà un atestat que serà immediatament lliurat al Ministeri Fiscal sense necessitat d'esperar que la persona investigada sigui detinguda o localitzada.

2. Si s'hagués aturat a alguna persona com a responsable dels fets investigats, immediatament, i en tot cas a les quaranta-vuit hores següents a haver-se practicat la detenció, s'ha de remetre al Ministeri Fiscal l'atestat que reflecteixi l'estat de la investigació, posant a la seva disposició el detingut i fent-li entrega dels efectes i instruments relacionats amb la comissió del delictes.

3. També es formarà atestat quan es tracti de fer un acte d'investigació que exigeixi prèvia autorització del Ministeri Fiscal o del jutge de Garanties.

Article 450. Comunicació per mitjà de relació

1. Mentre no hagi estat identificat el responsable de la infracció, la Policia Judicial de continuar practicant per si mateixa les diligències pertinents per a l'aclariment dels fets i l'esbrinament del seu autor.

Aquestes actuacions quedaran degudament documentades als arxius policials, i han d'incloure en tot cas una breu descripció dels fets, així com la identitat de les persones denunciants i de les víctimes, si n'hi ha.

2. Mitjançant relació periòdica la policia ha d'informar el fiscal de les denúncies rebudes i de les investigacions realitzades.

Article 451. Supòsits especials

1. Sense perjudici del que disposa l'article anterior, el fiscal general de l'Estat i els fiscals en cap dels diferents òrgans del Ministeri Fiscal, en l'àmbit de les seves respectives competències, podran disposar que la investigació de determinades classes de delictes sigui sempre comunicada mitjançant atestat, encara que no existeixi autor conegut.

2. També es pot el Ministeri Fiscal ordenar en qualsevol moment a la Policia Judicial l'elaboració i lliurament de atestat relatiu a qualsevol investigació que estigui duent a terme.

Article 452. Continuació o cessament de la investigació

1. Quan s'hagi remès l'atestat al Ministeri Fiscal, continuarà l'activitat investigadora de la policia sota el control i la direcció del fiscal responsable de la mateixa, al qual es donarà compte de les actuacions que es practiquin i del seu resultat.

2. Quan el fiscal iniciï el procediment d'investigació mitjançant decret, només es realitzaran les actuacions que aquest expressament ordeni.

3. Quan el fiscal decreti l'arxiu per no revestir els fets caràcters d'infracció penal, cessarà tota investigació.

CAPÍTOL III

L'ATESTAT

Article 453. Formació de l'atestat

1. Quan, d'acord amb el que estableix el capítol anterior, hagi de redactar atestat, el funcionari responsable de la investigació l'ha d'estendre expressant amb la major exactitud les diligències d'esbrinament practicades i el seu resultat.

2. En l'atestat es deixarà constància de tots els funcionaris policials hagin intervingut en la investigació.

Quan s'hagi produït el relleu d'un funcionari per un altre s'ha de consignar el moment en què un cessa i l'altre assumeix la responsabilitat de la investigació, concretant individualitzadament quina ha estat la intervenció de cada un en les diligències realitzades.

Article 454. Contingut de l'atestat

1. L'atestat començarà consignant la denúncia o, en un altre cas, la manera en què s'ha adquirit coneixement del delicte.

Es ressenyar cronològicament les diligències i els actes de la investigació, sense perjudici d'incloure, si es considera necessari, un informe explicatiu de les actuacions realitzades.

2. L'atestat haurà d'incorporar a més:

1r. Les dades d'identificació i localització de les persones a què es refereixi, indicant si es tracta dels subjectes investigats, de testimonis del fet o d'altres persones que hagin pogut veure afectades per la investigació policial.

2n. Els efectes i instruments del delicte així com qualsevol altre objecte relacionat amb el mateix o amb les persones que hagin estat objecte de la investigació, indicant els que hagin estat intervinguts i els que no ho van ser per alguna causa, de la qual es deixarà constància expressa .

3r. Totes les declaracions s'hagin obtingut, les actes de constància o de reconeixement que s'hagin practicat, així com les que acreditin el respecte de les garanties constitucionals i legals de les persones afectades per la investigació policial.

En particular, la informació de drets a la persona investigada i als ofesos i perjudicats.

4t. Les fotografies o altres suports de gravació de la imatge o el so que s'hagin captat en el curs de la investigació.

5è. Les ordres i instruccions impartides pel funcionari policial que hagi dirigit la investigació en cada moment i les diligències que acreditin el seu compliment.

6è. Si s'ha produït la detenció d'alguna persona, a més de les seves dades d'identitat, s'ha de consignar el lloc de custòdia, la data i l'hora de la detenció i la de la seva posada en llibertat oa disposició del Ministeri Fiscal o del jutge o tribunal competent o seu ingrès en un centre penitenciari.

També hauran de consignar totes les incidències que s'hagin produït durant la privació de llibertat, sense perjudici del compliment de les sol·licituds a què el detingut tingui dret.

7è. Si se sol·licita la incoació d'un procediment d'habeas corpus, es formarà peça separada, encapçalada per l'esmentada sol·licitud, a la qual es durà còpia compulsada de la denúncia i de totes les actuacions que s'hagin practicat i consignat en l'atestat.

La redacció de l'atestat o la necessitat de practicar altres diligències policials no endarrerirà la comunicació al jutge competent de la sol·licitud d'habeas corpus en els termes que preveu la llei reguladora.

3. L'atestat deixarà constància bastant de la cadena de custòdia, expressant, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, la coincidència dels efectes, elements i substàncies intervinguts amb els lliurats al Ministeri Fiscal oa altres institucions públiques o privades així com les mesures de seguretat adoptades per evitar que siguin alterats o manipulats.

4. En l'atestat s'inclourà un informe expressiu de les detencions anteriors i de l'existència d'requisitòries per a la crida i cerca de la persona investigada.

Article 455 Signatura de l'atestat

1. L'atestat serà subscrit pel funcionari responsable de la investigació.

2. Les diligències incloses en l'atestat, a més, han de ser signades per les persones que hagin intervingut en la seva execució, indicant en el seu cas, sota la responsabilitat del director de la investigació, les causes que ho hagin impedit.

CAPÍTOL IV

LES ACTUACIONS ORDENADES PEL FISCAL

Article 456. Actuacions encomanades pel Ministeri Fiscal

1. Una vegada que el Ministeri Fiscal hagi assumit la direcció de la investigació en la forma que preveu l'article següent, els funcionaris de la policia judicial estan obligats a executar totes les ordres o instruccions els imparteixi el fiscal responsable d'aquesta investigació.

2. El fiscal podrà delegar en els funcionaris de la policia judicial l'execució de tots els actes d'investigació per als quals es trobi habilitat per la llei, llevat dels que s'hagin de fer en la seva presència o exigeixin la seva intervenció personal.

En efectuar aquesta delegació, el fiscal indicarà als funcionaris policials el temps i forma en què ha de ser informat de les actuacions que duguin a terme, i podrà assenyalar, a més de les que estableix aquesta llei, les diligències que no podran practicar sense la seva autorització o coneixement previs.

3. Quan els membres dels forces i cossos de seguretat hagin practicat qualsevol acte o diligència per ordre del Ministeri Fiscal, li comunicaran el resultat tan bon punt hagin acabat l'actuació encomanada i, en qualsevol cas, en el termini que s'hagi fixat en la ordre.

TÍTOL IV
EL PROCEDIMENT DE RECERCA
CAPÍTOL I

LA INICIACIÓ DE LA INVESTIGACIÓ

Article 457. Decret d'iniciació de la investigació

1. Quan, en virtut de denúncia o atestat, arribi a coneixement del fiscal la notícia de la comissió d'una infracció penal perseguible d'ofici, ha de dictar un decret acordant iniciar el procediment d'investigació.

2. El decret d'iniciació determinarà, amb la precisió que li permetin les dades disponibles en aquest moment:

- a) la identitat de la persona investigada, de resultar aquesta coneguda,
- b) la dels ofesos i perjudicats,
- c) els fets objecte d'investigació i
- d) la qualificació jurídica que provisionalment es pot atribuir als mateixos.

3. Llevat que s'hagi acordat el secret, el decret d'iniciació serà notificat a la persona investigada, informant de manera clara i entenedora dels drets que l'assisteixen.

Així mateix, s'ha de notificar al denunciant i als ofesos i perjudicats, als quals se'ls informará dels drets que els assisteixen, en particular del dret a ser part.

4. El fiscal també pot acordar mitjançant decret la iniciació del procediment quan d'ofici tingui coneixement de la comissió d'una infracció penal.

Article 458 Decret d'arxiu de la denúncia

1. No obstant el que disposa l'article anterior, el fiscal en rebre l'atestat o la denúncia podrà decretar l'arxiu per no ser el fet constitutiu d'infracció penal o per haver-se extingit la responsabilitat criminal.

2. Aquest decret serà notificat al denunciant i als que en la denúncia apareguin com ofesos o perjudicats, que podran impugnar-lo en el termini de cinc dies davant el jutge de Garanties, sol·licitant que s'iniciï el procediment d'investigació per revestir els fets caràcters d'infracció penal i no haver-se extingit la responsabilitat criminal.

Article 459. Impugnació

1. La impugnació del decret a què es refereix l'article anterior s'ha de substanciar d'acord amb el que estableix l'article 493.

2. La interlocutòria que revoqui el decret d'ordenar que s'iniciï el procediment d'investigació.

3. Contra la resolució del jutge de Garanties no pot interposar cap recurs.

Article 460. Alternatives a la investigació

1. El fiscal, en rebre l'atestat o denúncia també pot acordar mitjançant decret:

1r La iniciació del procediment d'investigació urgent o la incoació de judici de faltes en la forma i en els casos previstos per la llei per a aquests procediments.

2n La remissió al sistema de mediació penal quan pugui apreciar inicialment la concurrència dels seus pressupostos.

3r L'arxiu per raons d'oportunitat, amb els requisits establerts a la llei.

2. El fiscal acordar la remissió de les actuacions al fiscal de menors o l'òrgan competent de la jurisdicció militar tan aviat adverteixi que el coneixement dels fets està atribuït a la seva competència.

Article 461. Determinació del jutge de Garanties

1. El fiscal ha de comunicar al secretari judicial els decrets previstos en els articles anteriors.
2. El secretari judicial ha d'assignar al procediment el corresponent número de registre i, en aplicació de les normes de repartiment, determinarà el jutge competent per intervenir en els actes que aquesta llei reserva expressament a l'autoritat judicial.
3. El secretari judicial ha de comunicar al jutge designat l'assignació del procediment.
4. El número de registre i la determinació del jutge de Garanties competent s'han de notificar al Ministeri Fiscal.

Article 462. Facultat judicial de sobreseïment

1. El jutge de Garanties, en qualsevol estat del procediment, prèvia petició de l'investigat, disposar el sobreseïment quan els fets investigats manquen manifestament de rellevància penal.
2. Aquesta resolució requerirà la prèvia audiència del Ministeri Fiscal, que podrà interposar un recurs d'apel·lació.

Article 463. Investigació preliminar

1. Si en iniciar-se el procediment no es coneix la identitat dels possibles responsables criminals o si no es disposa en aquest moment d'elements suficients per dirigir la investigació contra els assenyalats com a tals en la denúncia o en l'atestat policial, el fiscal, per si o a través de la Policia judicial, pot practicar les diligències necessàries per obtenir les dades, informacions, declaracions i qualssevol altres elements que puguin servir per atribuir la realització del fet punible a una persona determinada.
2. Des del moment en què les esmentades diligències proporcionin elements suficients per atribuir el fet punible a una persona determinada, el fiscal ha de disposar la celebració de la primera compareixença d'acord amb el que estableix l'article següent.
No es procedirà d'aquesta manera quan s'hagi autoritzat el secret de de la investigació, en aquest cas la primera compareixença s'ha de fer immediatament després d'haver-se alçat.
3. Si no concretar-se la sospita en una persona determinada o quan de les diligències practicades no resultin indicis per atribuir la realització del fet punible a qui consti designat com a responsable en la denúncia o en l'atestat, el fiscal disposarà l'arxiu del procediment d'investigació d'acord amb l'article 498.2 i) d'aquesta Llei.
En aquest últim cas, el secretari judicial ha de notificar l'existència del procediment i el decret d'arxiu als qui constin designats com a responsables en la denúncia o en l'atestat.

CAPÍTOL II

LA PERSONA INVESTIGADA

Secció 1a. Primera compareixença

Article 464. Primera compareixença per al trasllat de càrrecs

1. Des que resultin de les actuacions indicis que permetin atribuir la realització del fet punible a una persona determinada, el fiscal l'ha de convocar a una primera compareixença per comunicar-li que la investigació es dirigeix contra ella.

En la citació que es realitzi se li informarà que haurà de comparèixer assistida de lletrat, advertint-li que si no ho fa li serà designat d'ofici.

2. En iniciar la compareixença, el fiscal preguntarà al investigat les seves dades personals, l'informarà dels drets que l'assisteixen i l'ha de requerir perquè designi un domicili a Espanya on practicar les notificacions o una persona que les rebi en nom seu, advertint-li que la citació realitzada en la persona o en el domicili designats permetrà la celebració del judici oral en la seva absència acord amb el que estableix aquesta Llei.

A continuació, l'informarà de manera clara i precisa dels fets que se li atribueixen i la qualificació jurídica provisional, de la qual cosa es deixarà constància en l'acta.

Finalment, el fiscal preguntarà al investigat si vol prestar declaració en aquest moment, procedint, si escau, a la pràctica d'aquesta diligència en la forma prevista en el capítol III del títol I del llibre III d'aquesta Llei.

3. Quan per la complexitat de la investigació la informació verbal no assegurí l'adequada comprensió dels fets investigats i de la seva qualificació provisional, es comunicaran aquests extrems per escrit a la persona investigada, deixant constància en l'acta de la compareixença.

Article 465. Control judicial del contingut de la primera compareixença

1. De l'acta de la primera compareixença es remetrà còpia al jutge de Garanties per tal que pugui exercir el control efectiu del termini de durada de la investigació d'acord amb el que preveuen els articles 481 i següents d'aquesta Llei.

2. No pot ser objecte d'impugnació la determinació dels fets atribuïts al investigat ni la seva qualificació jurídica, sense perjudici del que disposa l'article 462.

Article 466. Primera compareixença en el supòsit de detenció o actes d'investigació restrictius de drets

1. S'entén dirigit el procediment contra persona determinada des que s'acordi o es practiqui la seva detenció.

En aquest cas, una vegada que el detingut sigui posat a disposició del Ministeri Fiscal, s'ha de fer immediatament la primera compareixença que preveu l'article 464.

Si el detingut no arribés a ser posat a disposició del Ministeri Fiscal i aquest, no obstant això, acordés l'inici del procediment d'investigació, el funcionari de policia al càrrec es trobés el detingut va citar, a posar-lo en llibertat, perquè comparegui davant el fiscal als fins expressats en l'article 464 en un termini no superior a deu dies.

En cap cas el Ministeri Fiscal sol·licitarà del Jutge de Garanties l'adopció d'una mesura cautelar personal sense haver practicat prèviament la primera compareixença amb l'investigat.

2. De la mateixa manera s'entén dirigida la investigació contra persona determinada quan el fiscal hagi sol·licitat al jutge de Garanties 1 diligència d'investigació que, d'acord amb el que estableix aquesta Llei, requereixi autorització judicial.

Llevat que s'hagi autoritzat el secret de la investigació, es practicarà la primera compareixença encara que el jutge hagi denegat la diligència sol·licitada.

Si s'ha autoritzat el secret, un cop alçat, el fiscal procedirà a convocar la primera compareixença, llevat que sigui procedent acordar l'arxiu del procediment d'acord amb l'article 498.2 i) d'aquesta Llei.

En aquest cas, el secretari judicial ha de notificar a l'investigat l'existència del procediment i el decret d'arxiu.

Article 467 Retard en la primera compareixença

En cap cas el Ministeri Fiscal pot retardar la realització de la primera compareixença.

El retard injustificat que hagi provocat un perjudici rellevant per a la defensa serà motiu de sobreseïment acord amb l'article 532 d'aquesta Llei.

Article 468 Ampliació de l'objecte de la investigació

Quan la investigació hagi d'estendre a nous fets respecte del mateix investigat o concorrin elements per atribuir el fet punible a una altra o altres persones, se les convocarà nova compareixença acord amb el que estableix l'article 464 d'aquesta Llei.

Secció 2a Intervenció de l'investigat

Article 469. Accés al procediment

Des de la primera compareixença, excepte declaració de secret, l'advocat de l'investigat tindrà dret a accedir al procediment i a examinar les peces de convicció.

Article 470. Proposició de diligències

1. La defensa de l'investigat podrà sol·licitar la pràctica de les diligències que consideri oportunes i útils per a la investigació.

2. El fiscal ha d'acordar les diligències proposades per la defensa quan siguin rellevants per decidir sobre la naturalesa delictiva del fet i la determinació de la responsabilitat criminal.

Si no és rellevants, les denegarà mitjançant decret.

3. Les diligències denegades pel fiscal durant el procediment d'investigació podran ser novament sol·licitades en el tràmit d'investigació complementària, de conformitat amb el que estableix l'article 494 d'aquesta Llei.

Article 471. Aportació d'elements de descàrrec

1. El investigat podrà aportar al procediment tots els documents que consideri rellevants per a la seva defensa.

Així mateix, podrà aportar la declaració jurada de testimonis, realitzada per qualsevol mitjà que garanteixi la seva autenticitat, i els informes pericials de part realitzats pel seu compte i al seu instància pel perit de la seva elecció.

2. El fiscal només podrà denegar la incorporació al procediment d'aquests documents i informes quan siguin absolutament irrellevants per resultar aliens a l'objecte de la investigació.

Article 472. Participació en la pràctica de diligències

El investigat, per si o a través de l'advocat designat per a la seva defensa, podrà participar en la pràctica de tots aquells actes d'investigació en els quals aquesta llei expressament prevegi la seva intervenció, en els quals es practiquin a instància seva per ordre del jutge de Garanties i en els que s'executin per a l'assegurament d'una font de prova d'acord amb el que preveu el títol VIII d'aquest llibre.

CAPÍTOL III

LA INTERVENCIÓ DELS acusadors

Article 473 Personació de l'acusador particular

1. Els ofesos i perjudicats pel delictes investigats, sense perjudici dels drets que els corresponen per la seva condició de víctimes, podran personar-se en el procediment d'investigació com acusadors particulars.

2. L'escrit sol·licitant la personació s'ha de dirigir al fiscal encarregat de la investigació i estar subscript per advocat i procurador.

3. El fiscal els tindrà com a part amb els drets que els reconeix aquesta llei si reuneixen els requisits que estableix l'article 65.

4. El decret pel qual es denega la personació de l'ofès o perjudicat per considerar que no té la condició de víctima, podrà ser impugnat pel sol·licitant en el termini de cinc dies davant del jutge de Garanties.

Article 474 Impugnació

1. El procediment d'impugnació del decret a què es refereix l'article anterior es regeix pel que estableix l'article 493 d'aquesta Llei.

2. La interlocutòria que revoqui el decret pel qual es denega la personació de l'acusació particular li ha de reconèixer la condició de part i pot tenir coneixement de totes les actuacions, excepte declaració de secret.

3. Contra la resolució del jutge de Garanties no pot interposar cap recurs.

Article 475 Personació de l'acusador popular

1. Qui no tingui la condició de víctima podrà manifestar, mitjançant querella dirigida al jutge de Garanties, la seva pretensió d'intervenir en el procediment constituint-se en ell com a acusació popular.

2. Un cop rebuda la querella, el jutge donarà trasllat a la defensa de l'investigat i al fiscal responsable de la investigació perquè formulin al·legacions respecte de la personació de

l'acusador popular, i demanarà, d'ofici oa instància de part, dels antecedents que consideri necessaris per a resoldre.

3. A la vista de l'escrit de querella, de les al·legacions de les parts i dels antecedents que hagi recaptat acord amb el que disposa l'apartat anterior, el jutge comprovarà si concorren els pressupostos que permeten la personació de l'acusador popular i que aquest no incorre en cap de les prohibicions previstes en els articles 82 i següents d'aquesta Llei.

4. Comprovats aquests extrems, el jutge ha de resoldre si accepta o no la personació de l'acusació popular, mitjançant resolució motivada en la qual examinarà si la pretensió deduïda té per finalitat la defensa i promoció d'un interès públic i l'acusador acredita suficientment la relació o vincle personal, social o professional amb aquest interès que motiva la seva intervenció, d'acord amb el que preveu l'article 84 d'aquesta Llei.

5. En la resolució per la qual accepti la personació de l'acusació popular, ha de fixar la garantia o caució que ha de prestar per respondre de les resultes del judici

6. Contra aquesta decisió del jutge de Garanties es pot interposar recurs de reforma.

Article 476 Exclusió de l'acusador popular

1. Durant el desenvolupament del procediment d'investigació, la defensa de la persona investigada o el Ministeri Fiscal poden sol·licitar al jutge de Garanties l'exclusió de l'acusador popular quan s'hagin produït fets o circumstàncies que posin de manifest la inexistència de l'interès legítim que ha de presidir la seva actuació, davant l'incompliment sobrevingut dels requisits que permeten el seu exercici o quan s'hagi conduït amb manifest abús de dret o frau processal.

2. Formulada la sol·licitud d'exclusió, el jutge ha d'escoltar les altres parts per un termini de cinc dies i ha de resoldre motivadament.

3. Contra la decisió que adopti es podrà interposar recurs de reforma.

Article 477. Accés al procediment

Des que s'admeti la seva personació, tret de declaració de secret, els acusadors particulars o populars podran accedir a les actuacions i a examinar les peces de convicció

Article 478 Aportació d'informacions

Els acusadors particulars o populars podran posar en coneixement del fiscal les informacions que considerin rellevants per a la investigació

Article 479. Proposició de diligències

1. Els acusadors particulars o populars podran sotmetre a l'apreciació del fiscal la possibilitat de practicar les diligències que considerin útils per a la comprovació dels fets.

El fiscal n'ha d'acordar la pràctica si les considera rellevants per a la investigació.

2. Les diligències no practicades pel fiscal podran ser sol·licitades al jutge de Garanties en el tràmit d'investigació complementària.

Article 480. Participació en els actes d'investigació

Els acusadors particulars o populars no poden intervenir en la realització dels actes d'investigació llevat que es practiquin a instància seva per ordre del jutge de Garanties o s'executin per a l'assegurament d'una font de prova d'acord amb el que preveu el títol VIII d'aquest Llibre.

TÍTOL V
EL CONTROL JUDICIAL DE L'ACTIVITAT INVESTIGADORA
CAPÍTOL I

LA DURADA DEL PROCEDIMENT DE RECERCA

Article 481 Durada i còmput. Formulació de càrrecs sense primera compareixença

1. El procediment d'investigació no podrà durar més de dotze mesos comptats des de la data de la primera compareixença de la persona investigada.

Quan es tracti d'investigacions de la Fiscalia de l'Audiència Nacional o de les fiscalies especials el termini serà de divuit mesos.

2. Quan, per raó de secret, no pugui practicar-se la primera compareixença, la durada màxima del procediment d'investigació es computarà des que resultin de les actuacions indicis que permeten atribuir la realització del fet a una persona determinada.

En aquest supòsit, el fiscal ha de dictar un decret, del qual ha de traslladar immediatament al jutge, exposant els càrrecs i els motius pels quals no pot realitzar la primera compareixença amb la persona investigada.

3. No tindran validesa les diligències ordenades o realitzades pel fiscal més enllà del termini màxim de durada de la investigació

Article 482. Sol·licitud de pròrroga per a continuar la investigació

1. Quan es pugui preveure que la investigació no podrà concloure abans de transcórrer els terminis establerts a l'article anterior, el fiscal amb suficient antelació sol·licitarà al jutge de Garanties la seva pròrroga, exposant raonadament les causes que impedeixen concloure-la en termini.

De la mateixa manera procedirà el fiscal, en el seu cas, en els supòsits d'ampliació de la investigació que preveu l'article 468 d'aquesta Llei.

2. En aquest cas, el jutge de Garanties abans de resoldre escoltar els acusadors particulars o populars i a la persona investigada, a la qual cosa, el secretari judicial els ha de traslladar a l'sol·licitud pel termini de dos dies.

Article 483. Decisió sobre la continuació de la investigació

1. Quan el jutge consideri suficientment justificada la continuació de la investigació sol·licitada pel fiscal, l'autoritzarà mitjançant acte assenyalant un termini addicional per a la conclusió del procediment, la durada màxima no podrà excedir, en els casos respectius, de l'establerta en l'article 481 per al termini inicial.

2. Si el termini assenyalat pel jutge és inferior a aquest límit màxim, podrà prorrogar successivament fins al seu esgotament.

Article 484. Resolució sobre la continuació de la investigació

1. El jutge de Garanties no autoritzarà la continuació de la investigació quan no la considera justificada o quan consideri que el procediment d'investigació s'ha dilatat indegudament.

En aquest cas, el fiscal procedirà d'acord amb el que estableix l'article 494 d'aquesta Llei.

2. Contra la resolució del jutge de Garanties no cap recurs.

CAPÍTOL II
LA DECLARACIÓ DE SECRET

Article 485. Supòsits

1. El fiscal pot acordar el secret total o parcial del procediment d'investigació:

a) Quan hi hagi un risc cert que el coneixement o accés al seu contingut pot suposar l'ocultació, destrucció o alteració de fonts de prova.

b) Quan resulti imprescindible per garantir l'eficàcia de les diligències d'investigació.

2. El fiscal ha de traslladar immediatament del decret en què es declari secret les diligències al jutge de Garanties, acompanyant els documents i elements en els quals es basi la seva decisió i concretant raonadament el termini pel qual ha de mantenir-se el secret.

Article 486 Resolució

En el termini de quaranta-vuit hores el jutge confirmarà o alçarà la decisió de secret, fixant, en el primer cas, la seva durada en atenció a l'efectiu compliment dels fins per als quals ha estat acordat.

Article 487. Pròrroga

1. Quan circumstàncies excepcionals sobrevingudes requereixin la prolongació de la durada del secret, abans que es produeixi el seu venciment, el fiscal de dirigir una sol·licitud motivada al jutge de Garanties, que decidirà el que sigui procedent ateses les necessitats de la investigació.

El jutge de Garanties fixarà el termini màxim de la pròrroga del secret.

2. Contra les resolucions judicials que preveu aquest article no hi cap recurs.

Article 488 Règim del secret

1. La declaració de secret impedirà que les parts personades, a excepció del Ministeri Fiscal, prenguin coneixement de les actuacions i intervinguin en les diligències.

2. En aquests supòsits, la interlocutòria de mesures cautelars o pel que s'acordin diligències d'investigació sotmeses a autorització judicial d'expressar les particularitats que, per preservar la finalitat del secret, hagin de ser omeses de la còpia que calgui notificar.

En cap cas, s'ha d'ometre una succinta descripció del fet investigat.

Quan s'aixequi el secret, es notificarà immediatament la interlocutòria íntegra a l'investigat.

Article 489. Aixecament del secret

1. El decret que posi fi al secret de disposar que es doni vista a la defensa de l'investigat ia totes les parts personades de totes les diligències practicades a les que no hagin tingut accés.

2. Si el secret ha impedit la pràctica de la primera compareixença de l'investigat, es procedirà a realitzar immediatament en la forma que preveu l'article 464 d'aquesta Llei, donant vista de totes les actuacions a la defensa.

3. Seran nul·les les actuacions i actes processals realitzats una vegada transcorregut el termini màxim del secret, si aquest no ha estat alçat.

4. Un cop aixecat el secret, si la defensa de l'investigat considera que el termini restant de recerca és insuficient per prendre coneixement de les actuacions i exercitar els seus drets de manera efectiva, pot sol·licitar al jutge de Garanties que, esgotat el termini de la investigació, habiliti un d'extraordinari durant el qual només es poden portar a terme les diligències d'investigació que sol·liciti el propi investigat, no tenint validesa qualssevol altres actuacions investigadores que realitzi o ordeni el fiscal.

El que disposa s'entén sense perjudici del que estableix l'article 494 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL III

L'AUTORITZACIÓ JUDICIAL De les diligències DE RECERCA

Article 490 Sol·licitud del fiscal

1. Quan s'hagi de practicar alguna diligència d'investigació que d'acord amb aquesta llei requereix autorització judicial, el fiscal, d'ofici oa petició dels acusadors, formularà l'oportuna sol·licitud.

Si la naturalesa de la diligència ho requereix d'acordar a la vegada el secret total o parcial de les actuacions.

2. La sol·licitud d'autorització ha d'anar acompanyada dels documents i elements que justifiquin la procedència de la diligència interessada.

Article 491. Resolució

1. El jutge, a la vista de la sol·licitud i dels elements que l'acompanyen, resoldrà en el termini de quaranta-vuit hores sobre la diligència interessada.

2. Contra la resolució que denegui l'autorització podrà el fiscal interposar recurs de reforma.

En aquest cas, si el fiscal ha acordat el secret de les actuacions, es mantindrà fins que es resolgui el recurs.

CAPÍTOL IV

La impugnació DELS DECRETS DEL FISCAL

Article 492 Supòsits

Els decrets dictats pel fiscal durant el procediment d'investigació només podran ser impugnats davant el jutge de Garanties en els supòsits expressament establerts en aquesta llei.

Article 493. Procediment

1. La impugnació s'ha de fer dins dels cinc dies següents a la notificació del decret dictat pel fiscal mitjançant escrit en el qual s'exposaran els motius en què es funda, es designaran els particulars que han de tenir-se en compte per resoldre el recurs, i al qual s'acompanyaran, si és el cas, els documents justificatius de les peticions formulades.

2. Una vegada admesa a tràmit la impugnació, el secretari judicial ha de traslladar la mateixa al fiscal i altres parts personades per un termini comú de cinc dies, perquè al·leguin per escrit el que estimin convenient, designin altres particulars que hagin de ser considerats i presentin els documents justificatius de les seves pretensions.

El jutge tindrà accés als particulars designats i, si fos necessari, sol·licitarà de les parts les informacions o aclariments complementaris que necessiti, resolent sense més tràmit la impugnació formulada dins dels cinc dies següents.

3. Contra la interlocutòria que resolgui la impugnació les parts no podran interposar recurs.

TÍTOL VI

LA CONCLUSIÓ DE LA INVESTIGACIÓ

CAPÍTOL I

La conclusió i les diligències COMPLEMENTÀRIES A INSTÀNCIA DE PART

Article 494. Sol·licitud de diligències complementàries

1. Una vegada practicades totes les diligències d'investigació acordades pel fiscal, i, en tot cas, quan conclou el termini de la investigació del fiscal que estableix aquesta Llei, aquest ha de traslladar totes les actuacions a la defensa i els acusadors personats per que, a la vista del resultat de la investigació, en el termini comú de deu dies proposin la pràctica de les diligències complementàries que considerin necessàries, reiterant en el seu cas la sol·licitud de les que hagin interessat amb anterioritat i no hagin arribat a practicar-se.

2. El fiscal, a la vista del sol·licitat, ha de practicar totes les diligències que siguin útils per a la investigació, denegant les altres.

Article 495. Impugnació

1. La persona investigada i els acusadors personats en el procediment podran impugnar en el termini de cinc dies davant el jutge de Garanties el decret que ha denegat les diligències proposades.

En l'escrit d'impugnació, l'interessat haurà de justificar els motius pels quals les diligències sol·licitades resulten imprescindibles per exercir la defensa o sostenir l'acusació.

El procediment d'impugnació es regeix pel que estableix l'article 493 d'aquesta Llei.

2. El jutge de Garanties, en el termini de tres dies, ha de resoldre mitjançant interlocutòria en què assenyalarà, si pertoca això, quines de les diligències proposades per les parts han de ser efectivament practicades.

Article 496. Recursos

Contra la interlocutòria del jutge de Garanties resolent sobre les diligències d'investigació complementària sol·licitades per les parts no pot interposar cap recurs.

Article 497. Investigació complementària

1. Una vegada que se li notifiqui la resolució judicial el Ministeri Fiscal procedirà sense més tràmit a la realització de les diligències acordades, disposant o ordenant les actuacions necessàries.

2. Practicades pel fiscal les diligències complementàries acordades a proposta de les parts, només es podran proposar i practicar noves diligències en aquest tràmit si:

a) es refereixen a fets o dades revelades per aquestes actuacions que no hagin estat coneguts i no constessin en el procediment d'investigació amb anterioritat, i més

b) del seu resultat pugui dependre directament l'obertura o no del judici oral respecte de qui les proposa.

3. El Ministeri Fiscal, una vegada practicades les diligències d'investigació complementàries, d'acordar la conclusió del procediment d'acord amb el que estableixen els articles següents.

CAPÍTOL II

La conclusió i L'ARXIU

Article 498. Decret de conclusió i arxiu

1. Un cop acabada la investigació, i practicades, si escau, les diligències complementàries, el fiscal ha de decretar la conclusió i l'arxiu del procediment quan consideri que no concorren elements suficients per exercir l'acció penal.

2. Als efectes de l'apartat anterior, procedirà l'arxiu total o parcial de la investigació:

a) Quan els fets investigats manquen manifestament de rellevància penal.

b) Quan apareguin exemptes de responsabilitat criminal les persones investigades que els hagin perpetrat i no s'hagi d'imposar una mesura de seguretat.

c) Quan de la investigació resulti, respecte d'algun dels investigats, que no ha tingut participació en el fet que ha donat lloc a la formació del procediment.

d) Quan no hi hagi indicis racionals de la comissió del fet que hagi donat lloc a la formació del procediment.

e) Quan no hi hagi elements suficients per atribuir la responsabilitat criminal a una persona determinada.

3. El decret serà motivat, especificant el fet que ha estat objecte d'investigació, el resultat de les diligències practicades i els fonaments jurídics de la decisió.

4. El decret es comunicarà al secretari judicial per a la seva notificació a l'investigat, els acusadors i els ofesos i perjudicats, encara que no estiguin personades.

Article 499 Impugnació del decret d'arxiu

1. En el termini de cinc dies des de la notificació del decret que acordi l'arxiu, els acusadors personats i els ofesos i perjudicats que, a aquest efecte, es personin com a acusadors poden impugnar el decret d'arxiu davant el jutge de Garanties, sol·licitant la seva revocació i la continuació del procediment pels tràmits de la fase intermèdia.

2. Transcorregut aquest termini, el secretari judicial ha de donar compte al jutge de Garanties del decret d'arxiu i de les impugnacions, si n'hi ha.

3. El jutge ha de resoldre, si escau, sobre les personacions que s'haguessin plantejat en l'acte.

Si no admet les personacions, es procedirà de conformitat amb el que estableix l'article següent.

Si les admet, el secretari judicial ha de traslladar els escrits d'impugnació admesos al investigat que podrà oposar-s'hi i sol·licitar es dicti acte de sobreseïment per alguna de les causes previstes en les lletres a), b) ic) de l'article anterior.

5. De totes les al·legacions formulades s'ha de traslladar al Ministeri Fiscal ia les altres parts, si n'hi ha, per a ser escoltades pel termini de dos dies.

6. El jutge, en el termini de tres dies, ha de resoldre el que sigui procedent sobre la continuació del procediment, la confirmació de l'arxiu o el sobreseïment, si ha estat sol·licitat per l'investigat.

Article 500 Sobreseïment

1. Si el fiscal hagués decretat l'arxiu pels motius a), b) oc) de l'article 498.2, transcorregut el termini de cinc dies sense que s'hagi formulat impugnació, el secretari judicial ha de donar compte al jutge de Garanties, el qual sense més tràmit de dictar interlocutòria de sobreseïment.

2. Si el fiscal hagués decretat l'arxiu per motius d) ie), i no s'ha formulat cap impugnació en el termini que estableix l'article 499, l'investigat podrà dins dels cinc dies següents sol·licitar al jutge de Garanties que dicti acte de sobreseïment per algun de les motius previstos en els apartats a), b) ic) de l'article 498.2.

El jutge de Garanties resoldrà sobre la petició de sobreseïment després d'escoltar el Ministeri Fiscal i les parts.

Contra la interlocutòria del jutge de Garanties acordant el sobreseïment podrà el fiscal interposar recurs d'apel·lació.

CAPÍTOL III

La conclusió i LA CONTINUACIÓ DEL PROCEDIMENT

Article 501 Decret de conclusió i continuació del procediment

1. El fiscal ha d'acordar la continuació del procediment d'investigació pels tràmits del llibre V quan, finalitzada la investigació, concorrin elements suficients per exercir l'acció penal.

2. El decret que acordi la continuació del procediment s'ha de comunicar al secretari judicial per a la seva notificació a l'investigat i als acusadors personats.

Contra el decret que acordi la continuació del procediment no cap impugnació.

3. En aquest cas el fiscal disposa de deu dies per formular acusació, procedint de conformitat amb el que estableix l'article 520 d'aquesta Llei.

Article 502. Emplaçament pel jutge de Garanties

1. Quan sigui el jutge de Garanties qui hagi disposat la continuació del procediment, en la mateixa resolució acordarà emplaçar als acusadors que hagin impugnat el decret del fiscal perquè en el termini de deu dies presentin el seu escrit d'acusació, procedint de conformitat amb el que estableix l'article 520 d'aquesta Llei.

2. Si transcorregut aquest termini, no formulen acusació, se les tindrà per desistits de l'exercici de l'acció i apartats del procediment.

En aquest cas, el jutge de Garanties de dictar alguna de les resolucions:

a) Si el fiscal hagués decretat l'arxiu per algun dels motius previstos en les lletres a), b) ic) de l'article 498.2 d'aquesta Llei, ha d'acordar el sobreseïment.

b) Si el fiscal hagués acordat l'arxiu per algun dels motius previstos en les lletres d) ie) de l'article 498.2 d'aquesta Llei, es limitarà a confirmar el decret d'arxiu.

TÍTOL VII

L'REOBERTURA DE LA INVESTIGACIÓ

Article 503. Procediment

1. El fiscal, en els supòsits previstos en les lletres d) i e) de l'article 498.2, d'ofici o a instància de part, pot sol·licitar al jutge de Garanties la reobertura del procediment d'investigació si apareixen nous elements o circumstàncies que justifiquin l'exercici de l'acció penal i aquesta no hagi quedat extingida.

No serà necessària la sol·licitud quan el procediment no hagi arribat a dirigir-se contra persona determinada.

2. En la sol·licitud de reobertura es consignaran els nous fets o circumstàncies que justifiquen la represa de la investigació.

3. El jutge de Garanties, després d'escoltar l'investigat i als acusadors personats, ha de resoldre el que sigui procedent.

La interlocutòria que acordi la reobertura d'establir el termini màxim pel qual la investigació queda reoberta, que no podrà excedir els límits que estableix l'article 481, computats a partir de la notificació al fiscal del propi acte de reobertura.

4. Contra la interlocutòria que denegui la reobertura, el fiscal podrà interposar recurs de reforma.

5. En cap cas és procedent la reobertura en els casos que preveuen les lletres a), b) i c) de l'article 498.2.

TÍTOL VIII

L'INCIDENT PER AL ASSEGURAMENT DE LES FONTS DE PROVA

Article 504 Objecte de l'incident i supòsits en què procedeix

1. Qualsevol de les parts podrà promoure l'incident per assegurar les fonts de prova, quan es pugui preveure que aquestes no estaran disponibles per a la seva utilització en el judici oral.

2. En tot cas, s'iniciarà l'incident, si així se sol·licita, en els següents supòsits:

a) La declaració d'un testimoni o perit quan hi hagi motius per témer que per raó d'absència justificada o inevitable, perill de mort o impossibilitat física, no podrà comparèixer o testificar vàlidament en el judici oral.

b) La declaració d'un testimoni o perit quan hi hagi motius per témer que pot ser amenaçat greument o sotmès a coaccions amb la finalitat d'alterar la seva declaració en el judici oral.

c) La declaració d'un testimoni que, per raó de la seva edat o discapacitat, no hagi de ser sotmès a l'examen contradictori de les parts en el judici oral de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

d) La declaració de l'investigat en els casos que preveuen les lletres a) i b) pel que fa a la responsabilitat criminal d'altres persones.

Article 505. Competència

1. La pràctica de l'incident es pot sol·licitar davant el jutge de Garanties en qualsevol moment previ a la conclusió del procediment investigador.

2. Oberta la fase intermèdia, l'incident es pot promoure davant el jutge de l'Audiència Preliminar en els escrits d'acusació i defensa o mitjançant escrit presentat en qualsevol moment previ a l'emplaçament davant l'òrgan d'enjudiciament.

3. Un cop obert el judici oral, només podrà sol·licitar-se la pràctica de prova anticipada davant el tribunal sentenciador abans de l'inici de les sessions del plenari en els termes que estableix l'article 551 d'aquesta Llei.

Article 506. Legitimació

Poden sol·licitar del jutge competent la pràctica de l'assegurament de fonts de prova:

- a) El Ministeri Fiscal, d'ofici o a petició dels acusadors,
- b) La persona investigada, i
- c) Els acusadors particulars o populars, oberta la fase intermèdia.

Article 507. Petició dels acusadors en la investigació

1. Els acusadors personats en la investigació podran sol·licitar al fiscal que promogui l'incident.
2. El fiscal resoldre mitjançant un decret motivat.
3. Quan la decisió sigui desestimatòria, els acusadors poden impugnar la decisió davant el jutge de Garanties, en el termini de cinc dies justificant que la pràctica de l'assegurament és objectivament imprescindible per poder sostenir en el seu moment la pretensió acusatòria.

La impugnació s'ha de substanciar pels tràmits establerts en l'article 493 d'aquesta Llei.

El jutge decidirà sense ulterior recurs sobre la pràctica o no de la diligència d'assegurament.

4. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, els acusadors podran sol·licitar directament del jutge competent la pràctica de l'incident, quan hi hagi raons de la urgència que ho justifiquin.

En aquest cas, aportaran els elements que permetin acreditar-la.

Article 508. Escrit de sol·licitud

En l'escrit pel qual se sol·liciti la tramitació de l'incident es farà constar:

- a) la font de prova que ha de ser assegurada, detallant els fets o elements que constitueixen el seu objecte i la seva relació amb els fets investigats,
- b) el motiu que justifica la seva pràctica i
- c) els elements del procediment que han de ser utilitzats en l'assegurament de la font de prova.

Article 509. Al·legacions de les parts

1. Rebuda la petició, el secretari judicial ha de traslladar la mateixa a les parts personades per un termini de tres dies perquè formulin al·legacions sobre l'admissibilitat i la procedència de la sol·licitud realitzada i, si és el cas, perquè indiquin altres fets que hagin de constituir el seu objecte.
2. Els escrits presentats, els documents aportats i els particulars designats estaran a disposició de totes les parts que podran examinar-los.

Article 510. Resolució

1. Realitzades les al·legacions de les parts, el jutge dictarà interlocutòria que resolgui el que sigui procedent.
2. La interlocutòria fixarà els següents:
 - a) Els fets o elements que constitueixen el seu objecte, que es contrauen a la sol·licitats per les parts en els seus escrits.
 - b) Les persones que han de ser convocades per a la seva realització.
 - c) La data de la compareixença a què es refereix l'article 512.
3. La interlocutòria s'ha de notificar immediatament al fiscal i a les parts personades, que quedaran esmentades per a l'audiència.
4. Contra la decisió del jutge no es pot interposar recurs.

Article 511. Supòsits d'urgència

Quan les circumstàncies que motiven l'assegurament de la font de prova ho exigeixin, el jutge ha de disposar la seva pràctica immediata.

Si per la urgència de l'acte no fos possible l'assistència del defensor designat per la persona investigada, serà assistida per un advocat d'ofici.

La inassistència dels acusadors personats no impedeix la seva pràctica.

Article 512. Assegurament de la prova

1. L'assegurament de la font de prova tindrà lloc sempre davant del jutge competent, en una compareixença a la qual seran convocades totes les parts personades i els seus defensors, sens perjudici del que preveu l'article anterior per als casos d'urgència.

Són aplicables per a la pràctica de la diligència les disposicions del judici oral que regeixen la realització de la prova testifical o pericial.

2. La incompareixença injustificada de la persona investigada no impedirà la celebració de l'acte.

En cas d'incompareixença injustificada del defensor de l'investigat o quan hi hagi raons d'urgència per a procedir immediatament s'ha de substanciar l'acte amb l'advocat d'ofici expressament designat per a aquest acte.

3. L'absència injustificada dels acusadors o dels seus lletrats no impedirà que es dugui a terme l'assegurament de la font de prova.

Article 513. Testimonis menors o vulnerables

1. El que disposa l'article anterior no és aplicable en el cas de l'article 504.2.c) d'aquesta Llei.

2. En aquest supòsit, la declaració del testimoni s'ha de prendre de forma reservada a través del perit que el jutge designi, procedint en tot cas a la seva gravació audiovisual.

Abans de la seva pràctica, el jutge ha d'escoltar les parts sobre les informacions que ha d'aportar el testimoni, traslladant a l'expert les que consideri pertinents perquè les inclogui en l'exploració, que es practicarà utilitzant els mètodes i tècniques adequats a les característiques del testimoni .

3. La diligència serà presenciada pel jutge i les parts a través de mitjans tècnics que impedeixin que puguin ser vistos pel testimoni.

Article 514. Constància documental

1. Excepte impossibilitat material en els casos d'urgència, les actuacions en l'incident s'ha de documentar en suport apte per a la reproducció del so i de la imatge, havent sempre transcriure el seu contingut en l'acta corresponent, la qual serà autoritzada pel secretari judicial.

El jutge podrà sol·licitar al perit o expert que emeti un informe en el qual ha de donar compte del desenvolupament i resultat de l'exploració.

2. Els originals del suport i de l'acta quedaran protocol·litzats a l'oficina judicial sota la custòdia del secretari, incorporant còpia autèntica dels mateixos al procediment d'investigació.

Article 515. Utilització en el judici oral

1. El resultat de l'incident per a l'assegurament de la prova només accedirà al judici oral si arribés a produir-se la falta de disponibilitat del mitjà de prova que el va motivar.

2. No s'aplicarà el que estableix l'apartat anterior a les declaracions de menors i discapacitats, les quals podran fer-se valer en el judici oral mitjançant la reproducció del gravat, quan el jutge o tribunal consideri que, per raó de la seva vulnerabilitat, no s'han de sotmetre a l'examen contradictori de les parts.

LLIBRE V
DE LA FASE INTERMÈDIA
TÍTOL I
L'EXERCICI DE L'ACCIÓ PENAL
CAPÍTOL I
L'ESCRIT D'ACUSACIÓ

Article 516. Exercici de l'acció penal

1. L'acció penal s'exercita mitjançant escrit d'acusació dirigit al jutge de l'Audiència Preliminar.
2. En l'escrit les acusacions, després d'identificar a les persones contra les quals s'adreça l'acusació, sol·licitaran l'obertura del judici oral davant el tribunal competent per a l'enjudiciament, incorporant a continuació en escrits separats:
 - a) la qualificació provisional i la proposició de prova
 - b) la fonamentació de l'acusació.
3. Els escrits de les acusacions particulars i populars han d'estar signats per advocat i procurador

Article 517. Qualificació provisional de les acusacions

1. La qualificació provisional s'ha de limitar a determinar en conclusions precises i numerades:

1a Els fets punibles que resulten de la investigació.

En cap cas podran incloure fets que no hagin estat comunicats al investigat en la compareixença dels articles 464 i 468 d'aquesta Llei.

2a La qualificació legal dels mateixos fets, determinant la infracció penal que constitueixen.

3a La participació que hi hagi tingut la persona investigada.

4a L'existència de circumstàncies atenuants o agreujants del delictes o eximents de responsabilitat criminal.

5a Les penes, principals i accessòries, que procedeixi imposar a l'acusat en cas de resultar condemnat.

Sobre cadascun d'aquests particulars podran presentar conclusions alternatives.

2. La qualificació provisional inclourà, si escau, les responsabilitats civils derivades dels fets punibles i les conseqüències accessòries.

En particular, concretarà la quantia de la indemnització o les bases per a determinar-la, així com les persones civilment responsables expressant el caràcter principal o subsidiari d'aquesta responsabilitat.

També s'ha de fer esment als altres aspectes relatius al lliurament i destinació de les coses i els efectes intervinguts, així com a la imposició de les costes processals.

3. La qualificació provisional de l'acusador popular en cap cas es referirà a aspectes relatius a la responsabilitat civil.

4. En l'escrit de qualificació provisional també es podrà sol·licitar l'adopció, suspensió, modificació o aixecament de les mesures cautelars que competeixen a l'autoritat judicial.

Article 518. Proposició de prova

1. En l'escrit d'acusació s'inclourà la proposició de prova per a la seva pràctica en el judici oral, indicant si la reclamació de documents o les citacions de perits i testimonis s'ha de fer a través de l'oficina judicial.
2. També es designaran els particulars del procediment d'investigació que hagin de ser testimoniats per al cas que es disposi l'obertura del judici oral.

3. Si es donessin els pressupostos exigits per acordar, es podrà sol·licitar l'assegurament d'una font de prova d'acord amb el que disposa el títol VIII del llibre IV.

4. Tota proposició de prova inclourà la justificació de la seva pertinència i utilitat.

Article 519. Fonamentació de l'acusació

La fonamentació de l'acusació concretarà de forma clara i precisa els indicis racionals de criminalitat que resulten de la investigació i justifiquen la pretensió acusatòria. Llevat que la complexitat del cas requereixi una major extensió, la fonamentació serà succinta.

CAPÍTOL II

LA PRESENTACIÓ DELS ESCRITS D'ACUSACIÓ

Article 520. Tràmit als acusadors

1. Presentat l'escrit d'acusació pel fiscal o pels acusadors a què es refereix l'article 502.1, el secretari judicial ha de determinar en aplicació de les normes de repartiment el jutge de l'Audiència preliminar i ha de traslladar l'escrit presentat als altres acusadors, concedint-los un termini comú de deu dies perquè formulin acusació.

Atesa la complexitat de la causa, els acusadors particulars o populars poden sol·licitar al jutge l'ampliació del termini anterior.

2. El secretari judicial tindrà per desistits en l'exercici de l'acció i apartats del procediment als acusadors particulars i populars que deixin transcórrer el termini sense formular acusació.

3. Si el fiscal no presenta l'escrit d'acusació en aquest termini, s'entendrà que sol·licita el sobreseïment pels motius que van fundar el decret d'arxiu, i que promou el judici d'acusació davant el jutge de l'Audiència Preliminar tot i que no ho sol·liciti la defensa de l'investigat.

TÍTOL II

EL JUDICI D'ACUSACIÓ

CAPÍTOL I

L'AUDIÈNCIA PRELIMINAR

Secció 1a. Escrit de defensa

Article 521. Traslats dels escrits d'acusació

1. Presentats els escrits d'acusació, el secretari judicial ha de traslladar a l'acusat i als tercers responsables perquè en el termini de tres dies, si no els tinguessin designats, comparegui amb advocat que els defensi i un procurador que els representi.

Si no exerciten el seu dret a designar advocat i procurador o sol·licitar-ne un d'ofici, el secretari judicial interessarà, en tot cas, el seu nomenament.

2. Complert aquest tràmit, el secretari judicial ha de posar el procediment d'investigació a disposició dels advocats encarregats de la defensa dels acusats i tercers responsables, perquè en el termini comú de deu dies presentin un escrit de defensa davant les acusacions formulades.

3. No obstant això, podran sol·licitar l'ampliació dels terminis anteriors.

A la vista de la sol·licitud, el jutge ha d'establir un termini raonable atenent a la complexitat de la causa.

4. Transcorregut el termini per presentar l'escrit de defensa sense haver complimentat el tràmit, l'advocat de la defensa de l'acusat serà requerit per presentar-lo en el termini de vint hores advertint de les responsabilitats en què pugui incórrer.

Si no atengués al requeriment, el jutge ha d'ordenar que se li designi un advocat d'ofici.

En aquest cas, l'advocat d'ofici presentarà l'escrit de defensa en el terme acordat inicialment.

5. Si l'advocat encarregat de la defensa del tercer civil responsable no hagués presentat l'escrit de defensa en termini es considerarà que oposat a la pretensió acusatòria i seguirà el seu curs el procés, sense perjudici de la responsabilitat en pugui haver incorregut.

Article 522. Escrit de defensa

1. En l'escrit de defensa es farà constar, si és el cas, en apartats separats:

- a) la impugnació de l'acusació formulada, promovent en aquest cas el judici d'acusació,
- b) la qualificació provisional i la proposició de prova.

2. Si en l'escrit de defensa no s'impugna l'acusació, el jutge ha d'acordar sense més tràmits l'obertura del judici oral.

3. L'escrit de defensa dels responsables civils es contraurà al que preveu la lletra b) de l'apartat 1 d'aquest article, tan sols en relació amb les pretensions civils deduïdes en els escrits d'acusació.

Article 523. Motius d'impugnació

La impugnació de l'acusació només es pot fonamentar en algun dels següents motius:

- a) La improcedència de l'obertura del judici oral per concórrer un supòsit de sobreseïment.
- b) La manca de legitimació d'algun dels acusadors personats i la necessitat de la seva exclusió del procés.

Article 524. Escrit d'impugnació

En l'escrit d'impugnació s'han de fer constar els motius a què es refereix l'article anterior, expressant el seu fonament i acompanyant els documents que donen suport a la pretensió de sobreseïment o d'exclusió dels acusadors.

Presentat l'escrit d'impugnació, es procedirà d'acord amb el que estableix la secció següent d'aquest capítol.

Article 525. Qualificació provisional de la defensa

En la seva qualificació provisional, les defenses dels acusats i dels responsables civils de fer constar les seves conclusions provisionals en ordre correlatiu al de l'escrit d'acusació, recollint els fets que els siguin favorables i la seva oposició o conformitat respecte dels altres elements.

També es poden, si escau, formular conclusions alternatives.

Article 526. Proposició de prova

1. L'escrit de defensa inclourà la proposició de les proves la pràctica s'interessa en el judici oral, indicant si la reclamació de documents o les citacions de perits i testimonis s'ha de fer a través de l'oficina judicial.

2. També es pot promoure si es donessin els pressupostos exigits per acordar, l'incident per a l'assegurament d'una font prova, d'acord amb el que assenyala el títol VIII del llibre IV d'aquesta Llei.

3. Tota proposició de prova inclourà la justificació de la seva pertinència i utilitat.

4. La declaració dels perits autors d'informes emesos per laboratoris oficials únicament podrà proposar consignat els motius concrets d'impugnació de la seva perícia i les raons per les que la seva declaració en l'acte del judici resulta imprescindible perquè aquesta impugnació pugui ser estimada.

Secció 2a. Audiència a les parts i resolució de la impugnació

Article 527. Audiència a les parts

1. Si s'ha impugnat l'acusació, el secretari judicial ha de traslladar els escrits de defensa a les altres parts perquè facin al·legacions per escrit sobre les impugnacions efectuada en el termini comú i improrrogable de cinc dies.

2. Si el jutge, a la vista de les al·legacions, considera necessària una audiència preliminar per decidir sobre el fonament de la impugnació, la convocarà, assenyalant-se a aquest efecte el dia més pròxim possible.

Article 528. Celebració de l'audiència preliminar

1. L'audiència preliminar se celebrarà amb presència de totes les parts i en unitat d'acte.

La seva celebració no se suspendrà per la inassistència de l'acusat que hagi estat degudament citat, ni tampoc per la incompareixença injustificada de les altres parts.

Les acusacions particulars o populars que deixin de comparèixer sense al·legar justa causa seran considerat desistides de l'exercici de l'acció i apartades del procediment.

2. El jutge, obert l'acte, ha d'escoltar totes les parts sobre el fonament de la impugnació pot, en qualsevol moment, formular les preguntes i sol·licitar els aclariments que consideri necessàries.

En tot cas, podrà examinar pel seu compte el procediment d'investigació.

CAPÍTOL II

L'sobreseïment

Article. 529. Motius de sobreseïment

1. És procedent el sobreseïment en els següents casos:

1r Quan no hi hagi indicis racionals d'haver-se perpetrat el fet que hagi servit de fonament a l'acusació formulada,

2n quan el fet no sigui constitutiu d'infracció penal,

3a quan respecte dels mateixos fets hagi recaigut prèviament resolució judicial amb efectes de cosa jutjada,

4a quan la infracció hagi prescrit,

5è quan apareguin exemptes de responsabilitat criminal les persones contra les quals es dirigeix l'acusació, llevat que sigui procedent la imposició d'una mesura de seguretat.

2. També és procedent el sobreseïment:

a) per insuficient fonament de l'acusació

b) quan s'hagi causat un perjudici irreparable per a la defensa per haver-se retardat indegudament la celebració de la primera compareixença.

3. En els delictes que protegeixen exclusivament béns jurídics individuals, quan ni el Ministeri Fiscal ni la víctima exerceixin l'acció penal, el jutge de l'Audiència preliminar disposar el sobreseïment de les actuacions encara que existeixin acusacions populars personades que s'hagin interessat l'obertura del judici oral .

Article 530. Sobreseïment per insuficient fonament de l'acusació

1. El sobreseïment per l'insuficient fonament de l'acusació procedent quan, atesos els mitjans de prova que la part acusadora pretén fer valer en l'acte del judici, l'acció penal sigui manifestament improsperable.

2. En tot cas el jutge ha de disposar el sobreseïment per aquest motiu quan:

a) L'únic fonament de l'acusació sigui la declaració d'un coacusat, sense elements de corroboració del contingut de la seva declaració.

b) L'acusació es fonamenti exclusivament en un testimoni de referència no corroborat per altres elements objectius.

c) L'atribució del fet l'acusat descansi únicament en la seva identificació visual sense cap element de corroboració.

3. Si la falta de fonament de l'acusació formulada es basés en què la prova s'ha obtingut il·lícitament, el jutge només es pronunciarà sobre la il·licitud quan l'exclusió del mitjà de prova resulti determinant per acordar el sobreseïment per falta de fonament de l'acusació.

Article 531. Sobreseïment per retard injustificat de la primera compareixença

1. És procedent el sobreseïment quan, fins i tot resultant de la investigació indicis racionals de criminalitat, el fiscal hagi retardat de manera injustificada l'acte de la primera compareixença causant l'acusat un perjudici irreparable per al seu dret de defensa.

2. En tot cas, s'entendrà que aquest perjudici s'ha produït quan el retard hagi impedit obtenir o assegurar les fonts de prova que podien evidenciar la manca de responsabilitat criminal.

Article 532. Acte de sobreseïment. Sobreseïment parcial

1. El sobreseïment s'acordarà mitjançant interlocutòria.

2. El sobreseïment pot ser total o parcial.

Si és parcial, l'acte d'obertura de judici oral es dictarà només per a les persones i respecte d'aquells fets que no quedin afectats pel sobreseïment acordat.

Article 533. Desestimació del sobreseïment

La desestimació del sobreseïment es realitzarà en el mateix acte d'obertura del judici oral, consignant els fonaments de la decisió d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 540 d'aquesta Llei.

Article 534. Recursos

1. Contra la interlocutòria de sobreseïment les parts acusadores poden interposar recurs d'apel·lació.

2. En cas de sobreseïment parcial, la interposició del recurs té efecte suspensiu, llevat que el jutge de l'Audiència preliminar apreciï motivadament que és possible l'enjudiciament separat dels fets o persones excloses del judici oral.

Article 535 Efectes del sobreseïment

1. L'acte de sobreseïment sempre tindrà efecte de cosa jutjada.

2. Acordat el sobreseïment, quedaran sense efecte les mesures cautelars adoptades.

3. Una vegada ferma, els efectes intervinguts que tinguin caràcter lícit seran retornats als seus legítims posseïdors i els il·lícits s'han de comissar per l'autoritat judicial, que els donarà la destinació que preveu legalment.

CAPÍTOL III

L'EXCLUSIÓ dels acusadors

Article 536. Exclusió d'acusacions particulars per falta de legitimació

1. Davant la impugnació formulada per excloure l'acusador particular, el jutge de l'Audiència preliminar comprovarà si aquest té la condició de ofès o perjudicat pel delictes.

2. Quan no es tingui la condició de ofès o perjudicat per tutelar els delictes objecte d'acusació exclusivament béns jurídics de caràcter públic o col·lectiu, el jutge exclourà l'acusació particular, llevat que en el termini de dos dies l'interessat justifiqui el compliment de els requisits fixats en l'article 84 per a exercir l'acció popular.

En aquest supòsit, no serà necessària la presentació de querella.

Article 537. Pluralitat d'acusacions particulars. Defensa i representació

1. Quan sent varis els acusadors particulars els seus escrits d'acusació no presentin diferències substancials, el jutge podrà imposar motivadament l'obligació d'actuar sota una mateixa defensa i representació.

2. A aquest efecte, les divergències existents a les qualificacions provisionals s'articularan com a conclusions alternatives en un mateix escrit d'acusació.

Article 538. Exclusió dels acusadors populars per falta de legitimació

1. Impugnada la legitimació de l'acusador popular, el jutge ha de verificar que hi concorren o subsisteixen les condicions exigides en aquesta Llei per a sostenir l'acció.

En particular, comprovarà que la postulació realitzada en l'escrit d'acusació respon efectivament a la defensa de l'interès públic que va motivar la seva constitució com a part, examinant igualment si els fets o circumstàncies posats de manifest per la defensa evidencien que l'acció s'exercita amb una finalitat diferent de la satisfacció de l'interès general o amb abús de dret o frau processal.

2. El jutge contrastarà l'escrit de l'acusació popular amb els escrits presentats pel Ministeri Fiscal i l'acusació particular, procedint, si no hi ha diferències substancials i raonables a la seva exclusió del procés.

3. Quan sent diversos acusadors populars seus escrits d'acusació no presentin diferències substancials, el jutge podrà imposar motivadament l'obligació d'actuar sota una mateixa defensa i representació.

A aquest efecte, les divergències existents a les qualificacions provisionals s'articularan com a conclusions alternatives en un mateix escrit d'acusació.

TÍTOL III

L'OBERTURA del judici oral

Article 539. Acte d'obertura del judici oral

1. La interlocutòria que decreti l'obertura del judici oral ha de determinar:

L'òrgan competent per a l'enjudiciament.

a) Els fets justiciables.

Són fets justiciables que havent estat objecte dels escrits d'acusació no siguin expressament exclosos de l'enjudiciament.

b) Les persones que hauran de ser jutjades com a acusats o responsables civils.

c) Els acusadors exclosos del judici oral per falta de legitimació.

2. Si hi ha hagut petició de sobreseïment, l'acte inclourà la desestimació de la pretensió, consignant les raons que justifiquen la procedència del judici oral.

3. Contra la interlocutòria d'obertura del judici oral no es pot interposar cap recurs, excepte pel que fa a l'adopció de mesures cautelars, que les parts podran recórrer en reforma.

Article 540. Testimonis per a l'expedient de judici oral i emplaçament

1. En l'acte d'obertura del judici oral s'ha d'ordenar que es dedueixi testimoni de la pròpia resolució i de les qualificacions provisionals de les parts.

El secretari judicial s'ha d'assegurar que el testimoni de les qualificacions no inclogui els escrits de fonamentació i impugnació de l'acusació.

2. A petició de qualsevol de les parts, es formarà també testimoni de:

a) Les actes de les diligències d'assegurament de fonts de prova realitzades d'acord amb el que disposa el capítol VIII del títol V d'aquest llibre.

b) Les actes de les diligències no reproduïbles que hagin de ser ratificades en el judici oral.

c) Els documents i informes que constin en el procediment d'investigació que hagin estat proposats com a prova documental.

3. Als testimonis s'acompanyaran els suports audiovisuals o informàtics en els quals constin les diligències, documents o informes que hagin d'accedir al judici oral.

4. Amb els testimonis anteriors es formarà un expedient per al judici oral que el secretari judicial ha de remetre juntament amb els efectes i instruments del delictes i altres peces de convicció al tribunal competent per a l'enjudiciament, notificar a les parts, a les que emplaçarà perquè es personin davant aquest tribunal dins el termini de deu dies.

5. En qualsevol moment previ a l'emplaçament davant l'òrgan d'enjudiciament les parts poden sol·licitar del jutge de l'Audiència Preliminar l'assegurament d'una font de prova per als supòsits de les lletres a) i b) de l'article 504 d'aquesta Llei.

L'incident sobre aquesta qüestió s'ha de substanciar d'acord amb el que preveu el títol VIII del llibre IV.

Article 541. Prohibició d'accés a judici oral de declaracions i diligències policials

En cap cas podran testimoniar per a l'expedient de judici oral declaracions de testimonis o exposicions orals de perits realitzades en el procediment d'investigació o aportades a aquest, excepte les compreses en l'article 540.2 a).

Tampoc podran testimoniar les diligències relatives a actuacions policials diferents a les actes a què es refereix l'article 540.2 b).

Article 542. Testimonis per a l'ús de les parts en el judici oral

1. Les parts poden demanar en qualsevol moment les còpies que els interessin per al seu propi ús en el curs del judici oral.

2. Es poden lliurar-se a les parts a aquests efectes els testimonis de totes les declaracions practicades en el procediment investigador o de les aportades a aquest, per a la seva eventual utilització en el cas que preveu l'article 592 d'aquesta Llei.

LLIBRE VI

Del judici oral

TÍTOL I

LA PREPARACIÓ DEL JUDICI ORAL

CAPÍTOL I

L'ADMISSIÓ DE LA PROVA

Article 543. Motius d'impugnació de la prova proposada

En el moment de personar-se davant el tribunal designat per a l'enjudiciament, les parts poden impugnar la prova que hagi estat proposada per les altres parts per resultar impertinent o inútil a l'objecte del judici o per haver-se obtingut vulnerant algun dret fonamental.

També es podrà proposar la recusació dels perits designats pel fiscal sempre que el motiu que s'al·legue no hagi pogut fer-se valer en un moment anterior o quan el fiscal hagi resolt durant el procediment d'investigació que no concorre la causa de recusació.

Així mateix, les parts podran fer objecte de rebuig als altres perits, proposant com a causa de rebuig alguna de les causes de recusació que estableix l'article 390 d'aquesta Llei.

Article 544. Forma d'impugnació

1. La impugnació de la prova s'efectuarà per escrit.

Quan per la naturalesa del motiu al·legat fos necessari, s'acompanyaran els documents justificatius dels fets en què es funda i si no es troben a disposició de la part que el promou, es designarà el registre o arxiu on es troben, demanant al tribunal que els reclami mitjançant original o compulsat, segons escaigui.

2. L'escrit presentat, el secretari judicial ha de traslladar a les parts personades perquè en el termini comú i improrrogable de tres dies formulin al·legacions.

3. Quan per a resoldre l'incident hagin de reclamar documents o informes, es lliuraran immediatament les comunicacions necessàries perquè estiguin a disposició del tribunal en el termini més breu possible.

Article 545. Celebració de vista

1. Sempre que sigui imprescindible per la complexitat de les qüestions plantejades, el tribunal disposarà la celebració de vista, a la qual seran convocats el Ministeri Fiscal, els advocats de les parts personades i els acusats.

La inassistència dels acusats no serà causa de suspensió de la vista.

2. A la vista, les parts han d'informar en defensa de les seves respectives pretensions i el tribunal podrà sol·licitar els aclariments que consideri necessàries.

Article 546. Resolució

Dins dels dos dies següents al de l'acabament del termini per a realitzar al·legacions o, en el seu cas, al de la finalització de la vista, el tribunal ha de decidir mitjançant interlocutòria sobre totes les qüestions plantejades.

Article 547. Prova il·lícita. Acte de sobreseïment

1. El tribunal ha d'examinar, en primer lloc, que les proves proposades per les parts compleixen els requisits que la Constitució i les lleis estableixen.

2. Quan sigui il·lícita la prova impugnada, el tribunal ho ha de declarar en l'acte d'admissió de prova, inadmetent la seva pràctica en el plenari.

3. Quan tota la prova proposada per les acusacions hagi estat declarada il·lícita, el tribunal ha de dictar interlocutòria de sobreseïment.

4. En els altres supòsits, quan el tribunal hagi declarat part de la prova il·lícita, ha d'escoltar les parts acusadores perquè manifestin si amb la prova restant estan en condicions de sostenir la pretensió acusatòria en el judici oral.

Si les parts acusadores manifesten aquesta impossibilitat, el tribunal ha de dictar interlocutòria de sobreseïment.

5. Contra aquesta interlocutòria podran les parts interposar un recurs d'apel·lació.

Article 548. Admissió de prova

1. Una vegada resoltes les qüestions anteriors, el tribunal, en la mateixa resolució, s'ha de pronunciar sobre l'admissió de les restants proves proposades, decidint sobre les impugnacions formulades.

2. Es pot rebutjar d'ofici la pràctica d'un mitjà de prova:

a) quan consisteixi en una activitat prohibida per la llei, i

b) quan es tracti de la declaració en el judici oral dels perits autors dels informes emesos pels laboratoris oficials, sempre que la proposició no estigui degudament justificada.

3. Inadmetre la pràctica en el judici oral de la prova impugnada quan resulti impertinent o inútil a l'objecte del judici.

4. Així mateix, ha d'inadmetre la pericial proposada pel fiscal quan consideri que concorre causa de recusació.

Quan es tracti de prova pericial proposada per les altres parts, l'admetrà el tribunal tot i que es doni causa de rebuig, sense perjudici de la seva valoració en la sentència.

5. Quan les parts hagin proposat la testifical d'un menor d'edat o una persona especialment vulnerable, el tribunal, valorant la seva edat i circumstàncies, pot acordar que prestin declaració d'acord amb el que estableix l'article 581 d'aquesta llei.

6. Totes les qüestions prèvies relatives a la prova es resoldran en la interlocutòria d'admissió de prova.

Contra la interlocutòria d'admissió de prova no es pot interposar cap recurs llevat del que sigui procedent contra la sentència, en què es podrà denunciar la indeguda admissió o denegació del mitjà de prova proposat.

CAPÍTOL II

EL SEÑALAMIENTO DEL JUICIO I LA PRÀCTICA ANTICIPADA DE PROVA

Article 549 Assenyament del judici oral

1. Admesa la prova, el secretari judicial ha d'establir el dia i hora per a l'inici de les sessions del judici, d'acord amb els criteris i instruccions que fixi el president del tribunal, de conformitat amb el que estableix l'article 182 de la Llei de Enjudiciament Civil.

Així mateix, ha de comunicar a les parts el dia i hora de l'inici de les sessions, lliurant al mateix temps les citacions necessàries perquè aquestes i els seus advocats, els intèrprets, els testimonis i els perits compareguin el dia i hora de l'assenyalament.

2. Quan l'acusat es trobi en presó preventiva, l'assenyalament tindrà caràcter preferent.

Es tindran en compte per a fixar la data d'assenyalament les altres mesures cautelars personals adoptades, la prioritat d'altres causes i la complexitat de la prova proposada per a l'acte del judici oral.

3. En la mateixa resolució de disposar que el dia del començament de les sessions es trobi a disposició del tribunal l'expedient del judici oral amb tots els documents, elements i peces de convicció que formin part del mateix.

4. Des l'assenyalament, l'expedient de judici oral i les peces de convicció estaran a l'oficina judicial a disposició de les parts personades

Els objectes que per la seva especial naturalesa no es trobin a l'oficina es trobaran a disposició de les parts en el lloc on es trobin dipositats.

Article 550. Comunicació a la víctima

1. En tot cas, el secretari judicial ha d'informar per escrit a la víctima, encara que no sigui part en el procés ni hagi d'intervenir-hi, de la data i lloc de celebració del judici, fent-li saber que el dia assenyalat per a l'inici de les sessions se li reservarà un lloc a la sala.

2. En la comunicació a la víctima s'especificarà:

- a) si l'acusat es troba pres o en situació de llibertat per aquesta causa,
- b) les mesures de protecció establertes a favor,
- c) la sol·licitud de pena i de responsabilitat civil realitzada per les parts.

Article 551. Pràctica anticipada de prova

1. En qualsevol moment previ a la data assenyalada per a l'inici de les sessions del judici oral les parts personades podran sol·licitar la pràctica anticipada d'una prova en els casos que preveuen les lletres a), b) id) de l'article 504 d'aquesta Llei.

2. L'incident que a aquests efectes s'obri es substanciar d'acord amb el que disposa per a l'assegurament d'una font de prova en el títol VIII del llibre IV, amb les següents particularitats:

- a) Seran d'aplicació per a la realització anticipada de la prova les disposicions que regeixen la pràctica de l'concret mitjà probatori en l'acte del judici oral
- b) L'original del suport audiovisual i les actes en què es documenti la prova practicada s'incorporaran a l'expedient del judici oral procedint-se en el plenari a la seva reproducció o lectura en la forma que preveu aquesta llei.

TÍTOL II

Disposicions generals sobre L'ACTE DEL JUDICI

CAPÍTOL I

ELS REQUISITS PER A LA CELEBRACIÓ DEL JUDICI ORAL

Article 552 Preparació de la celebració del judici oral

1. La celebració del judici oral requereix la presència de l'acusat, excepte en els supòsits expressament previstos en aquesta Llei i, en tot cas, la del seu defensor, la del Ministeri Fiscal i la dels testimonis i perits que hagin estat proposats per les parts i admesos pel tribunal.
2. Amb aquesta finalitat, amb l'antelació necessària, el secretari judicial ha de comprovar que les parts, els testimonis, perits i, si és el cas, els intèrprets que hagin de comparèixer han estat degudament citats.
3. Si no és així, ha de manar reproduir les citacions i, si cal, disposar que es realitzi alguna indagació a l'efecte, amb l'auxili de la policia.
4. Si l'acusat es trobés pres, s'ordenarà la seva conducció per fer-li a comparèixer el dia assenyalat per al començament del judici oral.

Article 553. Presència de l'acusat i del responsable civil

1. L'acusat està obligat a assistir a les sessions del judici oral, que no podrà celebrar-se en la seva absència més que en els casos que preveu aquest article.
2. Quan la pena màxima sol·licitada per les acusacions no excedeixi els dos anys de privació de llibertat o quan tractant-se d'una pena d'una altra naturalesa la seva durada no excedeixi els deu anys, l'absència injustificada de l'acusat que hagi estat citat personalment al domicili o en la persona designats d'acord amb l'article 464 d'aquesta Llei, no impedirà la celebració del judici sempre que el tribunal, a sol·licitud del Ministeri Fiscal o d'una altra part acusadora i oïda la defensa, estimi que hi ha elements suficients per procedir a l'enjudiciament.
3. Quan no hagi estat possible fer comparèixer a algun dels acusats, el tribunal pot acordar, escoltades les parts, la continuació del judici oral per a la resta si hi ha elements per jutjar amb independència.
4. Una vegada que hagi comparegut, l'acusat podrà sol·licitar, amb la conformitat del seu defensor, que el tribunal l'autoritzi a absentar-se de les sessions del plenari sempre que amb això no es vegi perjudicat el dret de defensa o el resultat del judici.

En qualsevol cas, serà imprescindible i s'ha d'assegurar la presència de l'acusat en tots els actes de prova que exigeixin la seva intervenció personal.

5. Sent diversos els acusats, el tribunal podrà excusar la seva presència en els actes del judici oral que no els afecten de forma directa.
6. Quan l'acusat alteri l'ordre, interrompi o pertorbi el normal desenvolupament de la vista i, tot i la advertiments i les advertències del president del tribunal de fer-li abandonar la sala, persisteixi en la seva actitud, aquest podrà decidir expulsar per cert temps o durant la resta de les sessions, continuant així el judici sense la seva presència, sense perjudici del seu dret a l'última paraula.

En aquest cas, el president podrà acordar que l'acusat segueixi les sessions del judici a través de videoconferència.

7. L'absència injustificada del tercer responsable civil esmentat en la forma no és per si sola causa de suspensió del judici.

Article 554. Presència dels advocats

1. La celebració del judici oral requereix en tot cas la presència de l'advocat de la persona acusada.

2. Si en el dia i hora assenyalats el defensor no es presenta ni s'al·lega una causa justa es farà arribar procedir contra ell per exigir la responsabilitat que correspongui i es requerirà a l'acusat perquè designi un altre advocat, assenyalant nou dia per a l'inici o per la continuació del judici.

Si l'advocat així designat no accepta o, si havent acceptat la designació, deixa de comparèixer sense una causa justa, s'ha de nomenar un defensor d'ofici.

3. L'absència injustificada de l'advocat d'alguna part acusadora o l'actor civil no impedirà l'inici o la continuació del judici si ha estat citat en forma legal.

En aquest cas, es considerarà que han desistit de l'exercici de l'acció i apartats del procediment.

Article 555. Presència dels testimonis i perits

1. Tots els testimonis i perits que hagin estat citats al judici oral tenen el deure de comparèixer en la data i hora assenyalades.

2. Si el judici va a estendre durant diversos dies, la citació dels testimonis i perits s'efectuarà per la data de la sessió en què estigui prevista la seva declaració.

3. Quan no compareguin els testimonis o perits proposats per les parts i el tribunal consideri necessària la seva declaració, ha d'acordar la suspensió del judici oral.

4. Es pot, però, el tribunal pot acordar la continuació del judici i la pràctica de les altres proves, interrompent les sessions una vegada que hagin estat practicades i fins a la data en què hagin de comparèixer els testimonis o perits absents.

5. En cas d'impossibilitat del testimoni o del perit per comparèixer davant el tribunal, s'interromprà el judici el temps necessari per practicar la prova en la forma que preveu aquesta Llei.

6. En els supòsits previstos en els dos apartats anteriors és aplicable el que preveu l'article 559.4 d'aquesta Llei.

Article 556. Mesures d'assegurament

1. El tribunal adoptarà les mesures necessàries per assegurar que els acusats que es trobin en llibertat, els testimonis i els perits que hagin estat degudament citats compareguin en el judici.

2. En cas d'incompareixença, el tribunal podrà ordenar la detenció o conducció quan la seva presència sigui imprescindible i no hi hagi altre mitjà de assegurar-la.

Article 557. Suspensió i nova citació per a judici

1. En els supòsits previstos en els articles anteriors, la suspensió del judici serà acordada pel tribunal d'ofici oa instància de part.

El tribunal també pot acordar la suspensió quan les parts sol·licitin de comú acord sotmetre el procés a mediació.

En aquest supòsit, es procedirà de conformitat amb el que estableix l'article 160 d'aquesta Llei.

2. En les actuacions de suspensió que es dictin s'ha d'assenyalar, si és possible, nova data, hora i lloc per a la celebració, complint amb el que disposa l'article 559.4 si es disposa la conservació de la prova practicada.

3. Sempre que sigui possible, el president del tribunal realitzarà el nou assenyalament en l'acte mateix d'acordar la suspensió.

L'anunci públic de la data i hora de l'assenyalament del judici servirà de notificació als presents, sense necessitat de reiteració o confirmació en una altra forma.

4. En els altres casos, el nou assenyalament s'ha de fer pel secretari judicial a la data més immediata possible.

5. Contra la interlocutòria de suspensió no pot interposar cap recurs.

CAPÍTOL II

LA FORMA DE CELEBRACIÓ del judici oral

Article 558. Disposició de la sala

1. El tribunal es situarà a la capçalera de les estrades, a la vista de totes les persones presents a la sala.
2. El fiscal i els advocats defensors de les parts també tindran el seu lloc assignat en estrades i es dirigiran des del seu seient al tribunal ia quantes persones sigui necessari.
3. L'acusat ocuparà a la sala una lloc immediatament proper al seu defensor, de manera que sigui possible la comunicació constant i directa entre ells durant el desenvolupament del judici.
4. Es reservarà un lloc adequat de la sala a la víctima del delictes, que podrà ocupar des del començament de les sessions o, si escau, després d'haver declarat.
5. Tota persona interrogada o que dirigeixi la paraula al tribunal ha de parlar des del lloc assignat, d'acord amb la disposició de la sala, de manera que pugui ser vista pel tribunal, les parts i el públic.

Article 559. Caràcter consecutiu de les sessions

1. Obert el judici oral, continuarà durant totes les sessions consecutives que calgui fins a la conclusió.
2. No obstant això, el president del tribunal podrà interrompre el curs de les sessions quan:
 - a) el tribunal hagi de resoldre durant els debats alguna qüestió incidental que, per qualsevol causa fundada, no es pugui decidir a l'acte,
 - b) el tribunal o algun dels seus membres hagi de practicar d'acord amb aquesta llei alguna diligència fora del lloc de les sessions i no es pugui verificar en el temps que hi ha entre una i altra,
 - c) el tribunal acordi l'ampliació per escrit d'un informe pericial, sens perjudici d'esgotar la pràctica de la prova que no depengui del seu resultat,
 - d) un membre del tribunal, el fiscal o el defensor de qualsevol de les parts caigui sobtadament malalt de manera que no pugui continuar prenent part en el judici i sempre que, en el cas de l'advocat o del fiscal, no pugui ser reemplaçat sense greu inconvenient per a la defensa dels interessos del seu client o de l'interès públic respectivament.
3. Si resulta necessària la interrupció del judici, es procedirà a realitzar un nou assenyalament d'acord amb el que disposa l'article 549 d'aquesta llei.
4. En els casos en què s'acordi la interrupció del judici després d'iniciada la pràctica de la prova, quedaran sense efecte els actes probatoris realitzats si les sessions no es reprenen en el termini de trenta dies.

En tot cas quedaran sense efecte aquests actes si es produeix la substitució del membre del tribunal en el supòsit de la lletra d) de l'apartat 2.

Article 560. Publicitat dels debats

1. Els debats del judici oral seran públics sota pena de nul·litat.

Els qui assisteixin hauran de comportar-se de manera que no s'alteri o pertorbi l'ordre de les sessions, sense que puguin fer mostres d'aprovació o desaprovació.

Cap dels presents, llevat de la força pública, es pot trobar armat.
2. Al començament de la vista o en qualsevol moment del seu desenvolupament el tribunal pot acordar que tots o part dels actes o les sessions del judici se celebrin a porta tancada de conformitat amb el que estableix l'article 114 d'aquesta llei.

Contra aquesta resolució no pot interposar cap recurs, sens perjudici del dret de les parts a formular protesta a l'efecte del recurs que sigui procedent contra la sentència.

3. Quan s'acordi celebrar el judici a porta tancada tots els concurrents han de desocupar el local, excepte el fiscal, l'ofès pel delictes, els acusats i els advocats i procuradors de les parts.

El tribunal podrà autoritzar que romanguin a la sala els familiars dels acusats i de les víctimes.

Article 561. Facultats del President

1. El president del tribunal dirigirà els debats i la pràctica de les proves del judici oral, cuidant d'impedir les discussions impertinents i que no condueixin a l'aclariment dels fets, sense coartar per això la llibertat necessària per a la defensa.

2. A aquest efecte:

a) tindrà totes les facultats necessàries per a conservar o restablir l'ordre de les sessions i mantenir el respecte degut al tribunal, als altres poders públics i als intervinents.

b) cridarà a l'ordre a totes les persones que l'alterin, i podrà fer-les sortir de la sala si ho considera oportú, sense perjudici de la responsabilitat en què incorrin amb la seva conducta.

c) Demana la presència de la força pública quan fos necessari.

3. Les decisions disciplinàries del president s'adoptaran a l'acte i verbalment, sense perjudici de deixar constància de les mateixes en l'acta del judici.

TÍTOL III

EL DESENVOLUPAMENT DEL JUDICI ORAL

CAPÍTOL I

LES ACTUACIONS PRÈVIES A LA PRÀCTICA DE LA PROVA

Article 562 Inici de les sessions del judici

1. El dia assenyalat per donar principi a les sessions, el secretari judicial ha de vetllar perquè es troben a la sala l'expedient del judici oral amb les peces de convicció que s'hagin recollit.

2. Constituït el tribunal serà cridat a estrades el fiscal, i, una vegada que aquest hagi ocupat el seu lloc, entraran a la sala els advocats de les parts i, en últim lloc, els acusats.

Tot seguit el funcionari d'auxili judicial de donar de viva veu avís que l'audiència és pública, acompanyant, si és el cas, a les víctimes del delictes al lloc que se'ls hagi reservat.

3. Finalment, el president declararà oberta la sessió, després de la qual cosa només es permetrà l'entrada a la sala dels que siguin cridats per a intervenir en la pràctica de la prova.

Article 563. Al·legacions prèvies

1. A l'inici del judici, el president, a instància de part, s'obrirà un torn d'intervencions quan:

a) qualsevol de les parts al·legui l'existència d'una causa de suspensió,

b) la defensa de l'acusat proposi una nova prova, que únicament serà admissible si pot ser practicada a l'acte i es justifica degudament que no va poder proposar amb anterioritat, aportant, si és el cas, còpia per a les altres parts.

2. El tribunal ha de resoldre sobre la petició de suspensió o la sol·licitud de nova prova, després d'escoltar a les parts.

Contra la seva decisió no es pot interposar cap recurs, sense perjudici de la pertinent protesta a efectes del recurs que sigui procedent contra la sentència.

Article 564. Informació a l'acusat i exposició introductòria

Resoltes, si escau, les al·legacions prèvies, el tribunal informarà l'acusat dels càrrecs que es formulen i dels drets que l'assisteixen.

Seguidament, convidarà a les parts a que expliquin, de manera succinta, clara i entenedora, la finalitat de la prova que han proposat.

Les parts poden renunciar a aquesta exposició introductòria.

CAPÍTOL II

LA PRÀCTICA DE LA PROVA

Secció 1a. Regles generals

Article 565 Inici de la fase probatòria

Conclou l'exposició, el president del tribunal ha d'ordenar començar la pràctica de la prova, d'acord amb el que estableixen els articles següents.

Article 566. Principi d'aportació de part. Facultats probatòries del tribunal

1. No s'han de fer altres proves que les proposades per les parts.
2. S'exceptuen del que disposa l'apartat anterior:
 - a) Els acaraments dels testimonis que el president disposi quan concorrin els requisits de l'article 582 d'aquesta Llei i sigui necessari per a l'aclariment dels fets.
 - b) Qualsevol altra prova que, per considerar absolutament imprescindible per a la comprovació dels fets, sotmeti tribunal a la consideració de les parts, sempre que alguna d'elles faci seva la proposta.
 - c) Les diligències de prova que en l'acte ofereixin les parts per acreditar alguna circumstància que pugui influir en el valor probatori de la declaració d'un testimoni, si el tribunal les considera admissibles.

Article 567. Ordre de pràctica dels mitjans de prova

1. La pràctica dels mitjans de prova se subjecta al ordre, començant pels proposats per l'acusació, i seguint pels proposats per les defenses:

1r La declaració dels testimonis.

2n L'examen dels informes pericials.

3r La lectura i discussió dels documents.

4t L'examen de les peces de convicció.

2. Els testimonis i pèrits de cadascuna de les parts seran examinats per l'ordre consignat en els escrits de qualificació, llevat del que disposa per als pèrits en l'article 583.4 d'aquesta Llei.

3. L'ordre de pràctica dels mitjans de prova es pot alterar per acord de les parts o per decisió degudament fundada del Tribunal.

4. Mai podrà començar la pràctica de la prova amb la declaració de l'acusat, ha de sentir-se prèviament en tot cas als testimonis de l'acusació.

5. L'acusat només prestarà declaració si així ho desitja, a instància del seu advocat, en el torn de prova de la defensa i en el moment que aquesta consideri oportú.

La declaració de l'acusat podrà ser proposada en qualsevol moment del judici fins a l'acabament de la fase probatòria tot i que no hagi estat inclosa en l'escrit de defensa.

El tribunal en cap cas podrà rebutjar-la.

Secció 2a. Prova testifical

Article 568. Obligació de comparèixer i declarar

Llevat de les excepcions que preveu aquesta Llei, tota persona té el deure de comparèixer i declarar com a testimoni, responnent que sàpiga sobre les preguntes que se li formulin.

Article 569. Exempcions generals

1. Queden exclosos del compliment dels deures assenyalats en l'article anterior els que per raó de la seva edat, malaltia o discapacitat no puguin prestar declaració.
2. També queden exceptuats d'aquests deures el Rei o la Reina, la seva consort, el Príncep Hereu i qui exerceixi la Regència.

3. Estaran exempts d'acudir a la crida del tribunal, però no de declarar, i poden fer-ho per escrit, les altres persones de la família reial.

4. Igualment estaran exempts de comparèixer, però no de declarar, i poden informar per escrit sobre els fets dels quals tinguin coneixement per raó del seu càrrec:

1r) El president i els altres membres del Govern.

2n) Els presidents del Congrés dels Diputats i del Senat.

3r) El president del Tribunal Constitucional.

4t) El president del Tribunal Suprem i del Consell General del Poder Judicial.

5è) El fiscal general de l'Estat.

6è) Els presidents de les comunitats autònomes.

7è) Els presidents de les assemblees legislatives de les comunitats autònomes.

5. Si alguna de les persones a les quals es refereix l'apartat anterior ha de declarar sobre fets dels quals no hagi tingut coneixement per raó del seu càrrec, la declaració s'ha de prendre al seu despatx oficial.

6. La compareixença i declaració com a testimonis dels membres de les representacions diplomàtiques i oficines consulars es regeix pel que disposen els convenis i tractats internacionals en vigor.

Article 570. Exempcions a l'obligació de declarar per raó de parentiu

1. Estan dispensats de l'obligació de declarar els ascendents i descendents consanguinis o afins de l'acusat, els seus col·laterals consanguinis o dins del segon grau d'afinitat, així com el seu cònjuge o persona unida per relació de fet anàloga a la matrimonial, tot i que s'hagi extingit el vincle conjugal o hagi cessat la convivència efectiva.

2. L'exempció no és aplicable quan les persones a les quals es refereix l'apartat anterior hagin acceptat declarar durant el procediment després d'haver estat degudament informades del seu dret a no fer-ho.

3. Cap testimoni pot ser obligat a respondre una pregunta la resposta pugui originar l'atribució de responsabilitat penal a algun dels parents a què es refereix aquest article encara que no hagi estat acusat en aquest procediment.

Article 571. Exempcions a l'obligació de declarar per raó de secret professional

1. No podran ser obligats a declarar com a testimonis:

1r Els advocats i procuradors respecte de les informacions, instruccions o explicacions que rebien dels seus clients.

2n Els metges i el personal sanitari respecte de les dades reservades que els hagin estat confiats en l'exercici de la seva professió.

3r Els periodistes, en els supòsits en què hagin de guardar silenci per preservar la identitat de les seves fonts.

4t Els ministres de confessions religioses reconegudes per l'Estat, sobre els fets que els hagin estat confiats en l'exercici de les funcions del seu ministeri per les que hagin de guardar secret.

2. Llevat dels advocats i procuradors, totes les persones esmentades estaran obligades a prestar declaració quan el titular del secret els rellevi del deure de guardar-lo.

Article 572. Deure d'informació

Sota pena de nul·litat, que estiguin exempts del deure de declarar hauran de ser informats d'aquesta circumstància abans de procedir a la seva interrogatori.

Article 573. Citació i compareixença

1. La citació del testimoni s'efectuarà de conformitat amb el que disposa l'article 377 d'aquesta Llei, amb les advertències legals que procedeixin.

2. Excepte en els supòsits exceptuats, si el testimoni no es presenta a la primera citació ni al·lega una causa justa, el tribunal li ha d'imposar a l'acte una multa d'una a tres vegades el salari mínim interprofessional mensual, sens perjudici de sentir-lo amb posterioritat, podent deixar la multa sense efecte a la vista del que el testimoni al·legui.

Si persisteix en la seva incompareixença, serà presentat per la força pública.

3. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici de la responsabilitat penal que pugui procedir pel delictes d'obstrucció a la justícia.

Article 574. Impediment per comparèixer

1. Si el testimoni es troba físicament impedit d'acudir a la crida del tribunal, i la importància del seu testimoni ho justifica, el tribunal es pot constituir al seu domicili o al lloc on es trobi per rebre declaració.

2. En el cas de l'apartat anterior, el tribunal, assistit pel secretari judicial, es constituirà en el domicili o lloc en què es trobi el testimoni amb la presència del Ministeri Fiscal i els defensors de les parts.

En aquests casos s'ha d'excloure la publicitat de l'acte.

El secretari judicial ha d'estendre diligència de la declaració, fent constar les preguntes i repreguntes que s'hagin fet al testimoni, les respostes d'aquest i els incidents que hagin ocorregut en l'acte, sense perjudici de l'enregistrament del mateix si fos possible.

3. Quan sigui necessari per a preservar la salut o la intimitat del testimoni, el tribunal pot acordar que declari mitjançant videoconferència des del seu domicili o el lloc on es trobi hospitalitzat o internat.

Article 575. Testimoni resident a l'estranger

Quan el testimoni resideixi a l'estranger, sempre que les normes de cooperació jurídica ho autoritzin i la naturalesa de la causa ho permeti, se li podrà prendre declaració per videoconferència, fent constar aquesta circumstància en la proposició de la prova.

Article 576. Negativa del testimoni a declarar

Quan el testimoni es negui a declarar o a respondre a alguna pregunta sense estar comprès en les exempcions que preveu aquesta Llei, s'ha de deduir testimoni pel delictes de desobediència greu a l'autoritat.

Article 577. Identificació del testimoni. Testimonis protegits i amb identitat suposada

1. En primer lloc es preguntarà al testimoni el seu nom i cognoms, edat i relació amb els fets jutjats i amb les persones relacionades amb el delictes, i si té amb elles parentiu, amistat o relacions de qualsevol altra classe.

Això no és aplicable quan es tracti d'un testimoni protegit i la defensa no hagi fet la sol·licitud prevista per a la revelació de la seva identitat.

2. Si el testimoni és membre de les Forces i Cossos de Seguretat en l'exercici de les seves funcions, serà suficient per a la seva identificació el número del seu registre personal i la unitat administrativa a la qual està adscrit.

A aquests efectes, les declaracions dels funcionaris policials que en la investigació hagin actuat com a agents encoberts se subjectaran al que preveu l'article 413 d'aquesta Llei.

Article 578. Pràctica de l'interrogatori

1. Abans de prendre declaració al testimoni, se li exigirà jurament o promesa de dir la veritat i se li advertirà de les penes en què pot incórrer pel delictes de fals testimoni i de les que comporta la seva negativa a declarar.

2. Els testimonis han de declarar de viva veu i contestaran de manera precisa i concreta, sense que els sigui permès llegir la seva declaració ni respondre amb alguna nota que portin escrita.

Podran, no obstant això, consultar apunts o documents que els siguin útils per recordar els fets.

No podran remetre a la declaració prestada amb anterioritat al judici oral.

3. Començarà preguntant la part que hagi proposat al testimoni i, a continuació, podran interrogar les altres.

Si s'han formulat preguntes per la resta de les parts, la qual la va proposar, sempre que ho autoritzi el tribunal, podrà interrogar novament per establir la credibilitat del testimoni o la veracitat de la seva declaració.

4. L'interrogatori als testimonis s'efectuarà formulant preguntes breus, clares, senzilles i directes sobre els fets objecte del judici.

5. Les parts podran en el curs de l'interrogatori demanar que s'exhibeixin al testimoni dels instruments o efectes del delictes o qualsevol altra peça de convicció perquè els reconegui.

6. Durant l'interrogatori de les parts, el president intervindrà en el que sigui necessari per assegurar la pertinència de les preguntes i la correcció en les respostes.

En tot cas, evitarà que es formulin al testimoni preguntes capcioses o suggestives, o que d'una altra manera puguin pertorbar la sinceritat de les respostes.

Quan siguin formulades impedirà que el testimoni les contesti, sense perjudici que es faci constar la corresponent protesta.

De la mateixa manera impedirà el president qualsevol forma de coacció, engany, promesa o artificio per obligar o induir a testimoni a declarar en determinat sentit.

7. Quan el president adverteixi que de la declaració sobre els fets o de la contestació de les preguntes pugués derivar-se la pròpia incriminació del testimoni, us informará que no té obligació de contestar-les.

8. Conclòs l'interrogatori, el President, per si oa petició de qualsevol membre del tribunal, podrà formular al testimoni les qüestions necessàries per al millor aclariment sobre els fets sobre els quals declari.

9. Per a la declaració dels testimonis que no coneguin la llengua oficial en què es desenvolupi el judici, s'habilitarà un intèrpret.

Així mateix s'habilitarà un intèrpret a les persones amb limitacions auditives o d'expressió oral.

Article 579. Raó de ciència del testimoni

1. El testimoni ha d'expressar la raó de ciència del que declari.

2. No s'admetrà que el testimoni expressi les opinions que tingui sobre els fets llevat que sigui impossible separar-les de les respostes sobre els mateixos.

3. No obstant això, quan el testimoni tingui coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics sobre la matèria a què es refereixen els fets de l'interrogatori, s'admetran les manifestacions que en virtut dels coneixements el testimoni afegiu a les seves respostes.

Article 580 Testimonis directes i de referència

1. Els testimonis respondran a les preguntes sobre els fets dels quals tinguin coneixement directe.

2. Si el coneixement del testimoni és indirecte, ha d'assenyalar el moment, lloc, les persones i els mitjans pels quals el va obtenir.

Les parts podran formular preguntes al testimoni de referència per establir la credibilitat del testimoni directe o la veracitat de la seva declaració.

No s'admetran les respostes referides o basades en rumors o notícies anònimes.

Tampoc no s'admeten les respostes del testimoni de referència si aquest no dóna raó suficient sobre la identitat del seu informant.

3. En cap cas s'admetrà la declaració del testimoni de referència en substitució de la declaració del testimoni directe dels mateixos fets.

Article 581. Testimonis menors i especialment vulnerables

1. Els testimonis menors d'edat declararan acompanyats dels qui exerceixin la seva pàtria potestat, tutela o guarda, llevat que el procediment es dirigeixi contra aquests, o que el tribunal, excepcionalment i de forma motivada, acordi el contrari, en aquest cas s'ha de sol·licitar al organisme de l'administració autonòmica encarregada dels serveis de protecció de menors que designi la persona que ha d'assistir al menor en la pràctica de la diligència.

2. Als testimonis menors de catorze anys no se'ls ha de prendre jurament ni se'ls farà advertència algun incórrer en responsabilitat.

3. La declaració dels testimonis menors de setze anys es durà a terme evitant la confrontació visual amb l'acusat.

4. El testimoni ha de ser interrogat únicament pel president del tribunal, i les parts sol·licitar-li que faci les preguntes addicionals que considerin necessàries.

No obstant això, el president permetrà a les parts que realitzin les preguntes directament si d'això no se'n deriva cap perjudici per al testimoni.

5. També s'evitarà la confrontació visual amb l'acusat quan quedi degudament justificat mitjançant informe pericial que la víctima, per la seva situació d'especial vulnerabilitat, pot patir un perjudici greu per a la salut.

Article 582 acaraments

1. Quan s'hagin prestat testimonis discordants sobre algun fet o circumstància rellevant per a la causa, el tribunal podrà excepcionalment acordar l'acarament entre els que estiguin discordes, sense que aquesta diligència hagi de tenir lloc, per regla general, entre més de dues persones a alhora.

2. L'acarament s'ha de verificar llegint aquells entre els que tingui lloc, les declaracions que hagin prestat, preguntant si es ratifiquen en elles o tenen alguna modificació que fer, recordant als testimonis les penes del fals testimoni i fent-los saber que segueixen subjectes a la obligació de dir la veritat.

3. El tribunal ha de manifestar, tot seguit, les contradiccions que resultin d'aquestes declaracions i de convidar els acarats perquè es posin d'acord entre si, vetllant en tot moment perquè s'atenguin estrictament al seu objecte i s'expressin de forma respectuosa.

En un altre cas, el president posarà fi immediatament a la diligència.

4. Concloues les intervencions dels acarats, el fiscal i les parts podran interrogar els sotmesos a acarament exclusivament sobre els punts en contradicció que van determinar la procedència de l'acte.

5. No s'admetrà l'acarament amb un testimoni menor d'edat o amb un testimoni l'especial vulnerabilitat hagi estat reconeguda en la forma que preveu l'article anterior.

Secció 3a. Declaració de l'acusat

Article 583. Informació prèvia

1. Quan l'acusat sigui cridat a declarar per així haver-ho sol·licitat la seva defensa, el tribunal, abans d'iniciar-se l'interrogatori, l'informarà dels drets que l'assisteixen, en particular el de no contestar a qualsevol de les preguntes que se li formulin o totes elles.

2. No es pot atribuir valor probatori de cap classe a la manca de proposició per la defensa de la declaració de l'acusat.

3. Les manifestacions incriminatòries falses de l'acusat que causin perjudici a tercers donaran lloc a responsabilitat criminal d'acord amb el que estableix el Codi Penal.

Article 584 Pràctica de l'interrogatori

1. La declaració de l'acusat haurà de ser sempre presencial, sense possibilitat d'usar la videoconferència o un altre mitjà semblant per portar-la a efecte.
2. La declaració començarà amb les preguntes que formuli el defensor de l'acusat, pot interrogar a continuació les altres parts.
3. El defensor disposarà d'un torn final de preguntes per establir la credibilitat del seu defensat o la veracitat de la declaració.
4. Conclòs l'interrogatori, el President, per si oa petició de qualsevol membre del tribunal, podrà sol·licitar a l'acusat els aclariments que estimi oportunes per a l'aclariment dels fets.

Article 585 Acarament

No s'admetrà l'acarament de l'acusat més que si aquest ho consent i ho sol·licita la seva defensa.

Secció 4t. Prova pericial

Article 586 Declaracions de perits

1. Per a l'examen dels perits en el judici oral s'ha d'observar el que disposa l'article 578 d'aquesta Llei, quan els siguin aplicables.

En tot cas, han de prestar el jurament o promesa de l'article 389.3 d'aquesta Llei.

2. Les parts podran formular al perit preguntes i aclariments sobre el mètode, les conclusions i qualssevol altres aspectes rellevants del dictamen efectuat.

També podran sol·licitar una explicació més comprensible o detallada del dictamen emès en algun dels seus punts, amb referència concreta a la qüestió que no consideren prou aclarida.

3. En tot cas els perits poden ser autoritzats per consultar el testimoni de l'expedient del judici oral en què es documenti l'informe prèviament emès.

També podran consultar documents, notes escrites o publicacions o servir-se d'instruments tècnics que siguin útils per a la millor exposició de la seva perícia.

Aquests elements auxiliars poden ser recollides pel tribunal si no estan a disposició del perit.

4. Els perits poden ser examinats conjuntament quan hagin de declarar sobre uns mateixos fets, contestant les preguntes que les parts els formulin, que podran referir-se al seu propi dictamen o l'emès per qualsevol dels declarants.

5. Conclòs l'interrogatori de les parts, el president, per si oa petició de qualsevol dels membres del tribunal, podrà formular preguntes addicionals als perits i requerir-los explicacions ulteriors sobre l'objecte del dictamen aportat.

Article 587. Ampliació de la perícia

1. El tribunal, quan ho consideri indispensable a la vista de les exposicions realitzades, podrà, d'ofici oa instància de part, acordar l'ampliació dels informes pericials realitzats respecte d'aquells punts que no hagin quedat prou aclarits.

2. Si per aquesta circumstància s'ha de procedir a la interrupció de les sessions del judici s'estarà al que disposa l'article 559 d'aquesta Llei.

3. Els perits que hagin de realitzar l'ampliació dels informes seran novament citats en la data i hora assenyalada per a l'exposició de l'informe ampliadori, que en tot cas haurà de ser lliurat per escrit al tribunal ia les parts amb antelació suficient.

Article 588. Dictamen pericial de laboratoris oficials

El dictamen pericial dels laboratoris oficials emès durant la investigació no necessita ratificació en judici llevat que s'hagi impugnat de manera concreta el seu contingut i s'hagi proposat la declaració dels perits autors de l'informe, amb la deguda justificació de les raons que la fan necessària.

Només en aquest cas i atenent al motiu de la impugnació, el tribunal podrà disposar que la declaració dels perits es presti mitjançant videoconferència.

Secció 5a. Documents i peces de convicció. Lectures admeses

Article 589. Documents i peces de convicció

1. Els documents, suports i peces de convicció estaran durant el judici a disposició del tribunal.
2. Poden ser mostrats als que declarin com acusats, testimonis o perits i en tot moment podran ser examinats pel tribunal.

Article 590 Examen pel tribunal i al·legacions sobre els documents

1. El tribunal ha d'examinar pel seu compte els llibres, documents, papers, suports i altres peces de convicció que formin part de l'expedient del judici oral.
2. Una vegada practicades les declaracions de testimonis i perits, el president del tribunal obrirà un torn en el qual les parts exposaran el que considerin oportú respecte de la prova documental, indicant, si és el cas, quina part o quin aspecte del seu contingut és rellevant per a l'objecte del judici.

El tribunal també pot en aquest tràmit sol·licitar a les parts aclariments respecte de la prova documental proposada i admesa.

Article 591 Lectures admeses

1. Quan, sent impossible la seva pràctica en el judici oral, el tribunal hagi declarat expressament l'admissibilitat total o parcial d'una font de prova obtinguda d'acord amb el que disposa el títol VIII del llibre IV d'aquesta Llei, es procedirà a la lectura de la seva documentació, o la reproducció, si escau, del seu enregistrament.

De la mateixa manera es procedirà amb la prova practicada anticipadament davant el propi tribunal.

2. També es llegirà o reproduir la confessió obtinguda davant del jutge de Garanties acord amb el que estableix l'article 253 d'aquesta Llei.

Quan l'acusat presti declaració en el judici oral, la confessió l'ha de llegir en aquest moment.

3. Es llegirà o reproduir en tot cas la declaració del menor, persona malalta o discapacitada obtinguda l'examen contradictori en el judici oral hagi estat descartat acord amb el que disposa el títol VIII del llibre IV de aquesta Llei.

4. Es llegirà la documentació de les diligències no reproduïbles que hagi estat inclosa en l'expedient del judici oral d'acord amb el que disposa l'article 542 d'aquesta Llei.

En aquest cas concret, la lectura de la diligència es pot excusar acord amb el que disposa l'article precedent.

En qualsevol cas, la lectura o designació de les diligències no reproduïbles no eximeix de les declaracions testificals o pericials que siguin necessàries per acreditar el seu contingut.

5. Excepcionalment i amb l'audiència prèvia de les parts, el president pot autoritzar, d'ofici oa instància de part, la lectura de la documentació d'alguna diligència realitzada en el procediment d'investigació quan, sent d'indubtable importància per a la causa, no hagi pogut ser assegurada ni reproduïda en l'acte judici oral per la pèrdua sobrevinguda, imprevisible i definitiva de la font de prova corresponent, sempre que s'hagi realitzat de forma contradictòria.

Article 592 Lectures de contrast

1. Quan la declaració del testimoni en el judici oral no sigui conforme en allò substancial a la prestada o aportada al procediment d'investigació podrà demanar, per qualsevol de les parts, la seva lectura total o parcial, sempre que aportï a l'acte el testimoni de la mateixa obtingut d'acord amb el que disposa l'article 542 d'aquesta Llei.

2. Després de la lectura, el president del tribunal ha d'invitar el testimoni a explicar la diferència o contradicció que entre les seves declaracions s'observi.

3. La declaració efectuada en la fase d'investigació que sigui llegida en el judici oral no tindrà valor probatori dels fets hi afirmats però podrà servir per determinar la credibilitat de la declaració prestada pel testimoni en l'acte del judici.

4. Quan en el curs de l'interrogatori o en un altre moment del judici es posin de manifest elements objectius i concrets que permetin entendre que les variacions en la declaració del testimoni es deuen al fet que ha patit una coacció o amenaça greus, es podrà interessar que es llegeixi la seva declaració assegurada d'acord amb el que disposa l'article 504.2. b) d'aquesta Llei, a la qual el tribunal podrà atribuir valor probatori del que s'hi afirma.

En aquest cas, el tribunal pot acordar d'ofici que es realitzin les comprovacions que siguin necessàries per verificar que el testimoni ha estat sotmès a coacció o amenaça, interrompent per a això les sessions del judici si fos necessari.

Article 593 Lectures prohibides

Fora dels casos que preveuen els dos articles anteriors no s'admetrà la lectura de cap declaració o diligència practicada en la fase d'investigació, sense perjudici de la declaració testifical que, si escau, puguin prestar en el judici els funcionaris que hagin intervingut en elles.

TÍTOL IV

La conclusió del judici oral

Article 594. Conclusions definitives

1. Practicades les proves, el president ha de concedir la paraula a l'acusació i la defensa perquè ratifiquin o modifiquin les conclusions dels seus escrits de qualificació provisional.

2. No s'admeten les modificacions que suposin una alteració substancial dels fets punibles en perjudici de l'acusat.

3. Quan, en les seves conclusions definitives, l'acusació modifiqui la tipificació penal dels fets o apreciï un major grau de participació o d'execució o circumstàncies d'agreujament de la pena, la defensa pot sol·licitar al president un ajornament de la sessió, fins al límit de deu dies, a fi de preparar adequadament les seves alegacions i, si és el cas, aportar els elements de prova i de descàrrec que consideri convenients.

Després de la pràctica de la nova prova que pugui sol·licitar la defensa, les parts acusadores poden, al seu torn, modificar les seves conclusions definitives.

Article 595. Alteració de la competència

1. El tribunal constituït amb un sol magistrat es declararà incompetent per jutjar i donar per acabat el judici quan totes les acusacions modifiquin les seves conclusions qualificant els fets com a delictes el coneixement dels quals correspongui a un tribunal col·legiat.

S'ha de comunicar aquesta circumstància a la Presidència del Tribunal d'Instància per al seu repartiment a l'òrgan al qual correspongui l'enjudiciament de la causa.

2. Quan la modificació esmentada no s'efectuï per totes les acusacions, el jutge, oïdes les parts, ha de resoldre el que consideri pertinent sobre la continuació o finalització del judici, però en cap cas podrà condemnar per delicte la competència no li correspongui.

Article 596. Informes finals

1. Presentades les conclusions definitives el president ha de donar la paraula a les acusacions, començant pel fiscal, i a les defenses perquè exposin el que considerin procedent sobre la valoració de la prova i la qualificació jurídica dels fets.

Quan el fiscal sol·liciti l'absolució intervindrà conclòs el torn de les acusacions i abans del torn de la defensa.

2. El president ha de donar la paraula als actors i responsables civils perquè informin sobre els aspectes relatius a l'acció civil exercitada.

3. Al final de les seves respectives exposicions, el tribunal podrà requerir al fiscal i als lletrats perquè aclareixin o precisin el que sigui necessari en relació amb la valoració del resultat de la prova o la qualificació jurídica.

4. Conclòs tots els informes, les parts poden sol·licitar al President que els concedeixi novament la paraula per precisar, aclarir o rectificar algun punt concret que hagi estat qüestionat de contrari.

A aquests efectes, si el president considera que la qüestió plantejada és substancialment rellevant per al debat sobre la valoració de la prova o la qualificació jurídica del fet, donar la paraula a les parts sempre que ho estimi necessari, permetent en tot cas al defensor prendre en últim lloc.

Article 597. Última paraula de l'acusat

1. Conclòs els informes, el president ha de preguntar als acusats si tenen alguna cosa d'al·legar en la seva defensa, concedint la paraula a qui respongui afirmativament.

2. El president ha de tenir cura que els acusats guardin el respecte degut al tribunal i als presents i es cenyixin a l'objecte del procés, i també evitar que s'estenguin innecessàriament en la mera reiteració dels arguments ja exposats per la seva defensa.

Si l'acusat no aviniere a les advertències que en aquest sentit li faci, el president podrà retirar-li la paraula.

3. Un cop exercit o renunciat aquest dret de l'acusat, el president ha de declarar el judici vist per a sentència.

Article 598. Documentació del judici

1. Les sessions del judici oral es registraran en suport apte per a la gravació i reproducció del so i de la imatge, que s'efectuarà sota la fe del secretari judicial, a qui correspon l'autenticació i custòdia dels dispositius en què s'hagi efectuat.

2. Sempre que es disposi dels mitjans tècnics necessaris el secretari judicial ha de garantir l'autenticitat i integritat del que s'ha gravat o reproduït mitjançant la utilització de la signatura electrònica reconeguda o un altre sistema de seguretat que d'acord amb la llei ofereixi aquestes garanties.

3. Les parts poden demanar còpia de les gravacions.

4. Així mateix, es pot sol·licitar la transcripció de conformitat amb el que estableix l'article 119 d'aquesta Llei.

TÍTOL V

LA SENTÈNCIA

Article 599 Contingut de les sentències penals i termini per dictar

1. El tribunal ha de dictar sentència en els deu dies següents a la conclusió del judici oral llevat que per la complexitat de la causa necessiti un termini superior, cas en què ho habilitarà expressament ho comunicarà a les parts en concloure el judici.

2. La forma i contingut de les sentències penals s'ajustarà al que disposa la Llei orgànica del poder judicial i, en el que sigui aplicable, en la Llei d'Enjudiciament Civil.

3. En tot cas, la sentència ha de contenir els següents apartats:

a) Els antecedents de la resolució, entre els quals constarà sempre la identificació de les parts, que a més del nom i cognoms comprendrà tots els altres dades que consten en la causa que siguin necessaris per a la seva exacta identificació, individualització i localització, en especial dels acusats i responsables civils.

Així mateix, s'inclouran en aquests antecedents les conclusions definitives formulades per cadascuna de les parts, reflectint íntegrament la qualificació jurídica i, si és el cas, les penes i indemnitzacions sol·licitades.

b) els fets afirmats en les conclusions definitives de les parts que es declaren provats o no provats.

c) la fonamentació de la sentència que inclourà en un primer apartat la valoració de la prova, constituïda per l'anàlisi de cada un dels elements de prova que el tribunal considera rellevants per a la decisió, expressant la raó de la seva rellevància, així com la apreciació de totes les proves en conjunt; i en un segon apartat, els fonaments jurídics de la sentència, que consistiran en l'anàlisi raonat de tots els pronunciaments relatius a la responsabilitat penal i civil que s'estableixi.

d) La decisió, en el qual es resoldran totes les qüestions que hagin estat objecte del judici.

Es farà en tot cas declaració expressa de condemna o d'absolució dels acusats pel delictes principal i els seus connexos, i per les faltes incidentals que s'hagi conegut en la causa, i s'inclouran els pronunciaments corresponents a la responsabilitat civil d'acord amb el debatut en el judici oral.

El tribunal es pronunciarà també sobre el destí que s'hagi de donar a les peces de convicció i als instruments, efectes i productes o guanys del delictes, o qualsevol altres conseqüències legals del mateix que hagin de ser concretades, i sobre les costes del judici, en els termes que estableix aquesta llei.

e) Així mateix es pronunciarà, sempre que tingui elements per fer-ho, sobre la substitució de la pena i la suspensió de la seva execució.

4. En el cas de sentències dictades pel Tribunal de Jurat s'han d'aplicar, a més, les especialitats corresponents de conformitat amb el que estableix la llei que regula aquesta modalitat d'enjudiciament.

Article 600 Lliure valoració de la prova

1. El tribunal valorarà lliurement la prova practicada d'acord amb els criteris de l'experiència, la lògica i la raó.

2. Tot element de prova rellevant per a la decisió ha de ser objecte d'una valoració succinta individual.

Quan sigui necessari per fixar el fet com a provat, a més de l'anterior, es posaran en relació tots els elements de prova s'hagin pres en consideració, percebent conjuntament.

3. Quan de la valoració efectuada el tribunal conclogui que no s'ha provat més enllà de tot dubte raonable l'existència del fet delictiu o la participació en ell de l'acusat, ha de dictar sentència absolutòria.

La sentència serà sempre absolutòria quan la prova de càrrec consisteixi exclusivament en:

- a) la declaració de coacusados,
- b) la declaració de testimonis de referència,
- c) la mera identificació visual.

Cadascun d'aquests elements probatoris només podrà servir de fonament a la condemna quan més concorrin altres que racionalment corroboren la informació que aquells proporcionen.

Article 601 Motivació de la sentència penal.

Les sentències penals seran sempre motivades.

La motivació de la sentència inclourà en els seus corresponents apartats els arguments fàctics i jurídics, establint entre ells les relacions necessàries perquè es reconeixin com a fonament de la decisió.

Article 602 Congruència jurídica de la sentència penal. Regla general

1. La sentència penal de condemna no es pot fonamentar en una qualificació jurídica més greu ni imposar una pena superior a la sol·licitada per les acusacions en les seves conclusions definitives.

2. Tampoc es podrà aplicar una circumstància agreujant que no s'hagi inclòs en aquestes conclusions.

3. Les regles anteriors només podran exceptuar quan escaigui d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 603. Congruència jurídica de la sentència penal. Regles especials

1. Quan pel resultat de la deliberació, el tribunal entengui que és procedent dictar sentència de condemna sobre la base de qualificacions jurídiques o circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal diferents o penes diferents de les sol·licitades per les acusacions en les conclusions definitives, haurà de procedir d'acord al que estableix aquest article.

2. El tribunal ha de convocar les parts a una audiència de contradicció sempre que entengui que la sentència de condemna s'ha de fonamentar:

a) En una qualificació jurídica diferent i més greu de la sol·licitada per les acusacions o en l'aplicació d'una circumstància agreujant no al·legada per aquestes.

Tant una com l'altra han sustentar-se en fets debatuts en el judici oral i únicament podrà proposar pel tribunal la qualificació més greu o l'aplicació de l'agreujant quan conduïxi a una qualificació homogènia amb la formulada per les acusacions.

b) En una qualificació jurídica diferent i menys greu de la sol·licitada per les acusacions, o en l'aplicació d'una circumstància atenuant, sempre que se sustenti en fets discutits en el judici oral i conduïxin a una qualificació jurídica heterogènia de la sol·licitada per les parts .

3. De la mateixa manera ha de procedir quan les penes sol·licitades no es corresponguin amb les legalment previstes per a la infracció segons la qualificació jurídica realitzada per les acusacions.

4. L'audiència de contradicció haurà de convocar dins el termini establert per dictar sentència sense que aquest pugui prorrogar per aquesta causa.

En l'audiència, les parts faran al·legacions sobre la proposta efectuada pel tribunal.

5. En cap cas el tribunal no dictar sentència de condemna imposant responsabilitats més greus que les sol·licitades per les acusacions llevat que almenys una d'elles hagi assumit la tesi del tribunal.

Article 604. Congruència fàctica de la sentència penal. Regla general

1. Només podran declarar provats en la sentència fets que hagin estat objecte de debat contradictori en el judici oral i s'incloguin en les qualificacions definitives de les acusacions o, si és el cas, hagin estat assumits per aquestes en acceptar la qualificació jurídica alternativa proposada per tribunal de conformitat amb aquesta llei.

2. És nul·la qualsevol sentència penal que declari provats fets que no hagin estat objecte d'acusació i debat en el judici oral.

Article 605. Congruència fàctica de la sentència penal absolutòria

El tribunal tindrà cura que la redacció del relat fàctic sigui respectuosa amb el pronunciament absolutori, evitant que pugui induir directament o indirectament a atribuir responsabilitats penals o civils en contradicció amb ell.

Article 606 Notificació de la sentència

1. La sentència s'ha de notificar al Ministeri Fiscal, l'acusat i als procuradors de les parts.
2. Si per qualsevol circumstància no es troba l'acusat en anar a fer-li la notificació, es farà constar en la diligència i n'hi haurà prou amb la notificació feta al seu procurador.

Article 607 Comunicació de la sentència penal a altres autoritats

Quan sigui procedent la sentència es comunicarà a les autoritats administratives o judicials corresponents, perquè tingui efecte en els procediments administratius o judicials a què hi hagi lloc per l'índole dels fets que s'hagin declarat provats.

LLIBRE VII DELS RECURSOS

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 608. Dret a recórrer

1. Les parts tenen dret a recórrer, d'acord amb el que estableix aquesta llei, les resolucions dictades pels jutges, tribunals i secretaris judicials en tot el que els resultin perjudicials.
2. Tota persona condemnada per un delictes té dret que la sentència condemnatòria i la pena imposada siguin sotmeses a un tribunal superior, de conformitat amb el que estableix aquesta llei.

Aquest dret no és aplicable a les sentències de conformitat, ni quan l'interessat hagi estat jutjat en primera instància pel Tribunal Suprem o quan hagi estat condemnat a resoldre un recurs contra la seva absolució.

3. En la seva condició de defensor de la legalitat, el Ministeri Fiscal sempre podrà recórrer en interès de l'acusat.

Article 609. Desistiment

1. El recurrent pot desistir del recurs abans que es dicti resolució.
2. Si els recurrents són diversos, i només desistís algun d'ells, la resolució objecte de recurs no és ferma en virtut del desistiment, però es consideren abandonades les pretensions d'impugnació que fossin exclusives del que hagi desistit.
3. En els supòsits en què d'acord amb el que disposa aquesta llei, les parts puguin adherir-se al recurs interposat per una altra de les parts, o formular recurs supeditat, el desistiment del recurrent suposarà el desistiment del recurs de qui s'ha adherit o supeditat el seu recurs.

Article 610. Prohibició de *reformatio in peius*

La situació jurídica del recurrent establerta en la instància no podrà veure empitjorada com a conseqüència exclusivament del seu propi recurs.

TÍTOL II
ELS RECURSOS CONTRA LES RESOLUCIONS DELS SECRETARIS JUDICIALS
CAPÍTOL I

EL RECURS DE REPOSICIÓ

Article 611 Resolucions recurribles en reposició

Contra totes les diligències d'ordenació dictades pels secretaris judicials es pot exercir davant ells mateixos recurs de reposició.

Article 612 Procediment

1. El recurs de reposició s'ha d'interposar sempre per escrit autoritzat amb signatura de lletrat i acompanyat de tantes còpies com altres parts personades.

Expressar la infracció en què la resolució hagi incorregut segons el parer del recurrent i en cap cas tindrà efecte suspensiu.

2. Admès a tràmit el recurs de reposició, el secretari judicial ha de concedir al Ministeri Fiscal i a les altres parts personades un termini comú de dos dies per a presentar per escrit les seves al·legacions, transcorregut el qual resoldrà sense més tràmit.

3. Contra el decret del secretari judicial que resolgui el recurs de reposició no pot interposar cap recurs.

CAPÍTOL II

EL RECURS DE REVISIÓ

Article 613. Resolucions recurribles en revisió

Contra els decrets del secretari judicial les parts poden interposar recurs de revisió.

Article 614. Òrgan competent

El recurs de revisió s'ha d'interposar davant del jutge o tribunal amb competència funcional en la fase del procés en què s'hagi dictat el decret.

Article 615 Procediment

1. El recurs de revisió s'ha d'interposar mitjançant escrit autoritzat amb signatura de lletrat en el qual s'haurà de citar la norma infringida.

2. Admès a tràmit, el secretari judicial ha de concedir al Ministeri Fiscal i a les altres parts personades un termini comú de dos dies perquè presentin les seves al·legacions per escrit.

Transcorregut aquest termini el jutge o tribunal ha de resoldre sense més tràmit.

Contra la interlocutòria resolutòria del recurs de revisió no es pot interposar cap recurs.

CAPÍTOL III

ELS SUPÒSITS ESPECIALS D'IMPUGNACIÓ

Article 616. Supòsits especials d'impugnació

El règim de recursos enfront de les resolucions dels secretaris judicials dictades per a l'execució dels pronunciaments civils de la sentència i per a la realització de mesures cautelars reals és el que estableix la Llei d'enjudiciament civil per a l'execució.

TÍTOL III
ELS RECURSOS CONTRA ACTUACIONS
CAPÍTOL I

EL RECURS DE REFORMA

Article 617. Òrgan competent

1. La Secció de reforma dels Tribunals d'Instància, composta per tres magistrats, és competent per a conèixer dels recursos de reforma contra les resolucions del Jutge de Garanties, del jutge de l'Audiència preliminar o del jutge o tribunal encarregat de l'enjudiciament i de l'execució.
2. La Secció de Reforma de l'Audiència Nacional, composta per tres magistrats, és competent per a conèixer dels recursos de reforma contra les resolucions del Jutge de Garanties, del jutge de l'Audiència preliminar o del jutge o tribunal encarregat de l'enjudiciament i de la execució.

Article 618. Resolucions susceptibles de recurs

Només es pot interposar recurs de reforma contra actuacions en els casos que estableix la llei.

Article 619 Procediment

1. El recurs de reforma s'ha d'interposar dins dels dos dies següents al de la notificació de la interlocutòria recorreguda, mitjançant escrit en el qual s'exposaran els motius del recurs, s'han d'assenyalar els particulars que s'hagin de tenir en compte per resoldre i, si cas, s'acompanyaran els documents justificatius de les seves pretensions.

L'admissió del recurs de reforma no suspèn el curs del procediment.

2. Admès el recurs, el secretari judicial ha de traslladar a les altres parts personades perquè en el termini comú de dos dies puguin impugnar-lo o adherir-se, al·legar per escrit el que considerin convenient, assenyalar particulars o acompanyar els documents justificatius de les seves pretensions.

3. En els dos dies següents a la finalització del termini, el secretari judicial ha de posar la documentació del recurs a disposició de la Secció de Reforma respectiva, que, sense més tràmits, ha de resoldre.

No obstant això, abans de resoldre, si la Secció de reforma ho considera necessari podrà accedir a l'expedient íntegre del procediment d'investigació.

Així mateix, podrà acordar la celebració de vista quan ho consideri necessari per a la correcta formació d'una convicció fundada.

El secretari judicial ha d'assenyalar la vista per al dia més pròxim possible, i en tot cas dins dels deu dies següents.

4. El recurs es resoldrà per mitjà d'interlocutòria dins els cinc dies següents a la posada a disposició de la documentació o la celebració de la vista.

5. Tindran tramitació preferent els recursos que, en els casos establerts en la llei, puguin presentar-se contra actuacions que resolguin sobre l'adopció de mesures cautelars o la pràctica de les diligències d'investigació.

CAPÍTOL II
EL RECURS DE APEL·LACIÓ

Article 620. Òrgan competent

1. La Sala d'Apel·lació dels Tribunals Superiors de Justícia, composta per tres magistrats, és competent per resoldre els recursos d'apel·lació contra les actuacions dels Tribunals d'Instància de la seva circumscripció.

2. La Sala d'Apel·lació de l'Audiència Nacional, composta per tres magistrats, coneix dels recursos d'apel·lació contra les interlocutòries dictades per les seccions penals de l'esmentat tribunal.

Article 621. Resolucions susceptibles de recurs

1. Només es pot interposar recurs d'apel·lació contra les interlocutòries de sobreseïment.
2. En els supòsits establerts per la llei, es pot interposar recurs d'apel·lació contra les interlocutòries dictades per a l'execució de la sentència.

Article 622. Procediment

1. El recurs s'ha de substanciar d'acord amb el que estableix l'article 619.
2. No obstant això, els terminis d'interposició i d'al·legacions és de cinc dies.

TÍTOL IV

ELS RECURSOS CONTRA SENTÈNCIES

CAPÍTOL I

L'APEL·LACIÓ

Article 623. Òrgan competent

1. La Sala d'Apel·lació dels Tribunals Superiors de Justícia, composta per cinc magistrats, és competent per resoldre els recursos d'apel·lació contra les sentències dels Tribunals d'Instància de la seva circumscripció.

També serà competent per a conèixer dels recursos d'apel·lació contra les sentències dictades en primera instància pel magistrat president del tribunal del jurat.

2. La Sala d'Apel·lació de l'Audiència Nacional, composta per cinc magistrats, coneix dels recursos d'apel·lació contra les sentències dictades per les seccions penals de l'esmentat tribunal.

Article 624. Sentències objecte de recurs

Són susceptibles de recurs en apel·lació les sentències dictades en els processos per delictes o falta, en els casos que estableix aquesta llei.

Article 625 Motius d'apel·lació dels acusadors

1. El Ministeri Fiscal i les acusacions només podran interposar recurs d'apel·lació per motius d'infracció de llei.
2. En cap cas, els acusadors podran sol·licitar la modificació dels fets declarats provats en la sentència dictada en primera instància.

Article 626. Infracció de llei

El recurs d'apel·lació per infracció de llei podrà interposar per vulneració de normes substantives o processals.

Article 627. Infracció de llei substantiva

Quan el recurs s'interposi per infracció de llei substantiva, pot comprendre:

- a) la qualificació jurídica dels fets,
- b) la determinació de la pena,
- c) la determinació de la responsabilitat civil.

Article 628. Infracció de llei processal

1. Quan el recurs s'interposi per trencament de normes i garanties processals en el procediment o en la sentència:

- a) Es citaran les normes legals o constitucionals que es considerin infringides el trencament sigui determinant de la seva nul·litat.
- b) S'han d'expressar les raons per les quals la infracció denunciada genera efectiva indefensió.

2. En els procediments del tribunal del jurat, podrà a més interposar el recurs per infracció de llei processal:

a) Quan s'hagi sol·licitat la dissolució del jurat per inexistència de prova de càrrec, i aquesta petició hagi estat desestimada indegudament.

b) Quan s'hagi acordat indegudament la dissolució del jurat.

3. En els supòsits previstos en aquest article, l'apel·lant ha d'acreditar que ha denunciat la infracció, si hagués tingut oportunitat processal per fer-ho.

4. Així mateix, concretarà en el recurs l'abast de la nul·litat que es pretén, si la indefensió pot reparar-se en la segona instància o, si no és possible, si ha de retrotraure el procediment, assenyalant els actes que, no obstant això, conservaran la seva validesa.

Article 629. Motius d'apel·lació del condemnat

1. Sense perjudici del que estableixen els articles anteriors, el condemnat podrà, a més, interposar recurs d'apel·lació sol·licitant la revisió de la valoració de la prova realitzada en primera instància i de la decisió condemnatòria.

2. També pot al·legar l'existència de fets rellevants per a la decisió sobre l'objecte del procés, sempre que acrediti que ha tingut coneixement d'ells amb posterioritat a la vista.

3. El declarat exempt de responsabilitat criminal podrà interposar recurs contra la sentència absolutòria pels mateixos motius que el condemnat si se li imposa una mesura de seguretat o es declarés la seva responsabilitat civil de conformitat amb el que disposa el Codi Penal.

Article 630 Revisió de la valoració de la prova o de la decisió condemnatòria

Si el recurrent sol·licita la revisió de la valoració de la prova o de la decisió condemnatòria, el tribunal d'apel·lació revisarà el pronunciament realitzat en la primera instància, valorant la suficiència de la prova de càrrec, així com la seva validesa i llicitud, i comprovarà que la culpabilitat del recurrent s'ha establert després de refutar, d'acord amb les regles de la lògica, la ciència i l'experiència, les hipòtesis alternatives més favorables al reu que li hagin estat al·legades.

Article 631. Interposició del recurs

1. El recurs d'apel·lació s'ha d'interposar per cada part en els deu dies següents a aquell en què se li ha notificat la sentència davant l'òrgan judicial que hagi dictat la resolució objecte de recurs.

2. El recurs d'apel·lació s'ha d'interposar en escrit signat per lletrat i procurador amb el qual es presentaran tantes còpies com parts.

3. En l'escrit s'exposaran, ordenadament, les al·legacions en què es fonamenta, sol·licitant, si escau, la pràctica de prova d'acord amb el que estableix l'article 635 d'aquesta Llei.

4. Durant aquest període les actuacions a l'oficina judicial a disposició de les parts, les quals en el termini dels tres dies següents a la notificació de la sentència podran sol·licitar còpia dels suports en què s'hagin gravat les sessions del judici oral.

La sol·licitud suspèn el còmput del termini per a la interposició del recurs, que es reprendrà per a cadascuna de les parts un cop li hagin estat lliurades les còpies sol·licitades.

Article 632. Procediment

1. Rebut l'escrit de formalització, el secretari judicial admetrà el recurs si reuneix els requisits exigits.

Si aprecia algun defecte esmenable, el secretari judicial ha de concedir al recurrent un termini no superior a tres dies per a l'esmena.

2. Admès el recurs, s'ha de traslladar l'escrit de formalització a les altres parts per un termini comú de deu dies.

Dins d'aquest termini podran les altres parts presentar escrit d'al·legacions, adherint o impugnant el recurs o, si s'escau formulant recurs supeditat.

Així mateix, podran sol·licitar la pràctica de prova d'acord amb el que estableix l'article 635.

3. Presentats els escrits d'al·legacions o acabat el termini per fer-ho, el secretari judicial, en els dos dies següents, ha de traslladar cada un d'ells a les altres parts i elevar al tribunal d'apel·lació les actuacions originals amb tots els escrits presentats.

4. La inadmissió del recurs d'apel·lació s'ha d'acordar per interlocutòria que només podrà ser recorregut en queixa.

Article 633. Recurs supeditat

1. La part que no hagi apel·lat en el termini assenyalat, podrà formular recurs supeditat d'apel·lació.

2. En aquest cas, la seva pretensió per al supòsit que s'estimi el recurs de l'apel·lant només es pot fonamentar en els motius que li corresponguin com a acusador o condemnat.

3. Una vegada interposat, el secretari judicial ha de traslladar a les altres parts, que podran impugnar-lo en el termini de dos dies.

Article 634 Queixa per inadmissió

1. Contra la interlocutòria d'inadmissió es pot interposar en el termini de tres dies des de la notificació recurs de queixa que es presentarà per escrit directament davant el tribunal d'apel·lació.

2. El recurs, signat per advocat i procurador, exposarà amb concisió i claredat, els fonaments de la queixa acompanyant testimoni de la interlocutòria denegatòria.

3. Rebuda la queixa, el secretari judicial ho ha de comunicar al tribunal sentenciador, traslladant al Ministeri Fiscal, si no és el recurrent, perquè informi en el termini de dos dies.

Dins d'aquest termini podran les altres parts personades impugnar el recurs de queixa.

4. Transcorregut el termini anterior, a la vista de les al·legacions realitzades, el tribunal d'apel·lació ha de dictar la resolució que sigui procedent.

5. Quan considera fonamentada la queixa ha de revocar la interlocutòria denegatòria, admetent, de manera irrevocable, el recurs d'apel·lació.

Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

Article 635. Prova

1. Només es pot practicar prova en apel·lació a instància del condemnat.

2. En el mateix escrit de formalització el recurrent pot demanar la pràctica de diligències de prova quan l'interposar el recurs hagi al·legat l'existència de fets rellevants per a la decisió.

3. També podrà sol·licitar la pràctica de diligències de prova que no va poder proposar en la primera instància per ignorar l'existència del mitjà probatori, de les propostes que li van ser denegades indegudament, sempre que hagi formulat en el seu moment l'oportuna protesta, i de les admeses que no hagin estat practicades per causes que no li siguin imputables.

4. En aquest supòsit, les parts en impugnar el recurs proposar els mitjans de prova que els interressi fer valdre per al cas que fos admesa la prova del recurrent.

5. Així mateix podrà la part apel·lada sol·licitar al tribunal d'apel·lació la repetició de la prova practicada en primera instància si es practiquen en apel·lació nous mitjans de prova, a fi de que el tribunal d'apel·lació pugui valorar la prova en el seu conjunt.

La repetició es pot substituir per la lectura de l'acta o el visionat de l'enregistrament, si totes les parts hi estan d'acord.

Article 636. Vista

1. Si els escrits de formalització o d'al·legacions contenen proposició de prova, el tribunal ha de decidir en el termini de tres dies i acordar, si escau, que el secretari judicial assenyali dia per a la vista.

També pot celebrar una vista quan el tribunal la consideri necessària per a la correcta formació d'una convicció fundada.

En cap cas el tribunal d'apel·lació resoldre en perjudici de l'acusat sense haver-lo citat per ser escoltat personalment en una vista.

2. El secretari judicial ha d'assenyalar la vista dins dels quinze dies següents i s'hi citen totes les parts.

L'acusat serà citat, disposant, si és el cas, el que sigui necessari per a la seva conducció.

La víctima ha de ser informada de la celebració de la vista pel secretari judicial, encara que no s'hagi mostrat part en la causa ni sigui necessària la seva intervenció.

3. La vista s'inicia amb la pràctica de la prova que hagi estat admesa.

A continuació, s'ha d'escoltar l'acusat sobre la pretensió del recurrent.

Finalment, les parts han de resumir oralment el resultat de la prova i el fonament de les seves pretensions.

Article 637 Sentència

1. La sentència d'apel·lació s'ha de dictar dins dels cinc dies següents a la vista oral, o dins dels deu dies següents a la recepció de les actuacions, quan no hagi estat procedent la seua celebració.

2. Quan la sentència apel·lada sigui anul·lada per apreciar la infracció de normes o garanties processals, el tribunal, sense pronunciar-se sobre el fonament de la pretensió acusatòria, ha d'ordenar que es reposi el procediment a l'estat en què es trobava en el moment de cometre la infracció, sense perjudici que conservin la seva validesa tots aquells actes el contingut no s'ha de veure afectat tot i la infracció comesa.

3. En els altres supòsits, el tribunal ha de dictar la resolució que sigui procedent d'acord amb les pretensions de les parts.

Article. 638. Notificació

1. El secretari judicial ha de notificar la sentència a les víctimes del delicte encara que no s'hagin mostrat part en la causa, llevat que aquestes hagin manifestat expressament el seu desig en contra al llarg del procediment.

2. En tot cas, s'han de notificar a les víctimes les sentències absolutòries que comportin el cessament de mesures privatives o restrictives de llibertat dels acusats absolts.

Article 639. Recursos

Contra la sentència dictada en apel·lació es pot interposar recurs de cassació en els casos que preveu aquesta Llei.

Article 640. Fermesa

1. La sentència dictada en apel·lació no serà ferma fins que no transcorri el termini assenyalat per preparar el recurs de cassació.

2. El secretari judicial, transcorreguts deu dies des de la notificació de la sentència sense que les parts hagin presentat escrit de preparació del recurs de cassació, ha de tornar les actuacions al tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància, acompanyant certificació de la dictada en apel·lació, perquè es declari ferma i es procedeixi, si escau, a la seva execució.

CAPÍTOL II

L'CASSACIÓ

Article 641. Sentències susceptibles de cassació

Són objecte de recurs en cassació davant la Sala Segona del Tribunal Suprem:

- a) Les sentències dictades en primera instància per la Sala penal dels tribunals superiors de justícia.
- b) Les sentències dictades en apel·lació per la Sala d'Apel·lació dels tribunals superiors de justícia.
- c) Les sentències dictades en apel·lació per la Sala d'Apel·lació de l'Audiència Nacional.

Article 642. Objecte

1. El recurs té per objecte la unificació de doctrina i es fonamentarà en la infracció de normes constitucionals o legals sempre que sigui rellevant per la decisió de la sentència recorreguda.

2. Només es podrà recórrer en cassació:

- a) Quan hi hagi contradicció de la sentència objecte de recurs amb la jurisprudència del Tribunal Suprem o la doctrina del Tribunal Constitucional.
- b) Quan hi hagi contradicció de la sentència impugnada amb una altra sentència dictada pel mateix o per un altre Tribunal Superior de Justícia, o per l'Audiència Nacional, sempre que no hi hagi jurisprudència del Tribunal Suprem o doctrina del Tribunal Constitucional sobre la norma substantiva o processal a la qual es refereixi l'al·legada contradicció.

Article 643 Legitimació

1. Estan legitimats per interposar el recurs de cassació el Ministeri Fiscal i les altres parts.
2. Els actors civils i els responsables civils subsidiaris sense responsabilitat penal només podran interposar el recurs quant pugui afectar la restitució, reparació i indemnització que hagin reclamat o que hagin de satisfer.

Article. 644. Adhesió

La part que no hagi preparat o interposat el recurs podrà adherir-s'hi, en el termini dels emplaçaments o al instruir-se del format per l'altra part realitzant les al·legacions que li convinguin.

Article 645. Escrit de preparació

1. El recurs de cassació s'ha de preparar mitjançant un escrit autoritzat per advocat i procurador.

Es presentarà davant el tribunal que va dictar la resolució que es pretén recórrer dins losdiez dies següents al de la notificació.

2. En l'escrit en el qual se sol·liciti tenir per preparat el recurs de cassació, s'ha d'identificar la contradicció al·legada, en quin sentit afecta a la fallada de la sentència que es pretén recórrer i s'exposaran succintament les raons jurídiques que al·legaran en l'ulterior escrit d'interposició.

A l'escrit el testimoni de la sentència que es pretén recórrer.

3. citaran, a més, les sentències del Tribunal Suprem o Tribunal Constitucional que estableixen la jurisprudència o doctrina contradictòria invocada, o, si s'escau, les sentències de les sales de dels Tribunals Superiors de Justícia i de l'Audiència Nacional que resultin contradictòries amb la qual es pretén recórrer.

Article 646 Decisió sobre la preparació

1. Dins dels tres dies següents a la presentació de l'escrit de preparació del recurs de cassació i sense més tràmit, el tribunal, mitjançant interlocutòria, tenir per preparat el recurs si es compleixen tots els requisits exigits els articles 641-643.

En la mateixa resolució, es pronunciarà sobre la situació personal del reu o reus.

Així mateix, ha de resoldre el que sigui procedent pel que fa a les responsabilitats pecuniàries, adoptant en les peces els acords procedents durant la tramitació del recurs per assegurar en tot cas l'execució de la sentència.

2. En cas contrari, l'ha de denegar mitjançant una interlocutòria motivada.

Contra la interlocutòria denegatòria de la preparació del recurs de cassació es pot interposar recurs de queixa davant la Sala d'Admissió.

3. El secretari judicial ha de donar una còpia certificada de la interlocutòria en l'acte de la notificació a la part recurrent.

Article 647 Queixa

1. El recurs de queixa s'ha d'interposar directament per escrit davant la Sala d'Admissió de la Sala Segona del Tribunal Suprem en el termini de tres dies des de la notificació de la interlocutòria pel qual es denega la preparació del recurs de cassació.

En aquest escrit, signat per advocat i procurador, s'exposaran els fonaments de la queixa.

S'acompanyarà necessàriament una còpia de l'escrit preparant el recurs de cassació i la còpia certificada de la interlocutòria d'inadmissió.

2. Registrat el recurs, el secretari judicial ho ha de comunicar al Tribunal Superior de Justícia, i ha de traslladar al Ministeri Fiscal perquè informi en el termini de cinc dies.

Així mateix, el de fer torns a la Sala d'Admissió de conformitat amb el que estableix l'article 652.

3. Transcorregut el termini anterior, la sala d'Admissió de dictar, en vista dels escrits presentats, interlocutòria que resolgui el que sigui procedent.

4. Quan la sala considera fonamentada la queixa, de revocar la interlocutòria denegatòria i ha de manar al tribunal sentenciador que sigui procedent d'acord amb el que estableix l'article 649 d'aquesta Llei.

Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

Article 648. Efectes de la preparació

1. Les sentències contra les quals es pugui interposar recurs de cassació no s'executaran fins que no transcorri el termini assenyalat per preparar-lo. Transcorregut el termini per preparar-ho sense que les parts hagin presentat l'escrit o quan la preparació hagués estat denegada o desestimada la queixa, el tribunal ha de procedir de conformitat amb el que estableix l'article 640 d'aquesta Llei.

2. Quan la sentència s'ha dictat davant diversos acusats, si el recurs hagués estat preparat per un d'ells, es pot portar a efecte la sentència respecte dels altres.

Article 649. Testimoni de la sentència i emplaçament de les parts

1. En la mateixa resolució en què es tingui per preparat, el tribunal citar les parts perquè compareguin davant la Sala Segona del Tribunal Suprem, dins el termini improrrogable de vint dies.

2. En el moment d'emplaçar les parts, el secretari judicial ha de remetre a la Sala Segona certificació en què expressarà succintament la causa, els noms de les parts, el delictes i la data de lliurament del testimoni al recurrent, així com la dels emplaçaments.

3. El recurrent a qui, per la seva defensa, s'ha reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta o hagi estat declarat insolvent, total o parcial, pot sol·licitar al tribunal sentenciador que remeti

directament a la Sala Segona del Tribunal Suprem el testimoni necessari per la interposició del recurs, o, si és el cas, la certificació de la interlocutòria denegatòria d'aquest.

El secretari judicial interessarà la designació d'advocat i procurador per interposar el recurs que correspongui, si el recurrent no els ha designat.

En un i altre cas, ha d'assenyalar el termini dins del qual s'hagi d'interposar.

Article 650. Interposició del recurs de cassació

1. El recurs de cassació s'ha d'interposar davant la Sala Segona del Tribunal Suprem dins del termini de vint dies concedit per a comparèixer.

2. Transcorregut aquest termini sense interposar, el secretari judicial ha de dictar decret en què declari desert el recurs, amb imposició de les costes al particular recurrent, comunicant-ho així al Tribunal Superior de Justícia perquè aquest procedeixi de conformitat amb el que estableix l'article 640.

Article 651. Escrit d'interposició

1. L'escrit d'interposició haurà d'estar signat per advocat i procurador autoritzat amb poder suficient i en ell s'han de consignar, en paràgrafs numerats, amb concisió i claredat:

a) El fonament doctrinal i legal adduït com a motiu de cassació, encapçalat amb un breu extracte del seu contingut.

b) Les sentències que posen de manifest la doctrina jurisprudencial contradictòria o, si és el cas, les sentències de les sales dels tribunals superiors de justícia, o de l'Audiència Nacional que resultin contradictòries amb la qual es pretén recórrer.

La cita d'aquestes sentències s'ha de fer de manera que permeti la seva identificació exacta, i el recurrent aportar còpia si disposés d'ella.

Així mateix, realitzarà una exposició clara i detallada de la contradicció que amb fonament en les mateixes s'al·lega, així com de la rellevància que té aquesta contradicció sobre la decisió de la sentència recorreguda.

3. Amb aquest escrit es presentarà el testimoniatge de la sentència recorreguda lliurat al recurrent, així com la còpia certificada de la interlocutòria que acordi tenir per preparat el recurs.

Article 652. Sala d'admissió i trasllat recurs a les parts

1. Interposat el recurs i transcorregut el termini de la citació, el secretari judicial ha de designar el magistrat ponent segons el torn que correspongui i ho ha de fer torns a la Sala d'Admissió, composta de tres magistrats de la qual formarà part el magistrat ponent.

2. El secretari judicial ha de lliurar a les respectives parts les còpies del recurs.

Article 653. Amicus curiae

1. Interposat el recurs de cassació pel motiu expressat en l'apartat b) de l'article 642.2 d'aquesta Llei, pot comparèixer com a *amicus curiae* i sol·licitar ser escoltat, en interès de l'acusat, qui acrediti la defensa d'un interès general directament relacionat amb la interpretació de la norma jurídica objecte de controvèrsia.

2. La compareixença com a *amicus curiae* es pot efectuar fins a la resolució sobre l'admissió.

3. La Sala d'Admissió d'autoritzar la constitució en el procés del *amicus curiae* atenent la rellevància de la seva intervenció per a la resolució del recurs.

Contra aquesta resolució no pot interposar cap recurs.

Article 654. Admissió del recurs

1. La sala no admetrà el recurs de cassació quan s'interposi contra resolucions diferents de les compreses en l'article 642 d'aquesta Llei, quan no hi hagi la contradicció al·legada o quan la doctrina invocada no sigui aplicable.

Tampoc s'admetrà el recurs quan no s'hagin observat els requisits que la llei exigeix per a la seva preparació o interposició.

L'omissió o l'error en les cites d'articles de la llei no serà motiu d'inadmissibilitat del recurs, si de l'argumentació del recurrent s'entén amb claredat a quines disposicions legals es refereix.

2. Així mateix, no s'admetrà quan no es respectin els fets que la sentència declari provats o es facin al·legacions jurídiques en notòria contradicció o incongruència amb ells.

3. La inadmissió del recurs pot afectar tots els motius adduïts o referir-se només a alguns d'ells.

4. Abans de resoldre sobre la causa d'inadmissió al·legada, la sala podrà escoltar a les parts personades en el termini de deu dies a la qual cosa el secretari judicial ha de disposar que es donin els trasllats necessaris.

Així mateix, si fos necessari, la sala reclamarà dels Tribunals Superiors còpia certificada de les sentències invocades.

Article 655. Resolució del recurs

1. La resolució en què es denegui l'admissió del recurs d'adoptar la forma d'interlocutòria.

2. Si segons el parer de la sala és admissible el recurs i, si escau, l'adhesió a aquest, ho ha d'acordar per complet mitjançant provisió.

3. Una vegada acordada l'admissió del recurs, el secretari judicial ha de procedir a l'assenyalament per a la vista, citant les parts almenys amb trenta dies d'antelació.

Article 656. Celebració de vista

1. En el supòsit que preveu la lletra a) de l'article 642.2 d'aquesta llei constituiran la sala cinc magistrats.

En els supòsits previstos en la lletra b) de l'article 642.2 d'aquesta llei, la sala es constituirà en Ple.

No obstant això, la sala de cinc magistrats pot deferir el coneixement al Ple per unanimitat.

2. Admès el recurs i assenyalat dia per a la vista pel secretari judicial, es dur a terme en audiència pública, amb assistència del Ministeri Fiscal, dels defensors de les parts i, si escau, de l' *amicus curiae* .

Sense perjudici del que estableix l'apartat següent d'aquest article, quan el recurrent deixi injustificadament de comparèixer a l'acte de la vista, s'entendrà que desisteix del recurs, en aquest cas se li han d'imposar les costes causades.

En aquests supòsits, el secretari judicial ho ha de comunicar al Tribunal Superior de Justícia perquè aquest procedeixi de conformitat amb el que estableix l'article 640.

La incompareixença de les altres parts no serà motiu de suspensió de la vista si la sala així ho estima.

3. La sala podrà sancionar amb multa de fins a 6000 € als lletrats que no concorrin ni justifiquin la seva inassistència, atesa la gravetat i importància de l'assumpte.

En tot cas, la sala d'acordar que el secretari judicial comuniqui aquesta inassistència al Col·legi d'Advocats corresponent a l'efecte de la imposició, si escau, de la sanció disciplinària que pugui correspondre.

4. El reu serà citat en tot cas i disposar el que calgui per a la seva conducció.

5. La vista comença donant compte el secretari judicial l'assumpte de què es tracti.

Informarà primer l'advocat del recurrent; després el de la part que s'hagi adherit al recurs, i, finalment, el de la part recorreguda que ho impugna.

Si el Ministeri Fiscal fos el recurrent, parlarà primer.

En un altre cas, realitzarà l'última intervenció.

El *amicus curiae* informará en l'ordre que li assigni el tribunal.

6. Els magistrats, pel torn que estableixi el president, podran sol·licitar del Ministeri Fiscal i dels lletrats un major aclariment de la qüestió debatuda, formulant concretament les qüestions que considerin pertinents.

7. No permetrà el President discussió sobre l'existència dels fets consignats en la resolució recorreguda i cridar a l'ordre el qui intenti discutir, podent arribar a retirar-li la paraula.

Article 657. Decisió del recurs

1. La sala ha de resoldre el recurs dins dels deu dies següents.

2. Si la sala ho estima necessari per a la resolució del recurs, pot reclamar del tribunal sentenciador, abans de dictar sentència, la remissió de les actuacions, amb suspensió del termini fixat en l'apartat anterior.

Article 658. Contingut de la sentència de cassació

1. Si la sala considera fonamentat el recurs pel motiu establert en la lletra a) de l'article 642.2 d'aquesta Llei, ha de declarar que la sentència objecte de recurs trenca la unitat de doctrina, la cassar i anul·lar, dictant a continuació la sentència que correspongui d'acord amb la doctrina jurisprudencial.

En aquest cas, ha de resoldre el que sigui procedent amb vista a les situacions jurídiques particulars creades per la sentència impugnada.

2. Si el recurs hagués estat interposat pel motiu establert en la lletra b) de l'article 642.2 d'aquesta Llei, ha de fixar la doctrina que correspongui, procedint d'acord amb el que estableix l'apartat primer quan la sentència d'apel·lació no sigui conforme a aquesta doctrina.

3. En tot cas, declararà d'ofici les costes.

4. Si la sala desestimés el recurs per entendre que la sentència impugnada és conforme a la doctrina jurisprudencial, ha de dictar sentència declarant no haver lloc al mateix.

5. Quan la sala crea indicat proposar l'indult ho ha de raonar degudament en la sentència.

6. La sentència de cassació s'ha de comunicar immediatament al tribunal d'apel·lació.

Article 659. Eficàcia extensiva de la sentència de cassació

1. Els pronunciaments de la sentència que es dicti en cassació no afectaran en cap cas a les situacions jurídiques creades per altres sentències diferents de la impugnada.

2. Quan sigui recurrent només algun un dels condemnats, la nova sentència ha d'aprofitar als altres en allò que els sigui favorable, sempre que es trobin en la mateixa situació que aquell i els siguin aplicables els motius al·legats pels quals es casí la sentència recorreguda. Mai els perjudicarà en el que els sigui advers.

3. Contra la sentència que resol el recurs de cassació no s'hi pot interposar cap recurs.

TÍTOL VI

LA REVISIÓ de sentències fermes

CAPÍTOL I

EL JUDICI DE REVISIÓ

Article 660. Motius de revisió

Es podrà sol·licitar la revisió de les sentències fermes en els casos següents:

a) Quan hagin estat condemnades dues o més persones en virtut de sentències contradictòries per un mateix fet que no hagi pogut cometre més que per una sola.

b) Quan hagi estat condemnada una persona en sentència el fonament de fora: un document o un testimoniatge declarats després falsos per sentència ferma en causa criminal, la confessió del reu arrencada per violència o coacció o qualsevol altre fet punible executat per un tercer,

sempre que aquestes extrems resultin també declarats per sentència ferma en procediment seguit a l'efecte.

A aquests fins poden practicar totes les proves que es considerin necessàries per a l'aclariment dels fets controvertits en el procediment, anticipant-se aquelles que per circumstàncies especials puguin després dificultar i fins a fer impossible la sentència ferma base de la revisió.

c) Quan hagi estat condemnada una persona en sentència dictada pel Tribunal i algun dels seus membres fos condemnat per prevaricació comesa en aquella sentència o quan en la tramitació de la causa s'hagués prevaricat en resolució o tràmit essencial d'influència notòria a l'efecte del fallada.

d) Quan després de la sentència sobrevingui el coneixement de nous fets o de nous elements de prova, que d'haver estat coneguts hagin determinat l'absolució.

e) Quan el Tribunal Europeu de Drets Humans hagués declarat la violació d'algun dels drets reconeguts en el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i Llibertats Fonamentals, sempre que aquesta vulneració hagi estat rellevant o determinant de la condemna.

f) Quan sobre els mateixos fets i acusats hagin recaigut dues sentències fermes i dispars dictades per la mateixa o per diferents jurisdiccions.

Article 661 Legitimació

1. Estan legitimats per a sol·licitar revisió de sentències fermes el penat i, quan aquest hagi mort, el seu cònjuge, o qui hagi mantingut convivència com a tal, així com els ascendents i descendents, per tal de rehabilitar la memòria del difunt.

2. El Ministeri Fiscal està legitimat per promoure la revisió de qualsevol sentència ferma.

Article 662. Proposta de judici de revisió

Els òrgans judicials de qualsevol jurisdicció que tinguin coneixement d'algun cas dels que, segons el que preveu l'article 660 d'aquesta Llei, puguin donar lloc al judici de revisió han de remetre al fiscal general de l'Estat l'oportuna proposta raonada i documentada.

Article 663. Sol·licitud de revisió

1. La sol·licitud de revisió es farà per escrit signat per lletrat i procurador en el qual després d'exposar els motius de revisió, s'ha de proposar la prova dels fets sobre els quals es funda i s'aportaran els testimonis de les sentències a què es refereixen les lletres a), b) c), e) i) de l'article 660 d'aquesta Llei.

2. Presentada la sol·licitud per al judici de revisió, el secretari judicial l'ha de registrar i fer torns a la Sala d'Admissió de conformitat amb el que estableix l'article 652 d'aquesta Llei.

L'escrit promovent el judici de revisió, el secretari judicial ha de traslladar al Ministeri Fiscal, si no és qui l'hagi promogut, perquè en el termini de deu dies faci al·legacions sobre la seva admissibilitat.

Article 664 Admissió

1. A la vista de l'escrit presentat pel promotor de la revisió, de les proves proposades i, si escau, dels documents i de les sentències presentades, la Sala d'Admissió de resoldre en el termini de deu dies.

2. La sala pot denegar l'admissió del judici de revisió quan per unanimitat entengui que:

a) No concorre algun dels motius que estableix l'article 660 d'aquesta Llei.

b) Es hagués promogut per quine no tingui legitimació per fer-ho.

c) La sol·licitud presenti defectes substancials que no hagin estat esmenats.

3. Quan amb la sol·licitud es proposi la pràctica de prova, la Sala d'Admissió podrà acordar que es practiqui una informació sumària.

4. Contra la resolució que es dicti no es pot interposar recurs.

Article 665 Assenyament

Admès a tràmit el judici de revisió, el secretari judicial ha de procedir a l'assenyament i citar les parts per a la celebració de la vista amb una anticipació d'almenys trenta dies.

El reu serà citat en tot cas, i disposar el que sigui necessari per a la seva conducció.

Article 666. Vista

1. La vista comença donant compte el secretari de l'assumpte de què es tracti.

Informarà primer el promotor, exposant el motiu del judici de revisió, després del qual, si és el cas, s'han de practicar les proves.

A continuació, han d'informar les parts per l'ordre que assigni el tribunal.

2. Els magistrats podran sol·licitar del Ministeri Fiscal i dels lletrats un major aclariment de la qüestió debatuda, formulant concretament les qüestions que considerin pertinents.

Article 667. Contingut de la revisió

1. En el cas de la lletra a) de l'article 660, la sala, en el seu cas, de declarar la contradicció entre les sentències, si en efecte n'hi ha, anul·lant una i altra, i ha de manar investigar de nou la causa al fiscal al qual correspongui el coneixement del delicte.

2. En el cas de les lletres b), c) id) de l'esmentat article, la sala, verificats els motius de revisió, ha d'acordar la nul·litat de la sentència ferma revisada, procedint de conformitat amb el que estableix l'apartat primer d'aquest article . 3. En el cas de la lletra e) de l'esmentat article, la sala un cop verificada la rellevància de la violació declarada pel Tribunal Europeu de Drets Humans, ha d'establir la forma de reparació del dret vulnerat.

4. En el cas de la lletra f), la sala d'anul·lar la sentència que consideri injusta i dictar una altra i acordar el que sigui procedent.

Article 668. Efectes de la revisió acordada

1. Quan en el procés obert a conseqüència de la revisió i consegüent anul·lació d'una sentència ferma s'imposi al condemnat una pena privativa de llibertat, i el mateix hauria fet, en tot o en part, pena de la mateixa naturalesa en execució de la sentència anul·lada, li serà d'abonament a la nova condemna tot el temps d'aquest compliment si no ho hagués estat en una altra causa.

2. També se li abonarà el temps de presó provisional que hagués patit en la causa revisada, llevat que ja se li ha abonat en la condemna inicial o en un altre procediment.

CAPÍTOL II

L'ANUL·LACIÓ DE SENTÈNCIES DICTADES en absència

Article 669 Anul·lació de sentències dictades en absència

1. En qualsevol moment en què comparegui o sigui present el que ha estat condemnat en absència d'acord amb el que disposa l'article 553 d'aquesta Llei, li serà notificada la sentència dictada en primera instància o en apel·lació als efectes de compliment de la pena fins i tot no prescrita.

En notificar la sentència se li farà saber el seu dret a interposar el recurs d'anul·lació en el termini de vint dies davant el tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància.

2. El recurs només podrà interposar per infracció de normes i garanties processals, sempre que s'hagués produït efectiva indefensió, substanciar de conformitat amb el que estableix per al recurs d'apel·lació contra sentències.

CAPÍTOL III

LA REVISIÓ de sentències fermes PER CANVI LEGISLATIU

Article 670. Revisió de sentències fermes per canvi legislatiu

Quan la llei penal estableixi l'obligació de revisar les sentències condemnatòries fermes per aplicació del principi de retroactivitat de la disposició penal més favorable, el procediment serà el següent:

- a) Per decidir sobre la revisió de la pena serà escoltats el penat, el Ministeri Fiscal i les altres parts personades per un termini comú de tres dies.
- b) Transcorregut el termini, el jutge o tribunal sentenciador ha de resoldre mitjançant interlocutòria.
- c) Contra aquesta interlocutòria es pot interposar el mateix recurs que contra la sentència que es revisi.

LLIBRE VIII

DELS PROCEDIMENTS ESPECIALS

TÍTOL I

ELS PROCEDIMENTS URGENTS

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Secció 1a. Àmbit dels procediments urgents

Article 671. Àmbit i requisits d'aplicació

1. Les disposicions d'aquest títol s'apliquen a la investigació i l'enjudiciament de delictes castigats amb pena privativa de llibertat que no excedeixi de cinc anys, o amb qualssevol altres penes, tant si és única, conjunta o alternativa, la durada no excedeixi els deu anys, o amb pena de multa, sigui quina sigui la durada o quantia.

2. Són requisits per a l'aplicació d'aquest procediment:

- a) que es tracti de delictes flagrants o de delictes susceptibles d'investigació concentrada en el servei de guàrdia,
- b) que les actuacions s'iniciïn en virtut d'un atestat policial i
- c) que la policia judicial hagi detingut una persona i l'hagi posat a disposició del fiscal o que, encara sense detenir-la, l'hagi citat per comparèixer davant aquest per haver estat denunciat en l'atestat policial.

3. No obstant, el fiscal podrà en tot cas procedir d'acord amb el que disposa aquest títol, ordenant la detenció o citació urgent del denunciat, sempre que es tracti d'un delicte dels que preveu la lletra a) de l'apartat anterior.

4. Els procediments regulats en aquest títol són aplicables a la investigació i enjudiciament de les infraccions penals connexes amb delictes compresos en l'apartat primer d'aquest article sempre que es donin les circumstàncies assenyalades en els dos números anteriors.

5. No s'aplicaran les regles previstes en aquest títol quan sigui procedent acordar el secret de les actuacions.

Si la procedència de la declaració de secret és amb posterioritat a la incoació del procediment urgent, aquest es transformarà en procediment ordinari.

Article 672. Delictes flagrants o susceptibles d'investigació concentrada

1. A l'efecte d'aquest títol, es considerarà flagrant el delicte quan el delinqüent:

- a) sigui sorprès i detingut en l'acte de cometre el delicte,

b) havent estat sorprès en l'acte de cometre el delict, sigui immediatament perseguit fins a ser detingut, i durant la persecució no es posi fora de l'abast dels que el persegueixen.

c) sigui detingut en les proximitats del lloc del delict immediatament després de la seva perpetració amb efectes, instruments o vestigis que evidencin la seva participació en ell.

2. Són delictes susceptibles d'investigació concentrada aquells en què totes les actuacions necessàries per aclarir els fets i circumstàncies del delict i per esbrinar qui són els responsables de la seva comissió poden realitzar-se abans de la finalització del servei de guàrdia.

Article 673. Formes de terminació del procediment i supletorietat

1. Els procediments urgents podran concloure per conformitat de les parts, per raons d'oportunitat o per remissió al sistema de mediació d'acord amb el que disposa el Llibre I d'aquesta llei.

2. En tot el no previst expressament en el present títol s'aplicaran supletòriament les normes del procediment ordinari d'aquesta llei.

Article 674. Servei de guàrdia

1. Les actuacions assenyalades en aquest títol s'han de practicar durant el servei de guàrdia, l'organització material, funcionament i aspectes accessoris s'establiran reglamentàriament.

En tot cas, el servei de guàrdia estarà compost per un fiscal de guàrdia al qual correspon dirigir la investigació i un jutge de guàrdia que assumirà les funcions que aquesta llei atribueix al Jutge de Garanties i al jutge de l'Audiència Preliminar.

2. S'exceptuen les actuacions que hagin de tenir lloc davant l'òrgan d'enjudiciament en el procediment ràpid per delict del capítol II d'aquest títol.

Secció 2a. Actuacions de la Policia Judicial

Article 675. Actuacions urgents de la Policia Judicial

1. Sense perjudici del que s'estableix en el títol III del llibre IV d'aquesta llei, la policia judicial ha de practicar en el temps imprescindible i, en tot cas, durant el temps de la detenció, les següents diligències:

a) Requerir la presència de facultatius o personal sanitari necessari per a prestar auxili i atendre l'ofès per la infracció, sol·licitant-còpia de l'informe relatiu a l'assistència prestada per a la seva unió a l'atestat policial.

b) Sol·licitar la presència del metge forense quan la persona que hagi de ser reconeguda no pugui desplaçar-se al servei de guàrdia.

c) Informar la persona a la qual s'atribueixi el fet, fins i tot en el cas de no haver-se procedit a la seva detenció, del dret que l'assisteix de comparèixer davant el fiscal de guàrdia assistit d'advocat.

Si l'interessat no manifesta expressament la seva voluntat de designar advocat, la policia judicial de sol·licitar al col·legi d'advocats la designació d'un lletrat d'ofici.

d) Citar qui resulti denunciat en l'atestat policial perquè comparegui en el servei de guàrdia en el dia i hora que se li assenyali, quan no s'hagi procedit a la seva detenció, advertint de les conseqüències de la seva incompareixença.

e) Citar els testimonis perquè compareguin en el servei de guàrdia en el dia i hora que se'ls indiqui, advertint igualment de les conseqüències de la seva incompareixença.

f) Citar per al mateix dia i hora a les entitats a què es refereix l'article 117 del Codi Penal, en el cas que estiguin identificades.

g) Si no és possible la tramesa al servei de guàrdia d'algun objecte que hagi de ser taxat, es sol·licitarà immediatament la presència del perit o servei corresponent perquè l'examini i informe, que podrà ser oral deixant constància mitjançant acta o diligència.

h) Trametre a l'Institut de Toxicologia, a l'Institut de Medicina Legal o al laboratori corresponent les substàncies confiscades l'anàlisi sigui pertinent.

2. Les entitats a què es refereix la lletra g) de procedir immediatament a l'anàlisi sol·licitat i remetre el resultat al servei de guàrdia pel mitjà més ràpid i, en tot cas, abans del dia i hora en què s'hagi citat a les persones indicades en les regles anteriors.

Si no és possible la tramesa de l'anàlisi en el termini, la policia judicial pot practicar per si la corresponent anàlisi, amb compliment del que disposa aquesta Llei.

3. La pràctica dels controls d'alcoholèmia i de drogues tòxiques, estupefaents i substàncies psicotròpiques s'ha d'ajustar al que estableix aquesta llei i en la legislació de seguretat viària.

No obstant això, quan es faci una anàlisi de sang o un altre anàleg, es requerirà al personal sanitari que la fa perquè remeti el resultat al servei de guàrdia pel mitjà més ràpid i, en tot cas, abans del dia i hora de la citació a què es refereixen les regles anteriors.

Article 676. Citacions policials

1. Per a la realització de les citacions a què es refereix l'article anterior, la policia judicial ha de fixar el dia i l'hora de la compareixença coordinadament amb el servei de guàrdia.

2. Si la urgència ho requereix, les citacions es poden fer per qualsevol mitjà de comunicació, fins i tot verbalment, sense perjudici de deixar constància del seu contingut mitjançant diligència.

Article 677. Localització del responsable

1. És aplicable el procediment que regula aquest títol tot i que la persona a qui s'atribueix el delicte no hagi estat detinguda o localitzada, sempre que es trobi identificada i sigui previsible la seva immediata localització.

2. En aquest cas, fins que sigui present el investigat, la policia judicial continuarà les actuacions que es faran constar en un únic atestat que es remetrà al fiscal de guàrdia tan aviat com es produeixi la detenció o citació.

Secció 3a. Recerca urgent

Article 678. Pràctica de diligències

1. Rebut l'atestat policial, juntament amb els objectes, instruments i efectes que l'acompanyin, el fiscal ha de dictar, si escau, decret d'iniciació d'una investigació urgent.

2. Tot seguit practicarà, quan siguin pertinents, les següents diligències:

a) Demanar pel mitjà més ràpid els antecedents penals del detingut o persona investigada.

b) Demanar, si no els ha rebut, els informes pericials sol·licitats per la policia judicial.

c) Ordenar que el metge forense examini a les persones que hagin comparegut i emeti el corresponent informe pericial.

d) Ordenar la taxació pericial de béns o objectes confiscats o intervinguts.

e) Prendre declaració als testimonis citats per la policia judicial.

Si el testimoni no compareix, li fiscal podrà ordenar la seva detenció.

f) Informar les víctimes dels drets que els assisteixen, quan no ho hagi fet ja la Policia Judicial.

g) Practicar el reconeixement en roda de l'investigat.

h) Ordenar la citació, fins i tot verbal, de les persones que consideri necessari sentir.

i) Ordenar la pràctica de qualsevol diligència que pugui dur-se a terme dins del termini del servei de guàrdia.

3. En tot cas, el fiscal ha de procedir el més aviat possible a practicar en la forma que preveu aquesta llei la primera compareixença amb l'investigat.

Article 679. Actuacions davant el jutge

1. En el curs de la investigació urgent, el fiscal pot sol·licitar al jutge:

a) Els actes d'investigació que, podent practicar-se immediatament i sent compatibles amb la publicitat d'aquest procediment, estiguin subjectes a autorització judicial.

b) L'assegurament d'una font prova de conformitat amb el que preveu el títol VIII del llibre IV d'aquesta Llei.

c) L'adopció de mesures cautelars davant l'investigat o, si és el cas, contra el responsable civil, sens perjudici de les que s'hagin pogut adoptar abans.

2. En el curs de la investigació urgent, la defensa i els acusadors personats només podran dirigir-se al jutge per sol·licitar l'assegurament d'una font de prova d'acord amb el que preveu el títol VIII del llibre IV d'aquesta Llei.

No obstant això, l'advocat de la víctima podrà interessar les mesures de protecció que consideri imprescindibles per a la seguretat del seu defensat, d'acord amb el que disposa el llibre II d'aquesta Llei.

Article 680. Defensa de l'investigat

1. L'advocat designat per a la defensa també habilitació legal per a la representació del seu defensat en totes les actuacions que es verifiquen davant el fiscal o el jutge de guàrdia.

2. El fiscal, en incoar el procediment, ha de disposar que se li doni trasllat de còpia de l'atestat i de totes les actuacions s'hagin realitzat o es realitzin amb posterioritat.

3. En tot moment, la defensa podrà aportar elements de descàrrec o sol·licitar al fiscal la pràctica de diligències que puguin dur-se a terme en el servei del guàrdia.

4. La denegació pel fiscal de la pràctica de les diligències proposades no és susceptible d'impugnació, sens perjudici del que estableix l'article 684 d'aquesta Llei.

Article 681 Conclusió de la recerca urgent

1. La investigació urgent haurà de concloure abans de la finalització del servei de guàrdia.

2. Practicades les diligències imprescindibles, el fiscal ha de dictar un decret de conclusió de la investigació urgent adoptar alguna de les resolucions, contra les quals no es pot impugnar:

a) Sol·licitar al jutge de guàrdia l'obertura de procediment d'enjudiciament ràpid per delictes.

b) Sol·licitar al jutge de guàrdia l'obertura de procediment d'enjudiciament immediat per delictes.

c) Transformar les actuacions en procediment ordinari d'investigació, quan siguin necessàries noves diligències que no puguin realitzar-se en el servei de guàrdia.

3. També podrà el fiscal acordar l'arxiu del procediment pels motius i amb subjecció al règim d'impugnació previst per al procediment ordinari.

CAPÍTOL II

EL PROCEDIMENT D'ENJUICIAMIENTO RÀPID

Article 682. Escrit d'acusació

1. adoptada la resolució prevista en la lletra a) de l'article 681.2, el fiscal ha de remetre al jutge de guàrdia el procediment encapçalat per l'escrit d'acusació.

2. L'escrit d'acusació de contenir la qualificació provisional i la proposició de prova.

Article 683. Incoació del procediment

1. El jutge de guàrdia comprovarà que el delictes objecte d'acusació es troba dins l'àmbit d'aplicació d'aquest títol.

En aquest cas, incoar procediment ràpid i convocarà el Ministeri Fiscal, als acusadors personats, a l'investigat i la seva defensa a una compareixença immediata.

2. Si es tracta d'un delictes no comprès en l'article 671 d'aquesta Llei, ha de disposar la devolució de la causa perquè continuï la seva tramitació per les regles del procediment ordinari.

Article 684. Judici de suficiència de la investigació urgent

1. Oberta la compareixença, el jutge ha d'oïr les parts sobre la necessitat de practicar diligències addicionals a les realitzades pel Ministeri Fiscal en la investigació urgent.

2. A la vista de les al·legacions realitzades, el jutge de guàrdia podrà revocar el decret de conclusió del fiscal, ordenant en aquest cas:

a) que es practiqui immediatament una diligència addicional necessària, o

b) que es transformin les actuacions en procediment ordinari d'investigació per resultar imprescindibles noves diligències que no puguin dur-se a terme en el servei de guàrdia.

3. Si el jutge de guàrdia estima que la investigació realitzada és suficient, continuarà la compareixença a l'efecte de realitzar el judici d'acusació.

Article 685 Judici d'acusació

1. Acordada la continuació del procediment, en la mateixa compareixença el jutge requerirà a l'acusador particular, si n'hi ha, perquè presenti immediatament el seu escrit d'acusació, o perquè la formuli oralment.

Si no ho fa així en l'acte, es tindrà per desistit.

2. A continuació, es donarà la paraula al Ministeri Fiscal i als acusadors personats que hagin formulat acusació perquè exposin el fonament de la mateixa i interessin l'adopció o ratificació de les mesures cautelars.

3. Finalment, es donarà la paraula a la defensa, que podrà sol·licitar el sobreseïment per qualsevol dels motius que preveu aquesta Llei, exposant a l'efecte tot el que considere procedent.

Article 686 Resolució del jutge de guàrdia

1. Concloues les exposicions de les parts, el jutge ha d'adoptar oralment una de les següents resolucions:

a) Si l'acusació està prou fundada, l'obertura de judici oral davant la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància.

b) Quan hi hagi hagut petició de part i efectivament es doni un dels motius que preveu l'article 530 d'aquesta Llei, el sobreseïment de la causa.

2. En dictar la resolució que preveu la lletra a), el jutge de guàrdia acordarà el que sigui procedent sobre l'adopció de mesures cautelars davant l'investigat i, si escau, contra el responsable civil.

3. Així mateix, el jutge de guàrdia ha d'ordenar, si escau, la devolució als seus titulars legítims dels objectes intervinguts.

Article 687. Escrit de defensa

1. Obert el judici oral, continuarà la compareixença i el jutge ha de donar la paraula a la defensa de l'acusat, que podrà:

a) presentar en l'acte escrit de defensa o formular aquesta oralment, o

b) sol·licitar la concessió d'un termini per a la presentació d'escrit de defensa.

2. El jutge ha de fixar el termini per presentar l'escrit de defensa dins dels cinc dies següents, ateses les circumstàncies del cas.

3. L'escrit de defensa contindrà exclusivament la qualificació i la proposició de prova.

Article 688. Expedient per al judici oral

1. Abans de donar per concloa la compareixença, el jutge ha d'escoltar les parts sobre els testimonis que han de ser incorporats a l'expedient per al judici oral, resolent sobre el contingut d'aquest d'acord amb el que disposa l'article 540 d'aquesta Llei.
2. En qualsevol moment les parts poden sol·licitar al secretari judicial les còpies i testimonis assenyalats en l'article 542 d'aquesta Llei.

Article 689. Assenyalament i citacions

1. El secretari de guàrdia farà l'assenyalament per a la celebració del judici a la data més pròxima possible i, en qualsevol cas, dins dels quinze dies següents.
2. El secretari de guàrdia de citar les parts per a la celebració del judici oral i, requerirà al defensor de l'acusat i, si escau, del responsable civil perquè, si no ho han fet ja, presentin els seus escrits de defensa davant l'òrgan competent per a l'enjudiciament.
3. També procedirà a la pràctica de les citacions proposades en els escrits de les parts personades, duent a terme en l'acte les que siguin possibles, sense perjudici de la decisió que sobre l'admissió de proves adopti l'òrgan enjudiciador.
4. Quan s'hagi donat termini a la defensa per presentar l'escrit de defensa davant l'òrgan enjudiciador, aquesta pot sol·licitar al secretari de guàrdia la citació de testimonis o perits per a l'acte del judici.

Article 690. Admissió de proves per l'òrgan d'enjudiciament

Rebut l'expedient per al judici oral amb els escrits de les parts, o, si és el cas, un cop presentat l'escrit de defensa o acabat el termini per a la seva presentació, l'òrgan encarregat de l'enjudiciament de resoldre sobre l'admissió de la prova proposada.

Article 691. Judici oral

1. L'acte del judici oral es desenvoluparà en els termes previstos per al procediment ordinari.
2. Quan no es pugui celebrar-se el judici oral en el dia assenyalat, o no es pugui concloure en un sol acte, s'ha d'assenyalar data per a la seva celebració o continuació el dia més immediat possible i, en tot cas, dins dels quinze següents.

Article 692. Sentència i impugnació

1. La sentència s'ha de dictar dins els tres dies següents a l'acabament de la vista d'acord amb el que preveu el títol V del llibre VI d'aquesta Llei.
2. La impugnació de la sentència es subjectarà a les disposicions del capítol I del títol IV del llibre VII, si bé el termini d'interposició oi d'al·legacions és de cinc dies.

CAPÍTOL III

EL PROCEDIMENT D'ENJUICIAMIENTO IMMEDIAT

Article 693. Casos en què és procedent

Procedent l'enjudiciament immediat del fet davant del jutge en funcions de guàrdia sempre que:

- a) se sol·liciti pel fiscal la imposició d'una pena no privativa de llibertat o
- b) quan, sent privativa de llibertat la pena sol·licitada, no sigui superior a dos anys i l'acusat no tingui antecedents penals.

Article 694 Sol·licitud d'enjudiciament immediat

Adoptada la resolució que preveu la lletra b) de l'article 681.2, el fiscal ha de posar a disposició del jutge el procediment, encapçalat per l'escrit d'acusació, que contindrà la qualificació provisional i la proposició de prova.

Article 695 Resolució del jutge de guàrdia

1. Rebuda la sol·licitud, si el fet és susceptible d'enjudiciament immediat, el jutge ha d'incoar el procediment i convocarà les parts al judici oral, que se celebrarà dins de les setanta-dues hores següents, practicant-se a aquesta finalitat les citacions necessàries.

El defensor de l'acusat pot sol·licitar del secretari judicial la citació de testimonis o perits per a l'acte del judici.

2. Si no concorren els requisits per a l'enjudiciament immediat, el jutge revocarà el decret de conclusió del fiscal, i aquest adoptarà qualsevol altra de les resolucions que preveu l'article 681 d'aquesta Llei.

Article 696 Enjudiciament immediat

1. El judici oral se celebrarà d'acord amb les normes generals d'aquesta Llei.

La defensa de l'acusat podrà al·legar amb caràcter previ a la celebració del judici la necessitat de practicar una diligència essencial que impedeixi l'enjudiciament immediat del fet.

2. Si, per la necessitat de practicar la diligència interessada o per qualsevol altra circumstància extraordinària, el judici no pogués tenir lloc en la data assenyalada, es realitzarà un nou assenyalament en la data més pròxima possible i, en tot cas, dins dels set dies següents.

3. Les proves es proposaran en el mateix acte del judici, pronunciant-se el jutge en l'acte sobre la seva admissió.

Article 697 Sentència i impugnació

La sentència i el seu règim d'impugnació s'han d'ajustar al que disposa l'article 692 d'aquesta Llei.

TÍTOL II

EL PROCEDIMENT PER DELICTE PRIVAT

Article 698. Àmbit d'aplicació

Les disposicions d'aquest títol són aplicables als processos per delictes de calúmia i injúria contra particulars del títol IX del llibre II del Codi penal, llevat que siguin connexos amb altres públics o semipúblics i no puguin enjudiciar per separat sense dividir la continuïtat de la causa.

Article 699 Legitimació

1. Es pot exercir l'acció penal per delictes de calúmia i injúria la persona ofesa o els seus hereus.

2. L'acció s'ha d'exercir mitjançant querella dirigida al jutge de Garanties competent, subscripta per advocat i procurador.

3. El Ministeri Fiscal no tindrà cap intervenció en aquest procediment especial.

Article 700 Formes especials de terminació

1. L'abandonament de la querella serà causa d'extinció de la responsabilitat criminal.

2. S'entén que l'acusador privat abandona tàcitament la querella quan deixi de complimentar qualsevol tràmit per al qual sigui requerit per l'autoritat judicial.

També s'entendrà produït l'abandonament quan l'acusador, el seu procurador o el seu lletrat deixin injustificadament de comparèixer a qualsevol acte en el qual la seva intervenció sigui preceptiva.

3. El perdó o l'abandonament de l'actor podran tenir lloc en qualsevol moment.

4. En els casos assenyalats en els dos apartats anteriors, el jutge ha de dictar una interlocutòria que declari extingida la responsabilitat penal del querellat.

5. Les parts podran arribar en qualsevol moment un acord per a l'acabament del procediment per conformitat amb subjecció al que disposa el llibre I d'aquesta llei.

En aquest cas, el jutge ha de procedir a reduir la pena a la forma que preveu l'article 214 del Codi penal.

Article 701. Mediació

1. Iniciat el procediment, les parts poden sol·licitar del jutge de Garanties la suspensió del procediment per acudir al sistema de mediació.

El jutge, en disposar la remissió al sistema mediació, ha de fixar un termini, que no podrà excedir de dos mesos.

2. Transcorregut el termini sense aconseguir acord, el jutge ha de disposar la represa del procés.

3. L'acord o avenença entre les parts aconseguit en el sistema de mediació és causa d'extinció de la responsabilitat criminal.

En aquest cas, el jutge de Garanties d'arxivar el procediment sense més tràmit.

Article 702. Inici del procediment

1. El procediment només podrà iniciar-se en virtut d'una querella presentada davant la Secció d'Investigació del Tribunal d'Instància.

2. El secretari judicial, després de registrar-la, la de fer torns al magistrat al qual per repartiment correspongui, que actuarà com a Jutge de Garanties en el procediment.

Article 703. Tràmit d'admissió

1. La querella s'ha d'ajustar al que disposa l'article 86 d'aquesta Llei excepte en el que preveu la lletra a) de l'apartat 2 de l'article.

2. Si la querella és per injúria o calúmnia fetes al judici, haurà de presentar l'autorització del jutge o tribunal davant el qual s'hagi inferit.

3. També s'ha de presentar al costat de la querella el document o suport audiovisual en què hagi quedat registrada la calúmnia o injúria, si està a disposició del querellant.

4. La querella que no compleixi amb els requisits que preveu aquest article no serà admesa a tràmit.

5. El jutge de Garanties tampoc admetrà a tràmit la querella quan els fets narrats en aquella no siguin constitutius de delictes o quan no s'aporti element objectiu que permeti atribuir la seva comissió al querellant.

Article 704. Traslats de la querella

1. Admesa a tràmit la querella, el secretari judicial ha de traslladar-la al querellant, requerir perquè en el termini de deu dies comparegui en la causa amb advocat i procurador i perquè assenyali un domicili o una persona a efectes de notificacions, amb l'avertència que la citació realitzada en el domicili o persona designats permetrà la celebració del judici en la seva absència.

2. L'acte de trasllat de la querella tindrà els efectes que aquesta llei assigna a la primera compareixença de l'investigat.

Article 705. Actuacions preparatòries

1. El jutge només podrà ordenar la pràctica de les diligències sol·licitades per les parts que no puguin dur a terme per si mateixes i siguin imprescindibles per a la preparació del judici oral.

2. També es podrà sol·licitar al jutge de Garanties l'adopció d'alguna mesura cautelar d'acord amb el que disposa aquesta llei, sense que en cap cas es pugui acordar la presó provisional en aquest procediment especial.

Article 706. Tramitació posterior del procediment

1. Practicades les actuacions assenyalades en l'article anterior, el secretari judicial ha de traslladar al querellant perquè en el termini improrrogable de cinc dies presenti el seu escrit d'acusació.
2. Si l'acusador privat no presenta l'escrit d'acusació en el termini establert es tindrà per desistit, procedint el jutge a dictar una interlocutòria que declari extingida l'acció penal.
3. Presentat l'escrit d'acusació, s'ha de traslladar al procurador de l'acusat, requerint-li que presenti l'escrit de defensa en el termini de cinc dies.
4. L'escrit de defensa contindrà la qualificació provisional, la proposició de prova i, si és el cas, la concreta petició de sobreseïment.

El jutge de Garanties resoldrà dins dels cinc dies següents sobre l'obertura del judici oral o el sobreseïment sol·licitat.

Article 707. Judici oral i sentència

1. Obert el judici oral, el secretari judicial ha de posar l'expedient íntegre a disposició de l'òrgan competent per a l'enjudiciament, emplaçant a les parts perquè compareguin davant del tribunal en el termini de cinc dies.
2. L'assenyalament, l'admissió de la prova i la celebració de la vista es faran en la forma ordinària prevista en aquesta llei.
3. La incompareixença injustificada de l'acusat no impedirà la celebració del judici oral, que s'ajustarà a les disposicions generals d'aquesta Llei.
4. La sentència absolutòria s'imposarà en tot cas les costes del procediment l'acusador privat.

Les costes corresponents a aquest últim s'inclouran sempre en la sentència condemnatòria.

Article 708. Recursos

Contra les sentències dictades en aquest procediment es podrà interposar recurs d'apel·lació de conformitat amb el que estableix el capítol I del títol IV del llibre VII d'aquesta Llei.

TÍTOL III

EL PROCEDIMENT CONTRA persones aforades

Article 709. Àmbit d'aplicació

Les disposicions d'aquest títol són aplicables als procediments que se segueixin davant el Tribunal Suprem o els Tribunals Superiors de Justícia contra persones aforades

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 710. Inici del procediment

1. Quan en virtut de denúncia o atestat, arribi a coneixement del fiscal la notícia de la comissió d'una infracció penal comesa per una persona aforada de dictar un decret acordant iniciar el procediment d'investigació, que remetrà a la Sala de Garanties.
2. Quan en el curs d'un procediment d'investigació que inicialment no s'hagi dirigit contra una persona aforada, resultin indicis que permetin atribuir-li la realització del fet punible, el fiscal ha de practicar amb ella la primera compareixença, que remetrà a la Sala de Garanties.
3. En els casos de delictes d'injúria o calúmnia contra particulars, la querella de l'acusador privat es dirimirà a la sala de Garanties.

Article 711. Sala de Garanties

1. Una vegada rebut el decret d'iniciació, l'escrit de primera compareixença o la querella assenyalats en l'article anterior, el secretari del tribunal el remetrà a la Sala de Garanties, que es constituirà amb tres magistrats d'acord amb un torn preestablert.

2. La Sala de Garanties assumirà les funcions que aquesta llei atribueix al Jutge de Garanties i al jutge de l'Audiència Preliminar.
3. Les resolucions d'aquesta sala no seran susceptibles de cap recurs.
4. Els magistrats que hagin format part de la Sala de Garanties no podran participar en l'enjudiciament posterior del fet.

Article 712 Facultat de sobreseïment. Inadmissió de la querella

1. La Sala de Garanties, en qualsevol estat del procediment, prèvia petició de l'investigat, disposarà el sobreseïment quan els fets investigats manquen manifestament de rellevància penal.

Aquesta resolució requerirà la prèvia audiència del Ministeri Fiscal.

2. La querella de l'acusador privat podrà ser admesa per qualsevol dels motius assenyalats en l'article 703 d'aquesta llei.

Article 713. Investigació per impugnació de l'acusador

1. La decisió del fiscal de no investigar la possible responsabilitat criminal d'una persona aforada podrà ser impugnada per l'acusador davant la Sala de Garanties.

2. En aquest supòsit, la Sala de Garanties d'inadmetre sense més tràmits la impugnació formulada quan no tingui tota base.

En un altre cas, convocarà l'impugnant, al fiscal i al aforat i el seu lletrat a una compareixença.

En la compareixença, l'acusador exposarà les raons per les que la investigació ha de dirigir-se contra l'aforat.

Se sentirà després al fiscal i al lletrat de la persona aforada.

La incompareixença injustificada de l'aforat no suspèn la celebració de l'acte.

3. La sala de Garanties resoldrà per mitjà d'una interlocutòria i es pot limitar a confirmar la decisió d'arxiu del fiscal sempre que no sigui procedent el sobreseïment de la causa pels motius indicats en l'article anterior.

Article 714. Actuacions posteriors

1. El fiscal practicarà la primera compareixença amb l'aforat en la forma que preveu l'article 464 d'aquesta llei, subjectant-se la tramitació posterior de la causa a les regles generals.

2. En cas de delictes privat, s'ha de traslladar la querella a l'aforat i es continuarà el procediment pels tràmits del títol II d'aquest llibre.

Article 715. Judici oral. Recursos

1. Quan la sala de Garanties acordi l'obertura del judici oral, ha de remetre les actuacions a una sala d'enjudiciament del Tribunal Suprem o dels tribunals superiors de justícia, que estarà composta de cinc magistrats, llevat dels supòsits que estableix l'article 719 d'aquesta llei.

2. La sentència dictada per la sala d'enjudiciament del Tribunal Suprem no és susceptible de cap recurs.

3. Contra les sentències dictades en primera instància pels tribunals superiors de justícia es pot interposar recurs de cassació d'acord amb les regles generals de la cassació.

CAPÍTOL II

Regles especials per DIPUTATS I SENADORS

Article 716. Autorització per adoptar una mesura cautelar personal

1. Únicament es podrà procedir a la detenció d'un diputat o senador quan sigui sorprès en delictes flagrant, procedint a la seva immediata posada a disposició del Ministeri Fiscal, que podrà decidir, o bé, la seva posada en llibertat o interessar una mesura cautelar personal amb subjecció al que preveuen els apartats següents.

2. La sol·licitud i adopció d'una mesura cautelar personal respecte d'un diputat o senador s'ha de fer d'acord amb el que estableix el capítol IV del títol II del llibre II.

En aquest cas, la Sala de Garanties del Tribunal Suprem demanarà l'autorització del Congrés dels Diputats o del Senat abans de dur-la a efecte, sense perjudici de la seva execució immediata en els supòsits d'urgència.

3. Denegada l'autorització, s'ha d'aixecar la mesura cautelar acordada.

Article 717. Autorització per a l'enjudiciament

1. Abans de dictar la interlocutòria d'obertura del judici oral, la Sala de Garanties de demanar l'autorització del Congrés dels Diputats o del Senat per procedir a l'enjudiciament de l'aforat.

2. Si l'autorització fos denegada, s'arxivarà la causa respecte de l'aforat fins que sigui comunicat al tribunal el cessament del aforament.

3. En cap cas, l'enjudiciament podrà tenir lloc davant el Tribunal del Jurat.

Article 718 suplicatori

Les autoritzacions a què es refereixen els dos articles anteriors revestiran la forma de suplicatori, i a ell s'acompanyaran, amb caràcter reservat, les peticions realitzades pel fiscal i les parts i la resolució adoptada per l'autoritat judicial.

Article 719. Judici oral

El judici oral de diputats i senadors tindrà lloc davant d'una sala d'enjudiciament del Tribunal Suprem composta per set magistrats.

TÍTOL IV

EL JUDICI DE FALTES

Article. 720. Decret d'incoació de judici de faltes

Sense perjudici de les formes especials de terminació establertes en el Llibre I d'aquesta llei, el fiscal, en rebre la denúncia o atestat, o posteriorment, quan de la investigació resulti que els fets són constitutius de falta, ha de dictar un decret acordant la incoació de judici de faltes i sol·licitant l'enjudiciament immediat per falta.

Així mateix, presentarà un escrit amb les dades d'identificació de denunciante, denunciat, testimonis i perits que hagin de ser citats a judici.

Article 721 Òrgan competent. Intervenció del fiscal

1. És competent per al coneixement i la decisió de les faltes la Secció d'Enjudiciament del Tribunal d'Instància de la circumscripció on el delictes s'hagi comès.

No obstant això, Coneix dels Judicis per faltes compreses a els Títols III i IV del llibre III del Codi Penal, i per les faltes de l'article 620 del MATEIX Codi, el Jutjat de Pau del lloc en Què s'hagin Comes.

2. El fiscal general de l'Estat dóna instruccions sobre els supòsits en què, en atenció a l'interès públic, els fiscals podrien deixar d'assistir al judici, quan la persecució de la falta exigeixi la denúncia de l'ofès o perjudicat.

Article 722. Resolució judicial

1. Rebuda la sol·licitud, si el fet és susceptible d'enjudiciament immediat, el jutge ha d'incoar el procediment i convocarà les parts al judici oral, que se celebrarà dins dels deu dies següents, practicant-se a aquesta finalitat les citacions necessàries.

A aquests efectes, en practicar les citacions, s'informarà succintament a denunciante i denunciat dels fets en què consisteixi la denúncia, dels drets que els assisteixen, en particular, del dret de comparèixer assistits d'advocat i de les conseqüències de no comparèixer davant el jutjat. Aquesta informació s'ha de practicar en tot cas per escrit.

Així mateix, se'ls informarà que poden comparèixer en judici amb els mitjans de prova de què intentin valer-se.

2. Si el jutge considera que els fets no són constitutius de falta sinó de delictes, revocar la decisió del fiscal, ha de continuar el procediment d'acord amb les regles generals.

Article 723. Judici oral

1. El judici és públic, començant amb una succinta exposició dels fets en què consisteixi la denúncia.

L'absència injustificada del denunciat no suspèn la celebració del judici, sempre que consti haver estat citat acord amb el que disposa aquesta Llei, llevat que el jutge, a instància de part, consideri necessària la seva presència.

2. A continuació, obrirà el jutge un torn d'intervencions en què denunciant i denunciat proposaran els mitjans de prova que aporten a l'acte del judici.

El jutge es pronunciarà oralment sobre l'admissió dels mitjans de prova del fiscal, del denunciant i del denunciat.

Contra aquesta resolució no es pot interposar recurs.

3. Realitzat l'anterior, s'ha de practicar la prova d'acord amb les regles generals.

Si les parts no compareixen assistides de lletrat, podran formular preguntes a través del jutge.

4. Practicada la prova, el jutge obrirà un nou torn en el qual les parts han de formular la qualificació jurídica dels fets, sol·licitant la lliure absolució del denunciat o concretar la seua pretensió de condemna, que inclourà la pena a imposar i, si escau, la responsabilitat civil i les costes del procés.

5. En els judicis de faltes en els que de conformitat amb el que estableix l'article 721.2 no intervingui el Ministeri Fiscal, si les parts van sense lletrat, la declaració del denunciant en el judici en què afirma els fets denunciats té valor d'acusació, encara que no els qualifiqui ni assenyali pena.

6. Finalment, el jutge preguntarà al denunciat si té alguna cosa de manifestar.

A qui contesti afirmativament, li serà concedida la paraula.

Article 724. Sentència

El jutge ha de dictar sentència oralment en l'acte del judici.

A continuació, preguntarà a les parts si volen recórrer, en aquest cas de documentar per escrit la sentència.

Article 725. Recursos

1. Contra la sentència, les parts interposar un recurs d'apel·lació en el termini de cinc dies des de la notificació.

2. El règim d'apel·lació de les faltes s'ajustarà al que disposa l'article 692 d'aquesta Llei.

LLIBRE IX DE L'EXECUCIÓ PENAL

TÍTOL I

Disposicions generals

Article 726 Principi de legalitat

1. Les penes i mesures de seguretat imposades per sentència ferma, així com els pronunciaments sobre la responsabilitat civil, s'executaran d'acord amb les disposicions contingudes en aquesta llei i en les altres normes que siguin aplicables.

2. L'execució a Espanya de les sentències penals fermes dictades per tribunals estrangers es regeix pel que disposen els tractats i convenis internacionals en els quals Espanya sigui part, pel que estableix aquesta Llei i per les altres lleis que siguin aplicables.

Article 727. Competència i òrgans de l'execució

1. L'òrgan judicial competent per a l'execució de les sentències fermes de condemna dictades en tot tipus de processos penals serà aquell que hagi dictat sentència en primera instància.

A l'efecte del que disposa aquest article, la Sala d'Apel·lació dels tribunals superiors de justícia o de l'Audiència Nacional que hagi conegut del recurs d'apel·lació de manar tornar les actuacions originals, acompanyant-los de certificació de la sentència pronunciada, al que hagi conegut del judici en primera instància de conformitat amb el que estableix l'article 640 d'aquesta Llei.

2. La Secció de Vigilància Penitenciària del tribunal d'Instància exercirà les funcions que li atribueixen la legislació penitenciària i aquesta Llei amb vista a l'execució de les penes i mesures de seguretat.

3. El secretari judicial ha d'exercir les tasques d'impuls processal de l'execució i realitzarà totes aquelles altres actuacions que se li encomanen en aquesta llei.

4. El compliment de les penes i mesures de seguretat establertes en la sentència es durà a terme en els establiments penitenciaris i en els centres, institucions i organismes mèdics o assistencials que correspongui.

5. L'Administració Tributària i qualssevol altres persones físiques i jurídiques, públiques o privades, de les que calgui demanar auxili en el procediment d'execució estaran obligades a prestar la col·laboració que els sigui requerida.

Article 728. Parts en l'execució

1. En l'exercici de la funció que li correspon en defensa de la legalitat i en garantia dels drets dels condemnats i dels ofesos i perjudicats, el Ministeri Fiscal sempre és part en l'execució de les sentències penals fermes.

2. En l'execució penal seran part en tot cas els que hagen resultat condemnats en la sentència que s'executa.

3. Es poden constituir-se com part en l'execució penal, d'acord amb el procediment que preveu l'article 730 d'aquesta Llei, els que hagin estat acusadors particulars en el procés en què s'hagi dictat la sentència ferma que s'executa.

Els qui hagin exercit l'acció popular també podran personar-se en l'execució, encara que només en relació amb els pronunciaments referits a la responsabilitat penal.

I els que hagin actuat com a actors civils també podran ser part, encara que només en relació amb els pronunciaments referits a l'execució de les responsabilitats civils.

Article 729 Representació i defensa

1. Les parts, en el procediment d'execució de les sentències fermes, hauran d'estar representades per un procurador i assistides per un lletrat.

2. Per a la defensa dels seus drets i interessos, en el procediment d'execució es garantirà l'efectiva assistència lletrada al condemnat nomenant-li, si escau, advocat d'ofici.

Tractant-se de l'execució de condemnes a penes de presó aquest dret és irrenunciable.

3. Les actuacions de l'execució s'entendran amb les representacions processals de les parts, a excepció d'aquelles que aquesta llei expressament prevegi que s'hagin de practicar personalment amb el condemnat.

Article 730. Constitució com a part

1. En els deu dies següents a la notificació de la sentència ferma de condemna, els acusadors particulars i populars i els actors civils que d'acord amb el que estableix l'article anterior vulguin

constituir-se com part en el procés d'execució podran fer-ho mitjançant escrit dirigit al òrgan judicial competent per a executar-la.

L'escrit de personació haurà d'estar signat per un procurador i advocat.

2. L'òrgan judicial, escoltat el fiscal per termini de dos dies, ha de resoldre el que sigui procedent.

Contra la resolució per la qual es denega la personació, podrà la part que l'hagi sol·licitat interposar recurs de reforma.

Article 731. Declaració de fermesa de la sentència. Incoació de la peça d'execució

1. Quan una sentència sigui ferma, el tribunal que l'ha dictat ho ha de declarar mitjançant interlocutòria, disposant la incoació del procés d'execució.

2. Si la sentència fos condemnatòria, en la mateixa resolució s'ha d'acordar que s'inscrigui la condemna en el Registre Central de Penats i Rebels i es practiquin totes les altres anotacions relatives a pronunciaments de la decisió que hagen de constar en registres públics.

3. Es formarà la peça d'execució amb l'executòria, encapçalada en nom del Rei, a la qual s'adjuntaran, en tot cas, les peces de situació personal i responsabilitat civil del penat, així com testimoni de tots els particulars del procediment que siguin necessaris per a l'execució de la decisió.

4. Totes les actuacions de l'execució penal s'uniran i han de constar en l'executòria corresponent.

5. Si són diversos els condemnats en una mateixa sentència es formarà una peça d'execució per a cada un d'ells.

Article 732. Conclusió de l'execució. Arxiu temporal

1. Quan es compleixi íntegrament la condemna penal i s'hagin satisfet totalment les responsabilitats de caràcter patrimonial, l'execució penal es declararà conclosa, escoltat el fiscal, mitjançant decret del secretari judicial.

De la mateixa manera es procedirà, en relació exclusivament amb els pronunciaments penals, quan mori el condemnat, prèvia declaració judicial de l'extinció de la responsabilitat penal.

Contra la interlocutòria que declari extingida la responsabilitat penal, les parts poden interposar recurs de reforma.

2. A mesura que desenvolupi l'execució, les actuacions de conclusió podran afectar només als pronunciaments penals o només als civils, quan quedin complerts íntegrament només els d'una classe, mantenint-se l'execució respecte als altres.

3. En el cas que concorri alguna circumstància que impedeixi temporalment l'inici o la continuació de l'execució, el secretari judicial ha de dictar decret disposant l'arxiu provisional de l'executòria.

Es disposarà la reobertura tan aviat com sigui possible iniciar-la o reprendre-la.

Article 733. Compliment de la sentència absolutòria

1. És competent per al compliment de la sentència absolutòria el tribunal que l'ha dictada en primera instància.

2. Dictada sentència absolutòria, s'ha de disposar la llibertat immediata de tot acusat absolt que estigués privat de llibertat i es deixaran sense efecte totes les mesures cautelars que s'hagin acordat durant el procediment realitzant les anotacions i devolucions que siguin procedents.

3. Practicat l'anterior, i, si escau, liquidades les costes, el secretari judicial ha de dictar decret de conclusió i arxiu definitiu.

Article 734. Recursos

1. En el procediment d'execució només es poden interposar els recursos de reforma i apel·lació en els casos que estableix aquesta Llei i per les parts expressament autoritzades per fer-ho.

La interposició del recurs no suspèn el curs de l'execució.

2. Contra les resolucions del secretari judicial es poden interposar els recursos que estableix aquesta llei.

TÍTOL II

L'EXECUCIÓ DE penes privatives de llibertat

CAPÍTOL I

L'EXECUCIÓ DE PENES DE PRESÓ

Article 735. Inici

1. Declarada la fermesa de la sentència condemnatòria, si la pena imposada és de presó i no procedís la seva suspensió o substitució d'acord amb el que disposa el Codi Penal, el jutge o tribunal disposarà el seu compliment, adoptant sense dilació les mesures necessàries perquè el condemnat, si estigués en llibertat, ingressi a l'establiment penitenciari destinat a aquest efecte.

Amb aquesta finalitat d'ordenar el seu immediat ingrés a la presó i, si cal, lliurarà ordre a les Forces i Cossos de Seguretat per a la seva cerca, captura i ingrés a la presó.

2. Una vegada confiscat el penat o si ja estigués pres, el jutge de lliurar un manament ordenant l'inici del compliment de la pena.

3. Juntament amb el referit manament, el secretari judicial ha de remetre testimoni de la sentència condemnatòria amb expressió de la seva fermesa, requerint al director de l'establiment penitenciari perquè comuniqui de forma immediata la data d'inici de compliment de la pena.

Article 736 Liquidació de condemna

1. Rebuda de l'establiment penitenciari la comunicació referida a l'article anterior, el secretari judicial ha de practicar la liquidació de condemna de la pena de presó amb els abonaments que siguin procedents.

Per a l'abonament de la presó provisional acordada en causa diferent, el defensor del penat ha de formular la corresponent sol·licitud davant el jutge de vigilància penitenciària, que prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les altres parts, ha de resoldre el que sigui procedent.

De la resolució que es dicti, que serà notificada personalment al penat, es remetrà testimoni al tribunal competent per a l'execució.

Només podrà ser recorreguda en reforma pel Ministeri Fiscal i el condemnat.

2. De la liquidació de condemna es donarà vista per tres dies al Ministeri Fiscal, al penat, al seu lletrat i a les altres parts personades.

Transcorregut aquest termini i a la vista de les al·legacions presentades el secretari judicial, mitjançant decret, ha de resoldre el que sigui procedent aprovant la liquidació de condemna.

3. Una vegada ferma la liquidació de condemna, es notificarà personalment al penat i es remetrà testimoni de la resolució que l'hagi aprovat l'establiment penitenciari.

Article 737. Ajornament de l'inici del compliment

1. Si el compliment immediat de la pena ha de causar al condemnat que encara no estigui a la presó un perjudici extraordinari i desproporcionat, l'òrgan judicial pot, a instància i amb l'informe previ del Ministeri Fiscal, ajornar l'ingrés a la presó pel temps indispensable, sempre que no hi hagi motius per témer que el penat hagi de sostreure a l'acció de la justícia.

La interlocutòria que resol sobre l'ajornament serà notificat personalment al condemnat.

2. La interlocutòria que denegui l'ajornament podrà ser recorreguda en reforma pel condemnat i pel fiscal i el que ho acorda només pel fiscal per incompliment dels requisits legals exigits per a la concessió.

Article 738. Fixació del límit màxim de compliment

1. Quan el culpable de diverses infraccions hagi estat condemnat en diferents processos per fets que van poder ser objecte d'un de sol, el jutge o tribunal que hagi dictat l'última sentència fixarà el límit del compliment de les penes imposades.

2. El secretari judicial ha de fer constar en la causa les anotacions que figuren en el full històric-penal del Registre Central de Penats i Rebels i reclamarà testimoni de les sentències condemnatòries, traslladant per tres dies al Ministeri Fiscal, quan no sigui el sol·licitant, a les altres parts, així com al condemnat i al seu lletrat.

3. A la vista de les al·legacions realitzades, el jutge o tribunal ha de dictar interlocutòria en la qual es detallaran totes les penes imposades al reu i es determinarà el màxim de compliment.

Contra aquesta interlocutòria les parts poden interposar recurs d'apel·lació.

Article 739. Llibertat condicional

1. Per a resoldre sobre la concessió de la llibertat condicional, el jutge de vigilància penitenciària convocarà una audiència al Ministeri Fiscal, a les parts, així com al penat i al seu defensor als que ha d'escoltar sobre la procedència de la concessió i, si és el cas, sobre les regles de conducta que hagin de ser observades pel penat.

En el curs de l'audiència se li comunicarà les conseqüències del seu incompliment.

2. La interlocutòria que denegui l'aplicació del benefici es pot presentar en reforma pel fiscal i pel penat i el que ho acordi, només pel fiscal per l'incompliment dels requisits legals exigits per a la concessió.

3. Quan sigui que el penat ha incomplert les obligacions i deures imposats, el secretari judicial ha de traslladar al fiscal, a les altres parts, així com al penat i al seu defensor pel termini de tres dies.

El tribunal ha de decidir el que sigui procedent sobre la revocació de la suspensió.

Contra aquest acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

Article 740 Llicenciament definitiu

1. Amb una antelació suficient a la data final de compliment de la pena, l'establiment penitenciari sol·licitarà al jutge o tribunal sentenciador l'aprovació de la data del llicenciament definitiu del penat i formularà proposta de llibertat definitiva.

2. Rebuda l'anterior comunicació, el secretari judicial ha de traslladar al fiscal, al penat i al seu lletrat perquè efectuï al·legacions en el termini de tres dies.

3. A la vista de les al·legacions que es realitzin i prèvies les comprovacions oportunes, el tribunal ha de dictar interlocutòria en què aprovi o rebutjant la data proposada de llicenciament definitiu o, en el seu cas, establint la que considereu correcta.

Contra aquest interlocutòria el fiscal i el condemnat interposar recurs de reforma.

CAPÍTOL II

L'EXECUCIÓ D'ALTRES penes privatives de llibertat

Article 741. Execució de la pena de localització permanent

1. Per a l'execució de la pena de localització permanent, el jutge o tribunal ha de dictar interlocutòria en la qual s'establiran les condicions de compliment d'aquesta pena.

En la notificació que es realitzi al penat, se li citarà perquè comparegui davant els serveis socials penitenciaris per a l'elaboració del pla d'execució, amb advertència d'incórrer en la responsabilitat prevista en el Codi penal en cas d'incompareixença injustificada.

2. Els serveis socials penitenciaris han d'elaborar el pla d'execució en la forma reglamentàriament prevista, en el termini màxim de quinze dies des de la recepció del testimoni.

El tribunal, amb l'audiència prèvia del fiscal pel termini de tres dies, ha d'aprovar o rectificar el pla d'execució.

Contra la interlocutòria que dicti podran interposar recurs de reforma el fiscal i el penat.

3. El tribunal competent per a l'execució rebre un informe final sobre el compliment, que si és favorable determinarà l'extinció de la condemna posant fi a l'execució.

En cas d'incompliment injustificat del pla d'execució de manar deduir testimoni a la Fiscalia perquè procedeixi pel delictes de trencament de condemna.

Article 742. Utilització de mitjans electrònics de localització

1. El tribunal per garantir el compliment efectiu de la pena, pot acordar la utilització de mitjans electrònics de localització en sentència o mitjançant interlocutòria; en aquest últim cas, amb l'audiència prèvia del condemnat, del seu lletrat i del fiscal pel termini de tres dies.

Contra aquest acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el condemnat.

2. Si la seva utilització requereix l'entrada al domicili del penat, el jutge podrà autoritzar mitjançant interlocutòria motivada.

3. Els mitjans emprats han de permetre conèixer en tot moment, durant el compliment de la pena, la ubicació de la persona condemnada i en particular que es troba en el domicili o lloc designat per al compliment de la pena imposada.

4. La instal·lació dels mitjans de control i la vigilància o supervisió estarà a càrrec de l'establiment penitenciari a qui correspongui realitzar el pla d'execució de la pena.

5. La informació objecte de tractament, que haurà de ser registrada en un suport adequat per a aquesta finalitat, s'ha de limitar a les dades a què es refereix l'article 183 d'aquesta Llei i a més:

a) El tribunal sentenciador, la infracció comesa i la condemna imposada.

b) L'inici i el final de la col·locació sota vigilància electrònica.

6. L'establiment penitenciari informará al tribunal de qualsevol incidència hagut durant el seguiment.

De la mateixa manera, complerta la pena l'establiment penitenciari de remetre al tribunal l'informe final que preveu l'article anterior.

7. La informació registrada es cancel·larà un cop executada la pena, llevat que hagi de tenir efecte en el mateix o en un altre procés.

8. Únicament estan autoritzats a accedir a la informació registrada i per a les finalitats estrictament necessàries per a l'exercici de les seves funcions, les persones a les quals es refereix l'article 183 d'aquesta Llei.

9. Els drets d'accés, rectificació i cancel·lació s'exercitaran davant el director de l'establiment penitenciari encarregat del control i vigilància de la pena.

CAPÍTOL III

LES FORMES substitutives De l'execució de les penes privatives de llibertat

Article 743. Suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat

1. Declarada la fermesa de la sentència condemnatòria, si la pena privativa de llibertat imposada es trobés dins dels límits previstos en el Codi penal per a l'aplicació del benefici de suspensió de l'execució, el secretari judicial, hi hagi o no sol·licitud, deixarà constància de les anotacions existents en el Registre Central de Penats i Rebels relatives al condemnat.

Efectuat l'anterior, per decidir sobre la procedència de la suspensió, determinar el seu termini i, si escau, establir les obligacions i deures que han de ser observats pel penat, el tribunal ha de convocar les parts a una audiència dins dels deu dies següents a la notificació de la sentència ferma o la sol·licitud del penat.

La inassistència injustificada del penat esmentat en la forma determinarà la denegació del benefici.

De la mateixa manera es procedirà quan el penat es trobés fugat.

2. En el curs de l'audiència el tribunal ha d'oïr el Ministeri Fiscal, a les parts, al penat i al seu defensor sobre la procedència de la suspensió i, si escau, sobre les condicions que hagin imposar.

En el curs de l'audiència, el tribunal informará al penat de l'obligació d'observar les condicions de la suspensió, fent-li saber les conseqüències per al cas d'incompliment.

Igualment li advertirà que si no es troba en el lloc designat per a rebre notificacions, es revocarà la suspensió i s'ha de manar complir la pena.

De la celebració de l'audiència s'aixecarà acta, que serà subscripta pel penat i els altres assistents.

3. El tribunal ha de resoldre el que sigui procedent mitjançant interlocutòria.

Si denega la suspensió donarà inici a l'execució de la pena privativa de llibertat.

Si l'acorda ha de determinar la seva durada, les obligacions i deures que s'imposin així com la periodicitat dels informes de seguiment.

Aquest acte es notificarà personalment al penat.

La interlocutòria que denegui la suspensió podrà ser recorregut en reforma pel fiscal i pel penat i el que l'acordi només pel fiscal per l'incompliment dels requisits legals exigits per a la concessió.

4. El tribunal podrà prescindir de la celebració de l'audiència que preveu aquest article, traslladant per escrit al Ministeri Fiscal i a les altres parts per un termini de tres dies quan, amb els antecedents existents en les actuacions, compti amb suficients elements de judici per decidir sobre la concessió o denegació de la suspensió.

En aquest cas, concedida la suspensió, la informació i advertències al penat que preveu l'apartat tercer es practican pel secretari judicial en notificar la interlocutòria en què s'acordi l'aplicació del benefici.

5. El còmput del termini de suspensió de l'execució de la condemna començarà des de la notificació personal practicada al penat.

Article 744. Revocació de la suspensió

1. Des que al jutge o tribunal competent li consti que el penat ha estat condemnat per sentència ferma com a responsable de la comissió d'un delictes comès durant el termini de suspensió, el secretari judicial ha de fer constar en la peça d'execució les anotacions relatives a aquesta condemna i, si cal, ha de manar portar testimoni de la mateixa, traslladant pel termini de tres dies al Ministeri Fiscal, a les parts, així com al penat i al seu defensor.

El tribunal ha de resoldre mitjançant interlocutòria, contra el qual el fiscal i el penat podran interposar recurs de reforma.

Si el tribunal acordés la revocació de la suspensió ha d'ordenar que comenci l'execució de la pena, que no suspèndrà per la interposició del recurs.

2. Quan dels informes de seguiment o per qualsevol altre mitjà, resulti que el penat ha incomplert les obligacions i deures imposats pel tribunal, el secretari judicial ha de traslladar al fiscal, a les parts, així com al penat i al seu defensor per tres dies, resolent el que sigui procedent sobre la revocació de la suspensió.

Contra aquesta interlocutòria el Ministeri Fiscal i el condemnat podran interposar recurs de reforma.

Sempre que el tribunal ho consideri necessari per adoptar una decisió fundada sobre la revocació de la suspensió, ha de manar convocar les parts a la celebració d'una audiència en la qual han de ser escoltats els que hagin emès els informes de seguiment.

Article 745. Remissió de la pena i revocació en cas d'incompliment

1. Transcorregut el termini de suspensió fixat pel tribunal sense que consti l'existència de nova condemna i complertes les regles de conducta que, en el seu cas, s'haguessin imposat al penat, el tribunal competent per a l'execució, prèvia audiència del Ministeri Fiscal, les parts, així com el penat i la seva defensa d'acordar la remissió definitiva de la pena privativa de llibertat.

2. No obstant això, si constés l'existència d'una sentència dictada contra el penat que encara no hagi assolit fermesa, el tribunal podrà ajornar el pronunciament sobre la remissió definitiva de la pena fins que es produeixi la fermesa de la sentència.

3. Si un cop acordada la remissió definitiva de la pena i abans que transcorri el termini de prescripció de la mateixa constés la condemna en sentència ferma del penat per un delictu comès durant el termini de suspensió, el tribunal, amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal, les parts, així com el penat i el seu defensor podrà deixar sense efecte la remissió de pena, acordant el seu compliment.

Contra aquest interlocutòria el penat i el Ministeri Fiscal interposar recurs de reforma.

Article 746. Suspensió en casos especials

1. Per a resoldre sobre la suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat al penat afectat d'una malaltia molt greu amb patiments incurables, se seguirà el procediment establert a l'article 742 d'aquesta Llei, si bé sempre es demanarà el dictamen del metge forense i, si escau, de qualsevol altre facultatiu que el tribunal acordi.

2. La suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat dels qui hagin comès el fet delictiu a causa de la seva dependència a begudes alcohòliques, drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques o altres que produeixin efectes anàlegs, es regirà pel que disposa el article 742 d'aquesta llei amb les següents particularitats:

a) La sol·licitud haurà d'anar acompanyada de certificació del centre o servei públic o privat degudament acreditat o homologat, prou expressiva que el penat es troba deshabituat o sotmès a tractament de deshabituació i expressarà el compromís del penat de no abandonar el tractament fins a la seva finalització.

b) El tribunal sol·licitarà informe del metge forense, així com de qualsevol altre facultatiu que consideri convenient.

c) En la interlocutòria en què s'acordi la suspensió de condemna, s'imposarà l'obligació de seguir el tractament fins a la seva finalització i es determinaran els terminis en els quals els centres o serveis responsables del tractament informaran sobre l'inici o la continuació del tractament.

En cap cas, podrà tenir una periodicitat superior a un any.

d) La remissió de la pena s'ha d'acordar exclusivament en el cas que s'hagi acreditat la deshabituació o la continuïtat del tractament. No obstant això, a la vista dels informes mèdics i dels responsables del tractament, pot acordar la pròrroga de la suspensió per a la continuació del tractament per un termini no superior a dos anys.

3. Contra les interlocutòries a què es refereix aquest article es poden interposar recurs de reforma el penat i el Ministeri Fiscal.

Article 747. Substitució de la pena de presó per pena diferent

1. Declarada la fermesa de la sentència, si hi ha sol·licitud per a la substitució de la pena de presó per una altra de diferent naturalesa, abans de donar inici a l'execució, el secretari judicial deixarà constància de les anotacions referides al penat del Registre Central de Penats i Rebels.

Per decidir sobre la substitució, el tribunal ha de convocar les parts a una audiència dins dels deu dies següents al fet que s'hagi declarat la fermesa de la sentència o formulat la sol·licitud.

Si s'ha sol·licitat la substitució per treballs en benefici de la comunitat, el penat ha de formular personalment o ratificar-la.

La inassistència injustificada del penat esmentat en la forma de determinar la denegació de la substitució.

De la mateixa manera es procedirà quan el penat es trobés fugat.

2. El tribunal ha de resoldre el que sigui procedent mitjançant interlocutòria.

Si denega la substitució donarà inici a l'execució de la pena de presó.

Contra la interlocutòria denegatòria de la substitució el fiscal i el penat podran interposar recurs de reforma i contra el qual l'acorda només el fiscal per l'incompliment dels requisits legalment establerts per a la substitució.

3. El tribunal podrà prescindir de la celebració de l'audiència que preveu aquest article, traslladant per escrit al Ministeri Fiscal, a les altres parts, així com al penat i el seu defensor per termini de tres dies quan dels antecedents existents en les actuacions compti amb suficients elements de judici per decidir sobre la concessió o denegació de la substitució.

4. tan aviat hi hagi constància de l'incompliment total o parcial de la pena substitutiva, o de les obligacions, deures o programes que s'hagin imposat al penat, el tribunal, amb l'audiència prèvia del fiscal, les parts, així com el penat i el seu lletrat per el termini de tres dies, ha de resoldre el que sigui procedent sobre la revocació de la substitució.

Contra la interlocutòria que acordi la revocació el Ministeri Fiscal i el condemnat podran interposar recurs de reforma, la interposició no suspèn l'execució de la pena.

El tribunal, però, sempre que ho consideri necessari per adoptar una decisió fundada podrà convocar a les parts a una audiència.

Article 748. Substitució de la pena privativa de llibertat per la mesura d'expulsió del territori nacional

1. Per decidir sobre la substitució de les penes privatives de llibertat per l'expulsió del territori nacional, el tribunal ha de convocar a una audiència al penat assistit del seu lletrat, el Ministeri Fiscal i les altres parts, després de la qual cosa ha de resoldre mitjançant interlocutòria.

2. Quan s'hagi de decidir sobre la substitució de la pena privativa de llibertat per haver accedit el penat al tercer grau penitenciari o complert les tres quartes parts de la condemna, el secretari judicial ha de reclamar, en el termini màxim de tres dies des de la sol·licitud, de l'establiment penitenciari certificació de la concurrència d'ambdós requisits.

Rebuda la certificació es procedirà tal com s'estableix en l'apartat anterior .

3. L'expulsió es durà a terme, una vegada ferma la resolució en què s'hagi acordat d'acord amb la legislació aplicable per a l'expulsió governativa.

Si l'expulsió no es pugui portar a efecte, s'ha d'acordar iniciar o continuar amb l'execució de la pena privativa de llibertat, segons correspongui, llevat que sigui procedent la seva suspensió o la substitució.

4. El tribunal no pot acordar l'ingrés del penat en un centre d'internament d'estrangers sense haver escoltat el Ministeri Fiscal, a l'estranger i al seu defensor.

5. Contra les interlocutòries a què es refereix aquest article poden el Ministeri Fiscal i el penat interposar recurs de reforma.

TÍTOL III

L'PENAT EN ESTAT DE TRASTORN psíquic

Article 749. Trastorn mental del penat

1. Quan s'aprecii en el penat que ja estigués complint condemna privativa de llibertat en establiment penitenciari una situació duradora de trastorn mental greu que li impedeixi conèixer el sentit de la pena, el jutge de vigilància penitenciària ha d'ordenar que es prenguin les mesures necessàries perquè rebí l'assistència mèdica necessària mentre es resol l'incident.

2. El director de l'establiment ha de comunicar immediatament per escrit la circumstància del possible trastorn mental del penat tant al tribunal competent per a l'execució com a jutge de vigilància penitenciària, adjuntant els informes dels facultatius que l'hagin assistit.

3. El tribunal ha de remetre al jutge de vigilància penitenciària testimoni de totes les actuacions fins a aquest moment en l'executòria i dels possibles antecedents previs de trastorn mental.

Article 750. Tramitació

1. Rebut els antecedents i la documentació a què es refereix l'article anterior, el jutge de vigilància penitenciària ha d'ordenar el reconeixement del penat pel metge forense, sens perjudici de demanar l'auxili dels metges que hagin assistit al penat.

2. Rebut els informes mèdics, el jutge de vigilància penitenciària de donar audiència al Ministeri Fiscal i al defensor del penat per termini de tres dies perquè efectuïn al·legacions.

Pel mateix termini podrà escoltar els acusadors personats si n'hi ha.

3. Transcorregut el termini anterior i després d'examinar personalment al penat, el jutge de vigilància penitenciària ha de resoldre mitjançant interlocutòria.

Contra aquest acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

Article 751. Mesures

1. Si el trastorn mental no impedeix el coneixement del sentit de la pena, el jutge de vigilància penitenciària, una vegada ferma, ho ha de comunicar al tribunal competent i al director de l'establiment penitenciari.

En ambdós casos, indicarà el tractament mèdic psiquiàtric que calgués mantenir mentre romangui el trastorn i es compleixi la condemna.

2. Si considera que el trastorn mental impedeix el coneixement del sentit de la pena, el jutge de vigilància penitenciària ha d'ordenar suspendre el desenvolupament de l'execució i que el penat rebí el tractament mèdic que correspongui.

També podrà decretar la imposició d'una mesura de seguretat privativa de llibertat de les previstes en el Codi Penal que no podrà ser, en cap cas, més costosa que la pena substituïda.

En aquest cas, el jutge de vigilància penitenciària ho ha de comunicar al tribunal encarregat de l'execució perquè procedeixi de conformitat amb el que estableix el títol V d'aquest llibre.

3. El jutge de vigilància penitenciària ha de comunicar al Ministeri Fiscal, amb suficient antelació, la pròxima extinció de la pena o mesura de seguretat imposada, a efectes que pugui instar, si és procedent, la declaració d'incapacitat davant la tribunals de l'ordre civil, llevat que aquesta hagi estat anteriorment i, si escau, l'internament d'acord amb les normes de la legislació processal civil.

4. Restablerta la salut mental del penat, aquest ha de complir la sentència si la pena no ha prescrit, sense perjudici que el jutge o el tribunal competent per a l'execució, per raons d'equitat, pugui donar per extingida la condemna o reduir la seva durada, a la mesura que el compliment de la pena resulti innecessari o contraproductiu.

Article 752. Trastorn mental del penat en casos de penes de naturalesa diferent de la privativa de llibertat

Quan es tracti del compliment de penes no privatives de llibertat o la pena de localització permanent en lloc diferent de l'establiment penitenciari, s'hagin iniciat o no, les autoritats que assumeixin el control sobre el compliment de la mateixa estan obligades a comunicar al jutge de vigilància Penitència qualsevol sospita greu que el penat pot patir una situació duradora de trastorn mental greu als efectes que pugui tramitar l'incident regulat en els articles anteriors.

TÍTOL IV

L'EXECUCIÓ DE penes privatives o restrictives de drets

Article 753. Liquidació de la condemna

1. En tots els casos en què s'hagi de procedir a l'execució de penes privatives o restrictives de drets, es requerirà personalment al penat per al seu compliment.

2. Efectuat el requeriment, el secretari judicial ha de practicar la liquidació de la condemna de conformitat amb el que estableix el Codi Penal i en aquesta Llei, i d'abonament el temps en què el penat hagi estat sotmès durant el procés a una mesura cautelar de la mateixa naturalesa que la pena a executar.

La liquidació de condemna es tramitarà pel procediment establert a l'article 736 d'aquesta Llei.

3. En els casos en què la mesura cautelar soferta pel penat i la pena imposada siguin de diferent naturalesa, el tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts per tres dies, ha d'acordar el que sigui procedent sobre l'abonament.

Contra aquest interlocutòria el penat i el Ministeri Fiscal interposar recurs de reforma.

4. Llevat que es disposi una altra cosa en els articles següents l'inici del còmput del termini de compliment de la pena imposada començarà a córrer des de la data del requeriment de compliment.

CAPÍTOL I

Les penes RESTRICTIVAS DEL DRET A LA LLIURE DEAMBULACIÓ I COMUNICACIÓ

Article 754. Privació del dret a residir en determinats llocs oa anar-hi, d'aproximar-se a la víctima o altres persones determinades i de comunicar amb elles

1. En els supòsits en què s'hagi imposat la pena de privació del dret a residir en determinats llocs oa anar-hi, d'aproximar-se a la víctima o altres persones determinades o de comunicar amb elles, es requerirà al penat per al compliment de la pena imposada amb advertència d'incórrer en delictes de trencament de condemna en cas d'incompliment.

2. Una vegada aprovada la liquidació de condemna, el secretari judicial l'ha de posar en coneixement de les autoritats encarregades de vigilar el compliment de la pena, procedint a la seva inscripció en els registres públics en els quals hagi de constar.

Article 755. Utilització de mitjans electrònics o mecànics de control

Per garantir el compliment efectiu de la pena, el tribunal, d'acord amb el que disposa el Codi penal, pot acordar la utilització de mitjans electrònics de control que se subjectarà al que preveu l'article 741 d'aquesta Llei.

CAPÍTOL II

Les penes privatives O RESTRICTIVAS D'ALTRES DRETS

Article 756. Inhabilitació absoluta o especial per a ocupació o càrrec públic i suspensió d'ocupació o càrrec públic

1. Per a l'execució de la penes d'inhabilitació o de suspensió d'ocupació o càrrec públic, el secretari judicial ha de requerir a l'administració en la qual el condemnat exerceix l'ocupació o càrrec públic perquè participi al tribunal la data en què la pena comença a portar a efecte.

2. Rebuda l'anterior comunicació, el secretari judicial ha de practicar liquidació de condemna, d'acord amb el que preveu l'article 736 d'aquesta Llei, prenent com a data d'inici per al còmput la facilitada per l'administració.

3. La liquidació de condemna es comunicarà a l'administració en la qual el penat desenvolupa ocupació o càrrec públic i es notificarà personalment al condemnat.

Article 757. Inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç o qualsevol altre dret

1. Si la pena imposada és la d'inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç o qualsevol altre dret, es requerirà el penat per al seu compliment i es practicarà la liquidació de condemna de conformitat amb el que estableix l'article 736 d'aquesta Llei.

2. Aprovada la liquidació, s'ha de posar en coneixement de les autoritats, organismes públics o privats i col·legis professionals que correspongui per raó de la naturalesa de la pena.

Article 758. Inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment i la pena de privació de la pàtria potestat

1. La pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment serà efectiva des de la fermesa de la sentència que la imposi, a la qual cosa se li notificarà personalment al penat la interlocutòria que declara la fermesa.

Per a la pràctica de la liquidació de condemna es prendrà com a data d'inici del còmput la de la pròpia fermesa de la sentència.

2. Aprovada la liquidació de condemna, s'ordenarà la seva anotació en el Registre Civil i es notificarà personalment al penat.

3. Si la pena imposada és la de privació de la pàtria potestat, també és efectiva des de la fermesa de la sentència que la imposi.

En aquest supòsit, declarada la fermesa s'ordenarà la inscripció de la pena en el Registre Civil corresponent.

Article 759. Privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors

1. Quan s'hagi imposat la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors, es requerirà el penat perquè faci entrega del seu permís de conducció, si en té i no consta ja intervingut en la causa.

Així mateix, se li requerirà perquè s'abstingui de conduir durant el termini acordat en sentència, amb advertència d'incórrer en responsabilitat d'acord amb el Codi penal.

El còmput del compliment de la pena començarà des de la data de lliurament del permís, o des del requeriment per al compliment si el penat no té permís o ja estigués intervingut en la causa.

2. Es practicarà la liquidació de condemna de conformitat amb el que estableix l'article 736 d'aquesta Llei.

Un cop aprovada la liquidació de condemna, es comunicarà a la Direcció General de Trànsit i es notificarà personalment al penat.

3. Excepcionalment, el jutge o tribunal podrà, a instància del penat i amb l'informe previ del Ministeri Fiscal, ajornar pel temps indispensable el compliment de la pena.

Contra aquest acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

4. En cap cas es podrà autoritzar el compliment fraccionat d'aquesta pena.

Article 760. Privació del dret a la tinença i port d'armes

1. De la mateixa manera que preveuen els dos primers números de l'article anterior, es procedirà quan la pena imposada sigui la de privació del dret a la tinença i port d'armes, requerint al penat perquè lliuri la llicència d'armes, si en té, així com l'arma emparada per la llicència, de posseir-la.

2. La liquidació de condemna, que es practicarà d'acord amb el que estableix l'article 736 d'aquesta llei una vegada aprovada, es posarà en coneixement de la Direcció General de la Guàrdia Civil i del Servei d'Intervenció d'Armes i Explosius del Ministeri d'Interior.

En les dependències d'aquesta última serà dipositada l'arma intervinguda, si escau, durant el compliment de la pena.

Article 761. Treballs en benefici de la comunitat

1. Imposada en sentència ferma la pena de treballs en benefici de la comunitat, el jutge o tribunal ha de dictar interlocutòria en la qual s'establiran les condicions de compliment de la pena.

Aquesta resolució que es notificarà personalment al penat, citant-li perquè comparegui davant els serveis socials penitenciaris, amb advertència d'incórrer en la responsabilitat prevista en el Codi Penal en cas d'incompareixença injustificada.

2. Els serveis socials de l'establiment d'elaborar la proposta de compliment de la pena en la forma reglamentàriament prevista.

Aquesta proposta es remetrà al jutge de vigilància penitenciària que, prèvia audiència del fiscal pel termini de tres dies, l'aprovarà o rectificarà.

Contra la interlocutòria aprovant o rectificant la proposta de compliment, el condemnat i el fiscal podran interposar recurs de reforma.

3. L'execució de la pena es desenvoluparà sota el control del jutge de vigilància penitenciària, a qui els serveis socials penitenciaris informaran de les incidències que es produeixin durant la seva execució.

4. El tribunal competent per a l'execució rebrà del jutge de vigilància penitenciària un informe final sobre el seu compliment.

Si és favorable, es declararà extingida la condemna posant fi a l'execució.

5. En cas d'abandonament injustificat de l'activitat laboral acordada en el pla de compliment el secretari judicial ha de remetre testimoni a la Fiscalia per delictes de trencament de condemna.

Article 762. Pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social

Quan la pena imposada en sentència consisteixi en la pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social, la liquidació de condemna, una vegada aprovada, es comunicarà a les administracions públiques i es farà constar en els registres perquè tingui efecte, en particular s'inscriurà en la Base de Dades Nacional de Subvencions i Ajudes Públiques del Ministeri d'Economia i Hisenda.

TÍTOL V

L'execució de les mesures DE SEGURETAT

Article 763. Regles comunes

1. L'execució de les mesures de seguretat imposades en sentència ferma es durà a terme d'acord amb el que estableix el Codi penal, en els articles següents d'aquesta Llei i en les altres disposicions aplicables.

Tindran caràcter supletori les normes sobre execució de penes.

2. Els incidents referits a l'execució de les mesures de seguretat s'han de tramitar amb audiència del Ministeri Fiscal, del condemnat, que s'ha d'escoltar personalment, del seu defensor i dels acusadors que s'hagin personat en el procés d'execució.

3. En cas de trencament del compliment de qualsevol de les mesures de seguretat que regula el Codi Penal, el secretari judicial ha de remetre testimoni a la Fiscalia pel delictes de trencament.

No es considerarà trencament de la mesura la negativa del subjecte a sotmetre a tractament mèdic o a continuar un tractament inicialment consentit.

No obstant això, el jutge o tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts, pot acordar la substitució del tractament rebutjat per una altra mesura d'entre les aplicables al cas que es tracti.

Contra la resolució en la qual s'acordi podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

Article 764. Utilització de mitjans electrònics de vigilància

1. Quan el tribunal acordi la utilització de mitjans electrònics per a garantir el compliment de la mesura de llibertat vigilada, s'ha d'observar el que disposa l'article 741 d'aquesta Llei.

2. La instal·lació i control dels mitjans electrònics de vigilància correspon:

a) a les forces i cossos de seguretat encarregades de la seva vigilància,

b) i, en el cas de llibertat vigilada posterior al compliment de la pena privativa de llibertat, l'establiment penitenciari en el qual el penat hagi extingit la seva condemna.

Article 765. Mesures de seguretat privatives de llibertat

1. El tribunal competent per a l'execució de determinar, mitjançant interlocutòria, l'establiment adequat per al compliment de la mesura de seguretat privativa de llibertat.

En aquest cas, ha d'escoltar les parts, convocant a una audiència a la qual seran citats el metge forense i altres facultatius si el tribunal ho considera necessari per adoptar una decisió fundada.

En la mateixa resolució ha d'establir la freqüència amb què el jutge de vigilància penitenciària haurà d'eleva la proposta sobre el manteniment, cessament, substitució o suspensió de la mesura, que, almenys tindrà una periodicitat anual.

2. Per decidir sobre el manteniment, cessament, substitució o suspensió de la mesura, el jutge o tribunal competent ha de convocar les parts a una audiència, donant-los prèviament trasllat de la proposta del jutge de vigilància penitenciària.

L'audiència tindrà lloc en el termini de quinze dies des de la recepció de la proposta.

3. Les interlocutòries a què es refereixen els dos apartats anteriors només es pot recórrer en reforma pel condemnat i pel Ministeri Fiscal.

4. Acreditat el trencament d'una mesura de seguretat d'internament, el tribunal sense necessitat de cap altre tràmit ordenarà, si cal, la recerca i captura del condemnat i en tot cas el seu reingrés en el mateix centre del qual s'hagi evadit o en un altre que correspongui al seu estat.

5. El tribunal ha de comunicar al Ministeri Fiscal, amb suficient antelació, el proper venciment de la mesura de seguretat d'internament a l'efecte que pugui instar, si és procedent, la declaració d'incapacitat davant la tribunals de l'ordre civil, llevat que la mateixa hagi estat anteriorment i, si escau, l'internament d'acord amb les normes de la legislació processal civil.

Article 766. Mesures de seguretat no privatives de llibertat

1. El tribunal competent per a l'execució de determinar, mitjançant interlocutòria, les condicions del compliment de la mesura de seguretat no privativa de llibertat

En aquest cas, ha d'escoltar les parts, convocant a un audiència a la qual seran citats el metge forense i altres facultatius si el tribunal ho considera necessari per adoptar una decisió fundada.

En la mateixa resolució ha d'establir la freqüència amb la qual l'òrgan, autoritat o persona designada hauran de remetre els informes de situació, evolució i prognosi, que en cap cas podrà ser superior a un any.

2. A l'efecte de resoldre sobre el manteniment, cessament, substitució o suspensió de la mesura de seguretat no privativa de llibertat, el jutge o tribunal competent ha de convocar les parts a una audiència que se celebrarà en el termini de quinze dies des de la recepció dels informes, dels quals es lliurarà còpia a les parts.

3. Les interlocutòries a què es refereixen els dos apartats anteriors només es pot recórrer en reforma pel condemnat i pel Ministeri Fiscal.

4. Quan la mesura de seguretat no privativa de llibertat s'hagi d'imposar en el curs de l'execució d'una mesura de seguretat privativa de llibertat el tribunal ha de demanar els informes a què es

refereix l'article 105 del Codi Penal i, una vegada rebuts, procedirà en la forma que estableix el número anterior.

5. Acreditat el trencament d'una mesura de seguretat no privativa de llibertat, el tribunal pot acordar la substitució de la trencada per la d'internament si aquesta està prevista per al supòsit de què es tracti i si el trencament demostra la seva necessitat.

Per a això haurà de donar audiència a les parts tal com s'estableix en l'apartat primer d'aquest article i es resoldrà per interlocutòria motivada contra la que podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

6. El tribunal ha de comunicar al Ministeri Fiscal, amb suficient antelació, el proper venciment de la mesura de seguretat d'internament a l'efecte que pugui instar, si és procedent, la declaració d'incapacitat davant la tribunals de l'ordre civil, llevat que la mateixa hagi estat anteriorment i, si escau, l'internament d'acord amb les normes de la legislació processal civil.

Article 767. Mesura de seguretat de llibertat vigilada de compliment posterior a la pena privativa de llibertat

1. Per a l'execució de la mesura de llibertat vigilada que s'hagi de complir amb posterioritat al compliment de la pena privativa de llibertat s'estarà al que disposa el Codi Penal i en aquest article.

2. Rebuda la proposta del jutge de vigilància penitenciària amb vista al manteniment, cessament, substitució o suspensió de la llibertat vigilada el tribunal competent per a l'execució de resoldre el que sigui procedent d'acord amb l'article 97 del Codi Penal.

3. Per això, el jutge o tribunal competent ha de convocar les parts a una audiència que se celebrarà en el termini de quinze dies des de la recepció de la proposta, de la qual es lliurarà còpia a les parts.

4. En el cas que decideixi mantenir la mesura de llibertat vigilada, en l'acte dictat a l'efecte de concretar el seu contingut fixant les obligacions o prohibicions que consideri adequades d'entre les que es regulen en l'article 106.1 del Codi Penal.

Aquest acte es notificarà a les parts i es remetrà testimoni del mateix al jutge de vigilància.

També podrà decidir, mitjançant interlocutòria, deixar sense efecte la mesura d'acord amb l'article 106.3, lletra c), del Codi Penal.

5. Contra la interlocutòria podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el condemnat.

6. La mesura es començarà a executar en el mateix moment de l'extinció de la pena privativa de llibertat, tenint en compte en el seu cas l'existència de condemna a diverses penes privatives de llibertat referides al mateix penat que s'hagin de complir successivament, en aquest cas la mesura començarà a executar-se en el moment en què conclougui el compliment de totes elles.

7. Per a la modificació de les obligacions o prohibicions inicialment imposades, reduir la durada de la llibertat vigilada o posar-hi fi anticipat vist el pronòstic positiu de reinserció s'estarà al que disposa el número 2 d'aquest article.

8. El simple incompliment de les obligacions o prohibicions imposades podrà comportar la seva modificació per altres d'acord amb el procediment assenyalat en el número dos d'aquest article.

L'incompliment reiterat o greu, que reveli la voluntat de no sotmetre a aquestes obligacions o prohibicions comportarà que el tribunal dedueixi testimoni davant el fiscal per trencament de condemna.

TÍTOL VI
L'EXECUCIÓ DE PENES DE CONTINGUT PATRIMONIAL
CAPÍTOL I

L'EXECUCIÓ DE LA PENA DE MULTA

Article 768. Requeriment de pagament

Quan la pena a executar sigui la de multa es requerirà el penat perquè en el termini de quinze dies aboní el seu import, amb advertència de procedir per la via de constrenyiment en cas d'impagament, o d'executar la pena de responsabilitat personal subsidiària.

Article 769. Ajornament o fraccionament de pagament

1. Efectuat el requeriment, si el penat sol·licita justificadament l'ajornament o fraccionament del pagament, el jutge o tribunal, amb l'informe previ del Ministeri Fiscal, ha d'acordar el que sigui procedent.

Contra l'acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i el penat.

2. Si el penat deixés de satisfer dos terminis consecutius perd el benefici concedit, requerint del pagament de la resta de la pena de multa d'acord amb el que disposa l'article anterior.

Article 770. Esbrinament patrimonial, via de constrenyiment i declaració d'insolvència

1. Si el penat no abonés la multa imposada en el termini concedit, es farà efectiu el seu import per la via de constrenyiment, d'acord amb les normes d'execució forçosa de la Llei d'enjudiciament civil.

2. Si no es trobessin béns suficients contra els de procedir per la via de constrenyiment s'ha de declarar la insolvència total o parcial del penat, segons escaigui.

3. Si es tracta de condemna per delictes contra la Hisenda Pública i la Seguretat Social previstos en el Codi penal, per a l'execució de la pena de multa i responsabilitat civil que hagin estat imposades, el jutjat o tribunal ha de demanar l'auxili dels serveis de l'Administració tributària, que les exigirà pel procediment administratiu de constrenyiment en els termes que estableix la llei.

Article 771. Responsabilitat personal subsidiària per impagament de multa

Si el penat no satisfà voluntàriament o per la via de constrenyiment la multa imposada, declarada la seva insolvència s'ha de procedir a l'execució de la responsabilitat personal subsidiària d'acord amb les regles següents:

1r. En els casos en què el tribunal acordi el compliment de la responsabilitat personal subsidiària mitjançant localització permanent o treballs en benefici de la comunitat es procedirà, respectivament, com determinen els articles 740 i 761 d'aquesta Llei.

2n. En els altres supòsits l'execució de la responsabilitat personal subsidiària per impagament de multa s'executarà d'acord amb el que preveu aquesta Llei per a l'execució de la pena de presó.

3r. Iniciada l'execució, si el penat o una altra persona en nom satisfan l'import de la multa imposada, no hi ha pagaments preferents acord amb l'ordre d'imputació que estableix el Codi penal, es deixarà sense efecte el compliment de la pena privativa de llibertat.

CAPÍTOL II

L'EXECUCIÓ DELS comissos ACORDATS EN SENTÈNCIA

Article 772. Execució del comís

1. L'execució dels comissos acordats en sentència ferma s'ha de fer d'acord amb les regles següents:

a) Si es tracta de béns, mitjans, instruments o guanys decomissats en sentències condemnatòries per delictes dels que preveuen els articles 301.1, paràgraf segon i 368 a 372 del Codi Penal, no podran ser aplicats a la satisfacció de les responsabilitats civils derivades del delicte ni de les costes processals, havent d'adjudicar íntegrament a l'Estat.

b) Fora dels casos que preveu l'apartat anterior, si ho decomissat són diners, es procedirà a aplicar-ho a la satisfacció de les responsabilitats civils que s'haguessin imposat.

c) Si el decomissat fossin béns mobles o immobles de lícit comerç es procedirà a la seva venda, aplicant-se les normes de l'execució forçosa de la Llei d'enjudiciament civil.

A l'import obtingut se li donarà la destinació que legalment correspongui.

d) Si no fossin béns de lícit comerç se'ls donarà la destinació que es determini per reglament, si no, es destruiran donant-se pel jutge o tribunal les ordres oportunes que a l'efecte que siguin necessàries.

e) Si es tracta d'armes i explosius seva destrucció es durà a terme pel Servei d'Intervenció d'armes i explosius de la Guàrdia Civil.

2. Si el producte dels béns decomissats s'ha d'aplicar al pagament de les responsabilitats civils i hi hagués més d'un creditor, el repartiment es farà prèvia compareixença davant el secretari judicial d'aquests i del Ministeri Fiscal.

Si hi ha acord s'executarà sense més tràmit.

En cas de desacord el tribunal ha de resoldre el que sigui procedent mitjançant interlocutòria.

Contra aquesta interlocutòria les parts poden interposar recurs de reforma.

Article 773. Comís d'altres béns per valor equivalent

1. Quan sigui procedent acordar el comís per valor equivalent d'altres béns que pertanyin al penat, el tribunal competent per a l'execució ho ha d'acordar per interlocutòria en què disposar que el secretari judicial requereixi de pagament de la quantitat fixada en la sentència.

2. Si el penat no la fes efectiva en el termini que se li concedeixi, es procedirà a la investigació del seu patrimoni per a la localització i decomís dels béns, procedint a la seva realització posterior, d'acord amb les normes de la Llei d'Enjudiciament Civil.

Article 774. Restitució d'efectes decomissats

1. Els efectes comissats o embargats durant la tramitació de la causa sobre els quals no s'hagi decretat el comís definitiu en sentència ferma, seran tornats als que se'ls van confiscar.

2. Si haguessin estat lliurats en dipòsit provisional, el secretari judicial ha de notificar al dipositari el lliurament definitiu o, si és el cas, se li requerirà perquè procedeixi a lliurar-los immediatament a les persones que correspongui.

Article 775. Realització dels efectes decomissats per l'Oficina de Recuperació d'Actius

1. Quan el tribunal acordi en sentència el comís definitiu dels efectes, béns, instruments o guanys procedents del delicte, podrà així mateix disposar, en la mateixa sentència condemnatòria o en una interlocutòria motivada posterior, que la realització dels mateixos es dugui a terme per l'Oficina de Recuperació d'actius a què es refereixen els articles 234 i 436 d'aquesta Llei.

2. Quan el Ministeri Fiscal sol·liciti després de dictada sentència la realització per l'Oficina de Recuperació d'Actius, de manar convocar una audiència al Ministeri Fiscal, el condemnat i el seu lletrat, el titular dels actius decomissats si és diferent del condemnat ja les altres parts personades.

No obstant això, el tribunal quan consideri que té prou elements de judici per resoldre pot prescindir de la celebració de l'audiència, traslladant per escrit per termini de tres dies al Ministeri Fiscal, el condemnat i les altres parts personades, i escoltant al titular de els actius decomissats quan sigui diferent del condemnat,

3. En la mateixa resolució en la que el tribunal acordi la realització dels actius decomissats en sentència per l'Oficina de Recuperació d'Actius, ha de resoldre el que sigui procedent sobre el destí que s'hagi de donar al producte de la seva realització.

4. Contra la resolució que es dicti es pot interposar recurs de reforma pel Ministeri Fiscal, el condemnat i el titular dels béns si fos diferent del condemnat.

5. Una vegada ferma la resolució que acordi la realització dels actius decomissats per l'Oficina de Recuperació d'Actius, es posarà en coneixement del seu director i si els actius no es trobessin ja en el seu poder es posaran a la seva disposició, donant les instruccions necessàries.

6. L'Oficina de Recuperació d'Actius, en el termini d'un mes des de la recepció de la notificació de la resolució esmentada en el número anterior, o dels actius decomissats, si escau, elaborarà un pla per a realització dels mateixos, tenint en compte el reglament disposat.

Aquest pla s'ha de remetre al tribunal competent per a l'execució qui amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal, el condemnat, el seu lletrat i el titular dels béns si fos diferent del condemnat, ha de resoldre en el termini de deu dies.

Contra la interlocutòria que es dicti podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal, el condemnat i el titular dels béns, si fos diferent del condemnat.

El pla de realització pot ser modificat a instàncies de l'Oficina de Recuperació d'Actius, amb l'aprovació prèvia del tribunal competent per a l'execució acordada de conformitat amb el que disposa el paràgraf anterior, quan sigui impossible o de molt difícil execució el pla originàriament acordat.

7. Quan el producte de la realització dels actius decomissats hagi, d'acord amb l'acordat pel tribunal, adjudicar a la mateixa Oficina de Recuperació d'Actius o als òrgans del Ministeri Fiscal encarregats de la repressió de les activitats de les organitzacions criminals, la Oficina de Recuperació d'Actius, un cop efectuada la realització, farà els ingressos i transferències necessaris, acreditant documentalment davant el tribunal.

Podran, no obstant això, efectuar ingressos parcials si la realització dels béns s'efectua en actes successius, acreditant de la mateixa manera davant el tribunal cadascun dels ingressos efectuats.

8. Quan el producte de la realització dels actius decomissats hagi, d'acord amb l'acordat pel tribunal, aplicar-se a la satisfacció de les responsabilitats civils que s'hagin acordat, o lliurar-se a altres persones físiques o jurídiques, l'Oficina de Recuperació d'Actius, una vegada realitzats els actius, farà els ingressos corresponents en el compte de dipòsits i consignacions judicials, acreditant documentalment davant el mateix.

Podran, no obstant això, efectuar ingressos parcials en el mateix supòsit i les condicions previstes en el número anterior.

9. Realitzats els actius definitivament decomissats en sentència, l'Oficina de Recuperació d'Actius remetrà un informe final amb el resultat al tribunal de l'execució.

Mentre no s'hagin realitzat definitivament els actius decomissats l'Oficina de Recuperació d'Actius ha d'informar el tribunal, almenys semestralment, de l'estat del procés de realització.

10. El Pla Nacional sobre Drogues actuarà com a oficina de recuperació d'actius en l'àmbit de la seva competència, d'acord amb el que disposa la llei.

TÍTOL VII

ESPECIALITATS PER A L'EXECUCIÓ DE LES PENES IMPOSADES A LES PERSONES

JURÍDIQUES

Article 776. Penes imposades a les persones jurídiques

1. Per a l'execució de les penes que s'imposin a les persones jurídiques s'han d'observar les regles contingudes en aquesta Llei en tot allò que siguin aplicables, amb les especialitats previstes en els articles següents d'aquest títol.

2. En el cas que s'imposi en sentència ferma alguna o algunes de les conseqüències accessòries que preveu l'article 129 del Codi Penal a empreses, organitzacions, grups o qualsevol altra classe d'entitats o agrupacions de persones que, per no tenir personalitat jurídica, no estiguin compreses en l'article 31 bis del Codi penal, s'ha d'observar per a la seva execució que disposa aquest títol per a l'execució de les condemnes d'identica naturalesa imposades a les persones jurídiques.

3. Les diligències d'execució que hagin de ser practicades personalment amb la persona jurídica o entitat esmentada en el número anterior s'han d'entendre amb el seu lletrat o qui hagi estat designat per representar-la de conformitat amb el que estableix la secció 4° del capítol I, del títol II, del Llibre I d'aquesta Llei.

Article 777. Multa

1. En l'execució de la condemna al pagament de multa imposada a una persona jurídica, en el requeriment de pagament es farà l'advertència que si no hi ha pagament voluntari o per via de constrenyiment es podrà acordar la seva intervenció judicial.

2. El fraccionament del pagament per raons d'interès general ha de ser instat pel fiscal o si ho sol·licita la pròpia persona jurídica, comptant amb el seu informe favorable.

Si el motiu de la sol·licitud de fraccionament és el perill per a la supervivència de l'empresa o per al manteniment dels llocs de treball existents en la mateixa, s'hauran de justificar aquests aspectes mitjançant els documents o informes pericials que siguin procedents.

Per adoptar una decisió fundada, el tribunal competent per a l'execució pot ordenar l'emissió d'informes complementaris pels experts que estimi convenient.

3. El tribunal ha de decidir el que sigui procedent per mitjà d'interlocutòria contra la qual el Ministeri Fiscal i la defensa de la persona jurídica podran interposar recurs de reforma.

Article 778. Dissolució de la persona jurídica

1. La sentència condemnatòria ferma en la qual s'imposi la pena de dissolució de la persona jurídica es considerarà a tots els efectes legals com a causa de dissolució de ple dret de la persona jurídica condemnada.

2. La dissolució es durà a terme d'acord amb les disposicions de la legislació aplicable en atenció a la naturalesa jurídica de la persona o entitat condemnada, ordenant-se la pràctica de les anotacions registrals que siguin necessàries.

Article 779. Intervenció judicial

1. La determinació mitjançant interlocutòria posterior a la sentència ferma, si no consta en aquesta, del contingut exacte de la intervenció, de qui es farà càrrec de la intervenció i en quins terminis haurà de realitzar els informes de seguiment, exigirà la prèvia audiència de les parts i del Ministeri Fiscal, ha de sentir-se a l'advocat encarregat de la defensa de la persona jurídica.

2. El contingut de la intervenció podrà modificar o suspendre en qualsevol moment per resolució motivada de l'òrgan judicial, amb l'informe previ de l'interventor i del Ministeri Fiscal i amb audiència de les altres parts que, en el cas de la persona jurídica, serà a través de el seu advocat.

3. El tribunal ha de decidir el que sigui procedent per mitjà d'interlocutòria contra la qual el Ministeri Fiscal i la defensa de la persona jurídica podran interposar recurs de reforma.

4. En tot cas, tot acte d'alienació o gravamen que l'interventor entengui que s'hagi de fer haurà de ser autoritzat per l'òrgan judicial, amb l'informe previ del Ministeri Fiscal i un cop hagi escoltat l'advocat encarregat de la defensa de la persona jurídica.

5. Quan, a la vista dels informes periòdics, el tribunal competent per a l'execució entengui que la intervenció judicial ha complert les finalitats per a les quals es va adoptar, o que és impossible que les compleixi, ha de determinar per acte, amb l'audiència prèvia de les parts i del Ministeri Fiscal, la fi de la intervenció manant adoptar les mesures que siguin necessàries segons sigui la decisió.

Contra aquest acte podran interposar recurs de reforma el Ministeri Fiscal i l'advocat de la persona jurídica.

6. La intervenció judicial, i les decisions de modificació, suspensió i finalització, es faran constar registralment.

Article 780. Inhabilitació per contractar amb el sector públic

1. Quan la pena imposada en sentència ferma a la persona jurídica consisteixi en la inhabilitació per contractar amb el sector públic, aquesta pena serà efectiva des de la fermesa de la sentència, practicant-se pel secretari judicial liquidació de condemna, que es tramitarà fins a la seva aprovació en la forma establerta en aquesta Llei i es notificarà personalment al penat.

2. Aprovada la liquidació de condemna, el secretari judicial ha de disposar al més aviat que es notifiqui, tant la sentència de condemna com la liquidació, la Junta Consultiva de Contractació Administrativa de l'Estat del Ministeri d'Economia i Hisenda i altres òrgans de contractació competents de les administracions públiques.

Article 781. Suspensió d'activitats de la persona jurídica i prohibició de realitzar en el futur activitats en l'exercici dels quals s'hagi comès, afavorit o encobert el delictes

1. Per a l'execució de les penes de suspensió d'activitats de la persona jurídica i prohibició de realitzar en el futur les activitats en l'exercici dels quals s'hagi comès, afavorit o encobert el delictes, una vegada ferma la sentència, el secretari judicial ha de requerir al representant legal de la persona jurídica condemnada perquè ordeni el procedent a l'efecte que se suspenguin les activitats o perquè s'abstingui de realitzar les activitats de què es tracti, començant l'inici del còmput del compliment de la data de notificació del requeriment.

2.- En el requeriment per al compliment s'ha de fer constar que en cas de no suspendre les activitats o de no observar la prohibició de realitzar vigent la condemna s'incorrerà en delictes de trencament de condemna.

3. El secretari judicial ha de practicar liquidació de condemna de conformitat amb el que estableix l'article 736 d'aquesta Llei.

4. Aprovada la liquidació de condemna, s'ha de fer constar en els registres públics o privats on la pena hagi de constar o tenir efecte.

Article 782. Clausura dels locals i establiments

1. Imposada en sentència la pena de clausura dels locals i establiments de la persona jurídica, una vegada ferma aquesta resolució es donaran les ordres oportunes perquè es procedeixi al compliment de l'acordat.

2. Pel secretari judicial es practicarà liquidació de condemna, en la forma establerta en l'article 736 d'aquesta Llei, prenent com a data de començament del còmput de compliment de la pena aquella en què consti que efectivament s'ha procedit a la clausura, i procedint a l'abonament del temps en què el condemnat hagi estat sotmès a mesura cautelar d'idèntica naturalesa. La liquidació es notificarà personalment al condemnat.

3. Les forces i cossos de seguretat vigilaran periòdicament, tal com s'indiqui el tribunal en l'ordre d'execució, el manteniment de la clausura ordenada i executada fins a la finalització del període de compliment de la condemna als efectes se'ls comunicarà la liquidació practicada pel secretari judicial.

TÍTOL VIII
L'EXECUCIÓ DELS PRONUNCIAMENTS SOBRE RESPONSABILITAT CIVIL I EL
PAGAMENT DE COSTES

CAPÍTOL I

L'EXECUCIÓ DE LA RESPONSABILITAT CIVIL

Article 783. Procediment per a la liquidació de sentències il·íquides

1. Declarada la fermesa de la sentència condemnatòria al pagament de responsabilitats civils, si no s'hagués fixat en la decisió la quantia indemnitzatòria, qualsevol de les parts podrà instar, durant l'execució de la sentència, la pràctica de les proves que estimi oportunes per a la seva precisa determinació.

2. D'aquesta pretensió el secretari judicial ha de traslladar a les altres perquè, en el termini comú de deu dies, demanin per escrit el que al seu dret.

El jutge o tribunal ha de rebutjar la pràctica de proves que no es refereixin a les bases fixades en la sentència.

3. Practicada la prova, i escoltades les parts per un termini comú de cinc dies, es fixarà mitjançant una interlocutòria, en els cinc dies següents, la quantia de la responsabilitat civil.

4. La interlocutòria dictada pel jutge o tribunal serà objecte de recurs en apel·lació per qualsevol de les parts.

Article 784. Execució provisional dels pronunciaments sobre responsabilitat civil

Els pronunciaments sobre responsabilitat civil continguts en la sentència penal són susceptibles d'execució provisional d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament civil.

Article 785. Execució dinerària

1. ferma la sentència condemnatòria, l'execució forçosa dels pronunciaments de condemna al pagament de responsabilitats civils derivades del delictes es durà a terme d'acord amb el que disposa la Llei d'enjudiciament civil per a l'execució dinerària. L'ordre general d'execució es dictarà d'ofici pel tribunal penal competent per a l'execució d'acord amb aquesta llei.

Per a la investigació del patrimoni del condemnat el secretari judicial podrà també encomanar a l'Agència Estatal d'Administració Tributària o, si és el cas, als organismes tributaris de les hisendes forals les actuacions d'investigació necessàries per posar de manifest les rendes i el patrimoni present i els que adquireixi el condemnat fins que no s'hagi satisfet la responsabilitat civil que determini la sentència.

2. Les quantitats que s'obtinguin s'han d'imputar per l'ordre establert en els articles 126 o 378, segons el cas, del Codi penal.

Article 786. Realització de la caució per al pagament de les responsabilitats pecuniàries

1. No obstant el que disposa l'article anterior, si durant la tramitació de la causa s'hagués prestat caució per assegurament de les responsabilitats pecuniàries, es farà efectiva la suma garantida, efectuant-se el pagament de les indemnitzacions acordades en sentència i una vegada descomptat el import dels pagaments preferents previstos en el Codi Penal i, si és el cas, la multa imposada el romanent, si n'hi ha, es retornarà, en el seu cas, a qui hagi constituït la caució.

2. Si la caució o la suma obtinguda en la realització dels béns embargats no arribessin a cobrir la totalitat de l'import de les responsabilitats civils, es procedirà conforme determinen els apartats anteriors d'aquest article per la diferència.

Article 787. Fraccionament del pagament de les responsabilitats pecuniàries

1. Quan els béns del responsable civil no siguin suficients per satisfer d'una vegada totes les responsabilitats pecuniàries, per a resoldre sobre la seva fraccionament conformi determina el

Codi Penal, es convocarà a les parts a una audiència, en la qual s'ha d'escoltar personalment el perjudicat.

No obstant això, el tribunal pot prescindir de la celebració de l'audiència i traslladar per escrit a les parts pel termini de tres dies i sentint personalment al perjudicat quan consideri que té elements de judici suficients per adoptar la decisió que sigui procedent.

2. La resolució que s'adopti podrà ser revisada en qualsevol moment pel mateix procediment, d'ofici o a instància de part o del perjudicat, quan s'aprecii pel tribunal o s'al·legui fonamentadament una variació substancial de la situació econòmica de l'obligat.

Article 788. Execució no dinerària

Quan el pronunciament sobre responsabilitat civil suposi una el compliment d'una obligació de lliurar alguna cosa, de fer o no fer, declarada la fermesa de la sentència, i dictada d'ofici l'ordre general d'execució pel tribunal, el secretari judicial ha de requerir al penat del seu compliment procedint-se a continuació conformi determinen els articles 699 i següents, i 705 i concordants de la Llei d'enjudiciament civil, respectivament.

CAPÍTOL II

EL PAGAMENT De les costes processals

Article 789. Condemna en costes. Taxació, impugnació i pagament

En els casos en què la sentència penal contingui condemna en costes, es procedirà a la taxació pel secretari judicial tenint en compte el que disposa el Codi Penal, d'acord amb la Llei d'enjudiciament civil les normes s'han d'aplicar pel que fa a la seva aprovació i impugnació, a més de les relatives a l'execució forçosa, davant la falta de pagament voluntari d'aquesta taxació.

Disposició addicional primera. Títol competencial.

Aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència que correspon a l'Estat d'acord amb l'article 149.1.6º de la Constitució .

Disposició derogatòria única.

1. Es deroga, en tots els seus preceptes no orgànics, la Llei d'Enjudiciament Criminal, aprovada per Reial Decret de 14 de setembre de 1882, excepte el títol VI del llibre II , sobre el procediment d'extradició que estarà vigent fins a l'entrada en vigor de la regulació en la Llei sobre cooperació jurídica internacional en matèria penal.

2. També queden derogats els preceptes, les lleis i disposicions:

1. Els articles 1, 5, 24.2, 25.2 i 3, 26.2, 29.1, 2, 3 i 4, 30.2, 31, 32, 33.a), b) id), 34.2 i 3 i 35 de la Llei Orgànica 5 / 1995, de 22 de maig del tribunal del jurat.

2. Els articles 42 a 46 ter de la Llei 38/1988, de 28 de desembre, de Planta i Demarcació Judicial.

Disposició transitòria primera. Processos en primera instància

Els processos penals que es troben en tramitació en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han de continuar substanciant, fins que es dicti sentència en la instància, d'acord amb la legislació processal anterior.

Pel que fa a l'apel·lació, la cassació, l'execució, també la provisional, seran aplicables les disposicions d'aquesta Llei.

Disposició transitòria segona. Processos en segona instància.

Quan els processos estiguin en segona instància en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, s'ha de substanciar d'instància d'acord amb la llei anterior i, a partir de la sentència, s'ha d'aplicar, amb caràcter general, aquesta llei.

Tercera. Assumptes en cassació.

Els assumptes pendents de recurs de cassació al entren en vigor aquesta llei seguiran substanciant i decidint de conformitat amb l'anterior

Cinquena. Execució

Les executòries no arxivades definitivament a l'entrada en vigor d'aquesta llei s'han de seguir tramitant d'acord amb l'anterior.

Sisena. Mesures cautelars.

1. Les mesures cautelars que se sol·licitin, després de l'entrada en vigor d'aquesta llei, en els processos iniciats abans de la seva vigència es regeixen pel que disposa aquesta llei.
2. Respecte de les mesures cautelars adoptades abans d'entrar en vigor aquesta llei s'han de revisar per a la seva modificació d'acord amb aquesta llei.

Disposició final primera. Projecte de llei sobre cooperació jurídica internacional en matèria civil.

En el termini d'un any a comptar de la data d'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern ha de remetre a les Corts Generals un projecte de llei sobre cooperació jurídica internacional en matèria penal.

Disposició final segona. Modificacions legislatives.

1. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei orgànica de reforma de la llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del Poder Judicial, per a la seva adaptació al que estableix aquesta llei.
2. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la llei 50/1981, de 30 de desembre, per la qual es regula l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal, per tal d'adequar l'organització del Ministeri Fiscal al que estableix aquesta llei.
3. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la llei 38/1988, de 28 de desembre, de Planta i Demarcació Judicial, per a la seva adaptació al que estableix aquesta llei.
4. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei orgànica de reforma de la llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, per a la seva adaptació al que estableix aquesta llei.
5. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei orgànica de reforma de la llei orgànica 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, per a la seva adaptació al que estableix aquesta llei.
6. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la llei orgànica 5/2000, de 12 de gener, per la qual es regula la responsabilitat dels menors, a fi d'adequar el procediment que en la mateixa es regula al que estableix aquesta llei.
7. El Govern, en el termini de sis mesos a partir de la publicació d'aquesta llei en el Butlletí Oficial de l'Estat, ha d'elevat al Parlament un projecte de llei de reforma de la llei orgànica 19/1994, de 23 de desembre de protecció de perits i testimonis en causes criminals, per a la seva adaptació al que estableix aquesta llei.

Disposició final tercera. Entrada en vigor.

Aquesta llei entra en vigor al cap de tres anys de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*, llevat del que disposa el llibre VII que ho farà en un any, a la qual cosa el Govern ha de fer les reformes de la llei orgànica del Poder Judicial que siguin necessàries.

11. Addenda II. Esborrany del Codi Processal Penal 2013.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I. INTRODUCCIÓ

Tan òbvia és l'obsolescència de la Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882 que el clam unànimement en favor de la seva substitució per un nou text legal faria vana una detallada exposició dels arguments justificatius de la decisió de emprendre la reforma. Només per la necessitat de la superació de les incoherències normatives que les nombroses modificacions de la Llei han provocat, la redacció de un Codi de Procés Penal és avui ineludible. Però no és la qualitat tècnica l'objectiu de la norma processal, sinó ressupost per a la seva eficàcia al servei dels fins que li són propis: l'aplicació de la llei penal i la salvaguarda dels drets dels justiciables. Per a la consecució d'aquests objectius, en moltes ocasions en conflicte, el nou Codi de Procés Penal configura un sistema de recerca i enjudiciament modern, àgil i equilibrat, que s'atreveix a trencar amb la perniciosa tradició inquisitorial i atribueix la direcció de la investigació al Ministeri Fiscal, sense dubte una de les novetats més destacades. S'ha qualificat el jutge d'instrucció com l'hereu de l'Inquisidor. Anomenat per la llei a aclarir la veritat des de la sospita contra l'imputat, queda necessàriament compromesa la seva neutralitat com a instància de garantia dels drets fonamentals que restringeixen el seu poder i indefectiblement perd la imparcialitat per l'emissió del judici d'acusació en els processos en els quals se li atorga competència per decidir entre el sobreseïment o l'obertura del judici oral. A més, en intervenir el òrgan judicial en la pràctica de les diligències d'investigació, les actuacions sumariales en què hi ha contradicció es mostren materialment idèntiques a actes de prova, la qual cosa comporta el perill de la seva pràctica transformació en tals malgrat que incompleixi l'exigència de la prova anticipada consistent en la irreproducibilitat o greu dificultat de reproducció en l'acte del judici oral. Amb això el centre de gravetat del procés penal es desplaça del judici oral a la instrucció, en detriment dels principis de publicitat, oralitat, immediació, concentració i celeritat. Així doncs, amb l'assignació de la direcció de la investigació al Ministeri Fiscal, el Tribunal garant dels drets fonamentals se situa en la posició de distància adequada i el Tribunal de Judici se cenyeix a l'apreciació dels fets a la valoració de la prova al marge de les actuacions d'investigació preparatòries del debat entre les parts. En aquest sentit la justícia penal es converteix en la resolució judicial de la contesa entre adversaris. Queda complert amb això el principi acusatori, tot i que és cert que segueix existint una autoritat de l'Estat, el Ministeri Fiscal, al qual la Llei atribueix el deure d'aclarir la veritat des de l'objectivitat i tal realitat normativa suposa un factor que, a la pràctica, pot jugar a favor de la concessió de més credibilitat a la seva versió en la formació de la convicció del jutge. Com pot assegurar llavors l'equilibri en la situació dels antagonistes, acusació per una banda i defensa per un altre? Constitucional i culturalment no cal plantejar en nostre país la supressió del principi d'objectivitat en l'actuació del Ministeri Fiscal, que s'ha de mantenir incòlume. La solució rau en la comprensió dels biaixos cognitius als que tot ésser humà s'exposa en la investigació dels fets per a la construcció d'hipòtesis. Així el Tribunal coneixerà que el fiscal ha tractat d'aclarir el fet des de l'objectivitat, però també sabrà que la tesi acusatòria, per generar des de la sospita contra l'acusat, pot obeir a prejudicis inconscients i ha de ser situada en el mateix pla que la versió de la defensa, per la qual que el seu judici ha de guiar-se només per les proves que les parts presentin. També des de la perspectiva de l'eficàcia el model del fiscal investigador és preferible al del jutge d'instrucció. Encara que, des d'una injustificada desconfiança cap a la Fiscalia, els principis d'unitat d'actuació i dependència jeràrquica es esgrimeixen com a arguments contra la reforma, la veritat és que precisament els expressats principis constitucionals permeten l'aplicació de criteris coherents i el seguiment de pràctiques uniformes en la direcció de la investigació penal, en els diferents àmbits de la criminalitat i en tot el territori nacional. Una altra crítica efectuada davant de l'atribució de la investigació al Ministeri Fiscal addueix com a suposada conseqüència de la seva implantació una minva del dret de defensa. I és veritat que l'exclusió de la intervenció de la defensa en la fase de investigació constituiria una rebutjable limitació de l'esmentat dret fonamental, que no quedaria compensada per la contradicció pròpia del judici quan la defensa no tingués els mitjans necessaris per investigar el fet o recollir fonts de prova per si mateixa, situació força freqüent en realitat, tant per manca dels mecanismes coercitius adequats com, en força ocasions, dels recursos econòmics necessaris. Per això el Codi assegura l'exercici del dret de defensa en la fase de investigació, en preveure la intervenció de les parts en les diligències acordades per la Fiscalia, així com la possibilitat de la impugnació davant el Tribunal de Garanties dels decrets del Ministeri Fiscal que puguin menoscabar-lo. No

només la defensa ha estat potenciada. El Codi s'ha redactat amb el criteri d'avançar en la salvaguarda de totes les garanties del procés penal, en relació amb el encausat i també en els referit a la protecció de les víctimes, amb escrupolós respecte de les exigències dels tractats i convenis internacionals sobre la matèria i de la jurisprudència del Tribunal Europeu de Drets Humans, del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem. Dividit en VII Llibres, el Codi s'inicia amb un títol preliminar en el qual, entre altres matèries, es recullen els principis essencials del procés penal i els drets dels intervinents en el mateix.

II.- EL TÍTOL PRELIMINAR

El títol preliminar comença amb la proclamació dels principis de legalitat en el seu vessant processal i jurisdiccionalitat, la radical importància no és menester ressaltar, continua amb els principis estructurals de contradicció i igualtat d'armes i amb l'acusatori, seguit dels principis formals d'oralitat, publicitat i immediació. Posteriorment aborda el contingut legal que, dins el marc de les disposicions constitucionals i internacionals, correspon als drets dels justificables: a la dignitat, a la presumpció d'innocència i *in dubio pro reo*, a la defensa, al coneixement de l'acusació, a ser informat dels drets i al *non bis in idem*. També s'estableix el contingut del principi de prohibició d'excés o proporcionalitat en sentit ampli, aplicable a tota ingerència estatal en l'àmbit de els drets individuals i es disposa l'exclusió de la prova prohibida, de conformitat amb la necessitat de garantir el dret a la igualtat d'armes i a un procés amb totes les garanties, d'una manera més detallada que la que fins ara existia en la nostra legislació, per així superar els dubtes interpretatius que freqüentment sorgien i que, a manca de criteris legals per solucionar, es resolien pels Tribunals no sempre amb criteris uniformes. Seguidament s'ha volgut incloure ja en el títol preliminar, una disposició bàsica sobre els drets de les víctimes, que el Codi ha cuidat amb especial cura. Això segueixen els drets a la doble instància, que el text legal generalitza, i a un procés sense dilacions indegudes, l'efectivitat es potencia amb el canvi de model. Així mateix, el títol preliminar s'ocupa del sistema de fonts i regula l'aplicació de les normes processals en el espai i en el temps, la interpretació de les normes i la integració de llacunes. Una menció especial mereix la regulació del principi *non bis in idem* en l'àmbit de la intersecció del Dret penal i el Dret administratiu sancionador i l'aplicació en l'actualitat ve imposada per la ratificació per Espanya del Protocol 7 del Conveni Europeu de Drets Humans i la jurisprudència del Tribunal d'Estrasburg, la doctrina, en l'essencial, s'ha recollit en termes pràcticament literals en l'article 11.4.

III. LLIBRE I. SUBJECTES I OBJECTE

A) SUBJECTES

El títol I del llibre I s'ocupa dels tribunals penals, la jurisdicció i la competència objectiva, territorial i funcional. La normativa es basa en una nova organització dels òrgans judicials radicalment diferent a l'existent fins ara. Un punt digne de ser destacat també, per la seva novetat, és el sistema d'atribució de els assumptes davant la coincidència de diversos tribunals en la competència territorial, per haver-se comès el fet en diversos llocs o per connexitat. En aquests casos, per evitar les freqüents qüestions de competència que dilataven injustificadament els processos, assumirà el coneixement de l'assumpte el Tribunal de la circumscripció amb la qual la causa present la connexió més rellevant. En principi serà el Ministeri Fiscal el qual apreciar la rellevància de la connexió, si bé el Tribunal podrà rebutjar la causa, a instància de part, si la seva assignació resultés arbitrària o conculcara el dret de defensa. Remés llavors l'assumpte al tribunal competent de la circumscripció amb la qual judicialment s'entengui que presenta la connexió més rellevant, aquest òrgan judicial no podrà rebutjar el seu coneixement. El títol II es dedica a les parts. La persona física o jurídica, o ens sense personalitat a què se li atribueix el fet punible es denomina encausat. Amb aquesta denominació el Codi pretén evitar el estigma social que acompanya al terme imputat, mitjançant la utilització d'una expressió de més neutralitat, però prou significativa de la posició del subjecte passiu dins del procés, dirigit contra ell, una qualitat essencial definitòria de l'estat de part passivament legitimada de la qual neix, entre d'altres, el dret fonamental a la defensa. D'altra banda, atesa la diferent naturalesa d'encausats, correlativa a la diferent essència dels subjectes susceptibles de ser penalment responsables, la capacitat per a ser part es regeix per les disposicions de la Llei d'enjudiciament civil i ha de ser reconeguda a les persones físiques i jurídiques, masses patrimonials i patrimonis separats, ens sense personalitat i també als grups, donada la possibilitat que els siguin imposades les conseqüències accessòries de la pena previstes per l'art. 129 del Codi Penal. Pel que fa a la capacitat processal, el Codi estableix les disposicions apropiades per als penalment inimputables la capacitat per comparèixer davant el

Tribunal hagi de ser integrada a l'efecte del seu enjudiciament per a la imposició, en el seu cas, d'una mesura de seguretat.

Pel que fa a la representació en judici de les persones jurídiques el Codi introdueix un canvi radical respecte a la solució que s'havia adoptat en la modificació de la Llei d'Enjudiciament Criminal per la Llei 37/2011, de 11 de octubre. Davant del model de l'admissió de l'absència voluntària de la representació de la persona jurídica del procés i la seva possible actuació a través del lletrat de la defensa, s'ha considerat convenient assegurar la compareixença de la persona jurídica en judici mitjançant apoderat especial, que ha de ser el director del sistema de control intern de l'entitat o, si no, una altra persona designada per assumir la representació. Per al cas de manca de designació es preveu que haurà de comparèixer com a representant la persona que tingui el màxim poder real de decisió en el òrgan de govern o administració o com a administrador de fet de l'entitat, a instància del Ministeri Fiscal i a criteri del Tribunal. Si una persona física incapaç de comprendre el significat i conseqüències del procés no pot ser jutjada, no té de sentit permetre que una persona jurídica pugui col·locar-se al marge del desenvolupament de la causa quan, precisament, es jutja una possible responsabilitat penal derivada de la desatenció del compliment de la Llei per omissió del degut cura organitzacional tendent a excloure o limitar el risc de criminalitat en el seu si. En definitiva, amb la mesura processal introduïda es persegueix assegurar que les persones jurídiques es prenguin seriosament la investigació i la prova dels fets pels quals resultin encausades. Part passivament legitimada és també el tercer afectat, concepte que comprèn tant el responsable civil com a la persona a la qual el pronunciament civil de la sentència pot perjudicar i que necessàriament ha de ser cridada al procés perquè pugui defensar-se i per tal que la cosa jutjada li arribi. En l'àmbit de les parts que ostenten legitimació activa, el Codi contempla primer al Ministeri Fiscal, el paper s'ha potenciat notablement, com s'ha explicat amb anterioritat. Digna de ser ressaltada és, també, la integració de la Policia Judicial a la Fiscalia, un radical canvi de model que blindava la independència de la investigació penal contra el Poder Executiu. Però el Ministeri Fiscal no té el monopoli de l'acció penal. La víctima de qualsevol delictes pot constituir-se en part acusadora, sol·licitar mesures de investigació i cautelars i sol·licitar la condemna, com s'ha reconegut en el nostre ordenament amb una amplitud sense parangó en l'entorn jurídic al qual pertanyem. Així mateix, en desplegament de l'art. 125 de la Constitució, s'autoritza a qualsevol ciutadà a exercir l'acció popular per a la persecució i enjudiciament de els delictes en relació amb els quals s'entén justificada l'assumpció de la funció pública d'acusar per qui, no sent ofès ni perjudicat, sol·licita la condemna i que són els comesos per funcionaris públics, delictes de corrupció en el sector públic, delictes contra interessos difusos i electorals. Amb això es manté la institució constitucionalment prevista, si bé es redefineix legalment per evitar abusos. El Codi manté la figura de l'actor civil, en previsió que el perjudicat vulgui només sostenir l'acció civil i no la penal. Tant en un o altre cas, l'exercici de l'acció civil per la víctima exonera al Ministeri Fiscal de l'obligació d'exercir a favor, ja que si la persona interessada actua per si mateixa en el procés és obvi que el Ministeri Públic no el substitueix en la seva legitimació i no ha de suplantar la seva voluntat al regir l'acció civil pel principi dispositiu.

B) L'OBJECTE

El títol III del llibre I versa sobre l'objecte del procés, constituït necessàriament per l'acció penal i eventualment per la civil. Mitjançant la nova regulació de l'acció penal s'instaura amb caràcter general en el nostre ordenament el principi d'oportunitat, el qual només regia amb anterioritat en reduïts casos. S'ha considerat que l'atribució de discrecionalitat a la Fiscalia per a la persecució penal en virtut de criteris legalment previstos, aplicables segons les circumstàncies dels supòsits concrets, ofereix més avantatges per a l'interès públic que el manteniment d'un cec automatisme en l'exercici del *ius puniendi* estatal derivat d'una comprensió simplement retributiva del principi de legalitat. No obstant això, la possible impugnació de la decisió d'arxiu de les diligències de investigació per part de l'acusació popular o particular assegura el control judicial de l'aplicació del principi d'oportunitat en interès de la justícia. També s'inclou en la normativa sobre l'objecte del procés la definició de els límits de l'acció penal, des de la perspectiva de la introducció de nous fets, substancials o no, per les acusacions i també des de l'òptica del canvi de qualificació jurídica. Sent l'objecte del procés penal un fet normatiu, un canvi de qualificació que alteri l'esdeveniment de la vida rellevant per a la disposició penal és una modificació inadmissible dels termes del debat. Per tal de definir de forma clara el marge en el qual l'acusació pot canviar la qualificació durant el judici, en conclusions, o el Tribunal aplicar una disposició penal no invocada per l'acusació, es defineix l'homogeneïtat com coincidència de béns jurídics tutelats o situació dels mateixos en la mateixa línia d'atac, de

manera que la lesió o posada en perill d'un dany necessàriament a l'altre. A més queda prohibida l'aplicació pel Tribunal d'una norma no invocada per l'acusació qual suposi la imposició de pena més greu i s'exigeix la salvaguarda del dret de defensa, mitjançant la necessària audiència de les parts, quan l'aplicació pel Tribunal de la diferent qualificació comporti indefensió. L'últim capítol, el III, del títol IV s'ocupa de la conformitat, institució que permet l'emissió de sentència condemnatòria sense judici, per l'acceptació de la pena més greu sol·licitada, que el Codi potència mitjançant l'extensió del seu àmbit de aplicació a qualsevol delictes, amb independència de la seva gravetat, l'admissió de la seva validesa sense necessitat de la seva assumpció per tots els acusats i la precisió de la reducció de la sanció en un terç, sempre que la conformitat es produeixi abans de que finalitzi el termini per a la presentació de l'escrit de defensa. Per descomptat, el acord rebutjat per qualsevol dels acusats no podrà tenir conseqüències desfavorables en l'enjudiciament del mateix. El capítol acull una regulació general dels requisits i efectes de la conformitat, en la qual es preveu l'adequat control judicial de la voluntarietat de la declaració i de la legalitat de l'acord. Aquest control s'estén també, a instància de part disconforme, a la determinació del fet, no només en el cas de falta de constància del cos del delictes quan, d'haver-se produït, hagi d'existir, sinó en qualsevol cas en el qual la descripció del fet sobre el qual la conformitat s'assenti, sigui contrària a l'interès de la justícia. A més, amb la finalitat d'evitar que peticions de pena temeràries o de mala fe sustentades per alguna acusació popular o particular impossibiliten conformitats legítimes es estableix un incident de control per extensió de la pena reclamada que pot instar el Fiscal davant el Tribunal. Quan la conformitat s'aconsegueix en la fase d'investigació, la seva control i el dictat de la sentència és competència del Tribunal de Garanties. Obert el judici oral, al Tribunal de Judici.

IV.- LLIBRE II.- DISPOSICIONS GENERALS SOBRE LES ACTUACIONS Processals I MEDIACIÓ PENAL

El Llibre II preveu les actuacions del procés i distingeix entre les judicials i les realitzades per la Fiscalia i inclou les previsions adequades sobre temps, lloc i manera, a més del règim general d'impugnació dels decrets del Ministeri Fiscal davant el Tribunal de Garanties.

Per la seva transcendència com a principi essencial del procés penal, la publicitat ha estat objecte de tractament sistemàticament independent, de la mateixa manera que el règim de coneixement de les actuacions per les parts, pressupost indispensable per al exercici del dret de defensa. En els dos àmbits les modificacions respecte a la situació precedent són de gran rellevància. En el règim de la publicitat s'ha considerat convenient introduir la possibilitat de comunicació pública del judici, en els casos en què l'interès públic ho reclami i amb les adequades garanties per als drets dels afectats. Així mateix s'ha entès necessari establir prohibicions de revelació que resultin indispensables per assegurar l'èxit de la investigació, la imparcialitat del tribunal, el respecte per la presumpció d'innocència, l'honor i especialment la intimitat de la víctima.

Pel que fa al coneixement de la causa per les parts, es limita el termini del secret de les investigacions, que fins ara no tenia termini màxim efectiu i que d'acord a la lletra de la llei era susceptible de pròrroga per temps indefinit, situació amb la que s'ha decidit acabar per salvaguardar el dret de defensa i també per evitar la temptació d'encobrir amb el mantell del secret causes generals que no tenen objecte definit des de l'inici.

D'altra banda, amb la mediació penal es persegueix possibilitar la utilització, sempre voluntària, d'un mecanisme de solució del conflicte entre infractor i víctima que satisfaci les expectatives de la víctima d'obtenir una explicació del fet, la petició de perdó i una ràpida reparació. Per a l'infractor la mediació només tindrà les conseqüències favorables processals o materials que l'acord es derivin, si cas.

En efecte, la instauració de la mediació penal era una necessitat no només imposada per obligacions internacionals, sinó també sentida i reclamada per la pràctica, en la qual s'havien dut a terme i experiències encoratjadores i fructíferes. Atorgar carta de naturalesa legal a la mediació penal resultava ineludible, ja que fins ara, excepte en l'àmbit del dret sancionador de menors, es movia en una situació d'anomia normativa. La Decisió Marc del Consell de la Unió Europea de 15 març 2001 (2001/220 / JAI) relativa a l'Estatut de la Víctima en el procés penal no ha arribat a ser desenvolupada. Tal text encoratjava als Estats membres a *impulsar la mediació en les causes penals [...] i a vetllar perquè pugui prendre en consideració tot acord entre víctima i inculpat que s'hagi assolit amb ocasió de la mediació "[...]"*. Aquesta decisió exigia una projecció en el dret penal d'adults com l'exigeix la Directiva 2012/29 / UE del Parlament Europeu i del Consell de 25 d'octubre que substitueix a l'esmentada Decisió Marc, i

que s'ha tingut present en la regulació de la mediació penal, escassa en preceptes -no cal més detall- però rica en el que comporta d'introducció d'una nova perspectiva en el dret processal penal. La justícia restaurativa es concep no com a substitutiu dels tradicionals fins de la justícia penal, sinó com a complement necessari del que han de extreure totes les seves capacitats sense deixar-lo vinculat al principi d'oportunitat o al institut de la conformitat, el que suposa una visió estreta de la mediació, o criteris utilitaristes o la delinqüència menor. Ni tota mediació ha d'acabar a la aplicació del principi d'oportunitat o una conformitat, ni aquestes reclamen necessàriament una mediació prèvia. A la justícia restaurativa la víctima, sempre voluntàriament, adquireix un singular protagonisme. Justícia restaurativa no significa limitar la fi del dret penal al indemnitzatori o reparador (satisfer la víctima) diluint les diferències amb el dret civil, però sí redescobrir que la reparació -concebuda com una cosa molt més ric que la pura indemnització econòmica- pot tenir també uns efectes preventius importants. La mediació es concep com el sistema de gestió de conflictes en què una part neutral (mediador), amb caràcter tècnic i en possessió de coneixements adequats, independent dels actors institucionals del procés penal i imparcial, ajuda a les persones implicades en una infracció penal, en qualitat de víctima i infractor, a comprendre l'origen del conflicte, les seves causes i conseqüències, a confrontar els seus punts de vista i a elaborar acords sobre maneres de reparació, tant material com simbòlica. La mediació penal reparadora es porta a terme de forma paral·lela al procés jurisdiccional però podria arribar a condicionar o influir-hi. El model restauratiu que s'implanta respecta el principi de legalitat i el monopoli jurisdiccional. Suposa únicament la possibilitat d'inserir en el procés penal un mecanisme autocompositivo voluntari per a les parts, amb totes les garanties processals i amb unes conseqüències predeterminades legalment però que no lliguen necessàriament a la mediació i que poden ser molt dispars (des de l'arxiu per raons d'oportunitat, a la suspensió de condemna, apreciació d'alguna atenuant, o fins i tot sense repercussió substantiva alguna). La mediació no és un fi, sinó un instrument per a aconseguir certs fins als que ocupen un primer lloc els interessos de la víctima.

V. LLIBRE III.- MESURES CAUTELARS

A) Principis rectors de les mesures cautelars

L'espai temporal que hi ha entre la sortida del procés penal i el seu ocàs es manté d'ordinari durant mesos i fins i tot anys, període en el qual conviuen una realitat present, que és l'existent durant les successives fases del desenvolupament del procés, amb una altra realitat futura pretesa per qui exerciten l'acció penal contra una persona o entitat, realitat hipotètica consistent en la condemna de l'encausat, amb la corresponent imposició de responsabilitats penals, civils i processals. Durant aquesta gestació processal de la resolució que hi posi fi aconseguint ferma la sentència o la interlocutòria de sobreseïment, conviuen en el procés dues realitats generalment enfrontades. Assisteix a l'encausat el dret a la presumpció d'innocència, entesa com absència de culpabilitat fins que no es provi el contrari després del sobreseïment, el enjudiciament o la conformitat en sentència condemnatòria, presumpció que suposa la no modificació de la realitat vigent en aquest moment, en el sentit d'estar vetada la imposició de penes anticipadament, així com la possibilitat de exigir la reparació, restitució o indemnització dels danys i perjudicis, només executable quan es declari en una sentència ferma. Però les acusacions i actors civils tenen al seu torn dret a la tutela judicial efectiva, dret que inclou assegurar aquesta realitat futura i hipotètica, tant per evitar que en el transcurs del temps esdevingui en impossible l'efectivitat d'aquestes responsabilitats, com en el d'assegurar l'obtenció i conservació de les proves de càrrec, i defensar de futures agressions a les víctimes o a terceres persones durant el procés, prevencions i cauteles que signifiquen limitacions de drets amb un contingut material generalment ja abastat en alguna de les penes, mesures de seguretat o conseqüències civils del delictes només executives en adquirir ferma la sentència. El conflicte d'interessos, pretensions i drets de les acusacions i de les defenses és tan patent com a inevitable, i només mitjançant unes regles clares, per evitar el sacrifici desproporcionat d'uns i altres drets, podran conviure amb justícia tots dos bàndols del litigi el temps que duri el viatge des de l'origen fins al punt de destí de tot el procés. I seguint aquesta filosofia de l'estat de necessitat processal s'han regulat en el present Codi les mesures cautelars, tant les personals com les reals, per a l'assegurament de les responsabilitats penals, civils i processals que motiva l'inici i la prossecució del procés penal. El primer requisit o més aviat *condictio sine qua non* de tota mesura cautelar, és l'existència d'una probabilitat prou fundada que es dicti en el seu dia una sentència condemnatòria, és a dir, el tradicional *fumus boni iuris* equivalent als també tradicionals *indicia racionals de criminalitat*, entesos com sospita fonamentada en fets ja acreditats que, tot i que no suposin prova de càrrec plena, no siguin meres entelèquies o

hipòtesis mancades d'un fonament objectiu i extern a la ment del denunciador, querellant o fiscal investigador. Sobre aquesta base ferma d'una hipòtesi fundada d'una probable responsabilitat penal, civil i / o processal, ha de edificar-se una qualificació penal provisionalíssima però racionalment assentada en una correcta subsumpció de la hipòtesi factual en el tipus penal corresponent, per a determinar la classe i gravetat de la pena o penes que se li s'imposarien en una futura sentència condemnatòria, així com dels danys i perjudicis derivats d'aquesta probable responsabilitat penal i les costes processals generades o per generar en la tramitació del procés. La responsabilitat penal, bàsica de les cautelars relatives a la mateixa i de les que haurien de recordar que fa a les derivades de naturalesa civil o processal, pivota tant sobre la realitat factual com sobre la normativa, és exigible als efectes ara tractats, mentre que els fets estiguin prou acreditats, incloent en aquest concepte també l'autoria o participació de l'encausat, ja que els mateixos siguin indubtablement típics d'acord amb la doctrina jurisprudencial i científica que hagi analitzat els corresponents tipus, ja que tot i que per a alguns la presumpció d'innocència no opera en la seva plenitud fins a l'acte del judici oral aplicant durant la instrucció i el període intermedi la doctrina continguda en l'aforisme *in dubio pro Societate*, tal doctrina només pot circumscriure a l'àmbit de la plena provança dels fets i mai a la interpretació de la norma penal que, tant en la instrucció com en el plenari, s'ha d'interpretar des de la perspectiva del principi de legalitat dels delictes, perspectiva que necessàriament té el seu punt de fuga en el clàssic *in dubio libertes*, basat en el principi liberal que està permès tot el que no està prohibit per la llei i que, en el camp de la legalitat penal, es tradueix en la inadmissió de la interpretació extensiva de l'àmbit típic d'una norma punitiva, anant més enllà del límit de la interpretació literal del precepte, sense certesa en la procedència d'emissió d'un judici positiu de subsumpció dels fets.

Acreditat el *fumus boni iuris*, en la seva doble vessant factual i jurídica, així com la qualitat i quantia de les diverses responsabilitats de probable imposició, li arriba la hora de l'emissió del judici de necessitat d'adopció de la mesura cautelar, mesura més excepcional en el cas de les cautelars personals per afectar drets fonamentals en major o menor mesura, ja que les reals es mouen en l'àmbit dels drets reals i de crèdit aliens per tant a aquesta àrea constitucional. Verificada la necessitat en funció dels criteris legals reguladors de cada mesura, l'últim requisit és la *proporcionalitat* de la mateixa, tant en qualitat com en quantitat, exigència d'acord amb la situació de necessitat en la qual s'acorda, situació que inevitablement requereix la ponderació dels béns en conflicte, per no afectar més de l'estrictament indispensable la presumpció d'innocència i els altres béns jurídics que la mateixa comporta annexos (honor, llibertat, lliure circulació, drets patrimonials, etc.), vinculats a la mesura, tant de manera directa com indirecta, a afectar no només a la persona encausada sinó també a la seva família i a les seves empreses, en els supòsits en què aquestes no han estat simultàniament sotmeses a alguna mesura cautelar, com a responsable civil subsidiària o com a encausada, per estimar-subjecte actiu del presumpte delictes. S'han incorporat a la regulació de les mesures la doctrina del Tribunal Constitucional i del Tribunal Suprem, així com les exigències dels tractats i convenis internacionals i de la jurisprudència dels tribunals del mateix caràcter, particularment les emanades de la Unió Europea, delimitant en la seva regulació els requisits essencials de legalitat, jurisdiccionalitat i provisionalitat d'aquestes mesures, de manera tant genèric -a l'inici del Llibre III com específic -en cada un dels Títols i dels capítols subsiguents-. I en allò referent a la jurisdiccionalitat de la mesura, en els processos incidentals d'imposició de les mateixes s'ha respectat escrupolosament el control del Tribunal de Garanties, exigint autorització judicial per a la seva imposició o, en certs casos, la seva immediata ratificació judicial després de ser acordada pel fiscal en casos d'urgència inajornable, i tenint sempre el encausat oportunitat d'impugnació ens esmentat Tribunal de les resolucions que afectin les mesures imposades o prorrogades.

B) MESURES CAUTELARS PERSONALS

En el títol relatiu a les mesures cautelars, el Codi regula en primer lloc la *presó preventiva*, optant per aquesta denominació enfront de la de "presó rovisional" tant per ser més expressiu aquell adjectiu que ressalta la seva naturalesa, com per ser la "Provisionalitat" una nota extensible a totes les mesures cautelars. La prelació sistemàtica que s'atorga al tractament d'aquesta mesura, trencant la tradició que li anteposava la relativa a la detenció, respon en primer lloc a la seva indubtable naturalesa de pena privativa de llibertat anticipadament imposada, si es contempla des de la perspectiva constitucional de la realitat i efectivitat de la vigència dels drets fonamentals, ja que sens dubte afecta els drets a presumpció d'innocència i a la tutela judicial efectiva. I en segon terme, aquesta novetat sistemàtica té el seu fonament

en la necessitat de fixar els requisits de la detenció, en funció dels quals s'exigeixen per a la presó preventiva, sense perjudici que els supòsits legals de possible detenció s'estenguin també a altres supòsits que no siguin vicaris d'aquesta mesura. En aquesta regulació de la presó preventiva s'ha destacat el caràcter reduplicadament excepcional de la seva adopció, a sumar-se a la seva genèrica pertinença a les mesures cautelars, de per si ja excepcionals, la seva naturalesa material de pena privativa de llibertat i les limitacions que l'actual jurisprudència imposa a l'hora de indemnitzar a qui l'ha patit sent finalment sobresegit o absolt. Aquesta excepcionalitat reforçada exigeix al fiscal, primer, i al Tribunal de Garanties, després, sospesar l'estricta concurrència de tots els requisits legals exigits per a la seva adopció, amb especial èmfasi en el fet que no es puguin aconseguir els seus fins mitjançant la adopció d'alguna o algunes de les mesures cautelars personals que d'una manera gairebé exhaustiu ofereix aquest Codi, arribant fins i tot a admetre l'adopció de mesures no previstes en aplicació de la *analogia in bonam partem*, tal com s'ha previst en el Títol preliminar. I aquesta mateixa doble excepcionalitat, sumada a la provisionalitat de tota mesura cautelar, exigeixen a instructor i garant judicial el seu aixecament i substitució per una altra menys costosa, quan desapareguin les circumstàncies que motivar l'adopció. S'estableixen amb claredat els possibles fins de la presó preventiva, començant pel perill de fuga, per ser el més freqüent i d'acord amb la seva naturalesa de mesura cautelar personal, per continuar amb els menys freqüents i fins i tot de durada més efímera, que respectivament són la protecció de la víctima i de tercers, i l'impediment de la destrucció de fonts de prova, finalitats que tenen una naturalesa més propera a la mesura de seguretat en els àmbits de la prevenció especial i de la protecció de la tutela judicial efectiva dels perjudicats. Aquesta claredat en la descripció de les seves finalitats exigeix al fiscal i al Tribunal de Garanties verificar acuradament tant la concurrència del pressupost factual i normatiu de tipicitat, com la necessitat d'imposar privació preventiva de llibertat l'encausat, considerant primer l'existència del perill a enervar amb la imposició d'aquesta mesura, i després la seva proporció atenent a la gravetat de la pena imposable i a les mesures alternatives a la presó que poguessin permetre aconseguir aquesta finalitat sense la imposició d'aquesta pena anticipada en termes de realitat. Els terminis i les pròrrogues s'han reduït en la mesura que s'ha considerat raonable, a uns màxims de durada que només podran arribar als quatre anys en relació amb determinats delictes. En el règim de la presó preventiva es fa expressa prohibició de la intervenció de les comunicacions a la presó entre l'encausat pres i el seu lletrat, llevat dels supòsits de terrorisme amb sospita fundada de participació de l'advocat en la trama delictiva i amb expressa autorització judicial. Igualment es milloren les condicions dels presos i detinguts incomunicats, precisant la procedència i durada d'aquesta modalitat excepcional i necessàriament efímera. Es manté, s'amplia i es necessita l'aplicació de la presó atenuada, determinant els supòsits en què és procedent, així com els llocs en els quals pot complir-se. I en un capítol propi es regula a continuació l'internament en un centre psiquiàtric, especificant els supòsits en què es pot acordar aquesta mesura, alternativa a l'internament en concepte de presó preventiva, i precisant la seva durada i possibles pròrrogues. La regulació de la detenció ha merescut notables novetats, si bé mantenint la seva prístina excepcionalitat davant la regla general que segueix sent la citació del denunciat o querellat per ser escoltat. Enfront de la decimonònica i bigarrada relació de supòsits en què és procedent la detenció, el Codi enumera en règim de *numerus clausus* dels cinc supòsits en què la policia ha de detenir i els tres en què es pot practicar la detenció per un particular, que ha de posar de immediat al detingut a disposició policial, limitant-se a evitar la seva fugida i vetllar per la seva seguretat. Novetat rellevant és la limitació del termini de detenció policial, llevat excepcions, a les vint hores que preveïen totes les constitucions històriques espanyoles i la pròpia Llei d'Enjudiciament Criminal ara derogada, y restablint així la tradició liberal interrompuda durant més de setanta anys, primer per acordar- així l'anterior règim no democràtic i després per entendre prorrogat pels constituents. Els drets del detingut s'adeqüen als compromisos assumits en els Convenis internacionals i al que disposa la doctrina jurisprudencial constitucional i internacional, ampliant els supòsits en què ha de concórrer un intèrpret als casos de limitacions auditives o d'expressió oral. I en aquest àmbit, l'entrevista del detingut amb el seu advocat es duplica, sent la primera anterior a la seva declaració davant la policia i la segona després d'aquesta declaració, com estava previst de manera exclusiva a la regulació anterior. A continuació de la normativa que reglamenta la detenció, hi ha la regulació de la institució del *habeas corpus* procedent de la Llei que la va implantar i que ara es deroga, incloent també en un altre capítol la referència a la detenció en supòsits de extradició passiva i d'aplicació de l'ordre europea, amb remissió a les lleis especials que les vénen regulant. Pel que fa a les detencions derivades d'un procediment d'extradició activa, s'inclouen en aquest

Codi i en aquest títol les normes reguladores de l'extradició activa, precisant concisament els successius passos del procés, amb remissió als tractats i convenis internacionals de extradició i la regulació de l'extradició passiva com a dret subsidiari, evitant així la seva posterior presència com a un procés especial, en congruència amb el seu naturalesa aliena a una modalitat més dels procediments d'enjudiciament penal.

En capítol propi es regulen altres mesures cautelars de caràcter personal, encapçalat per una secció dedicada a aspectes generals que, d'una banda, insisteix en l'excepcionalitat d'aquestes mesures i, de l'altra, les enumera classificant-les en funció de la seva finalitat: la disponibilitat de l'encausat davant el fiscal i el Tribunal de Garanties, la protecció de la víctima enfront del mateix, amb particular referència als casos de violència contra la dona, i la neutralització de la seva perillositat delictiva a general. En les subsegüents seccions es descriuen i regulen les diferents mesures dirigides als fins indicats, acabant amb una referència a les aplicables a les persones jurídiques que puguin ser objecte d'imputació directa d'algun delictes objecte del procés en aplicació del que disposen els articles 31 bis i concordants del Codi Penal, o d'imposició d'alguna conseqüència accessòria del presumpte delictes a els supòsits residuals de l'article 129 del mateix Codi a les corresponents entitats implicades en determinats preceptes del llibre II d'aquest cos legal. Finalment, s'estableixen les normes reguladores de la imposició, pròrroga i extinció d'aquestes mesures cautelars personals, així com les conseqüències del seu incompliment per als encausats. La regulació de les mesures cautelars reals en Títol propi ha procurat, en primer lloc, recollir tots els compromisos internacionals i en particular amb la Unió Europea incidents en aquest àmbit, particularment els relatius al comís, l' comís ampliat i la seva execució anticipada. I en segon terme, ha pretès alinear-se amb les previsions de la Llei d'enjudiciament civil, evitant solapaments normatius i possibles discordances, alhora que la designa de manera expressa i específic com a norma subsidiària en aquesta matèria. S'inicia el seu tractament amb unes normes generals determinants dels seus requisits genèrics, expressant la seva diversa finalitat ja que comprèn l'assegurament de possibles responsabilitats penals, civils i processals, i establint el procediment a seguir per a la seva adopció i aixecament, incloent-hi els casos generats per exigències de la cooperació judicial internacional. Diferencia el nou Codi els tres àmbits de possible adopció de mesures cautelars reals: assegurament de responsabilitats penals, civils i processals. Pel que fa a les primeres, s'esgota el seu tractament començant per l'ocupació, retenció temporal i dipòsit d'instruments, efectes del delictes i d'altres fonts de prova, continuant amb la constitució de fiança per al pagament de possibles penes de multa, les anotacions registrals, prohibició de disposar, l'embargament de béns o drets, el decomís provisional, la destrucció o realització anticipada dels efectes del delictes, acabant amb la intervenció i l'administració judicial, deixant la porta oberta a qualsevol altra adequada per a l'assegurament de les responsabilitats penals de naturalesa patrimonial. Pel que fa a les mesures tendents a assegurar les responsabilitats civils, reitera lògicament la majoria de les enumerades amb motiu de l'anterior finalitat, afegint la suspensió dels efectes del negoci jurídic constitutiu del delictes objecte del procés, l'obligació d'efectuar pagaments periòdics, les prohibicions de fer o no fer i deixant també una clàusula admetent qualsevol altra mesura conduent a garantir l'eficàcia de la tutela que es pretengui amb l'acció civil. I finalment es regulen les mesures cautelars vinculades a les possibles responsabilitats processals, en assegurament del pagament de costes processals, tant relatives a l'actuació de la acusació popular, en el sentit de poder sol·licitar una ampliació de la seva fiança inicial, pel que fa a la sol·licitud de fiança per assegurar el pagament del cost de mesures de investigació o prova sol·licitades per alguna de les parts diferents de l'encausat, que suposin una dilació considerable en la tramitació del procediment o un cost addicional, sense que aquesta diligència es justifiqui de manera plena com a necessària.

VI LLIBRE IV. PROCÉS ORDINARI

A) LA INVESTIGACIÓ

La Llei d'Enjudiciament Criminal no ha pogut sostreure al pas del temps. Renovades formes de delinqüència lligades a l'ús de les noves tecnologies han posat de manifest la insuficiència d'un quadre normatiu concebut per a temps ben diferents. Els fluxos d'informació generats pels sistemes de comunicació telemàtica adverteixen de les possibilitats a l'abast del delinqüent, però també proporcionen poderoses eines de recerca als poders públics. Sorgeix així la necessitat de trobar un delicat equilibri entre la capacitat de l'Estat per fer front a una fenomenologia criminal de nova creació i l'espai d'exclusió que el nostre sistema constitucional garanteix a cada ciutadà enfront de tercers. Per més meritori que hagi estat l'esforç de jutges i tribunals per definir els límits del Estat en la investigació del delictes, l'abandó a la creació

jurisprudencial del que ha de ser objecte de regulació legislativa ha propiciat un dèficit en la qualitat democràtica del nostre sistema processal, mancança que tant la dogmàtica com instàncies supranacionals s'han encarregat de recordar. No n'hi ha prou, però, amb abordar una regulació detallada de noves formes d'investigació fins ara absents en el nostre sistema processal. Es feia necessari també afrontar la necessària actualització de les diligències d'investigació més tradicionals, aquelles que sí que eren objecte de tractament i regulació per la Llei de Enjudiciament Criminal, però que només podien ser enteses a partir d'una jurisprudència constitucional i del Tribunal Suprem que ara s'incorpora al text. A això es dedica bona part del contingut dels capítols que integren el Títol II del Llibre IV. És així com s'afronta la regulació, per exemple, de l'entrada i registre en domicili o lloc tancat (Capítol IX), la recollida, confiscació i assegurament dels efectes o instruments del delictes (capítol XIII), la inspecció ocular, l'autòpsia i identificació del cadàver (capítol XIV) o el reconeixement en roda. S'han ampliat també els sistemes d'identificació del sospitós mitjançant la regulació de la diligència de reconeixement de veus i la possibilitat de publicació de dades identificatives d'aquella persona respecte de la qual es disposi d'indiscretes rellevants de la comissió d'un delictes d'especial gravetat (Capítol II). La regulació de la declaració testifical en la fase d'investigació incorpora, entre d'altres aspectes nous, una visió més estricta del règim d'exempcions al deure de concórrer a la crida del fiscal. L'actual multiplicació d'excepcions - aliena a la redacció originària de la Llei d'Enjudiciament Criminal - alimenta la idea que el nostre sistema processal es plega a una entesa jerarquitzat, *cuasi*protocolario, del deure de compareixença. Al mateix temps, la dispensa de la obligació de declarar per vincle familiar deixa de tenir aplicació en aquells casos en que sigui el familiar cridat a testificar el que hagi formulat la denúncia (Capítol XV). La rellevància de l'informe pericial en la fase d'investigació és decisiva (Capítol XVI). Amb la seva pràctica es proporcionen al fiscal i al Tribunal elements de judici indispensables per al desenllaç del procés. És lògic, per tant, que el Codi vulgui reforçar el principi de contradicció mitjançant una audiència que se elebrarà amb citació de les parts personades, per tal que els perits puguin ser preguntats sobre la metodologia emprada per a l'elaboració de l'informe i el abast de les seves conclusions. Els preceptes que el Codi dedica a l'agent encobert ia la circulació i lliurament vigilat, troben la seva inspiració en el règim actualment vigent. La experiència pràctica dels últims anys i la necessitat de resoldre alguns dels problemes suscitats en la seva aplicació, expliquen el contingut de la nova regulació. La definició del règim jurídic de les inspeccions i intervencions corporals resultava inajornable (Capítol III). En poques ocasions com aquestes, la ingerència de l'Estat en l'àmbit de la privacitat de l'encausat es fa més evident. El procés penal pot tancar una font de sacrifici de drets fonamentals del màxim rang axiològic. I els termes i límits de tan intensa restricció no poden fer dependre d'una creació judicial que, per més que assumeixi una visió garantista de la vigència dels drets fonamentals, no pot reemplaçar el principi constitucional de reserva de llei. En tots els casos, els principis d'idoneïtat, necessitat i proporcionalitat estan cridats a definir, tant la decisió sobre la seva pertinència, com els termes que han de presidir la seva pràctica. En funció del grau d'ingerència que la mesura comporti, el consentiment de l'afectat i, en els casos més greus, l'autorització judicial, es converteixen en les fonts de legitimació de l'acte d'investigació. Els arts. 326, paràgraf 3r, i 363, paràgraf 2, de la Llei d'Enjudiciament Criminal van suposar un primer pas en la regulació d'una de les tècniques d'investigació, la utilitat és paral·lela a les implicacions de molt diferent signe que suscita la seva pràctica. La experiència ha evidenciat la necessitat d'oferir solucions a les qüestions més importants associades a l'obtenció dels indicadors genètics d'ADN a partir de restes biològiques. La reforma autoritza els agents de policia per a la recollida i obtenció d'empremtes o vestigis dels quals obtenir aquests indicadors. De la mateixa manera, fa del consentiment lliure el pressupost de validesa del lliurament de mostres pel propi encausat. També s'acull la jurisprudència del Tribunal Suprem que ve exigint que la presa de mostres de l'encausat que estigui cautelarment detingut o privat de llibertat, es realitzi amb l'assistència i assessorament de lletrat. S'ha considerat convenient proporcionar cobertura normativa a una altra de les diligències d'investigació de freqüent presència estadística en el procés penal. Es tracta, és clar, de la determinació del consum d'alcohol o drogues tòxiques en la investigació dels delictes contra la seguretat del trànsit. La regulació que acull el Capítol IV, a més de detenir-se en la definició dels supòsits de procedència i en la pràctica mitjançant comprovació de l'aire expirat i el test salival, incorpora la exigència administrativa d'homologació entre els requisits per a la validació dels resultats llançats per aquelles proves. La intercepció de les comunicacions telefòniques i telemàtiques és objecte de atenció en el Capítol V. S'ha estimat oportuna la proclamació normativa dels principis que la jurisprudència constitucional ha definit com a determinants de la validesa de l'acte d'ingerència.

La reforma opta, enfront d'altres models comparats que acullen una enumeració casuística dels delictes que autoritzen aquest mitjà de investigació, per exigir la concurrència, no cumulativa, de qualsevol dels tres requisits que defineix l'art. 295 d'aquest Codi. El primer d'ells, opera com una limitació genèrica, de caràcter quantitatiu, lligada a la gravetat de la pena -delictes dolosos castigats amb pena amb límit màxim superior als tres anys de presó-. Al costat d'aquest pressupost s'afegeixen altres dos: a) que estiguem en presència de delictes comesos en el si d'un grup o organització criminal; b) que es tracti de delictes comesos per mitjà d'instruments informàtics o de qualsevol altra tecnologia de la informació o la telecomunicació. El Codi pretén completar les pertorbadores llacunes de l'actual art. 579 de la Llei d'Enjudiciament Criminal. En la nova regulació es confereix substantivitat pròpia a altres formes de comunicació telemàtica que han mancat de tractament normatiu en la llei processal. Les dificultats associades a aquest buit s'han vist multiplicades en la pràctica per una interpretació jurisprudencial de la legislació crida a reglar l'obligació de les operadores de conservar les dades generades per les comunicacions electròniques, que ha degradat alguns dels extendidíssims instruments de comunicació telemàtica -per exemple, els missatges de SMS o el correu electrònic- a la condició d'aspectes accessoris, d'obligat sacrifici sempre que s'adopti una decisió jurisdiccional d'intervenció telefònica. Davant d'aquesta concepció, el nou text autoritza la intervenció i registre de les comunicacions de qualsevol classe que es realitzin a través del telèfon o de qualsevol altre mitjà o sistema de comunicació telemàtica, lògica o virtual. Però sotmet la interceptió de totes elles -en la seva pròpia i diferenciada instrumentalidad- als principis generals que el text proclama. Es pretén amb això que sigui el mateix Tribunal, ponderant la gravetat del fet que està sent objecte d'investigació, el que determini l'abast de la ingerència de l'Estat en les comunicacions particulars. La resolució habilitant, per tant, ha de precisar l'àmbit objectiu i subjectiu de la mesura. És a dir, tindrà de motivar, a la llum d'aquells principis, si el sacrifici de les comunicacions telefòniques no és suficient i si la investigació exigeix, a més, la interceptió dels SMS, MMS o qualsevol altra forma de comunicació telemàtica de caràcter bidireccional. La reforma ha estimat oportú no abandonar els aspectes formals de la sol·licitud del fiscal i del contingut de la resolució judicial habilitant. La pràctica forense no és aliena a casos de sol·licituds policials i d'ulteriors resolucions judicials que pateixen d'un laconisme argumental susceptible de vulnerar el deure constitucional de motivació. A evitar aquest efecte s'orienta l'assumpció pel fiscal de la iniciativa institucional a la petició d'intercepció de les comunicacions i la minuciosa regulació del contingut d'aquesta sol·licitud, així com de la resolució judicial que, en el seu cas, habiliti la mesura d'ingerència. S'estableix un termini de tres mesos com a durada màxima inicial de la intervenció, termini que és susceptible d'ampliació i prorroga per períodes successius de la mateixa durada, fins a un màxim temporal d'un any, sempre que subsisteixin les causes que van motivar aquella. D'aquesta manera es busca un equilibri entre la necessitat de valer d'aquestes diligències per a la investigació dels delictes més greus per a la societat i la importància de definir uns límits cronològics que no prolonguin de forma innecessària la interferència dels poders públics en la privacitat dels ciutadans afectats per la mesura. Per tal d'assegurar l'autenticitat i integritat dels suports posats a disposició del fiscal o del tribunal, s'imposa la utilització d'un sistema de segellat o signatura electrònica que garanteixi la informació bolcada des del sistema central. Aquesta mesura és paral·lela a l'exigida en altres ordres jurisdiccionals per a la plena validesa de els documents aportats al procés en format electrònic. El text incorpora certs límits a la possibilitat d'utilització de les enregistraments en un procés diferent a aquell en el qual s'hagi acordat la mesura. Es tracta amb això d'assegurar la vigència, sempre i en tot cas, del principi de proporcionalitat, autoritzant la seva utilització tan sols per a la investigació d'un delictes la gravetat hauria permès l'adopció de la mesura restrictiva. Es completa la regulació amb un precepte destinat a fixar els termes de l'esborrat i eliminació de les gravacions originals, un cop es posi fi al procediment, conservant- només una còpia sota custòdia del fiscal o del tribunal. Es pretén amb això evitar tota difusió d'un material que, pel seu propi contingut, podria danyar de forma irreparable la intimitat de l'afectat. En la investigació d'alguns fets delictius, la incorporació al procés de les dades electròniques de trànsit o associats, pot resultar d'una importància decisiva. El Codi acull el criteri fixat per la *Llei 25/2007, de 18 d'octubre, de conservació de dades relatives a les comunicacions electròniques i a les xarxes públiques de comunicacions*, i imposa l'exigència d'autorització judicial per a la seva cessió als agents facultats. La seva incorporació al procés només s'autoritza quan es tracti de la investigació d'un delictes que, per raons vinculades al principi de proporcionalitat, sigui dels que justifiquen el sacrifici de la inviolabilitat de les comunicacions. Es dona un tractament jurídic individualitzat a l'accés per agents de policia al IMSI, IMEI, adreça IP i altres elements d'identificació d'una determinada targeta o terminal. La

jurisprudència del Tribunal Suprem ja consolidada sobre aquesta matèria inspira les solucions que ofereix el text legal. La regulació de la interceptió de comunicacions postals o telegràfiques, faxes i burofax se subjecta també a l'autorització imposada per la garantia constitucional, abastant aquesta tant la inicial autorització judicial com el control de la execució de la mesura. L'experiència demostra que en la investigació de determinats delictes la captació i gravació de converses mitjançant l'ús de dispositius electrònics pot resultar indispensable. Es tracta d'una matèria fins ara absent de la regulació del procés penal i l'abast del qual s'aborda ara amb subjecció a dues idees clau. La primera, l'exigència que sigui el Tribunal de Garanties el que legítimi el acte d'ingerència; la segona, la necessitat que els principis d'idoneïtat, necessitat i proporcionalitat actuïn com a elements de justificació de la mesura. La investigació mitjançant vigilàncies policials sistemàtiques és objecte de regulació en el Capítol VIII. El text parteix de la base que el incontrolat seguiment d'un sospitós que vagi més vagi més enllà d'un termini raonable, sense coneixement del fiscal cridat a la direcció de les investigacions, pot encoratjar la indesitjable consolidació d'un model en el qual al costat de les investigacions oficials desenvolupen investigacions paral·leles absents de tot control. En el mateix capítol, encara que amb un règim d'autorització d'acord amb el seu naturalesa, s'aborda la regulació de la utilització de dispositius tècnics de seguiment i localització. La incidència que en la intimitat de qualsevol persona pot tenir el coneixement pels poders públics de la seva ubicació espacial, fa que l'autorització per a la seva pràctica s'atribueixi al Tribunal de Garanties, sense més excepció que aquells supòsits d'acreditada urgència en què la demora en l'obtenció de la autorització pogués frustrar els fins de la investigació, en aquest cas el fiscal pot concedir una autorització provisional, amb dació immediata de compte al Tribunal de Garanties i condicionada la seva vigència a la ratificació per l'òrgan jurisdiccional. A més de la regulació de l'entrada i registre en lloc tancat (Capítol IX), el text inclou l'ordenació detallada de dos diligències d'investigació absolutament indispensables davant renovats fenòmens de delinqüència. Es tracta del registre de dispositius informàtics d'emmagatzematge massiu (capítol X) i el registre remot d'equips informàtics (Capítol XI). Respecte del primer d'ells, el Codi descarta qualsevol dubte sobre el fet que aquests instruments de comunicació i, en el seu cas, emmagatzematge d'informació, són alguna cosa més que simples peces de convicció. D'aquí l'exigent regulació respecte l'accés al seu contingut. Pel que afecta al registre remot -diligència ja present en bona part de les legislacions europees- l'intens grau d'ingerència que implica la seva adopció justifica que fins i tot es reforci l'àmbit objectiu de la mesura, exigint que el delictes investigat sigui de especial gravetat. Com a norma general, la incorporació al procés penal de dades personals automatitzats pot ser acordada pel fiscal en el curs de les investigacions (Capítol XII). Se sotmet, però, a autorització judicial la cessió de les dades procedents de les telecomunicacions i les dades contingudes en històriques clíniques.

B) LA FASE INTERMÈDIA

El decret de conclusió de les investigacions tanca una etapa del procés que culmina, bé amb l'arxiu per les causes expressament esmentades en l'art. 418, bé amb la formulació d'un escrit d'acusació com a pressupost per a l'obertura del judici oral. En el primer cas, l'absència d'impugnació de l'arxiu per qualsevol de les parts determina una resolució jurisdiccional de sobreseïment. Mitjançant impugnació, el Tribunal de Garanties ha de pronunciar-se sobre la revocació del decret d'arxiu per a la pràctica de noves diligències o la continuació del procediment, concedint a les parts la possibilitat de formular un escrit d'acusació. De presentar-se aquest, ja sigui a iniciativa del fiscal que així ho acordi en el moment de formalitzar el decret de conclusió, ja com a conseqüència de l'estimació de la impugnació de l'arxiu feta valer per les acusacions, el Tribunal de Garanties assumeix el control i examen de la fundabilitat de la pretensió acusatòria. S'aconsegueix així preservar al Tribunal de Judici de tot contacte amb el fet justiciable abans que es s'iniciïn les sessions del plenari, reforçant la seva imparcialitat i descartant el risc de incompatibilitat funcional.

C) el judici oral

El judici oral, com a nucli del procés penal, es configura en el Codi amb la estructura pròpia del mètode de la refutació de la tesi acusatòria per la defensa en què realment consistir, la qual cosa exigeix la previsió de la prèvia pràctica de les proves proposades per les acusacions i la posterior realització de les instades per les defenses. Encara que es disposava en la lletra de la Llei d'Enjudiciament Criminal de 1882, la pràctica forense va intercalar indogudament, en cada bloc de proves de la mateixa naturalesa, les proves de les acusacions i de les defenses, en detriment del dret d'aquestes últimes a intentar la demostració de la seva versió un cop

conegudes les armes esgrimides contra els acusats. Un canvi substancial també introduït pel Codi consisteix en el dret l'acusat no ser cridat a prestar declaració sinó a instància de la seva defensa. Reconegut constitucionalment el dret a no declarar, de l'exercici no han de extreure conseqüències desfavorables, no té sentit obligar a l'acusat que no vol declarar a sortir a la palestra simplement per manifestar que s'acull al seu dret fonamental, que implícitament exercita amb l'omissió de la seva crida per la defensa. És clar que si l'acusat decideix donar la seva versió dels fets davant del Tribunal, un cop coneguda tota la prova existent en contra, serà interrogat per la defensa i després per l'acusació, que es troba autoritzada a posar de manifest les contradiccions, si és el cas, pel que fa a declaracions anteriors als efectes de la valoració judicial de la credibilitat de l'acusat. Queda per descomptat assegurat el dret a l'última paraula. En la resta, l'estructura del judici no difereix substancialment de l'existent amb anterioritat.

VII LLIBRE V. ELS PROCESSOS ESPECIALS

Es recullen com a processos especials en el Llibre V l'anomenat judici directe, el procés per acceptació de decret, el procés davant el Tribunal de Jurat i el procés de decomís autònom. El canvi en la denominació *judici directe*, que substitueix a la de judici *ràpid*, és alguna cosa més que una simple opció terminològica, primer, perquè es tracta d'un procediment de nou encuny i, segon, perquè en qualificar al judici com ràpid se li atorgava una càrrega pejorativa, evocant la idea de judici precipitat o amb menor nivell de garanties. El procediment de judici directe ha de ser entès com un procediment diferent als ja existents. No es pot construir-se totalment sobre l'esquema dels procediments vigents, exigint els mateixos passos processals que aquests, i ser qualificat de ràpid en la mesura en què s'escurcen els terminis. La necessitat d'una justícia penal més àgil i que faci del principi de celeritat un dels seus criteris informadors forma part d'una aspiració històrica. Aquesta és una modalitat d'enjudiciament amb plenes garanties, però només possible per a un determinat tipus de delictes: els que no necessiten més que d'una senzilla investigació i que per la seva pròpia naturalesa poden ser remesos de manera directa a judici. Per això, la denominació incideix no tant en la rapidesa de l'enjudiciament -que serà un efecte derivado- sinó en la pràctica inexistència de fase d'investigació i la seva tramesa directa a plenari. Potser la principal novetat rau en el fet que l'àmbit d'aquest procediment no queda cenyit als delictes que fins ara han permès la celebració de judici ràpid sinó que s'amplia estenent-se, en principi, a tota mena de delictes, amb independència que puguin ser enjudiciats per un òrgan unipersonal o col·legiat. És el moment ara -conferida la instrucció al Fiscal- d'introduir aquest procediment directe. Es tracta d'evitar que la instrucció a càrrec del fiscal suposi, com en el model fins ara vigent, una reproducció per avançat del que es de practicar en el judici. No és admissible que sistemàticament el perjudicat o els testimonis hagin de prestar declaració primer davant la policia, després davant l'instructor -ara Fiscal- i finalment en el judici oral que, precisament per tal reiteració de diligències, triga un temps a celebrar-se superior al que semblaria raonable. El judici directe operarà, per tant, en aquells casos en què no sigui pràcticament necessària instrucció alguna podent-se celebrar el judici davant un tribunal que decideix sobre la base del que les parts, recolzades en l'atestat o en diligències senzilles d'investigació, li presenten directament mitjançant els seus escrits d'acusació i defensa en l'acte del judici oral, on per primera vegada i única es desenvolupen les proves sense que aquestes hagin tingut abans de reproduir sota la forma de diligències d'instrucció. La decisió d'incoar judici directe queda, inicialment, en mans del fiscal que, si concorren els requisits legals, ha de dictar Decret de judici directe i formularà a temps escrit d'acusació. No és possible que una acusació diferent del fiscal insti judici directe: he aquí un primer filtre. El judici sobre l'acusació -segon filtre- s'efectua en el judici directe de manera diferent de com es porta a terme en el procediment ordinari. De forma abreujada, però sense minva de garanties. Només si alguna part qüestiona la procedència del judici directe davant del Tribunal de Garanties. En un altre cas, les actuacions es efectuar -donada l'acceptació del judici directe per les parts- davant el Tribunal de enjudiciament. S'ha estimat -a l'hora de cercar aquest model- que l'evitació de la intervenció successiva de dos òrgans judicials diferents, quan les parts no ho considerin necessari, implica la supressió de temps morts, sempre en l'origen de les dilacions i sempre present quan s'ha de remetre la causa d'un òrgan a un altre. Cap novetat presenta el desenvolupament i regulació del judici oral que es regeix per les normes del procediment ordinari. El *procés per acceptació de decret* representa una altra de les novetats d'aquest Codi. El seu àmbit queda cenyit a les penes de multa i privació del permís de conducció. Suposa una proposta sancionadora del fiscal, formulada en el si de les Diligències d'Investigació i sense necessitat ni tan sols haver practicat diligència alguna o donat audiència a l'encausat. La

proposta és remesa al Tribunal de Garanties i si aquest l'estima ajustada a la llei i per això l'aprova li serà notificada pel Tribunal l'encausat perquè l'accepti o rebutgi. S'inspira el model en el procediment existent en altres sistemes propers de dret comparat on ve funcionant en la pràctica amb normalitat i exercint un instrument eficaç per a evitar actuacions processals innecessàries. Finalment s'ha estimat oportú incloure un *procés de decomís autònom*. És una novetat en el nostre sistema. Fins ara només en sentència es decretava el comís, quedant sense resoldre, en mera situació de fet, la destinació dels béns, efectes o instruments del delictes quan per mort, rebel·lia o incapacitat no pogués celebrar-se el judici contra l'imputat. Es regula ara un procediment per donar resposta a aquests casos. Només s'acudirà al procediment de decomís autònom pel Fiscal i quan no se celebri judici oral penal per a cap dels imputats. Si hi ha judici per algun acusat, el procés de decomís per als no enjudiciats s'acumularà a aquell. El procés de decomís autònom es resoldrà mitjançant sentència. Si finalment arribés a ser possible l'enjudiciament penal del responsable no serà necessari el pronunciament sobre el comís, ja efectuat. Si la sentència penal fons sigui contradictòria amb el pronunciament de decomís existirà causa de revisió d'aquesta última. S'ha mantingut pràcticament inalterada l'estructura i *procediment del Tribunal del jurat* que, lluny d'aparèixer en llei especial s'incorpora en el Codicom un procediment més. La principal novetat rau en l'ajust del seu àmbit competencial que vol per a aquelles infraccions que per la seva naturalesa té sentit que siguin jutjades per un procediment més lent i costós, però amb més participació ciutadana i simbologia, com és el procediment per jurat. Les crítiques que havia estat objecte, per la major part de la doctrina, l'ampli i en certa manera extravagant llistat de delictes que s'inclouïen en la competència del jurat han portat a establir que el jurat és competent per a l'enjudiciament en primera instància dels delictes consumats d'homicidi dolós i assassinat, quan no siguin comesos per grups o organitzacions criminals. Tal competència s'estén a l'enjudiciament dels delictes connexos amb els anteriors l'enjudiciament per separat no pugui ser realitzat sense divisió de la continuïtat de la causa. S'ha optat per mantenir gairebé sense canvis el procediment, llevat de una lleugera simplificació de l'objecte del veredictes i de la necessària audiència a les parts, en absència del jurat, amb caràcter previ a l'adopció de la decisió de devolució de l'acta. Sí tanca una veritable innovació el criteri assumit per resoldre els supòsits de crisi decisòria, per als quals el règim vigent preveu la dissolució del Jurat i la celebració d'un nou judici en aquells supòsits en què la falta de majories persisteixi després de la tercera devolució del veredictes per part del Magistrat-President. Els inconvenients derivats d'aquesta fórmula que, per al cas en que el segon Jurat no obtingués les majories necessàries conduiria a l'absolució de l'imputat, volen ser ara superats. Si bé es mira, la crisi decisòria no és altra cosa que una discòrdia que pot ser resolta mitjançant la incorporació a les tasques de enjudiciament dels dos jurats suplents, que han presenciat la pràctica de les proves i el desenvolupament del judici, podent emetre dos vots que, de ben segur, desbloqueguessin una situació el actual desenllaç no és precisament satisfactori.

VIII. LLIBRE VI ELS RECURSOS

Tota la matèria de recursos és objecte d'una profunda reordenació que pretén simplificar i unificar. Aquesta recerca d'un tractament el més unitari possible té dues vessants. D'una banda en la mesura del factible s'ha procurat establir un règim el més parificado possible, també en la terminologia, amb el procés civil. En un altre ordre de coses s'ha inclòs un ampli ventall de disposicions comunes que són aplicables a tots els recursos, independentment de quina sigui la resolució impugnada i quins els òrgans *a quo* i *ad quem*. Només s'estableixen especialitats quan la naturalesa del recurs ho exigeix. Tramitació, admissió de l'adhesió, forma de còmput dels terminis, reacció davant el que es considera improcedent inadmissió... reben un tractament uniforme que simplifica un règim que de vegades era complex sense que les diferències obeïssin a raons reals. Entre altres novetats no menors pot assenyalar-se la supressió de la obligatorietat del previ recurs no devolutiu (reforma, reposició en la nova terminologia) característic del sistema originari de la Llei d'Enjudiciament Criminal que es combina però amb oferir al jutge l'oportunitat per rectificar a la vista de les raons adduïdes en un recurs seva pròpia decisió sense el cost de les dilacions que comporta la tramitació del recurs. En matèria de recursos contra sentències, la reforma del procés penal havia de afrontar tres grans qüestions. En primer lloc la generalització de l'apel·lació per fer efectiva la doble instància tal com ja ve anunciat en la Llei orgànica del poder judicial des de la reforma de 2003 (art. 73) en previsió encara no desenvolupada i que va obeir a una sèrie de dictàmens del Comitè de les Nacions Unides per a protecció dels drets humans retraiant a Espanya no comptar amb un sistema que satisfés de forma adequada el dret de tota persona a que la seva

condemna penal sigui revisada per un Tribunal superior. Els estrets vies cassacionals no satisfan de manera plena aquest dret, tot i l'eixamplament de què han estat objecte a través del dret a la presumpció d'innocència. La nova Llei afronta ja aquesta sentida exigència: totes les sentències dictades en un procés penal queden obertes a la revisió a través d'un recurs d'apel·lació. D'altra banda era imprescindible remodelar la cassació per aconseguir que compleixi de forma eficaç la seva funció unificadora. En l'actualitat només un tant per cent molt baix de figures penals té accés ordinari a la cassació. A aquesta realitat s'uneixen les gens infreqüents reformes del Codi Penal, a impulsos d'exigències socials. La combinació de tots dos vectors llançava un resultat preocupant: la interpretació de un gran nombre de tipus penals romania en mans de les audiències provincials, sense possibilitat d'homogeneïtzació mitjançant un recurs unificador. Davant d'això es feia imprescindible una cassació que obrís l'accés al Tribunal Suprem de totes les matèries. Això només es podia aconseguir si es reduïa el nombre d'assumpes a resoldre per la Sala Segona del Tribunal Suprem. La capacitat unificadora de la jurisprudència pot perdre no només perquè molts assumpes no puguin accedir a aquest recurs, sinó també pel fet que sigui tan voluminós el nombre d'assumpes que accedeixen que s'arribi a un sistema insostenible incapaç d'una producció raonable de doctrina ben meditada i reflexionada. Davant d'aquesta disjuntiva s'ha optat per la via intermèdia de permetre la cassació per infracció de llei penal substantiva en totes les matèries (sigui quina sigui la gravetat de la infracció i sigui quin sigui el tipus de resolució; també les recaigudes en execució); i reservar la resta dels motius (infracció processal o de precepte constitucional) als delictes de major gravetat. D'aquesta manera, mantenint-se un recurs de cassació sostenible, hi haurà doctrina de la Sala Segona del Tribunal Suprem en totes les matèries, substantives, processals i constitucionals. Tots els temes penals han de comptar amb interpretació de l'Alta instància jurisdiccional, el que exigeix paral·lelament uns filtres per descongestionar les tasques del Tribunal i permetre desenvolupar la seva funció nomofilàctica de manera plena. Per fi es feia necessari reordenar el sistema de revisió de valoració de la prova en segona sentència quan es tracta de sentències absolutòries. Els límits de la revaloració de la prova en via de recurs és un tema en plena ebullició arran d'una doctrina constitucional que des de 2002 ve introduint limitacions per a la revocació de sentències absolutòries per raons probatòries. La gènesi d'aquesta posició del Tribunal Constitucional s'ha de buscar en la jurisprudència europea. Des de fa anys el Tribunal Europeu de Drets Humans ha examinat aquesta matèria amb peculiar rigor. La recepció d'aquesta doctrina en la nostra jurisprudència s'ha produït tardanament. A més no s'han extret totes les conseqüències com demostren les últimes noves condemnes a Espanya per dictar sentències condemnatòries per via de recurs sense haver celebrat a vista prèvia. Ja en la jurisprudència de cassació s'ha produït una inflexió a impulsos d'aquesta jurisprudència que era presumible anava a arribar. La idea inicial del model processal en què seguim movent-nos en les seves línies bàsiques per molts que hagin estat els canvis consistia en que fossin les audiències les encarregades amb exclusivitat de valorar la prova quedant relegat el Tribunal Suprem al paper de fiscalitzador de l'aplicació del dret (tant penal, com processal en el que són les peces bàsiques sense les quals no pot haver format amb correcció criteri l'Audiència). La coexistència de apel·lació i cassació en el nostre ordenament processal amb principis diferents en aquest punt obeeix a raons històriques però no era congruent. Per això és lògica la aproximació que s'havia anat produït entre els dos recursos: d'una banda eixamplant la capacitat de la cassació per revisar les sentències condemnatòries quan afecten a la presumpció d'innocència; d'una altra part i per imperatiu del Tribunal Constitucional impedit a les audiències provincials revocar sentències absolutòries per valoracions de proves personals, sense reproduir prèviament la prova com exigència del principi d'immediatesa. La doctrina constitucional limitant les possibilitats de revisió de sentències absolutòries per via de recurs, es va iniciar amb la STC 167/2002, de 18 de setembre, i es va reiterar en nombroses sentències posteriors (entre moltes d'altres, STC 21/2009, de 26 de gener, o 24/2009, de 26 de gener). L'eix de l'argumentació és que el respecte a els principis de publicitat, immediació i contradicció, que formen part del contingut del dret a un procés amb totes les garanties (art. 24.2 CE), imposa inexorablement que tota condemna es fonamenti en una activitat probatòria on el òrgan judicial hagi examinat directament i personalment i en un debat públic en el que es respecti la possibilitat de contradicció la totalitat del patrimoni probatori. Per tant, quan en l'apel·lació es plantegin qüestions de fet suscidades per la valoració o ponderació de les proves personals de les quals depengui la condemna o absolució de l'acusat, s'entén que és necessària la celebració de vista pública en segona instància perquè l'òrgan judicial d'apel·lació pugui resoldre prenent coneixement directe i immediat d'aquestes proves. Els principis de publicitat, immediació i

contradicció exigeixen que el Tribunal d'apel·lació senti personalment els testimonis, perits i acusats que hagin prestat testimoni i declaració en l'acte del judici, donat el caràcter personal d'aquests mitjans de prova, per tal de dur a terme la seva pròpia valoració i ponderació i corregir l'efectuada per l'òrgan d'instància. El òrgan d'apel·lació no pot operar una modificació dels fets provats que condueixi a la condemna de l'acusat si aquesta modificació no ve precedida de l'examen directe i personal dels acusats o testimonis en un debat públic en el qual es respecti la possibilitat de contradicció. La doctrina del Tribunal Constitucional té el seu origen en una jurisprudència molt més antiga del Tribunal Europeu de Drets Humans (*cas Ekbatani contra Suècia* STEDH de 26 de maig de 1988, SS TEDH de 29 octubre 1991 - *cas Helmers contra Suècia* , *cas Jan-Ake Anderson contra Suècia* i *cas Fejde contra Suècia* -, STEDH de 8 febrer 2000 - *cas Cooke contra Àustria* i *cas Stefanelli contra San Marino* -; STEDH 27 juny 2000 - *cas Constantinescu contra Romania* - i STEDH 25 juliol 2000 - *cas Tierce i altres contra San Marino* -, i STEDH de 21 de setembre de 2010, *cas Marcos Barris c. Espanya* entre moltes altres). Quan el Tribunal d'apel·lació ha de conèixer tant de qüestions de fet com de dret, i especialment quan ha d'estudiar en el seu conjunt la culpabilitat o innocència de l'acusat, no es pot resoldre en un procés just sense un examen directe i personal de l'acusat que nega haver comès la infracció considerada punible. Doble instància i immediatesa semblen presentar-se com a principis incompatibles. Asseguda la necessitat de generalitzar la doble instància, atribuint als Tribunals Superiors de Justícia el coneixement de l'apel·lació de sentències dictades pels tribunals col·legiats; i al seu torn obrint la cassació a totes les sentències de fons d'apel·lació, havia d'optar per alguna d'aquestes dues fórmules per compatibilitzar els dos principis: 1. O negar la possibilitat que les sentències absolutòries per temes de valoració probatòria siguin susceptibles de recurs per motius de fons. Si s'estima el recurs tindriem que la primera condemna hauria recaigut en apel·lació i per tant no existiria enfront d'ella possibilitats d'un recurs ampli com és l'apel·lació. L'inconvenient d'aquest model és que corre el perill de generar en el jutge d'instància un sibil·lí i subliminal sentiment de impossibilitat que les seves decisions absolutòries siguin fiscalitzades que no és camp propici per l'encert. La possibilitat de recurs exerceix també una benèfica influència disciplinària en el procés d'enjudiciament. 2. O, admetre l'apel·lació però establint la necessitat de reproduir la prova en la segona sentència. És el model alemany que no obstant això deixa sense solucionar el tema de la doble instància quan la condemna es produeix per primera vegada en l'apel·lació contra la inicial sentència absolutòria. La utilització de l'enregistrament com a succedani d'aquesta reproducció de prova, a més d'estar ja rebutjada pel TC, no és bon sistema. No hi ha immediatesa en rigor. Davant d'aquests dos extrems s'ha buscat una fórmula intermèdia: mantenir la possibilitat de recurs contra sentències absolutòries per raons de prova però introduint correctius. El clàssic motiu d'error en la valoració de la prova només es pot presentar contra sentències condemnatòries. Però en apel·lació les sentències absolutòries podrien ser anul·lades per nou judici o nova sentència, quan la seva motivació fàctica no fos exhaustiva o suficient o quan no sigui raonable d'acord amb elementals màximes d'experiència. Finalment, el procés de revisió de sentències fermes troba inspiració en l'esquema històric, si bé afegint entre les causes que justifiquen el judici rescisori l'existència d'una sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans que hagi declarat la violació d'algun dels drets reconeguts en el Conveni Europeu. Es acull així la tesi jurisprudencial que havia inspirat la pràctica dels últims anys en absència de regulació legal.

IX LLIBRE VII L'EXECUCIÓ

Pel que fa a l'execució, el Codi conté algunes novetats amb les quals pretén fer més eficaç aquesta part del procés, alhora que introdueix també algunes garanties tant per a la persona condemnada com per a la persona que va patir les conseqüències del delict. En qualsevol de les estadístiques i informes que es realitzen sobre el nombre de procediments pendents, destaquen sempre el nombre de procediments penals que recauen sobre els òrgans judicials espanyols, i dins d'aquest apartat crida l'atenció l'important nombre d'execucions penals pendents de ser complertes. Resulta obvi que l'execució plena d'una resolució judicial requereix inevitablement el temps que dura, en la majoria de les ocasions la pena privativa de llibertat que hi ha de complir. Per poder aconseguir una major eficàcia en aquesta fase del procés, s'estableix que totes les execucions que afecten una persona siguin conegudes pel mateix tribunal d'instància d'execució, amb independència de la ubicació que tingui el tribunal que va dictar la sentència condemnatòria. Per aconseguir que aquesta previsió legal sigui una realitat, es crea el Registre Nacional d'Execucions Penals, de tal manera que totes les execucions que s'iniciïn a Espanya, tindran accés a aquest Registre i al mateix temps la finalització de

l'execució també quedarà reflectida. D'aquesta manera es evitessin situacions en què un tribunal busca un condemnat per fer-li complir una sentència, mentre que un altre li té a la presó complint una altra. A aquest Registre, amb les suficients garanties de confidencialitat tindran accés tots els òrgans judicials, els Cossos i Forces de la Seguretat de l'Estat i l'Administració penitenciària. No és aquest l'únic benefici de l'acumulació d'execucions. Amb ella s'eviten duplicitats d'actuacions. Ja no seran diversos els òrgans judicials que estiguin esbrinant la solvència o insolvència d'un mateix condemnat. I a més proporciona a l'òrgan cridat a decidir dels incidents d'execució una visió unitària que permet resoldre amb més profunditat i coneixement. Per descomptat es solucionen problemes de coordinació que han donat lloc en ocasions a disfuncions amb tràgiques conseqüències. Al mateix temps, l'execució de qualsevol pena privativa de llibertat es realitza sota la supervisió i control del Tribunal de Vigilància Penitenciària dels tribunals d'Instància. Es reconeix el dret de petició dels interns per a formular quantes queixes o reclamacions considerin oportunes i es regula de forma minuciosa el règim de recursos contra les decisions de l'Administració Penitenciària de major transcendència en el règim de compliment. A més es reforcen les garanties de les dues parts essencials en tot procés d'execució, d'una banda el condemnat i per una altra la víctima del delictes, que en el sistema actual ha estat cridada i amb raó "la gran oblidada del procés". Pel que fa al condemnat, quan es tracti d'una pena privativa de llibertat, des que ingressi a presó el mateix podrà designar un lletrat per a la defensa dels seus drets i cas de no fer-ho se li designarà d'ofici. La privació de llibertat és una situació que per la seva naturalesa requereix que la persona que pateix aquesta tingui en tot moment un assessorament jurídic tècnic. En aquest punt s'introdueix per primera vegada al nostre dret processal una sèrie de disposicions que regulen els diferents tràmits, terminis i recursos, que afecten els recursos i queixes que els interns quan estan a la presó presenten davant l'Administració de justícia. Conscient de la importància del procés d'execució, el nou Codi no ha volgut abandonar els preceptes que regulen el seu contingut -molts d'ells amb una incidència directa en la llibertat- a una interpretació fragmentada, resultat de la absència d'una instància unificadora. Per aquest motiu es atorgui recurs de cassació, sempre per infracció de norma substantiva, en els casos expressament autoritzats. El nou text, reconeix la possibilitat de totes aquelles persones que han estat víctimes d'un delictes a personar-se i estar informades, si així ho desitgen, de totes les actuacions i situacions afecten a la persona que va resultar condemnada, de tal manera que les decisions transcendents que es vagin produint al llarg de l'execució de una pena privativa de llibertat, s'adoptaran sempre escoltant la víctima. Raons de pragmatisme han portat a incorporar en l'execució de la pena de multa la possibilitat d'una reducció per pagament immediat, de manera que l'import de la multa queda reduït en un terç si el pagament es faci efectiu en el termini de quinze dies a partir del requeriment formulat pel secretari judicial per a l'abonament de la multa. Finalment, es preveu la suspensió de l'execució, adoptar les mesures civils que exigeixi l'estat mental del condemnat, en aquells casos de malaltia sobreenvenida que impedeixi conèixer el veritable abast i sentit de la pena.

CODI PROCESSAL PENAL

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1.- Principis de legalitat i jurisdiccionalitat

Article 2.- Principis de contradicció i igualtat d'armes

Article 3.- Principi acusatori

Article 4.- Principis d'oralitat, publicitat i immediatesa.

Article 5.- Dret a la dignitat

Article 6.- Dret a la presumpció d'innocència i *in dubio pro reo*

Article 7.- Dret de defensa de l'encausat

Article 8.- Dret al coneixement de l'acusació

Article 9.- Informació de drets al detingut o encausat

Article 10. Dret a guardar silenci i a no declarar contra si mateix

Article 11.- Prohibició del doble enjudiciament. *Non bis in idem*

Article 12.- Principi de prohibició d'excés

Article 13.- Exclusió de la prova prohibida

Article 14.- Tutela de les víctimes

Article 15.- Doble instància

Article 16.- Dret a un procés sense dilacions indegudes

Article 17.- Principi de la bona fe processal

Article 18.- Aplicació de la norma processal penal en el temps

Article 19.- Aplicació de la norma processal en l'espai

Article 20.- Interpretació de les normes processals penals i integració de llacunes

LLIBRE I. SUBJECTES I OBJECTE DEL PROCÉS PENAL

TÍTOL I. ELS TRIBUNALS PENALS

CAPÍTOL I.- Disposicions generals sobre Jurisdicció i competència

Article 21.- Caràcter imperatiu de les regles de distribució de la jurisdicció i competència

Article 22.- Falta de jurisdicció o competència. Abstenció dels tribunals penals.

Article 23.- La declinatòria

Article 24.- connexitat

CAPÍTOL II.- LA JURISDICCIO

Article 25.- Tribunals penals

Article 26.- Extensió i límits de l'ordre jurisdiccional penal

Article 27.- Jurisdicció per connexió

Article 28.- Qüestions prejudicials no penals

Article 29.- Col·laboració amb els tribunals penals i amb el Ministeri Fiscal

CAPÍTOL III.- LA COMPETÈNCIA

SECCIÓ 1ª.- LA COMPETÈNCIA OBJECTIVA

Article 30.- Competència objectiva per a l'enjudiciament en primera instància

Article 31.- Competència objectiva dels Tribunals de Judici de l'Audiència Nacional

Article 32.- Competència del Tribunal del Jurat

Article 33.- Competència dels Tribunals de Judici Unipersonals i Col·legiats de els Tribunals d'Instància i de l'Audiència Nacional

SECCIÓ 2ª.- LA COMPETÈNCIA TERRITORIAL

Article 34.- Fur principal: el lloc de comissió del delictes

Article 35.- Competència compartida entre diversos tribunals. Connexió més rellevant

Article 36.- Furs subsidiaris

SECCIÓ 3ª.- LA COMPETÈNCIA FUNCIONAL

Article 37.- Competència funcional per connexió

Article 38.- Atribucions del Tribunal de Garanties

Article 39.- Competència per al coneixement dels recursos

SECCIÓ 4ª.- Impossibilitat de recórrer DE LES RESOLUCIONS SOBRE COMPETÈNCIA I qüestions de competència

Article 40.- Impossibilitat de recórrer de les resolucions de competència

Article 41.- Procediment per a la resolució de les qüestions de competència

CAPÍTOL IV.- ABSTENCIÓ I recusació

Article 42.- Abstenció i recusació dels jutges, magistrats i magistrats del Tribunal Suprem integrants dels tribunals penals, dels secretaris judicials i del personal al servei de l'Administració de Justícia

TÍTOL II.- LES PARTS

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 43.- Capacitat per a ser part

Article 44.- Capacitat processal

Article 45.- Postulació

CAPÍTOL II.- EL ENCAUSAT

Article 46.- Subjectes encausats

Article 47.- Obligació de salvaguardar i respectar els drets de l'encausat

Article 48.- Obligacions de l'encausat

Article 49.- Integració de la capacitat de persones físiques encausades que hagin de ser jutjades

Article 50.- Incapacitat processal absoluta de l'encausat que no hi hagi de ser jutjat

Article 51.- Compareixença en el procés de les persones jurídiques encausades

Article 52.- Absència de l'encausat. La requisitòria

Article 53.- Ineficàcia de la requisitòria. La rebel·lia.

Article 54.- Enjudiciament en absència

CAPÍTOL III.- EL MINISTERI FISCAL

Article 55.- Oficialitat

Article 56.- Deure d'aclariment i objectivitat

Article 57.- Legitimació per substitució en l'exercici de l'acció civil

Article 58.- Abstenció del Ministeri Fiscal

CAPÍTOL IV.- ESTATUT PROCESSAL DE LA VÍCTIMA

Article 59.- Definició de víctima

Article 60.- Drets de la víctima

Article 61.- Víctimes especialment vulnerables

Article 62.- Confrontació visual víctima i encausat

Article 63.- Víctima amb la consideració de testimoni protegit

Article 64.- Informació de drets

Article 65.- Exercici de l'acció penal per la víctima

Article 66.- Exercici de l'acció civil

Article 67.- Exercici de les accions per les associacions de víctimes i per persones jurídiques legitimades per la llei per a la defensa de certs drets

Article 68.- Exercici de l'acció civil per l'cessionari

CAPÍTOL V.- L'ACCIÓ POPULAR

Article 69.- Contingut

Article 70.- Requisits subjectius

Article 71.- Requisit objectiu

Article 72.- Requisits de forma i temporal

Article 73.- Fiança

CAPÍTOL VI.- TERCER AFECTAT

Article 74.- Definició de tercer afectat

Article 75.- Dret de defensa del tercer afectat

Article 76.- Rebel·lia civil del tercer afectat

Article 77.- Prohibició d'exercici d'accions

Article 78.- Assegurança obligatòria

TÍTOL III la policia judicial

Article 79.- Funcions de la Policia Judicial

Article 80.- Integració orgànica al Ministeri Fiscal. Llei d'Organització i

Funcionament de la Policia Judicial. Circulars i instruccions de la Fiscalia General de l'Estat

Article 81.- Obligació de col·laboració amb la Policia Judicial

Article 82.- Col·laboració d'altres forces i cossos policials i de seguretat

Article 83.- Comunicació del delicte al Ministeri Fiscal per la Policia Judicial

Article 84.- Atestat policial

Article 85.- Termini de comunicació del delicte

Article 86.- Valor de l'atestat i de les declaracions dels funcionaris de Policia

Article 87.- Observança de la Llei i prohibició de mitjans d'indagació no autoritzats

TÍTOL IV.- OBJECTE DEL PROCÉS PENAL

CAPÍTOL I. L'ACCIÓ PENAL

SECCIÓ 1ª.- CONTINGUT I PRINCIPIS RECTORS

Article 88.- Contingut de l'acció penal

Article 89.- Caràcter públic

Article 90.- Legalitat i oportunitat

Article 91.- Motius de sobreseïment per raons d'oportunitat.

Article 92.- Suspensió per al compliment de prestacions

Article 93.- Suspensió per litispendència internacional

Article 94.- Suspensió per prejudicialitat penal

SECCIÓ 2ª.- MODIFICACIÓ DE L'OBJECTE I CANVI DE QUALIFICACIÓ JURÍDICA

Article 95.- immutabilitat subjectiva, possibilitat de mutació objectiva i canvi de qualificació per l'acusació

Article 96.- Vinculació del Tribunal

CAPÍTOL II.- L'ACCIÓ CIVIL

Article 97.- Contingut de l'acció civil

Article 98.- Principis

Article 99.- Dependència de l'acció penal

Article 100 Efectes de la litispendència

Article 101.- Efecte de la declaració de fets provats de la sentència penal en altres processos davant d'altres ordres jurisdiccionals

CAPÍTOL III.- LA CONFORMITAT

Article 102.- Contingut i fi de la conformitat

Article 103 Àmbit de la conformitat

Article 104 Efectes sobre la pena
Article 105 Consentiment de l'encausat
Article 106.- tribunal competent per a la conformitat
Article 107.- Escrit de conformitat
Article 108 Control de la conformitat pel Tribunal
Article 109 Valor de la conformitat rebutjada
Article 110.- Incident de control de la conformitat per l'extensió de la pena
Article 111 Conformitat aconseguida en el curs del judici oral
Article 112.- Conformitat de persones jurídiques
Article 113.- Conformitat sobre la responsabilitat civil
Article 114.- Sentència de conformitat
Article 115 Recursos
LLIBRE II. Disposicions generals sobre les
ACTUACIONS PROCESSALS I LA MEDIACIÓ PENAL
TÍTOL I. ACTUACIONS JUDICIALS
Article 116.- Aplicació de les normes reguladores de les actuacions judicials de la Llei d'Enjudiciament Civil
Article 117 Temps hàbil per a la realització d'actuacions judicials
Article 118.- Presentació d'escrius, a efectes del requisit de temps dels actes processals
Article 119.- Índex i peça separada
Article 120 Suspensió del procés
Article 121 Declaracions a distància
Article 122.- Celebració de les vistes
Article 123.- Contingut de les resolucions
Article 124.- Sentències
Article 125.- Efectes de la cosa jutjada material
TÍTOL II.- ACTES DEL MINISTERI FISCAL
Article 126.- Actes del Ministeri Fiscal
Article 127.- Termini de les diligències d'investigació
Article 128.- Impugnació dels decrets del Ministeri Fiscal
TÍTOL III PUBLICITAT DE LES ACTUACIONS
Article 129.- Principi general de publicitat
Article 130 Excepcions al principi de publicitat
Article 131 Presència dels mitjans de comunicació
Article 132.- Prohibicions de revelació
Article 133. Forma i impugnació de la prohibició de revelació
Article 134.- Informació sobre processos en curs
TÍTOL IV. - CONEIXEMENT DE LES ACTUACIONS PER LES PARTS
Article 135 Dret de les parts al coneixement de les actuacions
Article 136.- Motius del secret
Article 137.- Declaració de secret
Article 138 Termini del secret
TÍTOL V.- EFECTES ECONÒMICS DEL PROCÉS: les costes
Article 139 Resolució sobre costes
Article 140 Criteris
Article 141 Contingut
Article 142 Taxació
TÍTOL VI.- LA MEDIACIÓ PENAL
Article 143.- Contingut de la mediació penal
Article 144.- Mediació institucionalitzada o professional
Article 145.- Suspensió de les diligències d'investigació
Article 146.- Efectes de la mediació
LLIBRE III MESURES CAUTELARS
TÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS
Article 147 Principi de legalitat
Article 148.- Pressupostos i caràcters
Article 149.- Principi de proporcionalitat
Article 150.- Jurisdiccionalidad
TÍTOL II.- MESURES CAUTELARS PERSONALS
CAPÍTOL I.- PRESÓ PREVENTIVA

Article 151 Excepcionalitat
Article 152 Gravetat del fet
Article 153 Indicis força de culpabilitat
Article 154 Necessitat de la mesura
Article 155 Límit temporal
Article 156.- Pròrroga del termini
Article 157 Règim de compliment
Article 158.- Presó atenuada
CAPÍTOL II.- INTERNAMENT EN CENTRE PSIQUIÀTRIC
Article 159 Pressupostos
Article 160.- Durada de la mesura
CAPÍTOL III.- DETENCIÓ
SECCIÓ 1ª.- SUPÒSITS, CLASSES I TERMINIS de la detenció
Article 161 Excepcionalitat i legalitat
Article 162.- Supòsits de detenció i manera de practicar
Article 163 Detenció per particular
Article 164.- Detenció policial, terminis i pròrrogues
Article 165 Detenció ordenada pel fiscal i els seus terminis
Article 166 Detenció judicial i els seus terminis
SECCIÓ 2ª.- DRETS DEL DETINGUT I RÈGIM de la detenció
Article 167 Drets del detingut
Article 168.- Assistència d'advocat
SECCIÓ 3ª PROCEDIMENT DE L' HABEAS CORPUS
Article 169.- Naturalesa i supòsits
Article 170 tribunal competent
Article 171.- Legitimació activa
Article 172 Procediment i resolucions
Article 173.- Costes i deducció de testimoni
CAPÍTOL IV.- INCOMUNICACIÓ DE DETINGUTS I PRESOS
Article 174.- Supòsits d'incomunicació
Article 175.- Durada i possible reiteració
Article 176 Règim de la incomunicació
Article 177.- Procediment i recurs
CAPÍTOL V.- detenció i PRESÓ PREVENTIVA
PROCEDIMENTS D'EXTRADICIÓ I ANÀLEGS
Article 178.- Disposició general
Article 179.- L'extradició activa
CAPÍTOL VI.- ALTRES MESURES CAUTELARS PERSONALS
SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals
Article 180.- Excepcionalitat
Article 181 Catàleg de les mesures alternatives a la presó preventiva
SECCIÓ 2ª.- L'CAUCIÓN
Article 182.- Naturalesa i modalitats
Article 183.- Incompliment dels deures del caucionado
Article 184.- Cancel·lació
SECCIÓ 3ª ALTRES MESURES PER ASSEGURAR LA PRESENCIA DEL ENCAUSAT
Article 185 Mitjans electrònics de localització
Article 186 Prohibició de sortida del territori nacional
Article 187 Presentació obligatòria.
Article 188 Comunicació de canvis de localització
Article 189.- Prohibició d'absentar-se d'un àmbit territorial determinat
SECCIÓ 4ª.- MESURES PROTECTORES DE LA VÍCTIMA
Article 190.- Prohibició d'aproximació o comunicació
Article 191 Prohibició d'entrada en locals i determinats llocs
Article 192.- Prohibició o obligació de residència
Article 193 Suspensió de la pàtria potestat, guarda i custòdia, tutela, curatela o administració de béns
Article 194.- Ordre de protecció
SECCIÓ 5ª MESURES neutralitzadores DE LA PERILLOSITAT DEL ENCAUSAT
Article 195.- Inhabilitació per a exercir determinades activitats

Article 196.- Obligació de participar en programes educatius o formatius
Article 197 Obligació de sotmetre a tractament o control mèdic
Article 198.- Submissió a custòdia
Article 199.- Mesures en els casos de delictes comesos a través de mitjans de comunicació. Supòsits i requisits
CAPÍTOL VII.- MESURES CAUTELARS PERSONALS APLICABLES A LES PERSONES JURÍDIQUES I ALTRES ENTITATS AMB POSSIBLES RESPONSABILITATS PENALS
Article 200.- Mesures aplicables a les persones jurídiques
CAPÍTOL VIII.- Disposicions comunes a les mesures cautelars PERSONALS
Article 201 Règim de recursos
Article 202.- Procediment d'adopció i pròrroga de les mesures
Article 203 Comunicació de la mesura per al seu efectiu compliment
Article 204 Incompliment de les mesures
Article 205 Extinció de la mesura
Article 206.- Abonament del temps de submissió a mesures cautelars personals
TÍTOL III MESURES CAUTELARS REALS
CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS
SECCIÓ 1ª.- FINALITAT, PROCEDIMENT I EXTINCIÓ
Article 207 Finalitat
Article 208 Pressupostos, competència, legitimació activa i passiva i recurs
Article 209.- Supletoietat de la Llei d'Enjudiciament Civil
Article 210 Procediment d'adopció
Article 211 Cooperació internacional
Article 212.- Resolució
Article 213.- Extinció de les mesures
SECCIÓ 2ª.- CONTINGUT DE LES MESURES
Article 214.- Poder cautelar general del Tribunal
CAPÍTOL II.- Mesures per al ASSEGURAMENT DE LES RESPONSABILITATS PENALS
SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals
Article 215 Àmbit d'aplicació i competència
Article 216.- Contingut de les mesures
SECCIÓ 2ª.- OCUPACIÓ I RETENCIÓ TEMPORAL D'INSTRUMENTS I EFECTES DEL DELICTE I DE FONTS DE PROVA
Article 217.- Contingut de la mesura
Article 218.- Delictes comesos amb vehicles de motor
SECCIÓ 3ª.- CONSTITUCIÓ DE FIANÇA
Article 219.- Requeriment de constitució de fiança i quantia
Article 220.- Modalitats de fiança
Article 221.- Canvi de modalitat
SECCIÓ 4ª.- EMBARGAMENT
Article 222.- Supòsits
SECCIÓ 5ª DIPÒSIT
Article 223.- Finalitat i contingut
Article 224 Decomís provisional
Article 225.- Oficina de Recuperació d'Actius
SECCIÓ 6ª DESTRUCCIÓ O REALITZACIÓ ANTICIPADA
Article 226 Destrucció
Article 227.- Realització dels béns
Article 228.- Procediment
Article 229. Formes de realització dels efectes
Article 230.- Lliurament a entitats sense ànim de lucre o Administracions Públiques
Article 231.- Alienació mitjançant agent especialitzat o subhasta
SECCIÓ 7ª INTERVENCIÓ O ADMINISTRACIÓ JUDICIAL
Article 232.- Supòsits i remissió
CAPÍTOL III.- MESURES PER A L'ASSEGURAMENT DE LES RESPONSABILITATS CIVILS
Article 233. Finalitat i catàleg d'aquestes mesures
Article 234.- Ocupació de béns a restituir
Article 235. Suspensió dels efectes del negoci jurídic
Article 236.- Fiança i embargament
Article 237.- Intervenció o administració judicial

CAPÍTOL IV.- MESURES PER A L'ASSEGURAMENT DE LES COSTES

Article 238. Assegurament de costes

LLIBRE IV PROCÉS ORDINARI

TÍTOL I. INICIACIÓ DEL PROCÉS: Les diligències DE RECERCA

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 239.- Objecte de les diligències d'investigació

Article 240.- Direcció de les diligències d'investigació

Article 241.- Potestats del Tribunal de Garanties durant la fase d'investigació

Article 242.- Requisits de l'obertura de diligències d'Investigació

Article 243.- Notícia del delictes

Article 244.- Contingut del decret d'obertura de les diligències d'investigació

Article 245.- Notificació del decret d'obertura

Article 246.- Inscripció de la causa davant el Tribunal de Garanties

Article 247. Resolució del Tribunal de Garanties

Article 248.- Ampliació de l'objecte de les diligències d'investigació

Article 249. Litispendència

Article 250.- Compareixença de les parts davant el Tribunal de Garanties

CAPÍTOL II.- LA DENÚNCIA

Article 251. Autor i contingut

Article 252. Obligació de denunciar

Article 253. Facultat de denunciar

Article 254. Forma de la denúncia

CAPÍTOL III.- LA QUERELLA

Article 255.- Contingut

Article 256. Decret del Ministeri Fiscal

Article 257. Impugnació del decret d'arxiu o de la inactivitat del Ministeri Fiscal pel querellant

Article 258.- Resolució del Tribunal de Garanties

Article 259. Desistiment del querellant

TÍTOL II.- CONTINGUT De les diligències DE RECERCA

CAPÍTOL I. DECLARACIÓ DE L'ENCAUSAT

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 260. Tot Citació de l'encausat i deure de comparèixer

Article 261. Declaració voluntària davant el fiscal

Article 262. Declaració davant el fiscal de Diputats i Senadors

Article 263. Instrucció de drets i trasllat de la imputació

Article 264. Dades personals de l'encausat

Article 265. Acreditació d'identitat i de l'edat

Article 266. Declaració de l'encausat

Article 267. Lloc de la declaració

Article 268.- Acta de la declaració

Article 269.- Confessió i reconeixement dels fets per l'encausat

SECCIÓ 2ª.- SENTÈNCIA DE CONFORMITAT IMMEDIATA

Article 270.- Escrit d'acusació de conformitat immediata

Article 271. Compareixença de l'encausat amb el seu defensor davant el Tribunal de Garanties i efectes

Article 272.- Sentència de conformitat immediata

Article 273. Devolució de la causa per continuació de les diligències de Investigació penal

CAPÍTOL II.- RECOINEIXEMENT I IDENTIFICACIÓ DEL ENCAUSAT

Article 274. Roda de reconeixement

Article 275 Pràctica

Article 276. Documentació

Article 277. Identificació fotogràfica

Article 278.- Reconeixement de veus

Article 279.- Documentació

Article 280. Publicació de dades d'identificació per a la localització d'un sospitós

CAPÍTOL III.- INSPECCIONS I INTERVENCIONS CORPORALS I INVESTIGACIÓ PER MITJÀ ADN

SECCIÓ 1ª.- INSPECCIONS I INTERVENCIONS CORPORALS

Article 281. Registres corporals externs
Article 282. Examen radiològic
Article 283.- Exploració i observació de cavitats vaginal i rectal
Article 284. Intervencions corporals
Article 285. Pràctica per personal facultatiu
Article 286 Terceres persones
SECCIÓ 2ª.- DE LA INVESTIGACIÓ MITJANÇANT ADN
Article 287.- Recollida i obtenció de vestigis
Article 288 Presa de mostres de l'encausat
Article 289. Persones diferents a l'encausat
Article 290. Accés dels indicadors a la base de dades policial i cancel·lació
CAPÍTOL IV.- DILIGÈNCIA DE DETERMINACIÓ DEL CONSUM D'ALCOHOL O DROGUES TÒXiques A LA INVESTIGACIÓ Dels delictes contra la seguretat DEL TRÀNSIT
Article 291.- Procedència
Article 292. Pràctica
Article 293. Documentació
CAPÍTOL V. LA INTERCEPTACIÓ DE LES COMUNICACIONS TELEFÒNIQUES I TELEMÀTIQUES
SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals
Article 294 Principis
Article 295. Pressupostos
Article 296. Àmbit
Article 297. Sol·licitud del Ministeri Fiscal
Article 298. Resolució judicial
Article 299 Contingut
Article 300.- Deure de col·laboració
Article 301. Control de la mesura
Article 302.- Durada
Article 303.- Sol·licitud de pròrroga
Article 304.- Secret
Article 305.- cessament de la mesura d'intervenció
Article 306.- Accés de les parts als enregistraments
Article 307.- Utilització de les gravacions en un procés diferent
Article 308. Destrucció de les gravacions
Article 309.- Sistema d'Intercepció de Comunicacions
SECCIÓ 2ª.- INCORPORACIÓ AL PROCÉS DE DADES ELECTRÒNICS DE TRÀNSIT O ASSOCIATS
Article 310. Dades que es troben en arxius automatitzats dels operadors de servei
SECCIÓ 3ª.- ACCÉS A LES DADES NECESSÀRIES PER A LA IDENTIFICACIÓ DE L'USUARI I DEL TERMINAL
Article 311.- Identificació mitjançant número IP
Article 312. Identificació dels terminals mitjançant captació de codis de identificació de l'aparell o dels seus components, com ara la numeració IMSI o IMEI
CAPÍTOL VI.- INTERCEPTACIÓ DE COMUNICACIONS POSTALS O TELEGRÀFIQUES, FAXOS I burofax
Article 313. Garantia judicial. Extensió
Article 314. Resolució judicial. Àmbit i contingut
Article 315.- Execució i control de la mesura
Article 316.- Deure de col·laboració
Article 317.- Obertura i examen de la correspondència
Article 318.- Exclusió de la informació no rellevant
Article 319.- Acta
CAPÍTOL VII.- CAPTACIÓ I ENREGISTRAMENT DE CONVERSES I IMATGES MITJANÇANT LA UTILITZACIÓ
De dispositius electrònics
Article 320. Enregistrament de les converses. Autorització judicial
Article 321.- Pressupostos
Article 322.- Captació d'imatges en llocs públics. Autorització pel Ministeri Fiscal
Article 323.- Investigació mitjançant agent encobert
Article 324. Contingut de la resolució judicial

Article 325. Secret professional
Article 326. Execució de la mesura i control judicial
Article 327. Cessament
Article 328.- Comunicació als interessats i regles de conservació i destrucció
CAPÍTOL VIII.- LA INVESTIGACIÓ PER MITJÀ VIGILÀNCIES POLICIALES SISTEMÀTIQUES, UTILITZACIÓ DE DISPOSITIUS TÈCNICS DE SEGUIMENT, LOCALITZACIÓ I CAPTACIÓ DE LA IMATGE
Article 329. Vigilàncies policials sistemàtiques
Article 330.- Captació d'imatges en espais públics
Article 331. Utilització de dispositius tècnics de seguiment i localització
Article 332. Durada de la mesura
Article 333. Custòdia i destrucció de la informació obtinguda
CAPÍTOL IX.- entrada i escorcoll en DOMICILI O LLOC TANCAT
Article 334.- Inviolabilitat del domicili
Article 335.- Concepte de domicili
Article 336. Fins de l'entrada
Article 337. Consentiment de l'habitant
Article 338. Autorització judicial
Article 339. Notificació
Article 340. Subjectes que concorren al registre
Article 341. Pràctica del registre
Article 342.- Documentació
Article 343. Supòsits de flagrància
Article 344. Troballes casuais
Article 345. Llocs subjectes a règim especial
Article 346.- Registre de llibres oficials i altra documentació especialment protegida
CAPÍTOL X.- REGISTRE DE DISPOSITIUS DE EMMAGATZEMATGE MASSIU D'INFORMACIÓ
Article 347. Necessitat de motivació individualitzada
Article 348.- Accés a la informació de dispositius electrònics confiscats fora del domicili del sospitós
Article 349. Autorització judicial
CAPÍTOL XI.- REGISTRES REMOTS SOBRE EQUIPS INFORMÀTICS
Article 350. Pressupostos
Article 351. Deure de col·laboració
Article 352. Forma
CAPÍTOL XII INCORPORACIÓ DE DADES PERSONALS Automatitzats AL PROCÉS
Article 353. Disposició general
Article 354. Cruïlla i contrast de dades personals
Article 355. Excepcions
CAPÍTOL XIII.- RECOLLIDA, INCAUTACIÓ I ASSEGURAMENT DELS EFECTES I INSTRUMENTS DEL DELICTE
Article 356. Recollida, assegurament i confiscació
Article 357. Documents secrets
Article 358. Comunicacions escrites entre l'encausat i el seu advocat i documents preparats pel lletrat per a la defensa
Article 359. Història clínica
CAPÍTOL XIV.- inspecció ocular, AUTÒPSIA I IDENTIFICACIÓ DEL CADÀVER
Article 360. Examen i descripció del lloc dels fets
Article 361. Aixecament del cadàver
Article 362. Autòpsia
Article 363.- Exhumació del cadàver
Article 364.- Identificació
CAPÍTOL XV.- DECLARACIÓ DE TESTIMONIS I acarament
SECCIÓ 1ª.- DECLARACIÓ DE TESTIMONIS
Article 365. Deure de comparèixer i declarar
Article 366. Citació dels testimonis
Article 367. Lloc de la declaració
Article 368. Exempcions al deure de comparèixer i declarar
Article 369. Conseqüències de la incompareixença

Article 370. Dispensa de l'obligació de declarar per vincle familiar
Article 371. Dispensa de l'obligació de declarar per raó del secret professional
Article 372. Secrets oficials
Article 373.- Testimoni encausat o ja enjudiciat
Article 374. Declaració perjudicial per al testimoni
Article 375. Pràctica de l'interrogatori
Article 376.- Assistència de les parts
Article 377. Testimonis i perits protegits
Article 378. Exhibició de peces de convicció
Article 379.- Declaració mitjançant intèrpret
Article 380 Incompliment del deure de declarar
Article 381. Localització del testimoni i deure de reserva
Article 382. Aspectes formals de l'acta i l'enregistrament de la declaració
Article 383. Testimonis menors d'edat
Article 384. Agent encobert
Article 385. Prova testifical anticipada
Article 386.- Indemnització
SECCIÓ 2ª.- acarament
Article 387. Acarament
Article 388.- Pràctica del cara a cara
Article 389. Documentació
Article 390. Caràcter excepcional
CAPÍTOL XVI.- DICTAMEN PERICIAL
Article 391. Procedència
Article 392.- Designació del perit
Article 393.- Comunicació i acceptació de la perícia
Article 394. Abstenció
Article 395. Recusació
Article 396. Delimitació de l'objecte de la perícia
Article 397. Designació de perit per les parts
Article 398.- Incompliment del deure de col·laboració
Article 399. Conservació de mostres
Article 400.- Contingut de l'informe pericial
Article 401.- Examen dels perits
Article 402. Dictamen pericial de part
Article 403. Confrontació de lletres
Article 404. Dictamen sobre alteracions psíquiques o addiccions de l'encausat
Article 405. Retribució i indemnització dels pèrits designats pel ministeri
Fiscal o el Tribuna
CAPÍTOL XVII.- AGENT ENCOBERT
Article 406. Nomenament i identitat suposada
Article 407.- Requisits
Article 408. Facultats
Article 409.- Abast de l'exoneració de responsabilitat
Article 410.- Autorització per al manteniment de la identitat suposada
Article 411. Utilització de les informacions obtingudes en un altre procés
CAPÍTOL XVIII.- CIRCULACIÓ I LLIURAMENT vigilades
Article 412. Procedència
Article 413.- Efectes susceptibles de circulació i lliurament vigilades
Article 414.- Autorització
Article 415. Execució
Article 416. Obertura
TÍTOL III CONCLUSIÓ DE LES INVESTIGACIONS
CAPÍTOL I.- Disposició general
Article 417. Decret de conclusió
CAPÍTOL II.- CONCLUSIÓ I ARXIU
Article 418.- Procedència
Article 419.- Sobreseïment
Article 420.- Impugnació
Article 421. Efectes de les actuacions de sobreseïment

CAPÍTOL III.- CONCLUSIÓ DE LA INVESTIGACIÓ I ACUSACIÓ DAVANT EL TRIBUNAL DE GARANTIES

Article 422.- Continuació de la causa per acusació

Article 423.- Termini d'acusació

Article 424.- Contingut de l'escrit d'acusació

Article 425.- Contingut de l'escrit de reclamació civil

Article 426.- Presentació d'escrit d'acusació i de l'escrit de reclamació civil

Article 427.- Trasllet a l'encausat i petició de revocació del decret d'arxiu

Article 428.- Contingut de l'escrit de defensa

CAPÍTOL IV.- OBERTURA del judici oral

Article 429.- Acte d'obertura del judici oral o sobreseïment

Article 430.- Peça Principal del Tribunal del Judici

Article 431.- Carpeta del Ministeri Fiscal

TÍTOL IV PROVA ANTICIPADA

Article 432.- Pressupostos i requisits de l'anticipació probatòria

Article 433.- Pràctica de la diligència, documentació i introducció de la prova en l'acte del judici oral

Article 434.- Declaracions de testimonis menors d'edat

Article 435.- Reconeixement judicial

TÍTOL V.- judici oral

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 436.- Remissió de la causa al Tribunal de Judici

Article 437.- Declaració de pertinença de les proves proposades i sobre celebració d'audiència preliminar

Article 438.- Assenyalament de dia i hora per a l'inici de les sessions

Article 439.- Presència i absència de l'encausat

Article 440.- Presència dels testimonis i perits

Article 441.- Absència de perits i testimonis

Article 442.- Lloc a la sala de vistes de l'encausat i la víctima

CAPÍTOL II.- QÜESTIONS PRÈVIES

Article 443.- Lectura dels escrits d'acusació i defensa i torn d'intervencions sobre qüestions prèvies

CAPÍTOL III.- CONFORMITAT

Article 444.- Petició de sentència de conformitat

Article 445.- Sentència de conformitat

CAPÍTOL IV.- PRÀCTICA DE LA PROVA

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 446.- Proves practicables

Article 447.- Ordre de la prova

Article 448.- Declaració de l'encausat

Article 449.- Contradicció en les declaracions i lectura del declarat durant la investigació

SECCIÓ 2ª.- DECLARACIÓ TESTIFICAL

Article 450.- Disposició general

Article 451.- Prohibició de comunicació

Article 452.- Jurament o promesa

Article 453.- Pràctica de l'interrogatori

Article 454.- Expressió de la font de coneixement

Article 455.- Examen de les peces de convicció

Article 456.- Contradicció en les declaracions

Article 457.- Indemnització

SECCIÓ 3ª.- DICTAMEN PERICIAL

Article 458.- Disposició general

Article 459.- Jurament o promesa

Article 460.- Informe dels perits

SECCIÓ 4ª.- REONEIXEMENT JUDICIAL FORA DE LA SEU DEL TRIBUNAL

Article 461.- Admissibilitat i pràctica

SECCIÓ 5ª EXHIBICIÓ, LECTURA I AUDICIÓ DE FONTS DE PROVA

Article 462.- Examen pel Tribunal i les parts

Article 463.- Al·legacions de les parts sobre els documents i les peces de convicció i petició de reproducció de sons o imatges

Article 464.- Audició de comunicacions orals intervingudes
Article 465.- Lectura de la prova anticipada
CAPÍTOL V.- CONCLUSIONS DEFINITIVES I INFORME
Article 466.- Conclusions definitives
Article 467.- Modificació de la competència
Article 468.- Informes
Article 469.- Darrera paraula
CAPÍTOL VI.- suspensió del judici oral
Article 470.- Principi d'unitat d'acte
Article 471.- Obertura de les sessions
Article 472.- Suspensió del judici
Article 473.- Termini de suspensió
Article 474.- Impossibilitat de recórrer
TÍTOL VI.- SENTÈNCIA
Article 475.- Termini
Article 476.- Estructura i contingut
Article 477.- Proposició d'indult
LLIBRE V. ELS PROCESSOS ESPECIALS
TÍTOL I.- EL JUDICI DIRECTE
Article 478.- Pressupostos
Article 479.- Aplicació supletòria de les normes del procés ordinari
Article 480.- Obertura de procés de judici directe i qualificació
Article 481.- Actuacions davant el Tribunal de Garanties
Article 482.- Escrit de defensa
Article 483.- assenyalament de vista i prova. Sobreseïment o obertura de judici oral
Article 484.- Judici i sentència
TÍTOL II.- PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET
Article 485.- Requisits del procés per acceptació de decret
Article 486.- Objecte
Article 487.- Contingut del decret de proposta d'imposició de pena
Article 488.- Remissió al Tribunal de Garanties
Article 489.- Acte d'autorització
Article 490.- Notificació de la interlocutòria i citació de compareixença
Article 491.- Sol·licitud d'assistència jurídica gratuïta
Article 492.- Compareixença
Article 493.- Conversió del decret en sentència condemnatòria
Article 494.- Ineficàcia del decret de proposta de pena
TÍTOL III.- PROCÉS DAVANT EL TRIBUNAL DEL JURAT
CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS
Article 495.- Competència del Tribunal del Jurat
Article 496.- Composició del Tribunal del Jurat
Article 497.- Funció dels jurats
Article 498.- Funció del Magistrat-President
Article 499. Aplicació de les normes del procés ordinari amb especialitats
CAPÍTOL II.- ELS JURATS
SECCIÓ 1^a.- Disposicions generals
Article 500.- Dret i deure de jurat
Article 501.- Retribució i efectes laborals i funcionaris de l'exercici de la funció de jurat
SECCIÓ 2^a.- REQUISITS, INCAPACITATS, INCOMPATIBILITATS, PROHIBICIONS I EXCUSES
Article 502.- Requisits per a ser jurat
Article 503.- Falta de capacitat per ser jurat
Article 504.- Incompatibilitat per a ser jurat
Article 505.- Prohibició per a ser jurat
Article 506.- Excusa per actuar com a jurat
SECCIÓ 3^a.- DESIGNACIÓ DELS JURATS
Article 507.- Llistes de candidats a jurats
Article 508.- Reclamacions contra la inclusió en les llistes
Article 509.- Resolució de les reclamacions
Article 510.- Comunicació i rectificació de les llistes definitives

Article 511.- Alardos de causes i períodes de sessions
Article 512.- Designació de candidats a jurats per a cada causa
Article 513.- Citació dels candidats a jurats designats per a una causa
Article 514.- Devolució del qüestionari
Article 515.- Recusació
Article 516.- Resolució de les excuses, advertiments i recusacions
Article 517.- Nou sorteig per completar la llista de candidats a jurats designats per a una causa
CAPÍTOL III.- CONSTITUCIÓ DEL TRIBUNAL DEL JURAT
Article 518.- Concurrència dels integrants del Tribunal del Jurat i recusació candidats a jurats
Article 519.- Forma de completar el nombre mínim de candidats a jurats i possibles sancions
Article 520.- Selecció dels candidats a jurats i constitució del Tribunal
Article 521.- Jurament o promesa dels designats
CAPÍTOL IV.- ESPECIALITATS DEL JUDICI ORAL
Article 522.- Assistència dels advocats davant l'emissió del veredictes
Article 523.- Qüestions prèvies i al·legacions prèvies de les parts al Jurat
Article 524.- Especialitats probatòries
Article 525.- Suspensió del procediment
Article 526.- Dissolució anticipada del Jurat
Article 527.- Dissolució del jurat per desistiment en la petició de condemna
CAPÍTOL V.- EL VEREDICTE
SECCIÓ 1ª.- DETERMINACIÓ DE L'OBJECTE DEL VEREDICTE I INSTRUCCIONS AL JURAT
Article 528.- Objecte del veredictes
Article 529.- Audiència a les parts
Article 530.- Instruccions als jurats
SECCIÓ 2ª.- DELIBERACIÓ I VEREDICTE
Article 531.- Deliberació del Jurat
Article 532.- Incomunicació del Jurat
Article 533.- Ampliació d'instruccions
Article 534.- Votació nominal
Article 535.- Votació sobre les respostes a les preguntes
Article 536.- Acta de la votació
Article 537.- Lectura del veredictes
Article 538.- Devolució de l'acta al Jurat
Article 539.- Justificació de la devolució de l'acta
Article 540.- Actuacions posteriors a la tercera devolució
Article 541.- Cessament del jurat en les seves funcions
CAPÍTOL V. LA SENTÈNCIA
Article 542.- Veredictes de no comissió del fet punible
Article 543.- Veredictes de comissió del fet punible
Article 544.- Contingut de la sentència
TÍTOL IV PROCÉS DE decomís AUTÒNOM
Article 545.- Mesura de decomís autònom
Article 546.- Aplicació supletòria de les normes del procés ordinari
Article 547.- Objecte
Article 548.- Exclusivitat del Ministeri Fiscal en l'exercici de l'acció
Article 549.- Legitimació passiva i crida al procés
Article 550.- Compareixença de l'absent i de l'incapaç
Article 551.- Absència de la part passivament legitimada
Article 552.- Iniciació del procés
Article 553.- Escrit de sol·licitud de decomís autònom
Article 554.- Escrit de defensa davant la sol·licitud de decomís
Article 555.- Resolució sobre prova i vista
Article 556.- Sentència
Article 557.- Recursos i revisió de la sentència ferma
Article 558.- Acumulació de sol·licitud de decomís contra l'encausat rebel o absolutament incapaç en la causa seguida contra un altre encausat

LLIBRE VI ELS RECURSOS I LA REVISIÓ DE SENTÈNCIES FERMS

TÍTOL I.- Disposicions generals sobre els RECURSOS

Article 559.- Dret a recórrer

Article 560.- Terminis

Article 561.- Recurs supeditat

Article 562.- Desistiment

Article 563.- Forma

Article 564.- Prohibició de *reformatio in peius*

Article 565.- Efecte extensiu dels recursos

Article 566.- Efecte suspensiu

Article 567.- Mesures cautelars

Article 568.- Inadmissió de recursos

Article 569.- Vista: Acotació del debat

TÍTOL II.- RECURS DE REVISIÓ CONTRA DECRETS DEL SECRETARI JUDICIAL

Article 570.- Resolucions recurribles en revisió

Article 571.- Òrgan competent

Article 572.- Procediment

Article 573.- Recursos en matèria de responsabilitats pecuniàries

TÍTOL III.- EL RECURS DE REPOSICIÓ

Article 574.- Resolucions recurribles en reposició

Article 575.- Termini i forma

Article 576.- Tramitació

TÍTOL IV QUEIXA CONTRA LA ADMISSIÓ DE RECURSOS

Article 577.- Interposició

Article 578.- Tramitació

TÍTOL V.- recurs d'apel·lació contra ACTUACIONS

Article 579.- Resolucions susceptibles de recurs

Article 580.- Tribunals competents

Article 581.- Interposició i termini

Article 582.- Tramitació davant el Tribunal *a quo*

Article 583.- Substanciació davant el Tribunal *ad quem*

TÍTOL VI.- RECURSOS CONTRA SENTÈNCIES

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 584.- Contingut de les sentències

Article 585.- Efecte de la declaració de la nul·litat del judici

Article 586.- Numeració dels recursos

CAPÍTOL II.- RECURS D'APEL·LACIÓ

Article 587.- Sentències recurs en apel·lació

Article 588.- Tribunals competents

Article 589.- Motius d'apel·lació

Article 590.- Infracció de llei material

Article 591.- Infracció de normes i garanties processals determinant de nul·litat

Article 592.- Error en la valoració de la prova

Article 593.- Abast de la nul·litat

Article 594.- Interposició del recurs

Article 595.- Tramitació

Article 596.- Prova

Article 597.- Vista

Article 598.- Desenvolupament de la vista

Article 599.- Sentència

Article 600.- Recursos

Article 601.- Fermesa

CAPÍTOL III.- recurs de cassació

SECCIÓ 1ª.- RESOLUCIONS RECURRIBLES I MOTIUS DEL RECURS

Article 602.- Naturalesa vinculant de la jurisprudència

Article 603.- Sentències susceptibles de cassació

Article 604.- Actuacions susceptibles de cassació

Article 605.- Motius

SECCIÓ 2ª.- PREPARACIÓ DEL RECURS

Article 606.- Escrit de preparació

Article 607.- Decisió sobre la preparació
Article 608.- Efectes de la preparació.
Article 609.- Emplaçament de les parts i remissió de les actuacions
SECCIÓ 3ª.- INTERPOSICIÓ I substanciació DEL RECURS
Article 610.- Interposició del recurs de cassació
Article 611.- Escrit d'interposició
Article 612.- Dipòsit per a recórrer
SECCIÓ 4ª.- ADMISSIÓ DEL RECURS I TRASLLAT A LES ALTRES PARTS
Article 613.- Sala d'Admissió
Article 614.- Admissió del recurs
Article 615.- Resolució sobre l'admissió
Article 616.- Trasllat del recurs a les parts
SECCIÓ 5ª DECISIÓ DEL RECURS
Article 617.- Composició de la Sala.
Article 618.- Deliberació i decisió
Article 619.- Celebració de vista
Article 620.- Termini per a la resolució
Article 621.- Sentència de cassació
Article 622.- Impossibilitat de recórrer
TÍTOL VII.- PROCÉS DE REVISIÓ de sentències fermes
Article 623.- Motius de revisió
Article 624.- Sentències susceptibles de revisió
Article 625.- Òrgan competent
Article 626.- Legitimació
Article 627.- Demanda de revisió
Article 628.- Inadmissió
Article 629.- Admissió
Article 630.- Substanciació
Article 631.- Sentència
Article 632.- Revisió de sentències fermes per variació legal
Article 633.- Revisió en virtut de sentències de declaració de la inconstitucionalitat d'una norma
LLIBRE VII L'EXECUCIÓ
TÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS
Article 634.- Legalitat en execució
Article 635.- Requisit de fermesa
Article 636.- Competència
Article 637.- Registre Nacional d'Execucions Penals
Article 638.- Parts en l'execució
Article 639.- Constitució com a part
Article 640.- Representació i defensa
Article 641.-Inscripció en el Registre Central de Penats i Rebels
Article 642.- Incoació de l'Execució
Article 643.- Obligació de col·laborar amb l'execució
Article 644.- Conclusió de l'execució. Arxiu temporal
Article 645.- Mort del penat
Article 646.- Prescripció de la pena i de les responsabilitats civils
Article 647.- Terceries de domini o millor dret
Article 648.- Recursos
Article 649.- Suspensió
Article 650.- Indult
Article 651.- Audiència inicial
TÍTOL SEGON.- L'EXECUCIÓ DE penes privatives de LLIBERTAT
CAPÍTOL I.- FORMES substitutives DE COMPLIMENT
SECCIÓ 1ª.- DE LA SUSPENSÍO DE L'EXECUCIÓ
Article 652.- Competència
Article 653.- Resolució de suspensió de l'execució de la pena
Article 654.- Notificació de la resolució sobre suspensió
Article 655.- Recursos
Article 656.- Revocació de la suspensió o modificació de les condicions imposades

Article 657.- Remissió definitiva de la pena suspesa
SECCIÓ 2ª.- SUBSTITUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ
Article 658.- Disposició general
Article 659.- L'expulsió del territori nacional com a mesura de substitució
Article 660.- Procediment i recursos
CAPÍTOL II.- EXECUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ
SECCIÓ 1ª.- Disposició general
Article 661.- Inici i represa de l'execució
Article 662.- Aspectes formals. Peces separades
Article 663.- Notificacions
SECCIÓ 2ª.- LIQUIDACIÓ DE CONDEMNNA
Article 664.- Aprovació i règim d'impugnació de la liquidació de condemna
Article 665.- Abonament del temps de presó preventiva patit en una altra causa
Article 666.- Fixació del límit màxim de compliment de condemna
Article 667.- Delicte continuat o concursos ideal o medial enjudiciats fragmentàriament
Article 668.- Aplicació a penes d'una altra naturalesa
SECCIÓ 3ª.- LLIBERTAT CONDICIONAL
Article 669.- Concessió o denegació de la llibertat condicional
Article 670.- Revocació de la llibertat condicional
Article 671.- Recursos
Article 672.- Queixa per manca d'elevació de l'expedient de llibertat condicional
SECCIÓ 4ª.- LICENCIAMIENTO DEFINITIU
Article 673.- Proposta i aprovació del llicenciament definitiu del penat **SECCIÓ 5a DEL CONTROL JUDICIAL DE L'EXECUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ**
Article 674.- Competència
Article 675.- Dret de petició dels interns
Article 676.- Recursos en relació amb els permisos de sortida durant la condemna
Article 677.- Recursos contra les resolucions de classificació de grau durant la condemna
Article 678.- Recursos contra sancions disciplinàries
Article 679.- Queixes davant l'Administració Penitenciària
Article 680.- Recursos contra actes i decisions objecte de comunicació de la Administració Penitenciària al Tribunal de Vigilància penitenciària del territori
CAPÍTOL III.- EXECUCIÓ DE PENES RESTRICTIVAS D'ALTRES DRETS
Article 681.- Execució de la pena de localització permanent
Article 682.- Execució de les penes de privació del dret a residir en determinats llocs o acudir-hi, d'aproximar-se a la víctima o altres persones determinades i de comunicar amb elles
Article 683.- Mitjans telemàtics de control
Article 684.- Inhabilitació absoluta o especial per a ocupació o càrrec públic i suspensió d'ocupació o càrrec públic
Article 685.- Inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç o qualsevol altre dret
Article 686.- Inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment i privació de la pàtria potestat
Article 687.- Privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors
Article 688.- Privació del dret a la tinença i port d'armes
Article 689.- Treballs en benefici de la comunitat
Article 690.- Pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajuts públics i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social
CAPÍTOL IV.- EXECUCIÓ DE LA PENA DE MULTA
Article 691.- Requeriment de pagament
Article 692.- Reducció per pagament immediat
Article 693.- Ajornament o fraccionament de pagament
Article 694.- Constrenyiment
Article 695.- Responsabilitat personal subsidiària
CAPÍTOL V.- EL COMÍS
Article 696.- Execució del comís
Article 697.- Comís equivalent
Article 698.- Oficina de Recuperació d'Actius

CAPÍTOL VI.- TRASTORN psíquic L'PENAT

Article 699 Trastorn mental del penat

TÍTOL IV EXECUCIÓ DE MESURES DE SEGURETAT

Article 700.- Disposicions generals

Article 701 Mesures de seguretat privatives de llibertat

Article 702.- Mesures de seguretat no privatives de llibertat

TÍTOL V. EXECUCIÓ DE PENES I MESURES IMPOSABLES A Persones jurídiques O ALTRES ENTITATS

Article 703 Execució de penes imposades a les persones jurídiques

TÍTOL VI.- EXECUCIÓ DELS PRONUNCIAMENTS CIVILS

Article 704.- Aplicació de la Llei d'Enjudiciament Civil i especialitats

Article 705.- Quantificació de les indemnitzacions diferides en sentència

Article 706.- Execució provisional

TÍTOL VII EXECUCIÓ DE LA CONDEMNNA A COSTES

Article 707.- Aplicació de la Llei d'Enjudiciament Civil

CODI PROCESSAL PENAL

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1.- Principis de legalitat i jurisdiccionalitat

No s'imposarà ni s'executarà pena, ni conseqüència accessòria, ni mesura de seguretat alguna sinó en virtut de sentència ferma dictada pel Tribunal competent, de conformitat amb la Constitució, la Llei, els tractats i convenis internacionals ratificats per Espanya i el Dret de la Unió Europea aplicable.

Article 2.- Principis de contradicció i igualtat d'armes

El procés penal es regirà pels principis de contradicció i igualtat d'armes entre l'acusació i la defensa.

Article 3.- Principi acusatori

L'adopció pel Tribunal de mesures restrictives de drets amb finalitat investigadora o cautelar, l'enjudiciament i la condemna requereixen prèvia sol·licitud de alguna acusació. La retirada de la petició per totes les acusacions impedirà al Tribunal mantenir la restricció del dret, realitzar l'enjudiciament o dictar sentència condemnatòria.

Article 4.- Principis d'oralitat, publicitat i immediatesa.

Tot encausat té dret a ser jutjat en un judici oral i públic, amb les excepcions previstes per la Llei, en el qual les proves es presenten i practiquen directament davant el Tribunal.

Article 5.- Dret a la dignitat

La víctima, l'encausat i totes les persones que intervenen en el procés tenen dret a ser tractats respectant la seva dignitat, especialment pel que fa a la seva autonomia personal i a la seva integritat física i moral.

Article 6.- Dret a la presumpció d'innocència i *in dubio pro reo*

1.- Tota persona ha de ser considerada i tractada com innocent fins que sigui condemnada en sentència ferma degudament motivada, dictada pel tribunal competent, en un procés amb totes les garanties en què hagi quedat provada la seva culpabilitat més enllà de qualsevol dubte raonable.

2.- La càrrega de la prova correspon a l'acusació i es projecta sobre la totalitat de els elements constitutius del delicte, tant de caràcter objectiu com subjectiu.

3.- Les proves seran lliurement valorades pel Tribunal, d'acord amb les regles de la lògica, de la ciència i les màximes de l'experiència.

4.- Qualsevol dubte raonable sobre els fets debatuts que siguin penalment rellevants s'ha de resoldre a favor de l'encausat.

Article 7.- Dret de defensa de l'encausat

1.- Es garanteix el dret de defensa de l'encausat, que s'exercirà sense més limitacions que les expressament previstes en la Llei, des de la imputació del fet investigat fins a l'extinció de la pena.

2.- El dret de defensa faculta el encausat a conèixer les actuacions, formular al·legacions de caràcter fàctic i jurídic, presentar o proposar diligències de investigació i proves, intervenir en la seva pràctica i en els altres actes processals en els que la Llei no exclogui la seva presència i impugnar les resolucions desfavorables.

3.- El dret de defensa inclou l'assistència lletrada d'un advocat de confiança de lliure designació o, si no, d'un advocat d'ofici, amb el qual podrà comunicar-se i entrevistar-se reservadament en qualsevol moment del procés i que estarà present en totes les seves declaracions.

4.- El dret de defensa suposa la interpretació gratuïta, a una llengua que entengui el encausat, de tota comunicació que es produeixi en la pràctica de les diligències i en totes les actuacions processals orals en què sigui present, inclosos tot l'acte del judici oral i les entrevistes reservades amb el seu advocat quan sigui d'ofici. El encausat amb sordesa té dret a la interpretació al llenguatge textual amb idèntic contingut.

5. El dret de defensa també comprèn la traducció gratuïta de les actuacions i resolucions de la causa que resultin essencials per a la defensa, i en tot cas les actuacions en el que s'acordin mesures cautelars personals, l'escrit d'acusació, l'acte de obertura del judici oral i les sentències.

Article 8.- Dret al coneixement de l'acusació

1. Des que una persona sigui detinguda o es dirigeixi el procediment contra ella se li comunicar, en idioma o llenguatge que percebi i compregui, els fets que se li imputen i la seva qualificació jurídica provisional.

2. Si la investigació hagi estat declarada secreta, aquesta comunicació es pot ajornar quan resulti perjudicial per a la finalitat perseguida pel secret, però no podrà prendre declaració a l'encausat fins que no es realitzi la comunicació.

Article 9.- Informació de drets al detingut o encausat

El detingut o encausat ha de ser informat sense dilació, oralment i per escrit, dels drets que l'assisteixen en un llenguatge o idioma que percebi i compregui.

Article 10. Dret a guardar silenci i a no declarar contra si mateix

El detingut o encausat té dret a guardar silenci, a no confessar-se culpable i a no declarar contra si mateix. En silenci o negativa a declarar no podrà atribuir conseqüències perjudicials, més enllà de la constatació de la pèrdua de l'oportunitat d'exposar una alternativa raonable a la versió de l'acusació, explicativa de la prova existent en contra, que no sigui aportada per la defensa o es desprengui per si mateixa dels fets a debat.

Article 11.- Prohibició del doble enjudiciament. *Non bis in idem*

1.- Ningú no pot ser perseguit ni jutjat penalment més d'una vegada pel mateix fet. No obstant això, l'encausat pot ser jutjat de nou en el si del mateix procés quan, per motiu de nul·litat de les actuacions o rescissió de la sentència, el judici s'hagi de repetir.

2. Les sentències fermes condemnatòries o absolutòries i les resolucions a les quals la Llei atribueixi l'efecte material de la cosa jutjada exclouen el procés penal posterior contra la mateixa persona pel mateix fet.

3.- L'apartat anterior també s'aplica a les següents resolucions:

a) les previstes pels tractats o convenis internacionals ratificats per Espanya;

b) les dictades en els països de la Unió Europea en els casos en què d'acord al dret europeu regeix el principi *non bis in idem*;

c) les sentències o resolucions amb efecte de cosa jutjada dictades per tribunals penals constituïts d'acord amb el Dret Internacional o per Tribunals de

Estats no pertanyents a la Unió Europea si hi ha coincidència de persona, fet i fonament, excepte en el cas que la sentència o resolució no hagi estat precedida d'un enjudiciament imparcial realitzat amb un grau de diligència acceptable o hagi tingut com a finalitat eludir totalment o parcialment la exigència de la responsabilitat penal, supòsits en els quals la pena que, si cas, hagués estat complerta es prendrà en consideració pel Tribunal sentenciador per al seu descompte de la pena que correspongui.

4.- La identitat de persona, fet i fonament impedirà la persecució i enjudiciament penal si una administració pública ha imposat sanció administrativa o ha resolt no imposar-la en una decisió sobre el fons de l'assumpte si per la seva naturalesa i gravetat la sanció administrativa equival a una sanció d'índole penal. Sense perjudici del que preveu el paràgraf anterior, el procediment administratiu sancionador se suspendrà quan l'Administració denunciï els fets al Ministeri Fiscal per presentar caràcters de delictes o quan s'iniciï una causa penal en relació amb el mateix fet.

Article 12.- Principi de prohibició d'excess

1.- L'adopció i pràctica de mesures restrictives de drets individuals només admissible quan no resultin excessives i concorrin la totalitat dels requisits de legalitat, idoneïtat, necessitat i proporcionalitat que estableix aquest article.

2.- Només podran autoritzar-se i executar-se les mesures d'investigació o cautelars restrictives de drets previstes per la Llei. Les mesures no previstes per la Llei estan prohibides.

3. Les mesures han d'acordar-se exclusivament per a la consecució de les finalitats per a les que es troben legalment previstes.

4.- Les mesures han de ser idònies per aconseguir els seus fins i adequades als mateixos en les circumstàncies del cas en el seu contingut, mesura, durada i en el seu àmbit subjectiu d'aplicació.

5.- Serà preferida la mesura menys costosa que sigui prou eficaç.

6.- Les mesures seran proporcionades, de manera que, preses en consideració totes les circumstàncies del cas, el sacrifici dels drets i interessos afectats no sigui superior al benefici que de la seva adopció sigui per a l'interès públic i de tercers. Per a la realització de la ponderació dels interessos en conflicte la valoració del interès públic es basarà en la gravetat del fet, la intensitat dels indicis existents i la rellevància del resultat perseguit amb la restricció del dret.

Article 13.- Exclusió de la prova prohibida

1.- No tenen efecte en el procés les informacions o fonts de prova obtingudes, directament o indirectament, amb vulneració de drets fonamentals o les proves en la pràctica es lesionin els mateixos. Aquestes proves són de valoració prohibida.

2.- Com a excepció a la disposició que estableix l'apartat anterior, podran ser utilitzades i valorades les proves que, sense estar connectades amb un acte de tortura, siguin:

a) favorables a l'encausat; o

b) conseqüència indirecta de la vulneració d'un dret fonamental si, amb independència de l'existència del nexa causal entre la infracció del dret fonamental i la font de prova, en atenció a les concretes circumstàncies del cas, s'arriba a la certesa que, d'acord amb el curs ordinari de la investigació, la font de prova hauria estat descoberta en tot cas; o

c) a conseqüència de la vulneració d'un dret fonamental exclusivament atribuïble a un particular que hagi actuat sense ànim d'obtenir proves.

3.- La declaració autoincriminatoria de l'encausat, prestada en el plenari en termes que permetin afirmar la seva voluntarietat, s'entendrà desconnectada causalment de la prova declarada nul·la.

4.- En qualsevol moment en què es constati l'existència de la infracció del dret fonamental afectat les informacions o fonts de prova o resultats de les proves han de ser exclosos del procés, sense perjudici que, rebutjada l'exclusió, les parts puguin reproduir amb posterioritat la petició de declaració de nul·litat de la prova.

Article 14.- Tutela de les víctimes

La tutela judicial de la víctima és una de finalitats del procés penal. La Policia

Judicial, el Ministeri Fiscal i el Tribunal informaran els ofesos i perjudicats pel delictes dels drets que els assisteixen, amb particular atenció a les víctimes especialment vulnerables.

Article 15.- Doble instància

Totes les sentències penals podran ser revisades per un tribunal superior a través del recurs d'apel·lació legalment establert, llevat de les excepcions previstes per la Llei en les causes contra aforats.

Article 16.- Dret a un procés sense dilacions indegudes

1.- Tot procés penal s'ha de substanciar des del seu inici fins a la seva finalització sense dilacions indegudes

2.- La dilació indeguda del procés constitueix una circumstància atenuant en els termes que estableix el Codi Penal i pot donar lloc a responsabilitat de l'Estat per funcionament anormal de l'Administració de Justícia d'acord amb el previst per la Llei orgànica del poder judicial.

3.- Les causes amb pres preventiu tindran prioritat i es tramitaran amb urgència.

Article 17.- Principi de la bona fe processal

L'actuació de les parts es regirà pel principi de la bona fe. Els tribunals rebutjar de manera fonamentada les peticions que es presentin amb abús de dret o comportin frau de llei o processal. Serà d'aplicació en el procés penal l'article 247 de la Llei d'Enjudiciament Civil sobre les multes imposables per infracció del principi de bona fe processal.

Article 18.- Aplicació de la norma processal penal en el temps

1.- Llevat que una altra cosa en disposicions legals de dret transitori, es aplicar les normes processals penals vigents en el moment de realització de l'acte processal de què es tracti, excepció feta dels casos següents:

a) quan l'aplicació de la norma suposi una restricció dels drets del afectat més onerosa que la que resultaria de l'aplicació de la norma vigent en el moment de realització del fet objecte del procés; o

b) quan l'aplicació de la norma impliqui la fallida de la unitat i harmonia de diversos actes processals; o

c) quan es tracti de normes de competència, en aquest cas s'estarà a la disposició vigent en el moment de comissió del fet punible.

2.- L'admissibilitat de les proves es regirà per la norma vigent en el moment en què s'adopti la decisió sobre això, si bé no són admissibles per provar la culpabilitat les proves que són inadmissibles en el moment de realització del fet que sigui objecte del procés.

Article 19.- Aplicació de la norma processal en l'espai

La norma processal penal espanyola és aplicable en el territori espanyol, en vaixells i aeronaus espanyoles i fora d'Espanya de conformitat amb els límits establerts per el Dret Internacional i pel dret de la Unió Europea. Seran aplicables a Espanya les normes processals penals estrangeres quan així es previst en els tractats i convenis ratificats per Espanya o el dret de la Unió Europea.

Article 20.- Interpretació de les normes processals penals i integració de llacunes

1.- Les normes processals penals limitatives de drets s'interpretaran restrictivament i no podran aplicar-se analògicament, excepte en el més favorable per l'exercici dels drets.

2.- La integració de llacunes, quan no sigui possible l'aplicació de les normes d'aquest Codi per analogia, es realitzarà mitjançant l'aplicació supletòria de les normes processals civils que no siguin incompatibles amb l'estructura o garanties pròpies del procés penal i, en absència d'elles, mitjançant l'aplicació dels principis generals del procés penal.

LLIBRE I. SUBJECTES I OBJECTE DEL PROCÉS PENAL TÍTOL I. ELS TRIBUNAL PENALS

CAPÍTOL I. Disposicions GENERALS SOBRE Jurisdicció i competència

Article 21.- Caràcter imperatiu de les regles de distribució de la jurisdicció i competència

Les disposicions atributives de jurisdicció i les regles de distribució de la competència objectiva, territorial i funcional entre els tribunals penals són imperatives i aplicables d'ofici.

Article 22.- Falta de jurisdicció o competència. Abstenció dels tribunals penals

1.- Quan un tribunal de la jurisdicció penal consideri que l'afer que se li sotmet creix de jurisdicció o competència objectiva, territorial o funcional s'ha d'abstenir de conèixer.

2.- L'abstenció per falta de jurisdicció o per absència de competència es recordarà de ofici, amb audiència del Ministeri Fiscal i de les altres parts, tan aviat com sigui advertida. Les parts podran posar de manifest la falta de jurisdicció o de competència mitjançant declinatòria.

3.- A abstenir-se de conèixer, si l'assumpte està atribuït a la jurisdicció espanyola, el Tribunal indicarà la jurisdicció davant la qual l'assumpte pot ser plantejat.

4.- En inhibir-se per falta de competència el Tribunal remetrà la causa a l'òrgan que consideri competent.

5.- L'abstenció a favor de la jurisdicció militar i la inhibició a favor de la competència d'un altre Tribunal de l'ordre jurisdiccional penal decidida per un tribunal, no impedirà que aquest Tribunal dicti resolucions urgents fins que un altre assumeixi la jurisdicció i la competència. A aquest efecte conservarà un testimoni de les actuacions.

Article 23.- La declinatòria

1.- Abans de l'obertura del judici oral la declinatòria es presentarà per escrit, juntament amb els documents o principis de prova en què es fonamenti, davant el Tribunal de Garanties. Les restants parts disposaran d'un termini de cinc dies per a al·legacions, després del qual el tribunal ha de resoldre mitjançant una interlocutòria, que es dictarà en el termini de cinc dies.

2.- Després de l'obertura del judici oral la declinatòria es presentarà davant el Tribunal de Judici oralment a l'inici de la vista.

3.- La falta de competència funcional del tribunal que tramiti un recurs, un incident o l'execució s'ha de fer valdre mitjançant declinatòria a la qual és aplicable el que disposa l'apartat primer d'aquest article.

4.- La declinatòria no tindrà efecte suspensiu del curs de la causa.

Article 24.- connexitat

1.- Als efectes de l'atribució de jurisdicció i de la distribució de la competència es consideren delictes connexos:

1. Les comeses per dues o més persones reunides.

2. Les comeses per dues o més persones en diferents llocs o temps si ha precedit concert per a això.

3. Els comesos com a mitjà per perpetrar altres o facilitar la seva execució.

4. Les comeses per procurar la impunitat d'altres delictes.

5. Els delictes d'afavoriment real i personal i el blanqueig de capitals respecte al delicte antecedent.

6. Les comeses per diverses persones que ocasionin lesions o danys recíprocs.

7. Els fets que constitueixin delictes continuats.

2.- Cada delictes donarà lloc a la formació d'una única causa. Els delictes connexos seran investigats i enjudiciats en la mateixa causa si no és inconvenient per raó de l'excessiva complexitat o dilació que pugui derivar-se de la acumulació.

3.- Els delictes que no siguin connexos però hagin estat comesos per la mateixa persona i tinguin analogia o relació entre si, quan siguin de la competència del mateix Tribunal, podran ser jutjats en la mateixa causa si la investigació i la prova en conjunt de els fets resulta convenient per evitar esforços i despeses supèrflues, quan no suposi excessiva complexitat ni dilació per al procés.

CAPÍTOL II.- LA JURISDICCIO

Article 25.- Tribunals penals

1.- La jurisdicció penal és exercida pels tribunals que preveu la Llei Orgànica del Poder Judicial, sens perjudici de l'organització pròpia de la jurisdicció militar.

2.- Els Tribunals de Garanties dels Tribunals d'Instància i de l'Audiència

Nacional es constituïran amb un magistrat. En els processos relatius a aforats als òrgans judicials competents es constituïran amb un magistrat que actuarà com a Tribunal de Garanties.

3.- Els Tribunals de Judici Unipersonals dels Tribunals d'Instància i de la

Audiència Nacional es constituïran amb un magistrat.

4.- Els Tribunals de Judici Col·legiats dels Tribunals d'Instància i de l'Audiència

Nacional es constituïran amb tres magistrats. No obstant això, quan per la complexitat de la causa el president del Tribunal d'Instància o de l'Audiència Nacional prevegi que la durada del judici pugui excedir de sis mesos podrà acordar que el Tribunal es constitueixi amb un magistrat més, designat per un torn preestablert entre els Magistrats dels Tribunals Col·legiats, que assistirà al judici com a suplent i que no tindrà veu ni vot en les deliberacions, llevat que s'hagi de substituir un dels Magistrats titulars per impossibilitat d'aquest per exercir la seva funció, tot això de conformitat amb el que preveu la Llei orgànica del poder judicial.

5.- El Tribunal del Jurat es constituïrà conforme estableix el títol II del llibre IV.

6.- Per a l'enjudiciament dels aforats les sales civil i penal dels tribunals

Superiors de justícia es constituïran amb tres magistrats com a Tribunal de Judici i amb tres magistrats com a Tribunal d'Apel·lació contra les resolucions del Tribunal de Garanties.

7.- Per l'enjudiciament dels aforats la Sala penal de Tribunal Suprem es constituïrà amb cinc magistrats com a Tribunal de Judici i amb tres magistrats com a Tribunal d'Apel·lació contra les resolucions del Tribunal de Garanties.

8.- Les Sales d'Apel·lació dels Tribunals d'Instància, Tribunals Superiors de Justícia i de l'Audiència Nacional es constituïran amb tres magistrats.

9.- La Sala Penal del Tribunal Suprem, per al coneixement dels recursos de cassació i revisió, s'ha de constituïr amb cinc magistrats després de l'admissió del recurs i amb tres abans. Per al coneixement dels recursos d'apel·lació davant de les sentències dictades en primera instància per les sales civil i penal dels Tribunals Superiors de Justícia es constituïrà amb cinc magistrats.

10.- Per a l'execució de les sentències dels tribunals d'Execució es constituïran amb el mateix nombre de magistrats que el Tribunal de Judici que hagi dictat la sentència. Els Tribunals de Vigilància Penitenciària estaran integrats per un

Magistrat.

11.- No obstant el que estableixen els apartats anteriors els presidents podran remetre els assumptes als plens d'acord amb el que preveu la Llei orgànica del poder Judicial.

Article 26.- Extensió i límits de l'ordre jurisdiccional penal

1.- L'extensió i límits de la jurisdicció dels tribunals penals espanyols es determinarà pel que disposa la Llei orgànica del poder judicial i en els tractats i

Convenis internacionals en els quals Espanya sigui part.

2.- Els tribunals penals espanyols s'han d'abstenir de conèixer dels assumptes que se'ls sotmetin quan concorri en ells alguna de les circumstàncies següents:

1. Quan Espanya no tingui jurisdicció sobre l'assumpte d'acord amb el que preveu l'apartat anterior.

2. Quan es refereixin a subjectes o béns que tinguin immunitat de jurisdicció o d'execució d'acord amb les normes del dret internacional públic.

3. Quan Espanya cedeixi la jurisdicció d'acord amb el que preveuen els tractats i Convenis internacionals en els quals sigui part o en el Dret de la Unió Europea.

3.- Les actuacions en les que els tribunals s'abstinguin de conèixer per qualsevol de les circumstàncies expressades en l'apartat anterior són susceptibles de ser recorregut en apel·lació i posteriorment en cassació. Els mateixos recursos poden interposar contra les

actuacions resolutoris de les declinatòries fundades en alguna de les circumstàncies esmentades.

Article 27.- Jurisdicció per connexió

1.- Quan es doni alguna circumstància de connexitat de les establertes en els números 1r a 3r de l'article 24 entre delictes atribuïts a la jurisdicció ordinària i a la jurisdicció militar, la jurisdicció ordinària coneixerà del delictes en què es doni alguna d'aquestes circumstàncies si el delictes el coneixement li està assignat ha assenyalada una pena més greu que el delictes atribuït a la jurisdicció militar. Si les penes són igual de greus podrà conèixer de la causa per dos delictes la jurisdicció que abans hagi iniciat les actuacions.

2.- L'arxiu o sobreseïment de la causa respecte al delictes atribuït a la jurisdicció ordinària suposarà la pèrdua de jurisdicció per connexió sobre el delictes atribuït a la jurisdicció militar. L'absolució pel delictes atribuït a la jurisdicció ordinària no suposa la pèrdua de jurisdicció per connexió.

3.- Quan l'enjudiciament per la jurisdicció ordinària del delictes connex no resulti convenient per raó d'excessiva dilació o complexitat de la causa, el Tribunal de Garanties podrà tornar la jurisdicció a la jurisdicció militar.

Article 28.- Qüestions prejudicials no penals

1.- Els tribunals penals d'estendre el seu coneixement a les qüestions civils, laborals o administratives la resolució sigui necessària, a efectes prejudicials, per a l'aplicació de la Llei Penal.

2.- La resolució de la qüestió prejudicial no tindrà els efectes materials de la cosa jutjada i no impedirà el plantejament de la qüestió davant els tribunals que la tinguin atribuïda ni els vincularà.

3.- En cas de contradicció entre el Tribunal penal i un altre Tribunal en el coneixement d'una qüestió resolta prejudicialment pel Tribunal penal podrà presentar- recurs de revisió en favor del condemnat.

4.- Excepcionalment els tribunals penals poden suspendre el procés penal fins a la resolució de la qüestió pels tribunals a qui correspongui conèixer del assumpte quan concorrin tots els requisits següents:

a) que la qüestió sigui determinant de la culpabilitat o la innocència;

b) que l'índole o complexitat de la qüestió aconselli disposar del pronunciament previ d'aquests tribunals;

c) que el procés no penal sobre la qüestió prejudicial es trobi iniciat.

5.- La suspensió només es pot acordar pel Tribunal de Judici, d'ofici o a instància de part, a l'inici de la vista.

6.- En el cas que s'acordi la suspensió, el termini de prescripció del delictes quedarà interromput fins a la data en la que dicti resolució ferma que posi fi al procés sobre la qüestió.

7.- El Ministeri Fiscal pot mostrar-se part en el procés que se segueixi en relació amb la qüestió prejudicial, tant si s'acorda com si es rebutja la suspensió de la causa penal.

Article 29.- Col·laboració amb els tribunals penals i amb el Ministeri Fiscal

Totes les autoritats, funcionaris i particulars estan obligats a col·laborar amb els Tribunals penals i amb el Ministeri Fiscal mitjançant el aviat i diligent compliment dels seus mandats, que tindran prioritat davant de qualsevol altre servei.

CAPÍTOL III.- LA COMPETÈNCIA

SECCIÓ 1ª.- LA COMPETÈNCIA OBJECTIVA

Article 30.- Competència objectiva per a l'enjudiciament en primera instància

1. Són competents per a l'enjudiciament dels delictes en primera instància els Tribunals de Judici Unipersonals i Col·legiats dels Tribunals d'Instància, dels Tribunals de Judici Unipersonals i Col·legiats de l'Audiència Nacional i el Tribunal del Jurat.

2.- De conformitat amb el que preveu la Llei orgànica del poder judicial són competents per a l'enjudiciament en primera instància de persones aforades les sales civil i penal dels tribunals superiors de justícia i la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3.- La competència per raó del fur és preferent respecte a la competència per raó de la matèria i de la gravetat del delictes.

Article 31.- Competència objectiva dels Tribunals de Judici de l'Audiència Nacional

1.- Els Tribunals de Judici de l'Audiència Nacional són competents per al enjudiciament en primera instància dels delictes que els atribueix la Llei orgànica del Poder Judicial.

2.- La competència dels Tribunals de Judici de l'Audiència Nacional sobre el delictes connex no subsisteix si el Tribunal Central de Garanties, a instància de part, rebutja la competència per

entendre que l'enjudiciament dels delictes connexos resulta inconvenient per raó d'excessiva dilació o complexitat de la causa.

3.- L'arxiu o sobreseïment de la causa respecte al delicte atribuït a l'Audiència Nacional suposarà la pèrdua de la competència per connexió. L'absolució per aquest delicte no implicarà la pèrdua de competència per connexió.

4.- En cas de canvi de qualificació jurídica del delicte en conclusions definitives o de aplicació de diferent qualificació jurídica del delicte pel Tribunal en sentència la Audiència Nacional manté la competència objectiva.

Article 32.- Competència del Tribunal del Jurat

1.- El Tribunal del Jurat és competent per a l'enjudiciament en primera instància de els delictes consumats d'homicidi dolós i assassinat, quan no siguin comesos per persones integrades en grups o organitzacions criminals.

2.- La competència del tribunal del jurat s'estén a l'enjudiciament dels delictes connexos amb els anteriors l'enjudiciament per separat no pugui ser realitzat sense divisió de la continuïtat de la causa.

3.- L'arxiu o sobreseïment de la causa respecte al delicte atribuït al tribunal del Jurat suposarà la pèrdua de la competència per connexió. L'absolució per aquest delicte no suposa la pèrdua de competència per connexió.

4.- En cas de canvi de qualificació jurídica del delicte en conclusions definitives o de aplicació de diferent qualificació jurídica del delicte pel magistrat-president el Tribunal de Jurat mantindrà la competència objectiva.

5.- Queden exclosos de la competència del tribunal del jurat els delictes atribuïbles a l'Audiència Nacional i els que hagin de ser enjudiciats per la Sala Penal del Tribunal Suprem o per les sales civil i penal dels tribunals superiors de Justícia en raó del fur de l'encausat.

Article 33.- Competència dels Tribunals de Judici Unipersonals i Col·legiats dels Tribunals d'Instància i de l'Audiència Nacional

1.- Els Tribunals de Judici Unipersonals són competents per a l'enjudiciament les causes per delictes sancionats amb penes privatives de llibertat que no excedeixin cinc anys, amb penes de multa sigui quina sigui la quantia o amb penes d'una altra naturalesa, tant si és única, conjunta o alternativa, la durada no excedeixi els deu anys.

2.- Els Tribunals de Judici Col·legiats són competents per al coneixement dels delictes castigats amb penes superiors a les previstes en l'apartat anterior.

3.- En l'aplicació dels dos apartats anteriors es tindrà en compte la pena màxima en abstracte prevista per la Llei per a la persona física, tot i que el procés es dirigeixi exclusivament contra una persona jurídica.

SECCIÓ 2ª.- LA COMPETÈNCIA TERRITORIAL

Article 34.- Fur principal: el lloc de comissió del delicte

1.- És territorialment competent per conèixer del delicte el tribunal en la circumscripció s'ha comès.

2.- El delicte es considera comès en qualsevol lloc en què s'hagi realitzat la acció o hauria hagut de dur a terme l'acció omesa o s'hagi produït el resultat.

3.- El delicte també es considera comès en qualsevol lloc on s'hagi comès un delicte connex.

Article 35.- Competència compartida entre diversos tribunals. Connexió més rellevant

1.- Quan siguin competents territorialment els Tribunals de més d'una circumscripció, per haver estat comès el delicte en diversos llocs, coneixerà de la causa el Tribunal davant del qual la Fiscalia inscrit l'obertura de les diligències de Recerca.

2.- El Ministeri Fiscal ha d'inscriure l'obertura de diligències d'investigació al Tribunal de Garanties de la circumscripció on s'hagi comès el delicte i, de haver-se comès en més d'una, al Tribunal de la circumscripció amb la qual la causa tingui una connexió de més rellevància, en atenció a la naturalesa i contingut de l'acció i al resultat d'haver-se produït.

3.- El Tribunal de Garanties, a instància de part i amb l'audiència prèvia de les altres parts, podrà inhibir-se i acordar la remissió de la causa al Tribunal d'una altra circumscripció que també consideri competent quan la connexió de major rellevància amb l'altra circumscripció sigui manifesta i la inscripció de les diligències d'investigació instada suposi una selecció arbitrària del fòrum o obstaculitzi injustificadament el exercici del dret de defensa.

4.- Contra la resolució del Tribunal de Garanties a què es refereix l'apartat anterior no es pot interposar cap recurs. Remesa la causa al tribunal al qual aquesta resolució consideri que correspon el coneixement, aquest no pot inhibir-se per absència de la connexió més rellevant, sense perjudici de la seva obligació d'abstenció en cas d'incompetència, la qual donarà lloc al

fet que conegui de l'assumpte el Tribunal davant del qual les diligències de Recerca s'haguessin inscrit.

Article 36.- Furs subsidiaris

Quan no consti el lloc de comissió del delict, és competent per l'ordre següent el Tribunal de la circumscripció:

1. En la qual s'hagin descobert proves materials del delict.
2. En la que el sospitós hagi estat detingut.
3. En la qual l'encausat tingui el seu domicili o residència.
4. En la que s'hagi tingut notícia del delict.

SECCIÓ 3ª.- LA COMPETÈNCIA FUNCIONAL

Article 37.- Competència funcional per connexió

El tribunal competent per al coneixement de la causa ho serà també per resoldre sobre les seves incidències i per fer executar les resolucions que dicti, sens perjudici de les competències atribuïdes per la Llei a altres tribunals d'Execució i als Tribunals de Vigilància Penitenciària.

Article 38.- Atribucions del Tribunal de Garanties

1.- Durant la fase d'investigació del delict el coneixement de la causa correspon al Tribunal de Garanties del Tribunal d'Instància, de l'Audiència Nacional, de la Sala civil i penal del Tribunal Superior de Justícia o de la Sala Penal del Tribunal Suprem, segons correspongui.

2.- No obstant això, en els processos contra aforats la competència per resoldre sobre la inscripció de la causa l'ostentarà el Tribunal de Judici.

Article 39.- Competència per al coneixement dels recursos

1.- És competent per conèixer del recurs de reposició el tribunal que hagi dictat la resolució impugnada.

2.- Seran competents per conèixer dels recursos d'apel·lació contra les interlocutòries i les sentències dels Tribunals indicats en els articles 580 i 588 d'aquest Codi.

3.- Serà competent per al coneixement del recurs de cassació la Sala Segona del Tribunal Suprem.

4.- No seran admesos a tràmit els recursos adreçats a un tribunal que no tingui competència funcional per conèixer-ne. No obstant això, si admès un recurs, el tribunal al qual s'hagi adreçat entén que no té competència funcional per conèixer-ne, ha de dictar interlocutòria en què s'abstingui d'ofici o a instància de part mitjançant declinatòria acord amb el que preveu l'article 23 d'aquest Codi.

5.- Notificada la interlocutòria a què es refereix l'apartat anterior, les parts disposen d'un termini de cinc dies per a la interposició correcta o preparació del recurs, que s'afegeixen al termini legalment previst per a aquests tràmits. Si sobrepassen el temps resultant sense recórrer en forma queda ferma la resolució de què es tracta.

SECCIÓ 4ª.- Impossibilitat de recórrer DE LES RESOLUCIONS SOBRE COMPETÈNCIA I qüestions de competència

Article 40.- Impossibilitat de recórrer de les resolucions de competència

Les resolucions mitjançant les quals un tribunal s'abstingui de conèixer per falta de competència objectiva, funcional o territorial, o desestimi la declinatòria presentada per algun dels esmentats motius, no són susceptibles de cap recurs. No obstant això, la desestimació de la declinatòria pel Tribunal de Garanties no impedirà la seva plantejament davant del Tribunal de Judici ni l'al·legació de la incompetència en els recursos enfront de la sentència o una interlocutòria definitiva que es dicti.

Article 41.- Procediment per a la resolució de les qüestions de competència

Quan el Tribunal designat com a competent pel tribunal que s'abstingui de conèixer per falta de competència consideri que la competència recau en el tribunal que s'hagi abstenut amb anterioritat s'ha d'inhibir sense més tràmit i remetre la causa al superior comú immediat que, sobre la base de les resolucions dictades i les al·legacions que el Ministeri Fiscal i les parts hagin presentat sobre la competència a la declinatòria o en el tràmit que a aquest efecte els hagi estat concedit, resoldrà la qüestió de competència en el termini de deu dies, mitjançant interlocutòria que es comunicarà als Tribunals que es van abstenir de conèixer, en el qual s'ordenarà la remissió de la causa al tribunal que declari competent.

CAPÍTOL IV.- ABSTENCIÓ I recusació

Article 42.- Abstenció i recusació dels jutges, magistrats i magistrats del Tribunal Suprem integrants dels tribunals penals, dels secretaris Judicials i del personal al servei de l'Administració de Justícia

1.- L'abstenció i recusació dels jutges, magistrats i magistrats del Tribunal Suprem integrants dels tribunals de l'ordre penal, dels secretaris judicials i del personal al servei de l'Administració de justícia es regeix per les normes establertes en la Llei orgànica del poder judicial i la Llei d'enjudiciament civil.

2.- Serà també motiu d'abstenció o recusació per a l'enjudiciament o el coneixement dels recursos haver conegut de la causa al Tribunal de Garanties o haver conegut d'un altre procés pel mateix fet.

TÍTOL II.- LES PARTS

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 43.- Capacitat per a ser part

La capacitat per a ser part del procés penal es regeix per les normes establertes en la Llei d'Enjudiciament Civil, amb l'excepció de la capacitat per a ser encausat, al que s'aplica l'article 46 d'aquest Codi.

Article 44.- Capacitat processal

La compareixença en judici i la representació de les parts en el procés penal es regeix per les normes establertes per la Llei d'Enjudiciament Civil, amb excepció de les especialitats previstes per l'encausat en l'article 49 d'aquest Codi.

Article 45.- Postulació

Les parts diferents del Ministeri Fiscal hauran d'actuar en el procés assistides de Lletrat i representades per un procurador o pel seu lletrat, excepte en els casos previstos per aquest Codi en què s'admeti la compareixença per si mateix de l'encausat.

CAPÍTOL II.- EL ENCAUSAT

Article 46.- Subjectes encausats

Són encausats totes les persones físiques i jurídiques, masses patrimonials, patrimonis separats, entitats o grups als quals puguin ser imposades penes, mesures de seguretat o conseqüències accessòries de la pena de conformitat amb la Llei i siguin investigats o encausats en el procés penal.

Article 47.- Obligació de salvaguardar i respectar els drets de l'encausat

Totes les autoritats i funcionaris que intervinguin en el procés penal salvaguardar i respectar, dins de l'àmbit de les seves respectives competències i funcions, els drets que la Constitució i les lleis atribueixen a l'encausat, en especial els recollits en els articles 5 a 11 d'aquest Codi.

Article 48.- Obligacions de l'encausat

1.- L'encausat està obligat a comparèixer quantes vegades sigui citat per la policia Judicial, el Ministeri Fiscal o el tribunal. En cas d'incompareixença injustificada la citació pot esdevenir una ordre de detenció per a la pràctica de compareixença forçosa.

2.- L'encausat està obligat a sotmetre als registres i intervencions corporals que hagin de practicar-se de conformitat amb el que estableix aquest Codi. En cas de incompliment de l'obligació podrà utilitzar-se de la força que resulti idònia, necessària i proporcionada per a l'execució de la mesura.

3.- L'encausat i el penat es troben obligats a realitzar manifestació de béns amb la finalitat d'assegurar les responsabilitats civils o executar els pronunciaments civils de la sentència. Per al compliment de l'obligació, en fase cautelar o de execució, s'han d'aplicar les disposicions que estableix l'article 589 de la Llei de

Enjudiciament Civil, incloses les relatives a l'advertència sobre eventuais responsabilitats penals.

Article 49.- Integració de la capacitat de persones físiques encausades que hagin de ser jutjades

1.- Les persones físiques que pateixin malaltia, trastorn o alteració de la percepció que els impedeixi entendre el significat i conseqüències del procés i els efectes de les seves actes, quan hagin de ser jutjades per ser-los atribuïda la comissió d'un fet sancionat amb mesura de seguretat, actuaran en el procés amb la representació o amb la intervenció de la seva representació legal, que integrarà la capacitat processal del encausat en la mesura necessària per suplir les seves manca cognitives i substituirà o complementarà la voluntat de l'encausat amb l'abast que el Tribunal de Garanties o el Tribunal de Judici estableixi. El Tribunal de Garanties o el Tribunal de Judici designarà el encausat un defensor judicial que el representi si no té representació conforme a dret o hi ha conflicte d'interessos.

2.- Per a l'adopció de la mesura d'integració de la capacitat prevista en l'apartat anterior el tribunal demanarà informe mèdic forense i d'escoltar el Ministeri Fiscal.

Article 50.- Incapacitat processal absoluta de l'encausat que no s'hagi de enjudiciat

1.- Quan la malaltia, trastorn o alteració de la percepció que impedeixi a encausat comprendre el significat i conseqüències del procés hagi sobrevingut amb després de la comissió del fet punible, la causa serà arxivada després de la finalització de les diligències d'investigació i fins que l'encausat recobri la capacitat necessària per al seu enjudiciament, sense perjudici que el fiscal promogui les accions legals procedents.

2.- Quan l'encausat recobri la capacitat per ser enjudiciat es donarà l'oportunitat a la seva defensa de completar la investigació amb les mesures que, per la situació del encausat, no haguessin pogut ser sol·licitades.

3. En cas d'arxiu per incapacitat absoluta són aplicables els apartats 5 i 6 de l'article 53 d'aquest Codi.

Article 51.- Compareixença en el procés de les persones jurídiques encausades

1.- Per la persona jurídica que pugui resultar penalment responsable compareixerà, a la seva representació, la persona física específicament designada pel seu màxim òrgan de govern o administració com a director del sistema del control intern de l'entitat, qual ha d'estar directament i immediatament sota l'autoritat d'aquest òrgan i ostentar poder especial a aquest efecte. No serà necessari per a l'assumpció de la representació que aquesta persona física ocupés el càrrec en el moment de la comissió del fet punible. En defecte de l'anterior, si cap persona física ocupi el càrrec de director del sistema de control intern i la persona jurídica, previ advertiment de les conseqüències de la manca de designació, no nomeni una altra que accepti la representació atorgada mitjançant poder especial, haurà de comparèixer com a representant la persona que ostenti el màxim poder real de decisió en òrgan de govern o administració o com a administrador de fet de l'entitat, a instància del Ministeri Fiscal i segons el parer del Tribunal.

2. En totes les ocasions per a les quals la Llei preveu la compareixença o intervenció personal de l'encausat en les actuacions processals, la persona jurídica encausada compareixerà representada de la forma establerta en l'apartat anterior.

3. En cas d'incompareixença injustificada es pot acordar contra qui hagi de representar a la persona jurídica ordre de detenció per a la seva compareixença forçosa.

Article 52.- Absència de l'encausat. La requisitòria

1.- El Ministeri Fiscal expedirà requisitòria per a la crida i recerca del encausat que estigui en parador desconegut i

a) s'hagi d'executar una ordre de detenció de la Fiscalia o del tribunal o un acte de presó preventiva; o

b) hagi de ser citat per comparèixer personalment davant el Ministeri Fiscal o el Tribunal.

2.- La requisitòria ha d'indicar les dades d'identitat de l'encausat i d'identificació de la causa amb expressió del delictes que se li atribueix i les informacions que puguin servir per a la seva localització. A més d'assenyalar el lloc on hagi de ser conduït el encausat que hagi de ser detingut o els termes de la citació que hagi de comunicar- quan no s'hagi acordat la detenció o la presó preventiva.

3.- La requisitòria es remetrà a les forces i cossos de seguretat perquè sigui portada a efecte, es publicarà en el Butlletí Oficial de l'Estat i podrà ser difós en altres publicacions oficials. Quan es tracti de causes per delictes de terrorisme, contra la vida o contra la llibertat sexual o concorrin circumstàncies d'especial gravetat, el Ministeri Fiscal pot acordar mitjançant decret la difusió de la requisitòria amb la imatge de l'encausat incorporada mitjançant cartells ia través dels mitjans de comunicació públics o privats.

4. Quan la persona que hagi de comparèixer en representació de la persona jurídica en aplicació de l'article 52 no existeixi o no sigui trobada, s'expedirà requisitòria per al crida de la persona jurídica i recerca del seu representant, amb expressió dels dades d'identificació de la persona jurídica i de qui hagi de representar-la, si resulta conegut, així com dels termes de la citació i, si és el cas, l'existència d'ordre de detenció. La requisitòria de la persona jurídica es remetrà a les forces i cossos de seguretat perquè sigui portada a efecte, es publicarà en el Butlletí Oficial de l'Estat i podrà ser difós en altres publicacions oficials, inclòs el Butlletí Oficial del Registre Mercantil.

Article 53.- Ineficàcia de la requisitòria. La rebel·lia

1.- Si l'encausat anomenat en la requisitòria no és trobat serà declarat rebel. La declaració de rebel·lia serà efectuada mitjançant interlocutòria pel tribunal que conegui de la causa.

2.- Quan el rebel sigui trobat es deixarà sense efecte la declaració de rebel·lia per acte dictat pel tribunal que conegui de la causa.

3.- Un cop obert el judici oral contra un encausat declarat en rebel·lia la causa es arxivarà per al mateix fins que sigui trobat si no es compleixen els requisits per a la celebració del judici en absència de l'encausat. Si hi ha altres encausats que puguin ser jutjats la causa prosseguirà per al seu enjudiciament.

No se suspèn la causa per la rebel·lia de l'encausat que no sigui una persona física.

4.- Si l'encausat no pugui ser trobat després de finalitzat el judici oral, la rebel·lia no serà causa de suspensió de les actuacions, que prosseguiran amb la seva Advocat que el defensarà i representarà en les fases de recurs i execució. No obstant això, la rebel·lia posterior al judici oral en primera instància serà causa de suspensió de les actuacions quan sigui revocada la sentència de primera instància absolutòria i hagi de celebrar-nou judici.

5.- Arxivada la causa per la rebel·lia de l'encausat, l'eventual caràcter delictiu de els fets no serà causa de suspensió dels processos diferents al penal en els quals aquests fets es enjudiciïn o siguin rellevants per a la prova.

6.- Arxivada la causa per la rebel·lia de l'encausat subsisteixen les mesures cautelars patrimonials que garanteixin el comís quan aquesta mesura s'hagi d'aplicar i així ho sol·liciti el Ministeri Fiscal a instar la declaració de rebel·lia. També subsisteixen les mesures cautelars que garanteixin la responsabilitat civil fins que el Tribunal competent pugui pronunciar-se sobre la tutela cautelar que el perjudicat pugui instar. Si en el termini de dos mesos el perjudicat no acredita haver sol·licitat l'adopció de les mesures cautelars per a la tutela del seu dret a la restitució, reparació o indemnització davant el tribunal competent, el Tribunal penal s'aixecarà les mesures cautelars que garanteixin les responsabilitats civils.

Article 54.- Enjudiciament en absència

1.- Podrà enjudiciar i dictar sentència davant d'una persona física absent quan concorrin acumulativament els requisits següents:

a) que la pena sol·licitada no sigui o inclogui una pena privativa de llibertat superior a dos anys;
b) que l'encausat hagi designat un domicili a Espanya perquè li siguin realitzades notificacions o una persona domiciliada a Espanya que les rebi en el seu nom, amb l'advertiment que la citació realitzada en aquest domicili o la persona designada permetrà la celebració del judici en la seva absència; i.

c) que el Ministeri Fiscal o una altra part acusadora sol·liciti l'enjudiciament en absència.

2.- Quan l'encausat no sigui una persona física podrà realitzar l'enjudiciament en rebel·lia en tot cas.

3.- En el cas que l'encausat que pogués ser enjudiciat en absència no ho sigui per incompliment d'algun dels requisits que estableix l'apartat anterior s'actuarà conforme preveu l'article anterior.

4.- Les sentències dictades en absència a qualsevol de les instàncies i en cassació es col·locaran en el tauler d'anuncis de l'Oficina Judicial.

5.- En qualsevol moment en què el condemnat en absència sigui localitzat se li notificarà la sentència o sentències dictades.

6.- El caràcter involuntari de l'absència del condemnat serà causa suficient per a la anul·lació de les actuacions processals viciades, inclòs l'enjudiciament i la sentència, per les vies que preveu la Llei orgànica del poder judicial en l'apartat primer i el primer paràgraf de l'apartat segon de l'article 240 i l'article 241, amb les següents excepcions:

a) Per al plantejament de l'incident no regirà el termini de cinc anys del paràgraf segon de l'apartat primer de l'esmentat article 241.

b) És competent per conèixer de l'incident el tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància.

c) La interlocutòria que resolgui l'incident ser objecte de recurs en apel·lació.

CAPÍTOL III.- EL MINISTERI FISCAL

Article 55.- Oficialitat

L'exercici de l'acció penal correspon al Ministeri Fiscal, que ha de interposar i mantenir davant el tribunal competent quan entengui que en encausat li ha de ser imposada sanció penal d'acord amb la Llei.

Article 56.- Deure d'aclariment i objectivitat

El Ministeri Fiscal i la policia judicial sota la seva direcció estan obligats a aclarir el fet punible i consignar i apreciar les circumstàncies tant adverses com favorables per l'encausat.

Article 57.- Legitimació per substitució en l'exercici de l'acció civil

1.- Si planteja l'acció penal, el Ministeri Fiscal ha de exercir l'acció civil fundada en el fet punible en interès del perjudicat, excepte en els casos que preveu l'apartat següent.

2.- El Ministeri Fiscal no s'exercirà l'acció civil a favor del perjudicat que es constitueixi en part del procés com a part acusadora o actor civil.

Article 58.- Abstenció del Ministeri Fiscal

L'abstenció dels membres del Ministeri Fiscal es realitzarà d'acord amb el establert en el seu Estatut orgànic.

CAPÍTOL IV.- ESTATUT PROCESSAL DE LA VÍCTIMA

Article 59.- Definició de víctima

La víctima és, a efectes del que preveu aquest Codi, tot ofès o perjudicat per el fet punible objecte de la causa, inclosa la persona que hagi patit cap dany personal o patrimonial per tractar de prevenir el delicte o auxiliar la víctima en el moment de la comissió del fet punible o immediatament després.

Article 60.- Drets de la víctima

La víctima té els següents drets:

1. dret a la protecció immediata de la seva vida, integritat, llibertat, honor, intimitat i qualsevol altre dret lesionat o amenaçat pel fet punible;
2. dret a ser tractat amb ple respecte a la seva dignitat en tota diligència policial o actuació processal que es practiqui;
3. dret a no patir intervencions corporals sense el seu consentiment, quan es tracti de l'ofès pel delicte;
4. dret a la protecció de les seves dades personals;
5. dret a ser escoltada pel Ministeri Fiscal en el curs de la investigació;
6. dret a l'exercici de l'acció penal i de l'acció civil derivada del fet punible;
7. dret a l'obtenció del dret a l'assistència jurídica gratuïta, amb els requisits i de la forma que preveu la Llei d'assistència jurídica gratuïta;
8. dret a ser informat de la situació processal de la causa, que comprèn el dret a conèixer l'estat de les investigacions, si no estan declarades secretes, les resolucions sobre la situació processal de l'encausat incloses les relatives a les modificacions d'aquesta situació quan es produeixin, les resolucions de sobreseïment i obertura de judici i la sentència dictada en qualsevol instància i recurs;
9. dret a obtenir la restitució, reparació o indemnització del dany ocasionat pel fet punible del responsable i, en els casos legalment previstos, l'Estat;
10. dret a ser informada dels drets anteriorment esmentats.

Article 61.- Víctimes especialment vulnerables

Les persones que per la seva edat, malaltia, discapacitat o situació peculiar puguin patir efectes perjudicials de rellevància per la seva intervenció en qualsevol actuació processal es consideraran especialment vulnerables. La Policia Judicial, el Ministeri Fiscal i els tribunals adaptaran la forma de l'acte i prendran les mesures necessàries per evitar o reduir tot el que sigui possible aquests efectes, amb el dictamen d'experts si resulta convenient i amb respecte pel contingut essencial del dret de defensa.

Article 62.- Confrontació visual víctima i encausat

Si per l'índole del delicte la confrontació visual amb l'encausat genera a la víctima terror, humiliació o sofriment el Tribunal pot acordar que l'actuació es realitzi de manera que aquella sigui evitada.

Article 63.- Víctima amb la consideració de testimoni protegit

Si la víctima té la consideració de testimoni protegit són aplicables les disposicions que conté l'article 377 d'aquest Codi.

Article 64.- Informació de drets

La Policia Judicial d'informar la víctima dels seus drets en un llenguatge o idioma que percebi i compregui, per si mateixa o amb la col·laboració de l'Oficina d'Atenció a la Víctima.

Article 65.- Exercici de l'acció penal per la víctima

- 1.- La víctima pot exercir l'acció penal amb plena autonomia respecte a altres parts acusadores.
- 2.- La víctima pot constituir-se en part acusadora, com a acusació particular, des que tingui coneixement de fet punible fins a la formulació de l'escrit d'acusació pel Ministeri Fiscal.
- 3.- Per constituir-se en part acusadora la víctima haurà de presentar querrela, llevat quan insti la persecució del mateix fet que ja sigui objecte d'investigació per la Fiscalia, en aquest cas es considerarà que part amb l'expressió de la seva voluntat de mostrar-se part acusadora.
- 4.- Quan es mostri part acusadora més d'una víctima, el jutge de Garanties, a instància de part, ha d'acordar la seva actuació a través d'una única representació processal i assistència lletrada

si els danys soferts per les víctimes es deriven de la mateixa acció o omissió i no hi ha incompatibilitat d'interessos entre elles. Si les víctimes no arriben a un acord sobre la seva representació processal i assistència lletrada, el Tribunal de Garanties de designar la representació i defensa de la víctima o víctimes més afectades personal o, si no, patrimonialment, que serà l'única a través de la qual les víctimes poden exercir l'acció penal, mitjançant interlocutòria que no és susceptible de recurs. Si el criteri de la major afecció no és aplicable servir el criteri de la major antiguitat en l'exercici de l'acció penal en la causa.

Article 66.- Exercici de l'acció civil

La víctima podrà exercir l'acció civil derivada del fet punible en el procés penal o reservar el seu exercici per al procés que correspongui. L'acció civil pot interposar per l'acusador particular conjuntament amb l'acció penal o plantejar per la víctima aïlladament com a actor civil.

Article 67.- Exercici de les accions per les associacions de víctimes i per persones jurídiques legitimades per la Llei per a la defensa de certs drets

Les associacions de les víctimes del concret fet punible objecte del procés penal i les persones jurídiques a les que la Llei atorga legitimació per defensar drets dels seus integrants o tercers podran exercir l'acció penal i l'acció civil com a acusació particular o interposar l'acció civil com a actor civil.

Article 68.- Exercici de l'acció civil per l'cessionari

Qui, sense haver comès el fet punible, hagi indemnitzat total o parcialment a la víctima en virtut d'una obligació legal o contractual contraïda abans del fet i es

subrogui en el dret davant el subjecte actiu del delictes, pot exercir en el procés penal l'acció civil fundar el mateix que l'assisteixi davant l'encausat o tercer afectat, però no podrà interposar ni sostenir l'acció penal. En cap altre cas el cessionari del dret a obtenir la indemnització podrà exercir l'acció civil en el procés penal.

CAPÍTOL V.- L'ACCIÓ POPULAR

Article 69.- Contingut

L'acció popular és l'acció penal interposada per una persona que no ha resultat ofesa ni perjudicada pel delictes i pot ser exercida amb plena autonomia respecte a altres parts acusadores.

Article 70.- Requisits subjectius

1.- Poden mostrés part de la causa i exercir l'acció popular tots els espanyols amb plena capacitat d'obrar, sempre que no estiguin compreses en l'apartat segon d'aquest article.

2.- No poden exercir l'acció popular:

- a) les condemnades per qualsevol delictes contra l'Administració de Justícia;
- b) els fiscals, els jutges i els magistrats de qualsevol jurisdicció o tribunal amb potestat jurisdiccional;
- c) les persones que no estan obligades a declarar com a testimonis contra l'encausat per vincle familiar o anàleg;
- d) els partits polítics, els sindicats, ni qualsevol altra persona jurídica pública o privada.

S'exceptuen de la prohibició que preveu aquest apartat les persones jurídiques formalment constituïdes per a la defensa de les víctimes del terrorisme en els processos per delictes de terrorisme.

Article 71.- Requisit objectiu

L'acció popular només pot interposar-se per la persecució i sanció dels següents delictes:

- 1.- delictes de prevaricació judicial;
- 2.- delictes comesos per funcionaris públics en l'exercici de les seves funcions i per particulars participants en els mateixos;
- 3.- delictes de suborn dels arts. 419-427 del Codi Penal;
- 4.- delictes de tràfic d'influències dels arts. 428-430 del Codi Penal;
- 5.- delictes contra l'ordenació del territori i l'urbanisme dels arts. 319 i 320 del Codi Penal;
- 6.- delictes contra el medi ambient dels arts. 325-331 del Codi Penal;
- 7.- delictes electorals dels arts. 139, 140, 146, 149 i 150 de la LO 5/1985, de 19 de juny, de Règim electoral general;
- 8.- provocació a la discriminació, a l'odi o a la violència contra grups o associacions o difusió d'informació injuriosa sobre grups o associacions del article 510 del Codi Penal.
- 9.- delictes de terrorisme.

Article 72.- Requisits de forma i temporal

1.- L'acció popular s'exercirà mitjançant la presentació d'una querella amb els requisits establerts en aquest Codi.

2.- L'acció popular només serà admesa si es presenta la querella degudament amb anterioritat a la formulació de l'escrit d'acusació pel Ministeri Fiscal.

3.- Si exerceixen l'acció popular més d'una persona han de litigar units sota la representació i defensa que de comú acord designin. En absència d'acord, el Degà del Col·legi d'Advocats del territori de la seu del tribunal competent per el coneixement de la causa designarà un advocat per a assumir la representació i la defensa de l'acció popular exercida conjuntament.

Article 73.- Fiança

El Tribunal de Garanties, a instància del Ministeri Fiscal o de qualsevol de les altres parts, ha de fixar la caució que ha de prestar l'actor popular per a respondre de les costes que li puguin ser imposades en sentència i que podrà prestar de qualsevol de les formes previstes per la Llei d'enjudiciament civil.

CAPÍTOL VI.- TERCER AFECTAT

Article 74.- Definició de tercer afectat

1.- Es considerarà tercer afectat als efectes previstos en aquest Codi a tot aquell diferent de l'encausat per al qual el pronunciament penal o civil de la sentència tingui eficàcia de cosa jutjada.

2.- Són tercers afectats els responsables civils i les persones que tinguin drets a les situacions, relacions jurídiques o béns de qualsevol naturalesa sobre els quals recaiguin els pronunciaments penals o civils de la sentència.

Article 75.- Dret de defensa del tercer afectat

El tercer afectat podrà exercir el dret de defensa amb la mateixa amplitud que el encausat pel que fa al fet punible del qual es derivi el seu legitimació passiva.

Article 76.- Rebel·lia civil del tercer afectat

1.- La incompareixença de l'tercer afectat, una vegada que sigui cridat per personar- en la causa, tindrà com a efecte la seva declaració en rebel·lia civil. La rebel·lia civil del tercer afectat es regirà per les normes establertes per la Llei d'enjudiciament Civil respecte al demandat rebel, incloses les previstes per als recursos enfront de la sentència i la rescissió de la sentència ferma a instància del rebel, si bé, en cas de rescissió de la sentència, la mateixa es limitarà als pronunciaments que afectin directament al tercer en els seus béns, drets o situació jurídica. En aquest cas es remetre certificació al tribunal que hagi dictat sentència en primera instància, si és diferent del que hagi dictat la sentència rescindente, i, a continuació, se seguiran les regles següents:

1. S'atorgarà al tercer un termini de deu dies per presentar un escrit de defensa, amb proposició de prova, en relació als fets rellevants per al pronunciament que l'afecti.

2. Presentat l'escrit en termini, el tribunal ha de resoldre sobre l'admissibilitat de prova mitjançant acte i assenyalar data per a la vista, l'objecte se cenyirà al enjudiciament de l'acció civil plantejada contra el tercer o de l'afecció de els seus béns, drets o situació jurídica per l'acció penal.

3. En la sentència es podran interposar els recursos que preveu aquest Codi.

2.- En cas que no es presenti escrit de defensa en termini o el tercer no comparegui a la vista degudament representat s'ha de dictar, sense més tràmit, sentència coincident amb la rescindida en els pronunciaments afectats.

Article 77.- Prohibició d'exercici d'accions

El tercer afectat no podrà exercir en cap cas l'acció penal ni civil en el procés penal en el qual tingui legitimació passiva.

Article 78.- Assegurança obligatòria

L'entitat responsable de l'assegurança obligatòria no podrà, en aquest concepte, ser part en el procés, sense perjudici del seu dret de defensa en relació amb les mesures cautelars que s'acordin.

TÍTOL III la policia judicial

Article 79.- Funcions de la Policia Judicial

1.- La Policia Judicial ha, per iniciativa pròpia, i és obligació de tots els que la componen, investigar la notícia de la comissió del delictes, impedir les seves conseqüències, a especial mitjançant la protecció de la víctima, aclarir el fet i descobrir als seus autors i assegurar els instruments, efectes i proves del delictes de la desaparició hagués perill, posant-los a disposició del Ministeri Fiscal.

2.- La Policia Judicial farà també les investigacions i actuacions que ordeni el Ministeri Fiscal i ha de complir les resolucions dictades pels tribunals.

3. Si el delictes és perseguible a instància de part, fins que no es presenti denuncia la Policia judicial només ha de practicar les primeres diligències de prevenció, protecció i assegurament.

Article 80.- Integració orgànica al Ministeri Fiscal. Llei d'Organització i Funcionament de la Policia Judicial. Circulars i instruccions de la Fiscalia General de l'Estat

1.- La Policia Judicial queda integrada orgànicament en el Ministeri Fiscal. La Llei de Organització i Funcionament de la Policia Judicial ha d'establir la seva estructura, el estatut del seu personal i la seva forma d'actuació.

2.- La Fiscalia General de l'Estat ha de dictar les circulars i instruccions de funcionament de la policia judicial que entengui necessàries per al bon funcionament del servei.

Article 81.- Obligació de col·laboració amb la Policia Judicial

Els funcionaris integrants de la Policia Judicial tindran el caràcter de comissionats del Ministeri Fiscal i poden requerir l'auxili necessari de les autoritats i dels particulars.

Article 82.- Col·laboració d'altres forces i cossos policials i de seguretat

1.- Els funcionaris de les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat, Comunitats Autònomes o ens locals i dels restants organismes als quals la Llei atribueixi competències de seguretat pública o prevenció del delictes:

a) col·laboraran amb la Policia Judicial pel que fa la mateixa precisi per a l'exercici de les seves funcions;

b) rebran denúncies i com a conseqüències de les mateixes o d'ofici, davant la comissió d'un fet punible, podran la notícia del delictes en coneixement de la

Policia Judicial i en tant aquesta no es doni realitzaran les primeres diligències necessàries per evitar les conseqüències del delictes, especialment mitjançant la protecció de la víctima i d'assegurar els instruments, efectes i proves del delictes de la desaparició hi hagi perill; i

c) realitzaran totes les investigacions i actuacions que el Ministeri Fiscal o els Tribunals els ordenin, sota la seva estricta dependència funcional i sense intromissió de cap altra autoritat encara que es tracti d'un superior jeràrquic.

2.- En la pràctica de les diligències previstes per l'apartat anterior s'han d'aplicar les disposicions que estableixen els articles. 84 a 87, inclusivament, d'aquest Codi.

Article 83.- Comunicació del delictes al Ministeri Fiscal per la Policia Judicial

Immediatament després que els funcionaris de la policia judicial tinguin coneixement d'un delictes públic o es denunciï un delictes perseguible a instància de part ho han de participar al Ministeri Fiscal si poden fer-ho sense parar la pràctica de les diligències de prevenció.

Article 84.- Atestat policial

1.- Les diligències practicades per la Policia Judicial per la seva pròpia iniciativa documentar en un atestat, en el qual s'han de consignar amb la major exactitud possible els fets esdevinguts i totes les circumstàncies que hagin percebut que puguin resultar de utilitat a la investigació. Especialment es relacionaran els instruments, efectes i fonts de prova recollits i les salvaguardes adoptades per a la assegurar la integritat de la cadena de custòdia.

2.- Signaran l'atestat dels funcionaris de la Policia que hagin intervingut en la pràctica de les diligències que es documentin i els testimonis presents durant la seva realització, que estaran obligats a identificar-se.

Si un testimoni es nega a identificar-se podrà ser detingut i encausat per delictes de desobediència greu. Si un testimoni identificat es negués a signar així es farà constar en la diligència.

Article 85.- Termini de comunicació del delictes

1.- En cap cas, llevat del de força major, els funcionaris de policia judicial poden deixar transcórrer més de vint hores sense donar coneixement al Ministeri Fiscal de les diligències que hagin practicat per la seva pròpia iniciativa.

2.- Quan hagin practicat diligències per ordre del Ministeri Fiscal o requeriment dels Tribunals de comunicar el resultat obtingut en els terminis que l'ordre o requeriment ha fixat o, en un altre cas, immediatament.

Article 86.- Valor de l'atestat i de les declaracions dels funcionaris de Policia

1.- Els atestats que redactin i les manifestacions que facin els funcionaris de Policia Judicial, a conseqüència de les investigacions que hagin practicat, es consideraran denúncies per als efectes legals.

2. Les declaracions que prestin en la causa que es refereixin a fets de coneixement propi tenen el valor de declaracions testificals.

Article 87.- Observança de la Llei i prohibició de mitjans d'indagació no autoritzats

En tot cas, els funcionaris de policia judicial estan obligats a observar estrictament les formalitats legals en totes les diligències practiquin i s'abstindran sota la seva responsabilitat d'usar mitjans d'esbrinament que la Llei no autoritzi.

TÍTOL IV.- OBJECTE DEL PROCÉS PENAL

CAPÍTOL I. L'ACCIÓ PENAL

SECCIÓ 1ª.- CONTINGUT I PRINCIPIS RECTORS

Article 88.- Contingut de l'acció penal

Constitueix objecte necessari del procés penal l'acció penal fundada en l'atribució de la comissió d'un fet punible l'pretasament responsable, mitjançant la qual sol·licita al Tribunal la imposició de la sanció legalment prevista.

Art 89.- Caràcter públic

L'acció penal és pública i s'atribueix al Ministeri Fiscal. En els casos i en les formes previstes per aquest Codi també pot ser exercida per l'acusador particular i popular.

Article 90.- Legalitat i oportunitat

El Ministeri Fiscal estarà obligat a exercir l'acció penal quan entengui suficientment fundada l'atribució del fet punible l'encausat, llevat que concorri motiu suficient per a la suspensió o sobreseïment de la causa per raó de oportunitat acord amb el que preveuen els articles següents.

Article 91.- Motius de sobreseïment per raons d'oportunitat

1.- Podrà sobreseuen la causa per motiu d'oportunitat en els següents casos:

1. Quan el delicte sigui d'escassa gravetat i no hi hagi un interès públic ellevant en la persecució, ateses totes les circumstàncies. Si el delicte es imputare a una persona jurídica, quan aquesta no tingui tota activitat i patrimoni i estigui sotmesa en causa legal de dissolució, encara que no s'hagi dissolt formalment.

2. Quan la causa hagi estat suspesa, d'acord amb l'article següent, per un termini atorgat a l'encausat per a la satisfacció de condicions acceptades pel mateix i aquestes condicions haguessin estat complertes satisfactòriament.

3. Quan la sanció que pogués arribar a imposar-se al encausat pel fet sigui irrellevant a la vista de la condemna que li hagi estat imposada en un altre procés o que li pugui arribar a ser imposada en el mateix procés.

4. Quan l'autor o participi en el fet punible pertanyi a una organització o grup criminal i sigui el primer dels responsables en confessar el delicte, si ha prestat plena col·laboració amb l'Administració de Justícia i la mateixa ha estat de suficient rellevància a criteri del fiscal general de l'Estat.

5. Quan i autor o participi en un delicte lleu o menys greu denunciï un delicte d'extorsió o amenaces condicionals relatives al mateix i el sobreseïment faciliti la persecució de l'extorsió o les amenaces.

6. Quan un particular denunciï un delicte de suborn o tràfic d'influències del que sigui autor o participi i el sobreseïment del delicte comès pel particular faciliti la persecució del delicte comès per un funcionari públic.

2. El sobreseïment per motiu d'oportunitat serà acordat pel Tribunal de Garanties a instància del Ministeri Fiscal. El sobreseïment només pot ser denegat pel Tribunal de Garanties si hi part acusadora personada en la causa que manifesti la seva voluntat de sostenir l'acció penal i ofereix motiu fundat per efectuar l'enjudiciament del fet en interès de la justícia.

Article 92.- Suspensió per al compliment de prestacions

1.- Durant la fase d'investigació la causa per delictes lleus o menys greus podrà suspendre per un termini de fins a dos anys quan l'encausat accepti la realització de prestacions de donar, fer o no fer que li proposi el Ministeri Fiscal per tal de afrontar la seva responsabilitat civil, de sotmetre a tractament de la seva addicció en el seu cas o realitzar treballs en benefici de la comunitat que privin de sentit a la imposició de pena.

2.- La suspensió serà acordada pel Ministeri Fiscal, que podrà alçar-la en qualsevol moment en què l'encausat incompleixi les prestacions acordades.

3.- La suspensió interromprà el termini màxim de durada de les diligències de Investigació, que tornarà a córrer si la suspensió s'aixeca.

4.- La impugnació del decret de suspensió davant el Tribunal de Garanties només s'admetrà si s'exposa un motiu fundat per a la immediata continuació del procediment penal en interès de la justícia, sobre el qual es resoldrà en cotxe.

Article 93.- Suspensió per litispèndencia internacional

1.- Quan es tramiti davant un tribunal internacional o davant un tribunal estranger un procés penal contra el encausat en el qual pugui dictar sentència que desplegui efecte de cosa jutjada a Espanya, el Ministeri Fiscal pot acordar la suspensió del procés en interès de la justícia fins que finalitzi el procés seguit davant el Tribunal internacional o davant el tribunal estranger.

Aixecada la suspensió s'ha d'adoptar la resolució que correspongui d'acord amb l'efecte que s'hagi d'atorgar a la resolució que li hagi posat fi.

2.- La resta de parts poden impugnar el decret de suspensió davant el Tribunal de Garanties o el Tribunal de Judici si consideren que la suspensió no satisfà l'interès de la justícia.

Article 94.- Suspensió per prejudicialitat penal

1.- Durant les diligències d'investigació el Ministeri Fiscal ha de suspendre el procés per delictes de denúncia falsa o calúmnies mentre el fet objecte de denúncia o calúmnies sigui investigat i jutjat en un altre procés penal.

2.- Durant les diligències d'investigació el Ministeri Fiscal ha de suspendre el procés per qualsevol delictes d'afavoriment o blanqueig de capitals quan el delictes precedent sigui investigat i jutjat en un altre procés penal, sens perjudici de la possibilitat d'acumulació quan procedeixi.

3. En cas de suspensió, el termini de prescripció del delictes quedarà interromput fins que finalitzi el procés penal que hagi donat lloc a la mateixa.

SECCIÓ 2ª.- MODIFICACIÓ DE L'OBJECTE I CANVI DE QUALIFICACIÓ JURÍDICA

Article 95.- immutabilitat subjectiva, possibilitat de mutació objectiva i canvi de qualificació per l'acusació

1.- Una vegada formulada l'acusació l'acció penal no pot ser modificada mitjançant la inclusió de persones diferents o fets substancialment diferents als continguts en l'escrit d'acusació, sense perjudici de la previsió de l'apartat següent. Si en les conclusions definitives de l'acusació es modificaran els fets de forma no substancial, el magistrat o president del tribunal, a instància de la defensa, podrà suspendre la vista per un termini que no sigui superior a quinze dies, a fi que pugui preparar adequadament les seves al·legacions i, si escau, aportar o proposar les proves que estimi convenients. Practicada la prova que, si s'escau, hagi estat admesa, es donarà nou tràmit de conclusions a l'acusació i defensa.

2.- Si com a conseqüència de revelacions inesperades en l'acte del judici oral i, si cas, de la sumària investigació complementària que s'hagi practicat, l'acusació volgués modificar substancialment la seva exposició dels fets ha de formular nou escrit d'acusació, amb retroacció de les actuacions.

3.- El canvi de qualificació jurídica dels fets per l'acusació que fa a la inclosa en el seu escrit de conclusions provisionals serà admissible si la norma penal l'aplicació del qual sol·licita protegeix el mateix bé jurídic o un altre de naturalesa homogènia que la norma penal invocada en l'escrit d'acusació, per situar-se en la mateixa línia d'atac, o quan es realitzi amb la conformitat de l'encausat. S'entendrà als efectes previstos per aquest apartat i per la lletra b) de l'apartat segon de l'article següent que se situen en la mateixa línia d'atac dos béns jurídics quan el atac a un suposi necessàriament la posada en perill o lesió de l'altre.

Article 96.- Vinculació del Tribunal

1.- El Tribunal queda vinculat en el seu poder de decisió als límits dimanants de la acció penal plantejada, per la qual cosa:

- a) no pot enjudiciar ni dictar sentència relativa a responsable diferent al encausat;
- b) no pot enjudiciar ni dictar sentència sobre fet diferent del que sigui objecte de l'acusació.

2.- El Tribunal només podrà aplicar una norma penal no invocada per l'acusació si compleixen cumulativament els següents requisits:

- a) que en la norma no invocada es subsuma el fet que hagi estat objecte de acusació;
- b) que el bé jurídic protegit per la norma que es consideri aplicable trobi també tutelat per la norma invocada per l'acusació o se situa en la mateixa línia d'atac; i
- c) que es tracti de l'aplicació d'una norma que castigui el fet amb una pena d'igual o menor gravetat que la prevista per la norma invocada per la acusació.

Addicionalment al compliment dels requisits que estableix el paràgraf anterior, i l'aplicació pel Tribunal de la norma penal no invocada per l'acusació pogués ocasionar indefensió a alguna de les parts, les mateixes hauran de ser escoltades acord amb que estableix l'article 468.3.

CAPÍTOL II.- L'ACCIÓ CIVIL

Article 97.- Contingut de l'acció civil.

Pot formar part de l'objecte del procés penal l'acció civil fundada en l'afirmació de la causació d'un perjudici pel mateix fet, amb la finalitat de l'obtenció de la restitució del bé o de la situació jurídica pertorbada, la reparació del dany o la consecució de la indemnització que correspongui.

Article 98.- Principis

L'acció civil derivada del fet punible es regeix pels principis de justícia sol·licitada i dispositiu.

Article 99.- Dependència de l'acció penal

1.- El Tribunal no podrà pronunciar-se sobre l'acció civil plantejada si la sentència resulta absolutòria, excepte en els següents casos, en què hi haurà d'estendre el enjudiciament a la mateixa:

a) absolució per causa d'inimputabilitat de l'encausat;

b) processos penals incoats per fets coberts per l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil derivada de l'ús i circulació de vehicles de motor, els que es dictarà interlocutòria expressant la quantitat màxima reclamable com indemnització.

2.- També es dictarà l'acte previst per la lletra b) de l'apartat primer si en els processos penals a què es refereix aquesta lletra es declara la rebel·lia, se sobreseu o es archiva la causa.

Article 100 Efectes de la litispendència

1.- No es pot exercir simultàniament l'acció civil derivada del delictes abans dos ordres jurisdiccionals diferents. Quedarà en suspens el procés no penal en la forma en què disposin les lleis reguladores dels respectius ordres jurisdiccionals.

2.- La presentació d'una demanda civil de protecció de l'honor extingeix l'acció penal per injúries o calúmnies.

Article 101.- Efecte de la declaració de fets provats de la sentència penal en altres processos davant d'altres ordres jurisdiccionals

1.- La declaració d'inexistència del fet realitzada per la sentència penal serà vinculant per al Tribunal d'un altre ordre jurisdiccional que conegui d'un procés posterior. La declaració d'un tribunal penal de no haver quedat provat el fet no impedirà al Tribunal d'un altre ordre jurisdiccional una declaració fàctica basada en les regles sobre càrrega de la prova, presumpcions legals o valoració probatòria diferents a les que regeixen en el procés penal.

2.- En tot cas la declaració de fets provats de la sentència penal serà vinculant per a les Administracions Públiques en l'exercici de la potestat administrativa sancionadora i per als Tribunals del contenciós-administratiu en el control judicial de la mateixa.

CAPÍTOL III.- LA CONFORMITAT

Article 102.- Contingut i fi de la conformitat

1.- La conformitat de l'acusació i la defensa sobre els fets punibles, la qualificació jurídica i les penes sol·licitades o acordades amb les acusacions donarà lloc a una sentència condemnatòria quan es compleixin els requisits establerts en aquest capítol i les altres disposicions aplicables d'aquest Codi.

2.- La conformitat té com a efecte principal l'evitació de la resta del procediment fins sentència.

Article 103 Àmbit de la conformitat

1.- Serà possible assolir i sotmetre a l'òrgan judicial una proposta de conformitat a qualsevol moment del procediment, qualsevol que sigui el tipus de delictes i amb independència de la pena que li correspongui.

2.- La conformitat és admissible encara que siguin diversos els encausats i no tots es conformaren. El seu contingut no vincula en el judici que se celebri en relació amb els no conformes.

3. Les disposicions que estableix aquest capítol són aplicables a la conformitat, sigui quin sigui el procés en el qual es produeixi.

Article 104 Efectes sobre la pena

Quan la conformitat s'assolis abans d'expirar el termini per a la presentació de l'escrit de defensa, mostrant-se la conformitat en un escrit que substitueixi les conclusions provisionals de la defensa, la pena sobre la qual recaigui la conformitat l'ha rebaixada en un terç en la sentència, tot i que això suposi la imposició d'una pena inferior a límit mínim previst en el Codi Penal.

Article 105 Consentiment de l'encausat

1.- La conformitat exigeix el consentiment lliurement prestat per l'encausat amb ple coneixement de les seves conseqüències.

2.- No serà possible la conformitat quan, per raó de malaltia, coacció, amenaça o per qualsevol altra circumstància semblant, l'encausat no es trobi en condicions de prestar un consentiment vàlid.

Article 106.- tribunal competent per a la conformitat

És competent per conèixer de la conformitat el Tribunal de Garanties si s'arriba a la mateixa en fase de diligències d'investigació o el Tribunal de Judici si s'arribava a moment processal ulterior.

Article 107.- Escrit de conformitat

1.- L'acord es presentarà mitjançant escrit conjunt o mitjançant escrit de la defensa mostrant la seva conformitat amb l'escrit d'acusació.

2.- Si les parts acusadores no aconseguissin acord sobre la pena, la conformitat s'haurà de presentar en relació amb la pena de major gravetat de les sol·licitades, tret que se suscita l'incident de control de conformitat per l'extensió de la pena que preveu l'article 110.

3.- Quan les parts estiguin conformes amb l'aplicació del benefici de suspensió de la execució de la pena privativa de llibertat, el assenyalar expressament en l'escrit.

Article 108 Control de la conformitat pel Tribunal

El tribunal, per dictar sentència, controlarà el compliment dels requisits legals de la conformitat als efectes de dictar sentència de la forma que preveu aquest article.

1r. El tribunal han de citar les parts a una compareixença en què informará l'encausat de les conseqüències de la conformitat i després us demanarà si la ratifica, concedint la paraula també al seu advocat. Així mateix oir les altres parts sobre la validesa i efectes de la conformitat. La compareixença serà vàlida amb la sola presència de l'encausat i la seva lletrat. Quan tribunal tingui dubtes sobre si l'encausat ha prestat lliurement la seva conformitat, ha d'acordar la continuació del procediment.

2n. Si a partir dels fets acceptats per totes les parts, el tribunal entén que la qualificació és correcta i que la pena és procedent segons aquesta qualificació, ha de dictar sentència de conformitat.

3r. Si el Tribunal, amb base en fets acceptats, considera que el fet reconegut per les parts no és constitutiu de delictes o que la pena que correspon imposar és de menor gravetat a la sol·licitada ha de dictar sentència absolutòria o imposant pena inferior segons correspongui.

4t. En els casos en què no constés l'existència del cos del delictes quan, de haver-se aquest comès, no pugui deixar d'existir aquell, o quan alguna de les parts no conformes al·lega raons en contra de la conformitat per no correspondre els fets amb la realitat del que va passar, el tribunal pot acordar la continuació del judici quan entengui que la conformitat és contrària a l'interès de la justícia.

5è. No vinculen al jutge o tribunal les conformitats sobre l'adopció de mesures protectores en els casos de limitació de la responsabilitat penal.

Article 109 Valor de la conformitat rebutjada

Si la conformitat proposta fos rebutjada, el reconeixement dels fets efectuat per l'encausat no tindrà cap efecte i no podrà incloure o serà exclòs de la Peça

Principal per al judici.

Article 110.- Incident de control de la conformitat per l'extensió de la pena

Quan el fiscal considera procedent la conformitat i aquesta és impossible d'acord amb la qualificació o pena sol·licitada per alguna de les altres parts acusadores, si el fiscal considera la posició de tal part temerària o contrària a la llei i moguda per raons de no estricta justícia podrà acudir juntament amb la defensa al Tribunal i elevar proposta de conformitat amb la seva qualificació i pena. El Tribunal convocarà a una compareixença i, escoltades les raons al·legades per les parts, pot decidir que la conformitat s'assoleixi amb la qualificació i pena del fiscal si estima la qualificació i pena més greus que les del fiscal del tot irraonables o contràries a la Llei o la bona fe processal. En un altre cas ha d'ordenar la continuació del procediment i rebutjarà la conformitat.

Article 111 Conformitat aconseguida en el curs del judici oral

Si la conformitat s'hagi assolit quan s'hagi ja iniciat el judici oral i si sigui procedent l'emissió de sentència de conformitat, un cop efectuat el control judicial de la mateixa, el tribunal ha de dictar la sentència que correspongui. En aquest cas, si es tracta de causa amb jurat, procedirà a la dissolució del mateix.

Article 112.- Conformitat de persones jurídiques

Quan el encausat sigui una persona jurídica, la conformitat ha de prestar la seva representant especialment designat, sempre que compti amb poder especial.

Article 113.- Conformitat sobre la responsabilitat civil

1.- Quan la conformitat s'estengui als pronunciaments civils, el tribunal els inclourà en la sentència.

2. En cas de inexistència d'acord sobre les qüestions civils, o si el responsable civil no ha comparegut o comparegut no es conforma, el judici se celebrarà als efectes d'enjudiciar l'acció civil.

3.- La negativa de l'encausat o d'un responsable civil a contestar la pregunta sobre la seva conformitat amb la responsabilitat civil donarà lloc a l'advertència del Tribunal de tenir-lo per

aplanat a la pretensió civil deduïda en contra i si persisteix en la seva negativa se li declararà aplanat i com a tal serà condemnat.

Article 114.- Sentència de conformitat

La sentència de conformitat es dictarà oralment i s'ha de documentar amb forma de sentència en l'acta de la compareixença. Coneguda la decisió, el Ministeri Fiscal i les altres parts seran preguntats sobre la seva voluntat de recórrer o no. Si cap part manifesta la seva voluntat de recórrer el Tribunal, en el mateix acte, ha de declarar oralment la fermesa de la sentència, i es pronunciarà, amb l'audiència prèvia de les parts, sobre la suspensió o la substitució de la pena imposada.

Article 115 Recursos

1.- Únicament es poden recórrer les sentències de conformitat quan no hagin respectat els requisits o termes acordats de la conformitat, sense que es pugui impugnar per raons de fons la conformitat lliurement prestada per cap de les parts.

2.- Les actuacions en què es denega la conformitat i s'ordeni la continuació del procediment ser objecte de recurs en apel·lació.

LLIBRE II. Disposicions generals sobre les ACTUACIONS PROCESSALS I LA MEDIACIÓ PENAL

TÍTOL I. ACTUACIONS JUDICIALS

Article 116.- Aplicació de les normes reguladores de les actuacions judicials de la Llei d'Enjudiciament Civil

S'aplicaran al procés penal les disposicions contingudes en la Llei Orgànica del Poder Judicial i la Llei d'enjudiciament civil sobre lloc i temps de les actuacions processals, terminis i termes, immediació, publicitat i llengua oficial, fe pública judicial i documentació de les actuacions, actes de comunicació, auxili judicial, substanciació, vista i decisió dels assumptes, resolucions processals i reconstrucció de les actuacions, llevat de les que es refereixin exclusivament a actuacions inexistents en el procés penal i les que siguin contradictòries amb les normes establertes per aquest Codi.

Article 117 Temps hàbil per a la realització d'actuacions judicials

1.- Tots els dies de l'any i totes les hores són hàbils per a la pràctica d'actuacions judicials fins a la finalització de les diligències d'investigació, sense necessitat de habilitació especial.

2.- Finalitzades les diligències d'investigació, els Tribunals d'ofici oa instància de part poden habilitar els dies i hores inhàbils, quan hi hagi una causa urgent que ho exigeixi. Aquesta habilitació de fer els secretaris judicials quan tingui per objecte la realització d'actuacions processals que s'hagin de practicar en matèries de la seva exclusiva competència, quan es tractés d'actuacions ordenades per ells o quan siguin tendents a donar compliment a les resolucions dictades pels tribunals.

Article 118.- Presentació d'escrits, a efectes del requisit de temps dels actes processals

1.- La presentació d'escrits davant del Tribunal i davant el Ministeri Fiscal es regeix per les disposicions establertes en els articles 135 i 136 de la Llei d'enjudiciament Civil.

2. En el còmput dels terminis per a la presentació de recursos i impugnacions o al·legacions davant d'aquests no comptaran els dies inhàbils en cap fase del procés, excepte quan es tracta d'un recurs contra una interlocutòria de presó provisional o quan s'acordi el contrari per raons d'urgència pel Tribunal en resolució que expressament ho prevegi.

3.- Seran improrrogables els terminis judicials quan la llei no disposi expressament el contrari, però es poden suspendre o obrir-se de nou, si és possible sense retrocedir el judici de l'estat en què es trobi quan hi hagi una causa justa i provada per fer-ho.

Article 119.- Índex i peça separada

Les actuacions judicials aniran precedides d'un índex paginat del seu contingut, també quan estiguin documentades digitalment. Totes les actuacions relatives exclusivament a la notificació a les parts d'actes processals s'uniran en una peça separada o arxiu adjunt diferenciat.

Article 120 Suspensió del procés

El curs del procés només podrà ser suspès en els casos previstos en aquest Codi.

Article 121 Declaracions a distància

El tribunal, d'ofici oa instància de part, per raons d'utilitat, seguretat o de ordre públic, així com en aquells supòsits en què la compareixença de qui hagi d'intervenir en qualsevol procediment penal com a encausat, testimoni, perit, o en una altra condició resulti particularment costosa o perjudicial, podrà acordar que la compareixença es faci a través de videoconferència o un altre sistema similar que permeti la comunicació bidireccional i simultània de la imatge i la interacció visual, auditiva i verbal entre dues persones o grups de persones geogràficament distants, assegurant en tot cas la possibilitat de contradicció de les parts i la salvaguarda del dret de

defensa. En aquests casos, el secretari judicial del tribunal que hagi acordat la mesura acreditar des de la mateixa seu judicial la identitat de les persones que intervinguin a través de la videoconferència mitjançant la prèvia remissió o l'exhibició directa de documentació, per coneixement personal o per qualsevol altre mitjà processal idoni.

Article 122.- Celebració de les vistes

Constituint el tribunal en la forma que disposa aquest Codi, el magistrat o president declararà que es procedeix a celebrar la vista pública, excepte quan l'acte se celebra a porta tancada. En defecte de regulació de l'actuació processal de què es tracti, es seguiran les regles següents:

1ª.- Iniciada la vista s'han de relacionar succintament els antecedents del cas o les qüestions que s'han de tractar.

2ª.- Seguidament, han d'informar, pel seu ordre i, si escau, el Ministeri Fiscal, la acusació popular, l'acusació particular, l'actor civil, el tercer afectat i, finalment, l'encausat o el recurrent i el recorregut, per mitjà dels seus Advocats.

3ª.- Si s'ha admès una prova per a l'acte de la vista es procedirà al seu pràctica d'acord amb el que disposen les normes que la regulen.

4ª.- El magistrat o president, en ús de les seves facultats de direcció, podrà concedir un nou torn d'al·legacions per algun extrem puntual. En qualsevol cas, sempre es concedirà un darrer torn d'intervenció a la defensa o al recorregut, si es tracta de la vista d'un recurs.

Article 123.- Contingut de les resolucions

1.- Es dicta provisió quan la resolució es refereixi a qüestions processals que requereixin una decisió judicial perquè així ho estableix la Llei, sempre que en aquests casos no exigís expressament la forma d'interlocutòria.

2.- S'han de dictar interlocutòries quan es decideixin recursos contra provisions o decrets, quan es resolgui sobre mesures restrictives de drets fonamentals, mesures cautelars, personació de les parts, sobreseïment, obertura del judici oral, admissió, denegació o nul·litat de les proves, nul·litat d'actuacions, qüestions incidentals, finalització de les actuacions d'un recurs o quan hagin de tenir manera d'acord amb aquest Codi o la Llei d'enjudiciament civil.

3.- S'ha de dictar sentència per posar fi al procés, en primera i segona instància i en cassació. També es resoldran mitjançant sentència el procés de revisió i els processos de rescissió de sentències fermes.

4.- Les resolucions dels secretaris judicials són les diligències i decrets.

Quan la llei no expressi la classe de resolució que s'hagi d'emprar, s'han d'observar les regles següents:

1ª.- S'ha de dictar diligència d'ordenació quan la resolució tingui per objecte donar a les actuacions el curs que la llei estableixi.

2ª S'ha de dictar decret quan es posi fi al procediment de què el Secretari judicial tingui atribuïda competència exclusiva i, en qualsevol classe de procediment, quan sigui necessari o convenient raonar el resultat.

3ª S'han de dictar diligències de constància, comunicació o execució als efectes de reflectir en les actuacions fets o actes amb transcendència processal.

3. En els processos d'execució s'han de seguir, en el que siguin aplicables, les regles establertes en els apartats anteriors.

Article 124.- Sentències

Les sentències s'han de formular d'acord amb el que disposa l'article 209 de la Llei d'Enjudiciament Civil i en les disposicions pertinents d'aquest Codi.

Article 125.- Efectes de la cosa jutjada material

1.- Les sentències fermes, siguin condemnatòries o absolutòries i les actuacions de sobreseïment amb efecte de cosa jutjada produeixen l'efecte previst per l'article 11. 2 d'aquest Codi.

2.- A més, l'estimació o desestimació de l'acció civil jutjada per la sentència ferma impedirà un nou procés davant un tribunal de qualsevol ordre jurisdiccional el mateix objecte i tindrà l'efecte positiu de la cosa jutjada que preveu l'article 222.4 de la Llei d'enjudiciament civil.

La cosa jutjada sobre l'acció civil afectarà a les parts del procés en què es dicti i els seus hereus i drethavents, així com els subjectes, no litigants, titulars dels drets que fonamentin la legitimitat de les parts d'acord amb el que preveu l'article 11 de la Llei d'enjudiciament civil.

TÍTOL II.- ACTES DEL MINISTERI FISCAL

Article 126.- Actes del Ministeri Fiscal

1.- Els actes de postulació, al·legació, prova i impugnació dirigits al tribunal que conegui de la causa han de complir els requisits requerits per als actes processals de part de què es tracti.

2.- Quan en els òrgans judicials hi hagi els mitjans tècnics necessaris, el fiscal pot intervenir en les actuacions de qualsevol procediment penal, excepte en l'acte del judici oral, mitjançant videoconferència o un altre sistema similar que permeti la comunicació bidireccional i simultània de la imatge i del so.

3. Les decisions del Ministeri Fiscal adoptades durant el curs del procés penal d'adoptar la forma de decret quan:

- a) acordi la detenció o la pràctica de diligències d'investigació o assegurament; o
- b) així es prevegi en aquest Codi o en l'Estatut Orgànic del Ministeri Fiscal.

Els decrets identificaran la causa a la qual es refereixen, d'expressar la decisió adoptada i han d'informar si cap la seva impugnació judicial amb indicació del tribunal competent, si és el cas. Quan el Ministeri Fiscal ho consideri convenient els decrets d'incloure una motivació sucinta. Quan el decret tingui per objecte la detenció d'una persona ha de ser motivat, llevat d'urgència acreditada.

4.- Els actes del Ministeri Fiscal diferents dels previstos en els dos apartats anteriors d'aquest article han d'adoptar la forma de diligències, que poden ser de tramitació, de comunicació o de constància. Les diligències d'identificar la causa a què es refereixen i expressar amb concisió el acte que documenten.

5.- Els actes del Ministeri Fiscal es comunicaran a la representació de l'encausat i de les altres persones a les que tingui per part, llevat que s'hagi declarat el secret de les actuacions. Les diligències i decrets seran comunicades directament pel Ministeri Fiscal. Els actes processals del Ministeri Fiscal dirigits al Tribunal seran notificats a les restants parts pel Tribunal, excepte en el cas que el Ministeri Fiscal hagi donat trasllat dels mateixos directament a la representació de les parts i els hagi advertit del termini establert per la Llei per a la realització de qualsevol actuació processal de postulació o al·legació que sigui conseqüència de l'acte del Ministeri Fiscal, en aquest cas el trasllat tindrà el mateix efecte que una notificació judicial.

6.- Les comunicacions que hagi de realitzar el Ministeri Fiscal es cursaran a través de qualsevol mitjà idoni. En el cas que la comunicació es frustri per circumstàncies alienes a la voluntat i raonable diligència del destinatari no es tindran per precloses les possibilitats actuació i impugnació sotmeses a termini dependent de la comunicació.

7.- El Ministeri Fiscal pot acordar per a la pràctica de les diligències d'investigació la utilització dels mitjans a què es refereix l'article 121 d'aquest Codi.

8.- Tots els dies i hores són hàbils per a les actuacions d'investigació del Ministeri Fiscal.

Article 127.- Termini de les diligències d'investigació

1.- Les Diligències d'Investigació del Ministeri Fiscal s'han de practicar durant el termini de sis mesos des de la data del decret d'obertura.

2.- Si la investigació és complexa el termini de durada de les diligències de Investigació serà de divuit mesos, que podrà ser perllongat per igual termini o per un inferior pel Tribunal de Garanties, a instància del Ministeri Fiscal i prèvia audiència de les parts, per escrit que podran presentar davant el tribunal en el termini de tres dies.

3.- A l'efecte que preveu l'apartat anterior es considerarà que la investigació és complexa quan:

- a) recaigui sobre grups o organitzacions criminals;
- b) tingui per objecte nombrosos fets punibles;
- c) involucri gran quantitat d'encausats o víctimes;
- d) exigeixi la realització de perícies que impliquin l'examen d'abundant documentació o complicats anàlisi;
- e) impliqui la realització d'actuacions a l'estranger;
- f) precisi de la revisió de la gestió de persones jurídiques privades o públiques; o
- g) sigui un delictes de terrorisme.

4.- El Ministeri Fiscal conclourà les diligències d'investigació quan entengui que han complert la seva finalitat, tot i que el termini no ha vençut.

5.- Amb la suficient antelació al transcurs dels terminis establerts en els apartats anteriors o, si escau, de la pròrroga que hagués estat concedides, el fiscal ha de posar en coneixement del Tribunal de Garanties les raons per les quals no ha estat possible la seva conclusió. El Tribunal de Garanties, a instància de part i amb l'audiència prèvia del fiscal, fixarà a aquest un termini màxim per a la clausura de la investigació.

Article 128.- Impugnació dels decrets del Ministeri Fiscal

1. Són impugnables els decrets del Ministeri Fiscal en els que s'acordin o deneguin mesures d'investigació o de recollida instruments, efectes del delictes o fonts de prova, els que acordin o deneguin tenir per part a qui pretenguin intervenir com a tals en les diligències d'investigació i

els restants decrets la impugnació estigui expressament autoritzada per la Llei. Mitjançant la impugnació dels decrets es pot sol·licitar la declaració de la seva nul·litat o la seva anul·lació per infracció de l'ordenament jurídic.

2.- La impugnació es presentarà per escrit dins del termini de cinc dies davant el Tribunal, que ha de traslladar per tres dies a les restants parts, inclòs el Ministeri Fiscal, perquè presentin al·legacions si així ho desitgen i presentades les al·legacions o transcorregut aquest termini el tribunal ha de resoldre mitjançant interlocutòria el que correspongui en el termini de cinc dies.

El fiscal ha de remetre els testimonis de les actuacions que consideri rellevants per a la resolució de la impugnació i aquells altres que el Tribunal pugui reclamar a instància de les parts. La petició de testimonis al fiscal suspèn el termini del Tribunal per a resoldre, que es reprendrà condeixo sigui emplenada.

En la impugnació dels decrets de denegació de diligències d'investigació raonar la pertinència i utilitat de les diligències proposades i que se sol·liciti al Tribunal de Garanties que ordeni practicar al Ministeri Fiscal. El Tribunal de Garanties podrà admetre de ple la impugnació sense més tràmits mitjançant interlocutòria motivada quan s'hagi interposat fora de termini, quan es tracti de un decret no impugnable o davant la seva manifesta falta de fonament.

3.- La impugnació dels decrets no tindrà efecte suspensiu, llevat que s'acordi pel Tribunal de Garanties per evitar la frustració de la finalitat de la impugnació, ponderant els interessos concurrents.

4.- En cas que presentada querella, sol·licitada la personació en la causa o instada la pràctica de diligències el Ministeri Fiscal no dicti decret en el termini de deu dies es s'entendrà resolta negativament la petició i el proponent pot presentar impugnació davant el Tribunal en el termini de cinc dies posteriors al dia de la finalització del termini de deu dies en que el decret havia d'haver dictat.

5.- Les diligències del Ministeri Fiscal només podran ser impugnades quan l'acte que documenten correspongui la forma de decret. No seran impugnables els actes del fiscal en què s'acorde instar o sol·licitar alguna actuació o autorització del tribunal o que decideixin una mesura que el Tribunal hagi de ratificar per disposició legal.

TÍTOL III PUBLICITAT DE LES ACTUACIONS

Article 129.- Principi general de publicitat

El judici oral, els actes de prova, les vistes i compareixences davant el Tribunal el objecte sigui oir les parts abans de dictar una resolució judicial, es practicaran a audiència pública, un cop concloua la fase d'investigació.

Article 130 Excepcions al principi de publicitat

1.- Les actuacions a què es refereix l'apartat anterior podran, tanmateix, tindre lloc a porta tancada quan sigui necessari per a la protecció de l'ordre públic o de la seguretat nacional en una societat democràtica, o quan els interessos dels menors o la protecció de la vida privada de les parts i d'altres drets i llibertats ho exigeixin o, en fi, en la mesura en què el tribunal ho consideri estrictament necessari, quan per la concurrència de circumstàncies especials la publicitat pogués perjudicar els interessos de la justícia.

2.- Abans d'acordar la celebració a porta tancada de qualsevol actuació, el Tribunal oir les parts que siguin presents a l'acte.

Article 131 Presència dels mitjans de comunicació

1.- Els mitjans de comunicació podran captar i difondre imatges generals de la sala a l'inici de l'audiència pública, sempre que el judici no se celebrés a porta tancada o si resultés necessari prohibir per a la protecció dels valors, dret i interessos referits en l'article anterior.

2.- El Tribunal podrà autoritzar, amb l'audiència prèvia de les parts, la retransmissió a públic de la imatge i del so del judici oral quan concorrin a la causa especials circumstàncies de les que es derivi la preponderància de l'interès públic a la publicitat general del judici enfront d'altres interessos en conflicte.

3.- El senyal difosa haurà de ser institucional i se cedirà gratuïtament als mitjans de comunicació que ho sol·licitin. El magistrat del Tribunal unipersonal o el President del Tribunal tindran el control permanent del senyal la desconnexió podran ordenar quan concorrin raons que ho aconsellin.

4.- Els encausats, testimonis i perits que declarin en el judici seran informats de la retransmissió de les seves declaracions abans d'entrar a la sala. Podran exigir que el senyal sigui tractada perquè les seves imatges i les seves veus no siguin recognoscibles.

Article 132.- Prohibicions de revelació

1.- Excepcionalment l'òrgan d'enjudiciament, quan sigui necessari per a preservar alguna de les finalitats previstes en l'article 130.1, podrà requerir al encausat, a testimonis, als professionals

oa qualsevol tercer perquè s'abstingui de revelar fora del procés el contingut de les declaracions o qualssevol dades o informacions sobre els fets enjudiciats. En el moment en què es dicti sentència cessarà la vigència de l'ordre sense necessitat de pronunciament especial.

2. En atenció a les finalitats previstes en l'apartat anterior, el Tribunal de Garanties podrà adoptar la mateixa decisió a instància del Ministeri Fiscal finalitzada la fase d'investigació i fins a l'obertura del judici oral. La prohibició serà ratificada o alçada per l'òrgan d'enjudiciament en el moment en què conegui de les actuacions.

3.- Durant la fase d'investigació dels actes processals només seran comunicats a les parts personades en el procediment. El secret de les actuacions per a les parts es regirà per les disposicions establertes en el Títol següent d'aquest llibre. Durant la fase d'investigació el fiscal podrà requerir l'encausat, testimonis, perits professionals, oa qualsevol tercer que hagi tingut accés a la informació que convingui mantenir reservada, que s'abstinguin de revelar fora del procés el contingut de les declaracions o qualsevol dades o informacions sobre els fets investigats dels quals hagi tingut coneixement.

4.- Si es difongui públicament per qualsevol mitjà informació sobre el procés, amb vulneració del secret de les actuacions o, si s'escau dels deures de sigil i reserva que preveu aquest títol, el Tribunal d'ofici o instància del Ministeri Fiscal podrà acordar, prèvia ponderació dels interessos en conflicte el cessament de la difusió, sempre que aquesta pugui comprometre greument el dret a un procés just o els drets fonamentals dels afectats

5.- La comunicació als afectats per les ordres dictades a l'empara d'aquest precepte anirà acompanyada de l'advertència d'incórrer en eventuals responsabilitats penals en cas d'incompliment.

Article 133. Forma i impugnació de la prohibició de revelació

1.- Les decisions judicials restrictives de la publicitat que preveuen els articles anteriors s'han d'adoptar mitjançant una interlocutòria o mitjançant resolució oral si es dicten en vistes o compareixences i seran sempre motivades. Enfront d'elles no es pot interposar cap recurs, sense perjudici del que procedeixi enfront de la sentència que es dicti, sempre que s'hagi formulat la protesta oportuna.

2.- Si la prohibició de difusió provingués del Ministeri Fiscal ha d'adoptar la forma de decret i podran ser impugnada davant el Tribunal de Garanties per les parts o pels afectats.

Article 134.- Informació sobre processos en curs

1.- La Fiscalia General de l'Estat, en la forma establerta en el seu Estatut orgànic i d'acord amb les normes internes de funcionament, informar els mitjans sobre el curs d'una investigació, sempre que això no posi en perill el seu èxit i l'assumpte sigui d'interès públic, excepte en el cas que la causa hagi estat declarada secreta.

2.- Així mateix podrà proporcionar informació als mitjans sobre la marxa del procés quan la fase d'investigació hagi finalitzat i la causa tingui transcendència per a la opinió pública, sempre que no hi hagi risc de perjudicar algun dels valors esmentats a l'article 130.1.

3.- Els òrgans de la Policia Judicial només podran difondre informació sobre les investigacions desenvolupades amb l'autorització prèvia del Ministeri Fiscal.

TÍTOL IV. - CONEIXEMENT DE LES ACTUACIONS PER LES PARTS

Article 135 Dret de les parts al coneixement de les actuacions

L'encausat i les parts tenen dret en tot moment a prendre coneixement de les actuacions de la causa practicades per la Policia, el Ministeri Fiscal i el Tribunal, llevat que es declari el secret d'acord amb el que preveuen els articles següents.

Article 136.- Motius del secret

Excepcionalment, durant la fase d'investigació, la causa pot ser declarada secreta, totalment o parcialment, per l'encausat i les altres parts personades quan el coneixement del seu contingut suposi un risc rellevant per a l'aclariment del fet, l'assegurament de fonts de prova o de les responsabilitats exigibles o la protecció de la víctima.

Article 137.- Declaració de secret

La declaració de secret la farà el Ministeri Fiscal per decret motivat, que no és susceptible d'impugnació. En el termini de deu dies la declaració de secret haurà de ser ratificada pel Tribunal de Garanties per interlocutòria, que pot ser recorregut en apel·lació.

Article 138 Termini del secret

El secret, que només podrà mantenir-se durant el temps imprescindible per assolir seus fins, s'acordarà pel termini màxim de tres mesos, sense perjudici de la seva possible pròrroga per idèntics terminis fins a un total de sis mesos, o de dotze quan la investigació es dirigeixi contra organitzacions criminals o grups organitzats. Són d'aplicació a les pròrroques les disposicions

establertes per l'article anterior per a la declaració de secret. Quan el secret no sigui imprescindible o ha transcorregut el termini màxim hi haurà de ser aixecat necessàriament, sens perjudici que, si sorgiren en el curs de la investigació nous fets o noves imputacions, podrà decretar-se novament el secret en els mateixos termes i en idèntics terminis.

TÍTOL V.- EFECTES ECONÒMICS DEL PROCÉS: LES COSTES

Article 139 Resolució sobre costes

En les actuacions i sentències que posin terme a la causa es resoldrà sobre el pagament de les costes processals, d'acord amb els criteris establerts a l'article següent.

Article 140 Criteris

S'imposarà el pagament de les costes a l'encausat condemnat. Si la sentència inclogués pronunciaments absolutoris respecte d'alguns dels delictes pels quals s'hagués formulat acusació o si són diversos els condemnats, el Tribunal fixarà equitativament la quota de la qual el cada un d'ells hagi de respondre. L'acusador popular o particular serà condemnat al pagament de les costes quan hi hagi actuat amb mala fe o temeritat. La part que exerciti l'acció civil i el tercer afectat davant del que s'exerceixi la acció civil seran condemnats a costes quan sigui procedent en aplicació dels criteris establerts en la Llei d'Enjudiciament Civil. El tercer afectat davant del qual se sol·liciti el decomís de ser condemnat en costes si resulta condemnat.

Article 141 Contingut

1.- Les costes inclouen:

1. Els honoraris d'advocat, aranzels de procurador en el seu cas i honoraris de perits.
2. La indemnització de testimonis que l'hagin reclamat.
3. Altres despeses que s'hagin ocasionat a l'Estat en la investigació i enjudiciament de la causa i la quantia es trobi reglamentàriament determinada. En els delictes contra la seguretat viària s'inclouran, si escau, a la quantia i amb el contingut que es determini, les despeses generades per la pràctica de les proves de detecció d'alcohol o drogues.

2.- Només s'imposarà el pagament de les costes corresponents a l'acusació popular o particular que no exerciti l'acció civil quan la seva intervenció en el procés hagi estat rellevant per a la condemna. Les costes corresponents a l'actor civil només s'inclouran si s'haguessin acollit totalment les seves pretensions.

Article 142 Taxació

La taxació de les costes s'efectuarà conforme estableix la Llei d'enjudiciament Civil.

TÍTOL VI.- LA MEDIACIÓ PENAL

Article 143.- Contingut de la mediació penal

S'entén per mediació penal, als efectes que preveu aquest títol, al procediment de solució del conflicte entre l'encausat i la víctima lliure i voluntàriament assumit per tots dos en el qual un tercer intervé per facilitar que arribin a un acord.

Article 144.- Mediació institucionalitzada o professional

1.- A la mediació penal realitzada en institucions de mediació o per professionals de la mediació són aplicables les normes establertes en els arts. 6.1, 6.3, 7, 8, 10.1, 10.3, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25 i 26 de la Llei 5/2012, de 6 de juliol, de mediació en assumptes civils i mercantils.

2.- La voluntat de sotmetre el conflicte amb la víctima a mediació per l'infractor es comunicarà a la víctima pel Ministeri Fiscal, quan no ho consideri inadequat en raó a la naturalesa del fet. La comunicació s'ha de fer directament o a través de l'Oficina d'Atenció a les Víctimes.

3.- La institució de mediació o el mediador comunicaran l'inici i la finalització del procediment de mediació, amb el seu resultat, al Ministeri Fiscal.

4.- El mediador es troba sotmès a secret professional i no podrà declarar sobre els fets dels quals tingui coneixement en ocasió de la seva intervenció en el procediment.

5.- La mediació penal serà sempre gratuïta.

Article 145.- Suspensió de les diligències d'investigació

Quan el Ministeri Fiscal tingui coneixement de l'existència d'un procediment de mediació penal podrà suspendre les diligències d'investigació mitjançant decret si ho considera oportú.

Article 146.- Efectes de la mediació

Ni el Ministeri Fiscal ni els tribunals oferiran avantatges a l'encausat pel fet de sotmetre a un procediment de mediació, sense perjudici dels efectes processals o materials que puguin derivar-se d'acord amb la Llei de l'acord amb la víctima si es arriba.

LLIBRE III MESURES CAUTELARS

TÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 147 Principi de legalitat

Les mesures cautelars, dirigides a l'assegurament de les responsabilitats penals, civils i processals, només podrà efectuar-se de conformitat amb el que preveu la Llei.

Article 148.- Pressupostos i caràcters

1.- Les mesures cautelars només poden ser acordades quan concorrin aparença de bon dret en la petició del sol·licitant i perill de ineffectivitat de la sentència que pugui dictar-se pel retard. També poden ser assegurades la compareixença del encausat durant la substanciació de la causa, els instruments i efectes del delictes i la conservació i puresa de les fonts de prova. L'aparença de bon dret de les mesures d'assegurament dels pronunciaments penals es derivarà de la consistència dels indicis contra el encausat i, si escau, del fonament jurídic del nexa entre la imputació i la conseqüència l'assegurament es demana.

2.- Les mesures cautelars són instrumentals de la tutela judicial esperada i provisionals. El seu manteniment queda condicionat a la subsistència dels pressupostos que les justifiquen en les concretes circumstàncies del cas i de la persona afectada per la mesura.

3.- Els terminis màxims establerts en aquest Codi seran estrictament observats per els tribunals.

Article 149.- Principi de proporcionalitat

En l'adopció i manteniment de les mesures cautelars s'han d'aplicar tots els pressupostos i requisits del principi de proporcionalitat establerts per l'article 12 d'aquest Codi.

Article 150.- Jurisdiccionalidad

1.- Les mesures cautelars seran adoptades pel Tribunal competent, en la peça separada sobre situació personal o cautela patrimonial que correspongui, d'acord amb el procediment legalment establert.

2.- El Ministeri Fiscal i la policia judicial poden assegurar els instruments i efectes del delictes i les peces de convicció en els casos i de la forma establerta en la Llei.

TÍTOL II.- MESURES CAUTELARS PERSONALS

CAPÍTOL I.- PRESÓ PREVENTIVA

Article 151 Excepcionalitat

El tribunal competent per al coneixement de la causa d'ordenar la presó preventiva, a instància del fiscal o d'alguna de les acusacions, quan concorrin els requisits previstos en aquest Codi i la seva finalitat no el toques amb altres mesures menys oneroses per a la llibertat personal de l'encausat.

Article 152 Gravetat del fet

1.- Només és procedent la presó preventiva quan el fet objecte del procés present caràcters d'un delictes castigat amb pena de presó no inferior a dos anys en el seu límit màxim, atenent al grau d'execució i a la modalitat de participació del encausat.

2.- Quan l'encausat té antecedents penals per delictes dolós o hagi indicis de la seva vinculació amb un grup o organització criminal, es podrà acordar la presó preventiva quan el límit màxim no fos inferior a l'any de privació de llibertat.

3.- Per a la determinació dels límits previstos en els apartats anteriors se al que disposa el Codi Penal en les regles especials per a l'aplicació de les penes.

Article 153 Indicis força de culpabilitat

Només s'ha d'acordar la presó preventiva quan hi hagi indicis suficients que fonamentin sòlidament la sospita de responsabilitat penal de l'encausat pels fets objecte del procés.

Article 154 Necessitat de la mesura

1. - La presó provisional només es pot acordar amb els següents fins:

- a) impedir el perill de fuga de l'encausat;
- b) evitar el risc de desaparició o inutilització de fonts de prova rellevants per a la causa; o
- c) neutralitzar la fundada perillositat de comissió de delictes en el futur.

2.- El perill de fuga es verificarà considerant la gravetat de la pena imposable, la conducta de l'encausat després de la comissió del fet objecte del procés, l'existència de antecedents penals, la possible pertinença a un grup o organització criminal, el arrelament del subjecte en atenció a l'existència de domicili conegut al país i a la seva situació familiar, laboral i econòmica, i la proximitat de la celebració del judici oral. Serviran com a elements per inferir el risc de fuga de l'encausat que hagi desatès citacions de compareixença cursades i rebudes durant el procés o trencat mesures cautelars personals relatives a l'assegurament de la seva persona a la causa.

3.- Per verificar el perill de destrucció o enfosquiment de la prova es considerarà la utilitat de la mesura des de la perspectiva de l'oportunitat i possibilitat, directament o indirecta, de manipulació de les fonts de prova o de confabulació amb altres encausats o amb testimonis. El

legítim exercici del dret de defensa o la manca de col·laboració de l'encausat en la investigació no podrà en cap cas servir com a fonament de la presó preventiva ni de cap altra mesura restrictiva de drets.

4.- La perillositat de comissió de futurs fets delictius per l'encausat, de manera particular si afecta la mateixa víctima, es constatarà sospesant conjuntament les circumstàncies del fet, la gravetat del delictes objecte del procés, els antecedents penals i policials i altres circumstàncies personals de l'encausat.

Article 155 Límit temporal

1.- La presó preventiva durarà el temps imprescindible per assolir la finalitat que l'hagi motivat i no podrà excedir d'un any si la pena aplicable no supera els dos anys de presó o de dos anys si és superior. Quan s'hagués acordat en virtut del que disposa l'apartat tercer de l'article anterior, la seva durada màxima serà de tres mesos.

2.- En cap cas la presó preventiva pot superar la meitat del límit màxim de la pena que es pogués imposar a l'encausat, considerant el tipus delictiu aplicable, la seva grau d'execució, la naturalesa de la participació de l'encausat, les possibles circumstàncies modificatives de la responsabilitat penal i la concurrència de fets delictius.

3.- Per al còmput d'aquests terminis no es prendran en consideració les dilacions derivades de l'actuació de mala fe o abusiva de l'encausat o de la seva defensa.

Article 156.- Pròrroga del termini

1.- Podran prorrogar-se el termini d'un any i de dos anys establert en l'article anterior, fins a un any més quan, mantenint-se els requisits legals per a la seva persistència, es prevegi que la causa no es pot jutjar amb anterioritat a la seva venciment. Excepcionalment, quan concorrin els requisits i la circumstància prevista pel paràgraf anterior, la durada total de la presó provisional podrà arribar a quatre anys de presó si la causa se segueix per delictes contra la vida, o per delictes comès en el si de una organització criminal o per delictes de terrorisme.

2.- En els supòsits d'haver-se dictat sentència que estigués pendent d'assolir ferma, el límit màxim de la pròrroga serà la meitat de l'extensió temporal de la pena privativa de llibertat imposada.

3.- Es pot acordar de nou la presó preventiva de l'encausat que Devinière a llibertat per compliment del límit màxim de la anteriorment acordada, si injustificadament deixés de comparèixer a qualsevol crida processal, intentés limitar la llibertat d'altres encausats, testimonis o perits, o atemptar de nou contra la víctima. Si en aquesta situació de llibertat realitzés noves accions delictives contra altres persones, es tindrà en compte la seva perillositat a l'efecte d'acordar la presó preventiva en el nou procediment.

Article 157 Règim de compliment

1.- La presó preventiva s'ha de complir en un centre penitenciari de conformitat amb el que disposa en la Llei.

2. Les comunicacions entre l'encausat a la presó preventiva i el seu advocat defensor no podran ser intervingudes, excepte en els supòsits de terrorisme, mitjançant indicis fundats de participació del lletrat en l'activitat delictiva i amb expressa autorització judicial.

Article 158.- Presó atenuada

1.- L'ingrés en establiment penitenciari podrà ser substituït per la presó atenuada quan no es pugui atendre degudament en cap centre penitenciari al encausat, per incórrer en alguna de les següents circumstàncies: estar greument malalt, tenir més de setanta anys, necessitar sotmetre a un tractament curatiu o de rehabilitació, o existir risc per a la seva seguretat.

2.- La presó atenuada es podrà complir en el propi domicili de l'encausat o en un altre lloc, amb consentiment si s'escau, del habitant, així com en un centre mèdic, psiquiàtric, de deshabitació o d'educació especial, atenent al motiu de la atenuació.

3.- El règim atenuat no podrà superar els terminis previstos per a la presó preventiva ordinària, i es mantindrà mentre romangui la causa que la va motivar, acordant-se per el Tribunal l'ingrés a la presó si s'extingís aquesta causa.

4.- En l'acte que acordi la presó atenuada es determinaran les concretes prohibicions, permisos i mesures de seguretat adequades per al seu compliment, fent compatible la finalitat cautelar de la mesura amb la causa que hagi motivat l'atenuació de la presó.

CAPÍTOL II.- INTERNAMENT EN CENTRE PSIQUIÀTRIC

Article 159 Pressupostos

1.- Quan concorrin en una persona indicis fundats de la comissió d'un delictes, a causa d'una greu anomalia o alteració psíquica, pot acordar pel Tribunal, a instància de part, el seu internament en un centre psiquiàtric, quan d'una valoració exhaustiva de la seva anomalia o

alteració i de l'acció que se li imputa, es conclouï que hi ha un reg rellevant de comissió de nous delictes com a conseqüència de la seva patologia.

2.- Aquesta mesura només pot acordar quan resulti proporcionada a la gravetat del delictes comès i d'aquells que es prevegi que pogués arribar a cometre, i la perillositat del subjecte no pogués ser compensada de manera suficient mitjançant la adopció d'una altra mesura menys costosa.

Article 160.- Durada de la mesura

1.- L'internament en un centre psiquiàtric tindrà una durada màxima de sis mesos.

2.- La mesura es pot prorrogar per sis mesos més quan es mantinguin els requisits legals que justifiquen l'internament i es prevegi la impossibilitat de celebració de l'acte del judici oral amb anterioritat al seu venciment.

3. En el supòsit d'haver-se dictat sentència en la qual hagi estat imposada una mesura d'internament en un centre psiquiàtric, la mesura pot ser mantinguda durant la resolució del recurs.

En aquest cas, el Tribunal podrà, en qualsevol moment, d'ofici oa instància de part, verificar si es mantenen les circumstàncies que van fer necessària la seva imposició. Si es haguessin superat els límits de durada de la mesura que estableixen els apartats anteriors, aquesta comprovació s'ha de portar a terme amb una periodicitat almenys trimestral.

CAPÍTOL III.- DETENCIÓ

SECCIÓ 1ª.- SUPÒSITS, CLASSES I TERMINIS de la detenció

Article 161 Excepcionalitat i legalitat

1.- La persona encausada haurà serà citada immediatament pel fiscal, només per ser escoltada, llevat que per necessitats de la investigació s'acordi dilatar aquest tràmit o procedeixi la seva detenció.

2.- Cap persona podrà ser detinguda sinó en els casos i en la forma previstos per la Llei.

Article 162.- Supòsits de detenció i manera de practicar

1.- Procedeix la detenció:

1r. L'encausat que es trobi en algun dels supòsits que autoritzen la presó preventiva.

2n. Del que sigui sorprès en delictes flagrant.

3r. De la persona sobre la qual recaigui una ordre nacional o internacional de detenció.

4t. Del que es trobi en situació de trencament de la pena de presó.

5è. De la persona que no hagi ingressat voluntàriament a la presó en el termini assenyalat en execució de sentència o complert el termini d'un permís penitenciari.

2.- La detenció s'ha de practicar en la forma que menys perjudiqui el detingut en el seu persona, honor i patrimoni. S'evitarà en el possible la seva pràctica amb publicitat i la exposició del ja detingut en llocs públics o davant els mitjans de comunicació.

Article 163 Detenció per particular

1.- Qualsevol persona pot detenir a qui es trobi en els supòsits dels números 2n, 3r i 4t de l'apartat 1 de l'article anterior.

2.- Practicada la detenció de sol·licitar immediatament la intervenció de la Policia, limitant la seva actuació a evitar la fuga i assegurar la integritat física del detingut.

Article 164.- Detenció policial, terminis i pròrrogues

1.- La Policia haurà de detenir a les persones que es trobin en qualsevol dels supòsits de l'article 162 d'aquest Codi.

2.- La detenció durarà el temps imprescindible per assolir la finalitat del supòsit legal de què es tracti, cessant immediatament la privació de llibertat si desaparegués la causa que la motiva. En el termini màxim de quatre hores la detenció es comunicarà al Ministeri Fiscal, el qual en el temps imprescindible dins de les vint hores següents dictés decret en el qual acordarà la llibertat del detingut o la seva posada a disposició judicial. Si dictés decret de detenció, la posada a disposició judicial ha de produir dins el termini màxim de setanta-dues hores des que s'hagués practicat la detenció policial.

3.- La detenció per identificació d'una persona no es podrà superar el termini màxim de sis hores.

4.- Si la policia hagi de practicar diligències urgents d'investigació i per l'especial dificultat del cas és insuficient el termini de vint-mitjançant ofici motivat se sol·licitarà al fiscal una pròrroga de quatre hores del temps de detenció. En els supòsits d'organització criminal la pròrroga podrà ser de fins quaranta-vuit hores.

Article 165 Detenció ordenada pel fiscal i els seus terminis

1.- El fiscal ha d'ordenar per decret la detenció en qualsevol dels supòsits a què es referència l'article 162.

2.- La Policia Judicial es limitarà a complir estrictament l'ordre de detenció, posant de manera immediata el detingut a disposició del fiscal, si no haguessin rebut instruccions de compliment de diligències prèvies a aquesta posada a disposició.

3.- En el termini màxim de setanta-dues hores el fiscal posarà al detingut en llibertat o a disposició judicial sol·licitant la presó preventiva o la llibertat condicionada a la prestació de fiança o una altra condició.

4.- Quan la detenció es produeixi en un vaixell que per la seva situació impedeixi la posada a disposició judicial física del detingut dins el termini de setanta-dues hores, la detenció es comunicarà immediatament al Ministeri Fiscal, el qual en el temps imprescindible, dins de les vint hores següents, d'acordar la llibertat o hi haurà d'obtenir autorització del Tribunal de Garanties per al manteniment de la privació de llibertat fins que el detingut pugui ser portat davant del Tribunal.

Article 166 Detenció judicial i els seus terminis

1.- D'ofici o a instància de part el tribunal pot ordenar la detenció en els supòsits previstos en els números 4t i 5è de l'article 162 d'aquest Codi i quan resulti imprescindible per assegurar la presència en una compareixença o en l'acte del judici oral de l'encausat, d'un testimoni o d'un pèrit que injustificadament no s'hagi presentat practicada en forma la citació.

2.- La Policia judicial ha de posar a disposició del tribunal el detingut en la data i hora indicada, si consta en l'ordre de detenció, o en el termini de vint hores. La autoritat judicial ha de decidir la situació personal del detingut en el termini màxim de setanta-dues hores des de la pràctica de la detenció.

SECCIÓ 2ª.- DRETS DEL DETINGUT I RÈGIM DE LA DETENCIÓ

Article 167 Drets del detingut

1.- Són drets del detingut:

1r. Ser informat de manera entenedora, en una llengua que entengui, de manera immediata per l'autoritat o els seus agents, dels fets que se li atribueixen i del delictes o delictes en què es subsumeixen, de les raons que motiven la seva privació de llibertat, el temps que com a màxim pot trobar-se privat de llibertat abans de ser portat davant l'autoritat judicial i dels altres drets que l'assisteixen.

2n. Guardar silenci, no declarar o no contestar alguna o algunes de les preguntes que se li formulin.

3r. No declarar contra si mateix i no confessar-se culpable.

4t. Designar advocat i sol·licitar la seva presència perquè l'assisteixi en la preparació i desenvolupament de les seves interrogatoris, i intervingui en tot reconeixement que sigui objecte a efectes d'identificació, amb l'advertiment que es procedirà al nomenament d'un advocat d'ofici si no el designa.

5è. Dret a rebre assistència jurídica gratuïta i condicions per obtenir-la.

6è. Dret al coneixement de les actuacions mitjançant petició realitzada al fiscal, llevat que es declari el secret.

7è. Que es posi en coneixement del familiar o persona que desitgi el fet de la detenció i el lloc de custòdia en què es trobi en cada moment.

8è. Ser assistit gratuïtament per un intèrpret, quan no compregui o parli el castellà ni la llengua cooficial que es pugui utilitzar, tingui limitacions auditives o d'expressió oral.

9è. Ser reconegut pel metge forense o pel seu substitut legal ia l'atenció mèdica urgent.

2.- També al fet que es procedeixi de la manera que s'indica en cada un dels casos especials següents:

1r. Si el detingut és estranger, es comunicarà al cònsol del seu país el fet de la seva detenció i el lloc de custòdia.

2n. Si es tracta d'un menor, serà posat a disposició de la Fiscalia de menors i es comunicarà el fet i el lloc de custòdia a qui exerceixin la pàtria potestat, la tutela o la guarda de fet del mateix, tan aviat es tingui constància de la minoria d'edat.

3r. Si el detingut tingués la seva capacitat d'obrar limitada judicialment, la informació que preveu el número 5è de l'apartat anterior es comunicarà als qui exerceixin la tutela o guarda de fet del mateix, donant compte al Ministeri Fiscal siguin o no trobats.

3.- La informació dels drets establerts en aquest article es proporcionarà a detingut oralment o per llenguatge gestual si pateix sordesa i per escrit, en termes senzills i accessibles, en una llengua que compregui. El detingut podrà llegir i conservar en el seu poder la informació de drets durant tot el temps que duri la privació de llibertat. La informació de drets de contenir, així mateix, informació bàsica relativa a les possibilitats legals d'impugnació de la legalitat de la detenció i obtenció de la llibertat.

Article 168.- Assistència d'advocat

1.- El detingut ha de designar lliurement advocat i si no ho fa serà assistit per un Advocat d'ofici. Cap autoritat o agent li efectuarà recomanació sobre l'Advocat a designar més enllà d'informar del seu dret. L'autoritat que tingui sota la seva custòdia al detingut al més aviat ha de comunicar al Col·legi d'Advocats el nom de l'advocat designat pel detingut per assistir, per a la seva localització i transmissió de l'encàrrec professional o transmetrà la petició de nomenament d'un advocat d'ofici. Si el detingut no ha designat advocat o l'elegit refusi l'encàrrec o no el troben, el Col·legi d'Advocats procedirà immediatament al nomenament d'un Advocat del torn d'ofici. L'advocat designat ha d'acudir al centre de detenció amb la màxima urgència, sempre dins el termini màxim de tres hores des de la recepció de l'encàrrec. Si en aquest termini no comparegués el Col·legi d'Advocats de designar un nou advocat del torn de ofici que haurà de compareixer al més aviat i sempre dins el termini indicat, sense perjudici de l'exacció de la responsabilitat disciplinària en què hagi pogut incórrer el incomparecinte.

2. En la prestació del servei d'assistència lletrada l'Advocat:

a) Es entrevistarà reservadament amb el detingut per prestar assessorament amb anterioritat i en finalitzar la diligència per la qual hagi estat requerit.

b) Sol·licitarà, si no s'hagués fet, la informació al detingut dels seus drets i la pràctica del reconeixement mèdic si l'advocat ho estimés convenient.

c) Un cop finalitzada la diligència, pot interrogar el detingut sobre els punts que entengui rellevants en relació amb el contingut de la mateixa i podrà sol·licitar que es consignin en l'acta de qualsevol incidència que hagi esdevingut.

d) Informarà al detingut de les conseqüències de la prestació o denegació de consentiment a la pràctica de diligències que se li sol·licitin.

SECCIÓ 3a PROCEDIMENT DE L' HABEAS CORPUS

Article 169.- Naturalesa i supòsits

1.- El procediment del *habeas corpus* té per objecte de posar immediatament a disposició de l'autoritat judicial competent de qualsevol persona que es consideri il·legalment detinguda.

2. A l'efecte d'aquest procediment es consideraran persones il·legalment detingudes les que es trobin en algun dels següents supòsits:

1r. Que ho siguin per una autoritat o els seus agents, funcionari públic o particular, sense concórrer els supòsits legals o incomplint la formalitats i requisits exigits per les lleis.

2n. Que estiguin il·lícitament internades en qualsevol establiment o lloc.

3r. Que la detenció superés els terminis assenyalats per la Llei, sense haver estat posades en llibertat o a disposició del fiscal o el tribunal competent o del més pròxim al lloc de la detenció.

4t. Que estant privat de llibertat no els siguin respectats els drets que la Constitució i les lleis processals garanteixen a tota persona.

Article 170 tribunal competent

1.- És competent per conèixer la sol·licitud d' *Habeas Corpus* el Tribunal de Garanties del lloc en què es trobi la persona privada de llibertat. Si no constarà tal circumstància, el del lloc en el qual s'hagués produït la detenció o, subsidiàriament, del lloc en el qual s'hagin tingut les últimes notícies sobre el parador del detingut.

2.- Si la detenció es deriva de l'aplicació de la Llei orgànica reguladora dels supòsits previstos en l'article 55.2 de la Constitució, és competent el Tribunal de Garanties de l'Audiència Nacional.

3.- En l'àmbit de la jurisdicció militar és competent el jutge togat militar de Instrucció constituït a la capçalera de la circumscripció jurisprudencial en què es va efectuar la detenció.

Article 171.- Legitimació activa

1.- Podran instar el procediment d' *Habeas Corpus*:

1r. El privat de llibertat, el seu cònjuge o persona unida per anàloga relació de afectivitat, descendents, ascendents, germans i els representants legals dels menors i incapacitats.

2n. El Ministeri Fiscal.

3r. El Defensor del Poble.

4t. L'Advocat.

2.- El d'iniciar d'ofici el tribunal competent que tingui notícia de la detenció il·legal.

Article 172 Procediment i resolucions

1.- Excepte en els supòsits d'incoació d'ofici, el procediment s'iniciarà mitjançant escrit o compareixença sense que sigui necessària la intervenció d'un advocat ni de Procurador, fent constar les següents circumstàncies:

1a. Nom i dades personals del sol·licitant i de la persona per a la qual se sol·licita el empara judicial.

2a. El lloc en què es trobi privat de llibertat.

3a. L'autoritat o persona sota la custòdia es trobi, si són coneguts.

4a. Altres circumstàncies que poguessin ser resultants.

5a. El motiu concret pel qual se sol·liciti el *Habeas Corpus*.

2.- L'autoritat governativa, agent d'aquesta o funcionari públic, estaran obligats a posar immediatament en coneixement del tribunal competent la sol·licitud de *Habeas Corpus*. Si incompleixin aquesta obligació seran advertits pel Tribunal los per al seu compliment, sense perjudici de les responsabilitats penals i disciplinàries en què puguin incórrer.

3.- El tribunal ha d'examinar la concurrència dels requisits per a la seva tramitació, incoant immediatament el procediment o denegant la sol·licitud mitjançant interlocutòria, sense necessitat de sentir en aquest últim cas al privat de llibertat. La resolució es notificarà a interessat o al sol·licitant i al Ministeri Fiscal. Contra la interlocutòria denegatòria només podrà interposar recurs d'apel·lació.

4.- En l'acte d'incoació el jutge ha d'ordenar al responsable de la seva detenció o del lloc en el qual es trobi, la immediata posada a la seva disposició del detingut sense demora ni pretext, constituint-se en cas contrari en el lloc en què es trobi.

5.- El tribunal ha d'escoltar la persona privada de llibertat o al seu representant legal, al seu Advocat si en té, al fiscal, a qui va ordenar i va practicar la detenció, ia la persona o representant de la institució en què es trobi detingut, posant de manifest els fonaments de la sol·licitud de llibertat.

6.- Es podran aportar i practicar en l'acte proves a instància de qualsevol de les parts, per en el termini màxim de vint hores, des de la posada a disposició judicial, el tribunal ha de dictar interlocutòria adoptant alguna de les següents resolucions:

1ª.- La posada en llibertat del detingut, si no té fonament legal la permanència de la detenció.

2ª.- La seva permanència privat de llibertat, en el mateix o en un altre establiment i amb la mateixa o diferent custòdia.

3ª.- La seva immediata posada a disposició judicial, en haver transcorregut el termini de detenció policial.

Article 173.- Costes i deducció de testimoni

1.- Les costes es declararan d'ofici, llevat que el tribunal consideri raonable imposar el seu pagament al sol·licitant.

2.- El Tribunal remetrà testimoni al fiscal, qui ha d'incoar el corresponent procediment:

1º.- De qui hagin ordenat o practicat la detenció i mantingut sota custòdia la persona privada de llibertat, per detenció il·legal o un altre delictes.

2n.- De sol·licitant del *Habeas Corpus* o de l'suposadament detingut il·legalment, persimulació de delictes o denúncia falsa.

CAPÍTOL IV.- INCOMUNICACIÓ DE DETINGUTS I PRESOS

Article 174.- Supòsits d'incomunicació

1.- La incomunicació dels detinguts o presos preventius només podrà acordar-se per algun dels següents motius:

1r. Per evitar un perill concret d'ocultació, alteració, pèrdua o destrucció de alguna font de prova rellevant per a l'enjudiciament dels fets, malgrat la seva privació de llibertat. Per avaluar l'existència del risc es considerarà la capacitat de la persona per accedir a través de tercers a les fonts de prova o per influir eficaçment sobre altres potencials o actuals encausats, testimonis o perits.

2n. Per evitar el perill concret que l'encausat privat de llibertat pugui continuar la seva activitat delictiva, mitjançant la comunicació amb col·laboradors a llibertat.

2.- No podrà autoritzar-se la incomunicació de qui es trobi en presó preventiva quan els fets imputats constitueixin un delictes castigat amb una pena inferior a un any de presó.

Article 175.- Durada i possible reiteració

1.- La incomunicació durarà el temps estrictament necessari per a la pràctica urgent de les diligències necessàries per evitar els riscos previstos en l'apartat primer del article anterior, sense superar el termini màxim de cinc dies.

2.- Excepcionalment es podrà prorrogar la incomunicació fins a cinc dies, si es justifica la subsistència dels motius que la van provocar.

3. Si amb posterioritat a la primera incomunicació ia la seva possible pròrroga sobrevenen nous riscos d'entitat suficient per acordar una nova incomunicació, es podrà autoritzar per un termini improrrogable de tres dies i sense possibilitat de reiteracions en el mateix procediment.

Article 176 Règim de la incomunicació

1.- La incomunicació del detingut o pres comprendrà la suspensió de tots o algun dels següents drets:

- a) Ser assistit per un advocat de la seva confiança, designándosele un d'ofici.
- b) Tenir amb l'advocat que l'assisteixi entrevistes reservades.
- c) La comunicació del fet i del lloc de la detenció o presó a cap persona.
- d) Comunicació amb altres persones.

2.- El temps que duri la incomunicació el detingut serà assistit cada vuit hores per el metge forense o per un altre metge del sistema públic de salut, llevat que requereixi cures mèdiques més freqüents.

3.- La permanència del incomunicat en dependències policials s'ha de registrar suport apte per a la seva reproducció en so i imatge, que estarà a disposició del Ministeri Fiscal i Tribunal de Garanties.

4.- El tribunal ha d'ordenar l'eliminació de les gravacions quan ja no resulti necessària la seva conservació, en haver dictat sentència o acte de sobreseïment ferm.

Article 177.- Procediment i recurs

1.- La incomunicació del detingut o pres haurà de ser autoritzada o denegada pel Tribunal de Garanties, mitjançant interlocutòria que ha de ser dictada en el termini de i-quatre hores des que l'acordi el Ministeri Fiscal amb simultània sol·licitud motivada d'autorització.

2.- L'encausat quedarà incomunicat en el moment d'acordar aquesta mesura el Ministeri Fiscal mitjançant decret que no és susceptible d'impugnació, d'ofici o a instància de la Policia.

3.- La Policia podrà mantenir incomunicat al detingut des que es produeixi una detenció per la seva pròpia iniciativa, si considera que esdevé imprescindible, fins que pugui comunicar-se amb el fiscal, durant el termini màxim de tres hores.

4.- L'encausat personalment o la seva defensa poden sol·licitar la revocació de la incomunicació en qualsevol moment, petició que el Tribunal de Garanties ha de resoldre en un màxim de quaranta-vuit hores.

CAPÍTOL V.- detenció i PRESÓ PREVENTIVA PROCEDIMENTS D'EXTRADICIÓ I ANÀLEGS

Article 178.- Disposició general

1.- La detenció i presó preventiva practicades en procediments d'extradició o en compliment d'una ordre de detenció i lliurament europea, es regiran per les específiques disposicions previstes en la Constitució, en els tractats i convenis internacionals, la normativa de la Unió Europea i en les lleis espanyoles que estableixen el seu règim jurídic.

2. Les disposicions d'aquest Codi i especialment les d'aquest títol, s'han d'aplicar amb caràcter subsidiari.

Article 179.- L'extradició activa

1.- L'extradició activa es regirà per les disposicions esmentades en l'apartat primer de l'article anterior, pel que preveu el present títol i, subsidiàriament, li són aplicables les previsions de la Llei reguladora de l'extradició passiva.

2. El Ministeri Fiscal demanarà al Tribunal de Garanties o al sentenciador que insti al Govern la sol·licitud de detenció i lliurament d'encausats o penats que es trobin en un altre país i s'hagi acordat la seva presó, sempre que l'extradició fos procedent en dret i no existís una altra modalitat de sol·licitud de lliurament.

3.- Contra la resolució acordant la sol·licitud d'extradició no es pot interposar cap recurs.

4.- El Tribunal de Garanties o al sentenciador, a través de l'òrgan de govern del Tribunal corresponent, ha de transmetre al Ministeri de Justícia la sol·licitud, que elevarà al Consell de Ministres per a la seva aprovació, excepte en els supòsits en què estigui acordat amb el país requerit que la petició d'extradició es cursi directament a les autoritats competents d'aquest país.

5.- Quan ho permeti la reciprocitat reconeguda en els tractats i convenis, el Estat espanyol pot nomenar al país requerit un defensor de la seva pretensió, coadjuvant del Ministeri Públic.

6.- Lliurat a Espanya l'encausat o penat, serà posat a disposició del tribunal que hagi sol·licitat l'extradició, posant-ho en coneixement del Ministeri Fiscal i altres acusacions, perquè en el termini de quaranta-vuit hores formulin les peticions i al·legacions pertinents sobre la seva situació personal i el curs del procés en el marc del qual hagi acordat el lliurament.

CAPÍTOL VI.- ALTRES MESURES CAUTELARS PERSONALS

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 180.- Excepcionalitat

- 1.- Tot encausat té dret a romandre en llibertat sense limitació de cap els seus drets personals.
2. Quan concorrin motius que ho justifiqui el tribunal, a instància del Ministeri Fiscal o d'una altra part acusadora, podrà adoptar mesures cautelars limitatives de la llibertat i d'altres drets personals de l'encausat, per assegurar la seva disponibilitat en el procés o per exigències justificades de protecció de les víctimes.
- 3.- Les mesures han de ser adequades i proporcionades en consideració dels riscos que es pretenguin evitar, de la gravetat del delictes, dels antecedents i circumstàncies personals de l'encausat, del temps transcorregut des de l'esdeveniment dels fets objecte de la causa i de la proximitat de l'acte del judici oral.
- 4.- Si aquestes restriccions fossin insuficients es pot acordar la presó preventiva, sempre que es compleixin les previsions legals que habiliten per a l'adopció de tal mesura excepcional.

Article 181 Catàleg de les mesures alternatives a la presó preventiva

1 - La llibertat es pot condicionar al compliment d'una o diverses de les següents mesures:

A) Relatives a la disponibilitat de l'encausat

- 1a. Prestació de garantia o caució.
- 2a. Obligació de portar mitjans telemàtics que permetin el seu seguiment permanent.
- 3a. Prohibició de sortida del territori nacional
- 4a. Prohibició de sortida del territori de la Unió Europea amb retenció del passaport.
- 5a. Presentació periòdica davant l'autoritat processal.
- 6a. Comunicació immediata a l'autoritat processal dels canvis de residència o domicili i del lloc o lloc de treball.
- 7a. Prohibició d'absentar-se del seu lloc de residència o d'un àmbit territorial determinat i, si és el cas, portar o facilitar la utilització de mitjans mecànics o de una altra classe que tinguin com a finalitat el control de compliment d'aquesta mesura.

B) Atinentes a la protecció de la víctima:

- 1a. Prohibició d'aproximació o comunicació amb la víctima, familiars o altres persones.
- 2a. Prohibició d'acudir a determinats territoris, llocs o establiments.
- 3a. Prohibició de residir en determinats llocs.
- 4a. Suspensió de la pàtria potestat, guarda i custòdia, tutela o administració de béns.

C) Dirigides a neutralitzar la perillositat de l'encausat:

- 1a. Inhabilitació per a l'exercici de determinades activitats que ocasionen o facilitin la comissió de fets delictius d'anàloga naturalesa als quals estan sent objecte de la causa, intervenint i suspent en el seu cas el permís de conducció, de tinença d'armes o qualsevol altre que l'autoritzi a realitzar la activitat per a la qual se l'inhabilita temporalment.
- 2a. Participació en programes d'educació o formació general, laboral, cultural, sexual o similars.
- 3a. Submissió a tractament mèdic o un control periòdic del mateix caràcter.
- 4a. Submissió a custòdia.

2.- La constitució de la caució o el compliment de la cautela haurà de complir en el termini que determini el Tribunal. Excepcionalment podrà acordar-se la presó, deixant-la sense efecte una vegada acreditat el compliment de la cautela.

SECCIÓ 2ª.- L'CAUCIÓ

Article 182.- Naturalesa i modalitats

- 1.- Quan no s'acordi la presó provisional de l'encausat, el Tribunal a instància de part pot condicionar la llibertat a la prestació d'una caució suficient.
- 2.- Així mateix, es pot acordar que la presó preventiva acordada pugui ser eludida mitjançant la seva prestació.
- 3.- La caució garantirà la compareixença de l'encausat quan el cridi a comparèixer en la causa.
- 4.- Per a la determinació de la procedència, modalitat i quantia de la caució es consideraran les següents circumstàncies:
 - 1a. La insuficiència d'altres mesures cautelars personals menys costoses.
 - 2a. La gravetat del delictes, el seu grau d'execució i la participació del encausat.
 - 3a. La capacitat econòmica de l'encausat.
- 5.- La caució es pot constituir-se en qualsevol de les formes establertes en l'article 529.3 de la Llei d'enjudiciament civil.

Article 183.- Incompliment dels deures del caucionado

- 1.- La incompareixença injustificada de l'encausat quan sigui cridat provocarà la realització de la caució, l'import s'adjudicarà a l'Estat.

2.- El fiscal pot instar a més al tribunal la presó preventiva de l'encausat, al temps que dicta l'ordre de detenció nacional i internacional, en el seu cas, llevat que sigui pertinent altra mesura menys costosa.

Article 184.- Cancel·lació

La caució es cancel·larà:

1r. Per mort de l'encausat, lliurant el seu import a garant o als seus hereus.

2n. En decretar el sobreseïment.

3r. Quan es dicti sentència absolutòria.

4t. Quan es produeixi l'ingrés a la presó.

5è. Quan ferma la sentència condemnatòria comparegui voluntàriament el condemnat per complir la condemna. En aquest cas cal aplicar el seu import a pagar les responsabilitats pecuniàries, si no estan cobertes per la corresponent caució i el garant fos el condemnat.

SECCIÓ 3a ALTRES MESURES PER ASSEGURAR LA PRESENCIA DEL ENCAUSAT

Article 185 Mitjans electrònics de localització

1.- El Tribunal, a instància de part, pot acordar la instal·lació i posada en funcionament d'un instrument telemàtic de localització, com a mesura cautelar alternativa a una altra més restrictiva de la seva llibertat inclosa la presó preventiva. Adoptada la mesura prevista pel paràgraf anterior, la persona investigada haurà de ser informada de l'obligació de permetre la instal·lació del dispositiu i mantenir-lo en funcionament i que l'incompliment d'aquestes obligacions pot donar lloc a una mesura més restrictiva de la seva llibertat.

2.- Les dades de localització que hagi de facilitar el sistema de control utilitzat per ordre del Tribunal seran registrats conservats a disposició del fiscal i del Tribunal.

Aquestes dades han de ser eliminats quan la seva conservació ja no sigui necessària i, en tot cas, quan el procés es resolgui de manera definitiva, llevat que hagués estat ordenada la conservació de les dades en un altre procediment.

3. En el supòsit que es registrés algun trencament de les limitacions espacials de moviments establertes, es adoptarà immediatament les mesures de protecció de la víctima que siguin necessàries i, si es tracta d'un trencament voluntari, s'aturarà l'encausat.

4.- A la peça separada de seguiment d'aquesta mesura només tindrà accés l'autoritat processal competent i serà destruïda un cop cancel·lada la mesura.

Article 186 Prohibició de sortida del territori nacional

1.- El Tribunal, a instància de part, pot acordar la prohibició de sortida del territori nacional de l'encausat, donant compte de la mateixa a la Policia Judicial i de fronteres.

2.- La mesura es complementarà amb la retirada del passaport i del document de identitat habilitant per viatjar a determinats països, així com amb la prohibició de que se li expedeixi un nou exemplar dels documents confiscats.

3.- Per a la seva identificació dins del territori nacional, se li farà entrega d'un testimoni del document original expressant la limitació de la llibertat de moviments del seu titular.

Article 187 Presentació obligatòria

1.- El Tribunal, a instància de part, podrà imposar a l'encausat l'obligació de comparèixer davant d'aquest, davant el fiscal o davant la policia.

2.- Per a la determinació del lloc, els dies i l'hora de presentació, s'ha de tenir en compte la residència, les circumstàncies familiars i l'activitat laboral de l'encausat.

3.- L'incompliment de la mesura pot provocar l'adopció de mesures més oneroses, inclosa la presó preventiva si es complissin els seus requisits legals.

Article 188 Comunicació de canvis de localització

1.- Tot encausat serà requerit i es comprometrà des de la primera compareixença a comunicar al fiscal els canvis de domicili que realitzi durant la tramitació de la causa.

2. També es pot imposar a l'encausat l'obligació de comunicar els canvis ocasionals de domicili i de lloc o lloc de treball, si és rellevant per a la causa.

3.- L'incompliment de la mesura pot provocar l'adopció de mesures més oneroses, inclosa la presó preventiva, si es complissin els seus requisits legals.

Article 189.- Prohibició d'absentar-se d'un àmbit territorial determinat

1.- Si la tramitació de la causa ho exigeix, el Tribunal a instància de part prohibirà a encausat absentar-se d'un àmbit territorial determinat més reduït que el territori nacional i més ampli que el seu lloc de residència.

2.- L'encausat podrà sol·licitar permisos ocasionals o periòdics per motius justificats de caràcter familiar, professional o sanitari.

3.- L'incompliment de la mesura pot provocar l'adopció de mesures més oneroses, inclosa la presó preventiva, si es complissin els seus requisits legals.

SECCIÓ 4ª.- MESURES PROTECTORES DE LA VÍCTIMA

Article 190.- Prohibició d'aproximació o comunicació

1.- Si hi ha indicis suficients de possibles atemptats de l'encausat contra la vida o integritat de les víctimes o altres persones amb les que estiguin íntimament vinculades, o contra el seu patrimoni, el tribunal, a instància de part, podrà adoptar alguna de les següents mesures en qualsevol fase del procediment:

1a. La prohibició d'acostar-se a la víctima o a altres persones determinades en la resolució, així com al seu domicili, lloc de treball o altres espais per elles freqüentats. Es considerarà per a la concreció d'aquesta prohibició el lloc del domicili del encausat i les ubicacions dels llocs vetats, als efectes de marcar amb precisió els límits espacials de la mesura. No es consideren trencaments de la mesura les trobades ocasionals en llocs diferents dels prohibits, ni els acostaments provocats pels protegits cautelarment.

2a. Prohibició de comunicació per qualsevol mitjà amb la víctima o amb altres persones.

2.- Si es trenca aquesta mesura, es podrà acordar la presó preventiva per evitar la reiteració delictiva.

Article 191 Prohibició d'entrada en locals i determinats llocs

1.- El Tribunal, a instància de part, podrà imposar a l'encausat la prohibició de entrada o trànsit en determinats llocs, per evitar trobades amb la víctima o amb altres persones en risc d'atemptats contra la seva vida, integritat personal o patrimoni.

2.- En acordar aquesta mesura es determinarà en el seu cas els àmbits temporals de la prohibició, concretant el calendari setmanal, mensual o anual, i els horaris de vigència de la prohibició.

3.- Serà d'aplicació l'apartat 2 de l'article anterior, si es trenca aquesta mesura.

Article 192.- Prohibició o obligació de residència

1.- El Tribunal, a instància de part, podrà imposar a l'encausat, en qualsevol estat del procediment, mesures restrictives de la seva llibertat de residència, obligant a canvi o impedit establir-la en determinats llocs.

2.- Per a l'adopció d'aquesta mitjana es tindrà especial consideració de les circumstàncies econòmiques, laborals i familiars de l'encausat.

3.- L'encausat podrà sol·licitar la modificació de la mesura si canviessin les circumstàncies indicades en l'apartat anterior.

4.- Si es trenca la mesura és aplicable el que preveu l'apartat segon del article 190.

Article 193 Suspensió de la pàtria potestat, guarda i custòdia, tutela, curatela o administració de béns

1.- El Tribunal, a instància de part, pot acordar la suspensió de les facultats derivades de la pàtria potestat, de la guarda i custòdia, de la tutela, curatela o de la administració dels béns dels quals és titular l'encausat, si el seu manteniment posés en perill la reiteració delictiva sobre la víctima o altres persones pròximes, i els fets fossin constitutius d'un delictes que preveïés com a pena la privació o suspensió d'aquestes facultats.

2.- El menor o discapacitat mantindrà els drets i facultats que els orresponguin.

3. Si els fets mostressin una situació de desemparament o aquest es derivés de la suspensió de les facultats objecte d'aquesta mesura, el Tribunal ho posarà en coneixement de l'organisme de l'Administració pública competent, d'ofici o a instància de part.

Article 194.- Ordre de protecció

1.- El Tribunal ha de dictar ordre de protecció de les víctimes de violència contra la dona, quan alguna de les persones que preveu l'article 173.2 del Codi Penal, resulti a situació objectiva de risc que hagi motivat l'adopció d'alguna de les mesures previstes en aquesta secció, i hi hagi indicis suficients que fonamentin la sospita la comissió pel denunciat o encausat d'un delictes o falta reiterada contra la seva vida, integritat física o moral, llibertat sexual o llibertat o seguretat.

2.- L'ordre es dictarà pel Tribunal, a instància de qualsevol de les persones previstes en l'apartat anterior o del Ministeri Fiscal. Si el tribunal que acorda la mesura no és competent, ha de remetre les actuacions a la qual sí ho era amb posterioritat a la seva adopció.

3.- Per a l'adopció de la mesura el tribunal, en el termini màxim de setanta-dues hores, convocarà la víctima, als altres necessitats de protecció, si és el cas, i al denunciat o encausat, assistit per un advocat. Celebrada la vista es dictarà resolució, que si fos positiva comprendrà les mesures cautelars contingudes en aquesta secció que corresponguin i les assistencials i de protecció social previstes en l'ordenament jurídic.

4.- L'autoritat i Administracions Públiques encarregades de dur a terme aquesta mesura, informaran al fiscal i al Tribunal dels obstacles o dificultats que trobin per complir la seva funció.

5.- L'estatut integral de protecció que suposa l'ordre té els continguts previstos en la Llei Orgànica 1/2004 de 28 de desembre de mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere.

6.- L'ordre de protecció ha de ser notificada a les parts, a la víctima i a les Administracions públiques competents, i s'inscriurà en el Registre Central per a la Protecció de les Víctimes de Violència Domèstica i de Gènere.

SECCIÓ 5a MESURES neutralitzadores DE LA PERILLOSITAT DEL ENCAUSAT

Article 195.- Inhabilitació per a exercir determinades activitats

1.- Quan hi hagi indicis suficients que fonamentin la sospita que l'encausat hagi comès algun delictes castigat amb la pena d'inhabilitació o suspensió de professió, ofici o funció pública, o de privació del dret a conduir o la tinença

o port d'armes, i hi hagi un perill concret de reiteració delictiva durant la tramitació de la causa, el tribunal, a instància de part, pot acordar la mesura cautelar d'inhabilitació per a l'exercici de la corresponent professió, funció o dret, atenent les circumstàncies personals, familiars, econòmiques, professionals i laborals de l'encausat.

2.- Quan es tracti d'un funcionari o autoritat, es sospesaran les obligacions inherents al càrrec públic que exerceixi.

3.- La mesura s'ha de notificar en el seu cas a l'entitat o institució a la qual correspongui la seva control.

Article 196.- Obligació de participar en programes educatius o formatius

1.- El Tribunal a instància de part podrà imposar a encausat l'obligació de participar en programes educatius o formatius en funció de la naturalesa del delictes objecte de la causa, si s'estimés una mesura idònia per evitar la seva reiteració delictiva i iniciar la seva futura reinserció, si es dictés sentència condemnatòria.

2.- Si fos necessari se sol·licitarà informació a persones o institucions de l'àrea corresponent.

Article 197 Obligació de sotmetre a tractament o control mèdic

1.- Quan l'encausat pateixi alguna patologia psiquiàtrica que hagi motivat, en major o menor mesura, la realització dels fets objecte de la causa, el tribunal a instància de part obligar el encausat a sotmetre a tractament o control metges durant el temps que la seva patologia ho aconselli.

2.- S'ha de sol·licitar en el seu cas informe del metge forense o del professional o institució adequats.

Article 198.- Submissió a custòdia

1.- El Tribunal a instància de part podrà disposar que l'encausat en llibertat sigui posat sota la cura o vigilància d'una persona o institució que amb aquesta finalitat es designi i que accepti l'encàrrec de custòdia.

2.- L'exercici de la custòdia comprendrà l'obligació d'informar el Ministeri Fiscal sobre la situació del custodiat, amb una periodicitat, com a mínim, de caràcter mensual. La informació serà immediata de sostreure a la vigilància o control.

Article 199.- Mesures en els casos de delictes comesos a través de mitjans de comunicació. Supòsits i requisits

1.- Quan hi hagi indicis racionals que el delictes executat o en execució investigat s'ha comès a través de mitjans sonors o fotogràfics, o amb difusió per escrit, ràdio, televisió, cinematògraf o per mitjans electrònics o informàtics, o relacionats amb els mateixos, el tribunal a instància de part adoptar alguna o diverses de les següents mesures:

1a. Segrest de la publicació,

2a. Prohibició d'edició o difusió de la informació o programa instrument o efecte del delictes.

3a. Interrupció de la prestació d'un servei de què es tracti o la retirada de dades o continguts del mateix.

2.- Aquestes mesures s'adoptaran quan, complerts tots els requisits de les mesures cautelars personals, resultin indispensables per evitar la comissió o continuació de l'activitat delictiva, o per reintegrar a la víctima del delictes en el ple gaudi dels seus drets.

3.- Quan la mesura que preveu el número 3a de l'apartat primer es refereixi a un servei de la societat de la informació, el tribunal, a instància de part, podrà ordenar als prestadors de servei que suspenguin la provisió del mateix en la mesura necessària per evitar la situació il·lícita.

4.- Quan l'adopció de les mesures a què es refereix aquest precepte afecti la prestació de serveis de la societat de la informació provinents de prestadors establerts en un altre Estat

s'estarà al que disposa el Dret de la Unió Europea i en els tractats i convenis internacionals sobre de cooperació jurídica internacional.

CAPÍTOL VII.- MESURES CAUTELARS PERSONALS APLICABLES A LES PERSONES JURÍDIQUES I ALTRES ENTITATS

Article 200.- Mesures aplicables a les persones jurídiques

1.- El fiscal i les acusacions poden instar al tribunal que acordi la imposició de mesures cautelars a les persones jurídiques encausades, amb estricta compliment dels requisits de legalitat, jurisdiccionalitat, idoneïtat, necessitat, proporcionalitat i provisionalitat i seguint el que disposen els articles subsegüents.

2.- El règim jurídic d'aquestes mesures és el que preveu aquesta Llei i, si s'escau el contingut en les corresponents disposicions de la Llei d'enjudiciament civil.

3. Les mesures cautelars penals aplicables a les persones jurídiques seran les següents:

a) Suspensió d'activitats

b) Clausura de locals i establiments

c) Inhabilitació per obtenir subvencions i ajudes públiques, i per al gaudi de beneficis i incentius fiscals o de la Seguretat Social.

d) Intervenció judicial.

e) Administració judicial.

Per a l'adopció de qualsevol d'aquestes mesures s'haurà de celebrar atorgar audiència les parts, per escrit per termini de cinc dies, o en compareixença.

4.- La durada de les mesures cautelars no podrà ser superior a la prevista per a la pena imposable que correspongui pel delictes o delictes indiciàriament comesos.

5.- El Tribunal tindrà en compte les previsions de l'article 66 bis del Codi Penal, a considerar la procedència i graduació de la mesura imposable a la persona jurídica.

6.- El que disposa aquest article és aplicable a les persones jurídiques o entitats que puguin resultar condemnades a alguna de les conseqüències accessòries de la pena preveu l'article 129 del Codi Penal.

CAPÍTOL VIII.- Disposicions comunes a les mesures cautelars PERSONALS

Article 201 Règim de recursos

1.- Les actuacions del Tribunal de Garanties o del Tribunal de Judici Unipersonal relatius a les mesures cautelars personals ser objecte de recurs en apel·lació.

2.- Quan en un procediment declarat secret el Tribunal acordi alguna mesura cautelar, en particular si de la presó preventiva es tracta, de fer constar en la resolució els elements factuais suficients per no generar indefensió en l'encausat. El Fiscal acompanyarà a la seva proposta de mesura cautelar còpia de les actuacions declarades secretes que afectin els fonaments de la mesura, còpia que es acompanyarà el recurs d'apel·lació si s'interposa. Aixecat el secret la defensa tindrà oportunitat de reiterar els recursos en el seu cas, si considerés que els nous elements revelats fonamentaran la improcedència de la mesura.

Article 202.- Procediment d'adopció i pròrroga de les mesures

1.- Per a l'adopció de la mesura de presó, amb o sense fiança, el Tribunal ha de citar compareixença a l'encausat assistit d'un advocat ia les altres parts personades per escoltar les seves al·legacions, abans d'adoptar o de confirmar la mesura ja adoptada per raons d'urgència inajornable. Quan la mesura cautelar hagi estat adoptada per raons d'urgència sense celebració de la compareixença, aquesta s'ha de fer en el termini de setanta-dues hores.

2.- La compareixença exigirà la citació de l'encausat i el seu defensor. L'absència de aquell no suspèn la celebració. Per a l'adopció de mesures diferents de la presó preventiva serà necessari donar audiència a la defensa, per escrit o mitjançant una compareixença.

3.- Si s'han proposat proves per a aquesta audiència, seran practicades en el torn d'al·legacions de la part proponent. Si es proposessin en aquest acte i requeriren 1 lapse de temps per a la seva obtenció, el tribunal ha de decidir si accepta la prova proposada i assenyalarà la data més pròxima possible per a la seva pràctica, decidint en l'acte si manté la mesura ja adoptada per raons d'urgència, acorda el pendent de adopció perquè la considera inajornable o l'ajorna fins a la celebració de la nova audiència.

4.- Adoptada, confirmada o prorrogada la mesura s'executarà immediatament.

Article 203 Comunicació de la mesura per al seu efectiu compliment

1.- Sense perjudici del que disposa cadascun dels articles d'aquest capítol respecte a la posada en coneixement de la mesura, el tribunal ha de comunicar l'acord del seu adopció a les persones o institucions competents per fer efectiu el seu compliment.

2.- El Tribunal informarà l'encausat de les conseqüències del trencament de la mesura cautelar imposada.

Article 204 Incompliment de les mesures

- 1.- L'incompliment injustificat de la mesura cautelar personal justificarà la imposició d'una més costosa, si és adequada per a les finalitats en què es va fundar la adopció de la trencada.
- 2.- En els supòsits en què concorri algun dels seus fins i es complissin els restants requisits legals, es podrà acordar la presó preventiva de l'encausat.

Article 205 Extinció de la mesura

- 1.- Les mesures cautelars s'extingeixen:
 - 1r. Per la desaparició dels pressupostos que van fonamentar la seva adopció.
 - 2n. Pel compliment del termini de durada, sense haver-se efectuat la pròrroga en és el cas.
 - 3r. Per l'arxiu, sobreseïment o sentència absolutòria.
 - 4t. Pel començament de l'execució de la sentència condemnatòria i sense perjudici dels abonaments i compensacions disposats en l'article següent.
2. En el supòsit de sobreseïment amb efecte de cosa jutjada o sentència absolutòria, podrà l'obresegut o absolut incoar el procediment de reclamació de indemnització davant el Ministeri de Justícia per error judicial o funcionament anormal i, d'haver patit presó preventiva, per inexistència objectiva o subjectiva del fet.

Article 206.- Abonament del temps de submissió a mesures cautelars personals

- 1.- El temps que l'encausat hagi estat sotmès a mesures cautelars personals que tinguin el mateix contingut que alguna de les penes finalment imposades, s'abonarà al temps de compliment. La presó preventiva seguirà el règim previst a l'article 58 del Codi penal.
- 2.- Si la pena imposada no tingués el mateix contingut que la mesura cautelar complerta durant el procés, en sentència o en execució s'ha d'efectuar una compensació equitativa entre les dues.

TÍTOL III MESURES CAUTELARS REALS

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

SECCIÓ 1ª.- FINALITAT, PROCEDIMENT I EXTINCIÓ

Article 207 Finalitat

- 1.- Les mesures cautelars reals tenen com a finalitat l'assegurament de les possibles responsabilitats de contingut patrimonial derivades del delicte de caràcter penal, civil i processal.
- 2.- Aquestes mesures són aplicables tant a les persones físiques com a les jurídiques que resultin encausades. També podran aplicar-se als tercers afectats definits en l'Article 74 d'aquest Codi.

Article 208 Pressupostos, competència, legitimació activa i passiva i recurs

- 1.- Des que resultin indicis racionals de la comissió d'un fet delictiu per persona determinada, que pugui donar lloc a l'existència de responsabilitats de caràcter patrimonial la exacció pugui frustrés, el tribunal pot adoptar mesures cautelars reals a proposta del fiscal, de l'acusació particular o l'actor civil.
- 2.- El Ministeri Fiscal i la Policia podran recollir i assegurar instruments, efectes del delicte i fonts de prova quan les circumstàncies exigeixi l'adopció urgent de la mesura per evitar la pèrdua dels objectes. Quan la mesura que preveu el paràgraf anterior constitueixi una limitació del dret de l'encausat o d'un tercer el fiscal ha de donar compte al tribunal competent sol·licitant autorització per al manteniment de la mesura, sobre la qual el Tribunal de Garanties resoldrà per interlocutòria susceptible de ser recorregut en apel·lació.
- 3.- Es notificaran les resolucions sobre mesures cautelars i assegurament al encausat i als tercers afectats per qualsevol de les mesures cautelars acordades, podent tots ells personar-se en el procediment per a instar la tutela dels seus drets.
- 4.- Les actuacions en les que s'acordin o deneguin mesures cautelars reals seran susceptibles de ser recorreguts en apel·lació quan es dictin per un tribunal Unipersonal.

Article 209.- Supletorietat de la Llei d'Enjudiciament Civil

- 1.- Són aplicables a les mesures cautelars reals les disposicions de la Llei de Enjudiciament Civil sobre mesures cautelars que no siguin contradictòries amb les disposicions d'aquest Codi.
2. Als efectes que preveu l'article 727.5º de la Llei d'enjudiciament civil, el Fiscal pot sol·licitar al tribunal l'anotació preventiva del decret d'obertura de les Diligències d'Investigació, sempre que concorrin els pressupostos legals.
- 3.- En cap cas es pot demanar fiança ni contracautela alguna al Ministeri Fiscal.

Article 210 Procediment d'adopció

- 1.- Totes les actuacions sobre mesures cautelars reals es tramitaran en les peces separades corresponents a l'encausat o tercers afectats.

2.- La sol·licitud de mesures cautelars reals s'ha de formular amb claredat i precisió, designant la mesura concreta que se sol·licita, justificant la concurrència dels pressupostos per a la seva adopció i detallant el seu contingut, particularment la quantitat en la qual s'estima suficient la garantia, si escau.

3.- Quan sigui necessari conèixer la situació patrimonial de l'encausat que no hi hagi complert totalment o parcialment la seva obligació de manifestar els seus béns podrà el fiscal cursar els manaments necessaris per a la seva inventari, o instar al tribunal les diligències necessàries per a la seva comprovació.

4.- El Tribunal podrà acordar la celebració d'audiència quan ho consideri necessària per a la correcta formació d'una convicció fundada, demanant en els altres casos per escrit i en el termini comú i improrrogable de cinc dies el parer de la resta parts, inclòs el fiscal quan no sigui el sol·licitant, perquè els participants contra la pretensió o perquè al·leguin dades i arguments que la fonamenten.

5.- El fiscal aportarà així mateix els actes de recerca que hagi reclamat qui insti la mesura, quan sigui una altra de les parts la promotora de la mateixa, llevat que les actuacions hagin estat declarades secretes.

Article 211 Cooperació internacional

Les sol·licituds remeses per tribunals estrangers sobre embargament preventiu o decomís de béns en procediments penals, quan els béns a embargar es trobin en territori espanyol, es regeixen pel que disposa el Dret de la Unió Europea i en els tractats i convenis internacionals sobre cooperació judicial penal en els quals Espanya sigui part.

Les mateixes normes són aplicables a les resolucions d'embargament preventiu i decomís de béns acordades per tribunals espanyols quan el bé es trobi en el territori d'un altre Estat.

Article 212.- Resolució

1.- La resolució que acordi l'adopció d'aquestes mesures cautelars de determinar amb precisió el contingut, abast i en el seu cas els límits econòmics i temporals, així com el règim a què ha d'estar sotmesa, pronunciant-se sobre la realització i utilització provisional dels béns i efectes intervinguts, d'acord amb el que preveu aquest Codi.

2.- Les mesures acordades s'han de substituir en les mesures acordades per altres menys costoses i perjudicials per a l'afectat, en qualsevol moment del procediment.

Article 213.- Extinció de les mesures

Les mesures cautelars reals s'extingeixen:

1r. Per la desaparició dels pressupostos que van fonamentar la seva adopció.

2n. Pel compliment del termini de durada, sense haver-se efectuat la pròrroga en és el cas.

3r. Per l'arxiu, sobreseïment o sentència absolutòria.

4t. Per la seva execució.

SECCIÓ 2ª.- CONTINGUT DE LES MESURES

Article 214.- Poder cautelar general del Tribunal

Per a l'assegurament de les possibles responsabilitats penals, civils i processals, es pot acordar les mesures de caràcter patrimonial aptes per assegurar l'eficàcia del pronunciament judicial esperat.

CAPÍTOL II.- Mesures per al ASSEGURAMENT DE LES RESPONSABILITATS PENALS

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 215 Àmbit d'aplicació i competència

1.- Les mesures cautelars reals, per a l'assegurament de les possibles responsabilitats penals, s'estenen a l'ocupació i conservació dels instruments i efectes del delictes. A més, les mateixes mesures poden ser adoptades també per a l'assegurament de les fonts de prova relatives als fets objecte del procediment.

2.- Les mesures cautelars s'adoptaran a instància de part pel Tribunal i les de assegurament per la Policia Judicial i el fiscal, d'acord amb el que disposa el Codi.

Article 216.- Contingut de les mesures

1.- Podran adoptar-se per a l'assegurament de la responsabilitat penal les següents mesures:

1a. Ocupació, retenció temporal i dipòsit d'instruments, efectes del delictes i d'altres fonts de prova.

2a. Constitució de fiança per al pagament de possibles penes de multa.

3a. Anotacions registrals.

4a. Prohibició de disposar.

5a. Embargament de béns o drets.

6a. Decomís provisional.

7a. Destrucció o realització anticipada dels efectes del delictes.

8a. Intervenció judicial.

9a. Administració judicial.

10a. Qualsevol altra de contingut patrimonial conduent a assegurar el pronunciament penal de les sentències.

2.- recauran aquestes mesures sobre els instruments i efectes del delictes, l'activitat empresarial que els generi, transformi, comercialitzi o emmagatzemi, o l'entitat titular de els mateixos. També ho podran ser objecte de les mateixes les fonts de prova de càrrec i de descàrrec.

3.- Es consideren instruments del delictes les armes, substàncies o elements que directament hagin causat el perill o la lesió a la víctima, i els que de manera indirecte hagin servit per a la seva preparació i elaboració.

4.- Per efectes del delictes s'entenen els béns danyats, sostrets, elaborats o posseïts sobre els quals hagi recaigut la conducta indiciàriament delictiva, com també els derivats de la seva posterior trànsit, incloses tots els guanys directes i indirectes. També podran recaure les mesures cautelars sobre altres béns susceptibles de decomís.

5.- Als efectes previstos per aquest capítol, es consideren fonts de prova dels objectes que suportin informació rellevant per a la determinació de l'existència dels fets objecte del procés, de la seva preparació, execució i posterior evolució, així com de la identificació de les persones participants en la seva comissió.

SECCIÓ 2ª.- OCUPACIÓ I RETENCIÓ TEMPORAL DE INSTRUMENTS I EFECTES DEL DELICTE I DE FONTS DE PROVA

Article 217.- Contingut de la mesura

La Policia Judicial, d'ofici oa instància del Ministeri Fiscal o del tribunal, ocuparà els instruments i efectes del delictes i les fonts de prova, posant-los a disposició del Ministeri Fiscal, que acordarà la mesura d'assegurament adequada o sol·licitarà la mesura cautelar que sigui procedent. Mentre es resolgui pel Tribunal sobre la mesura cautelar interessada els instruments, efectes i peces de convicció romandran retingudes provisionalment. Els instruments o efectes del delictes que no hagin de assegurar com a peces de convicció es retornaran al seu legítim posseïdor.

Article 218.- Delictes comesos amb vehicles de motor

1.- En cas de delictes flagrant, la Policia pot acordar la retenció immediata del permís de conducció, així com la intervenció o immobilització immediata del vehicle, comunicant immediatament al Ministeri Fiscal, que podrà deixar aquestes mesures sense efecte o instar del Tribunal l'adopció de la mesura cautelar adequada.

2. En la resta de supòsits el tribunal pot acordar, a instància de part, la intervenció immediata del vehicle i la retenció del permís de circulació del mateix, pel temps indispensable, quan sigui necessari practicar alguna investigació en aquell o per assegurar les responsabilitats pecuniàries, fins que no consti acreditada la solvència de l'encausat o del tercer responsable civil.

3. Les mesures anteriors, una vegada adoptades, comporten la retirada dels documents respectius i la seva comunicació als organismes administratius corresponents.

SECCIÓ 3ª.- CONSTITUCIÓ DE FIANÇA

Article 219.- Requeriment de constitució de fiança i quantia

1.- Quan es compleixin els requisits generals de la imposició de mesures cautelars reals i, a més, hi hagi suficient certesa de la qualificació penal dels fets pels que serà imposable una pena de multa, es podrà requerir a l'encausat per a la constitució de fiança en resolució dictada pel Tribunal a instància de part.

2.- La quantia de la fiança es fixarà mitjançant una estimació de la suma previsible, atesa la capacitat econòmica de l'encausat, en funció dels signes externs i de la durada legal de la pena o de la seva quantia, en el cas de les multes proporcionals. El import de la fiança podrà ser ampliat i reduït a petició de part en qualsevol moment del procés, atenent la variació dels elements indicis que motivar la seva quantificació.

Article 220.- Modalitats de fiança

1.- La fiança haurà de constituir-se en metàl·lic, ingressant en el compte del tribunal la quantitat assenyalada.

2. També s'admetrà la fiança hipotecària sobre béns immobles o de penyora sobre béns mobles inclosos accions i valors. En aquests casos, la quantia s'incrementarà en un terç sobre el valor de taxació o el preu de mercat mitjà de l'últim mes, i de produir-se durant la tramitació del procediment depreciacions superiors a aquest marge de seguretat, es requerirà de nou al fiador perquè incrementi la fiança fins a equilibrar la seva quantia, mitjançant aportació en

metàl·lic o de nous béns, procedint per contra a reintegrar l'excés resultant si es produïssin apreciacions del valor dels béns hipotecats o constituïts en penyora.

3.- En la valoració dels béns es tindrà en compte la seva infravaloració per la existència de càrregues anteriors.

4.- Podrà ser el fiador el mateix encausat o una altra persona o entitat.

Article 221.- Canvi de modalitat

En qualsevol moment del procés podrà el fiador sol·licitar el canvi de modalitat de consolidació de la totalitat o de part de la fiança constituïda.

SECCIÓ 4ª.- EMBARGAMENT

Article 222.- Supòsits

Es pot acordar l'embargament dels béns de l'encausat o del tercer responsable civil quan no hi ha atès el requeriment de fiança, o ho ha complert només parcialment sense sol·licitud del seu ajornament.

SECCIÓ 5a DIPÒSIT

Article 223.- Finalitat i contingut

1.- Amb l'objecte de garantir el decomís de béns i drets que es puguin acordar en sentència, el tribunal, a instància de part, pot acordar el dipòsit dels mateixos.

2. En la resolució que adopti la mesura de dipòsit, a més de descriure amb precisió els que siguin el seu objecte, ha d'acordar alguna de les previsions següents relatives a la seva custòdia i conservació:

1a. Nomenament de dipositari judicial.

2a. Lliurament a l'Oficina de Recuperació d'Actius.

3a. Intervenció o administració judicial de l'activitat, empresa o entitat posseïdora dels béns.

4a. Realització anticipada dels béns quan concorrin els requisits establerts en aquest Codi.

5a. Anotació preventiva en els corresponents registres.

6a. Altres mesures de caràcter patrimonial que puguin servir per garantir la seva efectivitat.

2. Quan els béns i drets pertanyin a un tercer aquest ha de posar intervenir en el procediment incidental d'acord amb el que preveu aquest Codi.

Article 224 Decomís provisional

Quan per rebel·lia o incapacitat plena de l'encausat no sigui possible iniciar o prosseguir un procediment penal que afecti béns objecte d'un possible decomís, es d'acordar pel Tribunal, a instància del Ministeri Fiscal, el comís provisional per el termini d'un any, tot esperant l'obertura del corresponent procés de decomís autònom.

Article 225.- Oficina de Recuperació d'Actius

El tribunal, a instància del Ministeri Fiscal, pot encomanar la localització, conservació, administració i realització dels efectes, béns, instruments i guanys procedents d'activitats delictives a una Oficina de Recuperació de Actius. Aquesta Oficina té la consideració de Policia Judicial, i la seva organització i funcionament, així com les seves facultats per a exercir per si o amb la col·laboració d'altres entitats o persones les funcions de conservació, administració i realització esmentades en el paràgraf anterior, es regularan reglamentàriament. Així mateix, el Tribunal a instància del director de l'Oficina podrà acordar que, amb les degudes garanties per a la seva conservació i mentre se substancia el procediment, el objecte del decomís, si és de comerç lícit, pugui ser utilitzat provisionalment per l'Oficina de Recuperació d'Actius o, a través d'ella, per qualsevol altra unitat de la Policia Judicial encarregada de la repressió de la criminalitat organitzada. El producte de la realització dels efectes, béns, instruments i guanys als quals es refereix aquest apartat es pot assignar totalment o parcialment de manera definitiva, en els termes i pel procediment que reglamentàriament s'estableixin, a l'Oficina de Recuperació d'Actius i als òrgans del Ministeri Fiscal encarregats de la repressió de les activitats de les organitzacions criminals. El Pla Nacional sobre Drogues actuarà com a Oficina de Recuperació d'Actius al àmbit de la seva competència, d'acord amb el que disposa aquest Codi, en el Codi Penal i en les altres disposicions legals i reglamentàries que el regulen.

SECCIÓ 6a DESTRUCCIÓ O REALITZACIÓ ANTICIPADA

Article 226 Destrucció

1.- El Ministeri Fiscal, d'ofici oa instància del director de l'Oficina de Recuperació d'Actius o d'un altre dipositari, pot sol·licitar al tribunal que autoritzi la destrucció dels efectes ocupats, deixant mostres suficients dels mateixos, per el perill real o potencial que comporti el seu emmagatzematge o custòdia o per una altra causa justificada.

2.- El tribunal ha de resoldre el que sigui procedent, amb l'audiència prèvia del seu titular o de la persona a la qual li hagin estat ocupats, si es tractés d'efectes de lícit comerç.

3.- Quan es tracti de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques, el Fiscal sol·licitarà al tribunal que ordeni la seva immediata destrucció, conservant mostres suficients per garantir ulteriors comprovacions o investigacions, tot això sense perjudici que, de forma motivada, consideri necessari la conservació de la totalitat.

4.- Si s'ha acordat la destrucció, el secretari judicial ha de deixar constància de la naturalesa, qualitat, quantitat, pes i mesura dels efectes destruïts, així com dels procediments utilitzats. Si no hi ha taxació anterior també es deixarà constància del seu valor quan la fixació no sigui impossible després de la destrucció.

5.- La destrucció dels efectes ocupats es realitzarà d'acord amb els protocols establerts per reglament.

Article 227.- Realització dels béns

1.- Podran realitzar-se els efectes de lícit comerç sense esperar al pronunciament o fermesa de la decisió, en els següents casos:

1r. Quan siguin peribles.

2n. Si el seu propietari fes abandonament d'ells o, degudament requerit sobre el destí de l'efecte judicial, no faci cap manifestació.

3r. De ser les despeses de conservació i dipòsit superiors al valor de l'objecte en si.

4t. Quan la seva conservació pugui ser perillosa per a la salut o seguretat pública.

5è. Si es depreciaren pel transcurs del temps, tot i que no pateixin deteriorament.

2.- S'exceptuen d'aquesta regla els efectes que tinguin el caràcter de peces de convicció i els que hagin de quedar a costa del procediment, llevat que trobin compresos en els supòsits 1r i 3r de l'apartat anterior.

Article 228.- Procediment

1.- El Tribunal, a instància del fiscal i amb l'audiència prèvia del posseïdor o propietari, si és conegut, acordarà la realització dels efectes llevat que aprecii motivadament que la petició no correspon a algun dels supòsits legalment previstos, o que de accedir-hi es causarien perjudicis irreparables.

2.- Quan el bé de què es tracti estigui embargat en execució d'una resolució acordada per una autoritat judicial estrangera, la seva realització no es pot portar a terme sense que aquesta prèviament ho autoritzi.

Article 229. Formes de realització dels efectes

La realització dels efectes es realitzarà de la manera més adequada dels següents:

1r. Lliurament a entitats sense ànim de lucre oa les administracions públiques.

2n. Alienació per mitjà d'una persona o entitat especialitzada.

3r. Subhasta pública.

Article 230.- Lliurament a entitats sense ànim de lucre o administracions Públiques

Es pot lliurar l'efecte intervingut a entitats sense ànim de lucre oa les Administracions Públiques en els següents casos:

1r. Quan sigui d'un valor ínfim,

2n. Si la realització per mitjà d'una persona o entitat especialitzada o per mitjà de subhasta pública resultarà desproporcionadament onerosa.

Article 231.- Alienació mitjançant agent especialitzat o subhasta

1.- A sol·licitud del fiscal l'alienació per mitjà d'una entitat o persona especialitzada o mitjançant subhasta pública es podrà dur a terme per resolució judicial i s'efectuarà d'acord amb el que preveuen els articles 641 i següents de la Llei d'enjudiciament Civil.

2.- El producte de la venda, un cop deduïdes les despeses de qualsevol naturalesa que es s'hagin produït, queda afecte al pagament de les responsabilitats civils i les costes que puguin declarar-se en el procediment.

3.- En el cas de venda d'un bé embargat per ordre d'una autoritat judicial estrangera, el producte, un cop deduïdes les despeses de qualsevol naturalesa que es hagin ocasionat, quedarà a disposició de l'autoritat ordenant, circumstància que li ha de comunicar sense dilació.

SECCIÓ 7a INTERVENCIÓ O ADMINISTRACIÓ JUDICIAL

Article 232.- Supòsits i remissió

1.- És procedent la intervenció o l'administració judicial de patrimonis, empreses o activitats quan fos necessari el seu control cautelar per a l'evitar la continuïtat delictiva o l'assegurament de les futures responsabilitats penals.

2.- Si és suficient per al compliment dels fins cautelars amb el nomenament d'un o més interventors, es limitarà la mesura a aquesta modalitat. Si no és suficient la intervenció, s'ha d'acordar l'administració judicial.

3.- El procediment de nomenament d'interventor i administrat, així com la seva règim, s'ajustarà al que preveuen els articles 631 i següents de la Llei de Enjudiciament Civil.

CAPÍTOL III.- MESURES PER A L'ASSEGURAMENT DE LES RESPONSABILITATS CIVILS

Article 233. Finalitat i catàleg d'aquestes mesures

1.- Les mesures cautelars tendents a assegurar les responsabilitats civils tindran per objecte garantir les accions civils contra l'encausat i tercers afectats.

2. Amb anterioritat o coetàniament a l'adopció de les mesures, el fiscal instarà el encausat perquè procedeixi a la restitució, reparació o indemnització al perjudicat, fent-li saber les eventuais conseqüències atenuadores del tal procedir a la possible condemna.

3.- El fiscal i l'acusació particular, complerts els requisits d'adopció de mesures cautelars, instaran la pràctica de la més pertinent d'entre les següents:

1a. Ocupació i dipòsit.

2a. Suspensió dels efectes del negoci jurídic constitutiu del delictes objecte del procés.

3a. Fiança.

4a. Però.

5a. Intervenció o administració judicial.

6a. Anotacions registrals.

7a. Prohibició de disposar.

8a. Obligació d'efectuar pagaments periòdics.

9a. Prohibicions de fer o no fer.

10a. Qualsevol altra que condueix a garantir l'eficàcia de la tutela que es pretengui amb l'acció civil.

Article 234.- Ocupació de béns a restituir

1.- La Policia, d'ofici oa instància del fiscal, ocuparà els objectes sostrets o obtinguts mitjançant frau, posant-los a disposició del fiscal.

2.- Practicades les diligències d'investigació necessàries sobre els mateixos, es lliuraran al legítim posseïdor documentant en acta el seu lliurament.

3. Si el bé ha patit algun menyscabament o deteriorament, s'ha de fer constar als efectes de recaptar la seva reparació o indemnització a l'encausat i al tercer afectat.

Article 235. Suspensió dels efectes del negoci jurídic

1.- El fiscal, l'acusador particular o l'actor civil poden instar al Tribunal la suspensió del negoci jurídic aparentment delictiu i dels seus efectes, per evitar el esgotament dels perjudicis causats o garantir el seu possible reparació o indemnització.

2.- Si s'escau, es procedirà a les pertinents anotacions registrals ia la notificació a tercers afectats de l'adopció de la mesura.

Article 236.- Fiança i embargament

1.- El Tribunal, a instància del fiscal, l'acusació particular o l'actor civil, quantificarà el cost de les reparacions i indemnitzacions exigibles pel perjudicat que no hagi renunciat a substanciar les responsabilitats civils en el procediment penal.

2.- Determinada la quantia s'instarà a l'encausat i als responsables civils a què constitueixin fiança suficient, en el termini de dos dies o en el que acordi el Tribunal.

3.- Si no es constituís fiança suficient, es procedirà a l'embargament dels béns dels possibles responsables civils que no hagin cobert la seva fiança.

4.- Tant en els supòsits de fiança com d'embargament, si concorregueren possibles responsabilitats penals i civils a assegurar, s'acumulessin a la determinació de la quantia sumant les dues previsions.

Article 237.- Intervenció o administració judicial

1.- Quan l'assegurament de les responsabilitats civils no pugui realitzar-se de manera íntegra a través de les mesures precedents, el tribunal pot acordar la intervenció o l'administració judicial, a instància del fiscal i en el seu cas de la acusació particular o l'actor civil, d'acord amb el que preveu l'article 232 d'aquest Codi.

2.- Si hi concorren diferents finalitats en l'adopció d'aquesta mesura, s'especificaran les responsabilitats penals i les civils que es pretenen assegurar, mantenint-se en el seu cas el seu doble caràcter de mesura cautelar real i personal a tots els efectes, inclòs el de la seva possible aixecament per algun dels fins que la van motivar.

CAPÍTOL IV.- MESURES PER A L'ASSEGURAMENT DE LES COSTES

Article 238. Assegurament de costes

1.- El Tribunal, a instància del fiscal, de les defensa de l'encausat o tercers, del acusador particular o l'actor civil pot acordar la constitució de fiança quan alguna de les parts diferent de

l'encausat sol·liciti la pràctica de diligències o de proves que, sense resultar evident la seva procedència ni improcedència, pugui generar dilacions en el procediment o costos addicionals en l'actuació dels òrgans jurisdiccionals, de la Fiscalia o de les parts personades.

2.- En l'acte de sobreseïment o en la sentència, si s'acordés la condemna en costes, s'aplicarà la fiança al pagament de les mateixes.

3.- A l'acusador popular se li podrà exigir incrementar la seva fiança inicial durant el procediment, si Devinière en insuficient a aquests efectes.

4.- El fiscal i els òrgans jurisdiccionals no poden ser requerits de consolidació, sense perjudici de les responsabilitats pecuniàries per l'anormal funcionament de la Administració de Justícia, error judicial o presó preventiva en supòsits de sobreseïment o sentència absolutòria.

LLIBRE IV PROCÉS ORDINARI

TÍTOL I. INICIACIÓ DEL PROCÉS: Les diligències DE RECERCA

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 239.- Objecte de les diligències d'investigació

Les diligències d'investigació tenen per objecte l'aclariment del fet punible, l'esbrinament dels responsables, la protecció de la víctima i l'assegurament de les responsabilitats exigibles.

Article 240.- Direcció de les diligències d'investigació

La direcció de les diligències d'investigació correspon al Ministeri Fiscal, incloses les obertes en execució d'una resolució del Tribunal de Garanties a petició del querellant. En la investigació dels delictes les forces i cossos de seguretat han de complir les ordres del Ministeri Fiscal.

Article 241.- Potestats del Tribunal de Garanties durant la fase de investigació

Correspon al Tribunal de Garanties el control de la fase de recerca mitjançant les actuacions previstes expressament per la Llei. Durant el transcurs de les diligències d'investigació, el Tribunal de Garanties només pot acordar el sobreseïment de la causa a instància d'alguna de les parts, prèvia audiència del Ministeri Fiscal i de les altres parts, per termini de cinc dies, quan els fets manquen manifestament de rellevància penal. L'acte de sobreseïment ser objecte de recurs en apel·lació.

Article 242.- Requisits de l'obertura de diligències d'Investigació

1.- El Ministeri Fiscal ha de dictar decret d'obertura de les diligències d'investigació quan el fet:

- a) present caràcters de delictes;
- b) resulti versemblant; i
- c) sigui perseguible.

2.- Tot i la concurrència dels requisits que estableix l'apartat anterior, el

Ministeri Fiscal pot arxivar la denúncia o l'atestat sense obertura de diligències de Recerca quan es compleixin cumulativament les següents condicions:

- a) que el fet constitueixi delictes contra el patrimoni perpetrat sense violència ni intimidació contra les persones; i
- b) que no sigui raonablement previsible la identificació dels responsables.

Article 243.- Notícia del delictes

La notícia del fet punible pot arribar al Ministeri Fiscal per qualsevol dels següents mitjans:

- a) per comunicació de la Policia Judicial mitjançant atestat;
- b) mitjançant denúncia presentada davant el Ministeri Fiscal;
- c) per la interposició de querella;
- d) a través de qualsevol altre mitjà mitjançant el qual es transmeti la notícia de la comissió d'un fet punible.

Article 244.- Contingut del decret d'obertura de les diligències de Recerca

El decret d'obertura de les diligències d'investigació haurà de contenir la següent informació:

1. El fet punible amb expressió de totes les circumstàncies rellevants.
2. La font de coneixement de la notícia del fet punible pel Ministeri Fiscal, excepte si la Llei disposa o autoritza l'anonimat de la font.
3. La identitat de la persona encausada si resulta coneguda.
4. La identitat dels ofesos i perjudicats pel fet punible.
5. La qualificació jurídica provisional dels fets.

Article 245.- Notificació del decret d'obertura

El decret d'obertura serà notificat a la persona encausada, l'ofès i perjudicats i al denunciant, excepte en cas de declaració de secret de les actuacions.

Article 246.- Inscripció de la causa davant el Tribunal de Garanties

1.- En dictar el decret d'obertura de diligències d'investigació el Ministeri Fiscal sol·licitarà la inscripció de la causa davant el Tribunal de Garanties que consideri competent.

2.- La sol·licitud d'inscripció de la causa per la Fiscalia davant el Tribunal de Garanties ha de contenir:

- a) El fet punible la persecució es pretén, amb expressió de totes les circumstàncies rellevants que es coneguin.
- b) La identificació de l'encausat, si resulta conegut.
- c) La qualificació jurídica provisional dels fets.

3.- A la sol·licitud d'inscripció de la causa s'acompanyarà el decret d'obertura de Diligències d'Investigació i els documents i diligències que el Ministeri Fiscal consideri convenient acompanyar.

Article 247. Resolució del Tribunal de Garanties

El Tribunal de Garanties de dictar interlocutòria d'inscripció de la causa comunicada pel Ministeri Fiscal, llevat que no tingui jurisdicció o competència, i en aquest cas ha de dictar acte en el qual s'abstindrà de conèixer i remetrà la sol·licitud del Ministeri Fiscal i la resolució al tribunal que entengui competent.

Article 248.- Ampliació de l'objecte de les diligències d'investigació

Si durant el desenvolupament de les diligències d'investigació el Ministeri Fiscal amplia el seu objecte a un fet que pugui i hagi de ser investigat i jutjat en la mateixa causa d'acord amb les disposicions d'aquest Codi, ha de dictar decret d'ampliació, amb el contingut previst per al decret d'obertura i al qual s'ha d'aplicar el mateix règim de inscripció davant el Tribunal de Garanties.

Article 249. Litispendència

1.- Sol·licitada la inscripció de la causa davant el Tribunal de Garanties no podrà ser sol·licitada la inscripció d'una causa davant el mateix o un altre tribunal sobre el mateix fet.

2. Amb la sol·licitud d'inscripció de la causa també s'entén exercitada l'acció civil que es fon en el fet punible, llevat que el perjudicat hagi renunciat o es hagi reservat el seu exercici per al procés diferent al penal que correspongui.

Article 250.- Compareixença de les parts davant el Tribunal de Garanties

A l'efecte de poder exercir els seus drets davant el Tribunal de Garanties, les parts hauran de personar-se davant el mateix mitjançant la seva representació processal i comunicar la seva sol·licitud d'anotació com a part en la condició que els correspongui en el registre de la causa, amb acreditació d'aquesta condició per mitjà de còpia de l'actuació del Ministeri Fiscal que la constati. Amb aquesta finalitat, l'encausat o tercer afectat presentarà còpia de la seva citació a declarar davant la Fiscalia i les parts acusadores o l'actor civil el decret del Ministeri Fiscal tenint-los per part.

CAPÍTOL II.- LA DENÚNCIA

Article 251. Autor i contingut

S'entén per denúncia la posada en coneixement, per una persona identificada, de la Policia judicial o del Ministeri Fiscal d'un fet que s'estima punible.

Article 252. Obligació de denunciar

1.- Tenen l'obligació de presentar denúncia de tots els delictes tinguin notícia els membres de la Policia Judicial i dels cossos i forces de seguretat col·laboradors de la Policia Judicial.

2.- Les autoritats i els funcionaris públics tenen l'obligació de denunciar els delictes dels quals tinguin notícia amb ocasió de l'exercici dels seus càrrecs o funcions.

3.- Els metges i la resta de professionals de la salut estan obligats a denunciar els fets delictius que tinguin notícia en l'exercici de les seves funcions.

4.- No estan obligats a presentar denúncia les persones que, estant en els casos previstos pels apartats anteriors, no tinguin obligació de declarar com a testimonis pel fet punible.

Article 253. Facultat de denunciar

Qualsevol persona que tingui notícia d'un fet punible pot denunciar davant el Ministeri Públic, davant la policia judicial o qualsevol cos o Força de Seguretat col·laboradora de la mateixa.

Article 254. Forma de la denúncia

La denúncia pot presentar-se oralment o per escrit signat pel denunciant o el seu representant amb poder especial. Si la denúncia es presenta oralment serà transcrita per l'autoritat o funcionari davant el qual es manifesti i serà signada pel denunciant, llevat que li sigui impossible fer-ho, de la qual cosa es deixarà constància en el acta.

CAPÍTOL III.- LA QUERELLA

Article 255.- Contingut

1.- La querella s'ha de formular per escrit davant la Fiscalia i ha d'incloure:

- a) La identificació del querellant i del seu domicili, del lletrat que la ferma i del procurador si l'advocat no assumeix la representació.

b) La identificació i domicili del querellat, a qui s'atribueix responsabilitat penal, si aquestes dades són conegudes.

c) Relació circumstanciada dels fets.

d) Manifestació de la voluntat d'obertura o prossecució del procediment penal i de constitució com a part acusadora del querellant. A més, la querella podrà incloure fonaments jurídics i la sol·licitud de pràctica de diligències d'investigació o prova anticipada, d'adopció de mesures de protecció i cautelars.

2. El lletrat o procurador que assumeixi la representació processal per a interposar querella ha de comptar amb poder especial notarial o atorgat *apud acta*.

Article 256. Decret del Ministeri Fiscal

1.- En el termini de deu dies des de la data de la presentació de la querella el Ministeri Fiscal ha de dictar decret en el qual acordarà:

a) l'obertura de diligències d'investigació sobre el fet relatat en la querella si es compleixen els requisits legalment previstos per a això;

b) la unió de la querella a les diligències que es trobin obertes quan tinguin per objecte el mateix fet o un altre fet connex que sigui convenient investigar i, si escau, enjudiciar en la mateixa causa;

c) la seva inadmissió i l'arxiu si el fet no presenta caràcters de delictes, és inversemblant o no pot ser perseguit. En els casos previstos per les lletres a) i b) el decret del Ministeri Fiscal ha d'acordar també tenir al querellant per part acusadora si es compleixen els requisits legalment previstos per a la seva actuació com a acusador popular o particular o com a actor civil.

2.- El decret serà notificat al querellant.

Article 257. Impugnació del decret d'arxiu o de la inactivitat del Ministeri Fiscal pel querellant

Dictat el decret previst per l'article anterior o transcorreguts cinc dies des de la finalització del termini per a la seva emissió, el querellant pot impugnar el decret que acordi l'arxiu o que denegui tenir-lo com part o la inactivitat del Ministeri Fiscal davant el Tribunal de Garanties que entengui competent per conèixer de la causa.

Article 258.- Resolució del Tribunal de Garanties

1.- Si el Tribunal de Garanties entén que els fets no són constitutius de delictes, són inversemblants o no són perseguibles de dictar interlocutòria d'arxiu, amb independència del lloc en el qual els fets relatats s'hagin produït o de la jurisdicció o competència sobre els delictes que la querella invoqui.

2.- Si el Tribunal considera que els fets presenten caràcters de delictes, són versemblants i perseguibles, però no té jurisdicció o competència per al coneixement de la causa, ha de dictar interlocutòria en la qual s'abstindrà de conèixer i remetre la impugnació i la seva resolució al tribunal que entengui competent.

3. Si el Tribunal considera que els fets presenten caràcters de delictes, són versemblants i perseguibles i que és competent per al coneixement de la causa dictarà acte en el qual:

a) en el cas que el decret impugnat fora d'arxiu, ha d'ordenar al Ministeri

Fiscal l'obertura de diligències d'investigació per a l'esclariment dels fets i l'assegurament de les responsabilitats i més d'acordar les mesures de protecció de la víctima, cautelars o de prova anticipada que, s'han sol·licitat pel querellant, siguin conformes a dret i urgents; i

b) en tot cas ha de resoldre sobre la constitució del querellant com a part del procés.

Article 259. Desistiment del querellant

1.- En qualsevol moment el querellant pot desistir de l'exercici de l'acció exercida, ja sigui penal, civil o ambdues.

2.- Si en virtut del desistiment realitzat el querellant no exercita acció en el procés se li deixarà de tenir per part.

3.- El desistiment s'ha de presentar davant del Tribunal, que acordarà sobre els seus efectes.

TÍTOL II.- CONTINGUT De les diligències DE RECERCA

CAPÍTOL I. DECLARACIÓ DE L'ENCAUSAT

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 260. Tot Citació de l'encausat i deure de comparèixer

1.- Des que resultin de les actuacions indicis contra una persona, grup o ens determinat la responsabilitat per la comissió del delictes, el Ministeri Fiscal l'ha de citar a una primera compareixença per comunicar-li la imputació.

2.- L'encausat ha de comparèixer davant el fiscal. Si l'encausat no és una persona física compareixerà qui hagi de representar d'acord amb les disposicions establertes en aquest Codi.

3- La citació s'ha de fer amb antelació suficient a l'acte de la declaració.

4.- En el moment de ser citat, l'encausat:

a) Rebrà un resum succint dels fets imputats elaborat pel fiscal, que podrà ser substituït pel lliurament d'una còpia de la denúncia, querella o atestat en què constin els fets que se li imputen, quan hi apareguin reflectits amb claredat suficient.

b) Serà informat del seu dret a ser assistit en la declaració per un advocat de la seva elecció i que, si no, serà assistit per un ofici. Així mateix se li informarà de la possibilitat d'instar el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

c) Serà advertit que, en cas d'incompareixença injustificada, podrà ser ordenada la seva detenció.

5. Si l'encausat no té domicili conegut o no es trobi al domicili que constés en les actuacions, el fiscal ha d'ordenar a les Forces i Cossos de Seguretat que esbrinin el seu parador. Podrà ser acordada l'adopció de les mesures regulades en l'article 52 d'aquest Codi.

Article 261. Declaració voluntària davant el fiscal

L'encausat pot sol·licitar al fiscal, per pròpia iniciativa i sempre que ho desitgi, prestar declaració sobre els fets que siguin objecte de la investigació. El fiscal acordarà la seva pràctica tan aviat com sigui possible.

Article 262. Declaració davant el fiscal de Diputats i Senadors

1.- La citació de Diputades i Senadors com encausats només es pot fer si el

Tribunal de Garanties accedeix, per entendre que concorren motius legals per a acordar i el Congrés o el Senat concedeix autorització o el diputat o senador sol·licita comparèixer voluntàriament per declarar com a encausat.

2.- L'autorització de la Cambra respectiva se sol·licitarà pel Tribunal de Garanties mitjançant suplicatori, al qual s'adjuntarà l'acte d'inscripció de la causa, la sol·licitud de citació del Ministeri Fiscal i l'acte accedint a ella.

Article 263. Instrucció de drets i trasllat de la imputació

1.- Abans de l'inici de la declaració, en la forma que estableix l'article 9 del present Codi, l'encausat ha de ser informat dels següents drets:

a) Dret a l'assistència d'un lletrat de la seva elecció o, si és el cas, pel designat d'ofici.

b) Dret a mantenir una entrevista reservada amb el seu lletrat abans i després de declarar.

c) Dret a guardar silenci, a no declarar contra si mateix i a no confessar culpabilitat.

d) Dret a no contestar una, algunes o totes les preguntes que se li formulin.

e) Dret a ser assistit gratuïtament per un intèrpret o traductor, si no coneixes o comprenses prou la llengua castellana o cooficial que empren el Fiscal i les altres parts. El mateix dret assistirà a les persones que pateixin limitacions auditives o d'expressió oral.

2.- A l'inici de la declaració el fiscal informarà l'encausat, d'una manera que li resulti comprensible, dels fets que se li imputen, de la seva possible qualificació jurídica i dels motius de la imputació, i l'ha de requerir perquè designi un domicili a Espanya en el qual es faran les notificacions, o una persona que les rebi en nom seu, amb l'avertiment que la citació realitzada en aquest domicili o a la persona designada té plens efectes i permetrà la celebració del judici en absència seva en els supòsits previstos en l'article 52.

3.- Tant abans com després de prestar declaració, l'encausat podrà entrevistar-se amb el seu advocat, consultar les actuacions processals i diligències d'investigació i obtenir còpia de les mateixes, sense perjudici del que s'estableix per als casos de comunicació i secret de les actuacions.

Article 264. Dades personals de l'encausat

En la primera declaració de l'encausat es farà constar:

a) Les dades personals de l'encausat com el seu nom i cognoms, sobrenom, si ho té, data de naixement, domicili, professió i, en el seu cas, adreça de correu electrònic i número de telèfon.

b) El seu número del document nacional d'identitat o del document oficial utilitzat per ella per identificar-se.

c) Quan els fets enjudiciats derivin de l'ús i circulació de vehicles de motor, es ressenyarà també, en la primera declaració que prestin els conductors, els permisos de conduir i de circulació, el certificat de l'assegurança obligatòria, així com el document acreditatiu de la seva vigència. També s'ha de ressenyar el certificat de l'assegurança obligatòria i el document que acrediti la seva vigència en aquells altres casos en què l'activitat es trobi coberta per mateixa classe d'assegurança.

Article 265. Acreditació d'identitat i de l'edat

1.- La identitat s'acreditarà mitjançant l'exhibició del document nacional de identitat, o el passaport o targeta d'identificació en el cas dels ciutadans estrangers.

2.- En els casos en què hi hagi dubte sobre la identitat de l'encausat es podran practicar les diligències a què es refereix l'article 288 d'aquest Codi. Si el dubte afectés a la majoria d'edat de l'encausat en el moment de comissió dels fets, es demanarà certificació de la data de naixement o, si és necessari, s'ha d'acordar la pràctica de les proves antropomètriques necessàries. No s'ha de demorar la conclusió de la investigació per la manca d'aportació del certificat de naixement, sense perjudici de la seva unió a les actuacions quan es rebí.

Article 266. Declaració de l'encausat

En la pràctica de la declaració s'han d'observar les regles següents:

1ª.- Les preguntes es dirigiran a l'esbrinament dels fets, de la participació que en ells hagin pogut tenir l'encausat o altres persones i a la determinació de les circumstàncies personals de l'encausat que puguin ser rellevants per a la valoració de la seva responsabilitat. Es podran posar de manifest l'encausat els objectes que constitueixen el cos del delictes o altres objectes i efectes per tal que manifesti si els reconeix i pugui contestar preguntes relatives als mateixos.

2ª.- Les preguntes seran directes. Estan prohibides les preguntes capcioses i suggestives. No es pot contractar amb l'encausat cap mena de coacció o força de cap classe, ni es podrà menyscar la seva llibertat de resolució mitjançant l'administració de substàncies que alterin la capacitat de record, comprensió o decisió, hipnosi o engany, ni amenaçar amb l'adopció de mesures que no estiguin autoritzades o prometre avantatges que no estiguin previstes en la Llei. Tampoc no es podrà fer ús de sistemes o dispositius que valorin la certesa de la declaració.

3ª.- Les respostes dels encausats seran orals. El fiscal pot autoritzar que, per aclarir o complementar algunes de les explicacions ofertes, l'encausat consulti la seva presència a punts o notes.

4ª.- Quan l'interrogatori de l'encausat es prolongui de manera excessiva o el nombre de preguntes que se li hagin fet permeti pensar que excedeix del que és raonable per contestar amb la suficient tranquil·litat, se suspendrà la seva pràctica i es concedirà al encausat el temps necessari per descansar i recuperar la calma.

5ª.- Es permetrà l'encausat manifestar tot el que cregui convenient per al seu exculpció o per a l'explicació dels fets.

Article 267. Lloc de la declaració

1.- La pràctica de la declaració es durà a efecte en les dependències en les quals la Fiscalia tingui la seva seu.

2.- Si el lloc de residència de l'encausat es trobés fora del territori de la província en què tingui la seva seu la Fiscalia on ha de prestar declaració o el encausat no es pot desplaçar-se, el fiscal, atenent a la gravetat dels fets objecte d'investigació i a la rellevància de la declaració, pot acordar:

a) comissionar al fiscal del lloc en què es trobi l'encausat perquè la practiqui;

b) la presa de declaració per mitjà de videoconferència; o

c) traslladar-se al lloc on es trobés l'encausat per rebre declaració.

3.- Si l'encausat està físicament impedit d'acudir a la crida judicial, el

Fiscal que hagi de prendre la declaració es constituïran en el seu domicili, sempre que l'interrogatori no posi en perill la seva salut.

4.- Quan l'encausat que hagi de declarar resideixi fora del territori nacional i no acordi la seva citació per declarar a la seu de la Fiscalia, s'actuarà d'acord amb el establert en el Dret de la Unió Europea i en els tractats i convenis subscrits per Espanya sobre cooperació jurídica internacional.

Article 268.- Acta de la declaració

1.- La declaració de l'encausat serà consignada en una acta escrita en la qual constarà la data, l'hora i els noms dels assistents.

2.- La declaració s'ha de documentar, a més, en suport apte per a la gravació i reproducció del so i, si és possible, de la imatge. En el cas que no estiguessin disponibles aquests sistemes de documentació, s'ha de consignar en l'acta el trasllat de la imputació realitzat pel fiscal, les preguntes formulades i les respostes donades per l'encausat. El fiscal consignar en l'acta les manifestacions que realitzi l'encausat.

3.- Es reflectiran en l'acta les manifestacions que hagués fet el encausat per la seva exculpció o per a l'explicació dels fets. Així mateix, es faran constar les protestes i reclamacions que hagués realitzat l'encausat o el seu advocat.

4.- L'enregistrament de la declaració de l'encausat només podrà ser utilitzada pels fins del procés penal. Les parts poden sol·licitar una còpia de la mateixa, que els serà lliurada amb indicació expressa de la prohibició de realitzar noves còpies o de divulgar el seu contingut. Les

còpies de la gravació han de ser retornades al Ministeri Fiscal o al Tribunal quan la seva utilització en el procés ja no sigui necessària.

5.- L'encausat i el seu lletrat tindran dret a llegir per si o a sol·licitar que li sigui llegida la declaració si s'ha transcrit en l'acta. El fiscal ha d'informar l'encausat que li assisteix aquest dret. L'acta serà signada per tots els intervinents en la declaració. Si algun d'ells no sabés fer-ho o es negarà a signar s'ha de fer constar, amb indicació de la causa de la negativa.

Article 269.- Confessió i reconeixement dels fets per l'encausat

1.- Quan en el curs de la declaració, l'encausat reconegui la seva participació en els fets punibles i mostri la seva disposició a conformar-se amb l'acusació, es procedirà d'acord amb el que preveu el capítol següent.

2.- La confessió de l'encausat no dispensa el fiscal de practicar totes les diligències necessàries per a comprovar l'existència del delictes i la participació d'aquell, sense perjudici de l'aplicació de les disposicions establertes pel Capítol següent quan entengui el fiscal que, amb el reconeixement del fet punible i la conformitat de l'encausat, el delictes queda prou aclarit en interès de la justícia i ofereixi l'encausat la possibilitat d'emissió de sentència de conformitat immediata amb reducció de pena.

SECCIÓ 2ª.- SENTÈNCIA DE CONFORMITAT IMMEDIATA

Article 270.- Escrit d'acusació de conformitat immediata

1.- Si durant les diligències d'investigació, el Ministeri Fiscal, les acusacions i el encausat arriben a un acord de conformitat, el presentaran a través d'un escrit d'acusació per conformitat immediata, que han de signar conjuntament el fiscal, les acusacions, l'encausat i la seva lletrat.

2.- Si la divergència de les penes sol·licitades per conformitat pel Ministeri Fiscal i per les acusacions fossin la causa impeditiva de la mateixa el fiscal pot acudir prèviament a l'incident de control de la conformitat per l'extensió de la pena del article 110 d'aquest Codi.

3.- L'escrit de conformitat immediata es redactarà amb el contingut dels requisits d'acusació, amb les següents especialitats:

1ª- No es proposarà prova.

2ª- No es demanarà la formació de Peça del Tribunal.

3ª- Es sol·licitarà al tribunal que en sentència imposi les penes amb reducció en un terç.

4ª- La presentació de l'escrit d'acusació per conformitat immediata pel Ministeri Fiscal no suposarà la paralització de les diligències d'investigació quan hi hagi participis en el fet punible no encausats en l'escrit.

Article 271. Compareixença de l'encausat amb el seu defensor davant el Tribunal de Garanties i efectes

1.- Si l'encausat compareix davant el Tribunal de Garanties en el dia assenyalat assistit pel seu Lletrat i manifesta la seva conformitat amb l'escrit de conformitat immediata presentat, el Tribunal, després d'exercir el seu deure de control de la conformitat, ha de dictar sentència de conformitat immediata. No obstant això, si l'encausat es conforma amb els fets i la pena però no accepti alguna de les peticions realitzades a la responsabilitat civil s'ha de dictar sentència de conformitat penal immediata i el Tribunal tornarà la causa al Ministeri Fiscal per la continuació de les diligències d'investigació amb vista a la fixació de la responsabilitat civil.

2.- Si l'encausat no compareix assistit d'un lletrat o no mostra la seva conformitat acord amb el que preveu l'apartat anterior, el tribunal ha d'acordar oralment la devolució de la causa al Ministeri Fiscal per a la continuació de les diligències de Recerca.

Article 272.- Sentència de conformitat immediata

La sentència de conformitat immediata serà dictada oralment i quedarà documentada en l'acta de judici oral. Les penes objecte de la conformitat es reduiran en un terç, tot i que això suposi la imposició d'una pena inferior al límit legal mínim previst en el Codi Penal. La sentència inclourà els pronunciaments civils amb els que l'encausat s'hagi conformat.

Article 273. Devolució de la causa per continuació de les diligències de Investigació penal

Si el Tribunal de Garanties retorna al fiscal la causa contra l'encausat per a la continuació de les diligències d'investigació penal quedarà sense efecte el escrit d'acusació per conformitat immediata, que no vincula cap manera al Ministeri Fiscal en endavant.

CAPÍTOL II.- RECONeixEMENT I IDENTIFICACIÓ DEL ENCAUSAT

Article 274. Roda de reconeixement

El fiscal ha d'acordar la pràctica d'una diligència d'identificació en roda de reconeixement quan aquesta sigui necessària per a determinar la identitat de l'autor del fet objecte d'investigació.

Article 275 Pràctica

1.- La identificació mitjançant roda de reconeixement es realitzarà en presència del Fiscal i amb l'assistència de l'advocat de l'encausat. Es practicarà posant a la vista del testimoni que hagi d'efectuar el reconeixement a la persona sospitosa, fent-la comparèixer en unió d'almenys quatre persones que presentin trets físics semblants. Qui hagi de realitzar el reconeixement se situarà en un lloc des del qual no pugui ser vist i manifestarà si es troba en la roda o grup la persona a qui hagués fet referència en les seves declaracions, designant, en cas afirmatiu, clara i terminantment.

2.- Si el reconeixement hagués de ser realitzat per diversos testimonis, es durà a terme separatament per cada un d'ells, sense que puguin comunicar-se entre si fins que es s'hagi fet l'últim reconeixement.

3.- Si l'encausat es trobés detingut, s'adoptaran les mesures necessàries per a evitar que pugui alterar el seu aspecte exterior d'una manera que dificulti la identificació.

4.- No es podrà incloure en la mateixa roda a més d'un sospitós.

Article 276. Documentació

1.- La diligència serà documentada en una acta en què es consignaran les dades de identificació de les persones que hagin intervingut, així com d'aquelles que hagin format la roda. Es faran constar així mateix totes les circumstàncies de l'acte i es reflectiran les incidències que s'haguessin produït.

2.- L'acta serà signada pel fiscal, l'advocat defensor i el testimoni que hagués dut a terme el reconeixement.

Article 277. Identificació fotogràfica

1.- El reconeixement també es pot dur a terme mitjançant l'exhibició d'un nombre raonable de fotografies, imatges o retrats de persones que reuneixin els trets identificatius a què hagués fet referència el testimoni en la seva denúncia o declaració.

2.- L'acta del reconeixement s'ha d'ajustar al que disposa l'apartat segon del article anterior.

Article 278.- Reconeixement de veus

1.- El fiscal ha d'acordar la pràctica d'una diligència d'identificació mitjançant el reconeixement de veus quan, a la vista de la forma en què hagi estat comès el delictes investigat, aquella sigui necessària per a determinar la identitat de l'autor del fet.

2.- Per a la seva pràctica el fiscal ha de requerir als que integren la roda amb la finalitat que pronuncin una determinada frase o paraula. El reconeixement es practicarà sentint el testimoni, de forma successiva, les diferents veus, manifestant si alguna d'elles coincideix amb la de la persona a qui hagi fet esment en el seu testimoni.

3.- La diligència de reconeixement de veus també es pot practicar escoltant la persona que hagi de fer-les veus gravades. El testimoni pot repetir la audició de les veus quan li sigui necessari per formar-se criteri.

4.- Si el reconeixement hagués de ser realitzat per diversos testimonis, es durà a terme separatament per cada un d'ells, sense que puguin comunicar-se entre si fins que es s'hagi fet l'últim reconeixement.

Article 279.- Documentació

1.- La diligència serà documentada en una acta en què es consignaran les dades de identificació de totes les persones que hagin intervingut en la pràctica de la diligència, així com d'aquelles la veu hagi estat reproduïda durant la seva desenvolupament. Es faran constar totes les circumstàncies de l'acte i es reflectiran les incidències que s'haguessin produït. L'acta serà signada pel fiscal, l'advocat defensor i el testimoni que hagués portat a terme el reconeixement.

2.- S'han de conservar les gravacions utilitzades per a la realització de la diligència, que seran destruïdes quan s'acordi la terminació del procediment per resolució ferma.

Article 280. Publicació de dades d'identificació per a la localització d'un sospitós

1.- Quan es disposi d'indis rellevants de la comissió d'un delictes d'especial gravetat per un encausat o sospitós el domicili o lloc de residència, o la filiació completa no siguin coneguts, el fiscal pot acordar la publicació de les seves dades d'identificació disponibles i la difusió de la requisitòria d'acord amb el que preveu en l'article 52 a través dels mitjans de comunicació social o mitjançant la col·locació d'avisos en punts o llocs d'accés públic.

2.- L'encausat o sospitós de ser identificat de la manera més precisa possible, podent publicar una reproducció de la seva imatge o del dibuix confeccionat d'acord amb les indicacions dels testimonis. Així mateix, s'han de fer constar totes les dades que puguin ser rellevants per a la seva identificació i localització, el delictes pel qual se li persegueix i el lloc i la data de la seva comissió.

CAPÍTOL III.- INSPECCIONS I INTERVENCIIONS CORPORALS I INVESTIGACIÓ PER MITJÀ ADN

SECCIÓ 1ª.- INSPECCIONS I INTERVENCIIONS CORPORALS

Article 281. Registres corporals externs

1.- Sense perjudici de les funcions legalment encomanades a les forces i cossos de Seguretat per a la prevenció dels delictes, els funcionaris de la policia judicial podran registrar externa i superficialment a les persones sospitoses d'haver participat en la comissió del delicte que estigui sent investigat quan hi hagi motius per suposar que això pot conduir a la troballa d'instruments o efectes del delicte o altres objectes que puguin ser rellevants per a la investigació dels fets.

2.- Si el registre es porta a terme palpant el cos del sospitós o deixant a la vista parts del cos que normalment estiguin cobertes per roba, es durà a terme per un agent del mateix sexe que la persona sotmesa al escorcoll i el registre es desenvoluparà en un lloc reservat fora de la vista de tercers, llevat que hi hagi una situació de urgència per risc greu i imminent per als agents.

3.- Els registres corporals externs es duran a terme de la manera que causi menys perjudici a la intimitat i la dignitat de la persona afectada.

4. En absència de consentiment del sospitós, la pràctica dels registres corporals a què es refereix aquest article es pot dur a terme contra la voluntat del afectat, adoptant les mesures de compulsió indispensables, d'acord amb els principis d'idoneïtat, necessitat i proporcionalitat.

Article 282. Examen radiològic

1.- Quan la naturalesa i gravetat del fet investigat exigeixi la pràctica d'un examen radiològic, la Policia ha de demanar el consentiment del sospitós.

Si aquest es trobés cautelarment privat de llibertat el consentiment haurà de prestar en presència de lletrat.

2.- A falta de consentiment, el Tribunal de Garanties, a petició raonada del fiscal, podrà imposar el seu compliment forçós, fixant en la resolució que dicti les mesures a adoptar per tal d'assegurar l'execució, sempre d'acord amb els principis de idoneïtat, necessitat i proporcionalitat.

Article 283.- Exploració i observació de cavitats vaginal i rectal

1.- En aquells casos en què l'obtenció de les proves indispensables per al aclariment del fet investigat exigeixi l'examen directe o l'exploració de les cavitats vaginal o rectal de l'encausat, el fiscal ha de sol·licitar, tot i que hi hagi el consentiment de l'afectat, l'autorització del Tribunal de Garanties, exposant de forma raonada els motius que justifiquin la seva petició.

2.- El Tribunal, valorant la gravetat del fet imputat, la utilitat de l'exploració i la necessitat i proporcionalitat de la mesura, ha de resoldre el que sigui procedent.

Article 284. Intervencions corporals

1.- Quan la investigació del delicte exigeixi la pràctica d'una intervenció per tal de extreure qualsevol substància o objecte allotjats a l'interior del cos del sospitós, de manera que la seva pràctica exigeixi l'administració d'anestèsics o sedació, resultarà indispensable l'autorització judicial, tot i que l'afectat hagi prestat la seva consentiment. Si l'afectat hagués consentit i hi concorren raons d'urgència vital que impedeixin l'ajornament de la intervenció, el fiscal pot autoritzar-ne la pràctica, donant compte immediata al Tribunal de Garanties.

2.- Les intervencions corporals no podran dur-se a terme quan la seva execució comporti un menyscapte per a la salut de la persona afectada o un perill rellevant per a la mateixa.

3.- Aquelles altres intervencions corporals que tinguin per objecte la presa de mostres destinades a la pràctica d'anàlisis mèdiques o biològics i que no exigeixin accedir a zones íntimes, les pot fer si el sospitós presta el seu consentiment.

Si es trobés cautelarment privat de llibertat, el consentiment haurà de prestar-se amb assistència i previ assessorament de lletrat.

4.- Per a l'obtenció de les empremtes dactilars del sospitós, per tal de procedir a la seva ressenya i identificació, n'hi haurà prou el seu consentiment.

En absència de consentiment, el Fiscal ha d'instar l'autorització del Tribunal de Garanties, en els termes establerts per a l'exploració radiològica.

Article 285. Pràctica per personal facultatiu

La pràctica de l'examen i les intervencions a què es refereixen els articles 282, 283, 284 s'ha de dur a terme per personal sanitari.

Article 286 Terceres persones

1.- Els registres, exàmens i intervencions corporals regulats en els articles precedents, podran ser també practicats a terceres persones a qui no s'imputi la comissió del fet investigat, sempre que això sigui indispensable per a la seva aclariment.

2.- Les persones a què es refereix l'article 370 poden refusar el requeriment que els sigui formulat.

3.- Tractant-se de menors d'edat que no tinguin la maduresa suficient per valorar correctament el sentit i abast de la seva decisió o de persones discapacades, serà en tot cas necessari el consentiment del seu representant legal.

SECCIÓ 2ª.- DE LA INVESTIGACIÓ MITJANÇANT ADN

Article 287.- Recollida i obtenció de vestigis

1.- Quan es posi de manifest l'existència d'empremtes o vestigis l'anàlisi biològic pugui contribuir a aclarir del fet investigat, la Policia Judicial, d'ofici o en execució de les instruccions generals o particulars que li haguessin estat transmises pel fiscal, ha d'adoptar les mesures necessàries perquè la recollida, custòdia i examen d'aquelles mostres es verifiqui en condicions que garanteixin la seva autenticitat.

2.- La diligència a què es refereix l'apartat anterior es durà a terme per membres de les unitats de Policia científica, pel metge forense o per altre personal especialitzat.

3.- Les dades identificatives extretes de mostres que s'han obtingut en el lloc del fet de ser contrastats per la policia judicial amb les dades que consten a la base oficial sobre identificadors obtinguts a partir d'ADN.

Article 288 Presa de mostres de l'encausat

1.- L'encausat podrà oferir una mostra autèntica de contrast per a la seva comparació amb l'obtinguda d'acord amb el que disposa l'article precedent.

2.- No podran ser obtingudes les mostres del sospitós mitjançant engany.

3.- La Policia Judicial podrà intervenir les mostres abandonades pel propi afectat.

4.- Si la presa de mostres exigís la pràctica d'una intervenció corporal, s'estarà a que disposa la secció anterior. En tot cas, si l'afectat es trobés cautelament detingut o privat de llibertat, es al que disposa el paràgraf 2n de l'article 284.3.

Article 289. Persones diferents a l'encausat

1.- Quan les circumstàncies de la investigació així ho aconsellin, podran ser requerides per a la presa de mostres destinades a la pràctica d'una anàlisi genètica que permeti la obtenció d'identificadors d'ADN, persones que no hagin estat encausades.

2.- La prestació del seu consentiment i les limitacions per a la presa de mostres es regiran pel que disposa aquesta secció.

Article 290. Accés dels indicadors a la base de dades policial i cancel·lació

1.- Només podran inscriure a la base de dades policial els identificadors obtinguts a partir de l'ADN que proporcionin, exclusivament, informació genètica reveladora de la identitat de la persona i del seu sexe.

2.- La cancel·lació de les dades es regeix per la Llei reguladora de la base de dades policial d'identificadors.

CAPÍTOL IV.- DILIGÈNCIA DE DETERMINACIÓ DEL CONSUM D'ALCOHOL O DROGUES TÒXiques A LA INVESTIGACIÓ Dels delictes contra la seguretat DEL TRÀNSIT

Article 291.- Procedència

En la prevenció i investigació dels delictes contra la seguretat viària comesos mitjançant vehicle de motor o ciclomotor, la Policia podrà requerir al conductor per a la pràctica de la diligència de detecció del consum de begudes alcohòliques o drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicotròpiques.

Article 292. Pràctica

1.- La diligència a què es refereix l'article anterior s'ha de fer mitjançant la comprovació de l'aire expirat o test salival. L'homologació dels instruments de mesurament empleats ha d'estar garantida de conformitat amb el que disposa la legislació administrativa de seguretat viària.

2. En ambdós supòsits i si la diligència llancés un resultat positiu, es realitzarà una segona prova de contrast i si l'afectat discrepa del resultat del mesurament, podrà sol·licitar la pràctica d'una anàlisi d'orina, o de sang o sotmetre a qualsevol una altra prova homologada científicament per a la detecció de les substàncies esmentades en l'article anterior.

Article 293. Documentació

L'atestat de fer constar, a més de les dades generals d'identificació de les persones sotmeses a control, el procediment emprat per a la pràctica de la diligència, el certificat d'homologació dels

instruments de mesura, els símptomes externs del conductor que puguin tenir relació amb el consum d'alcohol o drogues tòxiques, la declaració de l'afectat i totes les incidències que poguessin haver succeït durant la seva desenvolupament.

CAPÍTOL V. LA INTERCEPTACIÓ DE LES COMUNICACIONS TELEFÒNIQUES I TELEMÀTIQUES

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 294 Principis

1.- En el procediment d'investigació es podran intervenir i registrar les comunicacions de qualsevol classe que es realitzin a través del telèfon o de qualsevol altre mitjà o sistema de comunicació telemàtica, lògica o virtual, sempre que hi hagi autorització judicial dictada amb plena subjecció als principis d'especialitat, excepcionalitat, idoneïtat, necessitat i proporcionalitat de la mesura.

2.- El principi d'especialitat exigeix que la intervenció estigui relacionada amb la investigació d'un delicte concret. Les intervencions prospectives sobre la conducta d'una persona o grup estan prohibides.

3.- El principi d'idoneïtat servirà per definir el seu àmbit objectiu i subjectiu i el seu durada en virtut de la utilitat de la mesura. Els terminals o sistemes de comunicació objecte d'intervenció han de ser aquells ocasional o habitualment utilitzats per l'encausat.

4.- Pels principis d'excepcionalitat i necessitat, només es pot acordar la interceptació quan no estiguin a disposició de la investigació, en atenció als seus característiques, altres mesures menys carregoses per als drets fonamentals del encausat i igualment útils per a l'aclariment del fet.

5.- La resolució que autoritzi la ingerència ha d'expressar el judici de ponderació realitzat entre l'interès públic de persecució penal del fet punible i l'interès del encausat en preservar el seu dret al secret de les seves comunicacions.

Article 295. Pressupostos

L'autorització judicial a què es refereix l'article anterior només pot ser concedida quan la investigació tingui per objecte algun dels delictes següents:

1r.- delictes dolosos castigats amb pena amb límit màxim de, com a mínim, tres anys de presó;

2n.- delictes comesos en el si d'un grup o organització criminal;

3r.- delictes comesos a través d'instruments informàtics o de qualsevol altra tecnologia de la informació o la telecomunicació.

Article 296. Àmbit

1.- La intervenció judicialment acordada autoritzarà l'accés al contingut de les comunicacions i les dades electròniques de trànsit o associats al procés de comunicació en els quals participi l'encausat, ja sigui com a emissor o, com a receptor, i podrà afectar al terminal o terminals dels que el sospitós sigui titular o usuari. Als efectes que preveu aquest article, s'entén per dades electròniques de trànsit o associats, tots aquells que es generen com a conseqüència de la conducció de la comunicació a través d'una xarxa de comunicacions electròniques.

2.- Es pot acordar la intervenció judicial de les comunicacions emeses des terminals pertanyents a una tercera persona sempre que hi hagi constància que el encausat se serveix d'aquella per a transmetre o rebre informació o que el titular col·labora amb la persona investigada en els seus fins il·lícits o es beneficia de la seva activitat.

Article 297. Sol·licitud del Ministeri Fiscal

1.- La intervenció de les comunicacions haurà de ser autoritzada pel Tribunal de Garanties, a petició del Ministeri Fiscal.

2.- La sol·licitud ha de contenir:

1r. La descripció del fet objecte d'investigació, la identitat de l'encausat i de qualsevol altre afectat per la mesura, sempre que aquestes dades siguin conegudes;

2n. El nombre d'abonat o del terminal objecte de la intervenció o les dades necessàries per identificar el mitjà de telecomunicació de què es tracti;

3r. L'extensió de la mesura amb especificació del seu contingut;

4t. La unitat investigadora de la policia judicial que es farà càrrec de la intervenció;

5è. La forma d'execució de la mesura, incloent el procediment tècnic aplicable;

6è. La durada de la mesura que se sol·licita.

3.- A l'efecte previst pel nombre 3º de l'apartat anterior, la sol·licitud d'autorització pot tenir per objecte tots o alguns dels següents:

a) el registre i la gravació del contingut de la comunicació, amb indicació de la forma o tipus de comunicacions a les que afecta.

b) el coneixement del seu origen o destinació, en el moment en què la comunicació es realitza.

- c) la localització geogràfica de l'origen o destinació de la gravació.
- d) el coneixement d'altres dades de trànsit associats a la comunicació. En aquest cas, la sol·licitud ha d'especificar les dades concretes que han de ser obtinguts.

4.- La sol·licitud del fiscal i totes les actuacions posteriors relatives a la mesura sol·licitada, s'han de substanciar en una peça separada i secreta.

Article 298. Resolució judicial

1.- El Tribunal de Garanties d'autoritzar o denegar la mesura sol·licitada mitjançant interlocutòria. Aquesta resolució es dictarà en el termini màxim de quatre hores des que es presenti la sol·licitud.

2. - Si el Tribunal ho considera convenient podrà sol·licitar, amb interrupció del termini a que es refereix l'apartat anterior, una ampliació o aclariment dels termes de la sol·licitud al fiscal, quan sigui necessari per resoldre sobre el compliment de algun dels requisits expressats en els articles anteriors.

Article 299 Contingut

La resolució judicial que autoritzi la intercepció concretarà els següents:

- a) El fet punible objecte d'investigació i la seva qualificació jurídica.
- b) La identitat dels investigats i de qualsevol altre afectat per la mesura, de ser conegut.
- c) El mitjà de telecomunicació objecte de la intervenció, designant el número del telèfon intervingut o el codi d'identitat de comunicacions electròniques lògic o virtual que identifiqui l'accés de l'abonat a la xarxa de telecomunicacions.
- d) L'extensió de la mesura d'ingerència, especificant el seu abast.
- e) La unitat investigadora de policia judicial que es farà càrrec de la intervenció.
- f) La durada de la mesura.
- g) La forma i la periodicitat amb al qual el fiscal ha d'informar el Tribunal de Garanties sobre els resultats de la mesura.

Article 300.- Deure de col·laboració

Les operadores i prestadors de servei de telecomunicacions i, en general, els que de qualsevol manera contribueixin a fer possible la comunicació estan obligats a prestar al Tribunal, al Ministeri Fiscal i als agents de policia designats la assistència i col·laboració necessària per facilitar el compliment de les actuacions de intervenció de les telecomunicacions.

Article 301. Control de la mesura

1.- La Policia judicial ha de posar a disposició del fiscal, amb la periodicitat que per aquest es determini i en suports digitals diferents, la transcripció dels passatges que es consideri d'interès i les gravacions íntegres realitzades, indicant l'origen i destinació de cadascuna d'elles i assegurant, mitjançant qualsevol sistema de segellat o signatura electrònica, l'autenticitat i integritat de la informació bolcada des de l'ordinador central als suports digitals en què les comunicacions haguessin estat gravades.

2.- Es conservaran pel fiscal les gravacions íntegres, sigui quin sigui el sistema d'enregistrament utilitzat, fins al moment de la seva destrucció acord amb el que preveu l'article 308.

3.- El fiscal ha d'informar el Tribunal de Garanties sobre el desenvolupament i els resultats de la mesura, en la forma i amb la periodicitat que per aquell es determini i, en tot cas, quan per qualsevol causa es posi fi a la mateixa.

Article 302.- Durada

1.- La durada màxima inicial de la intervenció, que es computarà des de la data de la autorització judicial, serà de tres mesos.

2.- La intervenció podrà ser prorrogada pel Tribunal de Garanties, a petició raonada del fiscal, per períodes successius de la mateixa durada fins al termini màxim de un any, sempre que subsisteixin les causes que la van motivar.

3.- Transcorregut el termini pel qual va resultar concedida, sense haver-se acordat una pròrroga, la intercepció cessarà a tots els efectes.

Article 303.- Sol·licitud de pròrroga

1.- La sol·licitud de pròrroga s'ha d'adreçar pel fiscal al Tribunal de Garanties amb la antelació suficient a l'expiració del termini concedit. Haurà d'incloure en tot cas:

- a) un informe detallat del resultat de la intervenció.
- b) si s'escau, la transcripció d'aquells passatges de les converses de les que es dedueixin informacions rellevants per decidir sobre el manteniment de la mesura.

2.- El Tribunal de Garanties ha de resoldre sobre la fi de la mesura o la seva pròrroga mitjançant interlocutòria motivada, en el termini de dos dies següents a la presentació de la

sol·licitud. Amb caràcter previ a dictar la resolució podrà sol·licitar del fiscal aclariments o més informació, inclòs el contès íntegre de les converses intervingudes.

3.- Concedida la pròrroga, el còmput de la mateixa s'entendrà iniciat des de la data de finalització del termini de la mesura acordada.

Article 304.- Secret

Les intervencions de comunicacions s'han de fer en secret, sense necessitat que es acordi expressament el secret de la causa.

Article 305.- cessament de la mesura d'intervenció

1.- La intervenció de les comunicacions cessarà:

a) per la desaparició de les circumstàncies que van justificar l'adopció de la mesura.

b) pel transcurs del termini per al qual hagi estat autoritzada.

2.- En tots aquests casos, el fiscal disposarà el cessament de la intercepció de les comunicacions, ho podrà en coneixement del Tribunal de Garanties i l'informarà del resultat de la mesura.

Article 306.- Accés de les parts als enregistraments

1.- Alçat el secret i expirada la vigència de la mesura d'intervenció, es lliurarà a les parts còpia de les gravacions i de les transcripcions realitzades. La còpia facilitada no inclourà les comunicacions referides únicament a aspectes de la vida íntima de les persones afectades. La no inclusió d'aquests enregistraments a la còpia lliurada es farà constar de manera expressa, conservant les parts el dret a verificar la manca de rellevància de les comunicacions no incloses mitjançant l'examen de la gravació.

2.- Qualsevol de les parts, un cop examinades les gravacions i en el termini fixat per el fiscal en atenció al volum de la informació continguda en els suports, podrà sol·licitar al fiscal la inclusió en les còpies les converses que entengui rellevants. El fiscal ha de resoldre per decret, susceptible d'impugnació davant el Tribunal de Garanties.

3.- Es notificarà pel Ministeri Fiscal a les persones que intervenen en les comunicacions intervingudes el fet de la pràctica de la ingerència i se'ls informarà les concretes comunicacions en què hagi participat que resultin afectades, llevat que resulti impossible o exigeixi un esforç desproporcionat. La notificació podrà realitzar-se directament per la Fiscalia o mitjançant comissió a la Policia Judicial. Si la persona notificada ho sol·licita se li lliurarà còpia de la gravació d'aquestes comunicacions.

Article 307.- Utilització de les gravacions en un procés diferent

1.- El resultat de la intervenció de les comunicacions només podrà ser utilitzat com a mitjà d'investigació o prova en un altre procés penal, sempre que es tracti d'un delictes respecte del qual podria haver-se acordat la mesura d'acord amb l'article 295.

2.- A aquest efecte, es procedirà a la deducció de testimoni dels particulars necessaris per acreditar la legitimitat de la ingerència, incloent entre els antecedents indispensables, en tot cas, la sol·licitud inicial per a la intercepció de les comunicacions, la resolució judicial acordant-la i totes les peticions i resolucions judicials de pròrroga recaigudes en el procediment d'origen.

3.- La continuació de la intervenció de les comunicacions per a la investigació del delictes casualment descobert requereix autorització del Tribunal de Garanties.

Article 308. Destrucció de les gravacions

1. Una vegada que es posi fi al procediment mitjançant resolució ferma, es ordenarà l'esborrat i eliminació de les gravacions originals que puguin constar en els sistemes electrònics i informàtics utilitzats en la intercepció, de les quals només es conservarà una còpia sota custòdia del fiscal o del tribunal.

2.- S'ha d'acordar la destrucció de les còpies en poder del fiscal o de l'autoritat judicial quan hagin transcorregut cinc anys des que la pena s'hagi executat o el delictes o la pena hagin prescrit.

3.- Els tribunals dictaran les ordres oportunes a la policia judicial perquè dugui a efecte la destrucció prevista en els anteriors apartats.

Article 309.- Sistema d'Intercepció de Comunicacions

La integritat i seguretat del sistema d'intercepció de les comunicacions seran supervisades per l'Agència de Protecció de Dades, que haurà d'aprovar les característiques tècniques i regles de funcionament d'aquests sistemes.

SECCIÓ 2ª.- INCORPORACIÓ AL PROCÉS DE DADES ELECTRÒNICS DE TRÀNSIT O ASSOCIATS

Article 310. Dades que es troben en arxius automatitzats dels operadors de servei

1.- Les dades electrònics conservats pels operadors en compliment de les obligacions imposades per la legislació sobre telecomunicacions i que hagin estat tractats en el marc de la prestació de serveis de comunicacions electròniques o de xarxes públiques de comunicació, només podran ser cedides per a la seva incorporació al procés amb autorització judicial.

2.- Quan el coneixement d'aquestes dades sigui indispensable per a la investigació de algun dels delictes a què es refereix l'article 295, el fiscal de sol·licitar al tribunal de Garanties autorització per recollir la informació que consti en els arxius automatitzats dels operadors, precisant la naturalesa de les dades que hagin de ser coneguts i les raons que justifiquen la cessió.

SECCIÓ 3ª.- ACCÉS A LES DADES NECESSÀRIES PER A LA IDENTIFICACIÓ DE L'USUARI I DEL TERMINAL

Article 311.- Identificació mitjançant número IP

1.- Quan en l'exercici de les funcions de prevenció i descobriment dels delictes comesos a Internet, els agents de Policia tinguessin accés a una adreça IP corresponent a un terminal que estigués sent utilitzat per la comissió d'algun dels delictes a què es refereix l'article 295 i no consta la localització de l'equip ni les dades d'identificació personal de l'usuari, ho han de posar en coneixement del fiscal.

2.- A la vista de la naturalesa dels fets i sempre que sigui procedent, el fiscal de sol·licitar al tribunal de Garanties que requereixi de l'operadora la cessió de les dades que permetin la localització del terminal i la identificació del sospitós.

Article 312. Identificació dels terminals mitjançant captació de codis de identificació de l'aparell o dels seus components, com ara la numeració IMSI o IMEI

1.- Sempre que en el marc d'una investigació per algun dels delictes a què es refereix l'article 295, no hagués estat possible obtenir un determinat nombre de abonats i aquest resulti indispensable per a demanar l'autorització judicial per a la intervenció de les comunicacions, el fiscal pot autoritzar a la Policia per a l'ocupació d'artificis tècnics que permetin accedir al coneixement dels codis de identificació de l'aparell de telecomunicació o d'algun dels seus components, com com la numeració IMSI o IMEI.

2.- Un cop obtinguts els codis que permeten la identificació de l'aparell o d'algun dels seus components, el fiscal pot adreçar-se al Tribunal de Garanties sol·licitant la intervenció de les comunicacions en els termes que estableix l'article 297. El tribunal ha de dictar resolució motivada concedint o denegant la sol·licitud en el termini que estableix l'article 298.

CAPÍTOL VI.- INTERCEPTACIÓ DE COMUNICACIONS POSTALS O TELEGRÀFIQUES, FAXOS I BUROFAX

Article 313. Garantia judicial. Extensió

1.- En aquells casos en què la investigació posi de manifest l'existència de indicis de la comissió d'un delictes dels que preveu l'article 295, i cal per a l'aclariment del fet, la identificació dels seus autors o la localització de

els efectes del delictes, el fiscal pot sol·licitar al Tribunal de Garanties autorització per l'observació, detenció, registre, obertura i examen de la correspondència postal o telegràfica, de faxos i burofax, o per al lliurament de les seves respectives còpies. El Tribunal de Garanties autoritzarà mitjançant una resolució judicial motivada la mesura de ingerència quan aquesta, a més de idònia i necessària per a la consecució de les finalitats a què es refereix el paràgraf anterior, sigui proporcionada.

2.- No es requereix autorització judicial en els següents casos:

a) Enviaments postals que, per les seves pròpies característiques externes, no siguin usualment utilitzats per contenir correspondència individual sinó per servir al transport i tràfic de mercaderies.

b) Aquelles altres formes d'enviament de la correspondència sota el format legal de comunicació oberta, en què sigui obligatòria una declaració externa de contingut o que incorporin la indicació expressa que s'autoritza la seva inspecció

c) Quan la inspecció procedent d'acord amb les normes postals que regulen una determinada classe d'enviament.

Article 314. Resolució judicial. Àmbit i contingut

1.- La interceptació podrà ser acordada amb relació a l'encausat i també amb respecte a terceres persones quan hi hagi indicis fundats que estan sent utilitzades per aquell per a la recepció de comunicacions o permetent-li fer ús de la seva terminal de comunicacions.

2. En la resolució judicial en què s'autoritzi la mesura s'haurà d'especificar:

a) El fet investigat.

b) La identitat i domicili de l'encausat, si són coneguts. En un altre cas expressar les dades de què es disposi per a la seva identificació o individualització.

c) La durada de la mesura

d) La correspondència que pot ser observada, detenir o escorcollar, o els telegrams, faxos o burofax les còpies hagin de ser lliurades.

Article 315.- Execució i control de la mesura

1.- Autoritzada la mesura prevista en els articles anteriors, les operacions de observació i detenció es realitzaran pels membres de la policia judicial que designi el fiscal, o si aquest ho considera procedent, pel responsable de l'oficina o empresa de transport en què la correspondència hagi de trobar-se, o el personal en qui aquell delegue.

2.- Durant el desenvolupament de les operacions el fiscal ha de ser informat sobre el desenvolupament i execució de la mesura de la manera i amb la periodicitat que s'hagués disposat i, en tot cas, setmanalment. La correspondència detinguda ha de ser lliurada immediatament al fiscal.

3.- El fiscal ha d'informar el Tribunal de Garanties sobre el desenvolupament i els resultats de la mesura en la forma i amb la periodicitat que per aquell es determini i, en tot cas, quan per qualsevol causa es posi fi a la mateixa.

Article 316.- Deure de col·laboració

1.- A l'efecte de l'execució de les operacions descrites a l'article anterior, el Fiscal sol·licitarà de les entitats públiques o privades de prestació de serveis de comunicacions postals, telegràfiques, faxos o burofax, la col·laboració que necessiti.

2.- Els qui participen en l'execució de la mesura tenen l'obligació de guardar secret.

Article 317.- Obertura i examen de la correspondència

1.- L'obertura de la correspondència intervinguda, així com el seu examen i lectura, es durà a terme pel fiscal, en una compareixença en la qual estaran presents el encausat i el seu advocat.

2.- Així mateix, podrà estar present la persona no investigada que, si escau, hagi enviat o sigui destinatària de la correspondència, que serà citada a aquest efecte i informada de la finalitat de la diligència, poden comparèixer, si ho desitja, assistida de Advocat. Aquesta notificació podrà ser omesa quan no es pugui portar a terme sense demorar la tramitació del procediment.

3. Si per raó del secret de les actuacions o la rebel·lia de l'encausat, l'obertura de la correspondència postal o telegràfica no es pugui realitzar-se en presència d'aquell, la diligència es durà a terme davant el Tribunal de Garanties.

Article 318.- Exclusió de la informació no rellevant

Oberta la correspondència, el fiscal o, si és el cas, el tribunal ha d'acordar l'exclusió de aquelles informacions que no siguin conduents a l'aclariment dels fets investigats, ordenant la seva entrega a l'encausat o la persona no investigada que hagués comparegut per ser el seu emissor o destinatari. Si cap d'aquells compareix i no és possible la seva tramesa al destinatari, la correspondència serà custodiada a disposició dels interessats fins a l'acabament de la investigació, en que es procedirà a la seva destrucció si ningú hagués volgut fer-se càrrec d'ella.

Article 319.- Acta

La compareixença prevista en l'article 317 s'ha de documentar en una acta que serà signada per tots els assistents, en la qual es farà constar la correspondència que hi hagi estat incorporada a les actuacions i la que, per la seva falta de relació amb els fets, hagi estat lliurada a l'interessat. Es faran constar també les incidències que hagin esdevingut durant la compareixença.

CAPÍTOL VII.- CAPTACIÓ I ENREGISTRAMENT DE CONVERSES MITJANÇANT LA UTILITZACIÓ DE DISPOSITIUS ELECTRÒNICS

Article 320. Enregistrament de les converses. Autorització judicial

1.- Podrà autoritzar-se la col·locació i utilització de dispositius electrònics que permetin la captació i gravació de les converses privades que es mantinguin per la persona investigada, a la via pública o en qualsevol altre espai obert, en el seu domicili o altres llocs tancats. Els dispositius d'escolta i gravació podran ser col·locats tant a l'exterior com a l'interior del domicili o lloc tancat.

2.- La mesura ha de ser autoritzada pel Tribunal de Garanties, a petició del fiscal, mitjançant resolució motivada que haurà de subjectar-se als principis a què es refereix el article 294. En el supòsit en que fos necessària l'entrada en el domicili o en algun dels espais destinats a l'exercici de la privacitat, la resolució habilitant haurà de estendre la seva motivació a la procedència de l'accés a aquests llocs.

Article 321.- Pressupostos

1.- La utilització dels dispositius a què es refereixen els apartats anteriors mai podrà tenir fins prospectius, han d'estar sempre vinculada a converses que tindran lloc en un o diverses trobades concrets de l'encausat amb altres persones, la previsible realitat hagi estat posada anticipadament de manifest en la investigació.

2.- Només podrà autoritzar-se quan concorrin els requisits següents:

a) Que els fets que estiguin sent investigats siguin susceptibles de ser qualificats com un delictes dels que preveu l'article 295. 1 i 2 d'aquest Codi.

b) Que pugui racionalment preveure que la utilització dels dispositius aportarà dades essencials i de rellevància probatòria per a l'aclariment dels fets i la identificació del seu autor.

3.- La captació i gravació de les converses de l'encausat podrà ser acordada encara que afecti inevitablement a tercers.

Article 322.- Captació d'imatges. Autorització pel Ministeri Fiscal

Quan concorrin els pressupostos a què es refereix l'article 329 , també podrà ser objecte d'autorització pel Ministeri Fiscal la captació d'imatges del sospitós i de les persones que amb ell contactin, sempre que aquelles siguin obtingudes quan el afectat es trobi en un espai o recinte públics.

Article 323.- Investigació mitjançant agent encobert

En el curs d'una investigació duta a terme mitjançant agent encobert, el Tribunal de Garanties podrà autoritzar l'obtenció d'imatges i la gravació de les converses mantingudes en concrets trobades entre l'agent i l'encausat, tot i quan es desenvolupin a l'interior d'un domicili.

Article 324. Contingut de la resolució judicial

1. Quan el Ministeri Fiscal sol·licita la utilització de les mesures a què es refereixen els articles anteriors, ha de decretar el secret total o parcial de les actuacions.

2.- La resolució motivada mitjançant la qual el Tribunal de Garanties atorgui la autorització haurà d'indicar:

a) El nom i adreça de la persona que sigui objecte de la mesura, si fossin coneguts. En un altre cas s'especificaran les dades disponibles, que hauran de permetre la identificació d'aquesta persona.

b) El delictes que se li imputa i que motiva l'adopció de la mateixa, amb expressió de els indicis que justifiquen la mesura.

c) El lloc o dependències que seran sotmesos a vigilància

d) La durada de la mesura, que necessàriament haurà de vincular-se a concrets trobades que vagi a mantenir el sospitós.

e) El tipus de dispositiu utilitzat.

f) La ratificació del secret de les investigacions acordat pel Ministeri Fiscal.

g) L'agent o agents autoritzats per a la seva execució i seguiment.

h) Els termes en què el Ministeri Fiscal ha d'informar al tribunal del desenvolupament i execució de la mesura.

Article 325. Secret professional

En cap cas la captació i gravació de les converses privades i de la imatge, prevista en els apartats anteriors podrà incloure les entrevistes que mantingui la persona investigada amb qui estiguin legalment obligats a mantenir el secret professional, llevat que aquells es trobin també encausats pels fets investigats en la causa o per fets connexos.

Article 326. Execució de la mesura i control judicial

1.- Un cop acordada la mesura descrita en els articles anteriors, la seva execució correspondrà a els membres de la Policia Judicial, que han d'informar al fiscal del seu resultat, posant a la seva disposició el suport original de les gravacions i imatges, que haurà anar acompanyat d'una transcripció de les converses.

2.- L'informe d'identificar tots els agents que hagin participat en l'execució i seguiment de la mesura.

3. En els termes i en el termini que es fixin en la resolució habilitant, el Ministeri Fiscal d'informar el Tribunal de Garanties del desenvolupament de la mesura i dels resultats que hagi llançat la seva pràctica.

Article 327. Cessament

L'autorització atorgada s'haurà de deixar sense efecte quan desapareguin les concretes raons que la van motivar. L'enregistrament de converses que puguin tenir lloc en altres trobades o la captació d'imatges d'aquests moments, exigiran una nova autorització judicial.

Article 328.- Comunicació als interessats i regles de conservació i destrucció

Per a la gravació i transcripció de les converses, la seva conservació i destrucció, la comunicació als interessats, així com respecte de la possibilitat de ser utilitzades en un altre procediment, s'estarà al que disposa en matèria d'intercepció de les telecomunicacions.

CAPÍTOL VIII.- L'RECERCA MITJANÇANT VIGILÀNCIES POLICIALES SISTEMÀTIQUES, UTILITZACIÓ D' DISPOSITIUS TÈCNICS D' SEGUIMENT, LOCALITZACIÓ I CAPTACIÓ DE LA IMATGE

Article 329. Vigilàncies policials sistemàtiques

1.- La realització de vigilàncies policials sistemàtiques del sospitós que tinguin una durada no interrompuda superior a trenta-sis hores, o que es desenvolupin durant més de cinc dies no consecutius en el període d'un mes, haurà de ser autoritzada pel Ministeri Fiscal.

2.- Per a la seva autorització el Ministeri Fiscal ha de ponderar la necessitat i proporcionalitat de la mesura, constatant l'existència d'indícis de la comissió de un delictes i la utilitat i idoneïtat de la vigilància per a la localització, confiscació o identificació del sospitós, per a l'obtenció de dades rellevants per a la investigació o per al descobriment del parador dels efectes del delictes.

3.- La mesura també pot tenir per objecte la vigilància de persones diferents del sospitós, quan es disposi d'indícis que aquestes persones mantenen contacte amb el mateix o el van a establir i pot dur a terme encara que afecti de manera inevitable a tercers.

4.- Les vigilàncies policials sistemàtiques tindran una durada màxima de sis mesos i podran ser prorrogada per tres mesos quan es justifiqui suficientment la seva necessitat. La vigilància ha de cessar quan ja no concorrin els pressupostos que l'autoritzen, es hagi aconseguit l'objectiu proposat, sigui evident que no podrà ser assolit, o hagi transcorregut el termini per al qual fos autoritzada.

Article 330.- Captació d'imatges en espais públics

1.- Durant el desenvolupament de les vigilàncies a què es refereix l'article anterior, la Policia judicial pot obtenir i gravar per qualsevol mitjà tècnic imatges de la persona investigada, quan es trobi en un lloc o espai públic, si això fos necessari per facilitar la seva identificació, per a la localització dels instruments o efectes del delictes o per obtenir dades de rellevància per a l'aclariment dels fets.

2.- La mesura pot ser duta a terme tot i que afecti persones diferents del sospitós, sempre que d'una altra manera es redueixi de forma rellevant la utilitat de la vigilància o hi hagi indicis fundats de la relació d'aquestes persones amb el sospitós.

Article 331. Utilització de dispositius tècnics de seguiment i localització

1.- Quan concorrin acreditades raons de necessitat i la mesura resulti proporcionada, el Tribunal de Garanties, a petició raonada del Ministeri Fiscal, podrà autoritzar la utilització de dispositius tècnics de seguiment i localització per facilitar les vigilàncies a què es refereix l'article anterior.

2.- L'autorització ha d'especificar:

- a) el mitjà tècnic que serà utilitzat;
- b) la finalitat perseguida amb la mesura;
- c) la persona afectada i la persona o bé sobre la qual serà col·locat el dispositiu.

3.- No obstant el previst en l'apartat primer, si la utilització dels dispositius tècnics de seguiment i localització fora urgent, de manera que la demora en la obtenció de l'autorització pogués frustrar els fins de la investigació, el Ministeri

Fiscal pot autoritzar l'ús dels mateixos, donant compte al Tribunal de Garanties al més aviat possible i, en tot cas, en el termini de quatre hores. Rebuda l'anterior comunicació el tribunal confirmarà o revocarà la mesura en el termini de quaranta-vuit hores.

Article 332. Durada de la mesura

1.- La mesura de utilització de dispositius tècnics de seguiment i localització prevista en l'article anterior té una durada màxima d'un mes a partir de la data de la seva autorització pel Ministeri Fiscal. Excepcionalment el Tribunal podrà acordar la seva pròrroga, a instància del Ministeri Fiscal, fins a un termini màxim de tres mesos, si així estigués justificat a la vista dels resultats obtinguts amb la mesura.

2.- La mesura ha de cessar tan aviat com desapareguin els pressupostos que la motivar, o sigui evident que a través de la mateixa no s'estan obtenint els resultats pretesos.

3.- Als efectes que preveu l'apartat anterior, el Ministeri Fiscal ha d'informar al tribunal, en el termini que aquest indiqui i, en tot cas, cada quinze dies, dels resultats de la mateixa. La Policia Judicial de lliurar al Ministeri Fiscal els suports originals que continguin la informació recollida quan aquest li ho sol·liciti i, en tot cas, quan acabin les investigacions.

Article 333. Custòdia i destrucció de la informació obtinguda

1.- La informació obtinguda a través dels dispositius tècnics de seguiment i localització a què es refereixen els articles anteriors, haurà de ser degudament custodiada per evitar la seva utilització indeguda.

2. El Ministeri Fiscal o el tribunal d'ordenar la seva destrucció quan s'hagi dictat sentència absolutòria o resolució de sobreseïment amb efecte de cosa jutjada. Si s'ha dictat sentència condemnatòria, la informació es destruirà quan hagin transcorregut cinc anys des que la pena s'hagi executat o des que la pena hagi prescrit.

CAPÍTOL IX.- entrada i escorcoll en DOMICILI O LLOC TANCAT

Article 334.- Inviolabilitat del domicili

El domicili és inviolable. Cap entrada o registre podrà fer-se en ell sense consentiment del titular o resolució judicial, llevat del cas de delictes flagrant.

Article 335.- Concepte de domicili

Als efectes d'aquest capítol s'entén com a domicili el lloc tancat que serveixi com habitada a una persona física, encara que sigui ocasionalment.

Article 336. Fins de l'entrada

L'entrada al domicili només podrà tenir com a finalitat la detenció del sospitós o encausat o la realització d'un registre per a la confiscació dels efectes i instruments del delictes, l'assegurament de les fonts de prova o altres elements que puguin resultar rellevants per a l'esclariment del fet investigat.

Article 337. Consentiment de l'habitant

1.- El consentiment de l'habitant per a l'entrada i, si escau, registre del seu domicili, haurà de ser prestat lliurement després d'haver estat informat dels fets investigats, de la finalitat perseguida amb la diligència i del seu dret a negar-se a la seva pràctica llevat que s'autoritzi judicialment. Si estiguessin presents diversos habitants, tots ells han de prestar la seva conformitat perquè el registre s'entengui vàlidament consentit.

2.- No serà vàlid el consentiment prestat per persones menors d'edat o per que no puguin valorar correctament la transcendència dels seus actes. Tampoc serà vàlid el consentiment prestat per un habitant si constés un conflicte d'interessos amb un altre habitant del domicili que no fos present, llevat que es limiti a autoritzar el registre de dependències personals del seu exclusiu ús. El consentiment prestat pel detingut només serà vàlid quan hagi estat expressat en presència del seu advocat i després d'haver-se entrevistat amb ell.

3.- La prestació del consentiment pel habitant o per la persona autoritzada serà documentada per escrit.

4.- El consentiment es pot atorgar només per a determinats espais o de forma temporalment limitada.

Article 338. Autorització judicial

1.- Fora dels casos de flagrant o de consentiment de qui hi habiti, correspon al Tribunal de Garanties, prèvia petició del Ministeri Fiscal, l'autorització de la entrada i registre del domicili.

2.- La resolució que autoritzi l'entrada i, si escau, el registre d'un domicili, expressarà els indicis del delictes investigat dels quals pugui derivar fonament l'presència de l'encausat o d'efectes, instruments, empremtes o vestigis del delictes, o altres elements o objectes que puguin ser utilitzats com a fonts de prova del fet investigat i la finalitat amb la qual s'autoritza la diligència.

Així mateix, s'identificarà amb la major precisió el domicili o lloc tancat en què es durà a terme la diligència, els funcionaris de policia i, si és el cas, els experts que estan autoritzats a participar-hi i la data en què es va a dur a terme.

Article 339. Notificació

1.- L'entrada i registre en domicili s'ha de notificar al seu titular o representant que trobi en el lloc en el moment de fer-ho; si no, s'ha de notificar a qualsevol altra persona major d'edat que es trobi al domicili, amb preferència a els membres de la família de l'interessat. Si ningú el troben, s'ha de fer constar per diligència, que s'estendrà amb assistència de dos veïns, els quals han de signar. En el cas de llocs tancats que no constitueixin domicili, es notificarà igualment a seu titular o representant. Si no n'hi ha, s'ha de notificar a aquell dels seus dependents que es troba en el mateix i, en absència dels anteriors, s'ha de fer constar per diligència, que serà signada per dos veïns.

2.- La notificació ha de contenir necessàriament:

a) La identificació d'autoritat que hagi autoritzat l'entrada i, en el seu cas, el registre.

b) El delicte que estigui sent investigat, excepte quan la revelació d'aquesta informació pugui posar en perill el curs de la investigació i hagués estat declarat el caràcter secret del procediment.

c) La finalitat que es perseguís amb la mateixa.

Article 340. Subjectes que concorren al registre

1.- El registre es durà a terme pel Ministeri Fiscal, assistit pels agents de la Policia judicial que determini. El fiscal també podrà delegar l'execució del registre en els agents de la Policia Judicial als que autoritzarà per fer-ho.

2.- Llevat que la notificació prèvia posi en perill el resultat del registre, ho impedeixi el secret de les actuacions o hi hagi raons d'urgència que ho justifiquin, serà citat al registre l'encausat, que de no voler concórrer podrà designar una altra persona per que el representi.

3.- El registre es farà en presència del habitant, o de la persona que legítimament el representi. Si aquell no és trobat o es nega concórrer ia nomenar representant, es practicarà en presència d'un individu de la seva família, major d'edat. En cas de negativa o absència d'aquest, s'ha de fer davant de dos testimonis que siguin veïns de la mateixa localitat. En cap cas podrà actuar com a testimoni qui presti servei com a agent de les

Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat.

4.- El sospitós o encausat que es trobi detingut estarà present en el registre del seu domicili. Si el trasllat no és possible sense una greu demora de la causa, se li oferirà la possibilitat de designar una altra persona perquè assisteixi en el seu nom. En defecte de designació o si mitjançant aquesta de raons justificades d'urgència, assistirà a la diligència el lletrat que hagi assumit la defensa. En un altre cas, es designarà un advocat del torn d'ofici.

5.- El registre es practicarà sempre en presència del secretari judicial o el funcionari judicial que el substitueixi.

6.- Les altres parts del procediment no seran citades per a la pràctica de l'entrada i registre.

Article 341. Pràctica del registre

1.- Podran adoptar mesures de vigilància amb caràcter previ a l'entrada i registre en el domicili, així com durant la seva pràctica, per tal d'evitar la fugida de l'encausat o la desaparició, manipulació o ocultació de les fonts de prova.

2.- L'entrada en qualsevol domicili o lloc tancat comportarà la facultat d'efectuar el mínim registre necessari per prevenir qualsevol agressió per part dels que s'hi trobin, així com per impedir que cometin qualsevol delicte o facin desaparèixer els efectes del delicte.

3.- Només es durà a terme el registre durant la nit quan d'una altra manera es posi en perill el resultat de la diligència o la investigació, es tracti d'un delicte flagrant o l'entrada sigui necessària per localitzar i detenir el sospitós, encausat o penat que es trobés evadit de la presó.

No obstant això, si el registre s'inicia durant el dia podrà continuar fins a la terminació de la diligència.

4.- A l'efecte previst per aquest article la nit comprèn el període de temps que va des de les vint-i-hores a les set hores.

5.- El registre s'ha de fer evitant les inspeccions inútils i procurant no perjudicar ni importunar l'interessat més del necessari, i s'adoptaran les precaucions possibles per no revelar secrets de l'interessat que no resultin d'interès per a la investigació.

Article 342.- Documentació

1.- El secretari judicial, o el funcionari de l'oficina judicial que hagi de substituir, aixecaran acta de la realització del registre, en la qual s'identificarà el lloc i data a que s'hagués dut a terme, així com l'hora d'inici i acabament. Així mateix es deixarà constància de la identitat de tots els que haguessin estat presents, es descriurà la manera en què s'hagués dut a terme i es detallarà la seva resultat. L'acta d'expressar també les incidències que s'haguessin produït i relacionarà amb suficient detall els efectes i objectes que haguessin estat confiscats. L'acta serà signada per tots els assistents.

2.- El registre també pot ser documentat mitjançant l'obtenció de fotografies o mitjançant la utilització de sistemes audiovisuals d'enregistrament.

3.- Quan sigui sol·licitat, es lliurarà al titular del lloc en què s'hagi dut a terme el registre, o al seu representant, un rebut dels objectes, béns o efectes que haguessin estat recollits durant el mateix. Si no hagués estat recollit cap bé, objecte o efecte, podrà sol·licitar-se per aquells el lliurament d'un certificat acreditatiu del resultat negatiu de la diligència.

4.- L'examen dels papers i altres objectes que hagin estat trobats durant el registre correspon al Ministeri Fiscal i, si escau, als agents de Policia Judicial en què aquest delegui. En qualsevol

cas, la documentació confiscada haurà de ser segellada, adoptant-se les garanties que siguin necessàries per assegurar la seva custòdia i integritat.

Article 343. Supòsits de flagrància

1.- En els casos de delictes flagrants, els agents de la Policia Judicial podran entrar en un domicili o lloc tancat sense autorització judicial quan sigui necessari per protegir la víctima, detenir el sospitós o assegurar efectes, instruments, empremtes o vestigis del delictes o altres elements o objectes que puguin ser utilitzats com a fonts de prova del fet investigat.

2.- En el cas que la investigació tingui per objecte un delictes de terrorisme o la investigació d'organitzacions o grups terroristes, els agents de la Policia Judicial, en cas d'urgència, estan autoritzats per entrar en els domicilis en què hi hagi raons per sospitar que pogués estar ocultant el sospitós o encausat contra què hi hagi indicis rellevants de criminalitat amb la finalitat de procedir a la seva localització i detenció.

3. En els casos que preveuen els apartats anteriors s'ha d'informar immediatament de la actuació al Ministeri Fiscal, remetent informe escrit en el qual farà constar les causes que van motivar l'entrada, la finalitat que es persegueix amb la mateixa, la seva resultat, la identitat de les persones que hagin estat detingudes i els incidents que s'haguessin produït.

4.- El registre del domicili requerirà, en tot cas, d'autorització del Tribunal de Garanties. Els agents que hagin dut a terme l'entrada es limitaran a adoptar les mesures necessàries per evitar la desaparició o manipulació dels efectes, instruments, empremtes o vestigis del delictes, o altres elements o objectes que puguin ser utilitzats com a fonts de prova del fet investigat i per prevenir qualsevol agressió per part dels que s'hi trobin i impedir que puguin cometre qualsevol delictes.

Article 344. Troballes casuals

1.- Si durant el registre domiciliari es descobreixin casualment dades, informacions, documents o objectes aptes com a fonts d'investigació o prova d'algun delictes diferent al que sigui objecte de la causa es procedirà a la seva recollida acord amb el que disposa l'article 356.

2. El Ministeri Fiscal investigarà el fet a què es refereix el descobriment sobrevingut en les mateixes o en diferents Diligències d'Investigació, segons escaigui, posant immediatament en coneixement del Tribunal de Garanties.

Article 345. Llocs subjectes a règim especial

1.- L'entrada i registre en el Congrés, el Senat o les assemblees legislatives de les Comunitats autònomes requereix l'autorització del president respectiu.

2.- Per a l'entrada i registre en els temples i llocs de culte s'estarà al que disposa els Acords i convenis de col·laboració subscrits amb les entitats religioses.

3.- Per a l'entrada i registre al Palau en què resideixi el monarca o en les dependències que ocupi ocasionalment, el Tribunal de Garanties sol·licitarà llicència del Cap de la Casa Reial.

4.- L'entrada i registre en les oficines i dependències consulars, així com en els vaixells o aeronaus de bandera estrangera, es regiran pels acords internacionals subscrits per Espanya sobre aquest tema.

5.- Tot i que les seves dependències no serveixin de domicili, l'entrada i registre a la seu de partits polítics, sindicats i mitjans de comunicació, requerirà en tot cas autorització del Tribunal de Garanties.

6.- També serà indispensable aquesta autorització quan es tracti de l'entrada i registre en oficines o despatxos en els quals desenvolupin la seva activitat de prestació de serveis o laboral persones obligades al secret professional.

Article 346.- Registre de llibres oficials i altra documentació especialment protegida

1.- L'examen i registre de llibres comptables, protocols notariais i seients registrals dels Registres Civil, de la Propietat i Mercantil i altres de caràcter públic, es practicarà d'acord amb el que disposen les respectives normes reguladores.

2.- L'examen i registre de les comunicacions i documentació protegida pel secret professional només podrà efectuar-se amb autorització judicial i exclusivament en el cas previst per l'article 358 d'aquest Codi.

3.- La consulta de la història clínica s'exigirà en tot cas autorització judicial.

CAPÍTOL X.- REGISTRE DE DISPOSITIUS DE EMMAGATZEMATGE MASSIU D'INFORMACIÓ

Article 347. Necessitat de motivació individualitzada

1.- Quan en ocasió de la pràctica d'un registre domiciliari sigui previsible la aprehensió d'ordinadors, instruments de comunicació telefònica o telemàtica o dispositius d'emmagatzematge massiu d'informació digital, la resolució del

Tribunal de Garanties haurà d'estendre el seu raonament a la justificació, si és el cas, de les raons que legitimen l'accés dels agents facultats a la informació continguda en aquests estris.

2.- La simple confiscació de qualsevol dels dispositius als quals es refereix el apartat anterior, practicada durant el transcurs de la diligència de registre domiciliari, no legitima l'accés al seu contingut.

Article 348.- Accés a la informació de dispositius electrònics confiscats fora del domicili del sospitós

L'exigència prevista en l'apartat primer de l'article anterior també és aplicable a aquells casos en què els ordinadors, instruments de comunicació o dispositius d'emmagatzematge massiu de dades, siguin confiscats amb independència d'un registre domiciliari. En aquests casos, els agents posaran en coneixement del Ministeri Fiscal la confiscació d'aquests efectes. Si aquest considera indispensable el accés a la informació inclosa en el seu contingut, sol·licitarà la corresponent autorització del Tribunal de Garanties. En els casos d'urgència constatada n'hi ha prou l'autorització del Ministeri Fiscal, el qual informará al Tribunal de Garanties en un termini de vint hores.

Article 349. Autorització judicial

1.- La resolució del Tribunal de Garanties mitjançant la qual s'autoritzi l'accés a la informació continguda en els dispositius a què es refereix aquesta secció, ha de fixar els termes i l'abast del registre i podrà autoritzar la realització de còpies de les dades informàtics. Fixarà també les condicions necessàries per assegurar la integritat de les dades i les garanties de la seva preservació per fer possible, en el seu cas, la pràctica de un dictamen pericial.

2.- Llevat que constitueixin l'objecte o instrument del delictes o hi hagi altres raons que ho justifiquin, s'evitarà la confiscació dels suports físics que continguin les dades o arxius informàtics, quan això pugui causar un greu perjudici al seu titular o propietari i sigui possible l'obtenció d'una còpia en condicions que garanteixin l'autenticitat i integritat de les dades.

CAPÍTOL XI.- REGISTRES REMOTS SOBRE EQUIPS INFORMÀTICS

Article 350. Pressupostos

1.- El Tribunal de Garanties podrà autoritzar, a petició raonada del Ministeri Fiscal, la utilització de dades d'identificació i codis, així com la instal·lació d'un programari, que permeten, de forma remota i telemàtica, l'examen a distància i sense coneixement del seu titular o usuari del contingut d'un ordinador, dispositiu electrònic, sistema informàtic, instrument d'emmagatzematge massiu de dades informàtics o base de dades, sempre que la mesura sigui proporcionada per a la investigació d'un delictes d'especial gravetat i sigui més idònia i necessària per al aclariment del fet investigat, l'esbrinament del seu autor o la localització de el seu parador.

2.- La resolució judicial que autoritzi el registre, a més de motivar la idoneïtat, necessitat i proporcionalitat, ha d'especificar:

a) Els ordinadors, dispositius electrònics, sistemes informàtics o part dels mateixos, mitjans d'emmagatzematge de dades informàtiques o bases de dades i dades informàtiques emmagatzemades objecte de la mesura.

b) L'abast de la mateixa, la forma en què es procedirà a l'accés i confiscació de les dades o arxius informàtics rellevants per a la causa i el programari mitjançant el que s'executarà el control de la informació.

d) Els agents autoritzats per a l'execució de la mesura.

e) L'autorització, si escau, per a la realització i conservació de còpies dels dades informàtiques.

f) Les mesures necessàries per a la preservació de la integritat de les dades emmagatzemats, així com per la inaccessibilitat o supressió d'aquestes dades del sistema informàtic al qual ha tingut accés.

3.- Quan els agents que duguin a terme el registre remot tinguin raons per creure que les dades buscats estan emmagatzemades en un altre sistema informàtic o en una part del mateix, posaran aquest fet en coneixement del Ministeri Fiscal que podrà sol·licitar del Tribunal de Garanties una ampliació dels termes del registre.

4.- El registre remot només podrà ser autoritzat quan les dades es troben emmagatzemats en un sistema informàtic o en una part del mateix situat en territori sobre el qual s'estengui la jurisdicció espanyola. En un altre cas, es instar les mesures de cooperació judicial internacional en els termes establerts per la Llei, els Tractats i convenis internacionals aplicables i el dret de la Unió Europea.

Article 351. Deure de col·laboració

1.- Els proveïdors d'accés o serveis telemàtics i els titulars o responsables del sistema informàtic o base de dades objecte del registre estan obligat a facilitar als agents investigadors

la col·laboració necessària per a la pràctica de la mesura i l'accés al sistema. Així mateix, estan obligats a facilitar l'assistència necessària perquè els dades i informació recollides puguin ser objecte d'examen i visualització.

2.- Les autoritats i els agents encarregats de la investigació poden ordenar a qualsevol persona que conegui el funcionament del sistema informàtic o les mesures aplicades per protegir les dades informàtics continguts en el mateix que faciliti la informació que sigui necessària per al bon fi de la diligència.

Article 352. Forma

Les actuacions referents a l'examen i registre a distància d'equips, dispositius o sistemes informàtics o electrònics s'han de substanciar en una peça separada i en règim de secret, sense necessitat de declaració expressa, el qual tindrà una durada màxima de deu dies.

CAPÍTOL XII INCORPORACIÓ DE DADES PERSONALS

Automatitzats AL PROCÉS

Article 353. Disposició general

El Ministeri Fiscal podrà requerir a qualsevol persona física o jurídica responsable de un fitxer automatitzat la cessió d'aquelles dades personals que siguin rellevants per a l'aclariment del fet investigat o la identificació del seu autor.

Article 354. Cruïlla i contrast de dades personals

Quan la investigació del fet, ateses les exigències imposades pels principis d'idoneïtat, necessitat i proporcionalitat, exigeixi la cruïlla, comparació i contrast entre dades personals que constin en arxius automatitzats de qualsevol persona física o jurídica, el fiscal pot autoritzar la mesura per decret, que serà impugnable davant el Tribunal de Garanties.

Article 355. Excepcions

1.- Si les dades es trobessin incorporades a un ordinador, sistema o dispositiu de emmagatzematge massiu utilitzat per l'encausat, l'accés als mateixos s'ajustarà a el que preveu l'article 349.

2.- La cessió de dades contingudes en la història clínica de l'encausat o d'un tercer requerirà, en tot cas, autorització judicial.

3.- La cessió de dades associades generats com a conseqüència de les comunicacions electròniques o telemàtiques es regeix pel que disposa l'article 312 d'aquest Codi.

CAPÍTOL XIII.- RECOLLIDA, INCAUTACIÓ I ASSEGURAMENT DELS EFECTES I INSTRUMENTS DEL DELICTE

Article 356. Recollida, assegurament i confiscació

1.- El Ministeri Fiscal ha d'ordenar a la policia judicial que els instruments i efectes del delictes, així com tots aquells objectes susceptibles de ser utilitzats com a fonts de prova, siguin recollits, amb adopció de les mesures d'assegurament necessàries per la seva conservació. S'aixecarà acta en la qual es farà constar la seva descripció, així com el lloc, temps i ocasió en què haguessin estat trobats, la qual podrà ser completada amb fotografies o imatges.

2.- Si els objectes es troben en possessió d'un tercer que no procedís a la seva entrega voluntària el fiscal n'ha d'acordar la confiscació provisional i de sol·licitar al tribunal de Garanties l'adopció de la corresponent mesura cautelar.

Article 357. Documents secrets

Quan es tracti de documentació o objectes legalment qualificats com a reservats o secrets, s'estarà al que disposa la legislació sobre secrets oficials.

Article 358. Comunicacions escrites entre l'encausat i el seu advocat i documents preparats pel lletrat per a la defensa

No podran ser consultades, copiades o confiscades les comunicacions escrites entre el encausat i el seu advocat, llevat que aquest hagi estat formalment encausat per la seva responsabilitat en els fets investigats i hi hagi autorització judicial. Tampoc podran ser consultats, copiats o confiscats els documents creats pel lletrat en qualsevol format, material o informàtic, per a la preparació o l'exercici del dret a l'assistència lletrada del seu client o per a la determinació de la seva posició legal.

Article 359. Història clínica

La incorporació de la història clínica a les diligències s'exigirà en tot cas autorització judicial.

CAPÍTOL XIV.- inspecció ocular, AUTÒPSIA I IDENTIFICACIÓ DEL CADÀVER

Article 360. Examen i descripció del lloc dels fets

Quan el delictes que es persegueixi hagi deixat petjades, vestigis o altres fonts de proves materials de la seva perpetració i sigui necessari a les finalitats de la investigació, el Ministeri Fiscal ha d'ordenar que s'examini el lloc dels fets. En el cas que fossin trobats instruments, efectes del delictes o objectes que puguin servir com a fonts de prova, es procedirà d'acord amb

el que estableix Article 356. S'aixecarà acta en la qual es descriurà el lloc del delictes, les empremtes i vestigis, la disposició dels que es trobin en el mateix i, si escau, del cos de la víctima, així com de totes aquelles circumstàncies que puguin ser rellevants per a l'aclariment dels fets investigats.

Article 361. Aixecament del cadàver

En cas que s'hagués produït una mort violenta sospitosa de criminalitat, el aixecament del cadàver serà dirigit pel fiscal o pel funcionari de la Policia Judicial en què aquell delegui i es durà a terme amb intervenció del metge forense.

Article 362. Autòpsia

- 1.- En el supòsit a què es refereix l'article anterior, l'autòpsia del cadàver serà acordada pel Ministeri Fiscal i es durà a terme pel metge forense.
- 2.- El Ministeri Fiscal pot acordar la pràctica de les anàlisis químiques que resultin necessaris per a l'aclariment dels fets i la determinació de les causes de la mort.
- 3.- Si en disposar la pràctica de l'autòpsia existís ja una persona encausada, es oferirà a aquesta la possibilitat de designar un metge que concorri a la seva realització.

Article 363.- Exhumació del cadàver

El Ministeri Fiscal pot acordar l'exhumació d'un cadàver quan resulti necessari procedir a l'examen o autòpsia del cos. Es comunicarà l'exhumació del cadàver a algun familiar del difunt. Podrà prescindir d'aquesta comunicació quan aquesta no es pugui portar a terme sense demorar la tramitació del procediment o quan aquesta comunicació pugui perjudicar la finalitat de la investigació.

Article 364.- Identificació

Abans de l'autòpsia es duran a terme les actuacions necessàries per a la identificació del cadàver, per mitjà de testimonis que, a la vista d'aquest, donen raó satisfactòria de el seu coneixement. Es prendran fotografies del cos i es recolliran les impressions de les seves empremtes digitals. Amb la mateixa finalitat, podran ser recollides mostres biològiques del cadàver als efectes previnguts en els articles 287 i següents.

CAPÍTOL XV.- DECLARACIÓ DE TESTIMONIS I acarament

SECCIÓ 1ª.- DECLARACIÓ DE TESTIMONIS

Article 365. Deure de comparèixer i declarar

Els testimonis estan obligats, amb les excepcions establertes per la Llei, a comparèixer davant el Ministeri Fiscal quan siguin citats per a això i a prestar declaració sobre els fets que coneguin.

Article 366. Citació dels testimonis

- 1.- En la citació del testimoni s'ha de fer constar l'obligació de comparèixer i de declarar. Pel que fa sabés sobre el que li preguntin i se li informarà de les conseqüències legals del seu incompliment i dels drets reconeguts per la Llei.
- 2.- Si el testimoni no té domicili conegut o es ignorarà el seu parador, el Ministeri Fiscal ordenarà a la policia o es dirigirà a l'autoritat administrativa que correspongui perquè, en el termini que es fixi, esbrinin un o altre i l'informin de les seves indagacions i del resultat de les mateixes.
- 3.- Els testimonis es poden citar personalment on siguin trobats.
- 4.- Quan sigui urgent l'examen d'un testimoni, pot ser citat verbalment perquè comparegui a l'acte. El fiscal pot habilitar els agents de policia per practicar les diligències de citació verbal o escrita, si ho considera convenient. En tot cas, la citació ha de contenir les advertències i informació a què es refereix l'apartat primer d'aquest article.
- 5.- Si el testimoni fos funcionari públic, podrà ser citat per conducte del seu superior.
- 6.- A efectes laborals i administratius, la compareixença del testimoni tindrà la consideració de compliment d'un deure inexcusable de caràcter públic i personal. El superior jeràrquic del testimoni funcionari públic o l'ocupador de qui sigui treballador per compte d'altri, estan obligats a facilitar la compareixença del testimoni en els termes continguts en la citació.

Article 367. Lloc de la declaració

1.- La declaració es rebrà a la seu de la Fiscalia. No obstant això, quan resulti necessari per raons de salut del testimoni, per tenir aquest la seva residència en un lloc llunyà, per raons d'ordre públic, seguretat o qualsevol altra circumstància rellevant, el fiscal encarregat de la investigació pot acordar:

- a) comissionar al fiscal del lloc en què es trobi el testimoni per a la seva pràctica;
- b) que la declaració es rebi per mitjà de videoconferència;
- c) traslladar-se al lloc on es trobi el testimoni per a rebre declaració.

2.- Quan el testimoni que hagi de declarar resideixi fora del territori nacional s'actuarà d'acord amb el que estableixen els tractats i convenis subscrits per Espanya o el Dret de la Unió Europea sobre cooperació jurídica internacional.

3. Si el testimoni està físicament impedit d'acudir a la crida judicial per motius de salut, la declaració es condicionarà al fet que l'interrogatori no la posi en perill.

4.- El Ministeri Fiscal pot acordar, quan sigui convenient per al aclariment dels fets, que el testimoni presti declaració en el lloc en què haguessin passat o al qual es refereixi la declaració.

Article 368. Exempcions al deure de comparèixer i declarar

1.- Estan exempts del deure de comparèixer i prestar declaració:

- a) El Rei, la Reina i els seus respectius consorts;
- b) l'Hereu de la corona; i,
- c) els regents del Regne.

2.- La compareixença i declaració com a testimonis dels membres de les representacions diplomàtiques i oficines consulars es regeix pel que disposen els Tractats i convenis internacionals aplicables.

Article 369. Conseqüències de la incompareixença

1.- A l'testimoni que, després d'haver estat citat amb les formalitats que estableixen la Llei, deixi de comparèixer, se li imposarà el pagament dels costos derivats de la seva incompareixença i una multa de 500 a 6.000 € per la interlocutòria del Tribunal de Garanties dictat a sol·licitud del fiscal, amb audiència de l'interessat per termini de cinc dies.

2.- Si el testimoni persisteix en la seva conducta, després d'haver estat citat per segona vegada, el Ministeri Fiscal ordenaran que sigui detingut i conduït davant la seva presència per els agents de l'autoritat, sense perjudici que se li exigeixi la responsabilitat en què pogués haver incorregut per la comissió d'un delictes d'obstrucció a la justícia.

Article 370. Dispensa de l'obligació de declarar per vincle familiar

1.- Estan dispensats de l'obligació de declarar:

- a) El cònjuge de l'encausat o la persona unida a aquest per una relació de fet anàloga al matrimoni, encara que s'hagi extingit el vincle matrimonial o hagi cessat la convivència efectiva.
- b) Els parents de l'encausat en línia recta, per consanguinitat o afinitat, i els col·laterals, fins al tercer grau per consanguinitat i fins al segon grau per afinitat. La dispensa que preveu aquest apartat no regeix per a qui hagi formulat denúncia.

2.- El fiscal advertir el testimoni que es trobi comprès en l'apartat anterior de que no té obligació de declarar en contra de l'encausat.

3.- Quan es tracti de menors d'edat que no tinguin maduresa suficient per valorar el sentit i abast de la seva decisió o d'incapaços que pateixin una deficiència psíquica rellevant, la decisió haurà de ser adoptada pels seus pares o pel seu representant legal, llevat que l'encausat ho fos algun dels progenitors o el representant legal del menor o incapaç.

Article 371. Dispensa de l'obligació de declarar per raó del secret professional

1.- No podran ser obligats a declarar com a testimonis:

- a) Els advocats, amb relació a les informacions, instruccions i explicacions rebudes dels seus clients. Aquesta prohibició és també aplicable als subordinats i col·laboradors que auxiliïn en el seu treball als advocats, amb relació a les informacions, instruccions i explicacions.
- b) Els ministres de les confessions religioses, respecte dels fets que els haguessin estat confiats en l'exercici de les funcions del seu ministeri i dels quals hagin de guardar secret.
- c) Els periodistes, amb relació a les fonts d'informació utilitzades en el desenvolupament de la seva activitat professional.
- d) Els traductors i intèrprets de les converses i comunicacions entre el encausat o encausat i les persones a què es refereixen els apartats anteriors, amb relació als fets a què estigués referida seva traducció o interpretació.

2.- Les persones esmentades en els apartats anteriors estan obligades a declarar quan hagin estat dispensades del seu deure de secret per la persona a favor hagués estat establerta la dispensa.

Article 372. Secrets oficials

No estan obligats a prestar declaració als funcionaris públics respecte d'aquelles matèries que haguessin estat declarades secretes, llevat que el secret s'hagués deixat sense efecte d'acord amb la legislació sobre secrets oficials.

Article 373.- Testimoni encausat o ja enjudiciat

Als que hagin estat encausats o condemnats pels fets que són objecte del procediment i foren cridats amb posterioritat a declarar com a testimonis, li serà a tot cas aplicable el que estableix l'article 10 d'aquest Codi.

Article 374. Declaració perjudicial per al testimoni

1.- Cap testimoni està obligat a respondre a les preguntes la resposta pogués derivar per a ell, o per a alguna de les persones a què es refereix l'article 370.1, el perill de ser perseguit per la comissió d'un delictes. Si el testimoni oferís respostes de les quals pugui derivar la seva responsabilitat, es suspendrà immediatament la seva declaració.

2.- El testimoni ha de ser informat pel Ministeri Fiscal sobre el seu dret a no declarar en els supòsits previstos per la Llei. La declaració prestada per un testimoni que es trobés en algun dels supòsits de els articles 370 o 371 i que no hagués estat instruïda del seu dret a no prestar declaració no podrà ser valorada.

Article 375. Pràctica de l'interrogatori

1.- El Ministeri Fiscal d'advertir el testimoni dels seus deures de dir la veritat i de respondre a les preguntes que se li formulin d'una manera clara i precisa, sense reticències ni inexactituds.

2.- Els testimonis han de ser examinats per separat i en absència d'aquells als quals encara ha de rebre declaració.

3.- Es preguntarà al testimoni el seu nom, cognoms, edat i domicili. Es farà constar en la primera declaració el número del document nacional d'identitat o d'aquell altre utilitzat habitualment pel testimoni per identificar-se. Els testimonis que prestin declaració en la seva condició de funcionaris públics podran assenyalar com a domicili el lloc que correspongui a la seva destinació oficial. Si el testimoni és membre de les policia judicial o de les forces i cossos de Seguretat en l'exercici de les seves funcions, serà suficient per a la seva identificació al número del seu registre personal i la indicació de la unitat a la qual està adscrit.

4. Quan hi hagi motius que permetin suposar raonablement que la facilitació de seu domicili pel testimoni pot generar una situació de perill per a la seva persona o els seus béns, podrà ser autoritzat a facilitar com a domicili el corresponent al seu lloc de treball o qualsevol altre en què pugui ser citat.

5.- Seguidament es demanarà el testimoni que manifesti si coneix l'encausat ia les altres parts, si té amb ells relacions de parentiu, amistat o de qualsevol altra classe.

6.- Els testimonis han de declarar de viva veu, sense que els sigui permès llegir cap declaració ni resposta que portin escrita. Podran, no obstant això, ser autoritzats a consultar algun apunt que contingui dades difícils de recordar.

7.- No es faran al testimoni preguntes capcioses ni suggestives, ni s'ha d'utilitzar coacció, engany, promesa ni artifici algun per obligar o induir-lo a declarar en determinat sentit.

Article 376.- Assistència de les parts

Podran assistir a la declaració l'advocat de l'encausat i de les altres parts personades, que podran plantejar al testimoni preguntes que aquest haurà de contestar si el Fiscal no les declara inadmissibles per capcioses, suggestives, impertinents o inútils.

Article 377. Testimonis i perits protegits

1.- Quan s'aprecii racionalment un perill greu per a la vida, integritat o llibertat del testimoni o del perit, o d'una altra persona pròxima als mateixos, el Tribunal podrà acordar a petició de l'interessat o del Ministeri Fiscal:

a) Que no constin en les diligències que es practiquin el seu nom, cognoms, domicili, lloc de treball i professió, ni qualsevol altra dada que pogués servir per a la seva identificació, es pot utilitzar per a la seva identificació un número o qualsevol altra clau. En aquest cas, el Ministeri Fiscal custodiarà la documentació reservada en què consti la identitat real del testimoni i la seva domicili.

b) Que compareguin per a la pràctica de qualsevol diligència utilitzant procediments que impossibilitin la seva identificació.

c) Que es fixi com a domicili, a efectes de citacions i notificacions, la seu del Ministeri Fiscal o de l'òrgan judicial intervinent, el qual les farà arribar reservadament al seu destinatari, mitjançant l'auxili de la Policia Judicial.

2.- En el cas que fos acordada l'adopció d'alguna d'aquestes mesures, els membres de les forces i cossos de seguretat, el Ministeri Fiscal i el Tribunal tindrà cura d'evitar que als testimonis se'ls facin fotografies o es capti la seva imatge per qualsevol altre procediment, s'haurà de procedir a retirar el material fotogràfic, cinematogràfic, videogràfic o de qualsevol altre tipus a qui contravingui aquesta prohibició.

3.- Els testimonis i perits protegits podran sol·licitar ser conduïts a les dependències de fiscalia o judicials, al lloc on s'ha de practicar alguna diligència o al seu domicili en vehicles oficials i durant el temps que romanguin en aquestes dependències se'ls facilitarà un local reservat per al seu exclusiu ús, convenientment custodiat.

4.- A instància del Ministeri Fiscal i per a tot el procés, o si, un cop finalitzat aquest, es manté la circumstància de perill greu, es brindarà als testimonis i perits, en el seu cas, protecció policial. En casos excepcionals podran facilitar-se documents de una nova identitat i mitjans econòmics per canviar la seva residència o lloc de treball.

5.- Sol·licitada pel Ministeri Fiscal una mesura de protecció de les previstes en aquest article, podrà acordar l'anticipació dels seus efectes en tant el Tribunal de Garanties es pronunciï.

6.- Obert el judici oral l'òrgan judicial competent per a l'enjudiciament dels fets es pronunciarà motivadament sobre la procedència de mantenir, modificar o suprimir totes o algunes de les mesures de protecció dels testimonis i perits adoptades pel Tribunal de Garanties, així com si escau l'adopció d'altres noves, amb la ponderació prèvia dels béns jurídics constitucionalment protegits, de els drets fonamentals en conflicte i de les circumstàncies concurrents en els testimonis i perits en relació amb el procés penal de què es tracti.

Si amb posterioritat s'admetés com a prova per a l'acte del judici oral a proposta de qualsevol de les parts la declaració del testimoni o perit protegit, a sol·licitud de la defensa degudament motivada se li haurà de revelar la seva veritable identitat i dins del termini de cinc després de la revelació de la identitat es permetrà a la defensa proposar prova sobre la credibilitat del testimoni o recusar el perit.

7.- De la mateixa manera, la defensa podran fer ús del dret previst en l'apartat anterior si s'acorda la pràctica de prova anticipada.

Article 378. Exhibició de peces de convicció

Durant la declaració podran exhibir-se al testimoni o posar davant seu els objectes sobre els quals hagi de versar la declaració, amb adopció de totes les mesures convenientes per procurar la major exactitud de la declaració.

Article 379.- Declaració mitjançant intèrpret

1.- Si el testimoni no entén o no parlés l'idioma espanyol, es nomenarà un intèrpret.

2.- Si el testimoni patís limitacions auditives o d'expressió oral, es nomenarà un intèrpret de llengua de signes, per mitjà del qual se li faran les preguntes i es de rebre les respostes.

Article 380 Incompliment del deure de declarar

1.- Si el testimoni, fora dels casos permesos per la llei, es nega a contestar a les preguntes que se li formulen, se li podrà imposar una multa de 250 a 2.000 €, de conformitat amb el procediment previst a l'article 369.1.

2.- En el cas que el testimoni persisteix en la seva conducta podrà obrir-se-cause per la possible comissió d'un delicte de desobediència greu a l'autoritat.

Article 381. Localització del testimoni i deure de reserva

1.- Acabada la declaració, el fiscal d'advertir el testimoni que està obligat a informar al fiscal o al tribunal que conegui la causa els seus canvis de domicili, número de telèfon o adreça de correu electrònic. Així mateix, l'informarà que està obligat a comparèixer per prestar declaració cada vegada que sigui citat per a això.

Article 382. Aspectes formals de l'acta i l'enregistrament de la declaració

1.- La declaració del testimoni ha de ser consignada en una acta escrita en la qual constarà la data, l'hora i els noms dels assistents. En l'acta es consignarà el relat ofert pel testimoni i les respostes donades pel mateix. Es reflectirà la literalitat de les declaracions dels intervinents.

2.- El testimoni pot llegir per si mateix la seva declaració. Si no ho fa, l'ha de llegir. L'acta de la declaració serà signada per tots els assistents, que podran fer constar les objeccions que considerin oportunes. Si el testimoni es nega a signar, s'ha de fer constar amb indicació de la causa de la negativa.

3.- La declaració podrà ser registrada en un suport apte per a la gravació i la reproducció del so i de la imatge, en aquest cas podrà documentar mitjançant acta succincta que es remetrà a la gravació pel que fa al contingut de la declaració.

4.- Els enregistraments a què es refereix l'apartat anterior només poden ser utilitzades per als fins del procés penal. Les parts tenen dret a obtenir una còpia de les mateixes, que els serà lliurada amb indicació expressa de la prohibició de realitzar còpies de la mateixa o de divulgar el seu contingut. Les còpies de la gravació han de ser retornades al Ministeri Fiscal quan la seva utilització en el procés ja no resulti necessària. Si el testimoni s'oposa al fet que es lliurin còpies de la gravació de la seva declaració a les parts, la seva declaració serà transcrita literalment en una acta de la qual es lliurarà còpia a les parts, quan sigui sol·licitat. En aquest cas, les parts conserven el dret a examinar el contingut de la gravació. El testimoni ha de ser instruït del contingut del seu dret.

Article 383. Testimonis menors d'edat

En la declaració de testimonis que siguin menors d'edat s'han d'aplicar les regles següents:

1ª.- La declaració es pot dur a terme evitant la confrontació visual dels testimonis amb l'inculpat, utilitzant per a això qualsevol mitjà tècnic que faci possible la pràctica de la diligència.

2ª.- Els qui exerceixin la pàtria potestat, tutela o guarda del menor podran estar presents, llevat que siguin encausats o el fiscal excepcionalment i de forma motivada acordi el contrari.

3ª.- El fiscal, valorant la naturalesa dels fets i les circumstàncies del testimoni menor d'edat, pot acordar que es prengui declaració al mateix mitjançant la intervenció d'experts; en aquest cas, i si així s'acordés, seran els únics que estaran en presència del menor i que li formularan les preguntes oportunes de la manera que li sigui menys perjudicial. En aquest cas, la declaració així practicada haurà ser-ho en condicions que permeti als lletrats de les parts presenciar la declaració i dirigir al testimoni les preguntes que, sent admissibles a criteri del Fiscal, es realitzaran per mitjà dels citats experts si es troben presents.

Article 384. Agent encobert

Els funcionaris policials que en ocasió d'una actuació com a agents encoberts hagin actuat amb identitat suposada de conformitat amb el que preveu l'article 406 d'aquest Codi, podran mantenir-la durant la investigació, i és aplicable a tot cas les mesures per a la protecció de testimonis.

Article 385. Prova testifical anticipada

Quan, per raó del lloc de residència d'un testimoni o víctima, o per un altre motiu, pugui témer raonablement que una declaració no podrà ser rebuda en el judici oral, o pot motivar la seva suspensió, el Ministeri Fiscal o qualsevol de les altres parts poden sol·licitar al Tribunal de Garanties que practiqui immediatament la mateixa amb anterioritat a la celebració del judici, de conformitat amb el que preveu el títol IV d'aquest llibre.

Article 386.- Indemnització

Els testimonis que, atenent a la citació realitzada, compareguin davant la Fiscalia tindran dret a ser indemnitzats per les despeses i perjudicis d'acord amb la Llei, sense perjudici del que es pugui acordar en matèria de costes.

SECCIÓ 2ª.- acarament**Article 387. Acarament**

Quan els encausats o dels testimonis entre ells, o aquells amb aquests, discordin sobre d'algun fet o d'alguna circumstància que interessi en el procediment, podrà el Fiscal celebrar un acarament entre els qui estiguin discordes, sense que aquesta diligència hagi tenir lloc, per regla general, més que entre dues persones alhora.

Article 388.- Pràctica del cara a cara

1.- L'acarament s'ha de verificar davant el fiscal, llegint als encausats o testimonis entre que tingui lloc l'acte les declaracions que haguessin prestat, preguntant-los si es ratifiquen en elles o tenen alguna variació de fer.

2.- El fiscal posarà de manifest les contradiccions que resultin en aquestes declaracions, i convidar els acarats a què es posin d'acord entre si.

3.- Només podran formular als encausats o testimonis preguntes relacionades amb l'objecte del cara a cara. Les preguntes s'han de fer, en tot cas, a través del fiscal, al qual correspondrà la valoració de la pertinència.

4.- El fiscal no permetrà que els acarats s'insultin o amenacin.

Article 389. Documentació

1.- L'acarament s'ha de documentar en suport apte per a la gravació i reproducció del so i de la imatge.

2.- Només en defecte d'aquests mitjans tècnics s'ha de documentar per mitjà d'acta Hi consten succintament les respostes o observacions fetes pels acarats.

L'acta se signarà per tots els intervinents en la diligència. Si algun d'ells no sabés fer-ho o es negarà a signar s'ha de fer constar aquest fet en la mateixa.

Article 390. Caràcter excepcional

1.- No s'han de fer acaraments sinó quan no es conegui cap altra manera de comprovar la existència del delicte o la culpabilitat d'algun dels encausats.

2.- No s'han de fer acaraments amb testimonis que siguin menors d'edat, llevat que el fiscal ho consideri imprescindible i no lesiu per a l'interès d'aquests testimonis.

CAPÍTOL XVI.- DICTAMEN PERICIAL

Article 391. Procedència

El fiscal demanarà dictamen pericial quan, per conèixer o apreciar algun fet o circumstància rellevant per a la investigació, fossin necessàries o convenients coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics.

Article 392.- Designació del perit

1.- El dictamen pericial es prestarà per un sol perit, llevat que l'especial dificultat o complexitat de la perícia o la concurrència d'altres circumstàncies facin convenient, segons el parer del fiscal, la intervenció de més d'un perit.

2.- La idoneïtat per a actuar com a perit es regirà pel que estableix la Llei de Enjudiciament Civil.

Article 393.- Comunicació i acceptació de la perícia

La designació s'ha de comunicar al perit, que disposarà d'un termini de tres dies per acceptar el càrrec. L'acceptació serà obligatòria quan el perit exerceixi professionalment l'activitat científica, artística, tècnica o pràctica que estigui referida a l'àmbit de coneixement requerit per la perícia o quan estigui titulat o qualificat oficialment per al desenvolupament d'aquesta activitat.

Article 394. Abstenció

El perit ha de comunicar al fiscal la seva abstenció quan es doni en ell alguna de les causes d'abstenció establertes per la Llei d'enjudiciament civil.

Així mateix, podrà excusar de l'exercici del càrrec quan concorri alguna de les circumstàncies que, en el cas dels testimonis, dispensa del deure de prestar declaració.

Article 395. Recusació

1.- Les parts poden recusar el perit en què concorri causa d'abstenció davant el Tribunal competent per al coneixement de la causa, d'acord amb el que estableix la Llei d'Enjudiciament Civil.

2.- La recusació d'un perit no suspèn la pràctica de la diligència.

Article 396. Delimitació de l'objecte de la perícia

1.- El fiscal ha de determinar per decret de manera clara i precisa l'objecte de la perícia, així com els objectes que hagin de ser lliurats al perit.

Així mateix, ha de fixar el termini en el qual el dictamen haurà de ser emès.

2.- L'encausat i les altres parts poden sol·licitar, dins dels cinc dies següents a la notificació de la resolució anterior, l'ampliació de l'objecte de la perícia o dels objectes que han de ser lliurats al perit per dur-la a terme.

Article 397. Designació de perit per les parts

Quan la pràctica dels actes necessaris per a l'informe pericial, per la seva naturalesa o per altres circumstàncies, no permeti la realització d'una segona perícia, la defensa i l'acusació popular i particular, en el termini a què es refereix l'article anterior, podran nomenar un altre perit a costa. La part proponent haurà de justificar suficientment la qualificació del perit nomenat.

Article 398.- Incompliment del deure de col·laboració

1.- Si el perit no comparegui a l'acceptació del càrrec perquè hagi estat nomenat, o de qualsevol altra manera es nega a l'emissió del dictamen, se li imposarà el pagament de els costos ocasionats per la seva negativa, així com el pagament d'una multa de 500 a 6.000 € pel procediment que estableix l'article 369.1. Si reiterés la seva incompareixença o negativa, s'obrirà causa per a l'exigència de la responsabilitat penal en què hagi pogut incórrer.

2.- Quan el perit deixa de complir, sense causa justificada, el termini que per a la emissió de l'informe hagi estat fixat d'acord amb l'article 396, se li imposarà una multa de 500 a 6.000 € pel mateix procediment assenyalat en l'apartat anterior.

Article 399. Conservació de mostres

Els pèrits evitaran qualsevol alteració en l'objecte de la perícia que no sigui estrictament necessària per a l'emissió del seu dictamen. Si la destrucció o alteració l'objecte del reconeixement fos inevitable, es conservarà, sempre que sigui possible, una mostra que permeti realitzar un nou examen.

Article 400.- Contingut de l'informe pericial

1.- El dictamen pericial s'emetrà per escrit i comprendrà:

a) Descripció de la persona o cosa que sigui objecte del mateix, en l'estat o del manera en què es trobi, les manipulacions que hagués estat objecte per a l'emissió del dictamen i els canvis que, a conseqüència de les mateixes, se li hagin produït.

b) Relació detallada de totes les operacions practicades pels pèrits i de la seva resultat.

c) Les conclusions que en vista de les dades formulin els perits, d'acord amb els principis, regles i tècniques de la seva ciència, tècnica, art o pràctica.

2.- Quan el dictamen hagi estat emès per diversos perits, es faran constar en el mateix les discrepàncies mantingudes per qualsevol d'ells.

Article 401.- Examen dels perits

El Ministeri Fiscal ha d'acordar, amb citació de les parts personades, la celebració de una audiència en la qual els perits poden ser preguntats sobre la seva qualificació, la metodologia emprada en l'elaboració de l'informe i l'abast de les seves conclusions.

Article 402. Dictamen pericial de part

1.- Sempre que ho considerin convenient per a la defensa dels seus drets, l'encausat o les altres parts personades podran aportar a la causa un dictamen pericial elaborat per experts per ells designats.

2.- Els pèrits designats per les parts diferents al Ministeri Fiscal no poden ser recusats, sense perjudici de la possibilitat de l'al·legació i prova de la seva falta de neutralitat per la part que la sostingui.

Article 403. Confrontació de lletres

1.- Per a la investigació de l'autenticitat o falta d'autenticitat d'un document, o de la seva autoria, podrà realitzar-se una prova pericial de confrontació de lletres. Amb aquesta finalitat s'han d'utilitzar els documents d'autoria indubtable de què es disposi, bé perquè hagin estat confiscats, bé perquè hagin estat manuscrits per a la causa per la persona a la qual s'atribueixi l'autoria del document qüestionat.

2.- La persona a la qual se sol·licita la formació d'un cos d'escriptura ha de ser informada de la fi per al que serà utilitzat. En el cas de l'encausat, el seu consentiment per a la formació del cos d'escriptura haurà de prestar amb l'assistència del seu Advocat.

Article 404. Dictamen sobre alteracions psíquiques o addiccions de l'encausat

Quan hi hagi indicis que l'encausat pateix una anomalia o alteració psíquica o una dependència de l'alcohol, drogues tòxiques, estupefaents, substàncies psicotròpiques o altres que produeixin efectes anàlegs, el Ministeri Fiscal ha de demanar un informe pericial per determinar la intensitat d'aquesta anomalia i el grau d'addicció a aquelles substàncies.

Article 405. Retribució i indemnització dels pèrits designats pel Ministeri Fiscal o el tribunal

Els pèrits designats pel Ministeri Fiscal o pel Tribunal tindran dret a la retribució del seu treball ia ser indemnitzats per les despeses en què incorrin per la Administració de Justícia, llevat que l'emissió de la perícia formi part de la funció pública que exerceixin.

CAPÍTOL XVII.- AGENT ENCOBERT

Article 406. Nomenament i identitat suposada

1.- S'entén per agent encobert el funcionari de Policia que desenvolupi la seva activitat investigadora actuant de manera continuada sota una identitat uposada que li sigui facilitada pel Ministeri de l'Interior. Per al compliment de la seva funció, l'agent encobert està facultat per actuar en el tràfic jurídic sota la identitat que li hagi estat facilitada i per adquirir i transportar els efectes i instruments del delicte i diferir la confiscació dels mateixos.

2.- L'autorització es pot estendre a la utilització dels documents lliurats per el Ministeri de l'Interior per emparar la nova identitat.

Article 407.- Requisits

A petició del Ministeri Fiscal, el Tribunal de Garanties podrà autoritzar l'actuació d'un agent encobert quan la mesura sigui necessària per a la investigació dels fets, de tal manera que sense la seva adopció no sigui possible o es vegi seriosament dificultat el descobriment dels autors, la seva estructura organitzativa i les actuacions criminals ja desenvolupades o les que s'hagués donat principi d'execució, si a més concorren indicis racionals de la comissió d'algun dels següents delictes:

- a) terrorisme;
- b) tràfic de drogues;
- c) contra la Constitució, traïció i relatius a la defensa nacional;
- e) comesos en el si d'una organització o grup criminal.

Article 408. Facultats

1.- L'agent encobert podrà entrar al domicili d'un altre o en un lloc tancat quan sigui autoritzat per a això per algun dels habitants o per una persona autoritzada. El consentiment de l'habitant per a l'entrada de l'agent encobert en el seu domicili serà vàlid encara que per la seva obtenció l'agent es valgui de l'engany que deriva l'ús de la identitat suposada.

2.- La realització per l'agent encobert d'altres diligències d'investigació que, de acord amb el que disposa la Llei, requereixin de l'autorització del Tribunal de Garanties, exigirà la prèvia obtenció de la mateixa. El fiscal sol·licitarà, si escau, al Tribunal de Garanties la concessió de l'autorització.

Article 409.- Abast de l'exoneració de responsabilitat

1.- L'agent encobert està exempt de responsabilitat per aquelles actuacions que siguin conseqüència necessària del desenvolupament de la investigació, sempre que el interès sacrificat tingui un valor proporcionalment inferior al que pretén salvaguardar la investigació.

2.- En cap cas està autoritzada la provocació al delictes.

Article 410.- Autorització per al manteniment de la identitat suposada

1.- Una vegada concloues les investigacions l'agent encobert podrà mantenir la seva identitat suposada, excepte si el Ministeri Fiscal proposa la seva declaració testifical com a prova anticipada o per a l'acte del judici oral, en aquest cas haurà de revelar simultàniament a la seva proposició probatòria la condició de funcionari policial del agent, el seu número d'identificació i unitat.

2.- Si la declaració testifical de l'agent s'acorda a proposta de la defensa o d'una altra part acusadora diferent, el Ministeri Fiscal haurà de desvetllar la condició policial del agent i les dades abans indicades en el termini de dos dies des que se li notifiqui la admissió de la prova.

Article 411. Utilització de les informacions obtingudes en un altre procés

Si l'agent encobert descobrís casualment indicis de la comissió de fets delictius que siguin o hagin de ser objecte d'una altra investigació, les informacions obtingudes pel mateix podran ser utilitzades en l'altre procediment quan aquest tingui per objecte un delictes per a la investigació pogués haver estat autoritzada la seva actuació.

CAPÍTOL XVIII.- CIRCULACIÓ I LLIURAMENT vigilades

Article 412. Procedència

Per tal aclarir el fet investigat i d'identificar els seus responsables, podrà autoritzar que les remeses sospitoses de contenir drogues, substàncies prohibides, equips, materials, així com béns i guanys d'origen delictiu, puguin circular per territori espanyol o sortir i entrar-hi sense interferència obstativa de l'autoritat o els seus agents i sota la seva vigilància.

Article 413.- Efectes susceptibles de circulació i lliurament vigilades

La circulació i lliurament vigilades podrà acordar per al seguiment controlat dels següents objectes, substàncies i efectes:

- a) Drogues tòxiques, substàncies estupefaents i psicotròpiques.
- b) Equips, materials o substàncies precursoras de les enumerades en els Quadres I i II de la Convenció de les Nacions Unides sobre, feta a Viena el 20 de desembre de 1968.
- c) Substàncies explosives, inflamables, corrosives i asfixiants i, amb caràcter general, qualssevol altres matèries susceptibles de causar estralls.
- d) Les armes i municions de guerra, idònies per integrar un delictes de tinença, trànsit o dipòsit d'armes i explosius.
- e) Les espècies animals i vegetals a què es refereixen els preceptes reguladors de els delictes relatius a la protecció de la flora i la fauna.
- f) Les monedes, béns i estris que fossin objecte d'un delictes de falsificació de moneda.
- g) Els béns i guanys procedents del blanqueig de capitals i del tràfic de drogues.
- h) Els objectes o béns de valor artístic, històric, cultural, científic o monumental.

Article 414.- Autorització

1. Correspon al Ministeri Fiscal, d'ofici oa petició de la Policia Judicial, la facultat per autoritzar la circulació i lliurament vigilat d'alguna de les substàncies o objectes a què es refereixen els articles precedents.

2. Amb caràcter excepcional i quan concorrin circumstàncies extraordinàries que desaconsellin tota demora, l'autorització podrà ser concedida pels caps de les Unitats orgàniques de policia judicial, centrals o d'àmbit provincial, i per les seves comandaments superiors, els qui donaran compte al Ministeri Fiscal de la mesura adoptada en el termini de vint-perquè la confirmi o la deixi sense efecte.

3.- El decret d'autorització del Ministeri Fiscal haurà de ser motivat.

Article 415. Execució

1.- La Policia Judicial d'informar el Ministeri Fiscal de les incidències que es succeeixin durant el desenvolupament de la diligència i li ha de donar compte de l'itinerari dels objectes o substàncies controlats i de les persones que puguin estar relacionades amb l'enviament.

2.- Serà indispensable l'autorització del Ministeri Fiscal quan, per raó de la naturalesa de les substàncies o objectes de què es tracti, sigui aconsellable la seva substitució per altres

elements innocus o que no tenen valor econòmic. La substitució s'ha de fer amb intervenció del secretari judicial.

3.- Si la Policia espanyola fos requerida per les autoritats d'un altre Estat per a la seva col·laboració en el seguiment d'una remesa que hauria de circular per territori nacional, en trànsit i sense intercepció cap a un país estranger, els seus responsables hauran d'informar al Ministeri Fiscal de totes les dades permetin la identificació del procediment seguit en l'Estat d'origen, amb identificació dels agents de Policia i, si escau, de l'autoritat judicial que haguessin ordenat el control i seguiment.

Article 416. Obertura

L'obertura definitiva de l'enviament que hagués estat objecte de control i el seu contingut no ha estat substituït haurà de practicar en presència de l'encausat, que estarà assistida del seu Llettrat.

TÍTOL III CONCLUSIÓ DE LES INVESTIGACIONS

CAPÍTOL I.- Disposició general

Article 417. Decret de conclusió

Practicades les diligències d'investigació indispensables per a l'aclariment del fet o, si és el cas, conclòs el termini fixat per aquest Codi per a la durada d'aquesta fase, el fiscal ha de dictar decret de conclusió.

CAPÍTOL II.- CONCLUSIÓ I ARXIU

Article 418.- Procedència

Procedent el decret de conclusió i arxiu en els casos següents:

- a) Quan els fets no siguin constitutius de delictes.
- b) Quan apareguin exemptes de responsabilitat criminal les persones investigades i el fiscal no sol·liciti la imposició d'una mesura de seguretat.
- c) Quan no resulti degudament justificada la perpetració del delictes que hagi donat motiu a la formació de la causa.
- d) Quan les diligències practicades posen de manifest la comissió d'un delictes però no hi hagi motius suficients per acusar determinada o determinades persones com a autors, còmplices o encobridors.
- e) Quan el delictes no sigui perseguible per falta de denúncia de l'ofès o perjudicat quan es requereixi.
- f) Quan el Ministeri Fiscal insti el sobreseïment per raons d'oportunitat d'acord amb el que estableix aquest Codi.
- g) Quan aparegui extingida la responsabilitat criminal.

Article 419.- Sobreseïment

- 1.- El decret de conclusió i arxiu s'ha de notificar a les parts i remès al Tribunal de Garanties.
- 2.- Transcorregut el termini a què es refereix l'article següent sense que s'hagi formalitzat impugnació per alguna de les parts, el tribunal mitjançant interlocutòria confirmarà el decret d'arxiu i acordar el sobreseïment de la causa.

Article 420.- Impugnació

- 1.- En el termini de cinc dies des de la notificació del decret de conclusió i arxiu, les parts acusadores poden impugnar davant el Tribunal de Garanties sol·licitant:
 - a) la seva revocació per a la pràctica de noves diligències d'investigació;
 - b) la continuació del procediment d'acord amb el que preveuen els articles 422 i següents.
- 2.- Per resoldre la impugnació, un cop donada audiència a les parts, el Tribunal de Garanties de dictar interlocutòria amb algun dels continguts següents:
 - a) La confirmació del decret d'arxiu, en aquest cas de decretar el sobreseïment de la causa.
 - b) La continuació del procediment per a la pràctica de les diligències interessades per les parts i que siguin pertinents.
 - c) La continuació del procediment per a la formulació de l'escrit d'acusació.

Article 421. Efectes de les actuacions de sobreseïment

- 1.- Les actuacions de sobreseïment dictats en els casos previstos pels apartats a), b), f) i g) de l'article 418 tindran efecte material de cosa jutjada.
- 2.- Quan el sobreseïment hagi estat acordat per alguna de les causes a què es refereixen els apartats c), d) de l'article 418, el fiscal o una altra part acusadora podrà sol·licitar del Tribunal de Garanties que deixi sense efecte el decret d'arxiu i autoritzi la continuació del procediment, sempre que sorgeixin fets o circumstàncies el coneixement sobrevingut justifiqui l'exercici de l'acció penal.

3. En el cas previst per l'apartat e) de l'article 418 el Ministeri Fiscal o una altra part acusadora podrà efectuar al Tribunal de Garanties la sol·licitud prevista pel apartat anterior quan s'hagi presentat per la persona idònia denúncia del fet punible.

CAPÍTOL III.- CONCLUSIÓ DE LA INVESTIGACIÓ I ACUSACIÓ DAVANT EL TRIBUNAL DE GARANTIES

Article 422.- Continuació de la causa per acusació

Concloues les investigacions, si el Ministeri Fiscal considera que hi ha motius racionalment fundats per interessar l'obertura del judici oral, ha de dictar decret de conclusió i formular escrit d'acusació, que remetrà juntament amb les actuacions al Tribunal de Garanties.

Article 423.- Termini d'acusació

1.- Rebudes les actuacions, el Tribunal de Garanties ha de traslladar a les altres acusacions, si n'hi ha, per termini comú de deu dies perquè formulin escrit de acusació o interessin la revocació del decret de conclusió per a la pràctica de les diligències estrictament indispensables per a la qualificació dels fets i per resoldre sobre l'obertura del judici oral. En el mateix termini l'actor civil haurà de presentar escrit de reclamació civil o interessar la revocació del decret de conclusió.

2.- interessada la revocació del decret de conclusió el Tribunal de Garanties, prèvia audiència per escrit de les altres parts per un termini de tres dies, ha de resoldre en els tres dies següents, acordant la pràctica de les diligències que consideri pertinents o rebutjant la sol·licitud de revocació del decret de conclusió. En el primer dels casos, tornarà les actuacions al Ministeri Fiscal per a la pràctica de les diligències. Si rebutgés la revocació, requerirà la part que hagi promogut el incident perquè, pel termini que resti fins al transcurs dels deu dies a què es refereix l'apartat primer d'aquest article, present escrit d'acusació.

2.- Excepcionalment el Tribunal de Garanties podrà ampliar el termini d'acusació, a instància de part, per raó de la complexitat de l'assumpte, fins a un màxim de vint dies.

Article 424. Contingut de l'escrit d'acusació

L'escrit d'acusació de contenir en conclusions precises i numerades:

- 1.- Els fets punibles que resultin de les actuacions.
- 2.- La qualificació legal dels fets, amb indicació del delictes que constitueixin.
- 3.- La participació que hi han tingut l'encausat.
- 4.- Les circumstàncies atenuants, agreujants o eximents de la responsabilitat criminal.
- 5.- Les penes, mesures de seguretat o conseqüències accessòries de la pena que es demani per l'encausat per raó de la seva participació en els fets imputats.
- 6.- Si s'exerceix l'acció civil, la persona contra la qual aquesta es dirigeixi i les peticions de restitució, reparació o indemnització que entengui procedents.
- 7.- Els mitjans de prova que es presenten o proposen per a l'acte del judici oral, amb indicació de si els testimonis i perits hauran de ser citats pel Tribunal de Judici o seran presentats pel proponent.

També podrà interessar la reclamació de documents per l'oficina judicial en els supòsits en què, per raó de la seva naturalesa o per qualsevol altra circumstància, no poguessin ser aportats per la part.

8.- Els documents, actes, transcripcions, informes, resolucions i fonts de prova que s'han d'incloure en la Peça Principal del Tribunal de Judici.

Article 425. Contingut de l'escrit de reclamació civil

L'escrit de reclamació civil tindrà el mateix contingut de l'escrit d'acusació, llevat el que preveu el punt cinquè de l'article anterior, del qual es prescindirà.

Article 426.- Presentació d'escrit d'acusació i de l'escrit de reclamació civil

1.- A l'escrit d'acusació les parts han d'adjuntar els documents, actes, transcripcions, informes, resolucions i fonts de prova que obrin en el seu poder i que sol·licitin que s'inclouguin en la Peça Principal del Tribunal de Judici.

2.- Quan per la seva naturalesa el trasllat resulti inconvenient n'hi haurà prou que les fonts de prova siguin posades a disposició del tribunal de manera que les parts puguin tenir accés a elles.

Article 427. Traslats a l'encausat i petició de revocació del decret de arxiu

1.- El Tribunal de Garanties ha de traslladar a l'encausat i al tercer afectat dels escrits d'acusació i reclamació civil, juntament amb còpia dels documents, actes, transcripcions, informes i resolucions que els acompanyin, concedint-los un termini comú de deu dies per formular escrit de defensa. Sense perjudici del trasllat dels documents i les còpies, en qualsevol moment les parts podran examinar les fonts de prova referides en els escrits d'acusació.

Excepcionalment, per raó de la complexitat de la causa, el Tribunal podrà ampliar el termini fins a un màxim de vint dies. Si el termini d'acusació ha estat ampliat el termini de defensa serà, com a mínim, de la mateixa durada.

2.- La notificació dels escrits d'acusació i reclamació civil s'efectuaran al encausat i al tercer afectat que estigui personat en la causa en la seva representació processal.

3.- Dins dels cinc primers dies del termini, l'encausat i el tercer afectat podran sol·licitar la revocació del decret d'arxiu per a la pràctica de diligències de investigació que consideri indispensables per a la seva defensa i que hagin estat injustificadament denegades pel Ministeri Fiscal.

4.- De l'escrit a què es refereix l'apartat anterior, el Tribunal de Garanties donarà trasllat al Ministeri Fiscal i a les altres parts per un termini de tres dies per a la formulació d'al·legacions.

5.- Transcorregut el termini que estableix l'apartat anterior, el Tribunal de Garanties resoldrà en els tres dies següents, i acordar la pràctica de les diligències que estimi pertinents o rebutjant la sol·licitud de revocació del decret de conclusió. En el primer dels casos, tornarà les actuacions al Ministeri Fiscal per a la pràctica de les diligències. Si rebutgés la revocació, requerirà la part que hagi promogut el incident perquè, pel termini que resti fins al transcurs dels deu dies a què es refereix l'apartat primer d'aquest article, present escrit de defensa.

Article 428.- Contingut de l'escrit de defensa

1.- L'escrit de defensa de contenir, en conclusions precises i numerades, la contestació de l'encausat o tercer afectat les conclusions correlatives de les acusacions.

2.- Si la defensa no presenta el seu escrit en el termini assenyalat, s'entendrà que s'oposa a les acusacions i seguirà el seu curs el procediment, sense perjudici de la responsabilitat dels professionals que, en el seu cas, pugui resultar exigible amb acord amb la Llei.

CAPÍTOL IV.- OBERTURA del judici oral

Article 429.- Acte d'obertura del judici oral o sobreseïment

1.- Si el Ministeri Fiscal, l'acusació particular o l'acusació popular sol·licitarà la obertura del judici oral, el Tribunal de Garanties l'ha d'acordar, llevat que estimi que els fets no són constitutius de delictes o concorri qualsevol altra de les circumstàncies que autoritzen el sobreseïment de la causa. Si el Ministeri Fiscal no ho insta el tribunal no podrà en cap cas acordar el sobreseïment per raó d'oportunitat. Quan el Ministeri Fiscal ha sol·licitat l'obertura del judici oral, l'acte de sobreseïment ser objecte de recurs en apel·lació.

2. En la resolució en la que acordi l'obertura del judici oral el Tribunal ha de fixar el fet justiciable i el delictes pels quals l'encausat serà jutjat. A més en la mateixa resolució el Tribunal de Garanties es pronunciarà sobre l'adopció, modificació, suspensió o revocació de les mesures cautelars personals i reals sol·licitades per les parts acusadores. En el mateix acte d'indicar l'òrgan competent per a l'enjudiciament.

3.- La interlocutòria d'obertura del judici oral, n'ha també la formació de la Peça Principal del Tribunal de Judici i la inclusió en la mateixa dels documents, actes, transcripcions, informes i resolucions susceptibles d'incloure en la mateixa que les parts hagin interessat.

4.- La interlocutòria per la qual s'acordi l'obertura del judici oral no és susceptible de recurs algun, excepte en relació amb les mesures cautelars de qualsevol naturalesa adoptades.

Article 430.- Peça Principal del Tribunal del Judici

1.- Seran incloses en la Peça Principal del Tribunal de Judici, a instància de part:

1º.- Els documents i fonts de prova rellevants per a la causa. No s'entendrà per document les actuacions de la causa documentades.

2n.- El certificat d'antecedent penals o de qualsevol altre registre públic.

3r.- Les actes de constància de recollida de fonts de prova realitzades per la Policia o pel Ministeri Fiscal.

4t.- Els dibuixos de llocs, coses o persones, els plànols i croquis realitzats a la investigació.

5. Les actes dels registres domiciliaris.

6. Les actes dels registres i inspeccions corporals.

7. Els suports d'imatges o sons de llocs, coses, persones o comunicacions intervingudes acord amb la Llei rellevants per a la causa, incloses fotografies, vídeos i enregistraments.

8º.- Les transcripcions dels sons referits en l'apartat anterior efectuades pel secretari judicial.

9. Els informes tècnics, científics o artístics recollides o confeccionats en les

Diligències d'Investigació o apartats per les parts que serveixin de base a la prova pericial.

10. Les actes de les diligències de prova anticipada realitzades davant el Tribunal de Garanties.

11. Les resolucions judicials dictades en la causa.

12. El document acreditatiu de l'acte d'interrupció de la prescripció del delictes.

2.- Cap diligència o actuació de la policia o del Ministeri Fiscal ni actuació processal que no estigui compresa en l'apartat anterior podrà formar part de la Peça Principal del Tribunal de Judici ni de cap altra peça de la causa remesa al mateix.

Article 431. Carpeta del Ministeri Fiscal

La Carpeta del Ministeri Fiscal inclourà les actes de les diligències d'investigació practicades que no puguin ser incloses a la carpeta del Tribunal de Judici que siguin rellevants per a l'exercici de la seva funció. En tot cas el Ministeri Fiscal ha d'incloure en la seva Carpeta les diligències de declaració en fase d'investigació de l'encausat i també dels testimonis i perits la declaració en el judici proposi qualsevol les parts.

TÍTOL IV PROVA ANTICIPADA

Article 432.- Pressupostos i requisits de l'anticipació probatòria

Només quan hi hagi el temor fonamentat d'impossibilitat o greu dificultat de la pràctica de la prova en l'acte de judici oral per causa de les persones o de l'estat de les coses, o quan la reiteració de la compareixença per declarar sobre els fets resulti perillosa per al desenvolupament dels menors o per a la salut de persones vulnerables, es practicarà prova anticipada davant el Tribunal de Garanties o de Judici que resulti competent per al coneixement de la causa, a instància de part i amb salvaguarda del dret de defensa i del principi de contradicció.

Article 433. Pràctica de la diligència, documentació i introducció de la prova en l'acte del judici oral

1.- En la pràctica de tota prova anticipada haurà d'assegurar en tot cas la possibilitat de contradicció de les parts. A aquest efecte, es citarà al fiscal, l'encausat i al seu lletrat, així com als advocats de la resta de parts personades.

2. Les declaracions testificals i pericials constitutives de prova anticipada es practicaran en audiència pública i es regeixen per les normes establertes per a la prova testifical i pericial en l'acte del judici oral.

3.- La diligència s'ha de documentar en suport apte per a la gravació i reproducció del so i de la imatge. Només en absència dels instruments tècnics adequats documentar per mitjà d'acta autoritzada pel secretari judicial.

4. A efectes de la seva valoració com a prova, la part a qui interessi haurà d'instar al judici oral la reproducció de la gravació o la lectura literal de la diligència, d'acord al que disposa l'article 465 d'aquest Codi.

Article 434.- Declaracions de testimonis menors d'edat

El Tribunal podrà acordar que l'interrogatori dels testimonis menors d'edat es practiqui sota la seva direcció de la forma prevista per l'article 383.

Article 435. Reconeixement judicial

1.- El reconeixement judicial s'ha d'acordar quan, concorrent les circumstàncies que justifiquen la pràctica de prova anticipada, per a la formació de la convicció sigui necessari o convenient que el tribunal examini per si mateix algun lloc o objecte.

2.- Sense perjudici de l'amplitud que el Tribunal consideri que ha de tenir el reconeixement judicial, la part que el sol·liciti ha d'expressar els aspectes principals a què vol que aquest es refereixi i indicar si pretén concórrer a l'acte amb alguna persona tècnica o pràctica en la matèria.

Les restants parts podran, abans de la realització del reconeixement judicial, proposar altres aspectes que li interessin i així mateix ha de manifestar si hi assistirà amb persona de les indicades en el paràgraf anterior.

3.- Acordada pel tribunal la pràctica del reconeixement judicial, el secretari assenyalar amb cinc dies d'antelació, com a mínim, el dia i hora en què s'hagi de practicar-se el mateix.

4.- Les parts i els seus advocats poden concórrer al reconeixement judicial i fer al Tribunal, de paraula, les observacions que estimin oportunes.

5. Si, d'ofici oa instància de part, el tribunal considera convenient oir les observacions o declaracions de les persones indicades en l'apartat segon els ha de prendre jurament o promesa de dir la veritat.

6.- Del reconeixement judicial practicat, el secretari judicial acta detallada, en la qual s'han de consignar amb claredat les percepcions i les apreciacions del Tribunal, així com les observacions de les parts.

TÍTOL V.- judici oral

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 436. Remissió de la causa al Tribunal de Judici

El Tribunal de Garanties remetrà per al seu enjudiciament al Tribunal de Judici la causa, composta per:

- 1.- Els escrits d'acusació, reclamació civil i defensa.
- 2.- L'acte d'obertura de judici oral.
- 3.- La Peça Principal del Tribunal de Judici.
- 4.- Les peces de mesures cautelars personals o reals adoptades pel Tribunal de Garanties.

Article 437. Declaració de pertinença de les proves proposades i sobre celebració d'audiència preliminar

1.- Un cop la causa es trobi en el seu poder, el Tribunal de Judici competent per al enjudiciament examinar les proves proposades pel Ministeri Fiscal i les parts i dictar una interlocutòria admetent aquelles que siguin pertinents i útils per a la formació de la convicció sobre els fets i rebutjant les restants i disposarà el necessari per a la pràctica, si escau, de la prova anticipada.

2.- La resolució per la qual s'admeti o rebutgi algun dels mitjans probatoris proposats no és susceptible de recurs, sense perjudici de la facultat de la part proponent per reiterar la seva sol·licitud en el torn d'intervencions a què es refereix el article 443.1.

3.- D'ofici o a instància de part el tribunal pot acordar, quan ho consideri convenient, la celebració d'una audiència preliminar al judici per al plantejament i resolució de les qüestions prèvies i, si escau, de la conformitat.

Article 438. Assenyalament de dia i hora per a l'inici de les sessions

1.- Dictada la resolució a què es refereix l'article anterior, el secretari judicial ha d'establir, en els termes a què es refereix l'article 182 de la Llei d'enjudiciament Civil, el dia i hora en què han de començar les sessions de l'audiència preliminar o el judici oral. En cas que se celebri audiència preliminar el secretari judicial ha d'assenyalar dia i hora per a l'inici del judici dins dels trenta dies següents.

2.- Els criteris generals i les específiques instruccions per a la fixació de la data de assenyalament, han de prendre en consideració:

- a) La presó de l'encausat.
- b) L'assegurament de la seva presència a disposició judicial.
- c) Altres mesures cautelars personals adoptades.
- d) La prioritat d'altres causes.
- e) La naturalesa de les proves proposades o qualsevol altra circumstància que posi de manifest i hagi de ser ponderada en el càlcul estimatiu de la durada del judici.

3. En tot cas, encara que no sigui part en el procés ni hagi d'intervenir en el plenari, el Secretari judicial ha d'informar la víctima de la data i lloc de la celebració de l'audiència preliminar i del judici.

Article 439. Presència i absència de l'encausat

1.- L'encausat o encausats estan obligats a assistir a les sessions de l'audiència preliminar i del judici oral, excepte en els casos previstos en aquest Codi.

2.- Es poden subscriure l'audiència preliminar i el judici en absència de l'encausat quan concorrin els requisits establerts en l'article 54.

3.- Si són diversos els encausats i no compareixen tots ells, el Tribunal podrà acordar, escoltades les parts, la continuació de l'audiència preliminar i del judici oral per la resta encausats presents, sempre que consideri possible jutjar amb independència, sense trencar la continuïtat de la causa.

4.- L'encausat comparegut podrà sol·licitar del tribunal, amb la conformitat del seu Lletrat, autorització per absentar-se de les sessions de l'audiència preliminar o del plenari. L'autorització serà concedida sempre que l'absència no perjudiqui el dret de defensa ni pertorbi el normal desenvolupament de l'audiència preliminar o del judici.

5.- Sent diversos els encausats, el Tribunal podrà excusar la presència d'algun ells en els actes del judici oral que no l'afectin de forma directa.

6.- Quan l'encausat alteri, interrompi o pertorbi el normal desenvolupament de la vista, serà requerit pel president amb la finalitat que cessi en la seva actitud. Si malgrat això, persisteix en el seu comportament, es pot acordar la seva expulsió per cert temps o durant la resta de les sessions, continuant així l'audiència preliminar o el judici sense el seu presència. L'expulsió de la sala de vistes no perjudicarà el dret de l'encausat a l'última paraula.

Article 440. Presència dels testimonis i perits

1. Són aplicables als testimonis i perits que han de comparèixer i declarar davant el Tribunal les disposicions relatives a l'obligació de comparèixer i declarar de testimonis i perits davant el fiscal i sobre imposicions de sancions pecuniàries per la seva incompliment, que imposarà el Tribunal davant del qual la prova s'hagi de practicar.
- 2.- Els testimonis i perits que hagin estat citats al judici oral tenen el deure de comparèixer en la data i hora assenyalades.
- 3.- Si es preveu que el judici s'estendrà durant diversos dies, la citació dels testimonis i perits s'efectuarà per la data de la sessió en què estigui prevista la seva declaració.

Article 441. Absència de perits i testimonis

En cas d'incompareixença, el Tribunal podrà ordenar la detenció i conducció del testimoni o perit quan la seva presència sigui imprescindible i no hi hagi altre mitjà de assegurar-la.

Article 442. Lloc a la sala de vistes de l'encausat i la víctima

- 1.- L'encausat ocuparà a la sala, excepte en el seu cas durant el desenvolupament de la seva interrogatori, un lloc que li permeti la comunicació constant i directa amb el seu lletrat durant l'audiència preliminar i el judici.
- 2.- Es reservarà un lloc adequat de la sala a la víctima del delictes, que podrà ocupar des del començament de les sessions o, si escau, després d'haver declarat.

CAPÍTOL II.- QÜESTIONS PRÈVIES

Article 443. Lectura dels escrits d'acusació i defensa i torn de intervencions sobre qüestions prèvies

- 1.- El judici oral comença amb la lectura pel secretari judicial dels escrits de acusació i defensa. Seguidament, el tribunal ha d'obrir un torn d'intervencions per que les parts puguin exposar el que estimin convenient sobre la competència, vulneració de drets fonamentals, causes de suspensió del judici oral, nul·litat de actuacions, així com sobre el contingut i la finalitat de les proves proposades o que es proposin per ser practicades en l'acte.
2. També es podrà promoure la recusació dels perits que hagin estat proposats per al judici oral, aportant en l'acte les proves de la causa de recusació al·legada. Un cop escoltades les altres parts, que podran presentar les proves de què disposin per acreditar la imparcialitat del perit, el tribunal ha de conformitat amb el que estableix l'apartat següent.
- 3.- El tribunal ha de resoldre el que sigui procedent sobre les qüestions prèvies plantejades. Davant la seva decisió, que serà documentada en l'acta, no es pot interposar cap recurs, sense perjudici del dret de les parts a fer valer els seus arguments en el recurs davant la sentència que recaigui.
- 4.- Quan es plantege una qüestió prèvia la resolució requereixi la determinació de fets debatuts per les parts i es demani la pràctica de prova que resulti pertinent i útil per acreditar el Tribunal, mitjançant resolució oral contra la qual no interposar cap recurs, podrà admetre la pràctica de prova per tal de resoldre la qüestió com a qüestió prèvia o admetre la prova per a la seva pràctica durant el judici per diferir la resolució de la qüestió a la sentència.

CAPÍTOL III.- CONFORMITAT

Article 444. Petició de sentència de conformitat

- 1.- Abans d'iniciar-se la pràctica de la prova, la defensa, amb la conformitat del encausat present, pot demanar al tribunal que dicti sentència de conformitat amb l'escrit d'acusació que contingui pena de major gravetat, o amb el que es presentés a l'acte.
2. Si hi ha acord amb els fets, la qualificació jurídica i la pena no hi hagi acord sobre la responsabilitat civil el judici seguirà els efectes de determinar la responsabilitat civil.

Article 445. Sentència de conformitat

- 1.- El Tribunal, després d'exercir el control de la conformitat en la forma que preveu aquest Codi, ha de dictar sentència de conformitat oralment, documentant en l'acta, amb expressió de la decisió i una succinta motivació.
- 2.- El tribunal ha de preguntar el fiscal i les altres parts si confirmen la seva decisió de acceptar la decisió i no recórrer. Si respondieren afirmativament, el tribunal ha de declarar en el mateix acte la fermesa de la sentència i es pronunciarà, amb l'audiència prèvia de les parts, sobre la suspensió o substitució de la pena imposada.

CAPÍTOL IV.- PRÀCTICA DE LA PROVA

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 446.- Proves practicables

- 1.- El magistrat o president del tribunal ha d'ordenar començar la pràctica de la prova, d'acord amb el que estableixen els articles següents.

2.- No s'han de fer altres proves que les proposades pel Ministeri Fiscal i les altres parts en els seus escrits de conclusions provisionals.

3.- Excepcionalment, el tribunal pot acordar la pràctica de les següents diligències:

a) Els acaraments dels testimonis entre ells o amb els encausats o entre aquests, que les parts sol·licitin a la vista del desenvolupament de les proves practicades en el plenari.

b) Les diligències de prova de qualsevol classe que a l'acte ofereixin les parts per acreditar alguna circumstància que pugui influir en el valor probatori de la declaració d'un testimoni, si el tribunal les considera admissibles.

c) Les proves proposades per les parts i la pertinència resulti sobrevinguda com conseqüència de revelacions inesperades i que resultin absolutament indispensables per a l'enjudiciament del fet.

Article 447. Ordre de la prova

1.- La pràctica dels mitjans de prova s'iniciarà pels proposats per l'acusació, començant per les proves personals, a la qual seguirà la lectura i audició de documents escrits i altres suports de dades i exhibició de fons de prova, sense perjudici de la seva possible realització durant la pràctica de les proves personals quan resulti convenient. Seguidament, es continuarà amb la pràctica dels mitjans de prova proposats per la defensa.

2.- Els testimonis i pèrits de cadascuna de les parts seran examinats per l'ordre consagrat en els escrits de qualificació, si bé aquest ordre pot alterar per acord de les parts o per decisió degudament fundada del Tribunal.

Article 448. Declaració de l'encausat

1.- L'encausat prestarà declaració única i exclusivament a instància del seu Lletrat. La declaració de l'encausat podrà ser proposada pel seu lletrat en qualsevol moment del judici fins a l'acabament de la fase probatòria, tot i que no hagi estat inclosa en l'escrit de defensa. El Tribunal en cap cas podrà rebutjar-la.

2.- La declaració de l'encausat es durà a terme en el torn de prova de la defensa i quan hagi finalitzat la pràctica de tots els mitjans de prova restants.

3.- Ni el Ministeri Fiscal ni la resta de les parts poden sol·licitar en cap moment del judici oral la declaració de l'encausat com a mitjà de prova. Si se sol·licita, el Tribunal ha de rebutjar de ple la petició.

4.- El Tribunal, abans d'iniciar-se l'interrogatori, informará l'encausat dels drets que l'assisteixen, especialment el de no contestar a qualsevol de les preguntes que se li formulin o a totes elles.

5.- No es pot atribuir valor probatori algun a la manca de proposició per la defensa de la declaració de l'encausat, ni a la negativa d'aquest a contestar alguna o algunes de les preguntes que se li formulin.

6.- La declaració començarà amb les preguntes que formuli el lletrat del, encausat podent interrogar a continuació el Ministeri Fiscal i les altres parts. Pel altres, sota la direcció del magistrat o president del tribunal, seran d'aplicació les regles que estableix l'article 266.

Article 449. Contradicció en les declaracions i lectura del declarat durant la investigació

1.- Quan la declaració de l'encausat prestada en el judici oral present significatives contradiccions amb el declarat en la fase d'investigació, la part que estigués practicant l'interrogatori pot demanar al tribunal que es procedeixi a la lectura o audició del que ha manifestat l'encausat amb anterioritat. Per a la lectura de la declaració anterior, el magistrat o president del tribunal sol·licitarà al fiscal que lliuri al secretari judicial l'acta que consta a la Carpeta del Ministeri Fiscal.

2.- Després de llegida la declaració pel secretari judicial, es retornarà al Ministeri Fiscal l'acta i el magistrat o president del tribunal convidarà a l'encausat que expliqui la diferència o contradicció que observi entre les seves manifestacions.

3.- La declaració de l'encausat en la fase d'investigació no podrà ser valorada com prova de càrrec pel Tribunal. No obstant això, les contradiccions advertides en el seu declaració i que hagin estat posades de manifest en l'acte del plenari, podran ser integrades en l'apreciació probatòria en el moment de valorar la credibilitat del encausat.

SECCIÓ 2ª.- DECLARACIÓ TESTIFICAL

Article 450.- Disposició general

Sota la direcció del magistrat o president del tribunal, seran aplicables a la declaració prestada pel testimoni en el judici oral les disposicions del Capítol XV.

Article 451. Prohibició de comunicació

Els testimonis citats a declarar en el judici oral han de romandre, fins al moment de la seva crida a estrades, en un lloc que impedeixi la comunicació entre ells, amb els quals ja hagin prestat declaració o amb terceres persones.

Article 452.- Jurament o promesa

Un cop formulades les preguntes necessàries per a la seva identificació, en els termes que preveu l'article 375, s'ha d'exigir al testimoni jurament o promesa de dir la veritat.

Article 453.- Pràctica de l'interrogatori

1.- Prestat jurament o promesa, el magistrat o president del tribunal convidarà a proponent de la declaració, a que formulï les preguntes que consideri convenients i resultin pertinents i útils. En cap cas permetrà el magistrat o president del tribunal la formulació de preguntes capcioses o que suggereixin la resposta.

2.- Acabat l'interrogatori, convidarà a les restants parts a que realitzin les preguntes que, sent pertinents i útils, considerin oportunes.

El president d'inadmetre les preguntes capcioses.

3.- La inadmissió d'una determinada pregunta podrà donar lloc a la formulació de la oportuna protesta. Es farà constar en acta la pregunta admesa i, de forma succinta, les raons de la seva pretesa rellevància.

4.- El testimoni que, a més de declarar sobre la seva notícia dels fets, tingui professionalment coneixements científics, tècnics artístics o pràctics, podrà completar les seves respostes amb la informació especialitzada que sigui necessària per a una millor comprensió de les seves afirmacions.

Article 454.- Expressió de la font de coneixement

Els testimonis han d'expressar la raó del seu coneixement. I si fossin testimonis de referència, han de precisar, sent coneguts, les dades d'identificació de la persona que li hagués proporcionat la informació.

Article 455.- Examen de les peces de convicció

Qualsevol de les parts pot demanar al magistrat o president del tribunal que li siguin exhibits al testimoni els instruments del delictes i altres peces de convicció i podrà formular a la vista d'aquests objectes les preguntes que resultin pertinents.

Article 456.- Contradicció en les declaracions

Quan la declaració del testimoni prestada en el judici oral present significatives contradiccions amb el declarat pel mateix testimoni en la fase d'investigació, es procedirà en la forma que preveu l'article 449. En aquests casos, el Tribunal podrà formar la seva convicció mitjançant la valoració conjunta de les declaracions del testimoni.

Article 457.- Indemnització

Els testimonis que compareguin a declarar davant el tribunal tenen dret a una indemnització, si la reclamen. El secretari judicial la fixarà mitjançant decret, amb acord amb el que disposa reglamentàriament, tenint en compte les despeses de viatge i, en el seu cas, l'import de la retribució perduda en ocasió de la compareixença.

SECCIÓ 3ª.- DICTAMEN PERICIAL

Article 458.- Disposició general

La pràctica del dictamen pericial s'ha d'ajustar, en el que resulti aplicable, al que preveu el capítol XVI.

Article 459.- Jurament o promesa

El magistrat o president del tribunal, després de preguntar al perit per les dades que permetin la seva identificació personal i que acreditin la seva qualificació professional, li exigirà jurament o promesa de dir la veritat i actuar amb objectivitat.

Article 460.- Informe dels perits

1.- Si són diversos els perits proposats per cada part podran ser examinats de manera conjunta.

2.- Per a l'exposició de les seves conclusions dels perits poden valer-se de les referències bibliogràfiques, estadístiques o de qualsevol altre document, que serveixin per recolzar les seves opinions. De la mateixa manera, per a aclarir la seva exposició, podran recolzar-se en presentacions visuals d'informació i programes informàtics que facilitin la comprensió del seu dictamen.

3.- També podran exhibir-se i ser examinats sobre aquells documents que consten a la peça d'investigació i estiguin relacionats amb la perícia prestada durant aquesta fase.

SECCIÓ 4ª.- RECONeixEMENT JUDICIAL FORA DE LA SEU DEL TRIBUNAL

Article 461.- Admissibilitat i pràctica

Quan per a la formació de la convicció sigui indispensable el reconeixement pel Tribunal d'un lloc o d'un objecte que no pugui ser traslladat a la seu del Tribunal practicarà reconeixement judicial de la forma prevista per l'article 435.

SECCIÓ 5ª EXHIBICIÓ, LECTURA I AUDICIÓ DE FONTS DE PROVA

Article 462.- Examen pel Tribunal i les parts

1.- El tribunal ha d'examinar pel seu compte els llibres, documents, papers, suports de dades i altres peces de convicció que puguin contribuir a l'aclariment dels fets i que constin a l'Peça Principal.

2.- A petició del fiscal o de qualsevol de les parts, els documents i efectes a què es refereix l'apartat precedent podran ser exhibits durant l'interrogatori dels testimonis i de l'encausat o en el transcurs de l'informe pericial. De la mateixa manera, podrà procedir a la lectura, visionat o audició de qualsevol altres fonts de prova.

Article 463.- Al·legacions de les parts sobre els documents i les peces de convicció i petició de reproducció de sons o imatges

1.- Conclou la pràctica de les proves personals de l'acusació, el magistrat o President del tribunal ha de preguntar a les parts acusadores si desitgen formular alguna al·legació sobre els documents, suports de dades i altres fonts de prova designats com a prova de càrrec i que considerin rellevants per recolzar les seves pretensions, concedint, si és el cas, un breu torn d'intervenció, en el qual les parts acusadores poden sol·licitar l'audició o el visionat del contingut de suports de dades que no es limitin a emmagatzemar informació escrita.

2.- Conclou la pràctica de les proves personals de la defensa es procedirà respecte a les parts passivament legitimades de la mateixa manera que preveu l'apartat anterior respecte a la prova de descàrrec.

Article 464.- Audició de comunicacions orals intervingudes

Les comunicacions orals intervingudes podran ser valorades com a prova si es produeix la seva audició en l'acte del judici oral, llevat que les parts acceptin a aquest efecte les transcripcions que hagin estat incorporades a la causa.

Article 465.- Lectura de la prova anticipada

Realitzades les al·legacions sobre la prova documental i les peces de convicció o, en el seu cas, l'audició o el visionat dels suports de dades d'informació no representada per escrit, el magistrat o president del tribunal ha d'ordenar la lectura de aquelles declaracions que hagin estat prestades en presència del Tribunal de Garanties, d'acord amb el règim previst per a la prova anticipada a l'article 433 de la present Llei.

CAPÍTOL V.- CONCLUSIONS DEFINITIVES I INFORME

Article 466.- Conclusions definitives

1.- Practicades les proves, el magistrat o president del tribunal ha de preguntar al fiscal i a les altres parts si eleven a definitives les seves conclusions o les modifiquen. En aquest darrer cas, les de formular per escrit o de viva veu, per tal que quedi constància documentada del seu abast.

2.- La modificació de conclusions s'ha d'ajustar als límits que estableix l'Article 95 d'aquest Codi.

Article 467.- Modificació de la competència

Quan el fiscal i les altres parts acusadores modifiquin les seves conclusions provisionals de manera que sol·licitin una pena que excedeixi la competència del Tribunal de Judici, el magistrat es declararà incompetent per a l'enjudiciament. El Secretari judicial ha de remetre les actuacions a l'òrgan competent per a repartiment i assenyalament de nou judici. Si la modificació no fos proposada per totes les acusacions, el Tribunal, oïdes a les altres parts, ha de resoldre el que sigui precedent.

Article 468.- Informes

1.- practicada tota la prova i formulades les conclusions definitives, el magistrat o President del tribunal ha de donar la paraula per a informe, de forma successiva, el fiscal, a les altres parts acusadores, al tercer afectat i, finalment, l'encausat.

2.- L'informe té per objecte les al·legacions de les parts referides a la valoració de la prova, la qualificació jurídica dels fets i la participació que hi hagi tingut l'encausat. L'acusació precisarà les raons que justifiquin la pena sol·licitada. L'informe dels qui exerceixen l'acció civil es limitarà als aspectes relacionats amb la responsabilitat reclamada.

3.- El magistrat o president del tribunal podrà sol·licitar del Ministeri Fiscal i dels

Lletrats un major aclariment de fets concrets de la prova i de la seva qualificació jurídica, sotmetre a debat una o diverses preguntes sobre punts determinats o suggerir noves perspectives jurídiques que no suposin modificació dels fets i amb els límits que estableix l'article 97. A instància de part, el magistrat o president del tribunal podrà atorgar un ajornament o suspendre el judici per un o dos dies per a l'estudi de la pregunta o suggeriment quan sigui convenient per a l'exercici del dret de defensa.

4.- Després de l'informe, només serà permesa a les parts la rectificació de fets i conceptes.

Article 469.- Darrera paraula

1.- Acabats els informes, el magistrat o president del tribunal ha de preguntar al encausat si té alguna cosa a afegir en la seva defensa. Si respongui afirmativament, li serà concedida la paraula, advertint de la necessitat de no reiterar els arguments ja exposats pel lletrat de la defensa.

2. El magistrat o president del tribunal ha de tenir cura que l'encausat no utilitzi expressions ofensives contra el Tribunal, el fiscal, els lletrats, qualsevol de les altres parts o altres persones i podrà retirar-li l'ús de la paraula si no fes cas les admonicions que en aquest sentit li siguin dirigides.

3.- Exercit el dret a què es refereix aquest article o immediatament després de els informes si aquell ha estat renunciat, el magistrat o president del tribunal declararà conclús el judici i vist per a sentència.

CAPÍTOL VI.- suspensió del judici oral

Article 470.- Principi d'unitat d'acte

Iniciat l'acte del judici oral, ha de continuar durant totes les sessions consecutives que calgui fins a la conclusió. Excepcionalment podrà celebrar-se el judici en sessions alternes quan problemes de l'agenda judicial ho facin imprescindible.

Article 471.- Obertura de les sessions.

L'obertura de les sessions se suspendrà per les causes previstes en la Llei de Enjudiciament Civil per a la suspensió de la vista i per resolució del Tribunal quan la falta de citació d'alguna persona que hagi d'estar present o intervenir en el judici aconselli diferir l'inici de les sessions.

Article 472.- Suspensió del judici

1.- Una vegada iniciat procedirà la suspensió del judici oral en els casos següents:

1r. Per impossibilitat de concurrència d'algun membre del tribunal o el fiscal intervenent que no pugui ser substituït.

2n. Per incompareixença de l'encausat quan hagi d'assistir al judici o malaltia que li impedeixi estar present en el judici. No se suspèn el judici per la incompareixença o malaltia d'algun dels encausats degudament citats si el Tribunal entén, amb audiència de les parts, que hi ha elements per jutjar-los amb independència.

3r.- Per incompareixença o malaltia que li impedeixi estar en el judici del lletrat d'alguna de les parts que no pugui substituir sense minva per al dret de defensa, sense perjudici de la seva responsabilitat en cas d'incompareixença injustificada.

4t.- Per incompareixença dels testimonis o perits la declaració hagi estat acordada i als que no renunciï la part proponent. Podrà, no obstant això, el tribunal pot acordar en la continuació del judici per a la pràctica de la resta de les proves i després ordenar la suspensió.

5. Quan revelacions o retractacions inesperades produeixin alteracions substancials en els judicis, que facin necessaris nous elements de prova o alguna sumària investigació suplementària.

En el cas que l'acusació, com a conseqüència de les revelacions o retractacions, modifiqui substancialment la seva exposició del fet punible es retrotreuen les actuacions per a la formulació de nou escrit d'acusació, d'acord amb el previst en l'article 95.2.

2.- La suspensió en els casos que preveuen els números 4t i 5è només es pot acordar a instància de part.

Article 473.- Termini de suspensió

En les actuacions de suspensió que es dictin s'ha de fixar el temps de la suspensió, si és possible i es determinarà el que correspongui per a la continuació del judici. La suspensió no pot excedir el termini d'un mes, després del qual es dictarà pel Tribunal d'ofici acte declarant sense efecte la part del judici celebrada. En aquest cas es assenyalarà la celebració d'un nou judici en la data en què la causa de la suspensió hagi desaparegut.

Article 474.- Impossibilitat de recórrer

Contra la interlocutòria acordant o denegant la suspensió no es pot interposar cap recurs.

TÍTOL VI.- SENTÈNCIA

Article 475.- Termini

El tribunal ha de dictar sentència en els deu dies següents a la finalització del judici oral. Abans que transcorri aquest termini, si la complexitat de la causa o altres circumstàncies degudament justificades així ho exigeixen, es podrà acordar la seva pròrroga, notificant a Ministeri Fiscal ia les altres parts.

Article 476.- Estructura i contingut

1.- La redacció de la sentència de primera instància s'ha d'ajustar al que preveu el article 309 la Llei d'Enjudiciament Civil ia les disposicions.

2.- Els Antecedents de fet hauran de reflectir, com a mínim:

a) Les dades de registre de la causa i totes les indicacions que siguin necessàries per a identificar la seva existència.

b) Les dades d'identificació dels qui hagin estat part en el procés i de les seves respectius advocats i procuradors

c) Les conclusions definitives formulades en el plenari.

3.- Entre els antecedents de fet i els fonaments de dret s'inclourà un relat clar i precís de Fets Provats.

4.- Els Fonaments de Dret han de comprendre, en un primer apartat, l'expressió motivada dels mitjans de prova que recolzen les afirmacions fàctiques contingudes en els Fets Provats i, en un segon apartat, la qualificació jurídica, degudament raonada, que permeti el judici de subsumció.

5.- La part dispositiva, que haurà de resoldre totes les pretensions penals i civils que hagin plantejat, ha de contenir una declaració expressa d'absolució o condemna pels delictes pels quals s'hagués formulat acusació i, si escau, ha de fixar les quantitats en què es xifri la responsabilitat civil reclamada l'encausat o tercer afectat o determinar les bases per al seu càlcul en execució.

Així mateix haurà d'incloure un pronunciament sobre les costes i precisar el destí de els instruments del delicte i altres peces de convicció.

Article 477.- Proposició d'indult

Quan el Tribunal cregui indicat proposar l'indult ho ha de raonar degudament en la sentència.

LLIBRE V. ELS PROCESSOS ESPECIALS

TÍTOL I.- EL JUDICI DIRECTE

Article 478.- Pressupostos

1.- El procés de judici directe podrà seguir quan la competència per al enjudiciament recaigui en un tribunal unipersonal o col·legiat de Judici. En cap cas podrà seguir judici directe quan es tracti de delictes atribuïts a la competència del tribunal del jurat.

2.- Es requereix que concorrin cumulativament els següents requisits:

a) Que el fet punible sigui flagrant o d'investigació senzilla.

b) Que el encausado se encuentre a disposición del Ministerio Fiscal por estar detenido o que, fins i tot sin haber sido detingut, es hallare citado para comparecer ante el Fiscal.

c) Que no estén declaradas secretas las actuaciones.

d) Que no exista una altra acusació personada.

3.- Es considera flagrant delicte quan el delinqüent:

a) sigui sorprès i detingut en l'acte de cometre el delicte;

b) havent estat sorprès en l'acte de cometre el delicte, sigui immediatament perseguit fins a ser detingut, i durant la persecució no es posi fora del abast dels que el persegueixen.

c) sigui detingut en les proximitats del lloc del delicte immediatament després de la seva perpetració amb efectes, instruments o vestigis que evidenciïn la seva participació en ell.

4.- La Fiscalia General de l'Estat dóna instruccions generals a la Policia Judicial sobre les diligències que ha de contenir l'atestat per facilitar els processos de judici directe.

Article 479.- Aplicació supletòria de les normes del procés ordinari

En el no previst en el present títol s'aplicaran supletòriament les normes del procés ordinari.

Article 480.- Obertura de procés de judici directe i qualificació

Si el fiscal considera procedent el judici directe ho ha d'acordar mitjançant decret a què acompanyar amb un escrit d'acusació formulat en l'acte.

El decret i l'escrit d'acusació del Ministeri Fiscal hauran de ser notificats en el acte a la defensa ia les altres parts personades. Si l'encausat es conforma amb els fets, la pena i la responsabilitat civil ho farà constar en un escrit signat pel lletrat i l'encausat, no presentant en aquest cas escrit de conclusions provisionals de defensa, que serà substituït per l'escrit de conformitat, procedint-se llavors en la forma establerta en l'article 272 per asentència de

conformitat immediata davant el Tribunal de Garanties, amb imposició de la pena rebaixada en un terç.

Article 481.- Actuacions davant el Tribunal de Garanties

1.- Si algun dels encausats manifesta en l'acte la seva oposició a la celebració de judici directe es dirigirà per escrit al Tribunal de Garanties exposant les raons per les que interessa el sobreseïment o que se segueixi procediment diferent.

2.- El Tribunal, després d'examinar les actuacions i traslladar a les parts, ha de resoldre sobre la continuació del judici directe, la tramitació de la causa d'acord amb les normes d'un altre procediment o acordar el sobreseïment.

Article 482.- Escrit de defensa

Si cap part manifesta la seva oposició al judici directe o el Tribunal de Garanties acorda la continuació del procés de judici directe, el fiscal ha de remetre el seu escrit de acusació al Tribunal d'enjudiciament. El encausat formularà davant el Tribunal d'enjudiciament escrit de defensa en el termini de dos dies des que se li hagi traslladat l'escrit d'acusació.

Article 483.- assenyalament de vista i prova. Sobreseïment o obertura de judici oral

Rebut els escrits d'acusació i defensa, el Tribunal de Judici dictar interlocutòria en la que assenyalara dia per a la vista dins del termini de deu dies i ha de resoldre sobre l'admissió de la prova proposada, ordenant de les actuacions necessàries per a la seva pràctica en el dia assenyalat.

Article 484.- Judici i sentència

Són aplicables al judici ia la sentència les normes establertes per al procés ordinari.

TÍTOL II.- PROCÉS PER ACCEPTACIÓ DE DECRET

Article 485.- Requisits del procés per acceptació de decret

En qualsevol moment després d'iniciat el procés i fins a la finalització de les Diligències d'Investigació, encara que no hagi estat cridat a declarar l'encausat, es pot seguir el procés per acceptació de decret quan es compleixin cumulativament els següents requisits:

1. Que el delictes estigui castigat amb pena de multa o amb pena de presó substituïble per multa, amb o sense privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors.

2. Que el Ministeri Fiscal entengui que la pena en concret aplicable és la pena de multa i, si escau, la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors.

3r.- Que no estigui personat acusació popular o particular en la causa.

Article 486.- Objecte

1.- El procés per acceptació de decret té per objecte una acció penal exercitada per a la imposició d'una pena de multa i, si escau, de privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors.

2.- A més pot tenir per objecte l'acció civil adreçada a l'obtenció de la restitució de la cosa i la indemnització del perjudici.

Article 487.- Contingut del decret de proposta d'imposició de pena

El decret de proposta d'imposició de pena tindrà el següent contingut:

1r.- Identificació de l'encausat

2n.- Descripció del fet punible.

3r Indicació del delictes comès i menció succinta de la prova existent.

4t Breu exposició dels motius pels quals entén, si és el cas, que la pena de presó ha de ser substituïda.

5è Penes proposades

6º- Peticions de restitució i indemnització.

Article 488.- Remissió al Tribunal de Garanties

El decret de proposta d'imposició de pena es remetrà al Tribunal de Garanties per la seva autorització i notificació a l'encausat.

Article 489.- Acte d'autorització

1.- El Tribunal de Garanties autoritzarà el decret de proposta d'imposició de pena quan es compleixin els requisits que estableix l'article 485.

2.- Si el Tribunal de Garanties no autoritza el decret quedarà sense efecte.

Article 490.- Notificació de la interlocutòria i citació de compareixença

1.- Dictat acte d'autorització del decret pel Tribunal de Garanties, ho ha de notificar juntament amb el decret l'encausat, a qui citarà de compareixença davant el tribunal en la data i en el dia que s'assenyali.

2. En la notificació del decret s'informarà a l'encausat de la finalitat de la compareixença, de la preceptiva assistència de lletrat per a la seva realització i dels efectes de la seva incompareixença o, cas de compareixer, de la seva acceptació o rebuig de la proposta

continguda en el decret. També se l'informarà que, en cas de no trobés defensat per Lletrat en la causa, ha de assessorar-se amb un advocat de confiança o sol·licitar un advocat d'ofici abans del termini previst en l'article següent.

Article 491.- Sol·licitud d'assistència jurídica gratuïta

Si l'encausat no té assistència lletrada se li designarà advocat d'ofici per a la seva assessorament i assistència si així ho sol·licita.

Perquè la compareixença pugui celebrar-se la sol·licitud de designació d'advocat de ofici s'ha de fer en el termini de cinc dies hàbils abans de la data per a la qual estigui assenyalada.

Article 492.- Compareixença

1.- Per a l'acceptació de la proposta de sanció l'encausat ha de comparèixer davant el Tribunal de Garanties assistit de Lletrat.

2.- Si l'encausat no compareix, compareix sense lletrat o rebutja la proposta del Ministeri Fiscal, total o parcialment pel que fa a les penes, a la restitució o indemnització, quedarà la mateixa sense efecte.

3.- En la compareixença el Tribunal, en presència del lletrat, s'ha d'assegurar que el encausat comprèn el significat del decret de proposta d'imposició de pena i els efectes de la seva acceptació.

Article 493.- Conversió del decret en sentència condemnatòria

Si l'encausat accepta en la compareixença la proposta de pena en tots els seus termes el Tribunal de Garanties li ha d'atribuir el caràcter de resolució judicial ferma, que en el termini de tres dies de documentar en la forma i amb tots els efectes de sentència condemnatòria, la qual no és susceptible de cap recurs.

Article 494.- Ineficàcia del decret de proposta de pena

Si el decret de proposta de pena esdevé ineficaç per no ser autoritzat pel Tribunal de Garanties, per incompareixença o per manca d'acceptació de l'encausat, el Ministeri Fiscal no es trobarà vinculat pel seu contingut i prosseguirà la causa per la via que correspongui.

TÍTOL III.- PROCÉS DAVANT EL TRIBUNAL DEL JURAT

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 495.- Competència del Tribunal del Jurat

1.- El Tribunal del Jurat tindrà competència per a l'enjudiciament dels delictes atribuïts al seu coneixement i decisió per aquest Codi.

2.- El judici del Jurat es celebrarà només en l'àmbit del Tribunal d'Instància.

Article 496.- Composició del Tribunal del Jurat

1.- El Tribunal del Jurat es compon de nou jurats i un magistrat integrant del Tribunal competent, que el presidirà.

2.- Al judici del Jurat assistiran, a més, dos jurats suplents, als quals els serà aplicable el que preveuen els articles 500 i 501.

Article 497.- Funció dels jurats

1.- Els jurats emetran veredictes contestant si han passat o no els fets que el Magistrat-President hagi determinat com a objecte del mateix.

2.- Els jurats en l'exercici de les seves funcions actuaran d'acord amb els principis de independència, responsabilitat i submissió a la Llei, als quals es refereix l'article 117 de la Constitució per als membres del poder judicial.

3.- Els jurats que en l'exercici de la seva funció es considerin inquietats o pertorbats en la seva independència, en els termes de l'article 14 de la Llei Orgànica del Poder Judicial, podran dirigir-se al magistrat president perquè els empari en l'exercici del seu càrrec.

Article 498.- Funció del Magistrat-President

El magistrat president, a més d'altres funcions que li atribueix aquesta Llei, de dictar sentència en la qual recollirà el veredictes del jurat i imposarà, si escau, la pena i mesura de seguretat que correspongui. També ha de resoldre, si escau, sobre la responsabilitat civil del penat o tercers respecte dels quals s'hagi fet alguna reclamació.

Article 499.- Aplicació de les normes del procés ordinari amb especialitats

El procés davant el tribunal del jurat es regirà per les normes del procés ordinari, llevat que sigui aplicable alguna de les disposicions especials establertes en aquest títol.

CAPÍTOL II.- ELS JURATS

SECCIÓ 1ª.- Disposicions generals

Article 500.- Dret i deure de jurat

La funció de jurat és un dret exercitable per aquells ciutadans en què no concorri motiu que ho impedeixi i el seu acompliment un deure per als que no estiguin sotmesos en causa d'incompatibilitat o prohibició ni puguin excusar-se segons aquest

Codi.

Article 501.- Retribució i efectes laborals i funcionaris de l'exercici de la funció de jurat

1.- L'exercici de les funcions de jurat serà retribuït i indemnitzat en la forma i quantia que es determini per reglament.

2.- L'exercici de la funció de jurat tindrà, a l'efecte de l'ordenament laboral i funcional, la consideració de compliment d'un deure inexcusable de caràcter públic i personal.

SECCIÓ 2ª.- REQUISITS, INCAPACITATS, INCOMPATIBILITATS, PROHIBICIONS I EXCUSES

Article 502.- Requisits per a ser jurat

Són requisits per a ser jurat:

1. Ser espanyol major d'edat.
2. Trobar-se en el ple exercici dels seus drets polítics.
3. Tenir el títol de Graduat Escolar.
4. Ser veí, en el moment de la designació, de qualsevol dels municipis de la província en què tingui la seu el Tribunal de Garanties que hagi inscrit la causa.
5. No estar impedit física, psíquica o sensorialment per l'acompliment de la funció de Jurat.

Article 503.- Falta de capacitat per a ser jurat

Estan incapacitats per a ser jurat:

1. Els condemnats per delictes dolós, que no hagin obtingut la rehabilitació.
2. Els detinguts o encausats i els que estiguin complint pena per delictes.
3. Els suspesos, en un procediment penal, en la seva ocupació o càrrec públic, mentre duri aquesta suspensió.

Article 504.- Incompatibilitat per a ser jurat

Serán incompatibles per a l'exercici de la funció de jurat:

1. El Rei i els altres membres de la família reial espanyola inclosos en el Registre Civil que regula el Reial decret 2917/1981, de 27 de novembre, així com els seus cònjuges.
2. El president del Govern, els vicepresidents, ministres, secretaris de Estat, subsecretaris, directors generals i càrrecs assimilats. El director i els delegats provincials de l'Oficina del Cens Electoral. El governador i el Subgovernador del Banc d'Espanya.
3. Els presidents de les comunitats autònomes, els components dels Consells de Govern, viceconsellers, directors generals i càrrecs assimilats d'aquelles.
4. Els diputats i senadors de les Corts Generals, els Diputats del Parlament Europeu, els membres de les assemblees legislatives de les Comunitats autònomes i els membres electes de les corporacions locals.
5. El president i els magistrats del Tribunal Constitucional. El president i els membres del Consell General del Poder Judicial i el fiscal general de l'Estat. El president i els membres del Tribunal de Comptes i del Consell d'Estat, i dels òrgans i institucions d'anàloga naturalesa de les Comunitats Autònomes.
6. El Defensor del Poble i els seus adjunts, així com els càrrecs similars de les Comunitats autònomes.
7. Els membres en actiu de la carrera fiscal i fiscal, dels cossos de Secretaris judicials, metges forenses, funcionaris de gestió processal i Administrativa i altre personal al servei de l'Administració de Justícia, així com els membres en actiu de les unitats orgàniques de policia judicial. Els membres del Cos Jurídic Militar de la Defensa i els auxiliars de la Jurisdicció i Fiscalia Militar, en actiu.
8. Els delegats del Govern a les comunitats autònomes, a les Autonomies de Ceuta i Melilla, els delegats insulars del Govern i els Subdelegats del Govern.
9. Els lletrats en actiu al servei dels òrgans constitucionals i de les Administracions Públiques o de qualsevol tribunals, i els advocats i Procuradors en exercici. Els professors universitaris de disciplines jurídiques o de medicina legal.
10. Els membres en actiu de les forces i cossos de seguretat.
11. Els funcionaris d'Institucions Penitenciàries.
12. Els caps de missió diplomàtica acreditats a l'estranger, els caps de les Oficines consulars i els caps de Representacions Permanents davant Organitzacions Internacionals.

Article 505.- Prohibició per a ser jurat

Ningú no pot formar part com a jurat del tribunal que conegui d'una causa en la qual:

1. Sigui acusador particular o privat, actor civil, encausat o tercer afectat civil.

2. Mantingui amb qui sigui part alguna de les relacions a què es refereix l' article 219, en els seus apartats 1 al 8, de la Llei Orgànica del Poder Judicial que determinen el deure d'abstenció dels jutges i magistrats.

3. Tingui amb el magistrat president del tribunal, membre del Ministeri Fiscal o secretari judicial que intervingui en la causa o amb els advocats o procuradors el vincle de parentiu o relació a què es refereixen els apartats

1, 2, 3, 4, 7, 8 i 11 d' l'article 219 de la Llei orgànica del poder judicial.

4. hagi intervingut en la causa com a testimoni, perit, fiador o, traductor o intèrpret.

5. Tingui interès, directe o indirecte, en la causa.

Article 506.- Excusa per actuar com a jurat

Podran excusar per actuar com a jurat:

1. Els majors de seixanta-cinc anys.

2. Els que hagin exercit efectivament funcions de jurat dins dels quatre anys precedents al dia de la nova designació.

3. Els que pateixin greu trastorn per raó de les càrregues familiars.

4. Els que exercisquen treball de rellevant interès general, la substitució originaria importants perjudicis al mateix.

5. Els que tinguin la residència a l'estranger.

6. Els militars professionals en actiu quan hi hagi raons de servei.

7. Els que al·leguin i acreditin suficientment qualsevol altra causa que els dificulti de manera greu l'exercici de la funció de jurat.

SECCIÓ 3ª.- DESIGNACIÓ DELS JURATS

Article 507.- Llistes de candidats a jurats

1.- Les delegacions provincials de l'Oficina del Cens Electoral efectuaran un sorteig per cada província, dins dels quinze últims dies del mes de setembre de els anys parells, a fi d'establir la llista biennal de candidats a jurats.

A aquest efecte, els presidents dels tribunals d'Instància, amb una antelació mínima de tres dies a la data prevista per al sorteig, determinar i comunicar al delegat d'aquella Oficina el nombre de candidats a jurats que considerin necessari obtenir per sorteig dins de la província. Aquest nombre es calcula multiplicant per 50 el nombre de causes que es prevegi que coneixerà el tribunal del jurat, en estimació feta atenent a les enjudiciades en anys anteriors a la respectiva província, més la seva possible increment.

2. Els candidats a jurats a obtenir per sorteig s'extrauran de la llista del cens electoral vigent a la data del sorteig, ordenada per municipis, relacionada, dins de aquests, alfabèticament i numerada correlativament dins del conjunt de la província. Aquesta llista es remetrà per la anticipadament durant set dies als respectius Ajuntaments. El sorteig, que se celebrarà en sessió pública prèviament anunciada en un local habilitat a l'efecte pel corresponent Tribunal d'Instància, es desenvoluparà a la manera que es determini per reglament.

3.- Dins dels set dies següents a la celebració del sorteig, qualsevol ciutadà podrà formular, davant el Tribunal d'Instància, reclamació contra l'acte de sorteig. El Tribunal d'Instància, constituït pel president i el magistrat més antic i més modern dels destinats al Tribunal, i actuant com a secretari el del Tribunal ha de demanar informe del delegat provincial de l'Oficina del Cens Electoral i practicar les diligències que consideri pertinents. Abans del quinze d'octubre, ha de resoldre per resolució motivada no susceptible de recurs, comunicant el decidit a la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral perquè, si així es resol, reiteri el sorteig.

4.- La Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral enviarà la llista dels candidats a jurats al respectiu Tribunal d'Instància que la remetrà als

Ajuntaments i al *Butlletí Oficial* de la província corresponent, per a la deguda exposició o publicació, respectivament, durant els quinze últims dies de l'esmentat mes d'octubre. Igualment, en aquest termini, es procedirà pel secretari del Tribunal d'Instància, mitjançant un ofici enviat per correu, a notificar a cada candidat a jurat la seva inclusió en la referida llista, alhora que se li farà lliurament de la pertinent documentació en la qual s'indicaran les causes d'incapacitat, incompatibilitat i excusa, i el procediment per a la seva al·legació.

Article 508.- Reclamacions contra la inclusió en les llistes

1.- Durant els quinze primers dies del mes de novembre, els candidats a jurats, si entenen que concorre en ells la falta de requisits que estableix l' article 502 o una causa d'incapacitat, incompatibilitat o excusa, podran formular reclamació davant el jutge degà de la circumscripció a la qual correspongui el municipi del seu veïnatge a efectes de la seva exclusió de la llista. També podrà formular la reclamació qualsevol ciutadà que entengui que algun dels candidats a

jurats manca dels requisits, de la capacitat o incorre en les causes d'incompatibilitat a què es refereixen els articles 502, 503 i 504.

2.- acabat el període d'exposició, els secretaris dels Ajuntaments remetran al jutge degà de la circumscripció la relació de persones que, incloses en la llista de candidats a jurats, poguessin, en aquesta data, estar sotmeses a la manca de requisits o causa d'incapacitat o incompatibilitat a què es refereixen els articles 502, 503 i 504.

Article 509.- Resolució de les reclamacions

El jutge degà ha de traslladar la reclamació o advertiment, si és el cas, a l'interessat no reclamant, per tres dies. Practicar les diligències informatives que li proposin i les que consideri imprescindibles i dictar una resolució motivada sobre cadascuna de les reclamacions o advertències efectuades abans del dia 30 del mateix mes de novembre. Si algun és estimat, ha de manar fer les rectificacions o exclusions que correspongui, comunicant la seva resolució a la Delegació Provincial de l'Oficina del Cens Electoral i de notificar a la persona interessada. Contra aquesta resolució no cap recurs.

Article 510.- Comunicació i rectificació de les llistes definitives

1.- Ultimada la llista definitiva per cada província, la Delegació Provincial de la Oficina del Cens Electoral l'ha d'enviar al president del tribunal d'Instància, qui remetre una còpia al president del Tribunal Superior de Justícia corresponent.

Així mateix, remetrà còpia als ajuntaments de la província respectiva per a la seva exposició durant els dos anys de vigència de l'esmentada llista.

2.- Els inclosos en la llista de candidats a jurats podran ser convocats a formar part del Tribunal del Jurat durant dos anys a comptar de l'u de gener següent. A aquest efecte, tindran l'obligació de comunicar al Tribunal d'Instància qualsevol canvi de domicili o circumstància que influeixi en els requisits, en la seva capacitat o determini incompatibilitat per intervenir com a jurat.

3. Així mateix, qualsevol ciutadà podrà comunicar al Tribunal d'Instància les causes d'incapacitat o incompatibilitat en què, durant l'esmentat període, pugui incórrer el candidat a jurat. També l'Alcalde de l'Ajuntament respectiu ha de comunicar aquesta incidència, si n'hi ha constància.

4.- El Tribunal d'Instància, amb la composició que preveu l'apartat 3 de l'article 507, ha de practicar les diligències informatives que consideri oportunes i, després d'escoltar, si és el cas, a l'interessat no reclamant, ha de resoldre motivadament, sense que contra la seva resolució pugui interposar cap recurs, notifica a l'interessat i efectuant, si és el cas, l'exclusió oportuna en la llista de candidats a jurats.

Article 511.- Alardos de causes i períodes de sessions

Els Tribunals d'Instància i, si escau, les sales civil i penal dels tribunals Superiors de Justícia d'efectuar, abans del quarantè dia anterior al període de sessions corresponent, una ostentació de les causes assenyalades per a judici oral, en les quals hagin d'intervenir jurats.

A aquest efecte, els períodes de sessions són:

1. Des de l'1 de gener al 20 de març;
2. Des del 21 de març al 10 de juny;
3. Des del 11 de juny al 30 de setembre, i
4. De l'1 d'octubre al 31 de desembre.

Article 512.- Designació de candidats a jurats per a cada causa

Amb anticipació d'almenys trenta dies al dia assenyalat per a la primera vista de judici oral, havent citat a les parts, el magistrat que, d'acord amb les normes de repartiment, hagi de presidir el tribunal del jurat, disposar que el secretari, en audiència pública, faci el sorteig, d'entre els candidats a jurats de la llista de la província corresponent, de 36 candidats a jurats per cada causa assenyalada en el període de sessions següent. El sorteig no se suspendrà per la inassistència de qualsevol d'aquestes representacions.

Article 513.- Citació dels candidats a jurats designats per a una causa

1.- El secretari del tribunal ha d'ordenar el necessari per a la notificació als candidats a jurats de la seva designació i per a la citació a fi que compareguin el dia assenyalat per a la vista del judici oral en el lloc en què s'hagi de celebrar.

2.- La cèdula de citació contindrà un qüestionari, en el qual s'especificaran les eventuais faltes de requisits, causes d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició que els candidats a jurats designats estan obligats a manifestar així com els supòsits d'excusa que per aquells puguin al·legar.

3.- A la cèdula s'acompanyarà la necessària informació per als designats sobre la funció constitucional que estan cridats a complir, els drets i deures inherents a aquesta i la retribució que els correspongui.

Article 514.- Devolució del qüestionari

Dins dels cinc dies següents a la recepció del qüestionari, els candidats a jurats designats el tornaran, per correu amb franqueig oficial, degudament emplenat i acompanyat de les justificacions documentals que estimin oportunes, al magistrat que hagi de presidir el tribunal de jurat.

Article 515.- Recusació

El Ministeri Fiscal i les parts, a qui s'ha hagut de lliurar prèviament el qüestionari emplenat pels candidats a jurats, podran formular recusació, dins dels cinc dies següents al del lliurament, per concórrer manca de requisits o qualsevol de les causes d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició previstes en aquest Codi. També proposaran la prova de què intentin valer.

Qualsevol causa de recusació de què es tingui coneixement en aquest temps, que no sigui formulada, no es pot al·legar posteriorment.

Article 516.- Resolució de les excuses, advertiments i recusacions

El magistrat president ha d'assenyalar dia per a la vista de l'excusa, advertiment o recusació presentada, citant les parts i els que hagin expressat advertència o excusa. Practicades en l'acte les diligències proposades, resoldre dins dels tres dies següents.

Article 517.- Nou sorteig per completar la llista de candidats a jurats designats per a una causa

1.- Si, com a conseqüència de la resolució anterior, la llista de candidats a jurats designats per a una causa quedés reduïda a menys de vint, el magistrat

President disposar que el secretari procedeixi a l'immediat sorteig, de la mateixa manera que l'inicial, dels candidats a jurats necessaris per completar el nombre, entre els de la llista biennal de la província corresponent, prèvia convocatòria de les parts, citant designats per al dia del judici oral.

2.- Als candidats a jurats designats d'ells serà, així mateix, d'aplicació el disposen els articles 512-516.

CAPÍTOL III.- CONSTITUCIÓ DEL TRIBUNAL DEL JURAT

Article 518.- Concurrència dels integrants del Tribunal del Jurat i recusació de candidats a jurats

1.- El dia i hora assenyalat per al judici es constituirà el magistrat que hagi de presidir el tribunal del jurat amb l'assistència del Secretari i la presència de les parts. Si concorren almenys vint dels candidats a jurats convocats, el magistrat

President obrirà la sessió. Si no hi concorre aquest nombre, es procedirà en la forma indicada en l'article següent.

2.- El magistrat president ha d'interrogar novament els candidats a jurats per si en ells concorre manca de requisits, alguna causa d'incapacitat, incompatibilitat, prohibició o excusa prevista en aquest Codi. Les parts també poden per si oa mitjançant el magistrat-president interrogar els candidats a jurats respecte a les matèries relacionades en el paràgraf anterior.

3.- Les parts poden recusar aquells en qui afirmen concorre causa de incapacitat, incompatibilitat o prohibició. Les recusacions se sentiran i resoldre en el mateix acte el magistrat-president, davant la presència de les parts i escoltat el candidat a jurat afectat.

4.- El magistrat president ha de decidir sobre la recusació, sense que hi hagi recurs, però sí protesta a l'efecte del recurs que pugui ser interposat contra la sentència.

Article 519.- Forma de completar el nombre mínim de candidats a jurats i possibles sancions

1.- Si, com a conseqüència de la incompareixença d'alguns dels candidats a jurats convocats, o de les exclusions que es deriven del que disposa l'article anterior, no resulten almenys vint candidats a jurats, es procedirà a un nou assenyalament dins dels quinze dies següents. Es citarà a l'efecte als que hagin comparegut i als absents i un nombre no superior a vuit que seran designats per sorteig en el acte d'entre els de la llista biennal. Si les parts al·leguen en aquell moment alguna causa d'incapacitat, incompatibilitat o prohibició dels així designats que fos acceptada pel magistrat president sense protesta de les altres parts no recusants, es completarà amb un nou sorteig fins a obtenir la xifra dels vuit complementaris.

2.- El magistrat president ha d'imposar la multa de fins a 1.000 euros al candidat a jurat convocat que no hagi comparegut a la primera citació ni justificat la seva absència. Si no compareix a la segona citació, la multa serà de fins a 5.000. Al temps de la segona citació, el

magistrat-president d'acordar que se'ls adverteixi de la sanció que els pot correspondre si no compareixen.

En la determinació de la quantia de la segona multa es tindrà en compte la situació econòmica del jurat que no ha comparegut.

3. Si en la segona convocatòria tampoc obtingués el nombre mínim de candidats a jurats concurrents, es procedirà de la mateixa manera que a la primera a successives convocatòries i sortejos complementaris, fins a obtenir la concurrència necessària.

4.- En tot cas, s'adoptaran les mesures necessàries respecte dels mitjans de prova proposats per fer possible la seva pràctica una vegada constituït el tribunal del jurat.

Article 520.- Selecció dels candidats a jurats i constitució del Tribunal

1.- Si concorre el nombre suficient de candidats a jurats, es procedirà a un sorteig endavant per seleccionar els nou jurats que formaran part del Tribunal, i altres dos més com a suplents.

2.- Introduïts els noms dels candidats a jurats en una urna, seran extrets, un a un, el secretari qui llegirà el seu nom en veu alta.

3. Les parts, després de formular al nomenat les preguntes que considerin oportunes i el magistrat-president declari pertinents, podran recusar sense al·legació de motiu determinat fins a quatre d'aquells per part de les acusacions i quatre per part de les defenses. Si hi ha diversos acusadors i encausats, han d'actuar de mutu acord per indicar els candidats a jurats que recusen sense al·legació de causa. Si no hi ha acord, es decidirà per sorteig l'ordre en què les parts acusadores o encausades poden formular la recusació, fins que s'esgoti la quota de recusables. L'actor civil i tercers responsables civils no poden formular recusació sense causa.

4.- A continuació es procedirà de la mateixa manera per a la designació dels suplents.

Quan només resten dos per ser designats suplents, no s'admetrà recusació sense causa.

5.- Culminat el sorteig, del qual el secretari ha d'estendre acta, es constituirà el tribunal.

Article 521.- Jurament o promesa dels designats

1. Una vegada que el Tribunal s'hagi constituït, es procedirà a rebre jurament o promesa als seleccionats per a actuar com a jurats. Posats en peu el magistrat

President dirà: *¿Juren o prometen exercir bé i fidelment la funció del jurat, amb imparcialitat, així com guardar secret de les deliberacions?*

2.- Els jurats s'aniran aproximant, d'un en un, a la presència del magistrat President i, col·locats davant d'ell, diran: *sí juro* o *si prometo*, i han de seure al lloc destinat a l'efecte.

3.- El magistrat president, quan tots hagin jurat o promès, ha de manar començar l'audiència pública.

4.- Ningú no pot exercir les funcions de jurat sense prestar el jurament o promesa indicats. Qui es negui a prestar serà obligat amb el pagament d'una multa de 1000 euros que el magistrat-president imposar en l'acte. Si el cridat persisteix en la seva negativa es deduiria l'oportú tant de culpa i en el seu lloc serà anomenat el suplent.

CAPÍTOL IV.- ESPECIALITATS DEL JUDICI ORAL

Article 522.- Assistència dels advocats davant l'emissió del veredict

L'advocat defensor i els de les altres parts estaran a disposició del Tribunal del

Jurat fins que s'emeti el veredict, tenint el judici oral davant aquest Tribunal prioritat davant de qualsevol altre assenyalament o actuació processal sigui quin sigui l'ordre jurisdiccional davant el qual tingui lloc.

Article 523.- Qüestions prèvies i al·legacions prèvies de les parts al Jurat

1.- Les qüestions prèvies hauran de ser plantejades i resoltes en una audiència preliminar. A l'efecte, les parts han de sol·licitar la seva convocatòria en els escrits de acusació o defensa o, en el cas que la qüestió sorgeixi amb posterioritat, immediatament.

2.- El judici començarà mitjançant la lectura pel secretari dels escrits de qualificació. Seguidament el magistrat president ha d'obrir un torn d'intervenció de les parts perquè exposin al jurat les al·legacions que considerin convenients per tal d'explicar el contingut de les seves respectives qualificacions i la finalitat de la prova que han proposat. En aquest ocasió poden proposar al magistrat president noves proves per practicar en l'acte, resolent aquest després d'escoltar les altres parts que vulguin oposar-se a la seva admissió.

Article 524.- Especialitats probatòries

1.- Els jurats, per mitjà del magistrat president i prèvia declaració de pertinència, podran dirigir, mitjançant escrit, a testimonis, perits i encausats les preguntes que considerin conduents a fixar i aclarir els fets sobre els quals tracti la prova.

2.- Els jurats han d'estudiar els llibres, documents, papers i altres peces de convicció integrats en la Peça Principal.

3.- Per a la prova de reconeixement judicial, es constituirà el Tribunal en la seva integritat, amb els jurats, en el lloc del succés.

Article 525 Suspensió del procediment

Quan s'hagi de suspendre la celebració del judici oral, el magistrat-president podrà decidir la dissolució del jurat, que acordarà, en tot cas, sempre que aquesta suspensió s'ha de perllongar durant cinc o més dies.

Article 526.- Dissolució anticipada del Jurat

Una vegada conclosos els informes de l'acusació, la defensa pot sol·licitar del Magistrat-President, o aquest decidir d'ofici, la dissolució del jurat si considera que del judici no resulta l'existència de prova de càrrec que pugui fonamentar una condemna del acusat. En aquest supòsit s'ha de dictar, en el termini de tres dies, sentència absolutòria motivada. Si la inexistència de prova de càrrec només afecta alguns fets o acusats, el Magistrat president no els inclourà en l'objecte del veredict.

Article 527.- Dissolució del jurat per desistiment en la petició de condemna

Quan el Ministeri Fiscal i altres parts acusadores, en les seves conclusions definitives, o en qualsevol moment anterior del judici, manifestin que desisteixen de la petició de condemna de l'acusat, el magistrat-president de dissoldre el jurat i dictar sentència absolutòria.

CAPÍTOL V.- EL VEREDICTE

SECCIÓ 1ª.- DETERMINACIÓ DE L'OBJECTE DEL VEREDICTE I

INSTRUCCIONS AL JURAT

Article 528.- Objecte del veredict

Conclòs el judici oral, després de produïts els informes i escoltats els acusats, el Magistrat-President procedirà a sotmetre al Jurat per escrit l'objecte del veredict, el qual es compon de les preguntes que ha de contestar el Jurat, en termes de afirmació o negació, sobre els fets debatuts. En l'escrit de determinació de l'objecte del veredict es preguntarà si l'acusat ha comès el fet típic del que se l'acusa i a continuació preguntarà si s'ha succeït cada fet objecte de debat que, en si mateix, sigui rellevant per a l'aplicació de la Llei Penal. El Jurat respondrà a cada pregunta responent 1 *si* o *no*. Quan s'acusi de la comissió de més d'un delict es preguntarà per cada fet típic per separat.

Article 529.- Audiència a les parts

1.- Abans de lliurar als jurats l'escrit amb l'objecte del veredict, el magistrat President d'escoltar les parts, que podran sol·licitar les inclusions o exclusions que estimin pertinents, decidint aquell de plànol el que correspongui.

2.- Les parts les peticions fossin rebutjades poden formular protesta a l'efecte del recurs que sigui procedent contra la sentència.

Article 530.- Instruccions als jurats

1.- Immediatament, el magistrat president en audiència pública procedirà a fer lliurament als jurats de l'escrit amb l'objecte del veredict. Al mateix temps, els instruirà sobre el contingut de la funció que tenen conferida, regles que exigeixen la seva deliberació i votació i la forma en què han de reflectir el seu veredict.

2. També els ha d'exposar detingudament, de manera que puguin entendre, la naturalesa dels fets sobre els quals hagi tractat la discussió, determinant les circumstàncies constitutives del delict imputat als acusats i les que es refereixin a supòsits de exempció o modificació de la responsabilitat. Tot això amb referència a les preguntes recollides en l'escrit que se'ls lliura.

3.- El magistrat president de no fer cap al·lusió a la seva opinió sobre el resultat probatori, però sí sobre la necessitat que no atenguin a aquells mitjans prova la il·licitud o nul·litat hagués estat declarada per ell. Així mateix informará que, si després de la deliberació no els hagués estat possible resoldre els dubtes que tinguessin sobre la prova, hauran de decidir en el sentit més favorable a l'acusat.

SECCIÓ 2ª.- DELIBERACIÓ I VEREDICTE

Article 531.- Deliberació del Jurat

1.- Seguidament el jurat es retirarà a la sala destinada per a la seva deliberació.

2.- Presidits inicialment per aquell el nom fos el primer a sortir en el sorteig, procediran a elegir el portaveu.

3.- La deliberació serà secreta, sense que cap dels jurats pugui revelar el que s'hi manifestat.

Article 532.- Incomunicació del Jurat

1.- La deliberació tindrà lloc a porta tancada, sense que els sigui permesa comunicació amb cap persona fins que hagin emès el veredict, adoptant-se pel magistrat president les mesures oportunes a l'efecte.

2.- Si la deliberació durés tant de temps que fos necessari el descans, el

Magistrat-President, d'ofici oa petició del jurat, l'autoritzarà, mantenint la incomunicació.

Article 533.- Ampliació d'instruccions.

1.- Si algun dels jurats tingués dubte sobre qualsevol dels aspectes de l'objecte del veredict, podrà demanar, per escrit la presència del magistrat president perquè amplii les instruccions. La compareixença d'aquest es farà en audiència pública.

2.- Transcorreguts dos dies des de l'inici de la deliberació sense que els jurats no lliurament de l'acta de la votació, el magistrat president pot convocar-los a la compareixença prevista en l'apartat anterior. Si en aquesta compareixença cap de els jurats expressa dubtes sobre algun dels aspectes de l'objecte del veredict, el Magistrat-President emetrà les instruccions que preveu l'apartat 1 de l'article

530 amb els efectes atribuïts a la devolució de l'acta.

Article 534.- Votació nominal.

1.- La votació serà nominal, en veu alta i per ordre alfabètic. Votarà en últim lloc el portaveu.

2.- Cap dels jurats podrà abstenir-se de votar. Si algú insisteix a abstenir-se, una vegada requerit pel portaveu, es farà constar en acta i, en el seu moment, serà sancionat pel magistrat president amb 3.000 euros de multa. Si, feta la constància i reiterat el requeriment, persisteix la negativa de vot, es deixarà nova constància en acta de la qual es deduirà el testimoni corresponent per exacció la derivada responsabilitat penal.

3. En tot cas, l'abstenció s'entén vot a favor de no realitzat el fet perjudicial per a la defensa i esdevingut el favorable per a la mateixa.

Article 535.- Votació sobre les respostes a les preguntes

El portaveu sotmetrà a votació la resposta afirmativa i negativa a cadascuna de les preguntes, tal i com van ser redactades pel magistrat president. Els jurats votaran *sí* o *no* com a resposta a cadascuna d'elles. Per a la inclusió de les respostes ael veredict es requereixen set vots, almenys, quan siguin contràries a l'encausat, i cinc vots, quan siguin favorables.

Article 536.- Acta de la votació

1.- Conclou la votació, s'estendrà una acta en què recolliran el resultat de la deliberació i votació utilitzant la següent fórmula: *Els jurats han deliberat sobre els fets sotmesos a la seva resolució i han respost per (unanimitat o majoria de... vots) a les preguntes del magistrat President: sí / no a la primera...* i així successivament.

2.- L'acta serà redactada pel portaveu. Si ho sol·licita el portaveu, el magistrat-president podrà autoritzar que el secretari Judicial l'auxilli estrictament en la confecció o escripturació de l'acta.

3.- L'acta serà signada per tots els jurats, fent-ho el portaveu pel qual no pugui fer-ho per si. Si algun dels jurats es nega a signar, s'ha de fer constar en el acta aquesta circumstància.

Article 537.- Lectura del veredict

Estesa l'acta ho faran saber al magistrat president de lliurar una còpia. Aquest, acord amb el que disposa l'article següent ha de convocar les parts per un mitjà que permeti la seva immediata recepció perquè, tot seguit, es llegeixi el veredict en audiència pública pel portaveu del Jurat.

Article 538.- Devolució de l'acta al Jurat

El magistrat president, amb l'audiència prèvia de les parts i sense presència del Jurat, retornarà l'acta si a la vista de la còpia de la mateixa aprecia alguna de les següents circumstàncies:

- Que no s'ha pronunciat sobre la totalitat de les preguntes.
- Que no s'ha obtingut en alguna de les votacions sobre aquests punts la majoria necessària.
- Que s'ha incorregut en algun defecte rellevant en el procediment de deliberació i votació.

Article 539.- Justificació de la devolució de l'acta

En el moment de tornar l'acta, constituït el Tribunal, el magistrat-president explicarà al jurat les causes que justifiquen la devolució i precisar la forma en què es d'esmenar els defectes.

Article 540.- Actuacions posteriors a la tercera devolució

1.- Si després d'una tercera devolució romanguessin no s'han esmenat els defectes denunciats diferents l'absència de les majories necessàries, el Jurat serà dissolt i es convocarà judici oral amb un nou jurat.

2.- Si després una tercera devolució no s'han obtingut les majories necessàries el Jurat quedarà integrat amb els nou jurats titulars i els dos suplents i així conformat es retirarà a deliberar novament fins que s'obtinguin les majories necessàries de set o cinc vots que estableix l'article 535.

Article 541.- Cessament del jurat en les seves funcions.

1.- Llegit el veredict, el jurat ha de cessar en les seves funcions.

2.- Fins a aquest moment els suplents hauran estat a disposició del tribunal en el lloc que se'ls indiqui.

CAPÍTOL V. LA SENTÈNCIA

Article 542.- Veredict de no comissió del fet punible

Si el veredict manifestés que l'encausat no ha comès el fet del que se li acusa, el magistrat-president ha de dictar a l'acte sentència absolutòria de l'encausat a que es refereixi, ordenant, si escau, la immediata posada en llibertat.

Article 543.- Veredict de comissió del fet punible

Quan el veredict és de culpabilitat, el magistrat president ha de concedir la paraula al fiscal i altres parts perquè, pel seu ordre, informin sobre la pena o mesures que ha d'imposar a cadascun dels declarats culpables i sobre la responsabilitat civil. L'informe s'ha de referir, a més, a la concurrència dels pressupostos legals de l'aplicació de la suspensió de la pena.

Article 544.- Contingut de la sentència

El magistrat president ha de dictar sentència, en la qual el veredict seran els Fets Provats. Si es declara provada la comissió del fet punible, el magistrat president ha d'expressar en els Fonaments de Dret de la sentència els motius pels quals hagi considerat que existia prova suficient de càrrec en relació amb els fets objecte del veredict desfavorables per l'encausat en no dissoldre el jurat i incloure en l'objecte del veredict totes les preguntes realitzades.

TÍTOL IV PROCÉS DE decomís AUTÒNOM

Article 545.- Mesura de decomís autònom

1.- Els béns que hagin de ser objecte de decomís en cas que fos dictada sentència condemnatòria contra l'autor del delict seran decomissats mitjançant sentència ferma dictada de conformitat amb el que preveu aquest títol, en el cas que l'autor del delict hagi mort o que l'enjudiciament penal de l'encausat no sigui previsible que es produeixi en un termini d'un any per la seva rebel·lia o incapacitat absoluta per comparèixer en judici.

2.- No se seguirà procés de decomís autònom quan l'arxiu de la causa no afecti algun dels encausats sent diversos. En aquest cas, contra l'encausat la responsabilitat penal no pugui ser enjudiciada es pot adreçar sol·licitud de decomís a la mateixa causa, d'acord amb el que preveu l'últim article d'aquest títol.

Article 546.- Aplicació supletòria de les normes del procés ordinari

Són aplicables al procés de decomís autònom les normes que regulen el procés ordinari en el que no siguin contradictòries amb les establertes en aquest títol.

Article 547.- Objecte

Constitueix l'objecte del procés de decomís autònom l'acció mitjançant la qual es sol·licita el decomís de béns com a conseqüència de la comissió d'un fet punible l'autor hagi mort o no pugui ser jutjat per trobar-se en rebel·lia o incapacitat absoluta per comparèixer en judici.

Article 548.- Exclusivitat del Ministeri Fiscal en l'exercici de l'acció

L'acció de decomís en el procés de decomís autònom serà exercida exclusivament pel Ministeri Fiscal.

Article 549.- Legitimació passiva i crida al procés

1.- Al procés seran cridades com parts afectades l'encausat rebel o absolutament incapaç del procés penal suspès i les persones contra les quals es dirigeixi l'acció per la seva relació amb els béns a decomissar.

2.- L'encausat rebel serà anomenat mitjançant notificació dirigida a la seva representació processal en el procés suspès i la fixació d'edict al tauler d'anuncis del Tribunal.

Article 550.- Compareixença de l'absent i de l'incapaç

1.- En cas de rebel·lia de l'encausat en el procés penal suspès, podrà comparèixer en el procés de decomís autònom representat per un procurador o advocat i assistit d'advocat.

2.- La compareixença en el procés de decomís autònom de l'encausat absolutament incapaç per comparèixer en el procés penal suspès es regirà per les normes de la Llei d'enjudiciament civil.

Article 551.- Absència de la part passivament legitimada

1.- La rebel·lia en el procés de decomís autònom de la part passivament legitimada que sigui diferent de l'encausat en el procés suspès es regeix pel que disposa el article 76 d'aquest Codi.

2.- Si l'encausat declarat rebel en el procés suspès no compareix al procés de decomís autònom se li nomenarà procurador i advocat d'ofici que assumiran la seva representació i defensa. En aquest cas són aplicables els apartats 3, 4 i 5 de l'article 54.

Article 552.- Iniciació del procés

1.- L'acció de decomís autònom s'iniciarà mitjançant l'exercici de l'acció de decomís autònom presentada pel Ministeri Fiscal davant el Tribunal de Judici.

2. En cas de mort de l'encausat, les diligències d'Investigació de la causa podran transformar-se per decret del Ministeri Fiscal en diligències d'Investigació per al procés de decomís autònom, el qual haurà de ser objecte d'inscripció davant el Tribunal de Garanties. La transformació de l'objecte de les diligències no suposarà una prolongació del termini màxim de durada de les mateixes. Finalitzades les referides

Diligències d'Investigació el Ministeri Fiscal presentarà, si escau, acció de decomís autònom davant el Tribunal de Judici.

Article 553.- Escrit de sol·licitud de decomís autònom

1.- L'acció de decomís autònom es presentarà per escrit que en apartats separats i numerats d'expressar:

1.- Les persones contra les quals s'adreça la sol·licitud i els seus domicilis.

2.- Identificació del bé o béns el decomís es pretén.

3.- El fet punible i la seva relació amb el bé o béns.

4.- La situació de la persona contra la qual s'adreça la sol·licitud respecte al bé.

5.- La qualificació penal del fet punible.

6.- El fonament legal del decomís.

7.- La proposició de prova. A l'escrit s'acompanyaran els documents, diligències, informes, resolucions i fonts de prova aptes per a conformar la Peça del Tribunal acord amb l'article 430. Les diligències d'investigació diferents de les expressament previstes en el precepte no podran formar part de la causa.

2.- admès l'escrit, el Tribunal de Judici ho ha de notificar a les parts passivament legitimades, a qui atorgarà un termini de vint dies per presentar-se al procés i presentar escrit de defensa davant la sol·licitud de decomís.

Article 554.- Escrit de defensa davant la sol·licitud de decomís

L'escrit de defensa davant la sol·licitud de decomís de contenir, en relació amb els correlatius de l'escrit de sol·licitud de decomís, les al·legacions de la part passivament legitimada sobre cadascun dels punts 2 a 6 i la proposició de prova com punt 7.

Article 555.- Resolució sobre prova i vista

El tribunal ha de resoldre sobre la prova proposada per acte, en el qual assenyalarà data i hora per a la vista, que se celebrarà d'acord amb les disposicions establertes per al procés ordinari, llevat que resultin contradictòries amb els preceptes d'aquest títol o resultin inaplicables en virtut del seu objecte.

Article 556.- Sentència

1.- El decomís s'ha d'acordar en sentència, que desplegarà els efectes materials de la cosa jutjada en relació amb les persones contra la qual s'hagi dirigit l'acció i la causa de demanar plantejada, consistent en els fets rellevants per al decomís, relatives a la comissió del fet punible i la situació davant els béns de la part passivament legitimada.

2.- Més enllà de l'efecte material de la cosa jutjada que estableix l'apartat anterior, el contingut de la sentència del procés de decomís autònom no vincula el tribunal en el posterior enjudiciament de l'encausat si es produeix. En el procés penal posterior contra l'encausat, si es produeix, no se sol·licitarà ni serà objecte d'enjudiciament el decomís de béns sobre el que hi hagi es resolt amb efecte de cosa jutjada en el procés de decomís autònom.

3.- Als béns decomissats se'ls donarà la destinació que estableix el Codi Penal per els béns objecte de la pena de decomís. A aquest efecte, la suma obtinguda amb la venda de els béns decomissats que no hagin de ser destruïts, es destinarà a cobrir les responsabilitats civils derivades del fet punible, a prorrata entre els perjudicats.

L'excés, si n'hi ha, es destinarà al finançament de programes de prevenció del delictes o protecció de les víctimes del delictes.

La determinació dels perjudicats pel fet punible i la fixació de les indemnitzacions a satisfer amb el producte del decomís ha de fer el Ministeri de Justícia d'acord amb el procediment reglamentari que per Reial decret estableixi, amb el control judicial dels Tribunals del Contenciós-Administratiu.

Article 557.- Recursos i revisió de la sentència ferma

1. Són aplicables en el procés de decomís autònom les normes reguladores dels recursos aplicables al procés penal ordinari.

2.- Són aplicables en el procés de decomís autònom les normes reguladores de la revisió de sentències fermes.

Serà motiu de revisió de la sentència ferma de decomís autònom la contradicció entre els fets declarats provats en la mateixa i els declarats provats en la sentència ferma que, si és el cas,

es dicti en la causa en el seu dia suspesa per rebel·lia o incapacitat de l'encausat després de l'aixecament de la suspensió i l'enjudiciament de l'acusat.

Article 558.- Acumulació de sol·licitud de decomís contra l'encausat rebel o absolutament incapaç en la causa seguida contra un altre encausat

1.- En el supòsit en què la causa seguida contra l'encausat rebel o absolutament incapaç continui per a l'enjudiciament d'un o més coencausados pot acumular en la mateixa causa l'acció de decomís autònom contra l'encausat rebel o absolutament incapaç.

2.- L'acció de decomís a la qual es refereix l'article anterior podrà ser exercida per el Ministeri Fiscal, l'acusació popular o l'acusació particular en la forma establerta per l'article 552. Només podran proposar com a prova per al judici les que haguessin estat proposades en l'escrit d'acusació presentat contra l'encausat rebel o absolutament incapaç i que no hagin estat inadmeses.

3.- Tot seguit s'han d'aplicar les normes establertes en els articles 549.2, 550, 551, 553.2 i 554.

4.- Al pronunciament de la sentència ferma sobre l'acció de decomís acumulada li són d'aplicació les disposicions de l'article 556.

LLIBRE VI ELS RECURSOS I LA REVISIÓ DE SENTÈNCIES FERMS

TÍTOL I.- Disposicions generals sobre els RECURSOS

Article 559.- Dret a recórrer

1.- Contra les resolucions dels tribunals i secretaris judicials que els afectin desfavorablement les parts poden interposar els recursos previstos en aquest Codi.

2. - El Ministeri Fiscal gaudirà en tot cas de legitimació per recórrer en benefici l'encausat.

3. - També es poden recórrer els hereus de les parts i els tercers que hagin estat condemnats encara que no hagin estat part.

Article 560.- Terminis

Els terminis establerts per a conèixer de qualsevol tipus de recurs s'han de comptar des de la data de la notificació de la resolució; o, si és el cas, de l'aclariment o integració de la mateixa o denegació d'aquestes peticions d'acord amb el que preveu l'article 267 de la Llei orgànica del poder judicial.

Article 561.- Recurs supeditat

1. - Quan es formulí recurs contra una sentència les parts no recurrents poden interposar recurs supeditat fent valdre en el mateix les seves pròpies pretensions dins del termini conferit per impugnar o adherir-se al recurs.

2. - La formulació de recurs supeditat implicarà l'obertura d'un nou termini amb durada idèntica al previst per a la contestació al recurs principal, perquè la resta de les parts puguin impugnar o adherir-se al recurs supeditat.

Article 562.- Desistiment

1. - Qualsevol recurrent pot desistir del recurs abans que es dicti resolució sobre el mateix.

2. - Si els recurrents són diversos i només desistís algun d'ells, la resolució recorreguda no és ferma en virtut del desistiment, però es consideren abandonades les pretensions d'impugnació que fossin exclusives del que hagi desistit.

3.- El desistiment del recurs principal suposarà el decaïment del recurs supeditat.

Article 563.- Forma

1.- Tots els recursos s'han de presentar per escrit al qual s'han d'adjuntar tantes còpies quantes siguin la resta de les parts.

2.- Sempre que l'òrgan cridat a resoldre del recurs no radiqui a la mateixa població es designarà un domicili o adreça on poder rebre les notificacions a la seu del Tribunal.

Article 564.- Prohibició de *reformatio in peius*

La situació jurídica del recurrent establerta a la resolució objecte de recurs no podrà empitjorar com a conseqüència exclusivament del seu propi recurs.

Article 565.- Efecte extensiu dels recursos

L'estimació d'un recurs s'estendrà, en el que els sigui aplicable i favorable a totes les parts passives del procés encara que no haguessin recorregut.

Article 566.- Efecte suspensiu

1.- Els recursos contra sentències tindran efecte suspensiu, sense perjudici de la possibilitat d'execució provisional de les responsabilitats civils.

2.- Els altres recursos només tindran efectes suspensius quan expressament ho estableixi la Llei.

3.- En tot cas, excepcionalment ja instància del recurrent l'òrgan cridat a conèixer del recurs podrà atorgar totalment o parcialment efecte suspensiu al recurs, quan hi hagi causa justificada.

Article 567.- Mesures cautelars

Durant la substanciació dels recursos la competència per mantenir, aixecar o adoptar mesures cautelars continuarà residenciada en l'òrgan que hagi dictat la resolució objecte de recurs.

Article 568.- Inadmissió de recursos

1.- Quan el secretari judicial consideri inadmissible el recurs per estar presentat fora de termini o per falta d'algun dels requisits essencials, ho ha de posar en coneixement de l'òrgan judicial en el termini de tres dies de dictar una interlocutòria admetent o inadmetent el recurs.

2.- Contra la resolució d'inadmissió es pot interposar recurs de queixa en la forma que preveuen els articles 577 i 578.

3.- S'exceptuen del que preveu aquest precepte els recursos de reposició la inadmissió no podrà ser objecte de recurs directament.

Article 569.- Vista: Acotació del debat

Quan s'acordi la celebració de vista per a la decisió d'un recurs d'acord amb que preveuen els articles següents, l'òrgan judicial pot convidar a les parts ben en la resolució acordant la seva celebració bé a l'inici de la vista que dirigeixin la seva intervenció a algun o alguns aspectes concrets dels implicats en el recurs.

TÍTOL II.- RECURS DE REVISIÓ CONTRA DECRETS DEL SECRETARI JUDICIAL

Article 570.- Resolucions recurribles en revisió

Contra els decrets del Secretario Judicial les parts poden interposar recurs de revisió en els casos que preveu la Llei.

Article 571.- Òrgan competent

El recurs de revisió s'ha d'interposar davant el Tribunal amb competència funcional en la fase del procés en què s'hagi dictat el decret.

Article 572.- Procediment

1.- Admès a tràmit s'ha de concedir al Ministeri Fiscal ja les altres parts personades un termini comú de tres dies perquè presentin les seves al·legacions per escrit.

2.- Transcorregut aquest termini el Tribunal de resoldre sense més tràmit.

3.- Contra la interlocutòria resolutòria no es pot interposar cap recurs.

Article 573.- Recursos en matèria de responsabilitats pecuniàries

El règim de recursos enfront de les resolucions dels secretaris judicials dictades per a l'execució dels pronunciaments civils de la sentència i per a la realització de mesures cautelars reals és el que estableix la Llei d'enjudiciament civil.

TÍTOL III.- EL RECURS DE REPOSICIÓ

Article 574.- Resolucions recurribles en reposició

Es pot interposar recurs de reposició:

a) Contra totes les diligències d'ordenació dictades pels secretaris judicials.

b) Contra totes les resolucions de els Tribunals no definitives, llevat que la Llei prevegi un altre tipus de recurs o s'hagin dictat resolent un recurs.

Article 575.- Termini i forma

El recurs de reposició s'ha d'interposar sempre per escrit en el termini de cinc dies.

Article 576.- Tramitació

1.- Admès a tràmit el recurs de reposició el secretari judicial concedirà al Ministeri Fiscal ja les altres parts personades un termini comú de cinc dies per presentar per escrit les seves al·legacions.

2.- Transcorregut el termini, tant si s'han presentat escrits o no, l'òrgan que va dictar la resolució impugnada de resoldre sense més tràmits mitjançant decret o acte, segons els casos.

3. - Contra la decisió no es pot interposar cap recurs.

TÍTOL IV QUEIXA CONTRA LA ADMISSIÓ DE RECURSOS

Article 577.- Interposició

1.- Contra la interlocutòria que no admeta la interposició d'un recurs d'apel·lació o denegui la preparació d'un recurs de cassació es pot interposar en el termini de cinc dies recurs de queixa que es presentarà per escrit directament davant el tribunal que hagi de conèixer del recurs.

2.- El recurs exposarà amb concisió i claredat, els fonaments de la queixa acompanyant testimoni de la interlocutòria denegatòria.

Article 578.- Tramitació

1. - Rebuda la queixa, el Secretario Judicial ho comunicarà al Tribunal traslladant a Ministeri Fiscal, si no és el recurrent, perquè informi en el termini de cinc dies. Si fos necessari per resoldre la queixa podran reclamar del tribunal sentenciador els antecedents necessaris.
2. - Transcorregut el termini anterior, el tribunal ha de dictar la resolució que sigui procedent davant de la que no es pot interposar cap recurs. La decisió es comunicarà a l'òrgan de procedència del acte.

TÍTOL V.- recurs d'apel·lació contra ACTUACIONS

Article 579.- Resolucions susceptibles de recurs

- 1.- Només es pot interposar recurs d'apel·lació contra actuacions en els casos establerts per la Llei.
- 2.- Podran ser objecte de recurs en apel·lació les resolucions que haurien hagut de revestir forma d'interlocutòria, com si d'actuacions es tractés, en els casos que preveu l'apartat anterior.

Article 580.- Tribunals competents

Són competents per al coneixement dels recursos davant les actuacions:

- 1.- Les Sales d'Apel·lació dels Tribunals d'Instància respecte als dictats pels Tribunals de Garanties o de Judici o d'Execució de la demarcació.
- 2.- La Sala Penal de l'Audiència Nacional respecte als dictats pels Tribunals de Garanties o de Judici o d'Execució de l'Audiència Nacional.
- 3.- La Sala d'Apel·lació dels Tribunals d'Instància respecte a les actuacions dictats per el magistrat president del tribunal del jurat.
- 4.- La sales civil i penal dels tribunals superiors de justícia constituïdes com a Tribunal d'Apel·lació davant els actes dictats pel Tribunal de Garanties en les causes contra aforats.
- 5.- La Sala Segona del Tribunal Suprem constituïda com a Tribunal d'Apel·lació respecte als dictats pel Tribunal de Garanties de la mateixa Sala.

Article 581.- Interposició i termini

- 1.- El recurs d'apel·lació s'ha d'interposar en el termini de cinc dies.
2. En l'escrit d'interposició s'han d'assenyalar els particulars que han de remetre, en el seu cas a l'òrgan competent per resoldre. Quan es tracti de recurs contra una interlocutòria definitiu no serà necessària la designació de particulars.

Article 582.- Tramitació davant el Tribunal *a quo*

- 1.- Admès el recurs, el secretari judicial ha de traslladar a les altres parts personades perquè en el termini de cinc dies puguin impugnar-lo o adherir-se, així com assenyalar en el seu cas altres particulars que s'hagin d'acompanyar.
- 2.- El tribunal que hagi dictat la resolució en els cinc dies següents a la finalització del termini, ateses les al·legacions, podrà estimar per si mateix el recurs; o, sense raonament algun, acordar la continuació del tràmit.

Article 583.- Substanciació davant el Tribunal *ad quem*

- 1.- Quan el tribunal que hagi dictat la resolució objecte de recurs acordi la continuació del tràmit d'acord amb el que preveu l'article anterior, remetrà al Tribunal de Apel·lació la resolució impugnada, els escrits presentats, els particulars designats i aquells altres que consideri necessari incloure.
- 2.- El Tribunal d'Apel·lació, quan ho consideri necessari, podrà demanar o examinar les actuacions completes.
- 3.- Quan es tracti de recursos contra interlocutòries definitives s'elevaran totes les actuacions.
- 4.- Quan la sala el consideri útil o necessari podrà acordar la celebració de vista abans de resoldre.
- 5.- La vista, que s'ha d'assenyalar en un termini no superior a deu dies, no se suspendrà per la incompareixença injustificada d'alguna de les parts. Hi informar oralment primer el recurrent ia continuació les altres parts.
- 6.- El recurs es resoldrà per mitjà d'interlocutòria dins els cinc dies següents a la posada a disposició de la documentació o la celebració de la vista.

TÍTOL VI.- RECURSOS CONTRA SENTÈNCIES

CAPÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 584.- Contingut de les sentències

A les sentències dictades en apel·lació i en cassació s'han d'aplicar, a més de les normes generals sobre les sentències i les disposicions específiques que els siguin aplicables, les regles:

- 1ª.- En elles es resoldran ordenadament els diferents recursos i cadascun dels seus motius d'impugnació, començant per aquells l'estimació suposés la nul·litat. En tot cas quan l'estimació

d'un motiu de fons buidés de contingut els altres, el Tribunal podrà invertir l'ordre justificant-ho degudament.

2a Quan la sentència objecte de recurs sigui anul·lada per apreciar la infracció de normes o garanties processals, el tribunal ha d'ordenar que es repesi el procediment a estat en què es trobés en el moment de cometre la infracció, sens perjudici de declarar la validesa de tots aquells actes que el seu contingut no s'hagi de veure afectat tot i la infracció comesa.

3ª.- Quan s'anul·li la sentència a instància d'alguna de les acusacions per deficiències en la valoració de la prova el Tribunal concretarà si la nul·litat ha de estendre al judici oral.

4. No es pot decretar la nul·litat si no ha estat sol·licitada per algun dels recurrents.

5ª.- En els casos en què no sigui procedent la nul·litat el tribunal ha de dictar la resolució que procedeixi d'acord amb les pretensions de les parts.

6ª.- Quan el Tribunal cregui indicat proposar l'indult ho ha de raonar degudament en la sentència.

Article 585.- Efecte de la declaració de la nul·litat del judici

Quan la sentència d'apel·lació o cassació declari la nul·litat del judici oral ordenarà que el nou judici se celebri davant un tribunal amb diferent composició al qual hagi dictat la sentència objecte de recurs, llevat que motivadament, crega que no queda compromesa la imparcialitat.

Article 586.- Numeració dels recursos

Els recursos s'han de numerar correlativament per l'ordre de la seva presentació i del nombre que correspongui a cada un es donarà un certificat a la part que ho demani. S'establirà, a més de la general, una numeració separada per als recursos interposats contra les resolucions dimanants de causes en què els condemnats es trobin a la presó.

CAPÍTOL II.- RECURS D'APEL·LACIÓ

Article 587.- Sentències recurs en apel·lació

Són susceptibles de recurs en apel·lació totes les sentències dictades pels Tribunals de Judici dels Tribunals d'Instància i de l'Audiència Nacional i per el magistrat President del Tribunal del Jurat, així com les sentències dictades per les sales Civil i penal dels tribunals superiors de justícia en les causes contra aforats.

Article 588.- Tribunals competents

Són competents per al coneixement dels recursos davant del es sentències:

1r.- Les Sales d'Apel·lació dels Tribunals d'Instància respecte a les dictades per els Tribunals de Judici de la demarcació i pel Tribunal de Jurat.

2º.- La Sala Penal de l'Audiència Nacional respecte a les dictades pels Tribunals de Judici de l'Audiència Nacional.

3r.- La Sala Penal del Tribunal Suprem respecte de les sentències dictades en primera instància per les sales civil i penal dels tribunals superiors de Justícia en les causes contra aforats. Per al coneixement dels recursos d'apel·lació davant de les sentències de conformitat dels Tribunals de Garanties són competents les sales d'Apel·lació de els tribunals en els que els anteriors s'integrin.

Article 589.- Motius d'apel·lació

El recurs d'apel·lació es pot interposar:

a) Per infracció de llei processal o material.

b) Per error en la valoració de la prova, excepte en els recursos contra sentències dictades pel Tribunal del Jurat.

Article 590.- Infracció de llei material

El recurs d'apel·lació per infracció de llei haurà de justificar la repercussió en la part dispositiva de la sentència de l'error que es denuncia.

Article 591.- Infracció de normes i garanties processals determinant de nul·litat

Quan el recurs s'interposi per trencament de normes i garanties processals determinant de la nul·litat d'actuacions:

a) Es citaran les normes legals o constitucionals que es considerin infringides el trencament sigui determinant de la seva nul·litat.

b) Es contindrà un raonament exprés sobre la indefensió efectiva causada per la infracció denunciada.

c) S'acreditarà que es va denunciar la infracció o es justificarà l'absència d'una oportunitat processal per fer-ho.

Article 592.- Error en la valoració de la prova

1.- El condemnat podrà al·legar en el recurs sense limitació qualsevol discrepància respecte de la valoració de la prova i reclamar la seva revisió perquè es sospesi la suficiència de la prova

de càrrec, la seva validesa i licitud, la seva motivació racional i la existència d'altres hipòtesis alternatives més favorables al reu que no hagin estat raonablement refutades.

2.- Quan es faci valer l'error en la valoració de la prova per l'acusació per anul·lar la sentència absolutòria o agreujar la condemnatòria, cal que es justifiqui insuficiència o falta de racionalitat en la motivació fàctica, apartament manifest de les màximes d'experiència o omissió de tot raonament sobre alguna o algunes de les proves practicades que poguessin tenir rellevància o la nul·litat hagi estat improcedentment declarada.

3.- En cap cas podran ser apel·lades les sentències del Tribunal del Jurat per omissió, insuficiència o defecte de motivació respecte a la valoració de la prova efectuada per a l'emissió del veredicte.

Article 593.- Abast de la nul·litat

Quan se sol·liciti la nul·litat de la sentència per trencament de normes i garanties processals, o motivació insuficient o defectuosa de la prova, el recurrent haurà concretar en l'escrit d'interposició l'abast de la nul·litat que es pretén, indicant si la indefensió pot reparar-se en la segona instància o, si no és possible, si ha de retrotraure el procediment i assenyalant els actes que, no obstant això, han de conservar la seva validesa, especificant si la nul·litat ha d'arribar a l'acte del judici oral.

Article 594.- Interposició del recurs

1.- El recurs s'ha d'interposar en el termini de deu dies. El termini quedarà interromput si en el termini de dos dies es reclama per la part la còpia de la gravació de les sessions del judici oral. El termini comptarà en aquest cas de nou íntegrament des del lliurament de la còpia.

2.- El recurs s'ha d'interposar per escrit davant el tribunal que va dictar la sentència.

3.- En l'escrit s'exposaran, de manera separada i ordenada, cada un dels motius d'impugnació.

4.- Així mateix s'ha d'expressar, si s'escau i quan el recurrent siga el condemnat, la prova que se sol·liciti per practicar a la segona instància.

Article 595.- Tramitació

1.- Admès el recurs, es donarà trasllat del mateix a les altres parts per un termini comú de deu dies. Dins d'aquest termini podran les altres parts presentar escrit de al·legacions, adherint o impugnant el recurs o, si és el cas, formulant recurs supeditat a la mateixa manera que l'expressada per al recurs principal. Els escrits aniran acompanyats de tantes còpies com altres parts.

2.- Transcorregut el termini, el secretari judicial ha de traslladar cadascun dels escrits a les altres parts i elevar al Tribunal d'Apel·lació les actuacions originals amb tots els escrits presentats. Això no obstant, si s'hagués presentat recurs supeditat amb caràcter previ i després de decidir sobre la seva admissibilitat, ha de traslladar a les altres parts perquè puguin adherir-se o impugnar-lo en el termini de deu dies.

Article 596.- Prova

1. - Únicament podrà sol·licitar la pràctica de proves en l'apel·lació el condemnat o el Ministeri Fiscal quan interposi recurs en interès del mateix, fora de perill que disposa en l'apartat tercer d'aquest article.

2.- Només es podrà sol·licitar la pràctica de proves que no es van poder proposar a la primera instància per ignorar la seva existència, o de les propostes indegudament denegades o no practicades per causes no imputables al proponent, sempre que es hagi formulat en el seu moment la protesta oportuna, justificant la rellevància de la prova.

3.- Proposta prova pel recurrent, podran les parts objecte de recurs, en impugnar el recurs, proposar els mitjans de prova que els interressi fer valdre per al cas que fos admesa la prova del recurrent, sempre i quan concorrin els requisits expressats en l'apartat anterior.

4.- El tribunal ha de resoldre sobre l'admissió de la prova proposada pel recurrent. Si la admetés decidirà sobre l'admissió de la resta de proves que hagin pogut proposar les parts apel·lades.

5.- Contra la denegació no es pot interposar cap recurs, sense perjudici de la possibilitat de la plantejar la qüestió, si és el cas, en el recurs de cassació contra la sentència.

Article 597.- Vista

Se celebrarà vista abans de resoldre el recurs:

1. Si s'hagués admès la pràctica de prova

2. Si es tracta d'un recurs per infracció de llei material interposat per qualsevol de les acusacions, llevat que la defensa manifesti expressament que renúncia a la celebració de vista.

3. En els altres casos que el Tribunal ho consideri útil o necessari per a una correcta decisió.

Article 598.- Desenvolupament de la vista

1.- El Secretari Judicial assenyalar la vista dins dels quinze dies següents i hi citen totes les parts. Igualment seran citats tots els encausats a través de seva representació processal. L'absència injustificada d'alguna de les parts o encausats no serà causa de suspensió de la vista.

2.- La vista s'iniciarà, si és el cas, amb la pràctica de la prova que hagi estat admesa.

3.- A petició raonada d'alguna de les parts i si el tribunal ho considera convenient podrà visionar la gravació del judici oral o donar lectura a l'acta, bé en la seva totalitat bé en els fragments que es concretés la sol·licitud.

4.- A continuació informaran les parts sobre les seves pretensions i, si escau, sobre la valoració de la prova practicada, començant pel recurrent.

5.- Un cop finalitzats els informes es donarà la paraula als encausats presents per que puguin manifestar el que considerin convenient sobre el recurs o recursos que es ventilen.

Article 599.- Sentència

La sentència d'apel·lació s'ha de dictar dins dels cinc dies següents a la vista oral, o dins dels deu dies següents a la recepció de les actuacions si no s'hagués celebrat.

Article 600.- Recursos

Contra la sentència dictada en apel·lació es pot interposar recurs de cassació, llevat que la decisió estimatòria d'un dels recursos s'hagi concretat en l'anul·lació de la sentència de primera instància.

Article 601.- Fermesa

1.- La sentència dictada en apel·lació no serà ferma fins que no transcorri el termini assenyalat per preparar el recurs de cassació.

2.- Transcorreguts deu dies des de la notificació de la sentència sense que les parts hagin presentat escrit de preparació del recurs de cassació, s'ha de declarar per interlocutòria la fermesa de la sentència i es retornaran, les actuacions al tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància, acompanyant certificació de la dictada en apel·lació, perquè es procedeixi, si escau, a la seva execució.

CAPÍTOL III.- recurs de cassació

SECCIÓ 1ª.- RESOLUCIONS RECURRIBLES I MOTIUS DEL RECURS

Article 602.- Naturalesa vinculant de la jurisprudència

La jurisprudència de la Sala Penal del Tribunal Suprem tindrà caràcter vinculant per als òrgans de l'ordre jurisdiccional penal, que interpretaran i aplicaran les normes jurídiques d'acord amb la interpretació de les mateixes que resulti de les resolucions dictades per la indicada Sala.

Article 603.- Sentències susceptibles de cassació

Són objecte de recurs en cassació davant la Sala Segona del Tribunal Suprem:

a) Les sentències dictades en apel·lació per les sales d'Apel·lació dels tribunals d'Instància.

b) Les sentències dictades en apel·lació per la Sala d'Apel·lació de l'Audiència Nacional.

Article 604.- Actuacions susceptibles de cassació

Són objecte de recurs en cassació davant la Sala Segona del Tribunal Suprem aquelles actuacions respecte dels quals la Llei autoritza expressament la interposició de l'esmentat recurs.

Article 605.- Motius

1.- El recurs de cassació es pot basar-se en:

1r. La infracció d'un precepte constitucional quan la sentència de primera instància dels quals s'hagi dictat per un tribunal col·legiat.

2n. La infracció de qualsevol norma jurídica substantiva que hagi de ser observada a la aplicació de la Llei Penal. En aquest cas caldrà respectar els fets que la sentència declari provats.

2.- Els recursos de cassació que preveu l'article 26.3 es basaran en la infracció de les normes jurídiques reguladores de la jurisdicció.

3.- Els actes dictats en la fase d'execució que siguin susceptibles de recurs de cassació, només podran ser impugnats per infracció de la norma penal aplicada.

SECCIÓ 2ª.- PREPARACIÓ DEL RECURS

Article 606.- Escrit de preparació

El recurs de cassació s'ha de preparar per escrit que es presentarà davant el tribunal que hagi dictat la resolució que es pretén recórrer, dins dels deu dies següents de la seva notificació, manifestant la voluntat d'interposar el citat recurs.

Article 607.- Decisió sobre la preparació

Dins dels tres dies següents a la presentació de l'escrit de preparació del recurs de cassació i sense més tràmit, el tribunal ha de resoldre mitjançant interlocutòria, en el qual tindrà per preparat el recurs si es compleixen tots els requisits exigits en aquest Codi o denegar la preparació en un altre cas. En cas de tenir per preparat el recurs, l'òrgan sentenciador ha de lliurar al recurrent testimoniatge de la sentència recorreguda, així com de l'acte. En cas de denegació es lliurarà al recurrent testimoni de la interlocutòria.

Article 608.- Efectes de la preparació

Les sentències contra les quals es pugui interposar recurs de cassació no s'executaran fins que no transcorri el termini assenyalat per preparar-lo. Transcorregut aquest termini sense que les parts haguessin presentat l'escrit o quan la preparació hagués estat denegada o desestimada la queixa, el tribunal ha de declarar per interlocutòria la fermesa de la sentència.

Article 609.- Emplaçament de les parts i remissió de les actuacions

1.- En la mateixa resolució en què es tingui per preparat el recurs de cassació, el Tribunal ha d'ordenar que se citi a les parts perquè compareguin davant la Sala del Penal del Tribunal Suprem, dins del termini de vint dies.

2.- En el moment d'emplaçar les parts, el secretari judicial ha de remetre a la Sala Segona les actuacions i certificació en la qual expressarà la causa, els noms de les parts, el delictes o delictes objecte del procediment, si existeix o no alguna persona a la presó a resultes de la causa i, en aquest cas, quina és la data de venciment de la presó, així com la data de lliurament del testimoni al recurrent i dels emplaçaments.

3.- El recurrent a qui per la seva defensa s'ha reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta o hagi estat declarat insolvent, total o parcial, pot sol·licitar al Tribunal sentenciador que remeti directament a la Sala Segona del Tribunal Suprem el testimoni necessari per a la interposició del recurs, o, si és el cas, la certificació de la interlocutòria denegatòria d'aquest. La Sala interessarà la designació d'advocat i procurador per interposar el recurs que correspongui, si el recurrent no els tingué designats.

SECCIÓ 3ª.- INTERPOSICIÓ I substanciació DEL RECURS

Article 610.- Interposició del recurs de cassació

1.- El recurs de cassació s'ha d'interposar davant la Sala Segona del Tribunal Suprem dins del termini de vint dies concedit per a comparèixer.

2.- Transcorregut aquest termini sense interposar s'ha de dictar una interlocutòria que declari desert el recurs, amb imposició de les costes al recurrent, s'ha de declarar la fermesa de la sentència recorreguda i es comunicarà la resolució al tribunal que hagi dictat la resolució objecte de recurs i al tribunal que hagi dictat la de primera instància.

Article 611.- Escrit d'interposició

1.- L'escrit d'interposició s'han de consignar, en paràgrafs numerats, amb concisió i claredat:

- a) El motiu o motius de cassació, encapçalats amb un breu extracte de la seva contingut.
- b) El fonament doctrinal i legal adduït com a fonament del motiu o motius de cassació.

3.- Amb l'escrit d'interposició es presentarà el testimoniatge de la sentència recorreguda lliurat al recurrent, així com de la interlocutòria que acordi tenir per preparat el recurs.

4.- Si el recurrent considera necessària la celebració de vista en el recurs haurà sol·licitar així en l'escrit d'interposició.

Article 612.- Dipòsit per a recórrer

Quan el recurrent fos l'acusació particular o popular, amb l'escrit de interposició haurà de presentar el document que acrediti haver dipositat 120 euros a l'establiment públic destinat a aquest efecte. Hauran de consignar tants dipòsits com acusadors recurrents hi hagi, a no ser que hi hagin comparegut sota la mateixa representació. Quan el recurrent sigui l'actor civil, el dipòsit serà de 90 euros. Si el recurrent té reconegut el dret a l'assistència jurídica gratuïta o aparegués declarat insolvent total o parcial està obligat a respondre de la quantitat esmentada, si millora la seva situació.

SECCIÓ 4ª.- ADMISSIÓ DEL RECURS I TRASLLAT A LES ALTRES PARTS

Article 613. - Sala Admissió

1.- La Sala d'Admissió de dictar la resolució que sigui procedent sobre l'admissió o inadmissió del recurs.

2.- Per a això, es nomenarà el Magistrat Ponent de l'admissió o inadmissió, que serà un dels tres que formen part de la Sala d'Admissió, d'acord amb el torn corresponent.

3.- La Sala de Govern del Tribunal Suprem, a proposta del president de la Sala Penal, aprovarà anualment les normes de composició i repartiment d'assumptes de la esmentada Sala d'Admissió, que es publicaran en el Butlletí Oficial de l'Estat.

Article 614. - Admissió del recurs

La Sala d'Admissió no admetrà el recurs de cassació:

1r. Quan s'interposi contra resolucions diferents de les compreses en els articles 603 i 604.

2n. Quan no s'hagin observat els requisits que la Llei exigeix per a la seva preparació o interposició. L'omissió o l'error en les cites d'articles de la Llei no és motiu d'inadmissió del recurs, si de l'argumentació del recurrent s'entén amb claredat a quins disposicions legals es refereix.

3r. Quan, al·legant la infracció d'un precepte penal de caràcter substantiu, no respectin els fets que la sentència declari provats o es facin al·legacions en notòria contradicció o incongruència amb ells.

4t. Quan el recurs tingui manifestament de fonament.

5è. Quan el Tribunal Suprem hagi ja desestimat en el fons altres recursos substancialment iguals.

Article 615.- Resolució sobre l'admissió

1.- Si segons el parer de la Sala és admissible el recurs, ho ha d'acordar per complet mitjançant providència.

2.- La resolució en què es denegui l'admissió del recurs tindrà forma d'interlocutòria.

3.- La inadmissió del recurs pot afectar tots els motius adduïts o referir- només a alguns d'ells.

4.- La inadmissió del recurs comporta la condemna en costes per la part recurrent, així com la pèrdua del dipòsit que, si s'escau hagués constituït i la declaració de fermesa de la sentència. La resolució es comunicarà al tribunal que hagi dictat la resolució objecte de recurs i al tribunal que hagi dictat la de primera instància a l'efecte, en el seu cas, de l'execució, amb remissió a l'esmentat tribunal de les actuacions.

5.- El Ministeri Fiscal pot recórrer en reposició la interlocutòria d'inadmissió. Contra la resolució de la sala, admetent o denegant l'admissió del recurs, no es donarà cap altre recurs.

Article 616.- Trasllet del recurs a les parts

1.- Es donarà trasllat del recurs a la resta de parts personades, pel termini de deu dies, perquè formulen al·legacions en relació amb el mateix.

2.- Si les parts consideressin necessària la celebració de vista hauran de sol·licitar-se així en els seus escrits.

SECCIÓ 5a DECISIÓ DEL RECURS

Article 617.- Composició de la Sala.

1.- Un cop acordada l'admissió del recurs, el president procedirà a la designació el magistrat ponent, així com dels altres components de la sala que hauran de enjudiciar la causa, d'acord amb les normes aprovades per la Sala de Govern del Tribunal Suprem, a proposta de l'esmentat president, i l'assenyalament per a la vista, en és el cas, amb citació de les parts.

2.- Així mateix, ha d'ordenar que el secretari judicial formi una nota autoritzada del recurs en el termini de deu dies. La nota de contenir una còpia literal de la resolució recorreguda, l'rekurs o recursos presentats i dels escrits de les parts, així com de qualsevol altre particular que es consideri necessari per a la resolució del recurs.

Article 618.- Deliberació i decisió

1.- La Sala pot decidir el fons del recurs sense celebració de vista, assenyalant dia per a deliberació i decisió.

2.- La Sala pot decidir la celebració de vista quan ho consideri convenient.

Article 619.- Celebració de vista

1.- La vista es farà a audiència pública, amb assistència del Ministeri Fiscal i de els advocats de les parts.

2.- Quan l'advocat del recurrent deixi injustificadament de comparèixer a l'acte de la vista, s'entendrà que desisteix del recurs, en aquest cas s'imposaran al recurrent les costes causades. La incompareixença de les altres parts no serà motiu de suspensió de la vista, si la Sala així ho estima.

3.- La vista comença donant compte el secretari judicial l'assumpte de què es tracti. Informarà l'advocat del recurrent i després el de la part recorreguda que el s'impugna.

4.- Si el Ministeri Fiscal fos el recurrent, parlarà primer. Si dóna suport al recurs, informar a continuació de qui l'hagi interposat. En un altre cas, farà la última intervenció.

5.- Conclou la vista, el recurs quedarà vist per a deliberació i decisió.

Article 620.- Termini per a la resolució

La sala ha de resoldre el recurs dins dels vint dies següents a la deliberació i decisió. Aquest termini serà prorrogable per altres vint dies, si concorre una causa justa.

Article 621.- Sentència de cassació

1.- Quan la Sala estimi qualsevol dels motius de cassació al·legats, ha de declarar que el recurs, cassar i anul·lar la resolució objecte de recurs i en la mateixa sentència resoldre el que correspongui d'acord amb l'article 584. A més de manar tornar el dipòsit al que l'hagi constituït i declarar d'ofici les costes.

2.- Quan la Sala desestimi els motius de cassació al·legats, ha de declarar que no escau al recurs i condemnar el recurrent a costes i a la pèrdua del dipòsit constituït. Es S'exceptua el Ministeri Fiscal de la imposició de costes.

3.- La sentència de cassació s'ha de comunicar immediatament al tribunal que hagi dictat la resolució objecte de recurs i al de primera instància a l'efecte, si escau, de la execució, amb remissió a aquest últim de les actuacions. Quan hi hagi raons d'urgència i necessitat, la sala pot comunicar exclusivament la decisió de la sentència de cassació, sense perjudici de la redacció i comunicació ulterior de la sentència.

Article 622.- Impossibilitat de recórrer

Contra la sentència que resolgui el recurs de cassació no s'hi pot interposar cap recurs.

TÍTOL VII.- PROCÉS DE REVISIÓ DE SENTÈNCIES FERMS

Article 623.- Motius de revisió

Es podrà sol·licitar la revisió de les sentències fermes en els casos següents:

a) Quan hagi estat condemnada una persona en sentència que hagi valorat com a prova un document o un testimoniatge declarats després falsos, la confessió del reu arrencada per violència o coacció o qualsevol altre fet punible executat per un tercer, sempre que aquestes extrems resultin declarats per sentència ferma en procediment penal seguit a l'efecte. No serà exigible la sentència condemnatòria quan el procés penal iniciat amb aquesta finalitat sigui arxivat per prescripció, rebel·lia, mort de l'encausat o una altra causa que no suposi una valoració de fons.

b) Quan s'hagi dictat sentència penal ferma condemnant pel delictes de prevaricació a algun dels magistrats o jutges que intervenen en virtut d'alguna resolució dictada en el procés en el qual recaigués la sentència la revisió es pretén, sense la qual es pugui presumir que el error hagués estat diferent.

c) Quan sobre el mateix fet i encausat hagin recaigut dues sentències fermes.

d) Quan després de la sentència sobrevingui el coneixement de fets o elements de prova, que, d'haver estat aportats, haguessin pogut determinar l'absolució o una condemna menys greu.

e) Quan el Tribunal Europeu de Drets Humans hagués declarat la violació d'alguns dels drets reconeguts en el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i Llibertats Fonamentals, sempre que aquesta vulneració hagi estat rellevant o determinant de la condemna.

f) Quan, resolta una qüestió prejudicial per un tribunal penal, es dicti amb posterioritat sentència ferma pel Tribunal no penal competent per a la resolució de la qüestió que resulti contradictòria amb la sentència penal.

Article 624.- Sentències susceptibles de revisió

Només podran ser revisades les sentències condemnatòries o aquelles en què s'imposi alguna mesura de seguretat.

Article 625.- Òrgan competent

La competència per conèixer del judici de revisió correspon sempre a la Sala Segona del Tribunal Suprem.

Article 626.- Legitimació

1.- Estan legitimats per sol·licitar la revisió el penat i el Ministeri Fiscal.

2.- En cas de defunció del penat podrà instar la revisió el Ministeri Fiscal a instància dels hereus, cònjuge, ascendents o descendents del penat.

3. Quan qualsevol òrgan judicial o autoritat tingui coneixement de fets que puguin donar lloc a la revisió es dirigiran al Ministeri Fiscal als efectes oportuns.

Article 627.- Demanda de revisió

La demanda de revisió es presentarà per escrit en el qual després d'exposar el motiu o motius de revisió, s'ha de proposar la prova dels fets sobre els quals es funda i es aportarà la documentació que els avaluï i en particular testimoniatge de la sentència l'revisió s'interessa així com, si és el cas, de les sentències fermes que fonen la petició d'acord amb el que preveu l'article 623.

Article 628.- Inadmissió

1.- Un cop rebuda la demanda s'ha de traslladar per informe sobre admissibilitat a Ministeri Fiscal quan no fos el sol·licitant per un termini de deu dies.

2.- La demanda serà admesa quan no es refereixi a cap dels supòsits previstos en l'article 623, quan manifestament no tingui fonament, o quan no estigui legitimat el demandant.

3.- El Tribunal podrà reclamar documentació o practicar alguna breu informació que es consideri necessària per a decidir sobre l'admissió.

Article 629.- Admissió

1.- Una vegada admesa a tràmit la demanda es comunicarà al penat, si no fos el proponent, i als qui hagin estat part en el procediment citant-los perquè puguin personar-se en el termini de quinze dies.

2. En la resolució d'admissió es decidirà sobre la pràctica de les proves que hagin estat proposades que es duren a terme directament o mitjançant auxili judicial.

3. Si el penat estigui complint la condemna la revisió es proposa, el Tribunal pot acordar la suspensió de l'execució en tant es resol la demanda.

Article 630.- Substanciació

1.- Un cop practicades les proves s'ha de traslladar al Ministeri Fiscal i les parts que s'haguessin personat perquè contestin a la petició de revisió.

2. En la contestació podran proposar nous mitjans de prova.

3.- La Sala ha de decidir sobre l'admissió d'aquests eventuais mitjans de prova i, si és admesa alguna, acordarà la seva pràctica en la vista que s'ha d'assenyalar per celebrar al termini de vint dies.

4.- Si no s'han proposat o admès nous mitjans de prova es pot resoldre el recurs sense celebració de vista, si la sala no la considera necessària.

5.- La vista comença donant compte el secretari de l'assumpte de què es tracti. A continuació es practicarà la prova que s'ha admès. Finalment informaran les parts en defensa de les seves pretensions.

Article 631.- Sentència

1.- La sentència es dictarà en els deu dies següents a la vista o quan no n'hi ha, a moment en què s'hagués adonat de la contestació a la demanda per totes les parts.

2.- Si no es donés lloc a la revisió s'han d'imposar les costes al demandant quan no fos el Ministeri Fiscal.

3.- Si donés lloc a la revisió, la Sala, en el cas de la lletra c) de l'article 623, ha d'anul·lar la sentència que hagi guanyat ferma amb posterioritat.

4.- Quan la sol·licitud es dirigeix a degradar la responsabilitat penal, el Tribunal dictar segona sentència en la qual variarà en el que correspongui la sentència objecte de revisió.

5. En el cas que el motiu de revisió fos una sentència condemnatòria del Tribunal Europeu de Drets Humans en atenció a la naturalesa del dret vulnerat, contingut de la sentència i altres circumstàncies, decidirà si és procedent o no la nul·litat, el seu abast, i, en el seu cas, el dictat de segona sentència o necessitat de repetició del judici oral o altres actuacions.

6.- En els altres casos, si es considera la sol·licitud de revisió, el tribunal anul·larà la sentència i podrà, si és procedent, remetre al Ministeri Fiscal els antecedents per que reobri la investigació.

Article 632.- Revisió de sentències fermes per variació legal

Quan la Llei Penal estableixi l'obligació de revisar les sentències condemnatòries fermes per aplicació del principi de retroactivitat de la disposició penal més favorable, el procediment serà el següent:

a) L'incident podrà obrir-se d'ofici oa instància del penat o del Ministeri Fiscal.

b) Davant de la decisió rebutjant obrir l'incident es pot interposar recurs de queixa.

c) Obert l'incident seran escoltats el penat, el Ministeri Fiscal i les altres parts personades per un termini comú de cinc dies.

d) Es pot acordar mentre se substancia el incident la suspensió de la execució de la pena si es preveu que una eventual revisió podria perdre eficàcia en un altre cas.

e) Transcorregut el termini, el tribunal sentenciador ha de resoldre mitjançant acte.

f) Contra aquesta interlocutòria es poden interposar els mateixos recursos que procedissin contra la sentència que es revisi.

Article 633.- Revisió en virtut de sentències de declaració de la inconstitucionalitat d'una norma

Quan el Tribunal Constitucional dicti sentència en la qual declari inconstitucional una norma penal o d'una altra naturalesa que incideixi en un pronunciament condemnatori ferm es procedirà en la forma que preveu l'article anterior.

LLIBRE VII L'EXECUCIÓ

TÍTOL I.- DISPOSICIONS GENERALS

Article 634.- Legalitat en execució

1.- L'execució de les penes, les seves conseqüències accessòries i mesures de seguretat imposades per sentència ferma, així com de la resta dels seus pronunciaments, es realitzarà d'acord amb les normes establertes per aquest Codi i altres normes aplicables.

2.- Les condemnes penals imposades per tribunals estrangers s'han d'executar d'acord amb el que preveuen els tractats i convenis internacionals sobre la matèria. Supletòriament regirà el que disposa aquest Codi i la resta de disposicions de aplicació.

Article 635.- Requisit de fermesa

1.- Només es poden executar sentència penal fins que sigui declarada la seva fermesa mitjançant interlocutòria. No obstant això, els pronunciaments civils poden ser provisionalment executats d'acord amb el que estableix l'article 706.

2.- Procedirà la declaració de fermesa d'una sentència quan no sigui susceptible de recurs o hagi transcorregut el termini legalment establert sense que s'hagi presentat.

3.- Les sentències dictades en cassació són executables sense necessitat d'auto que declari la fermesa.

Article 636.- Competència

1.- La competència per a l'execució de les sentències penals correspon al Tribunal d'instància o a la sala del tribunal que hagi dictat la sentència de primera instància a través del seu Tribunal d'Execució.

2.- No obstant això, l'execució de les sentències condemnatòries o que imposen una mesura de seguretat a persona davant de la qual hi hagi una execució pendent correspon al tribunal que estigui coneixent d'aquesta, excepte per a les decisions en aquelles matèries que d'acord amb aquest Codi hagi d'adoptar en tot cas el Tribunal sentenciador.

3.- Els pronunciaments davant de tercers afectats seran executades pel Tribunal que conegui de l'execució contra els responsables penals. Si són diversos els Tribunals competents, correspon al tribunal que hagi dictat la sentència, si és un d'ells, o, si no, al que hagués iniciat el procediment d'execució amb anterioritat.

4.- Quan diversos Tribunals estiguin coneixent de responsabilitats civils imposades solidàriament a diferents penats en una sentència s'estarà al que disposa el article 704.3

Article 637.- Registre Nacional d'Execucions Penals

1.- Als fins previstos en l'article anterior, el tribunal que hagi dictat la sentència en la instància quan guanyi fermesa consultarà el Registre Nacional de Execucions Penals.

2.- Si hagués execució pendent contra un o diversos dels penats, de deduir testimoniatge de la sentència, així com dels antecedents necessaris per remetre-ho al Tribunal o tribunals que estiguin coneixent de l'execució, que obriran peça separada en el procés d'execució seguit contra el penat.

Al costat del testimoniatge i antecedents esmentats, s'ha de remetre certificació en què constin els noms i adreces de totes les persones condemnades, així com dels que van ser parts en el procés. Les peces de situació personal i de responsabilitat civil, així com és el cas la oberta per a l'execució provisional de pronunciaments civils, es inclouran sempre entre les actuacions a remetre.

3.- Si es constatés la inexistència de procés d'execució penal algun pendent, el Tribunal ha d'obrir la corresponent executòria, amb tantes peces separades com penats, i remetrà la informació necessària per a la seva anotació en el Registre Nacional d'Execucions Penals.

Article 638.- Parts en l'execució

1.- En el procés d'execució penal seran part el Ministeri Fiscal i els que hagin resultat condemnats en la sentència que s'executa.

2.- Podran constituir-se com parts els qui hagin actuat com a acusació o actor civil en el procés en què s'hagi dictat la sentència. La seva legitimació estarà limitada a l'execució dels pronunciaments inclosos en la pretensió exercitada per ells.

Article 639.- Constitució com a part

1.- Declarada la fermesa de la sentència i fixat el tribunal o tribunals competents per a la seva execució, el tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància citar tots hagin estat part en el procés penal perquè puguin personar- en el procés d'execució en el termini de deu dies davant el tribunal o els tribunals competents.

2.- Contra la resolució per la qual es denegui la personació pot interposar recurs de apel·lació.

Article 640.- Representació i defensa

1.- En el procediment d'execució les parts han d'actuar representades per Procurador o lletrat i assistides de lletrat. No obstant això, el penat podrà dirigir-se per escrit al Tribunal d'execució sense necessitat de representació ni assistència lletrada. Sense perjudici d'això es podran practicar directament amb el penat o, si és el cas, amb altres parts aquelles actuacions en què així ho autoritza o imposa aquest Codi.

2.- Si el condemnat no ha designat ni designa lletrat es nomenarà per a la seva defensa Advocat d'ofici, el qual assumirà també la seva representació.

Article 641.- Inscripció en el Registre Central de Penats i Rebels

Abans de remetre les actuacions a l'òrgan competent per a l'execució s'ha d'ordenar la anotació de la condemna o condemnes en el Registre Central de Penats i Rebels.

Article 642.- Incoació de l'Execució

Rebudes les actuacions pel tribunal competent s'incoarà expedient de execució, comunicant al Registre Nacional d'Execucions Penals.

Article 643.- Obligació de col·laborar amb l'execució

Totes les persones físiques i jurídiques, públiques o privades a les quals se sol·liciti col·laboració en el procediment d'execució, sense cap excepció, estan obligades a prestar-la.

Article 644.- Conclusió de l'execució. Arxiu temporal

1. Quan s'hagin complert íntegrament els pronunciaments penals i civils de la sentència, l'execució s'ha de declarar conclosa, escoltat el Ministeri Fiscal, mitjançant decret del secretari judicial.

2.- S'ha de declarar la conclusió parcial de l'executòria quan, respecte de cada penat, quedin íntegrament executats els pronunciaments penals.

3.- De manera autònoma es declararà la conclusió de l'execució dels pronunciaments civils de l'executòria quan s'hagin complert.

4.- És procedent la conclusió temporal de l'executòria, quan estant pendents de compliment exclusivament pronunciaments civils per la realització dels quals necessària la solvència patrimonial, s'ha declarat la insolvència del penat. Si existissin notícies que hi hagués variat la seva situació econòmica es reobrirà la executòria.

5. Els decrets en els quals es declari total o parcialment, temporal o definitivament, conclosa la executòria s'han d'anotar en el Registre Nacional d'Execucions Penals.

6.- Quan es doni alguna circumstància que impedeixi temporalment la continuació de l'execució o no hi hagi actuacions a realitzar en un lapse rellevant de temps, per estar suspesa la condemna o altres situacions similars, el secretari judicial ha de dictar decret disposant l'arxiu provisional de l'executòria. S'ha d'ordenar la reobertura tan aviat sigui possible o necessari reprendre l'execució.

Article 645.- Mort del penat

Procedent igualment la conclusió en relació exclusivament amb els pronunciaments penals, quan mori el condemnat, prèvia declaració judicial de l'extinció de la responsabilitat penal. El comís de béns podrà ser executat, tot a la mort del condemnat, del mateixa manera que els pronunciaments civils de la sentència.

Article 646.- Prescripció de la pena i de les responsabilitats civils

Si han transcorregut els terminis i les condicions establerts pel Codi Penal per la prescripció de qualsevol de les penes, el tribunal, d'ofici oa instància del Ministeri Fiscal o del penat, ha de dictar interlocutòria que ho declari, que serà objecte de recurs en apel·lació. La interlocutòria que resol l'apel·lació pot recórrer en cassació pel Ministeri Fiscal i qualsevol de les altres parts personades. Ferma la interlocutòria procedent la conclusió de l'expedient d'execució.

Article 647.- Terceries de domini o millor dret

Les terceries de domini o millor dret que puguin interposar-se en relació a béns objecte d'embargament per satisfer les responsabilitats pecuniàries o per executar el comís s'han de substanciar en la forma establerta en la Llei d'Enjudiciament Civil. La competència per conèixer de les mateixes correspondrà al Tribunal penal que estigui coneixent de l'execució.

Article 648.- Recursos

1.- En el procediment d'execució es pot interposar recurs d'apel·lació i cassació només en els casos establerts en aquest Codi i per les parts expressament legitimades per a fer-ho en cada supòsit. Quan s'atorgui recurs d'apel·lació, si l'acte hagués estat dictat per la Sala del Civil i penal d'un Tribunal Superior de Justícia en causa contra aforat serà susceptible de ser recorregut en cassació i si hagués estat dictat per la Sala Segona del Tribunal Suprem en causa contra aforat només es pot presentar recurs de reposició.

2.- Contra les resolucions del secretari judicial es poden interposar els recursos establerts en la Llei d'Enjudiciament Civil.

3.- En els recursos i queixes contra resolucions de l'Administració Penitenciària el penat podrà prescindir de l'assistència lletrada i actuar per si mateix dirigint el escrit de recurs al Tribunal de Vigilància Penitenciària.

Article 649.- Suspensió

1.- A instància del penat i de manera excepcional, es pot suspendre l'execució de les penes imposades quan s'acrediti que s'ha sol·licitat un indult i concorren circumstàncies singulars que aconsellin l'ajornament. La suspensió podrà anar acompanyada per assegurar la futura execució de les mesures previstes per l'article 181.

2.- La interlocutòria que resol sobre l'ajornament podrà ser recorregut en apel·lació pel Ministeri Fiscal i el penat.

3.- Fora del supòsit anterior només procedirà la suspensió de les penes imposades quan ho acordin el Tribunal Suprem o el Tribunal Constitucional com conseqüència d'una demanda de revisió o empara, respectivament.

Article 650.- Indult

Quan s'hagi d'emetre informe a instància del Govern en un expedient d'indult, correspondrà fer-ho sempre al tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància, sense perjudici que pugui demanar al tribunal que conegui de l'execució informació sobre les vicissituds de l'executòria que puguin ser rellevants per a la decisió.

Article 651.- Audiència inicial

1.- El Tribunal podrà convocar les parts a una compareixença a l'inici de l'execució perquè exposin totes les seves peticions sobre possibles formes substitutives de compliment de les penes privatives de llibertat, execució de les responsabilitats pecuniàries, i qualssevol altres qüestions relatives a l'execució.

2.- A la compareixença s'ha de citar l'penat.

3.- L'absència injustificada del penat o d'altres parts constituïdes no serà causa de suspensió.

4.- La compareixença podrà ser substituïda per una audiència per escrit a totes les parts pel termini de cinc dies, quan hagi raons que ho aconsellin.

5.- El Tribunal en l'acte, sense perjudici de la seva posterior documentació, o en els cinc dies següents, ha de dictar una interlocutòria que resolgui sobre totes les qüestions suscitées.

6.- En els particulars en els quals expressament estigui admès per aquest Codi, tal acte és susceptible de recurs d'apel·lació o cassació.

7.- Llevat que s'acrediti que han variat substancialment les circumstàncies determinants de la decisió, es rebutjarà qualsevol petició ulterior sobre les qüestions ja decidides o aquelles que hagin pogut plantejar-se en aquest tràmit.

TÍTOL SEGON.- L'EXECUCIÓ DE penes privatives DE LLIBERTAT

CAPÍTOL I.- FORMES substitutives DE COMPLIMENT

SECCIÓ 1ª.- DE LA SUSPENSÍO DE L'EXECUCIÓ

Article 652.- Competència

És competent per acordar la substitució del compliment de les penes privatives de llibertat el Tribunal d'Execució. No obstant això, el tribunal sentenciador pot acordar la suspensió en la sentència quan comptés amb elements suficients per a formar criteri.

Article 653.- Resolució de suspensió de l'execució de la pena.

1.- Quan no s'hagi resolt en sentència, el Tribunal es pronunciarà, previ informe del Ministeri Fiscal, sobre la suspensió de l'execució de la pena privativa de llibertat imposada, abans d'ordenar la seva execució.

2.- Si el penat no hagués formulat la sol·licitud de suspensió, s'ha d'escoltar abans de dictar la resolució que sigui procedent, concedint-li trasllat de l'informe del Ministeri Fiscal.

Article 654.- Notificació de la resolució sobre suspensió

1.- La resolució que acordi la suspensió de l'execució de la pena o que modifiqui el contingut de les regles i condicions imposades, s'ha d'anotar en el Registre de Penats i Rebels i serà comunicada:

a) la víctima i les persones destinatàries de les mesures de protecció inherents a les prohibicions o deures que poden ser imposats al penat d'acord amb el article 83 del Codi Penal.

b) a les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat o al servei de gestió de penes i mesures alternatives de l'Administració penitenciària quan així ho exigeixi alguna de les mesures acordades per a la suspensió.

2.- El Tribunal instruirà al penat sobre les prohibicions, obligacions, prestacions i deures al compliment es condiciona la suspensió, durada de la mateixa i conseqüències del seu

incompliment. Aquesta informació podrà ser facilitada pel Secretari judicial i es deixarà constància del seu contingut en les actuacions.

3.- El còmput del termini de suspensió de l'execució de la condemna començarà des de la notificació personal practicada al penat.

Article 655.- Recursos

Contra l'acte previst per l'article anterior i contra el que denegui la suspensió interposar recurs d'apel·lació i ulterior cassació per qualsevol de les parts.

Article 656.- Revocació de la suspensió o modificació de les condicions imposades

1.- Quan el Tribunal tingui constància de qualsevol circumstància que pugui donar lloc a la revocació de la suspensió o de qualsevol incompliment de les obligacions o regles de conducta imposades, ha de resoldre el que sigui procedent després d'haver escoltat el Ministeri Fiscal i la defensa de l'acusat i la resta de parts, si n'hi ha, per un termini de cinc dies. El Tribunal podrà admetre la pràctica de prova o la realització de les diligències de comprovació que hagin estat sol·licitades i acordar la celebració d'una vista oral quan ho consideri necessari. La resolució que s'adopti podrà ser recorreguda en apel·lació i, si escau cassació per qualsevol de les parts.

2.- Justificadament i quan concorrin circumstàncies que exigeixin un pronunciament immediat el tribunal pot acordar provisionalment la revocació de la suspensió i l'ingrés a la presó sense perjudici de procedir a continuació a les audiències previstes en l'apartat anterior i a continuació deixar sense efecte o ratificar la revocació.

3.- La resolució que acordi la revocació de la suspensió de l'execució de la pena serà comunicada al Registre de penats per a la seva anotació.

Article 657.- Remissió definitiva de la pena suspesa

1.- La pena que hagués estat objecte de suspensió quedarà definitivament remesa quan hagin transcorregut els terminis establerts i no consta nova condemna per fets comesos en el període, ni l'incompliment de les prohibicions o deures impostos. Abans de dictar la resolució que així ho declari, el tribunal demanarà informe del Ministeri Fiscal.

2.- Si durant el termini de suspensió hagi estat dictada una sentència condemnatòria contra el penat que encara no hagués aconseguit fermesa, el Tribunal s'ajornarà la resolució sobre la procedència de la remissió definitiva fins que consti la fermesa.

3.- La remissió definitiva ja acordada es deixarà sense efecte hi hagi constància de una sentència condemnatòria ferma per fets comesos durant el termini de suspensió, llevat que la pena hagués prescrit.

4. Contra la interlocutòria que es dicti es pot interposar recurs d'apel·lació i ulterior cassació per qualsevol de les parts.

SECCIÓ 2ª.- SUBSTITUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ

Article 658.- Disposició general

La substitució de la pena de presó i la seva revocació en els casos d'incompliment en tot o en part de la pena substitutiva, s'acordarà en els termes i amb les condicions previstes en el Codi Penal.

Article 659.- L'expulsió del territori nacional com a mesura de substitució

1.- L'expulsió del territori nacional judicialment acordada en substitució de la pena privativa de llibertat imposada a un estranger s'executarà de conformitat amb les normes administratives que regulen l'expulsió governativa.

2.- Quan s'hagi de decidir sobre la substitució de la pena privativa de llibertat per haver accedit el penat al tercer grau penitenciari o complert les tres quartes parts de la condemna, per haver-se acordat així en la sentència, el secretari judicial ha de reclamar al establiment penitenciari certificació de la concurrència d'ambdós requisits. Rebuda la certificació es procedirà tal com s'estableix en l'apartat anterior.

3.- Si l'expulsió no es pugui portar a efecte, s'ha d'acordar iniciar o continuar amb la execució de la pena privativa de llibertat, segons correspongui, llevat que sigui procedent suspensió o la seva substitució.

Article 660.- Procediment i recursos

1.- Les resolucions en què s'acordi la substitució d'una pena privativa de llibertat s'han de dictar amb l'informe previ del Ministeri Fiscal i amb audiència del penat i la seva lletrat.

2.- En tot cas, el secretari judicial ha d'ordenar la pràctica de les anotacions corresponents en el Registre Central de Penats i Rebels i en el Registre Nacional d'Execucions Penals.

3.- Contra les interlocutòries a què es refereix aquest article es pot interposar apel·lació i ulterior cassació per qualsevol de les parts.

CAPÍTOL II.- EXECUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ

SECCIÓ 1ª.- Disposició general

Article 661.- Inici i represa de l'execució

Quan no és procedent o no s'hagi concedit la suspensió o substitució, el Tribunal disposarà el compliment de la pena de presó, adoptant sense dilació les mesures necessàries per assegurar l'ingrés en establiment penitenciari del condemnat que estigui en llibertat. A aquest efecte ha de remetre al centre penitenciari manament de presó a què es el testimoni de la sentència dictada amb expressió de la seva fermesa. De la mateixa manera es procedirà quan per revocació d'un benefici concedit, trencament de condemna o qualsevol altra causa s'hagi d'iniciar o reprendre el compliment de la pena de presó.

Article 662.- Aspectes formals. Peces separades

1.- Es formarà expedient separat d'execució per al control de l'execució de les penes de presó imposades. L'expedient s'iniciarà amb testimoni de les sentències de condemna en què haguessin estat imposades penes de presó en execució, liquidació actualitzada de les condemnes imposades i un full resum que sistematitzi la anterior informació i totes aquelles circumstàncies que siguin rellevants per a facilitar el control de l'execució.

2.- Dins de la peça d'execució, s'obriran al seu torn, segons que siguin necessàries, peces separades per resoldre cada un dels grups de qüestions a què es refereixen les seccions següents d'aquest capítol.

Article 663.- Notificacions

1.- Les notificacions que s'hagin de fer al penat se li faran personalment en el establiment en què romangui, encara que aquest es trobi fora de la circumscripció del Tribunal, mitjançant el lliurament, per un funcionari de l'establiment i sota la responsabilitat del director o del cap del mateix, del text de la resolució respectiva.

2.- En tot cas, el Tribunal, pot acordar que la notificació sigui realitzada directament per un funcionari judicial en el Centre Penitenciari o lloc en el qual es trobés privat de llibertat.

3.- Les resolucions que s'adoptin seran també notificades a la representació processal del penat.

SECCIÓ 2ª.- LIQUIDACIÓ DE CONDEMNNA

Article 664.- Aprovació i règim d'impugnació de la liquidació de condemna

1.- El centre penitenciari informará al Tribunal de la data d'ingrés del penat en presó i farà constar en la comunicació el temps de presó preventiva que hagi de ser abonada.

2.- El secretari judicial ha d'estendre una certificació en la qual consti el temps en què el penat hagi estat detingut i en presó preventiva, així com qualsevol

una altra mesura cautelar que hagi patit durant la tramitació de la causa i realitzarà una proposta de liquidació de condemna que ha de ser notificada al Ministeri Fiscal i a la defensa, que disposaran d'un termini de cinc dies per formular al·legacions.

Transcorregut el termini a què es refereix l'apartat anterior i a la vista de les al·legacions que, en el seu cas, hagin estat formulades, la liquidació de condemna serà aprovada mitjançant interlocutòria del Tribunal. La liquidació podrà ser recorreguda en apel·lació pel penat i el Ministeri Fiscal.

Article 665.- Abonament del temps de presó preventiva patit en una altra causa

L'abonament del temps de presó preventiva que hagi patit el penat en una altra causa diferent a la que motiva la liquidació, serà fixat pel Tribunal d'execució, previ informe del Ministeri Fiscal i amb audiència del penat. Si fos necessari, abans de la decisió podran realitzar-se les comprovacions i informacions procedents. La resolució serà susceptible de recurs d'apel·lació pel penat i el Ministeri

Fiscal.

Article 666.- Fixació del límit màxim de compliment de condemna

1.- La fixació pel Tribunal del límit de compliment previst en el Codi Penal per a aquells casos en què el penat hagi estat condemnat per delictes que haguessin pogut ser objecte d'enjudiciament en un mateix procés, s'ajustarà a les següents regles:

1ª.- El secretari judicial ha de reclamar al Registre Central de Penats i Rebels la full històric-penal comprensiva de totes les condemnes que el penat hagi extingit o té pendents de compliment, amb indicació de la data de la resolució que les hagués imposat i d'aquella en què hagin estat comesos els fets delictius i, si cal, demanarà també testimoni de les sentències condemnatòries.

2ª.- Es demanarà dictamen del Ministeri Fiscal, quan no hagués estat el sol·licitant, i es concedirà audiència per un termini de cinc dies a la defensa del penat.

3ª.-El tribunal ha de dictar interlocutòria en la qual es detallaran totes les penes imposades al reu, juntament amb les dates de cada fet, sentència i respectiva fermesa i es determinarà el màxim de compliment de conformitat amb el que disposa el Codi Penal.

2.- La interlocutòria que es dicti es pot presentar en apel·lació i ulterior cassació per qualsevol de les parts.

Article 667.- Delicte continuat o concursos ideal o medial enjudiciats fragmentàriament

1.- Quan s'hagin enjudiciats per separat fets que puguin ser constitutius d'un únic delicte continuat o estar coberts per les regles penològiques de l'article 77 del Codi Penal, el Tribunal unificarà les penes imposades si fos procedent i suposés un benefici per a l'executat.

2.- L'acte d'unificació de penes, que s'ha de dictar prèvia audiència per cinc dies de totes les parts podrà ser recorregut en apel·lació i ulterior cassació per qualsevol de elles.

Article 668.- Aplicació a penes d'una altra naturalesa

Quan el que disposen els dos preceptes anteriors hagi de ser aplicat a penes no privatives de llibertat s'ha de procedir de la mateixa manera.

SECCIÓ 3ª.- LLIBERTAT CONDICIONAL

Article 669.- Concessió o denegació de la llibertat condicional

1.- El director del Centre Penitenciari de remetre al Tribunal d'Execució l'expedient de llibertat condicional del penat amb l'antelació suficient perquè pugui resoldre amb relació al mateix sense que causi retard en la seva concessió. En tot cas, hauran ser remesos els expedients dels interns que es troben classificats en tercer grau i que estiguin pròxims a extingir tres quartes parts de la condemna.

2.- Rebut l'expedient de llibertat condicional elevat per l'Administració

Penitenciària, el Tribunal d'Execució sentirà per termini de cinc dies al Ministeri Fiscal, al penat i la resta de les parts. Excepcionalment i quan sigui indispensable o molt convenient el tribunal d'ofici o a instància d'alguna de les parts fer comprovacions o demanar informació addicional.

3.- En la sentència que es dicti es fixaran en el seu cas les regles de conducta.

4.- L'acte serà notificat personalment al alliberat advertint de les conseqüències de l'incompliment de les regles fixades.

Article 670.- Revocació de la llibertat condicional

Quan el Tribunal d'Execució tingui notícia que el penat ha incomplert les obligacions i deures imposats, ha de traslladar al Ministeri Fiscal, a les altres parts personades, així com al penat i al seu defensor pel termini de cinc dies perquè puguin efectuar al·legacions o els citarà de compareixença dins del mateix termini, resolent per interlocutòria el que sigui procedent en els cinc dies següents

Article 671.- Recursos

Les actuacions previstos en els dos articles anteriors podran ser recorreguts en apel·lació pel penat i pel Ministeri Fiscal.

Article 672.- Queixa per manca d'elevació de l'expedient de llibertat condicional

1.- L'intern podrà elevar queixa davant el Tribunal d'Execució per la falta de remissió l'expedient de llibertat condicional.

2.- Interposada la queixa, el tribunal ha d'ordenar la realització de les comprovacions que resultessin necessàries, i amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal, ha de resoldre ordenant, en si escau, el director del Centre Penitenciari l'elevació de l'expedient de llibertat condicional dins el termini màxim de deu dies.

SECCIÓ 4ª.- licenciamiento definitiu

Article 673.- Proposta i aprovació del llicenciamiento definitiu del penat

1.- Amb l'anticipació necessària a la data de compliment de la pena privativa de llibertat que estigués extingint el penat, el Centre Penitenciari es dirigirà al Tribunal d'execució interessant l'aprovació de la data de llicenciamiento definitiu i consegüent proposta de llibertat.

2.- El Tribunal, escoltats el Ministeri Fiscal, el penat i les parts personades, ha de resoldre mitjançant interlocutòria, aprovant o rebutjant la proposta de llicenciamiento formulada pel establiment penitenciari o, si és el cas, fixant com a definitiva la data que consideri procedent a la vista dels termes de l'execució.

L'acte dictat podrà ser recorregut en apel·lació pel Ministeri Fiscal i el penat.

SECCIÓ 5ª DEL CONTROL JUDICIAL DE L'EXECUCIÓ DE LA PENA DE PRESÓ

Article 674.- Competència

1.- El compliment de qualsevol pena privativa de llibertat, es realitzarà sota supervisió i control judicial. Amb aquesta finalitat les decisions de l'Administració Penitenciària i la seva actuació podran ser revisades jurisdiccionalment en els termes previstos en aquest Codi i en la Llei orgànica general penitenciària.

2.- El control judicial correspon al Tribunal de Vigilància Penitenciària de dels Tribunals d'instància del territori on radiqui el Centre Penitenciari en la forma prevista en la legislació orgànica i de planta, excepte en aquelles matèries relacionades amb l'execució de penes privatives de llibertat que segons aquest Codi correspon resoldre el Tribunal d'Execució competent.

3.- El Tribunal de Vigilància Penitenciària estarà obligat amb periodicitat no inferior a la mensual a visitar el Centre Penitenciari que tingui assignat per supervisar les seves instal·lacions i les condicions de vida dels interns.

Article 675.- Dret de petició dels interns

Les persones internes en un centre penitenciari, complint condemna o en situació de presó preventiva podran efectuar per escrit totes les peticions o queixes considerin pertinents a l'autoritat judicial en els termes previstos en aquest Codi i en la legislació penitenciària. A aquest efecte l'intern té dret com a mínim cada tres mesos a mantenir una entrevista personal o mitjançant videoconferència amb el titular del Tribunal de Vigilància Penitenciària. Les queixes, recursos o peticions es poden fer per escrit directament dirigit al Tribunal o cursat a través de l'adreça del Centre, per telegrama, telefax o verbalment. S'entén per data del recurs el dia en què la carta, escrit o telegrama hagués estat lliurat per l'intern a un funcionari d'Institucions Penitenciàries del establiment per a la seva remissió o curs.

Article 676.- Recursos en relació amb els permisos de sortida durant la condemna

1.- Durant el compliment de la pena privativa de llibertat el condemnat podrà sol·licitar el gaudi de permisos de sortida en els termes que estableix la Llei Orgànica General penitenciària.

2.- Contra la resolució de l'Administració Penitenciària denega un permís el intern podrà interposar recurs davant el Tribunal de Vigilància Penitenciària.

3.- El Tribunal reclamarà de l'Administració Penitenciària l'acord denegatori i, en el seu cas, un informe. A continuació ha de traslladar al Ministeri Fiscal per a dictamen per termini de cinc dies i resoldrà sobre el recurs. Amb anterioritat podrà practicar les diligències que estimi necessàries.

4.- Si el penat compleix condemna per un delictes contra la llibertat o integritat sexual o relacionat amb la violència contra la dona, i la víctima està personada, se li donarà trasllat del recurs perquè informi per igual termini.

5.- L'Administració penitenciària podrà proposar al Tribunal d'Execució la autorització de permisos de sortida, quan l'intern reuneixi els requisits que exigeix la Llei orgànica general penitenciària. Abans de resoldre per interlocutòria el tribunal ha de donar trasllat al Ministeri Fiscal i podrà practicar amb caràcter previ les diligències que consideri oportunes.

6.- Les actuacions a què es refereix aquest precepte podran ser recorreguts en apel·lació pel Ministeri Fiscal i el condemnat.

7.- Quan l'intern sol·liciti permisos extraordinaris, el Tribunal de Vigilància Penitenciària reclamarà, amb caràcter urgent, un informe al Centre Penitenciari i amb el trasllat previ al Ministeri Fiscal, ha de resoldre mitjançant interlocutòria contra la qual no podrà interposar recurs.

8.- El Tribunal, escoltat el Ministeri Fiscal, podrà deixar sense efecte els permisos de sortida ja autoritzats per ell només en el cas que fets nous o que no es coneguessin quan s'hagi concedit l'autorització, facin improcedent la sortida. Igual facultat tindrà el Tribunal d'Apel·lació quan hagi concedit l'autorització el permís en resoldre el recurs.

Article 677.- Recursos contra les resolucions de classificació de grau durant la condemna

1.- La resolució de l'Administració penitenciària en la qual es classifiqui en grau a un intern, sobre progressió o regressió de grau i els acords que resolguin no elevar proposta de progressió i decideixin el manteniment en el mateix grau, podran ser recorreguts davant el Tribunal d'Execució, en el termini de deu dies a comptar de la data de notificació al penat. No serà necessària l'assistència lletrada.

2.- Rebut l'escrit, el secretari judicial ha de reclamar de l'Administració Penitenciària la documentació corresponent a la classificació de l'intern.

3.- Del recurs i documentació s'ha de traslladar al Ministeri Fiscal i a la resta de les parts personades per termini de cinc dies. Abans de decidir el tribunal pot acordar la pràctica de les diligències que consideri necessàries. L'acte es pot recórrer a apel·lació pel condemnat i pel Ministeri Fiscal.

4.- En els supòsits en què l'intern pateixi una malaltia greu amb patiments incurables, el Tribunal d'Execució pot iniciar d'ofici o a instància del Ministeri Fiscal o del penat l'incident per decidir sobre la progressió de grau. Es demanaran els informes mèdics que consideri oportuns,

així com la documentació relativa a l'històric penal i penitenciari de l'intern. Abans de resoldre l'ha de traslladar termini de cinc dies al Ministeri Fiscal i a la resta de parts personades. Transcorregut aquest termini el tribunal ha de resoldre mitjançant interlocutòria, que pot ser recorregut en apel·lació pel penat i pel Ministeri Fiscal.

5.- Quan el recurs es refereixi a una regressió de grau es pot acordar a petició del intern la suspensió provisional de la resolució administrativa en tant es resol el recurs. Si el recurs és desestimat s'ha d'aixecar la suspensió, encara que s'interposa apel·lació.

Article 678.- Recursos contra sancions disciplinàries

1.- La resolució administrativa en què un intern sigui sancionat disciplinàriament, ser objecte de recurs en el termini de cinc dies davant del Tribunal de Vigilància Penitenciària.

2.- El recurs podrà ser presentat per escrit davant l'Administració penitenciària o el Tribunal o verbalment per manifestació al funcionari que notifiqui l'acord sancionador, que estarà obligat a recollir les al·legacions de l'intern.

3.- Rebut el recurs el secretari judicial ha de reclamar al centre penitenciari còpia de l'expedient disciplinari. En tot cas si el recurs ha estat interposat per mediació de l'Administració Penitenciària aquesta remetrà al Tribunal l'escrit de recurs o la diligència acreditativa d'haver-se interposat en forma verbal i el expedient disciplinari íntegre.

4.- El recurs suspendrà l'execució de la sanció excepte en els casos establerts per la Llei.

5.- Abans de traslladar per informe al Ministeri Fiscal per un termini de cinc dies el Tribunal ha de resoldre mitjançant interlocutòria. Amb caràcter previ podrà practicar les diligències que hagin estat proposades i admeses.

6.- Contra la interlocutòria no es pot interposar cap recurs.

Article 679.- Queixes davant l'Administració Penitenciària

1.- Les queixes dels interns contra resolucions o actuacions de l'Administració Penitenciària seran resoltes pel Tribunal de Vigilància Penitenciària.

2.- Rebuda la queixa, es demanarà del Centre Penitenciari el corresponent informe, llevat que pel seu contingut i naturalesa pugui prescindir-se'n per a la seva resolució. En tots els casos es donarà prèviament trasllat al Ministeri Fiscal i abans de resoldre per interlocutòria, podran practicar les diligències que es considerin necessàries.

3.- No obstant això, el Tribunal podrà inadmetre mitjançant interlocutòria l'queixa quan no tingui manifestament de fonament o quan el tribunal o l'òrgan d'apel·lació haguessin desestimat altres pretensions substancialment semblants.

4.- Els interns poden, en formular una petició o queixa, interessar la suspensió cautelar de l'acte o pràctica impugnada, el que ha de resoldre el tribunal a la màxima brevetat amb audiència del Ministeri Fiscal i de la Direcció del Centre. Només procedirà la suspensió quan l'execució de l'acte o el manteniment de la pràctica poguessin ocasionar danys i perjudici de reparació impossible o molt difícil.

Article 680.- Recursos contra actes i decisions objecte de comunicació de la Administració Penitenciària al Tribunal de Vigilància penitenciària del territori

1.- Podran recórrer davant el Tribunal de Vigilància Penitenciària dels actes i decisions de l'Administració penitenciària que d'acord amb la Llei orgànica general Penitenciària i al seu Reglament hagin de posar-se en el seu coneixement i, en particular, l'execució de sancions d'aïllament en cel·la de durada superior a catorze dies, la intervenció o qualssevol altres mesures limitatives de les comunicacions, la aplicació de mitjans coercitius, les intervencions corporals coactives, l'adopció de mesures cautelars en un expedient sancionador, el pas a establiment de règim tancat, o l'aplicació a presos preventius del règim especial de l'article 10 de la Llei orgànica general penitenciària.

2.- El Tribunal, rebuda la comunicació de l'Administració penitenciària o el recurs, i amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal per un termini de cinc dies i realització de les comprovacions que siguin necessàries dictarà una interlocutòria aprovant o desautoritzant l'acte o decisió en el termini de cinc dies.

3.- L'acte es podrà recórrer en apel·lació pel Ministeri Fiscal o l'intern.

CAPÍTOL III.- EXECUCIÓ DE PENES RESTRICTIVAS DE ALTRES DRETS

Article 681.- Execució de la pena de localització permanent

Si no s'ha ja acordat en sentència, el tribunal ha de dictar interlocutòria, amb l'audiència prèvia del Ministeri Fiscal i del condemnat, determinant el lloc on estarà obligat a romandre el condemnat a pena de localització permanent.

El penat serà requerit personalment perquè s'abstingui d'abandonar el seu domicili o el lloc que es fixi, advertint de les conseqüències de l'incompliment.

Article 682.- Execució de les penes de privació del dret a residir a determinats llocs o a anar-hi, d'aproximar-se a la víctima o altres persones determinades i de comunicar amb elles

1. En els supòsits d'imposició de pena de privació del dret a residir a determinats llocs o a anar-hi, d'aproximar-se a la víctima o altres persones determinades o de comunicar amb elles, el penat serà personalment requerit per al compliment de la pena imposada, amb advertència d'incórrer en delictes de trencament de condemna en cas d'incompliment.

2.- El secretari judicial ha d'estendre una certificació en què constin les mesures cautelars amb el mateix contingut que hagués complert el penat, així com qualssevol altres que puguin ser abonades a les penes referides en l'apartat anterior, i realitzarà una proposta de liquidació de condemna que ha de ser notificada al Ministeri Fiscal i la defensa, que disposaran d'un termini de cinc dies per formular al·legacions. Transcorregut aquest termini el Tribunal d'Execució de dictar interlocutòria de liquidació de condemna, que és susceptible de ser recorregut en apel·lació pel Ministeri Fiscal i pel penat.

La liquidació de condemna serà comunicada al Registre Central de Penats i Rebels.

3.- Es remetrà certificació de la pena imposada i de la seva liquidació a les autoritats encarregades de vigilar el compliment de la pena i s'ha d'inscriure en els registres públics en els quals hagi de constar. Es posarà també en coneixement en el seu cas de la víctima o persones que estigués referida la prohibició.

Article 683.- Mitjans telemàtics de control

El Tribunal d'Execució, per assegurar l'efectivitat de qualsevol de les penes referides en els dos articles anteriors, previ informe del Ministeri Fiscal i amb audiència del penat, pot acordar mitjançant interlocutòria la utilització de mitjans telemàtics de control. És aplicable a la utilització d'aquests dispositius en execució el que estableix l'article 185 d'aquest Codi.

Article 684.- Inhabilitació absoluta o especial per a ocupació o càrrec públic i suspensió d'ocupació o càrrec públic

1.- El secretari judicial ha de remetre a l'Administració en la qual el condemnat exerceixi l'ocupació o càrrec públic que es veu obligat afectat per la pena, manament de compliment, al qual el testimoni de la sentència condemnatòria.

L'òrgan requerit ha de comunicar de forma immediata al Tribunal la data d'inici de l'execució de la pena imposada.

2.- Una vegada practicada liquidació de condemna, es comunicarà a l'Administració en la que el penat desenvolupi ocupació o càrrec públic i es notificarà personalment al condemnat.

Article 685.- Inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç o qualsevol altre dret

1.- Si la pena imposada és la d'inhabilitació especial per a professió, ofici, indústria o comerç o qualsevol altre dret, el secretari judicial ha de requerir al penat per al seu compliment i procedirà a la liquidació de la condemna.

2.- Una vegada aprovada, la liquidació de condemna es comunicarà a les autoritats, organismes públics o privats i col·legis professionals que correspongui segons la naturalesa de la pena.

Article 686.- Inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment i privació de la pàtria potestat

1.- La pena d'inhabilitació especial per a l'exercici de la pàtria potestat, tutela, curatela, guarda o acolliment serà efectiva des de la fermesa de la sentència que la imposi.

2.- La condemna i la liquidació practicades seran anotades en el Registre Civil.

3.- La pena de privació de la pàtria potestat es farà efectiva des de la fermesa de la sentència i s'ha d'inscriure en el Registre Civil corresponent.

Article 687 Privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors

1.- Per a l'execució de la pena de privació del dret a conduir vehicles de motor i es requerirà el penat perquè faci lliurament del seu permís de conducció, si en té i no consta ja intervingut en la causa. Així mateix, se li requerirà perquè es s'abstingui de conduir durant el termini acordat en sentència, amb l'advertència d'incórrer en responsabilitat d'acord amb el Codi penal.

2.- El còmput del compliment de la pena començarà des de la data de lliurament del permís, o des del requeriment per al compliment si el penat no té permís o ja estigués intervingut en la causa.

3.- La liquidació de condemna, una vegada aprovada, es comunicarà a la Direcció General de Trànsit.

4.- Excepcionalment, el tribunal pot, a instància del penat i previ informe del

Ministeri Fiscal, ajornar pel temps indispensable i per causa justificada l'inici del compliment d'aquesta pena quan la seva durada no sigui superior a dos anys. El termini de prescripció de la pena romandrà en suspens durant el temps pel qual es hagués concedit l'ajornament en l'execució.

5.- En els mateixos casos es podrà autoritzar el seu compliment fraccionat en supòsits excepcionals quan hagi causa justa i sense que la data d'extinció definitiva pugui estendre més enllà del doble de la durada total de la pena. L'acte accedint o denegant tal compliment fraccionat és susceptible de recurs d'apel·lació.

Article 688 Privació del dret a la tinença i port d'armes

1.- Per a l'execució de la pena de privació del dret a la tinença i port d'armes, es requerirà el penat perquè lliuri l'arma i la llicència que vingués emparant la seva utilització. Així mateix se li requerirà per s'abstingui de l'ús o possessió d'armes durant el temps de condemna, advertint de les responsabilitats penals en què pogués incórrer en cas d'incompliment.

2.- El còmput del compliment de la pena començarà des de la data de lliurament de la llicència i, si escau, de l'arma, o des del requeriment per al compliment, si el penat no té permís o ja estigués intervingut en la causa. Una vegada aprovada la liquidació de condemna, es comunicarà a la Direcció General de la Guàrdia Civil i del Servei d'Intervenció d'Armes i Explosius del Ministeri d'Interior. L'arma que hagi estat lliurada quedarà dipositada a les dependències d'aquella.

Article 689.- Treballs en benefici de la comunitat

1.- Una vegada ferma la sentència, el tribunal ha de dictar interlocutòria en la qual s'establiran les condicions de compliment. De la pena de treballs en benefici de la comunitat.

2.- La sentència i la interlocutòria es remetran al servei de gestió de penes i mesures alternatives del lloc on el penat tingui fixada la seva residència juntament amb manament de compliment. Prèvia citació i audiència del penat, s'elaborarà la proposta de compliment de la pena en la forma reglamentàriament prevista.

3.- La proposta serà notificada al penat, qui podrà fer constar en aquest moment les raons per les quals no està d'acord amb el mateix. Es remetrà testimoni del pla d'execució al Ministeri Fiscal i al Tribunal d'Execució.

4.- El Ministeri Fiscal i el penat poden impugnar el pla d'execució dins dels cinc dies següents a la notificació. En aquest cas, el Tribunal, prèvia audiència a la part contrària per un termini de cinc dies i, fetes les comprovacions que en el seu cas estimi necessàries, ha d'aprovar el pla o denegarà la seva aprovació i ordenar a la Administració competent que elabori un de nou, o el rectificar per si mateix.

5.- Contra la interlocutòria aprovant o rectificat la proposta de compliment, el condemnat i el Ministeri Fiscal poden interposar recurs d'apel·lació.

6.- L'execució de la pena es desenvoluparà sota el control de l'òrgan judicial a què es informarà pel servei corresponent de les incidències que es produeixin.

7.- En cas d'abandonament injustificat de l'activitat laboral acordada en el pla de compliment, incompareixença a les citacions o qualsevol altre supòsit que pugui generar responsabilitat penal del Tribunal d'Execució d'ordenar la remissió dels testimonis oportuns al Ministeri Fiscal.

Article 690 Pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajuts públics i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social

La liquidació, de condemna de les penes de pèrdua de la possibilitat d'obtenir subvencions o ajudes públiques i del dret a gaudir de beneficis o incentius fiscals o de la Seguretat Social, una vegada aprovada, s'ha de comunicar, per a la seva anotació, en els registres en què sigui procedent i, especialment, a la Base de Dades Nacional de Subvencions i Ajudes Públiques del Ministeri d'Economia i Hisenda.

CAPÍTOL IV.- EXECUCIÓ DE LA PENA DE MULTA

Article 691 Requeriment de pagament

El secretari judicial requerirà al penat perquè, en el termini de quinze dies naturals, faci efectiu l'import de la multa que li hagi estat imposada, instruint de la reducció prevista en l'article següent i amb advertència de procedir per la via de constrenyiment en cas d'impagament, o d'executar la responsabilitat personal subsidiària, en els casos en què aquesta sigui procedent.

Article 692.- Reducció per pagament immediat

1.- L'import de la multa serà reduït en un terç si el pagament es fes efectiu en el termini de quinze dies previst en l'article anterior. Si han estat diverses les multes imposades, només l'abonament íntegre de totes elles determinarà la reducció.

2.- En qualsevol cas es respectarà l'ordre de prelación d'abonament de les responsabilitats patrimonials previst en el Codi Penal, rebutjant-se la imputació a la multa del pagament efectuat mentre no estiguin satisfetes les responsabilitats pecuniàries legalment preferents.

Article 693.- Ajornament o fraccionament de pagament

1.- El Tribunal podrà autoritzar a petició del condemnat l'ajornament o fraccionament del pagament de la multa en els terminis que determini quan, a la vista del seu import i de les circumstàncies personals i econòmiques del penat, es trobi justificat per facilitar la seva abonament, el penat assumeixi el compromís de complir al pla de pagaments acordat i sigui raonable esperar que el mateix serà complert.

2.- Si el penat hagi estat condemnat també al pagament d'una indemnització com responsabilitat civil, el fraccionament del pagament només podrà ser autoritzat si:

a) s'ha satisfet el pagament de la responsabilitat civil, o,

b) el pla de pagaments ajornats inclou també les responsabilitats civils.

3.- En cap cas es concedirà l'ajornament o el fraccionament del pagament quan el penat, segons el parer del tribunal, no hagi facilitat el compliment del comís que hagués estat acordat.

4.- Si el penat deixés de satisfer dos terminis consecutius perdrà el benefici concedit i es procedirà a l'execució del total de la multa pendent de pagament.

Article 694.- Constrenyiment

1.- Si el penat no abonés la multa imposada en el termini concedit, el Tribunal judicial ha de remetre manament de compliment a l'Agència Tributària perquè procedeixi a la seva execució pel procediment administratiu de constrenyiment, quan ho consideri convenient. En un altre cas, s'ha de fer efectiu el seu import per la via de constrenyiment, d'acord amb les normes d'execució forçosa de la Llei d'enjudiciament civil.

2.- L'Agència Tributària, si és requerida per a això, executarà la pena de multa imposada pel procediment administratiu de constrenyiment en els termes que estableix la Llei General Tributària i en les disposicions reglamentàries aplicables, i ha de comunicar al Jutge d'execució de penes el cobrament de la mateixa quan es produeixi, posant a disposició del tribunal la quantitat obtinguda, a l'efecte de l'aplicació de les disposicions sobre imputació de pagaments a la responsabilitat i altres responsabilitats pecuniàries. En el cas que la pena no pogués ser executada en tot o en part per falta de béns suficients sobre els quals fer-la efectiva, ho ha de comunicar immediatament al tribunal.

3.- Si no es trobessin béns suficients contra els de procedir per la via de constrenyiment declarar la insolvència total o parcial del penat.

Article 695 Responsabilitat personal subsidiària

1.- Si el penat no abonés l'import de la multa imposada o no s'hagués fet efectiu el pagament per la via de constrenyiment, un cop declarada la seva insolvència, es procedirà a l'execució de la responsabilitat personal subsidiària d'acord amb les regles generals establertes en aquest Codi, segons s'acordi el compliment mitjançant localització permanent, treballs en benefici de la comunitat o privació de llibertat en establiment penitenciari, respectivament.

2.- Si un cop iniciada l'execució l'import de la multa fos satisfet pel penat o una altra persona en el seu nom, no hi ha pagaments preferents d'acord amb l'ordre de imputació que estableix el Codi Penal, es deixarà sense efecte el compliment de la pena privativa de llibertat, de treballs en benefici de la comunitat o de localització permanent.

CAPÍTOL V.- EL COMÍS

Article 696 Execució del comís

1.- Els diners decomissat s'aplicarà directament a la satisfacció de les responsabilitats civils imposades. Si no hi ha aquestes o en el sobrant, s'aplicaran al pagament de les altres responsabilitats pecuniàries. Si restés alguna cosa, s'adjudicarà al Estat.

2.- Els béns mobles o immobles de lícit comerç decomissats seran realitzats d'acord amb les normes de l'execució forçosa de la Llei d'enjudiciament civil. Al import obtingut se li donarà la destinació que legalment correspongui, en la forma prevista en l'apartat anterior.

3.- Als béns que no siguin de lícit comerç se'ls donarà la destinació que es prevegi reglamentàriament i, si no, es destruiran, per la qual cosa el Tribunal impartirà les ordres necessàries.

Article 697.- Comís equivalent

El comís per equivalent serà executat de la mateixa manera que la pena de multa, si bé la quantitat no serà objecte de reducció per pagament immediat.

Article 698.- Oficina de Recuperació d'Actius

La realització o atribució dels béns decomissats podrà ser realitzada per l'Oficina de Recuperació d'Actius regulada per l'article 225 de la manera que reglament.

CAPÍTOL VI.- TRASTORN psíquic L'PENAT

Article 699 Trastorn mental del penat

1.- Quan el penat pateixi una malaltia mental greu que li impedeixi conèixer el sentit de la pena, el Tribunal d'Execució de suspendre el compliment de la pena fins que el condemnat recobri la capacitat necessària per a la continuació de la execució, sense perjudici que el fiscal promogui les accions legals procedents.

2. Amb caràcter previ a dictar la interlocutòria de suspensió el tribunal demanarà els informes metges dels professionals que hagin assistit al penat i del metge forense i sentirà al Ministeri Fiscal i al defensor del penat.

3.- L'acte de suspensió és susceptible de ser apel·lat pel Ministeri Fiscal i per el penat.

4.- Les penes de multa i de comís no seran suspeses pel trastorn mental del penat.

TÍTOL IV EXECUCIÓ DE MESURES DE SEGURETAT

Article 700.- Disposicions generals

1.- L'execució de les mesures de seguretat es durà a terme d'acord amb el que preveu el Codi penal, en aquest títol i en el títol I d'aquest llibre. Les normes d'aquest Codi referides a l'execució de penes s'aplicaran amb caràcter supletori.

2.- El Tribunal d'execució podrà demanar els informes de facultatius i experts que consideri necessaris per a l'adopció de les resolucions que procedeixen en el procés de execució d'aquestes mesures.

Article 701 Mesures de seguretat privatives de llibertat

1.- La resolució que acordi l'execució d'alguna de les mesures d'internament previstes en el Codi Penal, determinarà el centre en el qual aquella hagi de ser complerta, així com els termes i periodicitat, mai inferior a un any, en què el Tribunal haurà de ser informat del desenvolupament de l'execució.

2.- Amb l'anticipació que sigui convenient, el Tribunal d'execució de posar en coneixement del Ministeri Fiscal la data d'extinció de la mesura d'internament amb la finalitat que pugui promoure, si resultés procedent, la demanda d'incapacitació del penat i, si és el cas, la mesura d'internament d'acord amb la legislació civil.

Article 702.- Mesures de seguretat no privatives de llibertat

1.- L'execució de les mesures d'inhabilitació professional, privació del dret a conduir vehicles de motor i ciclomotors i la privació del dret a la tinença i port d'armes, es durà a efecte en la forma que preveu aquest Codi per a l'execució de les penes, cursant els despatxos que siguin necessaris per assegurar la efectivitat de la prohibició.

2.- L'expulsió del territori nacional es durà a terme d'acord amb el que disposa aquest Codi, les disposicions del Codi Penal i la legislació administrativa.

3.- Els termes de l'execució de les mesures de custòdia familiar i llibertat vigilada, es fixaran pel Tribunal d'execució amb l'extensió i límits que preveu el Codi Penal, previ informe del Ministeri Fiscal i amb audiència de les parts personades. Contra la resolució que es dicti es pot interposar recurs d'apel·lació.

TÍTOL V. EXECUCIÓ DE PENES I MESURES IMPOSADES A Persones jurídiques O ALTRES ENTITATS

Article 703 Execució de penes imposades a les persones jurídiques

L'execució de les penes imposades a les persones jurídiques o les conseqüències accessòries a les penes previstes per l'article 129 del Codi penal que no diferents de les regulades en els anteriors títols d'aquest llibre es realitzarà amb aplicació del que previst en el Codi Penal i en les normes sobre execució forçosa de la Llei de Enjudiciament Civil, si bé l'execució s'efectuarà d'ofici.

TÍTOL VI.- EXECUCIÓ DELS PRONUNCIAMENTS CIVILS

Article 704.- Aplicació de la Llei d'Enjudiciament Civil i especialitats

1.- L'execució dels pronunciaments civils de la sentència es realitzarà d'acord amb les disposicions establertes per la Llei d'enjudiciament civil, si bé ha d'efectuar d'ofici.

2.- En cas de ser diversos els beneficiaris i no haver-se obtingut quantitats que cobreixin tots els crèdits, s'han d'imputar de forma prorratejada d'acord amb les respectives quanties.

3.- Quan hi ha més d'condemnat a l'abonament d'una mateixa indemnització si són diferents dels Tribunals que coneixen de l'execució, ha de fer cadascun les actuacions procedents, si bé s'han de posar en coneixement recíprocament les incidències que puguin tenir repercussió en l'altra executòria i en particular la declaració de insolvència del responsable, o l'abonament total o parcial de la indemnització. L'abonament total de la indemnització comportarà l'arxiu pel que fa als aspectes civils de totes les executòries, sense perjudici del dret de repetició que

poguessin ostentar alguns penats o tercers responsables civils enfront d'altres, a exercitar en la corresponent via jurisdiccional.

Article 705.- Quantificació de les indemnitzacions diferides en sentència

1.- Si la sentència no s'hagués fixat en la decisió la quantia indemnitzatòria, el Ministeri Fiscal o qualsevol dels beneficiaris de les indemnitzacions podrà sol·licitar la seva determinació d'acord amb les bases establertes en la sentència, que s'efectuarà d'acord amb el procediment de determinació de danys i perjudicis en execució establert per la Llei d'enjudiciament civil.

2.- L'acte de determinació de la quantia és susceptible de recurs d'apel·lació que podrà interposar el Ministeri Fiscal o qualsevol de les parts interessades. Un cop ferma la resolució es remetrà en el seu cas al Tribunal o tribunals que estiguin coneixent de l'execució si fossin altres

Article 706.- Execució provisional Els pronunciaments sobre responsabilitat civil podran ser executats provisionalment d'acord amb el que estableix Llei d'enjudiciament civil. La competència correspon al tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància. A més de la part que hagi obtingut un pronunciament civil favorable, pot instar l'execució provisional el Ministeri Fiscal si ha exercit l'acció civil.

TÍTOL VII EXECUCIÓ DE LA CONDEMNNA A COSTES

Article 707.- Aplicació de la Llei d'Enjudiciament Civil

1.- L'exacció de les costes es realitzarà conforme preveu la Llei d'enjudiciament Civil.

2.- Quan el pagament de les costes correspongués a penalment responsable, un cop aprovada la taxació pel tribunal competent es remetrà pel Ministeri Fiscal a Tribunal que conegui de l'execució.